

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE BİTKİ ADLARI

Tezi Hazırlayan
M. Fatih ALKAYIŞ

Tezi Yöneten
Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Doktora Tezi

Nisan, 2007
KAYSERİ

Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH danışmanlığında **M. Fatih ALKAYIŞ** tarafından hazırlanan “**Türkiye Türkçesinde Bitki Adları**” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **Doktora** tezi olarak kabul edilmiştir.

13 / 4 2007

JÜRİ:

Danışman : Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

Üye : Prof. Dr. Ümit TOKATLI

Üye : Prof. Dr. Ali AKTAN

Üye : Prof. Dr. Recep TOPARLI

Üye : Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 13.04.2007 tarih ve 14 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

13 / 04 / 2007

ÖN SÖZ

Sait Faik'in bir sözü vardır: “Çiçek ve balık adlarını bilmeyen, hikâye yazamaz.” Buradaki *çiçek* kavramı, aslında bütün bitkiler için geçerlidir. Bitkilerin hayatımızda ne denli önemli bir yere sahip olduğunu hepimiz biliriz. Bitki adları bir milletin hayal gücünün derinliğini, kıvrak zekâsını, tabiata bakış açısını ve hayatı kavrayış biçimini ortaya koyan dil hazineleridir.

Türkçede bitki adlarının önemli bir yeri vardır. Faydaları sayılamayacak kadar çok olan bitkiler, dilimizde büyük oranda yer tutmaktadır. Buna rağmen, şimdiye kadar bitki adlarını derli toplu ele alan bir dil çalışması yapılmamıştır.

“Türkiye Türkçesinde Bitki Adları” başlıklı tezimizin konusunu, bitki adlarının etimolojik-morfolojik yapısı ve adlandırma yolları oluşturmaktadır. Bu çalışmada *basit*, *türemiş* ve *birleşik* yapıları bitki adları anlam ve şekil özelliklerine göre etraflıca incelenmiştir. Bunun yanında, bitki adlarının aldığı yapım ekleri ayrı bir bölüm olarak sunulmuştur. Bu ekler “isimden isim yapma, isimden fiil yapma, fiilden fiil yapma, fiilden isim yapma ekleri” başlıkları altında ele alınmıştır. Yine bu bölümde *türemiş bitki adlarının* yanı sıra, *birleşik bitki adlarının* aldığı yapım ekleri de gösterilmiştir.

Tezin hazırlanmasına önce Sözlük kısmından başlanmıştır. Taranan kaynaklarda geçen bitki adları fişlenmiş ve ilk olarak *Türkiye Türkçesi Bitki Adları Sözlüğü* oluşturulmuştur. Aynı bitki adı için farklı eserlerde geçen çeşitli tanımlar birleştirilmiş ve bunlardan tek bir tanım elde edilmiştir. Sözlüğümüzde tanımların yanı sıra bitki adlarının etimolojik yapısı, Anadolu ağzlarındaki varyantları ve faydalanılan kaynaklar da verilmiştir. Ancak bazı bitki adlarının etimolojik yapısı tespit edilemediği için, bunların kökenleriyle ilgili bilgiler verilememiştir. Birleşik yapıları bazı bitki adlarının ayrı ya da bitişik yazımı konusunda kaynaklar arasında farklı yazılışlara rastlanmıştır. Bu tür durumlarda söz konusu kelimelerin *TDK Türkçe Sözlük*'teki yazılışları esas alınmıştır.

Türk kültürüne ve Türk diline hizmet ettiğini düşündüğümüz bu tezin *Etnobotanik*, *Ekoloji* ve *Eczacılık* gibi alanlarla uğraşan bilim adamları için faydalı olacağını; bitki adlarıyla ilgili hazırlanacak çalışmalara da kaynaklık edeceğini düşünüyoruz.

Tez çalışmamızın yürütülmesi ve tezin hazırlanması sırasında yardımlarını esirgemeyen, destek ve ilgisini sonuna kadar gösteren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH'a ve Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün değerli öğretim üyelerine teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

KAYSERİ, 2007

M. Fatih ALKAYIŞ

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE BİTKİ ADLARI

M. Fatih ALKAYIŞ

ÖZET

“Türkiye Türkçesinde Bitki Adları” başlıklı tezimizde bitkilerin adlandırma yolları ile etimolojik ve morfolojik yapıları konu edilmiştir. Bitki adlarının şekil ve anlam yapılarıyla ilgili kapsamlı bir çalışma niteliğinde olan bu tezde “Giriş, İnceleme, Bitki Adlarında Geçen Yapım Ekleri, Sözlük ve Sonuç” bölümleri yer almaktadır.

İnceleme bölümünde “basit, türemiş ve birleşik” yapıları bitki adları ele alınmıştır. Basit yapıları bitki adlarını “Türkçe kökenli olanlar ve Alıntılar” oluşturmaktadır. Bunlardan Türkçe kökenli olan basit yapıları bitki adları az yer tutmaktadır. Dilimizde kullanılan alıntı bitki adları “Arapça, Farsça, Ermenice, Latince, Yunanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Bulgarca, Çince, Gürcüce, Sırpça, Slavca, Moğolca, Rusça, Portekizce ve Lehçe” kökenlidir.

Türemiş yapıları bitki adları ayrı bir başlık altında verilmiştir. Birleşik yapıları bitki adları esas olarak “yapı ve kavram” bakımından incelenmiştir. Yapı bakımından birleşik bitki adları “isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat-fiil grubu, isnat grubu, tekrar grubu ve cümle biçiminde olanlar” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kavram bakımından birleşik bitki adları ise “insana özgü özelliklerle; hayvan, organ, tür, yer, eşya-nesne adları ve benzetmelerle kurulanlar” başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Sözlükten hemen önce gelen yapım ekleri bölümü dört ana başlıktan oluşmaktadır: “İsimden isim, isimden fiil, fiilden fiil ve fiilden isim yapma ekleri”. Bu bölümde bitki adları, aldıkları yapım eklerine göre listelenerek tahlil edilmiştir. Sözlük kısmında bitki adları madde başı yapıları bunların tanımları, varyantları ve kaynaklarının yanı sıra bitki adları ile ilgili çeşitli etimolojik bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapı Bakımından Bitkiler, Kavram Bakımından Bitkiler, Bitki Adları Sözlüğü.

THE PLANT NAMES IN TURKEY TURKISH

M. Fatih ALKAYIŞ

ABSTRACT

The subject of the thesis, titled “The Plant Names in Turkey Turkish” is denomination ways of plants and etimological and morphological structure of plants. This thesis, which is a large study about meaning and structure forms of plants, contains those parts: “Introduction, Examining, Suffixes at the Plant Names and Result and Dictionary”.

“Simple, Constructed and Compound” plant names are studied at the part of Examining. “Turkish origin plants and borrowed plants” are at the section of Simple Plant Names. There are just a few Turkish origin plant names. Borrowed plants names in Turkish are from “Arabic, Persian, Armenian, Latin, Greek, French, Italian, English, Spanish, Bulgarian, Chinese, Georgian, Serbian, Slavic, Mongolian, Russian, Portuguese and Polish”.

Constructed plants names are given in another title. Compound plant names are examined about structure and meaning. Compound plant names about structure are formed with “noun groups, adjective groups, adjective-verb groups, imputation groups, repeating groups and sentences”. Compound plant names about meaning are formed with “human characteristics; animals, organs, places, objects names and imitation”.

Suffixes part, coming before the Dictionary, has four main titles: “From noun to noun, from noun to verb, from verb to verb, from verb to noun”. Plant names are listed and examined at this section according to their suffixes. There are definitions, varieties, sources and etimological knowledges at the part of Dictionary for each plant names.

Keywords: Plants about structure, Plants about meaning, Plant Names Dictionary.

İÇİNDEKİLER

Sayfa Numarası

ÖN SÖZ	i-ii
TÜRKÇE ÖZET	iii
İNGİLİZCE ÖZET	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	x-xii
SİMGELER	xiii
I. GİRİŞ	1-7
II. İNCELEME	8-
107	
1. Basit Yapılı Bitki Adları.....	9-20
1.1. Türkçe Kökenli Bitki Adları.....	9
1.2. Alıntı Bitki Adları.....	10-20
1.2.1. Arapça Alıntı Bitki Adları.....	10-12
1.2.2. Farsça Alıntı Bitki Adları.....	13-15
1.2.3. Ermenice Alıntı Bitki Adları.....	15
1.2.4. Yunanca Alıntı Bitki Adları.....	15-17
1.2.5. Latince Alıntı Bitki Adları.....	17
1.2.6. Fransızca Alıntı Bitki Adları.....	17-18
1.2.7. İngilizce Alıntı Bitki Adları.....	18
1.2.8. İtalyanca Alıntı Bitki Adları.....	18
1.2.9. İspanyolca Alıntı Bitki Adları.....	18-19
1.2.10. Bulgarca Alıntı Bitki Adları.....	19
1.2.11. Çince Alıntı Bitki Adları.....	19
1.2.12. Gürcüce Alıntı Bitki Adları.....	19
1.2.13. Sırpça Alıntı Bitki Adları.....	19
1.2.14. Slavca Alıntı Bitki Adları.....	19
1.2.15. Yabancı Yer İsimleriyle Kurulan Bitki Adları.....	20
1.2.16. Diğer Alıntı Bitki Adları.....	20
2. Türemiş Bitki Adları.....	21-29
3. Birleşik Bitki Adları.....	30-107

3.1.Yapı Bakımından Birleşik Bitki Adlarının

Kuruluşu.....	30-66
3.1.1. İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	30-50
3.1.1.1. Türkçe İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	30-50
3.1.1.2. Arapça İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	50
3.1.1.3. Farsça İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	50
3.1.2. Sıfat Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	51-59
3.1.2.1. Türkçe Sıfat Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	51-59
3.1.2.2. Arapça Sıfat Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	59
3.1.2.3. Farsça Sıfat Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	59
3.1.3. Sıfat-Fiil Grubu Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	60-61
3.1.3.1. –An Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki	
Adları.....	60-61
3.1.3.2. –DI Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki	
Adları.....	61
3.1.3.3. –gAn Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki	
Adları.....	61
3.1.3.4. –mAz Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki Adları.....	61
3.1.3.5. –miş Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki Adları.....	61
3.1.4. Tekrar Grubu Biçiminde Kurulan Bitki	
Adları.....	62-63
3.1.4.1. Aynen Tekrarlarla Kurulan Bitki Adları.....	62
3.1.4.2. Yakın Anlamlı Tekrarlarla Kurulan Bitki	
Adları.....	62-63

3.1.4.3. Zıt Anlamlı Tekrarlarla Kurulan Bitki Adları.....	63
3.1.4.4. Pekiştirmeli Tekrarlarla Kurulan Bitki Adları.....	63
3.1.5. İsnat Grubu Biçiminde Kurulan Bitki Adları.....	64
3.1.6. Cümle Biçiminde Kurulan Bitki Adları.....	65-66
3.1.6.1. İki Kelimesi Emir Biçiminde Kurulan Bitki Adları.....	65
3.1.6.2. Bir Kelimesi Emir Biçiminde Kurulan Bitki Adları.....	65-66
3.1.6.3. İsim + Fiil ile Kurulan Bitki Adları.....	66
3.1.6.4. Fiil + Fiil ile Kurulan Bitki Adları.....	66
3.2. Kavram Bakımından Birleşik Bitki Adlarının Kuruluşu.....	67-107
3.2.1. İnsana Özgü Özelliklerle Kurulan Bitki Adları.....	67-75
3.2.1.1. Aile Durumuyla İlgili Bitki Adları.....	68
3.2.1.2. Akrabalık Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	68-69
3.2.1.3. Beceriyle İlgili Bitki Adları.....	69
3.2.1.4. Boy ve Millet Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	69-70
3.2.1.5. Cinsiyet Belirten Bitki Adları.....	70
3.2.1.6. Din ve İnançla İlgili Bitki Adları.....	70-71
3.2.1.7. Dinî ve Edebî Şahsiyetlerle İlgili Bitki Adları.....	71
3.2.1.8. Duygularla İlgili Bitki Adları.....	71-72
3.2.1.9. Evlilikle İlgili Bitki Adları.....	72
3.2.1.10. İnsanın Fiziki Yapısıyla İlgili Bitki Adları.....	72-73
3.2.1.11. İnsan Hayatının Evreleri ile İlgili Bitki Adları.....	73
3.2.1.12. İnsanın Karakteriyle İlgili Bitki Adları.....	73
3.2.1.13. Kişi Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	73
3.2.1.14. Maddi Durumla İlgili Bitki Adları.....	74

3.2.1.15. Meslek ve Çalışmayla İlgili Bitki Adları.....	74
3.2.1.16. Unvan Belirten Bitki Adları.....	74-75
3.2.2. Hayvan Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	76-80
3.2.2.1. Hayvan Adı + Bitki Adıyla Kurulanlar.....	76-78
3.2.2.2. Hayvan Adı + Organ Adıyla Kurulanlar.....	78-80
3.2.2.3. Sadece Hayvan Adıyla Kurulanlar.....	80
3.2.2.4. İçinde Hayvan Adı Geçenler.....	80
3.2.3. Organ Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	81-85
3.2.3.1. Birinci Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları.....	81-82
3.2.3.2. İkinci Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları.....	82-84
3.2.3.3. Her İki Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları.....	84-85
3.2.4. Eşya-Nesne Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	86-93
3.2.4.1. Araç-Gereç Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	86-87
3.2.4.2. Aydınlatma Araçlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	87
3.2.4.3. Çalgı Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	87
3.2.4.4. Doğada Var Olan Nesne Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	87-88
3.2.4.5. Ev Eşyalarıyla Kurulan Bitki Adları.....	88
3.2.4.6. Gıda Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	88
3.2.4.7. Giysi Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	88-89
3.2.4.8. İş Araçlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	89
3.2.4.9. Kap-Kacak Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	89
3.2.4.10. Kesici-Delici-Baticı Alet Adlarıyla Kurulan Bitki Adları..	89-90
3.2.4.11. Kırtasiye Malzemeleriyle Kurulan Bitki Adları.....	90
3.2.4.12. Kumaş Yapımı Ürün Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	90
3.2.4.13. Metal-Maden Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	91
3.2.4.14. Oyuncak Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	91
3.2.4.15. Patlayıcı Madde Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	91
3.2.4.16. Takı ve Süs Eşyalarıyla Kurulan Bitki Adları.....	92
3.2.4.17. Temizlik Aletleriyle Kurulan Bitki Adları.....	92

3.2.4.18. Yakıcı ve Yanıcı Madde Adlarıyla Kurulan Bitki Adları...	92
3.2.4.19. Yapı Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	93
3.2.5. Benzetmelerle Kurulan Bitki Adları.....	94-100
3.2.5.1. İnsana Benzetilerek Kurulan Bitki Adları.....	94-95
3.2.5.2. Hayvana Benzetilerek Kurulan Bitki Adları.....	95
3.2.5.3. Organa Benzetilerek Kurulan Bitki Adları.....	95-98
3.2.5.4. Nesneye Benzetilerek Kurulan Bitki Adları.....	98-100
3.2.5.5. Güzelliğe Dayalı Benzetmelerle Kurulan Bitki Adları.....	100
3.2.5.6. Hayalî Yaratıklara Benzetilerek Kurulan Bitki Adları.....	100
3.2.6. Tür Adlarıyla Kurulan Bitki Adları	101-102
3.2.6.1. +giller Ekiyle Kurulan Bitki Türleri.....	101-102
3.2.6.2. +lAr Ekiyle Kurulan Bitki Türleri.....	102
3.2.7. Yer Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	103-107
3.2.7.1. Bağ-Bahçe, Tarla ve Çeşitli Kara Parçalarıyla Kurulan Bitki Adları.....	103-104
3.2.7.2. Dağ Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	104
3.2.7.3. Deniz, Göl ve Dere Adlarıyla Kurulan Bitki Adları...	104-105
3.2.7.4. Dinsel Mekân Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	105
3.2.7.5. Ülke, Şehir, İlçe, Semt Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.	105-106
3.2.7.6. Kapalı Mekân Adlarıyla Kurulan Bitki Adları.....	106-107
III. BİTKİ ADLARINDA GEÇEN YAPIM EKLERİ.....	108-153
1. İsimden İsim Yapma Ekleri.....	109-127
2. İsimden Fiil Yapma Ekleri.....	128-129
3. Fiilden Fiil Yapma Ekleri.....	130-133
4. Fiilden İsim Yapma Ekleri.....	134-153
IV. TÜRKİYE TÜRKÇESİ BİTKİ ADLARI SÖZLÜĞÜ.....	154-620
V. SONUÇ.....	621-622
VI. BİBLİYOGRAFYA.....	623-628

KISALTMALAR LİSTESİ

ESER ADLARI

AA:	Aybastı Ağzı
AAT:	Anadolu Ağızlarından Toplamalar
ADYA:	Adıyaman ve Yöresi Ağızları
AVA:	Avşar Ağızları
BTS:	Biyoloji Terimleri Sözlüğü
BÜYA:	Bünyan ve Yöresi Ağızları
DA:	Diyarbakır Ağzı
DS:	Derleme Sözlüğü
EİA:	Edirne İli Ağzı
Erz.İ.A. :	Erzurum İli Ağızları
ETA:	Eskişehir Türkmen Ağızları
EYA:	Eskişehir ve Yöresi Ağızları
EYAD:	Elazığ Yöresi Ağızlarından Derlemeler
Gaz.A. :	Gaziantep Ağzı III
GBAA:	Güney Batı Anadolu Ağızları
GDİAT:	Güney Doğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar
Ka.Y.A. :	Kaman ve Yöresi Ağızları
KBAYA:	Keban-Baskil ve Ağın Yöresi Ağızları
KİA:	Kars İli Ağzı
KİAT:	Kuzeydoğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar
KMYA:	Karaman ve Yöresi Ağızları
Krş.Y.A. :	Kırşehir ve Yöresi Ağızları
KYA:	Kütahya ve Yöresi Ağızları
MBTS:	Misalli Büyük Türkçe Sözlük

OAAD:	Orta Anadolu Ağızlarından Derlemeler
SA:	Suluova Ağızları
STİAT:	Sivas ve Tokat İlleri Ağızlarından Toplamalar
TaS:	Tarama sözlüğü
TBAS:	Türkçe Bitki Adları Sözlüğü
TS:	Türkçe Sözlük
TAYA:	Talas ve Yöresi Ağızları
TİYA:	Tokat İli ve Yöresi Ağızları
UA:	Urfa Ağzı
ZBKİA:	Zonguldak-Bartın-Karabük İlleri Ağızları

DİL ADLARI

Alm.	Almanca
Ar.	Arapça
Aram.	Aramice
Blg.	Bulgarca
Çağ.	Çağatayca
Çin.	Çince
EAT.	Eski Anadolu Türkçesi
EErm.	Eski Ermenice
EFar.	Eski Farsça
EFr.	Eski Fransızca
Erm.	Ermenice
ET.	Eski Türkçe
EYun.	Eski Yunanca
Far.	Farsça
Fr.	Fransızca
Gürc.	Gürcüce
Hak.	Hakanî Lehçesi
HAvr.	Hint-Avrupa Dilleri
Hint.	Hintçe
İbr.	İbranice

İng.	İngilizce
İsp.	İspanyolca
İt.	İtalyanca
Lat.	Latince
Moğ.	Moğolca
OFar.	Orta Farsça
OLat.	Orta Latince
Osm.	Osmanlıca
OT.	Orta Türkçe
Sans.	Sanskritçe
Sırp.	Sırpça
Sogd.	Sogdca
Sümer.	Sümerce
Sl.	Slavca
T.	Türkçe
YT.	Yeni Türkçe
Yun.	Yunanca

DIĞER KISALTMALAR

And.Ağz.	Anadolu Ağızlarında
çoc. dil.	Çocuk Dili
öz. is.	Özel İsim
krş.	karşılığı

SİMGELER

\bar{a}	Uzun <i>a</i>
\acute{a}	Yunan alfabesinde kullanılan bir tür <i>a</i> sesi
\hat{h}	Arapça kelimelerde kullanılan <i>h</i> sesi (ح)
\bar{e}	Uzun <i>e</i>
\acute{g}	Kalın <i>g</i> (غ)
\hbar	Hırıltılı <i>h</i> (ح)
\acute{i}	Uzun <i>i</i>
\acute{k}	Kalın <i>k</i> (ق)
η	Nazal <i>n</i>
\bar{o}	Uzun <i>o</i>
\acute{o}	Yunan alfabesinde kullanılan bir tür <i>o</i> sesi
\acute{s}	Arapça kelimelerde kullanılan <i>sad</i> sesi (ص)
t	Arapça kelimelerde kullanılan <i>ti</i> sesi (ط)
\bar{u}	Uzun <i>u</i>
\acute{z}	Arapça kelimelerde kullanılan <i>zi</i> sesi (ظ)
\acute{z}	Arapça kelimelerde kullanılan <i>ze</i> sesi (ذ)

I. GİRİŞ

İnsanoğlu dil gücünün, dil yetisinin yanında çevresine, yaşadığı dünyaya ait sürekli deneyimler edinme, tanıma yetisine de sahiptir. İnsan zihninde var olan bir yeti, dünyadaki nesnelere sınıflandırmayı, genel kavramlara ulaşmayı sağlar. Menekşenin, gülün, sardunyanın ortak niteliklerine dayanılarak yapılan bir sınıflandırma bizi *bitki* kavramına; köpek, inek, at, tilki, tavşan gibi yaratıklar ise *hayvan* kavramına ulaştırır (*Aksan, Anlambilim, 40*). Tabiattaki varlıklar, benzer özellikleri sayesinde tasnif edilmektedir. Ekilen, biçilen veya kendi kendine yetişen varlıklar da “bitki” adıyla tanımlanmıştır.

Ekin ekme ve biçme işlerinde eskiden beri bilgi ve tecrübe sahibi olan Türkler, “*toprağı*” dünyayı baştan başa saran, elle tutulur bir varlık olarak görmekteydi (*Ögel, 61, 93*). Toprak bitkilere hayat veren, ürünün bereketini ve verimliliğini arttıran bir güçtür. Bitkinin yetişmesi toprağa; toprağın korunması da bitkiye bağlıdır. Türkçemizde, ekilmemiş toprak parçasına “*kır, yazı*”; ekilmiş toprak parçasına da “*tarla*” denmektedir (*Ögel, 6*). Bu tasnifin oluşturulmasında “bitki”nin esas alınması, bir yandan bizim bitkiye verdiğimiz önemi gösterirken, diğer yandan bitki odaklı bir bakış açısına sahip olduğumuzu ortaya koymaktadır. Yani tabiatı isimlendirirken evrenin şekil yapısından ziyade, üzerindeki bitki örtüsü esas alınmaktadır.

Bitki kavramının ifade ettiği o kadar çok mana vardır ki; bitkiler bazen edebiyatın konusu, bazen renk ve koku, bazen sevgiliye sunulabilecek en güzel hediye, bazen duygularımızı anlatmanın en güzel yolu, bazen de bir ilin, şirketin veya takımın sembolüdür. Rengi, kokusu ve görüntüsüyle çevremizi baştan başa saran bitkilerin tabiata sağladığı faydalar ve insana sunduğu nimetler saymakla bitmez.

Bitkiler hayatımızın her alanına girmiş varlıklardır. Her bitkinin ayrı bir değeri ve ayrı bir anlamı vardır. Bitkiler içerisinde “ağaç” mimarimizin ve bütün hayatımızın en lütfkâr yardımcısıdır (*Tanpınar, Beş Şehir, 188*). Ağaç, bir kültür mahsulüdür. Atalarımız ağaç ile mimariyi, tabiat ile medeniyeti uzlaştırmışlardır. Caminin içine

ağacı ve suyu sokmuşlardır (*Kaplan, 51*). Tabiat, güzelliğini bitkilerden alır; çünkü bitkiler, tabiatı görünür ve izlenmeye değer kılar. Tabiatı şiire, resme ve çeşitli sanat dallarına sokan, aslında bitkilerdir.

Bir nesnenin özelliklerini daha da belirgin olarak anlatmak üzere başka bir nesneden faydalanma eğilimi diğer dillerde olduğu gibi Türkçede de çoğu zaman başvurulan bir yöntemdir. Sözlü ve yazılı dilde örnek gösterirken veya benzetme yaparken bitki adlarını çok sık kullanırız. Örneğin ekşiliği anlatmak için “*limon gibi*”, güzel bir kokuyu tanımlamak için “*çiçek gibi, gül gibi*”, yumuşaklığı belirtmek için “*pamuk gibi*”, incelik ve uzunluğu tasvir etmek için “*fidan gibi*” sözlerini kullanırız. Anlatımlarımızda bitki adlarını çok sık kullanmamız, bitki adlarının Türkçede ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Bitkilerin adlandırılmasında bitkinin kullanılışı, görünüşü ve yetiştiği ortam dikkate alınmaktadır (*Duran, 223-229*). Her dilde, özellikle onların biçimlerini yansıtmak üzere doğadaki benzer nesnelere ilişki kurma yoluna gidildiği, birçok bitkiye doğadaki nesnelere benzerliklerine dayanılarak ad verildiği görülmektedir. Örneğin çiçeğinin biçimi aslanın ağzına çok benzeyen *Anthirrinum* bitkisi Türkçede “*aslanağzı*” adını alırken İngilizce (*lion’s mouth*), Almanca (*löwenmaul*) karşılıkları da aynıdır. Çiçeği farenin kulağına bezeyen *Auricula muris* bitkisi de Latince, Yunancada, Farsçada, Arapçada, Fransızca hep “*farekulağı*” diye adlandırılır. Hayvan organlarına dayanan, doğaya bağlı anlatımın tanıdığı olan aşağıdaki bitki adları içinde de başka dillerdeki karşılıklarıyla anlamca yakınlığı bulunanlar vardır: “*tavşankulağı, kuzukulağı, ayıkulağı, eşekkulağı; atkuyruğu, aslankuyruğu, sığırkuyruğu; kuşburnu, itburnu, buzağıburnu, öküzdili (sığırdili); keçisakalı, horozibiği, keçiboynuzu, aslanpençesi, devetabanı, öküzgözü, koyungözü, turnagagası*” gibi. Yine bazı kelimelerde doğadaki nesnelere bitkiye yönelik adlandırmalar vardır: “*boruçiçeği, kadifeçiçeği, çantaçiçeği, yıldızçiçeği, yüksükotu, kaşıkotu*” (*Aksan, Türkçenin Gücü, 60*). Sayılarını daha da arttırabileceğimiz bu örnekler Türk insanının ne kadar özgün ve nükteli benzetme ve adlandırmalar yapabildiğinin açık göstergeleri durumundadır.

İnsanlar yakından uzağa doğru, kendilerine faydalı olanlardan başlayarak bütün bitki dünyasını adlandırmışlardır. Bu adlandırmada faydacı bir yaklaşım esas alınmıştır.

Tasnif yaparken her toplum kendi faydasını göz önünde bulundurmuştur. Aynı bitki bazı toplumlarda damak tadı olarak ön sıralarda gelirken, başka bir toplumda hiç el sürülmeyen bir bitki durumunda olabilmektedir. Örneğin *kırmızıbiber* (acı biber) Türkiye’de çok tüketilirken, Rusya’da neredeyse hiç tüketilmez. Toplumların tüketim oranlarının ve kültürel yapılarının bitkileri tasnif etmekte oynadığı rolün önemi burada ortaya çıkmaktadır.

Kırsal kesimde yabanî ot, kök, meyve ve mantarlar gıda olarak kullanılmaktadır. Kaldı ki, gıda olarak kullanılan bitkilerle tıp alanında kullanılan bitkiler arasında büyük bir örtüşme vardır (<http://etnofertug.blogstop.com>). Bitkiler *gıda* ve *ilaç* olmak üzere iki temel kullanım alanına sahip bulursa da, halkın yakacağı ve hayvanların yemi olarak da kullanılabilir. Ayrıca erozyonu ve çeşitli çevre felaketlerini önlemede en etkili çözüm olan bitkilerden hasır, sepet, süpürge gibi çeşitli araç-gereçler de yapılabilir.

Bitki adları sadece dilcileri değil, aynı zamanda antropologları, eczacıları, çevrebilimcileri ve özellikle de etnobotanikçileri yakından ilgilendirmektedir. Halkın binlerce yıldan beri kullandığı yabanî bitkiler ve tarıma alınmış bitkiler ile bu bitkilerin toplanma ve işleme teknikleri etnobotanik kapsamına giren konulardır (<http://etnofertug.blogstop.com>). Bunun yanında etnobotanik, kültürlerin isimlendirme ve tasnif üzerindeki etkisini de araştırmaktadır. Dilimizi ve kültürümüzü daha iyi kavrayabilmemiz için, bitkileri ve bitki adlarını konu edinen bütün bilim dallarını yakından tanımamız gerekmektedir.

Pek çok kültür ve medeniyete ev sahipliği yapmış olan Anadolu’nun zengin bir bitki dünyası vardır. Aslında bu zenginlik botanikçiler, beslenme uzmanları, ekonomi uzmanları, arkeologlar ve genetikçiler tarafından şimdiye dek oldukça az araştırılmıştır. Yapılan araştırmalar da ne yazık ki birçok yönden doyurucu olmaktan uzaktır. Ayrıca belli bir merkezde değerlendirilmediği için dağınık ve zor ulaşılan yayınlar hâlinde kalmıştır (<http://etnofertug.blogstop.com>). Bu eksikliği gidermek için, çeşitli alanlarda çalışan bilim adamlarının bir araya gelerek kendi çalışmalarını ortaya koymaları, görüş alış verişinde bulunmaları ve ortak değerlendirmeler yapmaları gerekmektedir. Bu

değerlendirmelerle ortaya çıkacak sonuçlar, bizleri bitkilerle ilgili daha geniş bilgilere ulaştıracaktır.

Türkçe bitki adlarıyla ilgili ilk bilgiler 11. yüzyılda Kâşgarlı Mahmut tarafından yazılmış olan ve Türk dilinin ilk sözlüğü olarak kabul edilen *Divanü Lûgat-it Türk*'te bulunmaktadır. Bu sözlükte kayıtlı olan bitki adlarının birçoğu hâlen Anadolu'da kullanılmaktadır (*Duran, 223-229*). Bugün Anadolu ağızlarımız yazı diline oranla birkaç kat daha geniş bir söz varlığına sahiptir (*Aksan, Türkçenin Gücü, 69*). Gerek Anadolu ağızlarında, gerekse yazı dilimizde bitki adlarının önemli bir yeri vardır. Bitki adlarının önemli bir yer tutmasında Türk insanının doğayla iç içe yaşaması, öteden beri tarım ve hayvancılıkla uğraşması, ekip biçtiği toprağı “sadık bir yâr” olarak görmesi gibi faktörler etkili olmuştur.

Anadolu'da gerek eski uygarlıklardan, gerekse Türk kültürünün çeşitli gelişim dönemlerinden kalma derin bir kültür hazinesi bulunmaktadır. Anadolu ağızlarındaki bitki isimleri halk biyolojisinin en önemli malzemeleri durumundadır (*halk biyolojisi için bk. Berlin Brent ve Diğerleri, 1*). Bu malzemeler, Anadolu'nun Türk kültürü sayesinde nasıl yurt hâline getirildiğini algılamamıza yardımcı olacak kaynaklardır.

“Türkiye Türkçesinde Bitki Adları” isimli doktora tezimizin amacı, dilimizdeki bitki adlarını yapı ve kavram bakımından inceleyerek bitkilerin adlandırma yollarını belirlemek ve Türkçenin bitki zenginliğini ortaya koymaktır.

Türkiye Türkçesinde kullanılan bitki adlarını “*Basit, Türemiş ve Birleşik*” yapıları olmak üzere üç ana başlık altında inceleyebiliriz.

Basit yapıları bitki adlarını *Türkçe kökenli olanlar* ve *Alıntı bitki adları* oluşturmaktadır. Türkçe kökenli olan basit yapıları bitkiler dilimizde az yer tutmaktadır. Alıntı bitki adları ise “Arapça, Farsça, Ermenice, Latince, Yunanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Bulgarca, Çince, Gürcüce, Sırpça, Slavca, Moğolca, Rusça, Portekizce ve Lehçe” kökenlidir.

Türemiş bitki adları “*isimden isim, isimden fiil, fiilden fiil, fiilden isim yapma ekleri*”nden bir ya da birkaçını alarak kurulmuştur. Bu ekler, yapım ekleri bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmış ve bitki adları tahlil edilmiştir.

Birleşik bitki adları, *yapı* ve *kavram* bakımından incelenebilmektedir. Yapı bakımından birleşik bitki adları şu kelime gruplarıyla oluşmuştur: “*isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat-fiil grubu, tekrar grubu, isnat grubu, cümle biçiminde kurulanlar*”. Kavram bakımından birleşik bitki adları ise “*insana özgü özellikler taşıyanlar; hayvan, organ, eşya-nesne, tür, yer adları ve benzetmelerle kurulanlar*” olmak üzere çeşitli yönlerden değerlendirilebilmektedir.

İnsanların bitkilerden faydalanabilmeleri için öncelikle onları adlandırmaları gerekmektedir. Adlandırma yaparken, insanlar bitkilere kendi yaşayış ve kültürlerini yansıtmış; bitkileri kendilerine çok yakın görmüşlerdir. Bitkiler insan hayatını daha anlamlı kılan ve kolaylaştıran varlıklardır. Bu nedenle bitki adlarında insana özgü özellikler geniş yer tutmaktadır. İnsana özgü özelliklerle kurulan bitki adlarına şu örnekleri verebiliriz: “*dede gülü, Alman papatyası, bozoğlan, Macar üzümü, Osmanlı lâlesi, peygamber üzümü, Türk biberi*”.

Hayvanların besin kaynağının bitkiler olması sebebiyle, bitkilerin adlandırılmasında çeşitli hayvan isimleri kullanılmıştır. Bitkilerde en çok rastlanan hayvan adları *ayı, deve, domuz, eşek, it, kurt, kuş, tavşan* gibi kelimelerdir. Hayvan adlarıyla kurulan bitkilere şu örnekleri verebiliriz: “*ayı ardıcı, deve diken, deve elması, domuz baklası, eşek yoncası, itgülü, kurt baklası, tavşan kirazı, tavuk otu, tosbağa otu, yılanbarklası*”.

Bitkileri adlandırmanın diğer bir yolu da organ adlarından faydalanmaktır. Organ adları dilin en eski kelimelerindedir. Özellikle benzetme yaparken organ adlarını çok sık kullanırız. Bunda organların şekil yapıları önemli ölçüde etkilidir. İnsanın bitkileri organ adlarıyla tanımlaması, dilin oluşum mantığından kaynaklanmaktadır. Organ adlarıyla kurulmuş bitkilere “*aslanağzı, gülburnu, hanımeli, kulak otu, kadınparmağı, yilandili, yilankuyruğu*” kelimelerini örnek gösterebiliriz.

Bitkilerin adlandırılmasında eşya-nesne adları çok kullanılmıştır. İnsanlar yerleşik hayata geçtikten sonra çeşitli araç-gereçlere ve ev eşyalarına sahip oldular. Böylelikle tabiatı, etraflarındaki eşyalarla tanımlamaya başladılar. Bitkilere eşya-nesne adlarının verilmesindeki temel sebepler, bitkinin şekil benzerliği ve eşya-nesne yapımında kullanılmasıdır. Eşya-nesne adlarıyla kurulmuş bitkilere “*akbardak, borazan mantarı, çanakkıran, papaztakkesi, şemsiye mantarı*” kelimelerini örnek verebiliriz.

Yeryüzünde aynı türe mensup olan ve yapı olarak birbirine benzeyen birçok bitki bulunmaktadır. Bir türe ait bütün bitkileri ifade edebilmek için tür adları kullanılır. Tür adları Türkçede +*giller* ve +*lar* ekiyle kurulmaktadır. Bunlar, bir türün temsil ettiği bütün bitkileri içine alan ve bitki aileleri oluşturan eklerdir. Tür adlarıyla kurulan bitkilere şu örnekleri verebiliriz: “*abanozgiller, defnegiller, dutgiller, süsengiller, zeytingiller; kozalaklılar, tek çenekliler, tohumlu bitkiler*”.

Yer adları, bir milletin yerleşme (*iskân*) tarihi için en önemli belgelerden birisidir (*Gülensoy, Türkçe Yer Adları Kılavuzu, IX*). Her bitkinin kendine has bir yetişme alanı vardır. Kimi bitkiler bazı yörelerde rahatlıkla yetişebilirken, kimileri hiç yetişmez. Yetişme alanından dolayı bazı bitkilerin adlandırılmasında yer isimleri kullanılmıştır. Bunlar bitkinin kaynağını, nerede üretildiğini, nereden geldiğini ve yayıldığını gösterir. Yer adlarıyla kurulan bitkilere şu örnekleri verebiliriz: “*ada soğanı, bahçe teresi, dağ kavağı, Girit lâlesi, Halep çamı*”.

Benzetmelerle kurulan bitkilerin adlandırılmasında bitkinin rengi, biçimi, görünümü ve kullanım özellikleri esas alınmaktadır. Bunlar genellikle insanlara, hayvanlara, çeşitli organ ve nesnelere benzetilerek kurulmaktadır. Benzetmelerle kurulan bitkilere şu örnekleri verebiliriz: “*ağlayangelin, aktavuk, altınbaşak, ayıparmağı, bodurmahmut, gelindili, sultanküpesi*”.

“Türkiye Türkçesi Bitki Adları Sözlüğü” kısmı tezimizin en önemli bölümlerinden biridir. Burada bitki adlarının tanımları, kaynakları, Anadolu ağızlarındaki varyantlarının yanında, bitki adlarıyla ilgili etimolojik bilgiler de yer almaktadır. Bu sözlükte bitki adlarının kökenleriyle ilgili bilgi ve kaynaklar topluca bir arada bulunmaktadır. Bitki adlarının kökenleriyle ilgili bilgiler verilirken, etimolojik sözlükler

kaynak gösterilmiştir. Bitki adlarını oluşturan ek, kök ve kelimeler ait oldukları dillere göre verilmiştir. Ancak bazı bitki adlarının etimolojik yapılarıyla ilgili hiçbir kaynağa veya açıklamaya rastlanmadığından, bunların kökenleriyle ilgili bilgiler verilememiş; sadece tanımları ve kaynakları belirtilmiştir.

Bitki adlarının kökenini bulmak, zor bir iştir. Özellikle Anadolu ağızlarında kullanılan bitki adlarında birçok ses değişmesi görüldüğünden, bitki adlarının asıl kökenlerine ulaşmak daha da zor olmuştur. Bu sebeple bazı bitki adlarına kaynak gösterilememiştir.

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz: Türkçe, dünyanın en eski ve en çok kullanılan dilleri arasında önemli bir yere sahiptir (*Özkan, Türk Dilinin Yurtları, 15*). Kültür unsurlarımızı canlı tutan ve milli kimliğimizin oluşumuna katkıda bulunan en değerli varlığımızdır. Her millet, çevresinde bulunduğu ya da yetiştirdiği bitkileri kendi kültürüne göre kullanır ve kendi dil mantığına göre adlandırır. Bu kelimeler kültür tarihimizin, tabiatı tanıma ve algılama biçimimizin, binlerce yıldan beri nesilden nesile aktarılan yaşama düzenimizin, zihinden zihine süzülen kültür varlıklarımızın âdeta kelimelere damıtılmasıyla oluşmuştur. Bitki dünyamızı ayrıntılarıyla ortaya koymamız ve bitkilerin adlandırma yollarını belirlememiz, bizlere Türk dilini, Türk düşüncesini ve yaşadığımız coğrafyayı daha yakından tanıtacaktır.

II. ÎNCELEME

1. BASİT YAPILI BİTKİ ADLARI

1.1. TÜRKÇE KÖKENLİ BİTKİ ADLARI

Basit kelimeler, kök durumunda olan ve herhangi bir türetme ekiyle genişletilmemiş bulunan tek kelimedenden ibaret adlardır (*Korkmaz, 219*). Basit yapıli bitki adları Türkiye Türkçesinde az yer tutmakla birlikte, bunlardan “*arpa, çim, dal, darı, erik, iğde, kavun, kayın, kök, ot, saz*” gibi bitkiler günlük hayatta çok geniş bir kullanım alanına sahiptir.

ağı	çim	kak
ala	çomak	kat
ardıç	çöğür	kav
arpa	çöpür	kavun
aşı	dal	kayın
bağa	darı	kayır
bey	dip	kök
bıyık	düve	ot
boya	ebe	sası
bük	ekşi	saz
cırt	enek	tilki
cız	erik	tip
çağ	geyik	tük
çaşıt	gonur	üvez
çet	gön	
çiğ	iğde	

1.2. ALINTI BİTKİ ADLARI

Başka bir dilden alınmış kelimelere alıntı kelimeler denir. Alıntı kelimeler geldikleri dillerin kurallarına göre, türemiş kelimeler olsalar bile, dilimizde yapım ekleriyle genişletilmedikleri sürece basit kelimelerdir (*Korkmaz, 219*). Bunlar arasında *amberbu* (< *Far. amber+būy*), *hıyarşembe* (< *Far. hıyār+çenber*), *hezaren* (< *Far. hezār+reng*) gibi birleşik kelimeler de bulunmaktadır. Alıntı bitki adları dilimize girerken birtakım ses değişikliklerine uğramış ve Türkçenin yapısına uyum sağlamıştır. Örneğin, Arapça *za'ferān* kelimesi Türkçeye *safran* olarak; Yunanca *domáta* kelimesi *domates* olarak geçmiştir. Türkiye Türkçesinde kullanılan alıntı kelimeler arasında çok sayıda bitki adı bulunmaktadır. Bunlar “Arapça, Farsça, Ermenice, Latince, Yunanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Bulgarca, Çince, Gürcüce, Sırpça, Slavca, Moğolca, Rusça, Portekizce ve Lehçe” kökenlidir. Alıntı bitki adlarını, transkripsiyonlarıyla birlikte, alıntı yapılan dillere göre listeledik.

1.2.1. Arapça Alıntı Bitki Adları

ablak: (< *Ar. ablaḳ*)

abuzambak: (< *Ar. ebūzanbaḳ*)

acem: (< *Ar. 'acem*)

acemi: (< *Ar. 'acemī*)

acur: (< *Ar. 'acūr*)

adile: (< *Ar. 'ādile*)

afat: (< *Ar. āfāt*)

akri: (< *Ar. aḳra*)

amme: (< *Ar. 'amme*)

anzarot: (< *Ar. 'anzerūt*)

araz: (< *Ar. 'araz*)

asfur: (< *Ar. 'uśfur*)

aspir: (< *Ar. 'uśfur*)

aşkar: (< *Ar. eşḳar*)

aşur: (< *Ar. 'āşüre*)

ayān: (< *Ar. 'ayān*)

ayıt: (< *Ar. 'īd*)

bakam: (< *Ar. baḳḳam*)

bakla: (< *Ar. bāḳilā*)

baytaran: (< *Ar. 'abaytarān*)

berdi: (< *Ar. bardī*)

bezir: (< *Ar. bezr*)

bilisura: (< *Ar. bil-'usāre*)

buttum: (< *Ar. butm*)

celep: (< *Ar. celeb*)

ceviz: (< *Ar. cevz*)

cılban: (< *Ar. culbān*)

cimcime: (< *Ar. cumcuma*)

culban: (< *Ar. culbān*)

cücül: (< *Ar. culcul*)

cümbez: (< *Ar. cummayz*)

cümele: (< *Ar. cumel*)

- çam:** (< Ar. *şam'*)
- çaşırın:** (< Ar. *cawşīran*)
- çitil:** (< Ar. *şatl*)
- dımışkı:** (< Ar. *Dimaşq/Dimişk+î*)
- elmelik:** (< Ar. *elmelik*)
- emir:** (< Ar. *emr*)
- emriz:** (< Ar. *emrāz*)
- enfiye:** (< Ar. *enfiyye*)
- fattak:** (< Ar. *fatq*)
- ferik:** (< Ar. *feri k*)
- findık:** (< Ar. *funduq*)
- fıstık:** (< Ar. *fustuq*)
- filfil:** (< Ar. *firfir*)
- fitri:** (< Ar. *fitri*)
- ful:** (< Ar. *fūl*)
- gādime:** (< Ar. *qādime*)
- galete:** (< Ar. *qallāt*)
- garip:** (< Ar. *qarīb*)
- gasil:** (< Ar. *qasl*)
- gılla:** (< Ar. *galle* < *gulāl*)
- halayık:** (< Ar. *halā'iq*)
- halfa:** (< Ar. *hālf*)
- halfat:** (< Ar. *hālf*)
- haliç:** (< Ar. *hālī c*)
- hamıza:** (< Ar. *hāmī ze*)
- hanzal:** (< Ar. *hanzal*)
- hardal:** (< Ar. *hardel*)
- harnup:** (Ar. *harrūb/harnūb*)
- has:** (< Ar. *hāsś*)
- haşhaş:** (Ar. *haşhāş*)
- hatmi:** (< Ar. *hatmi*)
- hayır:** (< Ar. *hayr*)
- hazık:** (< Ar. *hāzık*)
- hebil:** (< Ar. *habl*)
- herim:** (< Ar. *heri m*)
- hıta:** (< Ar. *hitta*)
- hiltit:** (< Ar. *hilti t*)
- hindiba:** (< Ar. *hindibā*)
- hülübü:** (< Ar. *hūlbū*)
- hünnap:** (< Ar. *'unnāb*)
- ibran:** (< Ar. *'ibrān*)
- ilhah:** (< Ar. *ilhāh*)
- incaz:** (< Ar. *incāz*)
- kahve:** (< Ar. *qahve*)
- kakule:** (< Ar. *qāqulle*)
- keme:** (< Ar. *kam'a*)
- kereviz:** (< Ar./Far. *kerefs*)
- keten:** (< Ar. *kettān*)
- kılıf:** (< Ar. *qilāf*)
- kırmızı:** (< Ar. *qirmizi*)
- künefi:** (< Ar. *kināfe-künāfe*)
- küşne:** (< Ar. *kuşnā*)
- leylâk:** (< Ar. *leylāk*)
- limon:** (< Far. *līmūn* / Ar. *leymūn*)
- mağara:** (< Ar. *meqāre*)
- mahlep:** (< Ar. *mahlēb*)
- mahluç:** (< Ar. *mahlūc*)
- mahmude:** (< Ar. *māhmūde*)
- mamıza:** (< Ar. *māmezā*)
- maş:** (< Ar. *māş*)
- melike:** (< Ar. *melike*)
- meliki:** (< Ar. *melikī*)
- mercan:** (< Ar. *mercān*)
- meydanî:** (< Ar. *meydānī*)
- mısır:** (Ar. *mişr*)
- mişmiş:** (< Ar. *mişmiş*)

- miski:** (< Ar. *miskî*)
misvak: (< Ar. *misvāk*)
mişkāt: (< Ar. *mişkāt*)
muz: (< Ar. *mūz*)
mültüme: (< Ar. *mültemi*)
mürdeşe: (< Ar. *mürte'iş*)
müşgül: (< Ar. *müşkil*)
müşk: (< Ar. *misk*)
nane: (< Ar. *na'nā'*)
narenc: (< Ar. *nārenc*)
narenciye: (< Ar. *nārenciyye*)
narınc: (< Ar. *nārenc*)
nebat: (< Ar. *nebāt*)
nebatat: (< Ar. *nebātāt*)
patpat: (< Ar. *batbāt*)
pelit: (< Ar. *ballut*)
rasat: (< Ar. *raśad*)
razakı: (< Ar. *rāziķi*)
reyhan: (< Ar. *reyhān*)
safran: (< Ar. *za'ferān*)
salep: (< Ar. *sa'leb*)
salman: (< Ar. *selmān*)
samit: (< Ar. *śāmit*)
sandal: (< Ar. *śandal*)
savat: (< Ar. *sevād*)
sinap: (< Ar. *śināb*)
silk: (< Ar. *silk*)
suduran: (< Ar. *śudūran*)
sumak: (< Ar. *summāk*)
- susam:** (< Ar. *sīsām*)
süsen: (< Ar. *sūsen*)
şahab: (< Ar. *şihāb*)
şahabî: (< Ar. *şihābî*)
şakayık: (< Ar. *şakā'ik*)
şamama: (< Ar. *şemāme*)
şemsaver: (< Ar. *şems* + Far. *-āver*)
şıkık: (< Ar. *şikik*)
taflan: (< Ar. *diplā*)
tahlı: (< Ar. *daħl*)
tarhun: (< Ar. *tarhūn*)
tefarik: (< Ar. *tefārīk*)
temsil: (< Ar. *temşil*)
tesbi: (< Ar. *tesbi'*)
tevrıs: (< Ar. *tevrıs*)
topuz: (< Ar. *dabbūs*)
tum: (< Ar. *tu'm*)
tutya: (< Ar. *tūtyā*)
uşrat: (< Ar. *uşrat*)
üşniye: (< Ar. *uşniyye*)
velvele: (< Ar. *velvele*)
zahter: (< Ar. *sa'tar*)
zakkum: (< Ar. *zaķķūm*)
zavrak: (< Ar. *zevraķ*)
zehni: (< Ar. *zihni*)
zeytin: (< Ar. *zeytūn*)
zivan: (< Ar. *zivān*)
zülbeya: (< Ar. *zūlbeyā*)

1.2.2. Farsça Alıntı Bitki Adları

abanoz: (< *Far. ābnūs/abanūs*)

aferin: (< *Far. āferīn*)

ağuş: (< *Far. āğuş*)

alıç: (< *Far. ālūçe*)

alo: (< *Far. ālū*)

amberbu: (< *Far. amberbūy*)

arış: (< *Far. ereş-eriş*)

armut: (< *Far. emrūd/ermūd/enberūd*)

azat: (< *Far. āzād*)

azvay: (< *Far. āzvāy*)

badem: (< *Far. bādām*)

badıramba: (< *Far. bādranbūya*)

bagmen: (< *Far. bāgbān*)

bahar: (< *Far. behār*)

bāk: (< *Far. bāk*)

balaband: (< *Far. bālābān*)

balsama: (< *Far. belesān*)

bamya: (< *Far. bāmiya*)

beneviş: (< *Far. benefiş*)

berge: (< *Far. barga*)

birincivasıf: (< *Far. birincāsf*)

bostan: (< *Far. būstān*)

cığa: (< *Far. cığa*)

cumbur: (< *Far. çunbul/çumbul*)

cüçük: (< *Far. cücek*)

çağla: (< *Far. çağale*)

çavdar: (< *Far. çūdār*)

çedene: (< *Far. caudāna*)

çelem: (< *Far. şalam*)

çelik: (< *Far. çelik*)

çeltik: (< *Far. şeltük*)

çeşmezen: (< *Far. çaşma-zan*)

çevşen: (< *Far. cevşen*)

çılan: (< *Far. çelān, çelāna*)

çınar: (< *Far. çenār*)

çiriş: (< *Far. sirīş*)

çükündür: (< *Far. çukundur*)

dağdağan: (< *Far. dağdağān*)

dudiye: (< *Far. tūtīye*)

dut: (< *Far. tūt, tūd*)

erguvan: (< *Far. ergavān*)

erişte: (< *Far. rīşte*)

filbahar: (< *Far. fül-bahār*)

giya: (< *Far. kiyāh*)

gonca: (< *Far. ğunce*)

gül: (< *Far. gul*)

gülâbi: (< *Far. gulābī*)

gürz: (< *Far. gurz*)

har: (< *Far. ħar*)

havlıcan: (< *Far. ħāvlincān*)

havuç: (< *Far. hevīc*)

hevek: (< *Far. āveng*)

hezaren: (< *Far. hezār+reng*)

hıyar: (< *Far. ħiyār*)

hıyarşembe: (< *Far. ħiyār-çenber*)

hoş: (< *Far. ħōş*)

hurma: (< *Far. ħurmā*)

hülü: (< *Far. hulū*)

ıspatan: (< *Far. ispandān, sipandān*)

ışgın: (< *Far. aşhūn*)

incir: (< *Far. encīr*)

isfendan: (< *Far. isfendān*)

- işan:** (< *Far. i şān*)
- kāhu:** (< *Far. kāhī*)
- karanfil:** (< *Far. qaranfīl*)
- karpuz:** (< *Far. ħarbut, ħarbūza*)
- kayısı:** (< *Far. qaysī*)
- kelek:** (< *Far. kālak*)
- kelem:** (< *Far. kalam*)
- kenger:** (< *Far. kenger*)
- keraviye:** (< *Far. kerāviye*)
- keşir:** (< *Far. qazar*)
- keşkül:** (< *Far. keşkül*)
- kişmiş:** (< *Far. kişmiş*)
- kişniş:** (< *Far. gişnīz*)
- kizir:** (< *Far. gizi r*)
- koz:** (< *Far. gawz*)
- köse:** (< *Far. kūse*)
- kunt:** (< *Far. kund*)
- küncü:** (< *Far. kuncud*)
- lâden:** (< *Far. lâden*)
- lâle:** (< *Far. lâle*)
- lülük:** (< *Far. lüle*)
- mala:** (< *Far. māle*)
- maya:** (< *Far. māye*)
- maye:** (< *Far. māye*)
- mazi:** (< *Far. māzū*)
- menekşe:** (< *Far. benefşe*)
- mercanköşk:** (< *Far. merzengūş*)
- mercimek:** (< *Far. mercümek*)
- merze:** (< *Far. merz*)
- mestan:** (< *Far. mestān*)
- meşe:** (< *Far. bīşa*)
- meuve:** (< *Far. mīva, mayva*)
- nar:** (< *Far. nār / enār*)
- narcil:** (< *Far. nargī l*)
- nardin:** (< *Far. nārdīn*)
- narven:** (< *Far. nārven*)
- navruz:** (< *Far. nevrūz*)
- naz:** (< *Far. nāz*)
- nefirne:** (< *Far. nefī r*)
- nergis:** (< *Far. nergis*)
- nilüfer:** (< *Far. nīlūfer*)
- nohut:** (< *Far. nuħūd*)
- palan:** (< *Far. pālān*)
- pamuk:** (< *Far. panbuq*)
- patlıcan:** (< *Far. bādingān*)
- payam:** (< *Far. bādām*)
- pazı:** (< *Far. pāzi*)
- perdeben:** (< *Far. perdeband*)
- peren:** (< *Far. peren*)
- pesin:** (< *Far. peşi n*)
- pir:** (< *Far. pi r*)
- pirasit:** (< *Far. pi rāste*)
- pirinç:** (< *Far. birinc*)
- pirpirim:** (< *Far. parparam*)
- piyaz:** (< *Far. piyāz*)
- poy:** (< *Far. būy*)
- pür:** (< *Far. pur*)
- ravent:** (< *Far. rāvend*)
- rezene:** (< *Far. rāziyāna*)
- sebze:** (< *Far. sebze < sebz*)
- sedir:** (< *Far. sedīr*)
- servi:** (< *Far. serv*)
- süde:** (< *Far. sūde*)
- sümbül:** (< *Far. sunbul*)
- şahten:** (< *Far. şāhten*)
- şahtere:** (< *Far. şahterre*)

şalgam: (< *Far. şalgām*)
şebboy: (< *Far. şeb-būy*)
şeftali: (< *Far. şeft-ālū*)
şikar: (< *Far. şikār*)
şimşir: (< *Far. şemşīr*)
şir: (< *Far. şī r*)
şireder: (< *Far. şireder*)
tarçın: (< *Far. dārçīn*)
teberze: (< *Far. teberze*)
tere: (< *Far. tere*)
tiryaki: (< *Far. tiryākī*)
töhmekan (< *Far. tuħmugān*)
tömbeki: (< *Far. tenbākū*)
turp: (< *Far. turb, turub, turf*)

turunç: (< *Far. turunc*)
yasemin: (< *Far. yāsemen*)
yulaf: (< *Far. alaf*)
zambak: (< *Far. zanbaķ*)
zeravent: (< *Far. zerāvend*)
zerdali: (< *Far. zerd-ālū*)
zerde: (< *Far. zerde*)
zerdeçal: (< *Far. zerdeçāv*)
zerrin: (< *Far. zerrīn*)
zerringade: (< *Far. zerrīngede*)
zeyrek: (< *Far. zağīrak*)
zindiyan: (< *Far. zīndegān*)
zoğal: (< *Far. zuğāl*)

1.2.3. Ermenice Alıntı Bitki Adları

abril: (< *Erm. abril*)
anık: (< *Erm. ananuħ*)
ayınğa: (< *Erm. ayı'nga*)
badıç: (< *Erm. patic*)
cancur: (< *Erm. cançul*)
çemen: (< *Erm. çaman*)
çımak: (< *Erm. ts'maħ*)
çomağ: (< *Erm. ts'maħ*)
çortu: (< *Erm. ç'ort't'u*)
dangalak: (< ? *Erm. dan gluħ*)
eğinç: (< *Erm. eģic*)
hışır: (< *Erm. hosor*)

hozan: (< *Erm. ħozan*)
korunga: (< *Erm. kornkan*)
lâzut: (< *Erm. lazut*)
madımak: (< *Erm. matutak*)
madik: (< *Erm. madik*)
mor: (< *Erm. mor/morm*)
mora: (< *Erm. mor/morm*)
moruk: (< *Erm. mōruk*)
pancar: (< *Erm. banjar*)
pışat: (< *Erm. p'sat*)
tel: (< *Erm. tel*)

1.2.4. Yunanca Alıntı Bitki Adları

ahlat: (< *Yun. ahlada*)
akunduz: (< *EYun. akantos*)

- amesken:** (< *EYun. damaskino*)
amofta: (< *Yun. xamofta*)
anadut: (< *Yun. anadoti*)
anason: (< *Yun. anison*)
araka: (< *Yun. arakas* < *arakos*)
aşendos: (< *EYun. áħerdos*)
avat: (< *Yun. avátin/vatin*)
ayvadana: (< *Yun. ayiovotano*)
babır: (< *Yun. pápiri*)
banda: (< *Yun. bànda*)
barbun: (< *Yun. barbounia*)
barbunya: (< *Yun. barbounia*)
bartun: (< *Yun. parténin/partén*)
beladan: (< *Yun. plátanos*)
bezelye: (< *Yun. bizélia*)
biber: (< *Yun. pipéri*)
biberiye: (< *Yun. piperiá*)
biberiza: (< *Yun. piperitza*)
bidek: (< *Yun. apidáki*)
boçça: (< *Yun. bótsa*)
böbük: (< *Yun. bubúki*)
cimbiz: (< *Yun. tsimbidi*)
cimlā: (< *Yun. tzímbila*)
çisan: (< *Yun. kison*)
çukur: (< *Yun. tsiħórion*)
dafne: (< *Yun. dafni* < *EYun. daphnē*)
damaskene: (< *Yun. damáskino*)
defne: (< *Yun. dáfni*)
dırağan: (< *Yun. drágana*)
dilmit: (< *Yun. diminitis*)
dimenit: (< *Yun. diminitis*)
domates: (< *Yun. domáta*)
duduli: (< *EYun. troħilos*)
efek: (< *Yun. afáki*)
emen: (< *Yun. endomē'*)
enginar: (< *Yun. ankinára*)
epsit: (< *Yun. apsída*)
erez: (< *Yun. ires*)
fasulye: (< *Yun. fasulia*)
fesleğen: (< *Yun. vasilikon* < *vasilikos*)
fidan: (< *Yun. fiton* < *EYun. phyton*)
fide: (< *Yun. phideia*)
fiğ: (< *Yun.*)
filiz: (< *Yun. filisa*)
gırmıt: (< *dilmit* < *Yun. diminitis*)
göleğez: (< *Yun. kolokaz*)
halofit: (*Yun. halsphyton*)
ıhlamur: (< *Yun. flamuri*)
ıspanak: (< *Yun. spanaki*)
kantaron: (< *Yun. kentauron*)
kenevir: (< *Yun. kannavi*)
kerdeme: (< *Yun. kardamo*)
kiraz: (< *Yun. kerasi*)
kiren: (< *Yun. kráno*)
köknar: (< *Yun. kukunaria* < *kukunara*)
kütner: (< *Yun. kukunaria*)
lahana: (< *Yun. lahano*)
mantar: (< *Yun. manitari*)
marul: (< *Yun. maruli*)
masura: (< *Yun. masuri*)
maydanoz: (< *Yun. makedonesi*)
melisa: (< *Yun. melissa*)
mersin: (< *Yun. mirsini*)
murt: (< *Yun. murto*)
muşmula: (< *Yun. mespilon*)
mühliye: (< *Yun. mukhlia*)

palamut: (< Yun. *palamudi*)

papatya: (< Yun. *papadia*)

pırasa: (< Yun. *prason*)

pırnal: (< Yun. *prinari*)

piren: (< Yun. *prinos*)

radika: (< Yun. *radikia*)

şıka: (< Yun. *şıko* veya *şıka*)

tirfil: (< Yun. *triphyllon*)

tomara: (< Yun. *tomari*)

1.2.5. Latince Alıntı Bitki Adları

basya: (< Lat. *bassia*)

begonya: (< Lat. *begonia*)

centiyane: (< Lat. *gentiāna*)

çakır: (< Lat. *sacer*)

çalba: (< Lat. *salvia*)

feliks: (< Lat. *felix*)

flora: (< Lat. *flora*)

ginseng: (< Lat. *ginseng*)

kantiyane: (< Lat. *Gentiana*)

komatula: (< Lat. *Comatula*)

kürkas: (< Lat. *curcas*)

lobelya: (< Lat. *Lobelia*)

lotus: (< Lat. *lotus*)

müşkölüm: (< Lat. *muscarimi*)

okume: (< Lat.)

ortanca: (< Lat. *hortensia*)

rezede: (< Lat. *reseda*)

roka: (< Lat. *ruca*)

sekoya: (< Lat. *sequoia*)

vanilya: (< Lat. *vagina*)

1.2.6. Fransızca Alıntı Bitki Adları

akasya: (< Fr. *acacia*)

ananas: (< Fr. *ananas*)

atol: (< Fr. *atoll*)

alg: (< Fr. *algue*)

anemon: (< Fr. *anemone*)

araşit: (< Fr. *arachide*)

aspidistra: (< Fr. *aspidistra*)

badat: (< Fr. *patate*)

bambu: (< Fr. *bambou*)

botanik: (< Fr. *botanique*)

dalya: (< Fr. *dahlia*)

drosera: (< Fr. *drosera*)

fleol: (< Fr. *fleole, phleole*)

fujer: (< Fr. *fougero*)

gardenya: (< Fr. *gardenia*)

ipeka: (< Fr. *ipéca*)

jüt: (< Fr. *jute*)

kakao: (< Fr. *cacao*)

kaktüs: (< Fr. *cactus*)

kamelya: (< Fr. *camelia*)

kapuçin: (< Fr. *capucine*)

kavasya: (< Fr. *quassia*)

kauçuk: (< Fr. *caoutchouc*)

keşbir: (< Fr. *cachemire*)

kola: (< Fr. *cola*)

kolza: (< Fr. *colza*)

kornişon: (< *Fr. cornichon*)

küsküt: (< *Fr. cuscute*)

lâtanya: (< *Fr. latania*)

liken: (< *Fr. lichen*)

mahunya: (< *Fr. mahonia*)

malto: (< *manto* < *Fr. manteau*)

mandalina: (< *Fr. mandarine*)

manolya: (< *Fr. magnolia*)

maranta: (< *Fr. maranta*)

margarita: (< *Fr. marguerite*)

mikoz: (< *Fr. mycose*)

mimoza: (< *Fr. mimosa*)

mini: (< *Fr. mini*)

müge: (< *Fr. muguet*)

ofris: (< *Fr. ophrys*)

okaliptüs: (< *Fr. eucalyptus*)

orkide: (< *Fr. orchidee*)

palmiye: (< *Fr. palmier*)

papirüs: (< *Fr. papyrus*)

petunya: (< *Fr. petunia*)

portakal: (< *Fr. portugal*)

ratanya: (< *Fr. ratanhia*)

tatula: (< *Fr. datura*)

1.2.7. İngilizce Alıntı Bitki Adları

greyfurt: (< *İng. Grapefruit*)

kivi: (< *İng. kiwi*)

papaya: (< *İng. papaya*)

paprika: (< *İng. paprika*)

pik: (< *İng. pig*)

rafya: (< *İng. raffia*)

rambil: (< *İng. rami*)

starking: (< *İng. starking*)

1.2.8. İtalyanca Alıntı Bitki Adları

açelya: (< *İt. azalea*)

banadura: (< *İt. pomodoro/pomodoro*)

belladonna: (< *İt. belladonna*)

borda: (< *İt. bordo*)

ceran: (< *İt. geranio*)

funda: (< *İt. fondo*)

iskorçina: (< *İt. scorzone*)

maki: (< *İt. macchi*)

malatura: (< *İt. pomodoro/pomodoro*)

mancana: (< *İt.*)

patates: (< *İt. patata*)

peçek: (< *peçe* < *İt. pezza*)

sardunya: (< *İt. sardonya*)

veronika: (< *İt. veronica*)

vardıyan: (< *İt. guardiana*)

1.2.9. İspanyolca Alıntı Bitki Adları

avokado: (< *İsp. avocado*)

kınakına: (< *İsp. quinaquina*)

koka: (< *İsp. coca*)

1.2.10. Bulgarca Alıntı Bitki Adları

biryedim: (< *Blg.-Sırp.-Hırv. brekinya*)

bocur: (< *Blg.-Sırp.-Hırv. bójur*)

canka: (< *Blg. djanka*)

gocuk: (< *Blg. kojux*)

ıştır: (< *Blg. stir*)

kumpir: (< *Blg. krumpír*)

lâbada: (< *Blg. loboda*)

pelin: (< *Blg. pelyn*)

1.2.11. Çince Alıntı Bitki Adları

aylandız: (< *Çince ailanto'dan*)

çay: (< *Çin. çay*)

mantı: (< *Çin. mantu*)

1.2.12. Gürcüce Alıntı Bitki Adları

askil: (< *Gürc. askili*)

bitne: (< *Gürc. p'it'na < *pinta*)

dombay: (< *Gürc. dombay*)

1.2.13. Sırpça Alıntı Bitki Adları

babaçça: (< *Sırp. popadica*)

kıral: (< *Sırp. kral*)

koçaç: (< *Sırp. koçijaş*)

1.2.14. Slavca Alıntı Bitki Adları

koçan: (< *Sl.*)

vişne: (< *Sl. vişnya*)

1.2.15. Yabancı Yer İsimleriyle Kurulan Bitki Adları

agılı: (< *Meksika'daki Akala şehrinin adından*)

anapa: (< *belki bir yer isminden*)

fulya: (< *Güney İtalya'da bir bölge adı*)

kalembek: (< *Hint Denizi'nde bir ada*)

1.2.16. Diğer Alıntı Bitki Adları

acırga: (< *Moğ. acırga*)

baobap: (< *Afrika yerli dillerinden*)

karağan: (< *Moğ. karağana*)

kartol: (< *Rus. kartofel*)

mango: (< *Port. manga*)

nemisa: (< *Lehçe. niemcy*)

2. TÜREMİŞ BİTKİ ADLARI

Türemiş kelimeler, kelime türetme yoluyla elde edilir. Bu yol, kelime kök ve gövdelerine ekler getirilerek değişik anlamda yeni kelimeler yapma yoludur (*Korkmaz, 31*). Türemiş bitki adlarının aldığı yapım ekleri şunlardır: “İsimden isim yapma ekleri, isimden fiil yapma ekleri, fiilden fiil yapma ekleri, fiilden isim yapma ekleri”. Türemiş bitki adları aşağıda listelenmiştir; ancak bu kelimeler *yapım ekleri* kısmında daha ayrıntılı bir şekilde tahlil edilmiştir. Türkçe bir yapım eki alıp da kökeni yabancı olan ya da bilinmeyen bitki adları da burada gösterilmiştir.

acıca: (< <i>T. acı+ca</i>)	arpağan: (< <i>T. arpa + gan</i>)
acıma: (< <i>T. acı-ma</i>)	artıgan: (< <i>T. art-ağan</i>)
acımak: (< <i>T. acı-mak</i>)	artlı: (< <i>T. art+lı</i>)
acımık: (< <i>T. acı-mık</i>)	asma: (< <i>T. as-ma</i>)
ağcaca: (< <i>T. ak+ça+ca</i>)	aşılak: (< <i>T. aşı+lak</i>)
ağşayık: (< <i>T. akşa-y-ık</i>)	aşılama: (< <i>T. aşı+la-ma</i>)
ahsıl: (< <i>T. ak+sıl</i>)	atınaklı: (< ? <i>atınak + T. lı</i>)
akça: (< <i>T. ak+ça</i>)	atmalı: (< <i>T. at-ma+lı</i>)
aklan: (< <i>T. ak+la-n</i>)	avukçu: (< ? <i>avuk + T. çu</i>)
alaca: (< <i>T. ala+ca</i>)	avurtlak: (< ? <i>avurt + T. lak</i>)
alaz: (< <i>T. al+az</i>)	aydın: (< <i>T. ay+dın</i>)
alça: (< <i>T. al+ça</i>)	ayıcı: (< <i>T. ayı+cı</i>)
alçacık: (< <i>T. al+çak+cık</i>)	azan: (< <i>T. az-an</i>)
aldangeç: (< <i>T. al+dan-gaç</i>)	azırgan: (< <i>T. az-ır-gan</i>)
alluca: (< <i>T. al+lı+ca</i>)	azmuk: (< <i>T. az-muk</i>)
almalık: (< <i>T. alma + lık</i>)	bağırğan: (< <i>T. bağır-gan</i>)
altuncık: (< <i>T. altun+cık</i>)	bağırtlak: (< <i>T. bağır + t + lak</i>)
angıç: (< <i>T. an+gıç</i>)	bağlaşık: (< <i>T. bağ+la-ş-ık</i>)
anslı: (< ? <i>ans + T. lı</i>)	bakıldak: (< <i>T. bakıl-da-k</i>)
apırcak: (< ? <i>apır + T. cak</i>)	baldırgan: (< <i>T. bal-tır-gan</i>)
arakçıl: (< <i>Yun. arak + T. çıl</i>)	ballı: (< <i>T. bal+lı</i>)
arcıman: (< ? <i>arcı + T. man</i>)	ballıca: (< <i>T. bal+lı+ca</i>)
argun: (< <i>T. ar-gın</i>)	ballık: (< <i>T. bal+lık</i>)

- banak:** (< *T. ban-ak*)
- bandık:** (< *T. ban-dık*)
- bandırma:** (< *T. ban-dır-ma*)
- bardacık:** (< *T. bardak+cık*)
- bardak:** (< *T. bart+ak*)
- bardakçı:** (< *T. bardak+çı*)
- bartlak:** (< *T. bart+lak*)
- başak:** (< *T. baş+ak*)
- batırgan:** (< *T. bat-ır-gan*)
- bebekçik:** (< *bebe+k+çik*)
- bekmezcik:** (< *Far. begmāz + T. cik*)
- benek:** (< *T. ben+ek*)
- bengildek:** (< *T. bingil+dak*)
- benlik:** (< *T. ben+lik*)
- bıçgın:** (< *T. bıç-kın*)
- bıyıklı:** (< *T. bıyık+lı*)
- bıyırğan:** (< *T. buyur-gan*)
- bızalık:** (< ? *bıza + T.lık*)
- biberlice:** (< *Yun. pipéri + T. li+ce*)
- bildik:** (< *T. bil-dik*)
- biten:** (< *T. bit-en*)
- bitiniş:** (< *T. bit-i-n-i-ş*)
- bitirge:** (< *T. bit-i-r-ge*)
- bitki:** (< *T. bit-ki*)
- bizlengiç:** (< *bizle-n-giç*)
- bodurgan:** (< *T. bodur+gan*)
- boyaçın:** (< *T. boya+çın*)
- boyalık:** (< *T. boya+lık*)
- bozamık:** (< *T. boz+a+mık*)
- bozanak:** (< *T. boz+anak*)
- bozdurma:** (< *T. boz-dur-ma*)
- bozuk:** (< *T. boz-u-k*)
- böcü:** (< *T. bö+cü*)
- buğdaycık:** (< *T. buğday+cık*)
- buğdayık:** (< *T. buğday+ık*)
- burağan:** (< *T. bur-ağan*)
- burgacan:** (< *T. bur-ga+can*)
- burgaç:** (< *T. bur-gaç*)
- buynuz:** (< *T. boyun+u+z*)
- buyurğan:** (< *T. buyur-gan*)
- büğrez:** (< *T. büğrü+ez*)
- bürgülü:** (< *T.bür-gü+lü*)
- bürük:** (< *T.bür-ü-k*)
- büzgülü** (< *T. büz-gü+lü*)
- cegirgen:** (< *T. çek-i-r-gen*)
- cıbarca:** (< *T. cıbir+ca / cıbil+ca*)
- cıcılık:** (< *cici + T. lik*)
- cırık:** (< *T. cır-ı-k*)
- cırlangiç:** (< *T. cır+la-n-giç*)
- cırmılak:** (< *T. cırma+lak*)
- cırtlak:** (< *T. cırt+lak*)
- cırtlan:** (< *T. cırt+la-n*)
- cırtlavuk:** (< *T. cırt+la-vuk*)
- cızlağan:** (< *T. cız+la-ğan*)
- cızlayık:** (< *T. cız+la-yık*)
- civcivlik:** (< *civciv+ T. lik*)
- coplak:** (< *Far. çüb + T. lak*)
- çakıldak:** (< *T. çakıl+da-k*)
- çalağan:** (< *T. çal-ağan*)
- çalak:** (< *T. çal-ak*)
- çalı:** (< *T. çal-ı*)
- çalık:** (< *T. çal-ık*)
- çapul:** (< *T. çap-u-l*)
- çatlağan:** (< *T. çat+la-ğan*)
- çatlak:** (< *T. çat+lak*)
- çatlangaç:** (< *T. çat+la-n-gaç*)

- çavdarlık:** (< *Far. çūdār + T. lık*)
- çaylamık:** (< *Çin. çay + T. la-mık*)
- çaymık:** (< *Çin. çay + mık*)
- çekem:** (< *T. çek-em*)
- çekme:** (< *T. çek-me*)
- çetme:** (< *T. çet-me*)
- çevik:** (< *T. çev-i-k*)
- çevirdik:** (< *T. çev-i-r-dik*)
- çevrince:** (< *T. çev(i)r-i-n-ce*)
- çağırğan:** (< *T. çağır-gan*)
- çıkart:** (< *T. çık-ar-t*)
- çıkıntı:** (< *T. çık-i-n-ti*)
- çıkma:** (< *T. çık-ma*)
- çımkırık:** (< *T. çımkır-ı-k*)
- çıldirim:** (< *T. çıldır-ım*)
- çırlavuk:** (< *T. çır+la-vuk*)
- çırpı:** (< *T. çırp-ı*)
- çıtımık:** (< *T. çıt+ı-mık*)
- çıtlak:** (< *T. çıt-lak*)
- çıtlamak:** (< *T. çıt+la-mak*)
- çıtlamık:** (< *T. çıt+la-mık*)
- çıtlık:** (< *T. çıt+lık*)
- çıyancık:** (< *T. çıyan+cık*)
- çibillik:** (< ? *çibil + T. lik*)
- çiçek:** (< *çec-ek*)
- çiğindirik:** (< *T. çiğın+dirik*)
- çıldirim:** (< *T. çıldır-ım*)
- çirti:** (< *T. çirt+i*)
- çirtik:** (< *çirt+ik*)
- çitime:** (< *T. çite-me*)
- çitlek:** (< *T. çit+lek*)
- çitlembik:** (< *çitle-mik*)
- çökeren:** (< *T. çök-er-en*)
- çökülce:** (< *T. çögür+ce*)
- çömelen:** (< *T. çömel-en*)
- çöpleme:** (< *T. çöp+le-me*)
- çöpürlü:** (< *T. çöpür+lü*)
- çulluca:** (< *Ar. cül + T. lu+ca*)
- çulluk:** (< *Ar. cül + T. luk*)
- çullukça:** (< *Ar. cül + T. luk+ça*)
- çüklüce:** (< *T. çük+lü+ce*)
- çükündürük:** (< *Far. çuğundur+T. ük*)
- dadırğan:** (< *T. tat-ı-r-gan*)
- dağarcık:** (< *T. dağar+cık*)
- dağlama:** (< *T. dağ+la-ma*)
- dalağan:** (< *T. dala-ğan*)
- dallama:** (< *T. dal+la-ma*)
- damarcık:** (< *T. damar+cık*)
- damarlıca:** (< *T. damar+lı+ca*)
- darıca:** (< *T. darı+ca*)
- darıcan:** (< *T. darı+can*)
- davşancık:** (< *T. tavşan+cık*)
- davulcu:** (< *Ar. tabl + T. cu*)
- değirmenci:** (< *T. değirmen+ci*)
- delice:** (< *T. deli+ce*)
- demircik:** (< *T. demir+cık*)
- demirli:** (< *T. demir+li*)
- demirliyen:** (< *T. demir+le-y-en*)
- destimik:** (< *Far. desti + T. mik*)
- develik:** (< *T. deve+lik*)
- devrinti:** (< *T. devir-i-n-ti*)
- diken:** (< *T. dik-en*)
- dikencik:** (< *T. dik-en+cık*)
- dikme:** (< *T. dik-me*)
- dillice:** (< *T. dil+li+ce*)
- dipçin:** (< *T. dip+çin*)

- dişice:** (< *T. dişi+ce*)
- dizi:** (< *T. diz-i*)
- doğum:** (< *T. doğ-um*)
- dolaman:** (< *T. dola-man*)
- domalan:** (< *domal-an*)
- domatça:** (< *Yun. domáta + T. ça*)
- domaylı:** (< *Gürc. dombay + T. lı*)
- dongurak:** (< *T. dongur-ak*)
- dökülcen:** (< *T. dökül-cen*)
- dökülgen:** (< *T. dökül-gen*)
- durnacık:** (< *turna+T. cık*)
- dutulga:** (< *T. tut-u-l-ga*)
- duvaklıca:** (< *T. duvak+lı+ca*)
- düdüllük:** (< ? *düdül + T. lük*)
- düğem:** (< *T. düğ-em*)
- düğmecik:** (< *T. düğme+cik*)
- düğmeli:** (< *T. düğme+li*)
- dürme:** (< *T. dür-me*)
- dürülü:** (< *T. dür-ü-l-ü*)
- düvülcek:** (< *T. düğül+cek*)
- düzgülü:** (< *T. düz-gü+lü*)
- ebeli:** (< *T. ebe+li*)
- ebelik:** (< *T. ebe+lik*)
- eğece:** (< *T. eğe+ce*)
- eğecen:** (< *T. eğ-ecen*)
- eğilce:** (< *T. eğ-i-l-ce*)
- eğilcen:** (< *T. eğ-i-l-cen*)
- eğlik:** (< *T. eğ-i-l-ik*)
- eğlim:** (< *T. eğ-i-l-im*)
- eğri:** (< *T. eğ-i-r-i*)
- eğrilce:** (< *T. eğ-(i)-r-i+li+ce*)
- eğrim:** (< *T. eğ-i-r-im*)
- ekin:** (< *T. ek-in*)
- eklemik:** (< *T. ek+le-mik*)
- ekşice:** (< *T. ekşi+ce*)
- ekşilice:** (< *T. ekşi+li+ce*)
- ekşilik:** (< *T. ekşi+lik*)
- ekşimcik:** (< *T. ekşi+m+cik*)
- ekşimen:** (< *T. ekşi+men*)
- ekşimik:** (< *ekşi-mik*)
- elmacık:** (< *T. elma + cık*)
- emecen:** (< *T. em-ecen*)
- eneç:** (< *T. en+eç*)
- erekleme:** (< *T. er-ek+le-me*)
- erelik:** (< *T. er-ek+lik*)
- eren:** (< *T. er-en*)
- ergen:** (< *T. er-gen*)
- ergil:** (< *T. er-gil*)
- erinç:** (< *T. er-i-n-ç*)
- ezgil:** (< *T. ez-gil*)
- ezgin:** (< *T. ez-gin*)
- fısırgan:** (< *T. fısır-gan*)
- fişıldayık:** (< *T. fiş+ıl+da-yık*)
- gagaç:** (< *gaga+ç*)
- garmak:** (< *T. kar-mak*)
- gartlı:** (< *T. kart+lı*)
- gavruk:** (< *T. kavur-uk*)
- gavşak:** (< *T. kavuş-ak*)
- geli:** (< *T. gel-i*)
- geliç:** (< *T. gel-i-ç*)
- gelincik:** (< *T. gel-i-n+cik*)
- gence:** (< *T. gen+ce*)
- geneç:** (< *T. gen+eç*)
- gerce:** (< ? *ger + T. ce*)
- gercik:** (< ? *ger + T. cik*)
- gevrecik:** (< *T. gevre-k+cik*)

- gevreyik:** (< *T. gevre-y-ik*)
- gevriyen:** (< *T. gevre-y-en*)
- geyicek:** (< *T. geyik+cek*)
- gezer:** (< *T. gez-er*)
- gıcık:** (< *T. gıcı-k*)
- gıcime:** (< *T. gıcı-ma*)
- gırçıl:** (< *T. kır+çıl*)
- gıyık:** (< *T. kıy-ı-k*)
- gıyşak:** (< *T. kıy-ı-ş-ak*)
- gidilcen:** (< *T. git-i-l-cen*)
- gidişgen:** (< *T. git-i-ş-gen*)
- gollüce:** (< *T. kol+lu+ca*)
- göbelek:** (< *T. göbek+lek*)
- gödelek:** (< *T. gövde+lek*)
- göğce:** (< *T. gök+çe*)
- göğcek:** (< *T. gök+çek*)
- göğdeli:** (< *T. gövde+li*)
- göğelek:** (< *T. gök+elek*)
- göğem:** (< *T. gök+em*)
- göğemcik:** (< *T. göğem+cik*)
- göğen:** (< *T. gök+en*)
- göğlemez:** (< *T. gök+le-mez*)
- göğlük:** (< *T. gök+lük*)
- göğündürme:** (< *T. gök+ü-n-dür-me*)
- gökçe:** (< *T. gök+çe*)
- gökdün:** (< *T. gök+dün*)
- gölek:** (< *T. göl+ek*)
- gömeç:** (< *T. göm-meç*)
- gömülgen:** (< *T. göm-ü-l-gen*)
- gömürgen:** (< *T. göm-ü-r-gen*)
- gönen:** (< *T. gön+en*)
- gövrek:** (< *T. gevre-k*)
- gözenek:** (< *T. göz+enek*)
- güllük:** (< *Far. gul + T. lük*)
- günsü:** (< *T. gün+sü*)
- hanaylı:** (< *Yun. anoi + T. lı*)
- hartlak:** (< *hart + T. lak*)
- hartlap:** (< *hart + T. lap*)
- haşlama:** (< *T. haş+la-ma*)
- havazla:** (< ? *havaz + T. la*)
- hıyarcık:** (< *Far. ħiyār + T. cık*)
- hıyarlama:** (< *Far. ħiyār + T. la-ma*)
- hohalak:** (< ? *hoh + T. alak*)
- hölemez:** (< *höle-mez* ?)
- höllük:** (< *T. (h)öl+lük*)
- ırmık:** (< *T. er-mik* ?)
- ısırgan:** (< *T. ısır-gan*)
- ısırgı:** (< *T. ısır-ğı*)
- ısıtan:** (< *T. ısı-t-an*)
- ışğan:** (< *T. ışı-ğan*)
- ışlak:** (< *T. ııl+ak*)
- ışıldırık:** (< *T. ııl+dırık*)
- ışılğan:** (< *T. ııl+gan*)
- iğcik:** (< *T. iğ+cik*)
- iğdiş:** (< *igit-iş*)
- iğnecik:** (< *T. iğne+cik*)
- iğnelik:** (< *T. iğne+lik*)
- iğnesil:** (< *T. iğne+sil*)
- iletir:** (< *T. ilet-ir*)
- ilim:** (< *T. il-im*)
- ilişken:** (< *T. il-i-ş-ken*)
- ilme:** (< *T. il-me*)
- ilmek:** (< *T. il-mek*)
- ilmen:** (< *T. il-men*)
- ilmik:** (< *T. il-mik*)
- ivecen:** (< *T. iv-ecen*)

- izmelece:** (< *T. ez-me-li+ce*)
- kabak:** (< *T. kab+ak*)
- kabarcık:** (< *T. kabar+cık*)
- kabargıç:** (< *T. kabar-gıç*)
- kabartlak:** (< *T. kabartla-k*)
- kabartlama:** (< *T. kabartla-ma*)
- kakalaşka:** (< *kaka+ T. laş-ka*)
- kakma:** (< *T. kak-ma*)
- kamalak:** (< *kama+lak*)
- kanak:** (< *T. kan+a-k*)
- kanatma:** (< *T. kan+a-t-ma*)
- kangırcak:** (< ? *kangır + T. cak*)
- kanlık:** (< *T. kan+lık*)
- kapçık:** (< *T. kap+çık*)
- kapıncak:** (< *T. kapan+cak*)
- kaplıca:** (< *T. kap+lı+ca*)
- karaca:** (< *T. kara+ca*)
- karacık:** (< *T. kara+cık*)
- karalık:** (< *T. kara+lık*)
- karamaz:** (< *T. kara-maz*)
- karamış:** (< *T. kara-mış*)
- karamuk:** (< *T. kara+muk*)
- karantı:** (< *T. kara-n-tı ?*)
- karavlık:** (< ? *karav + T. lık*)
- karçin:** (< *T. kar+çin*)
- kasan:** (< *T. kas-an*)
- kavak:** (< *kav+ak*)
- kavlağan:** (< *kavla-gan*)
- kavuşlak:** (< *T. kavuş+lak*)
- kayacık:** (< *T. kaya+cık*)
- kayganacık:** (< *Far. hāyegīne + T. cık*)
- kaymacık:** (< *T. kaymak+cık*)
- kaymaklık:** (< *T. kaymak+lık*)
- kazık:** (< *kaz-ı-k*)
- kazmaç:** (< *T. kaz-maç*)
- keçemçik:** (< *T. keçe+m+cık*)
- keçemük:** (< *T. keçe+mik*)
- kekeremik:** (< *T. kekre+mik*)
- kekilcen:** (< *Far. kākūl + T. -cen*)
- kendillik:** (< ? *kendir + T. lik*)
- kendirik:** (< ? *kendir + T. ik*)
- kertilce:** (< *Yun. kirtıl + T. ce*)
- kertme:** (< *T. kert-me*)
- kesercik:** (< *T. kes-er+cık*)
- kesme:** (< *T. kes-me*)
- kığıştak:** (< *kığış+ta-k*)
- kılgın:** (< *T. kıl-gın*)
- kılık:** (< *T. kıl-ı-k*)
- kırık:** (< *T. kır-ı-k*)
- kırklık:** (< *T. kırk+lık*)
- kırlı:** (< *T. kır+lı*)
- kıvırcık:** (< *T. kıvır+cık*)
- kıvrışık:** (< *T. kıv-ı-r-ı-ş-ık*)
- kıvışkan:** (< *T. kıv-ı-ş-kan*)
- kıvrım:** (< *T. kıv-ı-r-ım*)
- kıyak:** (< *T. kıy-ak*)
- kıyışak:** (< *T. kıy-ı-ş-ak*)
- kızamık:** (< *T. kızla-muk*)
- kızılak:** (< *T. kızıl+ak*)
- kızılca:** (< *T. kızıl+ca*)
- kızılçık:** (< *T. kızıl+cık*)
- kızılık:** (< *T. kızıl+lık*)
- kirlice:** (< *T. kir+li+ce*)
- kirtıl:** (< *kirt + T. il*)
- kofurgalık:** (< *T. kofurga+lık*)
- kokar:** (< *T. kok-ar*)

- kokarcık:** (< *T. kok-ar+cık*)
- koluncuk:** (< ? *kolon + T. cuk*)
- kovancık:** (< ? *koğan + T. cık*)
- kozalak:** (< *Far. kozak + T. lak*)
- köpürcek:** (< *T. köpü-r-ecek*)
- köpürgen:** (< *T. köpü-r-gen*)
- kösgüç:** (< *T. küs-güç*)
- kubatça:** (< *T. kubat+ça*)
- kuduluk:** (< *T. kudur-uk*)
- kulecik:** (< *Ar. kıulle + T. cik*)
- kurtluca:** (< *T. kurt+lu+ca*)
- kurudan:** (< *T. kuru-t-an*)
- kurugan:** (< *T. kuru-gan*)
- kurulgan:** (< *T. kur-u-l-gan*)
- kurutma:** (< *T. kuru-t-ma*)
- kuşça:** : (< *T. kuş+ça*)
- kuşulak:** (< *T. kuş+lak*)
- kuyguç:** (< *T. koy-guç*)
- küllük:** (< *T. küil+lük*)
- küveli:** (< *T. küpe+li*)
- küseğen:** (< *T. küs-eğen*)
- kütür:** (< *T. küt+ür*)
- lokurdak:** (< *T. lokur+da-k*)
- mancarlık:** (< *Erm. banjar + T. lik*)
- marulcuk:** (< *Yun. maruli + T. cuk*)
- mazlıh:** (< *Far. māzū + T. lik*)
- meçikli:** (< ? *meçik + T. li*)
- morca:** (< *Erm. mor/morm + T. ca*)
- neferlik:** (< *Ar. nefer + T. lik*)
- nevbetçik:** (< *Far. nevbet + T. çik*)
- oğunduruk:** (< *T. oğul+duruk ?*)
- okcül:** (< *T. ok+çul*)
- okluk:** (< *T. ok+luk*)
- orman:** (< *T. or+man*)
- oturak:** (< *T. otur-ak*)
- ovaca:** (< ? *T. ova + T. ca*)
- oymalık:** (< *T. oy-ma+lık*)
- öğüm:** (< *T. ör-üm*)
- ökselek:** (< *Yun. iksia + T. -lek*)
- öksüzce:** (< *T. ök+süz+ce*)
- örmece:** (< *T. ör-me+ce*)
- ötürge:** (< *T. öt-ür-ge*)
- özüllük:** (< *T. öz+lü+lük*)
- paflak:** (< *paf + T. lak*)
- pamucak:** (< *Far. panbuğ + T. cak*)
- pamuça:** (< *Far. panbuğ + T. ça*)
- pamuklu:** (< *Far. panbuğ + T. lu*)
- pamukluk:** (< *Far. panbuğ + T. luk*)
- pancarcık:** (< *Erm. banjar + T. cık*)
- papurtlama:** (< ? *papurt + T. la-ma*)
- paralık:** (< *Far. pāre + T. lik*)
- parlacık:** (< *T. parla-k+cık*)
- patlak:** (< *T. pat+la-k*)
- patlangaç:** (< *T. pat+la-n-gaç*)
- patlangıç:** (< *T. pat+la-n-gıç*)
- pıslak:** (< *pıs + T. lak*)
- pıtırca:** (< *pıtır + T. ca*)
- pıtırgan:** (< *T. bat-ı-r-gan*)
- pıtrak:** (< *T. bat-ı-r-ak*)
- pirelik:** (< *T. pire+lik*)
- porsuk:** (< *T. porsu-k*)
- pürçüklü:** (< *T. pürçek+li*)
- sabırlık:** (< *Ar. şabr + T. lik*)
- sakalak:** (< *Ar. saka + T. lak*)
- sakarca:** (< ? *sakar + T. ca*)
- sakızdırık:** (< *T. sakız+dırık*)

- sakızlak:** (< *T. sakız+lak*)
- sakızlık:** (< *T. sakız+lık*)
- salatalık:** (< *İt. salata + T.lık*)
- salmanca:** (< *Ar. selmān + T. ca*)
- saracak:** (< *T. sar+acak*)
- sarıklık:** (< *T. sar-t-k+lık*)
- sarmalık:** (< *T. sar-ma+lık*)
- sarmaşık:** (< *T. sarmaş-t-k*)
- sazan:** (< *T. saz+an*)
- selecek:** (< *Ar. selle + T. cek*)
- semizlik:** (< *T. semiz+lik*)
- sepik:** (< *T. serp-i-k*)
- sergen:** (< *T. ser+gen*)
- sımak:** (< *T. sı-mak*)
- sırımsız:** (< *T. sırum+sız*)
- sıvarma:** (< *T. suv+ar-ma*)
- sıyırma:** (< *T. sıyır-ma*)
- soğanak:** (< *T. soğan+ak*)
- soğancık:** (< *T. soğan+cık*)
- soğukluk:** (< *T. soğu-k+luk*)
- solgun:** (< *T. sol-gun*)
- sormah:** (< *T. somur-mak*)
- soyuk:** (< *T. soy-u-k*)
- soyulgan:** (< *T. soy-u-l-gan*)
- söbelek:** (< ? *söbe + T. lek*)
- söğecen:** (< *T. söğ-ecen*)
- suluk:** (< *T. su+luk*)
- suvarmılık:** (< *T. suv+ar-ma+lık*)
- süleymencik:** (< *Süleyman+cık*)
- süngüllük:** (< *T. süniük+lük ?*)
- süpürge:** (< *T. süp-ü-r-ge*)
- süpürgelik:** (< *T. süp-ü-r-ge+lik*)
- sürmeli:** (< *T. sür-me+li*)
- sürtmeğ:** (< *T. sür-t-mek*)
- sütleğen:** (< *T. süt+le-ğen*)
- sütlüce:** (< *T. süt+lü+ce*)
- sütlücen:** (< *T. süt+lü+cen*)
- şakıldak:** (< *şak + T. ıl+da-k*)
- şangalak:** (< *T. şang+alak*)
- şaplak:** (< *T. şap+la-k*)
- şarlık:** (< *Ar. şa'r + T.lık*)
- şikirdaklı:** (< *T. çekirdek+li*)
- şişti:** (< *T. şiş-ti*)
- takalak:** (< *T. tak+alak*)
- takımcık:** (< *T. tak-ım+cık*)
- tamli:** (< *Ar. ta'm + T. li ?*)
- tanışman:** (< *T. danış-man*)
- taraklık:** (< *T. tara-k+lık*)
- tarma:** (< *T. tar-ma*)
- tatarcık:** (< *Tatar+cık*)
- tatlı:** (< *T. tat+lı*)
- tekecen:** (< ? *teke + T. cen*)
- teknecek:** (< ? *tekne + T. cik*)
- telçe:** (< *Erm. tel + T. ce*)
- tellice:** (< *Erm. tel + T. li+ce*)
- tespihlik:** (< *Ar. tesbīh + T.lık*)
- tetirli:** (< ? *tetir + T. li*)
- tıkan:** (< *T. tık-an*)
- tıkıç:** (< *T. tık-t-ç*)
- tırmık:** (< *T. tır-mık*)
- toklu:** (< *T. tok+lu*)
- tomçak:** (< *T. top+çak*)
- tomdurcuk:** (< *T. tomur+cuk*)
- topaçça:** (< *T. top+aç+ça*)
- topalak:** (< *T. top+alak*)
- topalan:** (< *T. topal+an*)

- toplucu:** (< *T. top+lu+ca*)
- topoç:** (< *T. top+aç*)
- topuk:** (< *T. top+uk*)
- topul:** (< *T. top+ul*)
- tortçu:** (< ? *tort + T. çu*)
- toruk:** (< *T. tor-u-k*)
- turma:** (< *T. tur-ma*)
- tüllü:** (< *Fr. tulle + T. lü*)
- türeme:** (< *T. tür+e-me*)
- tütün:** (< *T. tüt-ü-n*)
- tüylü:** (< *T. tüy+lü*)
- tüylüce:** (< *T. tüy+lü+ce*)
- ulama:** (< *T. ula-ma*)
- unluca:** (< *T. un+lu+ca*)
- urunguç:** (< *T. ur-u-n-guç*)
- uruşman:** (< *T. ur-u-ş-man*)
- üşüş:** (< *T. üş-üş*)
- üvezli:** (< *T. üvez+li*)
- üzerlik:** (< *yüz-er+lik*)
- üzüm:** (< *T. üz-üm*)
- üzümlü:** (< *T. üz-üm+lü*)
- varcık:** (< *T. var+cık*)
- yabantırak:** (< *Far. yaban + -tırak*)
- yağlıca:** (< *T. yağ+lı+ca*)
- yağlıcak:** (< *T. yağ+lı+cak*)
- yağlık:** (< *T. yağ+lık*)
- yakmuk:** (< *T. yak-muk*)
- yalangi:** (< *T. yala-n-gı*)
- yaldaş:** (< ? *yal + T. daş*)
- yaldıran:** (< *T. yal-dır-an*)
- yanal:** (< *T. yan+al*)
- yanalak:** (< *T. yan+alak*)
- yandıran:** (< *T. yan-dır-an*)
- yandırız:** (< *T. yan-dır-az*)
- yapılcan:** (< *T. yap-t-l-can*)
- yapıldak:** (< *T. yapılda-k*)
- yaprak:** (< *T. yap-ur-gak*)
- yasmık:** (< *T. yas-mık*)
- yaygın:** (< *T. yay-gın*)
- yayılgan:** (< *T. yay-t-l-gan*)
- yazlı:** (< *T. yazı+lı*)
- yeleşik:** (< *T. yer+leş-ik*)
- yellice:** (< *T. yel+li+ce*)
- yemiş:** (< *T. ye-miş*)
- yemişen:** (< *T. ye-miş+en*)
- yemlik:** (< *T. yem+lik*)
- yeşillik:** (< *T. yeşil+lik*)
- yiğınç:** (< *T. yiğ-i-n-ç*)
- yiğilcik:** (< ? *yiğil + T. cik*)
- yoğurtçuk:** (< *T. yoğurt+çuk*)
- yordanlı:** (< ? *yordan + T. lı*)
- yumak:** (< *T. yum-ak*)
- yumru:** (< *T. yum-ur+u*)
- yumuk:** (< *T. yum-u-k*)
- yumurca:** (< *T. yumur+ca*)
- yumurcak:** (< *T. yumur+cak*)
- yüksükçük:** (< *T. yüksük+çük*)
- zartlak:** (< *zart + T. lak*)
- zıplak:** (< *zıp + T. lak*)
- zivircik:** (< *Far. ziver + T. cik*)

3. BİRLEŞİK BİTKİ ADLARI

3.1. YAPI BAKIMINDAN BİRLEŞİK BİTKİ ADLARININ KURULUŞU

3.1.1. İSİM TAMLAMASI BİÇİMİNDE KURULAN BİTKİ ADLARI

3.1.1.1. Türkçe İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

İsim tamlaması, iki isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur. Bir ismin manasının iyelik sistemi içinde başka bir isimle tamamlanması esasına dayanır. Bir nesnenin başka bir nesnenin parçası olduğunu, bir nesnenin başka bir nesneye ait bulunduğunu veya bir nesnenin başka bir nesne ile tamamlandığını ifade etmek için bu kelime grubuna başvurulur. Grubu meydana getiren iki isim unsurundan biri tamlayan, biri tamlanan unsurdur. Tamlayan önce, tamlanan sonra gelir. İki unsur iyelik sistemiyle birbirine bağlanır ve grubun temelini iyelik ifadesi teşkil eder (*Ergin, 381*). Belirtisiz ad tamlamaları, birleşik kelime kurmaya çok elverişli olan kelime gruplarıdır. Çünkü belirtili ad tamlamalarında, tamlayana eklenen ilgi durumu eki, tamlayanı belirli bir kişi ya da nesneye dar bir aitlik ilişkisiyle bağladığı hâlde, belirtisiz ad tamlamalarında ilişki doğrudan doğruya belirsiz genel bir nesneye, bir tür adına yöneliktir (*Korkmaz, 139*).

İsim tamlaması biçiminde kurulan bitki adlarını aşağıda listeler hâlinde sıraladık. Bu adlardan yalnızca biri belirtili isim tamlaması, geriye kalanlar ise belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, belirtisiz isim tamlamaları birleşik kelime kurmaya çok elverişli olan kelime gruplarıdır. Bu sebeple, isim tamlaması biçiminde kurulan bitki adları belirtisiz isim tamlaması kalıbındadır.

Belirtili İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

madımağın oynası

Belirtisiz İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

abdestbozan otu	aħbun otu	amber ağacı
abdüsselam otu	ahırotu	amber çiçeği
abı kızı	ahlat armudu	Amerika bademi
acamlar alması	akça armudu	Amerika elması
acem çiçeği	akçakızı	Amerikan armudu
acem kimyonu	ak kadın parmağı	Amerika üzümü
acem lâlesi	aklahna üzümü	anababa kekiği
acıgıcı kulağı	akşam sabah güzeli	anababa kokusu
ada çayı	akşekeri	anaç tikenı
adamotu	ala kangalı	Anadolu otu
adamkökü	alakavun otu	anakara üzümü
ada soğanı	alamangumpili	anapa pahlisi
Afrika menekşesi	alasıit üzümü	andız otu
Afşar otu	alatavşan üzümü	anduz otu
ağaç çileği	alay çiçeği	Antep fıstığı
ağaç ebegümecei	alaz armudu	Antep karası
ağaç göğsü	albalı	Anzer çayı
ağaç kavunu	Alibey buğdayı	aptal baklası
ağaç küpesi	alim üzümü	aptal otu
ağaç mantarı	Allahekmeği	Arabistan defnesi
ağaç minesi	allik taması	Arap buturağı
ağaç üzümü	almacık otu	Arap elması
ağda çiçeği	Alman papatyası	Arap mantarı
ağı çalısı	alma yaprağı	Arap otu
ağı çiçeği	aloğlu	arapsaçı
ağı dalı	altın ağacı	arapsiki
ağı otu	altın çiçeği	Arap sümbülü
ağı ağacı	altın dikenı	Arap şalgamı
ağukunduzu	altın otu	araptaşağı
ağustos alması	altın yumurta mantarı	Arap topalağı
ağustos gülü	alvar eriği	Arap yasemini

ardıç burcu	ateş buğdayı	ayı fıstığı
ardıç kılığı	ateş çiçeği	ayı gülü
ardıç otu	ateş dikenini	ayıkulağı
areb kozu	ateş yaprağı	ayı liforu
arı çiçeği	at kestanesi	ayı ligarbası
arı götü	atkulağı	ayı mantarı
arı gülü	atkuyruğu	ayıkulağı
arı otu	atlas çiçeği	ayı otu
arı pürü	atmemesi	ayıparmağı
armut kabağı	at paklası	ayıpençesi
armut otu	at yoncası	ayı soğanı
Arnavut biberi	avcı üzümü	ayı şalgamı
Arnavut darısı	avize ağacı	ayı üzümü
Arnavutköy çileği	avlu ağacı	ayı yemişi
arpa armudu	avrat otu	ayrık otu
arpacık soğanı	Avşar otu	ayu mamuğu
arpa elması	avu çiçeği	ayvaganı
arlanayağı	ay alması	azak eğiri
asker borusu	ayçiçeği	baba inciri
asker gülü	aydın çiçeği	bağa yaprağı
askı düleği	aydın gülü	Bağdat hurması
aslanazğı	aygün aşığı	bağırsak otu
aslankulağı	aygün çiçeği	bahar otu
aslankuyruğu	ayı ardıcı	bahçe domatesi
aslanpençesi	ayı asması	bahçe hezareni
asma kabağı	ayıayağı	bahçe kekiği
asma üzümü	ayı baldıranı	bahçe nanesi
aş eriği	ayı çiğdemi	bahçe teresi
aş inciri	ayı çileği	bakıldak otu
aşk merdiveni	ayieli	bakır bağcığı
aş otu	ayı elması	baklaçalısı
at dikenini	ayı eriği	bakla çiçeği
at elması	ayı fındığı	bal armudu

balbardağı	bere otu	bostan borusu
balçık hurması	bertik otu	bostan güzeli
bal çiçeği	Besni üzümü	bostan karanfili
baldıran otu	beşdamar otu	bostan otu
balgam elması	beşparmak otu	Boşnak eriği
balık ağusu	bey armudu	boyacı aspiri
balık otu	beyazdikencik üzümü	boyacı dikeni
balık sütleğeni	beyböreği	boyacı kökü
bal kabağı	beyolu	boyacı papatyası
ballık otu	beyzambağı	boya çiçeği
bal mantarı	bıcırğan otu	boya kökü
bal üzümü	bıldırıcınbudu	boya otu
bambul otu	bıraş otu	boya pürü
ban ağacı	bidek ağacı	boy otu
bandırma kabı	bilader ağacı	bozdoğan armudu
bandırma üzümü	bilon otu	böğrek eriği
ban otu	bira çiçeği	börek mantarı
bardacık eriği	bit otu	börek otu
bardakçı inciri	bodukmuhı	börtliyen dikeni
bardak eriği	bodur otu	Brüksel lahanası
bartınya otu	boğa dikeni	buğasıki
barut ağacı	boğan otu	buğdaycık otu
basbaşı	boğaz çiçeği	buğday çiçeği
basur otu	boğumluca otu	buğday karamuğu
bataklık nergisi	bohça çiçeği	buğdaylık otu
bataklık süseni	Bombay fasulyesi	buhur otu
batı mazısı	boncuk otu	bulak otu
bayır turpu	bor ağacı	bulut üzümü
beğ borkü	boranı elması	bunbul alması
Bektaşî üzümü	borazan mantarı	Bursa buğdayı
belerçe üzümü	bortum üzümü	burut dimnidi
bengilik otu	boru çiçeği	buvur sakızı
benli üzümü	boşça otu	buy otu

buz ağburnu	cimcik diken	çam buğdayı
buz ağı otu	cinbiberi	çam fıstığı
buz karpuzu	Cincife üzümü	çam otu
bük tudu	cin darısı	çam üzümü
bük üzümü	cinnek otu	çanak çömlek otu
bülbülyuvası	cingen diken	çan çiçeği
büyü otu	cin mısırı	çangal fasilesi
cadısüpürgesi	cin otu	çanta çiçeği
cadı şimşiri	cinsaçı	çarık diken
cafa çiçeği	civanperçemi	çatlak otu
camgüzeli	cüce bağıracağı	çavdarmahmuzu
camızmemesi	cül üzümü	çavuş üzümü
cam otu	çadır çiçeği	çayır düğmesi
camuskulağı	çadır uşağı	çayır güzeli
camuz baklası	çağman otu	çayır mantarı
canavar otu	çakal armudu	çayır melikesi
can eriği	çakal çiğdemi	çayır otu
can otu	çakal eriği	çayır papatyası
cazu gülü	çakal otu	çayır sedefi
cehennem zambağı	çakıl diken	çayır soğanı
cenik sovanı	çakırca diken	çayır teresi
cennet biberi	çakır diken	çayır tırfili
cennet otu	çakşır otu	çayır yulafı
cerik ağacı	çalgıcı otu	çayterüzüsü
ceylan çiçeği	çalıdibi	çay üzümü
Cezayir menekşesi	çalı diken	çeçik kulağı
cıngıravu elması	çalı fasulyesi	çekirken otu
cırdatan düleği	çalıgagası	çeküm çileği
cırtlak otu	çalı kızılçığı	çemen otu
cırtlak sakızı	çalı navruzu	çengel otu
cız diken	çalı süpürgesi	çengel sakızı
cicik üzümü	çal kirazı	çetmi diken
ciğer otu	çaltı diken	çetük otu

çıbrı işi	çobansüzgeci	dağ lâlesi
çıkırık tekeri	çobantakkesi	dağ marulu
çınar mantarı	çobantarağı	dağ misgisi
çingirak otu	çobantuzluğu	dağ nanesi
çıra üzümü	çoban üzümü	dağ nohudu
çır şalgamı	çocuk nefesi	dağ pırasası
çıtçıtan ağacı	çöl turpu	dağ reyhanı
çıyan otu	çömlek otu	dağsabunu
çiçek lahanası	çöp bitkisi	dağ sakızı
çiçek otu	çöp içi	dağ sarmaşığı
çiçek soğanı	çörek mantarı	dağ servisi
çiçek yaprağı	çörek otu	dağ soğanı
çilbir otu	çöre otu	dağ sümbülü
çilek üzümü	çör otu	dağ üzümü
Çin anasonu	çubuk ağacı	dağ yemişi
Çin gülü	çuha çiçeği	dakka otu
Çin karanfili	çulluoğlu	dalak otu
Çin lahanası	dağ armudu	dal limonu
Çin leylâğı	dağbaklası	damar otu
Çin tarçın ağacı	dağ çamı	damar yaprağı
çiriş otu	dağ çayı	dam koruğu
çit sarmaşığı	dağ çileği	danaayağı
çivit otu	dağ çöveni	danabaklası
çobançantası	dağ dalak otu	danaburnu
çobançirası	dağ elması	danadili
çobandeğneği	dağ eriği	danagöbeği
çobandüdüğü	dağ erik otu	danagözü
çobanekmeği	dağgülü	danakıran otu
çoban elması	dağ karanfili	danakuyruğu
çobankaşığı	dağ kavağı	danamemesi
çobaniğnesi	dağ kestanesi	dancak otu
çoban kösteği	dağ kimyonu	dantel ağacı
çobanpüskülü	dağ kirazı	daraklık otu

darıca otu	deve dikenı	domuz ayrığı
darı mısırı	devedıŝı	domuz ayrık otu
davun otu	deve elması	domuz baklası
Davut yaprağı	devegözü	domuzbıtırağı
dededeğneğı	devegülü	domuz dikenı
dede gülü	devekulağı	domuz elması
dedemsakalı	develık otu	domuz eriğı
dedesakalı	deve mercimeğı	domuzkuyruğu
dedesakalı mantarı	deveşaplağı	domuz lahanası
defne yaprağı	devetabanı	domuz marulu
değirmen armudu	devetopalağı	domuz otu
değirmenci üzümü	deveturpu	domuz pancarı
delialan maydanozu	diken ağacı	domuzpotulağı
deli otu	diken başı	domuz soğanı
demir ağacı	diken çileğı	domuz turpu
demir bıtıradı	diken dutu	domuz üzümü
demir dikenı	dikenucu	dor otu
demir otu	diken üzümü	doru otu
deniz börölcesi	dilberdudağı	döven otu
denizgülü	dilberkirpiğı	döymeç otu
deniz otu	dirlik otu	duduburnu
deniz pırasası	diş bademi	dulaptal otu
deniz rezenesi	diş hilali	dulavrat otu
deniz sarmaşığı	diş otu	dulkarıgömleğı
deniz soğanı	Diyarbakır karpuzu	duman otu
deniz teresi	doğu kayını	durak otu
deniz üzümü	doğu lâdini	dut çöğürü
deniz yosunu	doğu mazısı	duvar fesleğeni
deper otu	dolama otu	duvar sarmaşığı
dere kabalağı	dolma otu	duvar sedefi
dereotu	dolu börölcesi	düğün çiçeğı
deveboynu	dombay eriğı	düğün otu
devecibardağı	domuzağırşağı	düğün yaprağı

dülekkağı	eşek dikenı	evliya otu
ebecik otu	eşek elması	evren gülü
ebegümece	eşek eriğı	eyilcan otu
ebekulağı	eşek gevreğı	fare dikenı
ebembulguru	eşek gülü	farekulağı
ebembükü	eşek helvası	fare otu
ebem ekmeğı	eşek hıyarı	Fatmasağı
ebemekşisi	eşek inciri	fenerit üzümü
ebucehil karpuzu	eşek kangalı	Fenike portakalı
efek otu	eşek kengeri	fesçitarağı
eğir kökü	eşek kömürdeğı	fesliğan üzümü
eğrelti otu	eşek közlemesi	fıçı otu
eğrilcen otu	eşekkulağı	fık otu
ekin dudu	eşek lalesi	fındık otu
ekmek ağacı	eşek madımağı	fırıldak çiçeğı
ekmek ayvası	eşek marulu	fıstık çamı
eldaş üzümü	eşek maydanozu	fıtık otu
elik yoncası	eşek memesi	fil elması
elma çalısı	eşek navruzu	filkulağı
emzik otu	eşek otu	Finike ardıcı
endirek ağacı	eşek papatyası	fink baklası
enek memesi	eşektırnağı	Firavun inciri
engerek otu	eşek turpu	firfil ağacı
ereğıl otu	eşek yağı	fos mantarı
erenler çiçeğı	eşek yoncası	Frenk asması
ergan üzümü	eşşekganağı	Frenk biberi
ergen perçemi	et elması	Frenk çileğı
erkeçsakalı	et mantarı	Frenk elması
Ermeni kimyonu	et şeftalisi	Frenk inciri
esrar otu	etteni eriğı	Frenk kimyonu
eşek baklası	et üzümü	Frenk lahanası
eşek baldıranı	evlek mantarı	Frenk maydanozu
eşek çıtlığı	evlenme çiçeğı	Frenk menekşesi

Frenk patlıcanı	gelin güveyi elması	Girit şakayığı
Frenk üzümü	gelin mantarı	godıl elması
Frenk yemişi	gelinmumu	golpezüğü
gadın budu	gelin otu	gonyaşı
garan kulpu	gelinparmağı	govan sakızı
garayağı	gelinsaçı	göbek elması
garğaburnu	gelinteli mantarı	göbek mantarı
garğa kavunu	gelintırnağı	göbek otu
garipler urganı	gelinyanağı	göğündürme lâlesi
gavun armudu	gelinyemişi	gölezeriği
gâvur baklası	genegerçek otu	gölge bitkileri
gâvur haşhaşı	geren diken	göl kestanesi
gâvur hıyarı	geren otu	göl soğanı
gâvur pancarı	geyik diken	gömeçeriği
gâvur soğanı	geyikdili	gönüldolabı
gâvur tilkişeni	geyik elması	götlek ormanı
gazelboynuzu	geyik göbeği	gövercin göksü
gazel otu	geyik mantarı	gövercin topuğu
gazotu	geyik otu	gözlükotu
gebre otu	geyiksırtı	gramofon çiçeği
gece gündüz çiçeği	geyik tuzu	guga diken
gece menekşesi	gez ağacı	gugu çiçeği
gecesefası	gıcıkdan otu	guguk lâlesi
gelemir buğdayı	gıcık hardalı	guli bacağı
gelinarmudu	gıcık otu	gübre mantarı
gelincikmancarı	gıral ağacı	gül armudu
gelin çiçeği	gıvıışgan otu	gülburcu tikeni
gelindili	gızlar yağlığı	gülburnu
gelindüğmesi	gidişgen otu	güldibi
gelineli	Ginko ağacı	gülgülü
gelinelması	Girit kekiği	gülgülüm
gelinfeneri	Girit lâlesi	gülhatmi
gelin gülü	Girit otu	gülyağı

gün çiçeği	hatunmemesi	Hint safranı
gündüz gülü	hatunparmağı	Hint yağı ağacı
gündüzsefası	hatuntuzluğu	hocalar yemişi
güneştopu	havaotu	hodayı armudu
gün gülü	havıt otu	holis otu
günlük ağacı	havvaanaeli	Hollanda kavağı
güşad otu	haylan kabağı	horozbudağı
güvem eriği	helep şalgamı	horozcuk otu
güveyfeneri	helvacı çöveni	horoz fasulyesi
güyeği keküğü	helvacı kabağı	horozgözü
güyeği otu	helvacı kökü	horoz gülü
güylek cevizi	Hicaz buğdayı	horoz ibiği
güz armudu	hilal otu	horoz karası
güz çiğdemi	Hindistan cevizi	horozkursağı
güzelavrat otu	Hint armudu	horoz mantarı
güzelhatun çiçeği	Hint bademi	humma otu
güzgülü	Hint baklası	hurma eriği
hacılar otu	Hint bezelyesi	hurma üzümü
Halep çamı	Hint biberi	Isparta gülü
halıdokuyan çiçeği	Hint çiçeği	ıtır çiçeği
halsaçağı	Hint darısı	idris ağacı
halus otu	Hint fıstığı	idris otu
hamzan kökü	Hint fulü	iğ ağacı
hançer çiçeği	Hint hıyarı	iğnelik otu
hanımağzı	Hint hurması	ikbal çiçeği
hanımeli	Hint inciri	ikbal otu
hanımkirpiği	Hint kamışı	iletir sakızı
hanımyaması	Hint keneviri	imparator lâlesi
hardal otu	Hint kirazı	imparator mantarı
Hasankeyf tütünü	Hint leylâğı	imparator otu
hasekiküpesi	Hint pamuğu	inabut çalısı
hasır otu	Hint pirinci	inci çiçeği
hasret çiçeği	Hint portakalı	inci sümbülü

inekbiciği	it üzümü	kandamlası
inek emceği	izölu armudu	kandıra ağacı
inek memesi	Japon armudu	kandıra otu
insan otu	Japon ayvası	kan dikenini
ipek ağacı	Japon elması	kandil çiçeği
ipek çiçeği	Japon gülü	kandil otu
ipek fidanı	Japon hurması	kangal dikenini
ipek gülü	Japon kaktüsü	kanlıca mantarı
ipek mantarı	Japon sarmaşığı	kan otu
ipkesiği	Japon şemsiyesi	kan portakalı
irülü ız armudu	Japon üzümü	kantar kabağı
İsa dikenini	kabakarmudu	kantartopu
ishal otu	kabakulak mantarı	kantorbası
İstanbul kekiği	kabakulak otu	kanyaşı
İstanbul lâlesi	kabaldızdikenini	kapçık otu
İstanbul şalgamı	kabarcıkotu	kaplan postu
İstanbul üzümü	Kâbe süpürgesi	kaplıngaba keleşini
it alicini	kadıbaşı	karabaş otu
itboncuğu	kadınğöbeğini	karaburcu
itboruğu	kadınparmağını	karaca darısı
itburnu	kadıntuzluğu	karaca occanı
it cumurdu	kadı otu	Karacaoğlan mantarı
iteriğini	kadife çiçeğini	Karagöl buğdayı
itgülü	kafesotu	karakoruğu
itincirini	kâfur ağacı	karakulak mantarı
ithıyarını	kâğıt ağacı	Karaman kimyonu
itkabağını	kâğıt dutu	karamoru
itkişnişini	kağşak otu	karamuk dikenini
itkuyruğu	kahkaha çiçeğini	karanfil elması
itnanesini	kamış otu	karanfil kökü
itsarımsağını	kanarya çiçeğini	karantı dikenini
itsineğini	kanarya otu	kar ardıcı
itsoğanını	kanavcı otu	kara yosunları

kara yosunu	katırtırnağı	keçi kirazı
karcık üzümü	katran ağacı	keçi kömüreni
kar çiçeği	katran ardıcı	keçi mantarı
kardeşkanı ağacı	katran çamı	keçi marulu
kar dikenini	katranköpüğü	keçimemesi
kargabardağı	katran otu	keçisakalı
karga bostanı	katran yoncası	keçisedefi
karga cevizi	kavak elması	keçi söğüdü
karga düleği	kavak inciri	keçi yemişi
karga ibiği	kav mantarı	keciayağı
karga keleşti	kavurt otu	kedicibiği
karga kozağı	kayayağı	keciçırnağı
kargasabunu	kaya kekiği	keci dutu
karga soğanı	kaya koruğu	keciğözü
kargayüreği	kaya sarımsağı	kedikınası
kargıdalı	kaya sarmaşığı	kedikulağı
kargı kamışı	kaya üzümü	kedikuyruğu
karğayamşağı	kaya yarpuzu	keci nanesi
karıngeveni	kaygana çiçeği	keci otu
karıyaşı	kayık çiçeği	keci tırnağı
karpuz armudu	kayındili	kefe kimyonu
kartal ağacı	kayın mantarı	kefe lâlesi
kartopu	kaymak otu	keklik çiğdemi
karulaotu	kaynadili	keklikganağı
kasık otu	kaynanayumruğu	keklikgözü
kasnak meşesi	kazankarası	keklik otu
kaşık otu	kazankulpu	kek otu
katırazığı	kazayağı	kelçiçeği
katır çiçeği	Kazdağı köknarı	kelebek çiçeği
katır çiğdemi	kazgagası	kelebek otu
katırdaşağı	keçibiciği	kelemlili otu
katırkulağı	keçi boynuzu	keler kuyruğu
katırkuyruğu	keçi emceği	kelkız çiçeği

Kemer patlıcanı	kır lâlesi	kovan otu
kendir otu	kırlangıç otu	koyun baklası
kendir palmyesi	kır menekşesi	koyun çiçeği
kene ağacı	kır sakızı	koyundibi
kenebörülcesi	kır soğanı	koyunekmeği
kene otu	kır yasemini	koyungöbeği
kengi otu	kısamahmut otu	koyungözü
kepir yavşanı	kısmet ağacı	koyun mantarı
kermes meşesi	kışgözü	koyun otu
kese çiçeği	kızgüzeli	koyun yumağı
kestane kabağı	kışla dikenini	kozak üzümü
keşirlik otu	kış mantarı	köçet elması
keşiş otu	kıyık elması	kök boyası
keşişyemez armudu	kızılca dişi	kökçiçeği
ketengömleği	kızıl göz dikenini	kök enfiye
Kıbrıs akasyası	kızlargo beği	kömürcü şıkığı
kılıç kekiği	kızlar yemişi	kömüşciciği
kılıç otu	kızmemesi	köpekayası
kılkirişi	kızıyanağı	köpekcevizi
kıl otu	kibrit otu	köpekdili
kına ağacı	kilim ucu	köpek elması
kına çiçeği	kiraz elması	köpekgülü
kıngıra otu	kirez armudu	köpeklololu
kınnap otu	kocabaşı	köpekmantarı
kıral eğreltisi	koçkuyruğu	köpekmemesi
kırçkırç otu	koçlama mantarı	köpek otu
kırgın otu	koç mantarı	köpek sarımsağı
kır gülü	koç otu	köpek soğanı
Kırkağaç kavunu	koçtaşağı	köpeктаşağı
kırkbaş otu	koğuş ağacı	köpek üzümü
kırkboğum otu	kokar otu	köpük elması
kırkkilit otu	koku ağacı	köse buğdayı
kırksinir otu	kola ağacı	köse otu

köse tahılı	kurt soğanı	kuzu gevreği
köstüköpeği	kurtturnağı	kuzugöbeği
köyağı	kurt yatağı	kuzu kestanesi
köy mantarı	kuş ağzı	kuzu kişnişi
köy otu	kuş alıcı	kuzukulağı
kralkandili	kuşayağı	kuzukürkü
kudret narı	kuş böyreği	kuzu mantarı
kuduz otu	kuşburnu	kuzu otu
kukas otu	kuşçırılığı	kuzu pıtrağı
kulak mantarı	kuş çubuğu	kuzu sarmaşığı
kulak otu	kuşdili	küllüce otu
kulunc otu	kuşekmeği	kül otu
kumacı otu	kuş elması	kültür bitkileri
kumarmudu	kuşfesleği	küpe çiçeği
kum çavdarı	kuşgözü	küp evleği
kum eriği	kuşkerdimesi	kürdan otu
kum otu	kuş kirazı	küre çiçeği
kumpir üzümü	kuşkuş otu	küstüm otu
kum zambağı	kuş mancarı	kütük mantarı
kurbağa gözü	kuşnarı	lâle ağacı
kurbağa otu	kuş otu	lapaza çiçeği
kurbağa zehiri	kuşübüğü	lastik ağacı
kurşun otu	kuş üzümü	Latin çiçeği
kurtayağı	kuşyemi	lavanta çiçeği
kurtbağı	kuş yemişi	lazotu
kurtbağrı	kuşyüreği	leblebi çiçeği
kurtbaharı	kuyu fındığı	leylekayağı
kurt baklası	kuzgun armudu	leylekburnu
kurt böğürtleni	kuzgunkılıcı	leylekgagası
kurtkulağı	kuzgun otu	leylim otu
kurt mantarı	kuzubaşı	leylim yaprağı
kurt otu	kuzuböpreği	lif kabağı
kurtpençesi	kuzudili	limoneması

limonnesesi	maya otu	mıgırıkarmudu
limon otu	mayasıl otu	mıhtepesi
livikeriği	mayıs çiçeği	mıhtepesi mantarı
loğusa çiçeği	mayıs dikenini	mıkbaşı
loğusa otu	mayıs papatyası	mısır anasonu
loparmudu	mazı meşesi	mısır baklası
lörötu	mazı otu	mısır darısı
Lübnan sediri	mekrikarmudu	Mısır fulü
maasuselması	melek otu	Mısır yasemini
Macar biberi	melendere ayvası	mısmıl ağacı
Macar üzümü	menekşe gülü	mine çiçeği
mağzinelması	menekşe kökü	mine çiçeğigiller
mahmude otu	menendiarmudu	miskiçelması
mahmur çiçeği	mera bitkileri	misk soğanı
mahmuz çiçeği	mercan ağacı	mis üzümü
mahrabaşı	mercan çiçeği	muhabbet çiçeği
Malta eriği	mercan otu	mum ağacı
mandadili	mercanüzümü	mum çiçeği
mandaeriği	Meryemana asması	mum palmyesi
mandakulağı	Meryemana dikenini	mut üzümü
Manisa lâlesi	Meryemanaeldiveni	mübarek dikenini
mantar ağacı	Meryem otu	mübarek otu
mantar meşesi	mesir otu	mürdüm eriği
mantı çiçeği	meşe burçu	nane çiçeği
maralotu	meşe çiçeği	nanedalı
margarit çiçeği	meşe mantarı	nar armudu
marsıvan otu	mevzek otu	nar gülü
mart yemişi	meyan kökü	nazar otu
mastı çiçeği	meyhaneci otu	nazik elması
masura kamışı	meyve ağacı	nemnem otu
masusaelması	mezarlık otu	nemse kimyonu
maya ağacı	mezarlık servisi	nergis zambağı
maya çiçeği	mezarlık zambağı	nevruz otu

nezle otu	öksürük otu	patlıcan çiçeği
ninemelması	öksüz çiğdemi	patlıcan inciri
nişasta buğdayı	öksüzöğlan çiğdemi	patpat otu
norzeriği	öküz baklası	pazıbaşı
nuteşir soğanı	öksüz çiçeği	peçelması
nuzlaotu	öküzdili	pelesenk ağacı
oğlakkarası	öküzgöbeği	peygamber ağacı
oğlakkulağı	öküzgötü	peygamber buğdayı
oğlanelması	öküzgözü	peygamber çiçeği
oğlan otu	öküzkütüğü	peygamber dikenli
oğul otu	öküzpörçüğü	peygamber üzümü
oltu otu	öksüzöğlan	peynir ağacı
orakeriği	ölmez otu	peynir otu
orman gülü	ölü soğanı	pıtraklı otu
ormangüzeli	ömür çiçeği	pimpiri mantarı
orman liforu	ömür otu	pipo çiçeği
orman ligarbası	öveyikbuğdayı	pirenyavşağı
orman sarmaşığı	öz dikenli	pire otu
Osmanlı lâlesi	palamut meşesi	pisikcırnağı
osurgangülü	pamuklıyanotu	pisik otu
osuruk ağacı	pamuk otu	pisiktaşağı
osuruk çiçeği	pancar otu	pisiktetiği
ot çayı	panzehir otu	pisiktırnağı
oteriği	papazkühahı	pisi pisi otu
otkoku	papaztakkesi	polen çiçeği
oturakfasulyesi	parmak üzümü	porsuk ağacı
ova nergisi	paryavşanı	porukluk çalısı
oya çiçeği	pas mantarı	pos mantarı
oymalı yaprak	paşa ağacı	potuotu
öd ağacı	paşaçadırı	poy otu
öğrek otu	paşakılıcı	puf mantarı
öğür otu	patarik otu	pürpürüm mantarı
ökse otu	patiçi	renk otu

saat çiçeği	sarıgöbek elması	siğil otu
saat otu	sarıhızır elması	sihirbaz otu
sabahyıldızı	sarımsak hardalı	silindirçiçeği
sabun ağacı	sarımsak otu	sinekmantarı
sabunçiçeği	sarımsak salebi	sinir otu
sabun otu	saz otu	sirken otu
saçak mantarı	sebuzek diken	sivri kökü
safran çiçeği	sedef otu	soğan çiçeği
safran çiğdemi	selam otu	soğan ufağı
sahil çamı	semiz otu	soğan uşağı
sakal otu	sepetçi kavağı	soğlaç buğdayı
sakar otu	sepetçi söğüdü	solucan eğreltisi
sakız ağacı	serçedili	solucan otu
sakız baklası	serçe otu	somrukotu
sakız diken	sergi üzümü	soya fasulyesi
sakız enginarı	sıcak otu	söbelen mantarı
sakız kabağı	sıçan diken	söhsökü
sakız otu	sıçankulağı	su baldıranı
sakızözü	sıçanotu	suçiçeği
saksıgüzeli	sığır baldıranı	sugerdimesi
salep otu	sığırdili	sugözü otu
salkım ağacı	sığırgözü	su gülü
salkım çiçeği	sığırkuyruğu	suibriği
salon çamı	sığır otu	su kabağı
sancakotu	sığırödü	su kamışı
sancı çubuğu	sığırsoğanı	su karanfili
sancı otu	sığırtiken	su kazayağı
sapankıran otu	sıraca otu	su kerdemesi
sapot ağacı	sırık domatesi	su kestanesi
sapsız meşe	sırık fasulyesi	su keteni
saray çiçeği	sıtma ağacı	su lâlesi
saray menekşesi	sıtma otu	sulandık otu
sarıayak mantarı	sıyırmadiken	sulfata ağacı

sultan brk	ahtuğu	ta yapağı
sultankpesi	algam armudu	tahdik otu
sultan otu	al kabağı	tahta yemii
suluyoncası	amdarı	tarakdalı
su mantarları	am fıstığı	tarakdikenı
su mercimeği	am razakısı	tarak otu
su nanesi	am zm	tarhana otu
su nergisi	ark veni	tarla veni
suoku	ehmelik otu	tarla gl
su rezenesi	eker ağacı	tarla mantarı
susakkabağı	ekerci boyası	tarla sarmaığı
su sarımsağı	ekerci veni	taarmudu
sueridi	eker fasulyesi	ta bademi
su teresi	eker kamıı	ta kekiği
suyarpuzu	eker pancarı	takırın ieği
su yoncası	emsiye mantarı	takırın otu
su yosunu	emsiye otu	talıoğlu buğdayı
su zambağı	erbet boyası	ta mantarı
sğt elması	erbeti otu	ta nanesi
Sleyman otu	evket otu	ta piyamı
sluğotu	eytan elması	ta sarımsağı
smbl ieği	eytan keleği	tatarbaı
sprge alıısı	eytankulağı	tatlı bayram
süpürge darısı	eytan otu	tatlı elması
süpürge kamıı	eytanpatlıcanı	tatlı su gelinciği
süpürge otu	eytansaı	taun otu
sürme mantarları	eytan algamı	tavanağzı
ss biberi	eytanteresi	tavanbaı
ss bitkisi	eytantırnağı	tavanbıyığı
süslühanım çiçeği	eytan yağı	tavancıl otu
st ağacı	eytan zeytini	tavanakıldığı
st otu	ıfa otu	tavan elması
agrak mantarı	omalop armudu	tavanfasulyası

tavşan kirazı	topuk çayı	ülker üzümü
tavşankulağı	topus dikenini	ürkeğen otu
tavşanmemesi	torasaninciri	üzümcü eriği
tavşan meyvesi	Toros sediri	üzüm eriği
tavşanpaçası	tosbağa otu	üzümotu
tavşantopuğu	toskafa kavunu	valay armudu
tavukbacağı mantarı	tosunburnu	venüsçarığı
tavuk çiçeği	tozağacı	venüssaçı
tavuk mantarı	toz mantarı	verem otu
tavuk otu	Trabzon çayı	vezirsalkımı
tavukpençesi	Trabzon hurması	viks çiçeği
tavukyastığı	tuluñ mantarı	yaban ağacı
taze fasulye	tulukarmudu	yaban armudu
teke dikenini	turnaayağı	yaban asması
tekelpancarını	turnadili	yaban ayvası
tekerelması	turnagagası	yaban baklası
tekesakalı	turp lahanası	yabandarısı
teleme otu	turp otu	yaban defnesi
telgraf çiçeği	turunçotu	yaban elması
tel pancarını	tükürük otu	yaban enginarını
temre otu	türbe eriği	yaban eriği
teperotu	Türk biberini	yaban fesleğeni
tespih ağacı	Türk meşesi	yaban gülü
tespih otu	Türk otu	yaban havucu
tik ağacı	türüz otu	yaban incirini
tilki kişnişini	tütünbulkarı	yaban kabağı
tilkikuyruğu	tüylü dalak otu	yaban keteni
tilki üzümü	ulu avrat otu	yaban maydanozu
titrekotu	Uludağ köknarını	yaban mersini
tokaloğlu	un mantarını	yaban nanesini
tömbeki tütününü	urkiye çiçeği	yaban pancarını
tongarelması	uyuz otu	yaban pazısını
topbaş üzümü	ülkerçiçeği	yaban pırasasını

yaban sarımsağı	yayla kekiğı	yer sarmaşığı
yaban sarmaşığı	yayla kestenesi	yer servisi
yaban sinamekisi	yayla otu	yer somunu
yaban soğanı	yayla sarımsağı	yer şakayığı
yaban sümbülü	yayla tütünü	yer yenedünyası
yaban teresi	yayla yavşanı	yer yoncası
yaban turpu	yayoħu	yeryumurtası
yaban yasemini	yazı mantarı	yılanbaklası
yabru armudu	yazıpancarı	yılanbıçağı
yağ marulu	yazkışgövdesi	yılanboncuğı
yağmurbastığı	yedi damar otu	yılanburçağı
yağ şalgamı	yegenası	yılandüğü
Yahudi baklası	yelkovan otu	yılan çiçeğı
Yahudi hurması	yelmeşük otu	yılan dikenini
yakı ağacı	yel otu	yılandili
yakı otu	yer çamı	yılanekmeğı
yakı sakızı	yerdutu	yılan gülü
yalı otu	yer elması	yılan kökü
Yalova misketi	yer fesleğeni	yılandüğü
yamaneyisi	yer fıstığı	yılan otu
yapışkan otu	yergöbeğı	yılanpancarı
yarpaħ armudu	yer iğdesi	yılandüğü
yaprak mantarı	yer incisi	yıldız anasonu
yaraağan otu	yer küpelisi	yıldız çiçeğı
yara otu	yer mantarı	yıldız kökü
yarkökü	yermeseri	yıldız yasemini
yavruağı	yer meşesi	yoğurt çiçeğı
yavşan otu	yer narı	yoğurt otu
yayarmudu	yer otu	yonuz eriğı
yayla çayı	yer palamudu	yuka ağacı
yayla çiçeğı	yer pelidi	yumak otu
yayla gülü	yer pırasası	yumurta boyası
yaylagüzeli	yersakızı	yumurta mantarı

yüksük otu	zemberek otu	zerdeli aşması
yün otu	zembil çiçeği	zeytinüzümü
zank ağacı	zembil otu	zingirdak otu
zank akasyası	zencefil kökü	zomzom eriği
zavzara kirezi	zerdali diken	zulfa otu

3.1.1.2. Arapça İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

abuzambak < ebū-zanbaḡ

3.1.1.3. Farsça İsim Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

aksışam	< ‘aks-ı şām	hüsniyusuf	< ḥusn-i Yūsuf
aynısefa	< ‘ayn-ı şafā’	karnabahar	< keremb-i bahār
buhurumeryem	< buḥūr-ı Meryem	mendilimelek	< mendil-i melek
buyucan	< bŷy-ı cān	mührüsüleyman	< mühr-i Süleymān
çarkifelek	< çark-ı felek	sinameki	< sinā-i mekkī
demirhindi	< temr-i hindī	sümbül-ü Rŷmî	< sŷnbŷl-i Rŷmî
devriamber	< devr-i ‘anber	şevketibostan	< şevket-i bŷstān
devramel	< devr-i ‘amel	verdinar	< verd-i nār
hasmihan	< ḥāsm-ı ḥān	zŷlfaris	< zulf-i ‘arŷs

3.1.2. SIFAT TAMLAMASI BİÇİMİNDE KURULAN BİTKİ ADLARI

3.1.2.1. Türkçe Sıfat Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

Türkiye Türkçesinde çok geniş bir yeri olan sıfatlar, adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten sözlerdir. Sıfatın anlam ve işlev bakımından kendi varlığını ortaya koyabilmesi için mutlaka bir adın önünde bulunması ve o adı nitelemesi veya belirtmesi gerekir (*Korkmaz, 333*).

Sıfat tamlaması, bir sıfat unsuru ile bir isim unsurunun meydana getirdikleri kelime grubudur. Sıfat unsuru, isim unsurunu vasıflandırmak veya belirtmek için getirilir. Sıfat tamlayan, yardımcı; isim tamlanan, asıl unsurdur. Sıfat tamlaması eksiz bir birleşmedir. Her iki unsur da ek almadan doğrudan doğruya yan yana getirilir. Sıfat tamlamasında sıfat ismin başına gelir; yani sıfat önce, isim sonra getirilir. Tamlamanın sıfat unsuru bir sıfat veya sıfat olarak kullanılan kelime grubu, isim unsuru ise bir isim veya isim vazifesi gören bir kelime grubu olur. En basit sıfat tamlaması, bir sıfat ile bir isimden kurulan iki kelimelik tamlamadır (*Ergin, 380*).

Sıfat tamlaması biçiminde kurulan bitki adlarında en çok *ak, ala, alaca, beyaz, boz, bozca, kara, kırmızı, kızıl, sarı, mavi, mor, yeşil* gibi renk adları; *acı, tatlı, ekşi* gibi tat bildiren sıfatlar; *büyük, küçük, eğri, sivri, tüylü, yabanî, yalancı, zehirli* gibi çeşitli niteleme sıfatları kullanılmaktadır.

acı ağaç	acıkabalak	acıkulak
acı badem	acı kara	acı mantar
acı bakla	acı karpuz	acı marul
acı cehre	acı kavak	acı meyan
acı ceviz	acı kavruk	acı ot
acı çiğdem	acı kavun	acı pelin
acı düğlek	acı kayısı	acı piyan
acı elma	acı kiraz	acı soğan
acı günek	acı koruk	acı tere
acı hıyar	acı kök	acı tilkişen

acı yavşan	akbulama	akkanat
acı yonca	akbulgar	akkavak
adî ardiç	akburçak	akkayşak
adî papatya	akbülgül	akkız
adî servi	akcabağ	akkozak
adî şebboy	akçaağaç	akköse
ağcabek	akçabardak	akkulak
ağdalak	akçabudak	akkulut
ağdirmit	akça buğday	aklar ot
ağlayan çam	akça elma	akleyvaz
ağlayangelin	akçakavak	akmandır
ağ mantarlar	akça kesme	ak mantar
ağsüntere	akçalı	ak ot
ağtop	akça mercimek	akova
ağ yemşen	akçavdar	akpancar
ağ yonca	akçayazlık	akparmak
akağaç	akçiçek	ak pas
ak alıç	akçöpleme	ak pelin
ak arpa	akdarı	akpusa
akasma	akdene	ak sarmaşık
akbaba	akdiken	ak sedef otu
akbabaç	akdirmit	akser
akbacak	akdut	aksirke
akbadılcan	ak elma	aksoğan
akbakla	akfiğ	aksöğüt
ak baldır	akganak	aksulu
akbardak	akgernaz	aksünter
akbaş	akgevrek	aktaş
akbaşak	ak gök	aktavuk
akbaşlı	akguyruk	aktop
akbıtırak	ak gül	aktopaç
akbörülce	ak güneyik	ak üzüm
akbuğday	ak hindiba	akyavşan

akyazlık	al pehlivan	ballıkara
ak yıldız	altı kıran arpa	balma üzüm
akzahran	altı köşe arpa	baltabatak
akzambak	altınbaş	başlahana
ala ayaş	altınbaşak	başlı ot
alabacak	altıntop	bazitli mantarlar
alabaş	altı parmak	benekliköse
ala börülce	alyanak	benli belerce
alaca bakla	al yonca	beşbıyık
alaca gök	Amerikan biber ağacı	beşparmak
alaca kır	anahtar bitkiler	beyaz çiriş
alaca menekşe	Arapdede	beyaz çöpleme
alaca ot	arcı ağaç	beyaz divlek
alaca üzüm	arı saman	beyaz harbak
ala cehri	arşın üzüm	beyaz kamış
alaçam	asılmışadam	beyaz kekik
alagöbek	asma gabak	beyaz kızılıcık
alagöz	aşağı bitkiler	beyaz mantar
alakakaç	aşûra buğday	beyaz ot
alakoruk	ayaklı kekik	beyaz papatya
alamelek	aydede	beyaz püren
alaoğlak	aydın buğday	beyaz salkım
ala pakla	aydın göz	beyaz soğan
ala pancar	aygır incir	biberli mantar
alasulu	ay köşk	bileşik meyve
alatura	ayşekadın	binkulaç
alaz armut	bakla soğan	birincivasıf
albadılcan	balaşlama	bodurmahmut
algemre	balbardak	bodur ot
aliçehre	balkadın	boncuk fasulye
alidede	ballıbaba	boynuzlu dücük
alim erik	ballı boynuz	boynuzlu gelincik
ali yonca	ballıdarı	boynuzlu haşhaş

boz ağaç	danagöz	dokuzdonlu
boz armut	daş kiraz	dokuztepeli
bozbodur ot	dedebört	dolaşık ot
bozca ot	delibadılcan	dolma biber
boz darı	deli batbat	dövülmüş avrat otu
boz elma	delibiber	dözdömbelek
bozik kenger	deliboynuz	duvaklı mantar
bozkulak	delibuğday	düğmeli ot
bozoğlan	delierik	eğriboyun
boz ot	delikanlı	eğri kestane
buğdaysı meyve	delikara	eğri yavşan
buluti üzüm	delikiraz	ek kök
burmalı marıl	deli lâle	ekli ot
bülçüklü sovan	deli mantar	ekşi elma
büyük kantaron	deli maydanoz	ekşi hamur
büyük sarı	deli ot	ekşikara
can kesme	deli salep	ekşi kiraz
çakırdiken	deli tütün	ekşikulak
çakmur buğday	deli yulaf	ekşi limon
çalık kavak	delüce bakla	ekşimelek
çarliston biber	demiryonca	ekşioğlak
çatlaggara	dıranı üzüm	ekşi ot
çıtır erik	dikenli acı ot	ekşi yonca
çıtınak kara	dikenli meyan	elâgöz
çiçekli bitkiler	dikenli mısır	emirali
çiçeksiz bitkiler	dikenli ot	emirsultan
çil pancar	diplitura	engili buğday
çil soğan	diri örtü	ergenkirez
çitili kavun	dişbudak	erkek ağaç
çok yıllık	dişi çöven	erkek üzüm
çöti tiken	dişlek darı	esmer su yosunları
dalfidan	dogrukara	eterik
danadaşak	dokuzbaşlı	etli meyve

fatmaşal	gülnar	karabacak
findık biber	g�lnazık	karabadacık
gadın barmak	g�l�k üzüm	kara baldır
gapcuĥ fasille	g�l üzüm	karabaldırcan
gara fatma	g�m�şd�ġme	karabaş
garagavuk	g�r�z�m	karabaşak
garaĥan	güylek cevizi	karabaş kekik
garaĥat	güzdede	karabiber
garal�le	g�zeloġlan	karaboġaz
gara ot	g�zl�k buġday	karabuġday
gelinkadın	hafızali	karabulgar
gıldikli yonca	hacıbalbal	karabüzgül
gılıf ceviz	hasbaldırcan	kara �erek
gocadarı	hoşkuran	karaca kovuk
gonca g�l	hoşvaran	karaca ot
g�ġ baldırcan	hoşveren	karaçalı
g�ġ erik	içlikız	karaçam
g�ġsulu	iġne yaprak	kara �avuş
gök ala buġday	iki �enekliler	karaçayır
gök bakla	iki �enatliler	kara�on
gökbaş	inceniyar	kara derme
gök börülce	irikara	kara diken
gökçe aġa�	kabaaġa�	karadut
gökdedem	kabatepek	kara erik
gök diken	kadıbaş tiken	karagevrek
gökgız	kalıntı bitki	kara göndürme
g�ksulu	kambak buġday	karagöz
g�n� kavun	kanlıpınar	karagülle
g�v sovan	kapalı tohumlular	karahindiba
g�ybiber	karaaġa�	karahurma
gülhatmi	karaaġır	karah�l�n
g�lhatun	karaardı�	kara iskor�ına
gülibrişim	kara asma	karakabuk

karakafes	kara yaprak	kıvırcık salata
karakat	kara yemiş	kıvrak buğday
kara kavak	kara yonca	kıvrak darı
karakavruk	kargayürek	kızhanım
karakavza	kartallı eğreli otu	kızılağaç
karakayın	katağaç	kızılacak
karakazancık	katmerli badem	kızıl boya
kara kekik	kayı soğan	kızılburun
kara keme	kayisi üzüm	kızılçırık
karakılçık	kedibaş	kızılçam
karakıllı	kelbaş	kızıldip
karakovuk	kelçiçek	kızıleğlim
karakulak	kelkaş	kızıl enik
karalahana	kelleliot	kızıl gücük
karamama	ketenköynek	kızıl kantaron
karamanca	kılıçarpa	kızıl kaytarma
kara mancar	kılkuyruk	kızıl kök
kara mantar	kıllı kozak	kızıl ot
kara mürver	kınalıparmak	kızıl sarmaşık
karanfilbaş tütün	kırkboğum	kızıl su yosunları
karaoğlan	kırk budak	kızılyaprak
kara ot	kırk günlük	kirtik kiraz
karaparmak	kırkkanat	klimaks bitki
karapazı	kırkma kamış	koca ağaç
karasergi	kırmızıbiber	koca bakla
karasirke	kırmızı gevrek	kocabaş
kara şabla	kırmızı kantaron	koca buğday
karatavuk	kırmızı kedi otu	koca yemiş
karatombalak	kırmızı kök	kokar ağaç
kara topalak	kırmızı lahana	kokar çadır
karaturp	kırmızı turp	kokarganak
kara üzüm	kısacamahmut	kokar ot
karayandık	kısacık mahmut	kokarzade

kokceviz	mavi lâdin	sarıcaerik
kokone buğday	miskicearmut	sarı centiyan
kokulu çayır otu	mislibuğday	sarı çalı
kokulu kiraz	morbaş	sarı çam
kokulu narpis	morca süpürge	sarı çiçek
kokulu yonca	mor çiçek	sarıçiğdem
köknelma	mor dut	sarı çiriş
kök karanfil	mormenekşe	sarı çubuk
kök nar	mor salkım	sarı diken
kökten çiçekli	morşabla	sarı erik
kömür tut	nebi dede	sarıfiğ
körtiken	on bir aylık	sarı kantaron
köse buğday	otçam	sarı kavak
kösehalil	oymalı yaprak	sarıkilçık
kösesefer	öksüzali	sarıkoğuk
kud fasulya	öksüzdoğan	sarı kokulu
kumdarı	ölmez çiçek	sarıkök
kunduz ağ	parlak mantar	sarı mantar
kunduz buğday	perpertiken	sarımantı
kuru fasulye	pırpılkavak	sarı mercimek
kuruşakşak	piçgül	sarı ot
kurutakırdak	piçkiren	sarıoturak fasulye
kuşbudak	ruderal bitki	sarıpapatya
kuşyürek	saçak darı	sarıparmak
küçük Hindistan cevizi	sağırkulak	sarıpatlıcan
küçük şalgam	salkım başak	sarısabır
küllükara	salkım söğüt	sarısalkım
kütütü kiraz	saplıcatinton	sarı süsen
lop incir	saplı mantar	sarı sütleğen
malkadın	saplı meşe	sarı şebboy
maltepe	saplıtinton	sarıtoppas
mavi cincile	sapsız meşe	sarıyazlık
mavi kantaron	sarıbaş	sarı yemiş

sarı zambak	telgömlek	yabanî ceviz
semizebe	telot	yabanî elma
semiz kabak	tergömlek	yabanî enginar
sıksarı	terskulak	yabanî erik
sırırmağı	tıbbî papatya	yabanî hardal
sıyırma pakla	tırtlıleşki	yabanî hindiba
sidikli meşe	titrek kavak	yabanî ıspanak
sinirli ot	tohumlu bitkiler	yabanî incir
sivri biber	tokalı dücük	yabanî kavun
sivri kekik	tok buğday	yabanî kereviz
siyah kimyon	tokmaküzüm	yabanî kimyon
siyah ot	topbaş	yabanî kiraz
siyah tirit	toppancar	yabanî kuşkonmaz
soluca armut	topuklutiken	yabanî lahana
sulucagümbet	tüylübaba	yabanî mantar
suluzırtlak	tüylübarak	yabanî marul
südlüsarı	tüylü boya	yabanî menekşe
sütlübiyan	tüylüceyumru	yabanî mercanköşk
sütlü kengel	tüylü çay	yabanî mersin
sütlü ot	tüylü dalak otu	yabanî pancar
şamakı tut	tüylü kanak	yabanî pırasa
şamdarı	tüylü meşe	yabanî sarımsak
şatır arpa	tüylütombalak	yabanî sedef otu
tallı bitkiler	tüylütoparlak	yabanî sinameki
tatlıgöbek	uçkulak	yabanî tere
tatlı kenger	ulamayonca	yabanî tırfil
tatlı kök	uzunalma	yabanî turp
tatlı limon	uzunsap	yabanî tütün
tatlı ravent	üçgül	yabanî üzüm
taze fasulye	yabanbacı	yağlı dürülü
tekçekirdek	yabanî akdiken	yağlısırgan
tek çenekliler	yabanî bezelye	yağlımancar
teknegöt	yabanî biber	yağlı ot

yalancı akasya	yalancı portakal ağacı	yenidünya
yalancı biber	yalancı safran	yeşilbiber
yalancı çiriş	yalancı sümbül	yeşil soğan
yalancı eğir	yalancı tespih ağacı	yoksul buğday
yalancı havacıva	yapraklı kara yosunları	yongöbek
yalancı ısırğan	yarma şeftali	yumrukara
yalancıkeçi	yavrubaş	yüsüfefendi
yalancı kenevir	yazılı incir	zehirli çiğdem
yalancı lavanta çiçeği	yazlık buğday	zehirli mantar
yalancı öd ağacı	yedideli	zeytinsi meyve
yalancı porsuk bitkisi	yenibahar	

3.1.2.2. Arapça Sıfat Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

abdülleziz < ḥabbu‘l-lezīz

3.1.2.3. Farsça Sıfat Tamlaması Biçiminde Kurulan Bitki Adları

amberbu	< amber-būy	şeftali	< şeft-ālū
çeşmezen	< çaşma-zan	şemsaver	< şems-āver
hezaren	< hezār-reng	zeravent	< zer-āvend
hıyarşembe	< ḥiyār-çenber	zerdali	< zerd-ālū
navruz	< nev-rūz	zerdeçal	< zerde-çāv
perdeben	< perde-bend	zerringade	< zerrīn-gede
şebboy	< şeb-būy		

3.1.3. SIFAT-FİİL GRUBU BİÇİMİNDE KURULAN BİTKİ ADLARI

Sıfat-fiiller, nesnelerin hareket vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir. Hareket vasıflarını belirtmek suretiyle nesnelere karşıladıklarına göre, nesne karşılayan kelimeler olarak sıfat-fiiller anlam bakımından isim cinsinden kelimeler arasına girer. Sıfat-fiillerde hareket ifadesinden başka zaman ifadesi de vardır (*Ergin, 333*). Adlardan önce gelen sıfat-fiiller birer sıfat görevi yüklendikleri hâlde, bunların kendinden sonraki ada bağlı olmadan yalın durumda bulunanları veya çokluk, iyelik ve ad çekim ekleri ile genişletilmiş olanları ad görevindedir (*Korkmaz, 910*). Sıfat-fiil grubu, bir sıfat-fiil ve ona bağlı unsurlardan oluşan kelime grubudur. Bu kelime grubunda sıfat-fiil eki sonda bulunur, sıfat-fiile bağlı unsurlar ise önce gelir.

3.1.3.1. -An Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki Adları

acı kokan	çanakkıran	evcikıran
akçalıbasan	çarıkkesen	gecebiten
alma erdiren	çobançökerten	gelinboğan
ayıboğan	çobankaldıran	gelingüldüren
bacakkıran	çömlekçatlatan	göçkovan
bağboğan	demirbozan	göktenyağan
bağbozan	demirdelen	gübür kaldıran
baklakıran	destebasan	günebakan
balıkkıran	destebozan	günetapan
balık öldüren	desteçürüten	hamur kesen
belbağlıyan	deveçökerten	hapkesen
beslek kaçırın	dilburan	haptutan
boğaz alan	dilkanatan	hoşvaran
bostanbozan	dilkiboğan	hoşveren
böcekkapan	eldüren	itboğan
cırtatan	elkoğan	kalegezen
çakalboğan	elkurtaran	kanburuyan
çalıbasan	erkurtaran	kankurutan
çanakçatlatan	eryeten	kaplanboğan

kardelen	köle doyuran	silisseven
kargabüken	kurtboğan	sinekkapan
kargadelen	kuzukıran	sinekkıran
karıgezdiren	küpdüşen	sinektutan
kayışkıran	küpkıran	tüylütapan
kazandelen	namazbozan	uçkurutan
kendi biten	orakgıran	yerebakan
kocadepen	sabankıran	yerebatan
komşugezen	sakalçürüten	yeregeçen
kotankıran	sakalıslayan	yerekaçan
koyunkıran	serpenekıran	yeryaran

3.1.3.2. *-DI* Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki Adları

akberdi	dalasıçtı	gündöndü
beybeğendi	dalbastı	kuzukemirdi
bulgarsıktı	gündoğdu	paşabeğendi

3.1.3.3. *-gAn* Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki Adları

bozbağırğan
sütleğen

3.1.3.4. *-mAz* Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki Adları

çalıbasmaz	kuşkonmaz
hüryemez	yabanî kuşkonmaz

3.1.3.5. *-miş* Sıfat-Fiil Eki ile Kurulan Bitki Adları

kazık yemiş

3.1.4. TEKRAR GRUBU BİÇİMİNDE KURULAN BİTKİ ADLARI

Tekrarlar aynı cinsten iki kelimenin arka arkaya getirilmesiyle meydana gelen kelime gruplarıdır. Türkçede hemen hemen her çeşit kelimededen tekrar yapılabilir. Fakat tekrara en elverişli kelime çeşitleri isimler, sıfatlar, zarflardır. Tekrarların başlıca üç fonksiyonu vardır: Kuvvetlendirme, çokluk ve devamlılık (*Ergin, 377*).

3.1.4.1. Aynen Tekrarlarla Kurulan Bitki Adları

Aynen tekrarlar, bir kelimenin ya da yansıma sesin art arda sıralanmasıyla oluşmuş kelime gruplarıdır. Bu tür bitki adları, yansıma seslerin tekrarlanması ya da aynı ismin iki kez bir araya gelmesi yoluyla oluşmuştur. Yansıma seslerden oluşmuş aynen tekrarlar şunlardır: “*cirt cirt, çakçak, fişfiş, gıcığıcı, hırhır, kırt kırt, kişkiş, mirtmirt, pıtpıt, şakşak, vıccı vıccı*”. Bunların dışında kalan aynen tekrarlar ise bir ismin yinelenmesi yoluyla oluşmuştur: “*aşıaşı, çığçığ, çibiçibi, çömçöm, denden, divdiv, gili gili, gilgil, güvegüve, hılhıl, kılkıl, nemnem, pürüpürü, tömtöm*”.

aşıaşı	gıcığıcı	mirtmirt
cirt cirt	gili gili	nemnem
çakçak	gilgil	pıtpıt
çığçığ	güvegüve	pürüpürü
çibiçibi	hılhıl	şakşak
çömçöm	hırhır	vıccı vıccı
denden	kılkıl	tömtöm
divdiv	kırt kırt	
fişfiş	kişkiş	

3.1.4.2. Yakın Anlamlı Tekrarlarla Kurulan Bitki Adları

Yakın anlamlı tekrarlardan oluşan bitki adları altı tanedir. Bunlardan *allıballı* ve *anallı kızlı* kelimeleri *+lı...+lı* ekiyle kurulmuştur:

allıballı	dildamak	evrümçevrüm
analı kızlı	dildoku	patküt

3.1.4.3. Zıt Anlamlı Tekrarlarla Kurulan Bitki Adları

Zıt anlamlı tekrarlardan oluşan bitki adları sadece bir tanedir:

akşam sabah

3.1.4.4. Pekiştirmeli Tekrarlarla Kurulan Bitki Adları

Anlamı bir başka ek veya kelimeyle güçlendirilmiş olan tekrarlara pekiştirmeli tekrarlar denir. Pekiştirmeli tekrarlarla kurulan bitki adlarından “*patpatanak, patpatik, şakşakı, tıktıkı*” ilk üç sesin tekrarlanması yoluyla oluşmuştur. Pekiştirmeli tekrarlardan “*kabasaba*” ve “*cicibici*” örneklerinde “*kaba*” ve “*cici*” kelimeleri anlamlı, “*saba*” ve “*bici*” kelimeleri anlamsızdır. “*talaşmalaş*” örneğinde ise ikinci kelimenin başına “*m*” sesi getirilerek pekiştirme yapılmıştır.

kabasaba	patpatik	tıktıkı
cicibici	şakşakı	
patpatanak	talaşmalaş	

3.1.5. İSNAT GRUBU BİÇİMİNDE KURULAN BİTKİ ADLARI

İsnat grubu, biri diğetine isnat edilen iki isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur. İsnat edilen unsur isnat olunandan, kendisine isnat edilenden sonra gelir. Kendisine isnat edilen unsur yalın hâlde veya teklik üçüncü şahıs iyelik eki almış olarak bulunur (*Ergin, 392*). Bu grup, sıfat olarak kullanılabilir niteliktedir.

adıyaman	dibikara	karnıkara
aşıkara	dibikıllı	sapısıarı
bağrıbütün	diliçıkık	sapıuzun
bağrıkara	dilidüdük	yanıkara
boynuburuk	elibayır	yanıkızıl
boynübükük	hamı tatlı	
burnukızıl	içikızıl	

3.1.6. CÜMLE BİÇİMİNDE KURULAN BİTKİ ADLARI

Cümle, bir düşünceyi, bir hareketi, bir duyguyu, bir olayı tam olarak bir hüküm hâlinde ifade eden kelime grubudur. Cümlenin temel fonksiyonu, hüküm ifade etmektir (*Ergin, 398*). Cümle biçiminde kurulan bitki adlarını birkaç başlık altında sınıflandırabiliriz:

3.1.6.1. İki Kelimesi Emir Biçiminde Kurulan Bitki Adları

Her iki kelimesi de emir biçiminde olan bitki adları, teklik 2. şahıs emir kipiyle kurulmuştur. Sadece “*durdabak*” örneğinde iki kelimenin arasına “da” bağlacı girmiştir. “*gezgez*” örneğinde ise her iki kelime de aynıdır:

alyud	< al yut
durdabak	< dur da bak
gezgez	< gez gez
kalkgit	< kalk git
vargit	< var git

3.1.6.2. Bir Kelimesi Emir Biçiminde Kurulan Bitki Adları

Yalnızca bir kelimesi emir biçiminde olan bitki adları, emir anlamının birinci ya da ikinci kelimedede bulunması bakımından iki şekilde ele alınabilir. Bunlardan “*dönbaba, titregızım, unutmabeni*” örneklerinde emir anlamı birinci kelimedede; “*dağdel, demal, kaçal*” örneklerinde ise ikinci kelimedede bulunmaktadır. “*unutmabeni*” örneği olumsuzluk eki almıştır; diğer bitki adlarında olumsuzluk eki bulunmamaktadır.

dağdel	< dağ del
demal	< dem al
dönbaba	< dön baba
kaçal	< kan çal
titregızım	< titre kızım
unutmabeni	< unutma beni

3.1.6.3. İsim + Fiil ile Kurulan Bitki Adları

dağdel	< dağ del
demal	< dem al
eltieltiyeküstü	< elti eltiye küstü
eysebak	< iyi ise bak
gödüredi	< gök türedi

3.1.6.4. Fiil + Fiil ile Kurulan Bitki Adları

alyud	< al yut
durçalak	< dur çalalım
durdabak	< dur da bak
gezgez	< gez gez
kalkgit	< kalk git
vargit	< var git

3.2. KAVRAM BAKIMINDAN BİRLEŞİK BİTKİ ADLARININ KURULUŞU

3.2.1. İNSANA ÖZGÜ ÖZELLİKLERLE KURULAN BİTKİ ADLARI

Bitkiler, hayatlarını avcılıkla sürdüren ilk insanlardan bu yana herkes için önemli bir geçim kaynağı olmuştur. İnsanlar, yaşamak için bitkileri tanımak ve çeşitli sahalarda kullanmak zorundaydı. Bu sebeple, en iyi tanınması gereken bitkilere insana özgü vasıfların yüklenmesi gayet doğaldır.

Bitkileri insanlar adlandırır. Bitkilerin adlandırılmasında her millet kendi bakış açısını, hayat tarzını, felsefesini; duygu, düşünce ve hayallerini ortaya koyar. Bu nedenle bitki adlarında insana özgü niteliklerin geniş yer tuttuğu görülür.

Türkçe, doğayla iç içe olan ve somut anlatıma dayanan bir dildir. Türkler bitkileri adlandırırken onlara kendilerinden birçok özellik katmışlar; hayata bakış açıları, duygu ve düşünce dünyalarının yanı sıra, bitkinin rengi, biçimi, yetiştirme ve kullanım alanını da dikkate alarak isimlendirme yoluna gitmişlerdir (*Duran, 223-229*). İnsana özgü özelliklerle kurulan bitki adlarını şu başlıklar altında tasnif edebiliriz:

1. Aile durumuyla ilgili bitki adları
2. Akrabalık adlarıyla kurulan bitki adları
3. Beceriyle ilgili bitki adları
4. Boy ve millet adlarıyla kurulan bitki adları
5. Cinsiyet belirten bitki adları
6. Din ve inançla ilgili bitki adları
7. Dinî ve edebî şahsiyetlerle ilgili bitki adları
8. Duygularla ilgili bitki adları
9. Evlilikle ilgili bitki adları
10. İnsanın fiziki yapısıyla ilgili bitki adları
11. İnsan hayatının evreleri ile ilgili bitki adları

12. İnsanın karakteriyle ilgili bitki adları
13. Kişi adlarıyla kurulan bitki adları
14. Maddî durumla ilgili bitki adları
15. Meslek ve çalışmayla ilgili bitki adları
16. Unvan belirten bitki adları

3.2.1.1. Aile Durumuyla İlgili Bitki Adları

Aile durumuyla ilgili olan bitki adları “öksüz” ve “piç” kelimeleriyle kurulmuştur. Öksüz kelimesi Türkçede “*annesi olmayan*” anlamındadır; Farsça *piç* kelimesi ise bitkilerde şu anlamlara gelmektedir: a) Aşılı olmayan, b) Bir ana bitkinin çevresinde yeniden beliren sürgün ve filizler (TS, 1605). Aile durumuyla ilgili olarak tespit edilen altı adet bitkiden sadece bir tanesi (*öksüzali*) özel isim almıştır.

öksüzali	öksüzdoğan	piçgül
öksüz çiğdemi	öksüzdoğan çiğdemi	piçkiren

3.2.1.2. Akrabalık Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerde kullanılan akrabalık adları “*ana, baba, bacı, kardeş, dede, nine, yeğen, kız*” kelimeleridir. Bunlardan en çok kullanılanı “*dede*” kelimesidir. Ayrıca “*Alidede*” bitkisinde özel isim kullanılmışken; diğer örnekler tür adlarıyla kurulmuştur. Bazılarında ise iki akrabalık adı birlikte kullanılmıştır: “*anababa kekiği, anababa kokusu, analı kızlı*”. Akrabalık adlarıyla kurulan bitki adlarından bazıları sıfat tamlaması, bazıları da isim tamlaması biçimindedir. Bunlardan sadece bir tanesi (*dönbaba*) cümle biçiminde kurulmuştur. Akrabalık adı hem isim, hem sıfat; hem tamlayan, hem de tamlanan olarak kullanılabilir.

Alidede	baba inciri	dedesakalı
anababa kekiği	ballıbaba	dedesakalı
anababa kokusu	dedebört	dedesakalı mantarı
analı kızlı	dededeğneği	dönbaba
aydede	dede gülü	gökdedem

güzdede	kaynanadili	tüylübaba
kardeşkanı ağacı	kaynanayumruğu	yabanbacı
kaynanacık	ninemelması	yeğenaşısı

3.2.1.3. Beceriyle İlgili Bitki Adları

sakar otu

3.2.1.4. Boy ve Millet Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitki isimlerindeki boy ve millet adlarını “*Alman, Amerikan, Arap, Arnavut, Avşar, Boşnak, Ermeni, Frenk, Japon, Latin, Macar, Osmanlı, Türk*” kelimeleri oluşturmaktadır. Bunlardan “*Avşar*” kelimesi bir boy adıdır. Diğerleri ise birer millet adıdır. Ayrıca “*Latin*” ve “*Osmanlı*” kelimeleri geçmişte yaşamış kavimlerin adı olup, diğerleri günümüz kavimlerine verilen isimlerdir. *Amerikan biber ağacı* ve *Arapdede* bitkileri sıfat tamlaması, diğerleri ise isim tamlaması biçimindedir. Boy ve millet adları, bazen sıfat, bazen isim tamlamalarının tamlayanı görevindedir. Bunlar, bitkilerin yurdunu göstermektedir.

Alman papatyası	Arnavut biberi	Frenk patlıcanı
Amerikan armudu	Arnavut darısı	Frenk üzümü
Amerikan biber ağacı	Avşar otu	Frenk yemişi
Arapdede	Boşnak eriği	Japon armudu
Arap elması	Ermeni kimyonu	Japon ayvası
Arap mantarı	Frenk asması	Japon elması
Arap otu	Frenk biberi	Japon gülü
arapsacı	Frenk çileği	Japon hurması
arapsiki	Frenk elması	Japon kaktüsü
Arap sümbülü	Frenk inciri	Japon sarmaşığı
Arap şalgamı	Frenk kimyonu	Japon şemsiyesi
araptaşağı	Frenk lahanası	Japon üzümü
Arap topalağı	Frenk maydanozu	Latin çiçeği
Arap yasemini	Frenk menekşesi	Macar biberi

Macar üzümü	Türk biberi	Türk otu
Osmanlı lâlesi	Türk meşesi	

3.2.1.5. Cinsiyet Belirten Bitki Adları

Bitki adlarında kullanılan cinsiyetle ilgili kelimeler şunlardır: “*kız, kadın, karı, avrat, hanım, hatun; er, erkek, oğul, oğlan*”. Bunlardan “*kız, kadın, karı, avrat, hanım, hatun*” bayanlara özgü; “*er, erkek, oğul, oğlan*” ise erkeklere özgü cinsiyet belirten kelimelerdir. Cinsiyet belirten bu kelimeler, sıfat ve isim tamlamaları içerisinde bulunarak hem tamlayan, hem de tamlanan görevinde kullanılabilir.

akçakızı	kadınbudu	karıgezdiren
ak kadın parmağı	güzelavrat otu	karıyaşı
akkız	güzelhatun çiçeği	kızhanım
aloğlu	güzeloğlan	kızlargöbeği
avrat otu	hanımağzı	kızlar yağlığı
ayşekadın	hanımeli	kızlar yemişi
balkadın	hanımkirpiği	kızmemesi
bozoğlan	hanımyaması	kızıyanağı
dövülmüş avrat otu	hatunmemesi	oğlanelması
dulavrat otu	hatunparmağı	oğlan otu
dulkarigömleği	hatuntuzluğu	oğul otu
erkek ağaç	içlikız	süslühanım çiçeği
erkek üzüm	kadın göbeği	titrekızım
erkurtaran	kadınparmağı	uluavrat otu
gülhatun	kadıntuzluğu	
kadınparmak	karaoğlan	

3.2.1.6. Din ve İnançla İlgili Bitki Adları

Din ve inancın etkisi her alanda olduğu gibi, bitki adlarında da kendini göstermektedir. Bunlardan ibadetle ilgili olanlar “*abdest, namaz*”; kutsal mekân özelliği taşıyan “*türbe*”; dinî kimlik ve mensubiyet belirtenler “*Bektaşî, evliya, gâvur, hacı, hoca, keşiş, papaz,*

peygamber” kelimeleridir. Ayrıca “*abdest, namaz, türbe, Bektaşî, evliya, hacı, hoca, peygamber*” kelimeleri İslâmiyet ile; “*Yahudi*” kelimesi Yahudilik ile; “*keşiş, papaz*” kelimeleri Hristiyanlık ile ilgilidir. “*gâvur*” kelimesi ise Ar. *kâfir* veya Far. *gebr*’den gelme olup, Müslüman olmayanlara verilen genel bir addır.

abdestbozan otu	hacıbalbal	peygamber buğdayı
Bektaşî üzümü	hacılar otu	peygamber çiçeği
evliya otu	hocalar yemişi	peygamber diken
gâvur baklası	keşiş otu	peygamber üzümü
gâvur haşhaşı	keşişyemez armudu	türbe eriği
gâvur hıyarı	namazbozan	Yahudi baklası
gâvur pancarı	papazkûlahı	Yahudi hurması
gâvur soğanı	papaztakkesi	
gâvur tilkişeni	peygamber ağacı	

3.2.1.7. Dinî ve Edebî Şahsiyetlerle İlgili Bitki Adları

Bu tür bitki adları dine ya da edebiyata mal olmuş kimselerin isimleriyle kurulmuştur. Din ile ilgili şahsiyetlerin isimleri (*Davut, Ebucehil, Havva, İsa, Meryem, Süleyman, Hızır*) *Kur’an*’da geçmektedir. Bunlardan “*Havva*” ve “*Meryem*” kadın; “*Davut, Ebucehil, İsa, Süleyman, Hızır*” erkek şahsiyetlerdir. “*Karacaoğlan*” ise bir halk şairi olup, 17. yüzyıl Anadolu Türk Edebiyatının önde gelen temsilcilerindendir.

buhurumeryem	İsa diken	Meryemanaeldiveni
Davut yaprağı	Karacaoğlan mantarı	Meryem otu
Ebucehil karpuzu	Meryemana asması	mührüsüleyman
Havvaanaeli	Meryemana diken	sarıhızır elması

3.2.1.8. Duygularla İlgili Bitki Adları

Duygularla ilgili olan bitki adlarını “*ağlamak, cefa, hasret, kahkaha, muhabbet*” kelimeleri oluşturmaktadır. Bunlardan “*ağlamak*” genellikle üzüntünün, bazen de

sevincin yol açtığı durumu; “*cefa*” sıkıntıyı; “*hasret*” özlem duygusunu; “*kahkaha*” mutluluğu; “*muhabbet*” sevgiyi ve yarenliği anlatır.

ağlayan çam	cefa çiçeği	kahkaha çiçeği
ağlayangelin	hasret çiçeği	muhabbet çiçeği

3.2.1.9. Evlilikle İlgili Bitki Adları

Bitki adlarında geçen evlilik ile ilgili kavramlar “*gelin, güvey, dul, evlenme*” kelimeleridir. Bunlardan “*gelin, güvey*” eşlerle; “*dul*” medeni durumla, “*evlenme*” kelimesi ise evlilikle ilgili bir kavramdır.

dulaptal otu	gelineması	gelinsaçı
dulavrat otu	gelifeneri	gelinteli mantarı
dulkarigömleği	gelingüldüren	gelintırnağı
evlenme çiçeği	gelin gülü	gelinyanağı
gelinarmudu	gelin güveyi elması	gelyemişi
gelinboğan	gelinekadın	güveyfeneri
gelin çiçeği	gelin mantarı	güvey kekiği
gelindili	gelinmumu	güvey otu
gelindüğmesi	gelin otu	
gelineli	gelinparmağı	

3.2.1.10. İnsanın Fiziki Yapısıyla İlgili Bitki Adları

İnsanın fiziki ve biyolojik özellikleri ile kurulmuş bitki adlarını oluşturan kelimeler şunlardır: “*cüce, kel, köse, sağır*”. Bunlardan “*cüce, kel, köse*” kişinin görünümüyle; “*sağır*” işitmeyele ilgili bir kavramdır. Bu bitkilerden *kelçiçeği* ile *kelçiçek* ve *köse buğday, köse buğdayı* ile *köse tahılı* aynı anlamlara gelmektedir. *kelçiçeği, köse buğdayı* ve *köse tahılı* isim tamlaması; *kelçiçek* ve *köse buğday* sıfat tamlaması biçimindedir.

cücekız	kelçiçeği	kelkız çiçeği
kelbaş	kelçiçek	köse buğday

köse buğdayı	köse otu	köse tahılı
kösehalil	kösesefer	sağırkulak

3.2.1.11. İnsan Hayatının Evreleri ile İlgili Bitki Adları

çocuk nefesi
delikanlı

3.2.1.12. İnsanın Karakteriyle İlgili Bitki Adları

İnsanın karakterini yansıtan bitki adlarını “*yalancı*” kelimesi oluşturmaktadır.

yalancı akasya	yalancı ısırgan	yalancı porsuk bitkisi
yalancı biber	yalancıkeçi	yalancı portakal ağacı
yalancı çiriş	yalancı kenevir	yalancı safran
yalancı eğir	yalancı lavanta çiçeği	yalancı sümbül
yalancı havacıva	yalancı öd ağacı	yalancı tespih ağacı

3.2.1.13. Kişi Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitki adlarında kullanılan kişi adları şu isimlerden oluşmaktadır: “*Ali, Ayşe, Fatma, İdris, Mahmut, Meryem, Nebi, Süleyman ve Yusuf*”. Bunlardan “*Ali, İdris, Mahmut, Nebi, Süleyman, Yusuf*” erkek adları; “*Ayşe, Fatma, Meryem*” ise bayan adlarıdır.

Alibey buğdayı	fatmasaçı	kısacamahmut
Alidede	karafatma	(<i>kısacık mahmut</i>)
Aliöksüz	hafızali	kısamahmut otu
ayşekadın	hüsnüyusuf	Nebi dede
bodurmahmut	İdris ağacı	Süleyman otu
buhurumeryem	İdris otu	Yusufefendi

3.2.1.14. Maddî Durumla İlgili Bitki Adları

yoksul buğday

3.2.1.15. Meslek ve Çalışmayla İlgili Bitki Adları

Bitki adlarında yer alan meslek ve çalışma ile ilgili kavramlar şunlardır: “*asker, avcı, çalgıcı, çoban, değirmenci, kömürcü, pehlivan, sepetçi, sihirbaz, şerbetçi, üzümcü*”. Bunlardan harekete, işe dayananlar “*avcı, asker, çoban, değirmenci, kömürcü, pehlivan, sepetçi, şerbetçi, üzümcü*”; özel yetenek gerektirenler “*çalgıcı, sihirbaz*” kelimeleridir. Bu kelimeler isim ve sıfat tamlamalarında kimi zaman tamlayan, kimi zaman tamlanan olarak kullanılabilir.

al pehlivan	çobanekmeği	çobantarağı
asker borusu	çoban elması	çobantuzluğu
asker gülü	çobankaşığı	çoban üzümü
avcı üzümü	çobaniğnesi	değirmenci üzümü
çalgıcı otu	çobankaldıran	kömürcü şıkığı
çobançantası	çoban kösteği	sepetçi kavağı
çobançirası	çobanpüskülü	sepetçi söğüdü
çobançökerten	çobanpüskülügiller	sihirbaz otu
çobandeğneği	çobansüzgeci	şerbetçi otu
çobandüdüğü	çobantakkesi	üzümcü eriği

3.2.1.16. Unvan Belirten Bitki Adları

Bitki adlarında kullanılan unvanlar şunlardır: “*bey, emir, imparator, kadı, kral, paşa, sultan, şah, vezir, efendi*”. Bunlardan “*sultan*” hem bayanlara, hem erkeklere; diğerleri ise sadece erkeklere özgü unvanlardır. “*emir, imparator, kadı, kral, paşa, sultan, şah, vezir*” yönetimle ilgili; “*bey, efendi*” ise sosyal statülerle ilgili unvanlardır.

Alibey buğdayı	beyböreği	emirsultan
bey armudu	beyzambağı	imparator lâlesi
beybeğendi	emirali	imparator mantarı

imparator otu
kadıbaş diken
kadıbaşı
kadı otu
kralkandili
paşa ağacı

paşabeğendi
paşaçadırı
paşakılıcı
sultanküpesi
sultan otu
şahtuğu

şehduran
şehmelik otu
vezir salkımı
Yusufefendi

3.2.2. HAYVAN ADLARIYLA KURULAN BİTKİ ADLARI

İnsanlar yerleşik hayata geçtikten sonra hayvanları evcilleştirmeye başlamışlardır. Birlikte yaşadıkları hayvanlara çeşitli adlar verip, onları kendi yaşam alanlarına dâhil etmişlerdir. Hayvanların da besin kaynağının bitkiler olması sebebiyle, bitkileri adlandırmakta çeşitli hayvan isimlerini kullanmışlardır.

Hayvan adları bitkilerin adlandırılmasında önemli ölçüde yer tutmaktadır. Bitkilerin adlandırılmasında en çok *ayı, deve, domuz, eşek, it, kurt, kuş, tavşan* gibi hayvan adları kullanılmaktadır. Hayvan adlarıyla kurulan bitki adlarını şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

1. Hayvan Adı + Bitki Adıyla Kurulanlar
2. Hayvan Adı + Organ Adıyla Kurulanlar
3. Sadece Hayvan Adıyla Kurulanlar
4. İçinde Hayvan Adı Geçenler

3.2.2.1. Hayvan Adı + Bitki Adıyla Kurulanlar

Bunlar, bir hayvan adı ve bir bitki adının yan yana gelmesiyle kurulmuş olan birleşik kelimelerdir. Bu bitki adlarından sadece *kartallı eğrelti otu* ve *kunduz buğday* sıfat tamlaması, diğerleri ise belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

arı çiçeği	ayı baldıranı	ayı soğanı
arı gülü	ayı çiğdemi	ayı şalgamı
arı otu	ayı çileği	ayı üzümü
at baklası	ayı elması	ayı yemişi
at dikenini	ayı eriği	balık otu
at elması	ayı fındığı	balık sütleğeni
at kestanesi	ayı fıstığı	boğa dikenini
at yoncası	ayı gülü	buzağı otu
ayı ardıcı	ayı mantarı	camus baklası
ayı asması	ayı otu	ceylan çiçeği

çakal armudu	eşek hıyarı	itsoğanı
çakal çiğdemi	eşek inciri	it üzümü
çakal eriği	eşek kengeri	kanarya çiçeği
çakal otu	eşek kömürdeği	kanarya otu
danabaklası	eşek lalesi	kaplumbağa keleşi
danakıran otu	eşek madımağı	karga cevizi
deve dikenini	eşek marulu	karga düleşi
deve elması	eşek maydanozu	karga keleşi
devegülü	eşek otu	karga kozağı
develik otu	eşek papatyası	kargasabunu
deve mercimeği	eşek turpu	karga soğanı
deveturpu	eşek yoncası	kartal ağacı
domuz ayrığı	fare dikenini	kartallı eğrelti otu
domuz ayrık otu	fare otu	katır çiçeği
domuz baklası	fil elması	katır çiğdemi
domuzbıtırağı	filkulağı	keçi kirazı
domuz dikenini	geyik dikenini	keçi kömüreni
domuz elması	geyik elması	keçi mantarı
domuz eriği	geyik mantarı	keçi marulu
domuz lahanası	geyik otu	keçi söğüdü
domuz marulu	horozcuk otu	keçi yemişi
domuz otu	horoz fasulyesi	kedi dutu
domuz pancarı	horoz gülü	kedi nanesi
domuz soğanı	horoz mantarı	kedi otu
domuz turpu	italıcı	keklik çiğdemi
domuz üzümü	iteriği	keklik otu
eşek baklası	itgülü	koç mantarı
eşek baldıranı	itinciri	koç otu
eşek çıtlığı	ithıyarı	koyun baklası
eşek dikenini	itkabağı	koyun çiçeği
eşek elması	itkişnişi	koyun mantarı
eşek eriği	itnanesi	koyun otu
eşek gülü	itsarımsağı	köpekcevizi

köpek elması	kuş otu	sinekmantarı
köpekgülü	kuş üzümü	solucan eğreltisi
köpekmantarı	kuşyemi	solucan otu
köpek otu	kuş yemişi	tavşancıl otu
köpek sarımsağı	kuzgun armudu	tavşan elması
köpek soğanı	kuzgun otu	tavşanfasulyesi
köpek üzümü	kuzu kestanesi	tavşan kirazı
kunduz buğday	kuzu mantarı	tavşan meyvesi
kurbağa otu	kuzu otu	tavuk çiçeği
kurt baklası	kuzu sarmaşığı	tavuk mantarı
kurt böğürtleni	pire otu	tavuk otu
kurt mantarı	pisik otu	tosbağa otu
kurt otu	serçe otu	yılanbaklası
kurt soğanı	sıçan dikenini	yılanburçağı
kuş alıcı	sıçanotu	yılan çiçeği
kuş elması	sığır baldıranı	yılan dikenini
kuş kirazı	sığırdikenini	yılan gülü
kuş mancarı	sığır otu	yılan otu
kuşnarı	sığırsoğanı	yılanpancarı

3.2.2.2. Hayvan Adı + Organ Adıyla Kurulanlar

Bu tür bitki adları bir hayvan ismi ve bir organ isminin bir araya gelmesiyle kurulmuş olup, genellikle iki kelimedenden oluşmaktadır. Yalnızca “*tavukbacağı mantarı*” bitkisi üç kelimedenden oluşmuştur. Bunlardan *danadaşak*, *danagöz*, *kargayürek*, *kedibaş* ve *kuşyürek* sıfat tamlaması; diğerleri ise belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

arı götü	atkulağı	ayıpençesi
arlanayağı	atkuyruğu	bıldırıcınbudu
aslanagzı	atmemesi	boğasiki
aslankulağı	ayieli	buzagıburnu
aslankuyruğu	ayıkulağı	camuskulağı
aslanpençesi	ayıparmağı	danaayağı

danaburnu	karga ibiği	kurtbağrı
danadaşak	kargayürek	kurtkulağı
danadili	kargayüreği	kurtpençesi
danagöbeği	katırdaşağı	kurttırnağı
danagöz	katırkulağı	kuşağzı
danagözü	katırkuyruğu	kuşayağı
danakuyruğu	katırtırnağı	kuşburnu
danamemesi	kazayağı	kuşdili
deveboynu	kazgagası	kuşgözü
devedişı	keçibiciği	kuşyüreği
devegözü	keçi boynuzu	kuşyürek
devekulağı	keçi emceği	kuzubaşı
devetabanı	keçimemesi	kuzuböbreği
domuzkuyruğu	keçisakalı	kuzudili
duduburnu	kediyayağı	kuzugöbeği
eşekkulağı	kedibaş	kuzukulağı
eşek memesi	keçiçırnağı	kuzukürkü
eşektırnağı	kedigözü	leylekayağı
farekulağı	kedikulağı	leylekburnu
filkulağı	kedikuyruğu	leylekgagası
geyikdili	keçitırnağı	pisikcırnağı
geyik göbeği	keklikgözü	pisiktaşağı
geyiksırtı	koçkuyruğu	pisiktırnağı
horozgözü	koçtaşağı	serçedili
horoz ibiği	koyungöbeği	sıçankulağı
horozkursağı	koyungözü	sığirdili
horozyüreği	köpekayası	sığırközü
inekbiciği	köpek dili	sığırkuyruğu
inek emceği	köpeklolosu	sığırödü
inek memesi	köpekmemesi	su kazayağı
itburnu	köpeктаşağı	tavşanağzı
itkuyruğu	kurbağa gözü	tavşanbaşı
kaplan postu	kurtayağı	tavşanbıyığı

tavşankulağı	tavukpençesi	yılandili
tavşanmemesi	turnaayağı	yılinkuyruğu
tavşantopuğu	turnadili	
tavukbacağı mantarı	turnagagası	

3.2.2.3. Sadece Hayvan Adıyla Kurulanlar

Sadece hayvan adıyla kurulan bir bitkimiz vardır: “*akbaba*”.

akbaba

3.2.2.4. İçinde Hayvan Adı Geçenler

İçinde hayvan adı geçen bitki adları, belirtisiz isim tamlaması ve sıfat-fiil grubu biçiminde kurulmuştur. Bu tür bitki adlarında ilk kelime hayvan adıdır. Hayvan adından sonra gelen kelime ise ya bir hareket, ya bir nesne, ya da bir durum belirtmektedir.

arı pürü	horozbudağı	kurt yatağı
ayıboğan	horoz karası	kuş çubuğu
ayı liforu	kaplanboğan	kuşkonmaz
ayı ligarbası	kargabardağı	kuzgunkılıcı
balıkkıran	karga bostanı	kuzukemirdi
balık öldüren	kargabüken	kuzukıran
böcekkapan	kargadelen	sinekkapan
bülbülyuvası	kargasabunu	sinekkıran
çakalboğan	kedikınası	sinektutan
deveçökerten	koyundibi	tavşanpaçası
deveşaplağı	koyunkıran	tavukyastığı
devetopalağı	koyun yumağı	yılanbıçağı
eşek gevreği	kurtbağı	yılanboncuğu
eşek helvası	kurtbaharı	yılanekmeği
geyik tuzu	kurtboğan	yılanyastığı

3.2.3. ORGAN ADLARIYLA KURULAN BİTKİ ADLARI

Türkçede bitkileri adlandırma yollarından biri de organ adlarından yararlanmaktır. İnsanlar önce organlara ad vermişlerdir. Organ adları dillerin en eski kelimelerindendir. Benzetme yaparken organ adlarını çok sık kullanırız. Bunda organların şekil ve kullanım özellikleri etkilidir. İnsanın kendi çevresini organ adlarıyla tanımlaması, dilin oluşum mantığından kaynaklanmaktadır. Türkçede bitkilerin adlandırılmasında organ adları önemli ölçüde yer tutmaktadır. Bu durum Türk milletinin tabiata bakış açısını, sosyal ve kültürel yapısını yansıtmaya bakımından önem arz etmektedir.

Türkçede organ adlarının geçtiği bitki isimlerini incelediğimizde gerek insan organlarının, gerekse hayvan organlarının çok kullanıldığını görürüz. Bitki adlarında geçen *boynuz, gaga, kanat, kuyruk* gibi organlar sadece hayvanlara; diğerleri ise hem hayvanlara, hem insanlara özgü kelimelerdir.

Türkiye Türkçesinde organ adlarının geçtiği bitkileri şu başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Birinci Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları
2. İkinci Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları
3. Her İki Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları

3.2.3.1. Birinci Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları

Birinci kelimesi organ bildiren bitki adları isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat-fiil grubu ve isnat grubu biçiminde kurulmuştur. Organ bildiren bu adlar, kelime gruplarında *tamlayan* görevinde kullanılmaktadır.

İsim Tamlaması Biçiminde Olanlar

diş bademi

diş hilali

diş otu

kulak mantarı

kulak otu

Sıfat Tamlaması Biçiminde Olanlar

boynuzlu gelincik

boynuzlu haşhaş

dişbudak

kelleliot

Sıfat-Fiil Grubu Biçiminde Olanlar

bacakkıran

dilkanatan

İsnat Grubu Biçiminde Olanlar

boynuburuk

boynubükük

diliçıkık

dilidüdük

3.2.3.2. İkinci Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları

İkinci kelimesi organ bildiren bitki adları isim tamlaması ve sıfat tamlaması olmak üzere iki şekilde kurulmuştur.

İsim Tamlaması Biçiminde Olanlar

ağaç göğsü	atkuyruğu	çalıgagası
akkadın barmağı	atmemesi	danaayağı
arapsiki	ayieli	danaburnu
araptaşağı	ayıkulağı	danadili
arı götü	ayıparmağı	danagöbeği
arlanayağı	ayıpençesi	danagözü
aslanazğı	bıldırcınbudu	danakuyruğu
aslankulağı	boğasiki	danamemesi
aslankuyruğu	camuskulağı	deveboynu
aslanpençesi	camusmemesi	devegözü
atkulağı	cüce bağırsağı	devekulağı

diken başı	itkuyruğu	köpeklolosu
dilberdudağı	kadınbuda	köpekmemesi
dilberkirpiği	kadınğöbeği	köpektaşağı
domuzkuyruğu	kadınparmağı	kurbağa gözü
duduburnu	karga ibiği	kurtayağı
durnadili	kargaburnu	kurtbağrı
ebekulağı	kargayüreği	kurtkulağı
eşekkulağı	katırdaşağı	kurtpençesi
eşek memesi	katırkulağı	kuşağı
farekulağı	katırkuyruğu	kuşayağı
filkulağı	kayındili	kuşburnu
gazelboynuzu	kaynanadili	kuşdili
gelindili	kazayağı	kuşgözü
gelineli	kazgagası	kuşyüreği
gelinparmağı	keçibiciği	kuzubaşı
gelinyanağı	keçiboynuzu	kuzuböbreği
geyikdili	keçiemceği	kuzudili
geyiksırtı	keçimemesi	kuzugöbeği
gülburnu	kediyayağı	kuzukulağı
hanımağzı	kedigözü	leylekayağı
hanımeli	kedikulağı	leylekburnu
hanımkirpiği	kedikuyruğu	leylekgagası
hatunmemesi	keklikgözü	mandadili
hatunparmağı	kızılcaşi	mandakulağı
havvaanaeli	kızlargöbeği	oğlakkulağı
horozgözü	kızmemesi	öküzdili
horozibiği	kocabaşı	öküzgöbeği
horozkursağı	koçkuyruğu	öküzgötü
horozyüreği	koçtaşağı	öküzgözü
inekbiciği	koyungöbeği	pazıbaşı
inek emceği	koyungözü	pisiktaşağı
inek memesi	köpekayası	serçedili
itburnu	köpekdili	sıçankulağı

sığırdili	tavşanbaşı	turnaayağı
sığırgözü	tavşankulağı	turnadili
sığırkuyruğu	tavşanmemesi	turnagagası
su kazayağı	tavşantopuğu	yavruağı
şeytankulağı	tavukpençesi	yergöbeği
tatarbaşı	tilkikuyruğu	yilandili
tavşanağı	tosunburnu	yılankuyruğu

Sıfat Tamlaması Biçiminde Olanlar

acıkulak	deliboyuz	kılkuyruk
akkanat	dilberdudak	kınalıparmak
akkulak	dokuzbaşı	kırmızı bacaklı
akkuyruk	elâgöz	kızılbacak
akparmak	foskulak	kızılburun
alabacak	gökbaş	kocabaş
alabaş	karabacak	kuşyürek
alagöbek	kara baldır	morbaş
alagöz	karabaş	sarıbaş
altınbaş	karaboğaz	sarıparmak
altı parmak	karagöz	tatlıgöbek
alyanak	karakulak	teknegöt
ballı boynuz	karaparmak	terskulak
beşparmak	kargayürek	topbaş
bozkulak	kedibaş	uçkulak
danadaşak	kelbaş	yavrubaş
danagöz	kelkaş	yongöbek

3.2.3.3. Her İki Kelimesi Organ Bildiren Bitki Adları

Her iki kelimesi de organ bildiren bitki adlarından sadece iki tane tespit edilmiştir. Bu bitki adları *dil*, *damak* ve *doku* kelimeleriyle kurulmuştur. *Doku*, bir vücudun veya bir organın yapı öğelerinden birini oluşturan hücreler bütünü (TS, 1, 615) anlamına geldiği için bu başlık altında verilmiştir.

dildamak

dildoku

3.2.4. EŞYA-NESNE ADLARIYLA KURULAN BİTKİ ADLARI

İnsanlar yerleşik hayata geçtikten sonra çeşitli araç-gereçlere ve ev eşyalarına sahip oldular. Böylelikle tabiatı, etraflarındaki eşyalarla tanımlamaya başladılar. Eşya-nesneler, duyularla algılanabilen, belli bir ağırlığı ve rengi olan, katı veya yumuşak hâlde bulunan, türlü amaçlarla kullanılan cansız varlıklardır. Bitkilerin adlandırılmasında eşya-nesne adları çok kullanılmıştır. Bitkilere eşya-nesne adlarının verilmesindeki temel sebepler, bitkinin şekil benzerliği ve eşya-nesne yapımında kullanılmasıdır. Örneğin *emzik otu*, *çobandüdüğü* şekil benzerliğinden verilmiş isimlerdir. Hasır yapımında kullanılan bitkiye ise *hasır otu* denmiştir.

Bitki adları, genellikle şu tür eşya-nesnelere kurulmuştur: Araç-gereçler, aydınlatma araçları, çalgılar, doğada var olan nesnelere, ev eşyaları, gıdalar, giysiler, iş araçları, kap-kacaklar, kesici-delici-batıcı aletler, kırtasiye malzemeleri, kumaş yapımı ürünler, metallere-madenler, hava durumu ile ilgili olanlar, organ bildirenler, oyuncaklar, patlayıcı maddeler, takı ve süs eşyaları, temizlik aletleri, yakıcı ve yanıcı maddeler, yapılar.

3.2.4.1. Araç-Gereç Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli işlerde kullandıkları birtakım araç-gereçler vardır. Bu araç-gereçler, bazı bitkilerin adlandırılmasında da kullanılmıştır. Bitki adlarında yer alan araç-gereç isimleri şunlardır: *Boru, cam, çanak, değnek, düğme, emzik, ip, kayış, kazık, kürdan, kütük, lastik, sırtık, şemsiye, tahta, tekne, tokmak, torba, tuzluk, yay*. Bunlardan *çanakçatlata*n, *çanakkıran*, *kayışkıran*, *kazık yemiş* sıfat-fiil grubu; *teknegöt*, *tokmaküzüm* sıfat tamlaması; geri kalanlar ise belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

asker borusu	çanakkıran	dededeğneği
boru çiçeği	çan çiçeği	emzik otu
camgüzeli	çayır düğmesi	gelindüğmesi
cam otu	çobandeğneği	hatuntuzluğu
çanakçatlata	çobantuzluğu	ipkeseği

kadıntuzluğu	öküzkütüğü	teknegöt
kantorbası	sırık domatesi	tokmaküzüm
kayışkırın	sırık fasulyesi	yayarmudu
kazık yemiş	şemsiye mantarı	yayoku
kürdan otu	şemsiye otu	
lastik ağacı	tahta yemişi	

3.2.4.2. Aydınlatma Araçlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında iki çeşit aydınlatma aracı kullanılmıştır: *Fener* ve *mum*. Bu adlar *benzetme* yoluyla bitkilere verilmiştir.

gelifeneri	güveyfeneri	mum çiçeği
gelinmumu	mum ağacı	mum palmiyesi

3.2.4.3. Çalgı Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan çalgılar *borazan*, *düdük* ve *gramofon* kelimeleridir. Şekil benzerliğinden yola çıkılarak bitkilere bu adlar verilmiştir. *Borazan* ve *düdük* üflemlili türden çalgılardır, gramofon ise bir tür müzikçalardır. Bunlarla kurulmuş üç tane bitki adı tespit edilmiştir:

borazan mantarı
 çobandüdüğü
 gramofon çiçeği

3.2.4.4. Doğada Var Olan Nesne Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bazı bitki adlarında, doğada var olan “*kaya*, *kum*, *taş*” gibi nesne isimleri yer almaktadır. Bu isimler, bitkinin sertlik-yumuşaklık özelliği ve yetişme alanları göz önünde bulundurularak verilmiştir.

aktaş	daş kiraz	kayayağı
-------	-----------	----------

kaya kekiği	kumarmudu	taşarmudu
kaya koruğu	kum çavdarı	taş bademi
kaya sarımsağı	kumdarı	taş kekiği
kaya sarmaşığı	kum eriği	taş mantarı
kaya üzümü	kum otu	taş nanesi
kaya yarpuzu	kum zambağı	taş sarımsağı

3.2.4.5. Ev Eşyalarıyla Kurulan Bitki Adları

Bu tür bitki adlarında yer alan ev eşyaları “*dolap*” ve “*hasır*” kelimeleridir. Ev eşyalarıyla kurulmuş iki tane bitki adı bulunmaktadır. Bunlardan “*gönüldolabı*” benzetme yoluyla kurulmuştur; “*hasır otu*” bitkisi ise hasır yapımında kullanıldığı için bu adı almıştır.

gönüldolabı

hasır otu

3.2.4.6. Gıda Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

“*Sirke, şeker, hamur, ekmek, mama, kaymak, yumurta*” kelimeleri birer gıda ismi olup, bazı bitkilerin adlandırılmasında kullanılmıştır.

aksirke	ekmek ayvası	kaymak otu
akşekeri	ekşi hamur	yeryumurtası
obanekmeği	karamama	yumurta boyası
ekmek ağacı	karasirke	yumurta mantarı

3.2.4.7. Giysi Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan giyecekler şunlardır: *arık, eldiven, gömlek, kadife, külah, şal, takke, yn*. Bu adlar, bitkilere benzetme yoluyla verilmiştir. Bunlardan *arık* ayağa; *takke* ve *külah* başa; *eldiven* ele; *gömlek* ve *şal* bedene giyilir. *Kadife* ve *yn* ise giyeceklerin yapımında kullanılan kumaşlardır.

çarık dikenli	fatmaşal	papaztakkesi
çarıkkesen	kadife çiçeği	yün otu
çobantakkesi	meryemanaeldiveni	
dulkarigömleği	papazkülahlı	

3.2.4.8. İş Araçlarıyla Kurulan Bitki Adları

İş araçlarıyla kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir: *sabankıran*. Kökleri toprağa derince girip, tarlalar sürülürken sabanı tuttuğu için bu adı almıştır.

sabankıran

3.2.4.9. Kap-Kacak Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan kap-kacaklar, genellikle mutfak eşyalarıdır. Bu tür bitkilerde yer alan eşya-nesne isimleri şunlardır: *Bardak, çömlek, fıçı, ibrik, kap, kaşık, kazan, küp, süzgeç, tuluk*. *Tuluk* kelimesi bazı yiyecek ve içecekler için koruyucu kap olarak kullanıldığından buraya alınmıştır (TS, 2, 2251).

akbardak	çobansüzgeci	kazankarası
akçabardak	çömlekçatlatan	kazankulpu
balbardağı	çömlek otu	küp evleği
balbardak	fıçı otu	küpkıran
bandırma kabı	karakazancık	suibriği
bardak eriği	kargabardağı	tulukarmudu
çobankaşığı	kazandelen	tuluk mantarı

3.2.4.10. Kesici-Delici-Batıcı Alet Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin kesici-delici-batıcı alet isimlerini almalarında hem şekil benzerliğinin, hem de kesici-delici ve batıcı özelliklerde olmalarının etkisi vardır. Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan kesici, delici ve batıcı aletler şunlardır: *Balta, bıçak, hançer, iğne, kılıç, mih,*

orak. Bunlardan *iğne* ve *mih* batıcı; *balta*, *kılıç* ve *orak* kesici; *hançer* ve *bıçak* ise delici aletlerdir.

baltabatak	kılıç kekiği	orakkıran
çobaniğnesi	kılıç otu	paşakılıcı
hançer çiçeği	mıhtepesi	yılanbıçağı
iğne yaprak	mıhtepesi mantarı	
kılıçarpa	orakeriği	

3.2.4.11. Kırtasiye Malzemeleriyle Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan kırtasiye malzemeleri *çanta* ve *kâğıt* kelimeleridir. Bu kelimelerle kurulan toplam dört tane bitki adı vardır. Bunlardan *çanta* çiçeği ve *çobançantası* benzerlikten; *kâğıt ağacı* ve *kâğıt dutu* ise kâğıt yapımında kullanılmasından dolayı bu adları almıştır.

çanta çiçeği
 çobançantası
 kâğıt ağacı
 kâğıt dutu

3.2.4.12. Kumaş Yapımı Ürün Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan kumaş yapımı ürünler şunlardır: *Bohça*, *çadır*, *çul*, *örtü*, *kese*, *kilim*, *yastık*.

bohça çiçeği	çulluoğlu	kilim ucu
çadır çiçeği	diri örtü	paşaçadırı
çadır uşağı	kese çiçeği	tavukyastığı

3.2.4.13. Metal-Maden Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bazı bitkilerin adlandırılmasında kullanılan metaller ve madenler şunlardır: *Altın, bakır, bor, demir, gümüş, tel*. Bunlardan *altın, bakır, bor* ve *gümüş* maden; *tel* ve *demir* ise metaldir. Bitkilere verilen *altın* kelimesi bitkilerin renginden kaynaklanmaktadır.

altın ağacı	altın yumurta mantarı	demir diken
altınbaş	bakır bağcığı	demir otu
altınbaşak	bor ağacı	demiryonca
altın çiçeğı	demir ağacı	gümüşdüğme
altın diken	demir bıtrağı	telgömlek
altın otu	demirbozan	tel pancarı
altıntop	demirdelen	

3.2.4.14. Oyuncak Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bazı bitkilerin adlandırılmasında kullanılan oyuncak isimleri “*topaç* ve *çingirak*” kelimeleridir. Bu kelimelerle kurulan iki tane bitki adı tespit edilmiştir.

aktopaç
çingirak otu

3.2.4.15. Patlayıcı Madde Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Patlayıcı madde isimlerini alarak kurulan bitki adları iki tane olup, bunlarda geçen patlayıcı maddeler “*barut*” ve “*kurşun*” kelimeleridir.

barut ağacı
kurşun otu

3.2.4.16. Takı ve Süs Eşyalarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan takı ve süs eşyaları şunlardır: *avize, boncuk, dantel, gözlük, inci, küpe, oltu, pipo, saat, sürme, taç, tarak, tespih, yüksük.*

avize ağacı	inci sümbülü	taç yaprağı
boncuk fasulye	itboncuğu	tarakdalı
boncuk otu	küpe çiçeği	tarakdiken
çobantarağı	oltu otu	tarak otu
dantel ağacı	pipo çiçeği	tespih ağacı
feşçitarağı	saat çiçeği	tespih otu
gözlükotu	saat otu	yılanboncuğu
hasekiküpesi	sultanküpesi	yüksük otu
inci çiçeği	sürme mantarları	

3.2.4.17. Temizlik Aletleriyle Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan temizlik aletleri *sabun ve süpürge* kelimeleridir.

cadısüpürgesi	morca süpürge	süpürge çalısı
çalı süpürgesi	sabun ağacı	süpürge darısı
dağsabunu	sabunçiçeği	süpürge kamışı
kargasabunu	sabun otu	süpürge otu

3.2.4.18. Yakıcı ve Yanıcı Madde Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan yakıcı ve yanıcı maddeler “*kibrit ve kömür*” kelimeleridir. *Kibrit*, ucu sert bir şeye sürtüldüğü zaman yanan çöp parçası; *kömür* ise ısınmada kullanılan siyah renkli bir yakacak adıdır.

kibrit otu
kömür tut

3.2.4.19. Yapı Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan yapılar şunlardır: *Duvar*, *merdiven*, *kafes*. *Duvar* ve *merdiven* betondan; *kafes* ise ya demirden ya da ahşaptan yapılır.

aşk merdiveni

duvar sarmaşığı

kafesotu

duvar fesleğeni

duvar sedefi

karakafes

3.2.5. BENZETMELERLE KURULAN BİTKİ ADLARI

Benzetme, bir şeyin niteliğini anlatmak için, o niteliği eksiksiz taşıyan bir şeyi örnek olarak gösterme işidir (TS, 1, 269). Benzetmelerle kurulan bitkilerin adlandırılmasında bitkinin rengi, biçimi, görünümü ve kullanım özellikleri etkili olmaktadır. Bu tür bitkiler genellikle insanlara, hayvanlara, çeşitli organ ve nesnelere benzetilerek kurulmaktadır.

Benzetmelerle kurulan bitki adlarını şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

1. İnsana Benzetilerek Kurulan Bitki Adları
2. Hayvana Benzetilerek Kurulan Bitki Adları
3. Organa Benzetilerek Kurulan Bitki Adları
4. Nesneye Benzetilerek Kurulan Bitki Adları
5. Güzelliğe Dayalı Benzetmelerle Kurulan Bitki Adları
6. Hayalî Yaratıklara Benzetilerek Kurulan Bitki Adları

3.2.5.1. İnsana Benzetilerek Kurulan Bitki Adları

Bu tür bitki adlarında kullanılan benzetme ögeleri “*adam, Ali, ana, avrat, Ayşe, baba, bacı, dede, delikanlı, dul, efendi, erkek, evliya, Fatma, Firavun, gelin, hafız, Halil, hanım, hatun, imparator, kadın, kaynana, kız, köse, Mahmut, melike, oğlan, oğul, öksüz, pehlivan, Sefer, sultan, Yusuf*” gibi insanı anlatan kelimelerdir. Bunlardan “Ali, Ayşe, Fatma, Halil, Mahmut, Yusuf” kişi adları; “ana, avrat, bacı, gelin, hanım, hatun, kadın, kaynana, melike, sultan” bayanlara özgü; “adam, baba, dede, delikanlı, efendi, erkek, evliya, Firavun, hafız, imparator, köse, oğlan, oğul, pehlivan” erkeklere özgü; “dul, öksüz” ise hem bayanlara, hem erkeklere özgü kavramlardır.

adamotu	Alidede	asılmışadam
ağlayangelin	Aliöksüz	aydede
akçakızı	al pehlivan	Ayşekadın
akkız	analı kızlı	balkadın
akköse	Arapdede	ballıbaba

beyoğlu	Firavun inciri	kelkız çiçeği
bodurmahmut	gelinkadın	kısacamahmut
bozoğlan	gökdedem	kısacık mahmut
cücekız	gökkız	kısamahmut otu
çayır melikesi	gölhatun	kızhanım
delikanlı	güzdede	kösehalil
dövülmüş avrat otu	güzelavrat otu	kösesefer
dulaptal otu	güzelhatun çiçeği	öksüzali
dulavrat otu	güzeloğlan	öksüzöğlan
emirali	hafızali	öksüzöğlan çiğdemi
emirsultan	içlikız	süslühanım çiçeği
erkek ağaç	imparator lâlesi	titrekızım
erkek üzüm	imparator mantarı	tüylübaba
evliya otu	imparator otu	ulu avrat otu
fatmasaçı	karaoğlan	yabanbacı
fatmaşal	kaynanacık	Yusufefendi

3.2.5.2. Hayvana Benzetilerek Kurulan Bitki Adları

Hayvana benzetilerek kurulan dört tane bitki adı tespit edilmiştir. Bu bitkilerin dördü de sıfat tamlaması biçimindedir. Bunlarda kullanılan hayvan adları “*akbaba, hindi, oğlak, tavuk*” kelimeleridir.

akbaba
aktavuk
alaoğlak
karatavuk

3.2.5.3. Organa Benzetilerek Kurulan Bitki Adları

Benzetmelerle oluşturulan bitki adlarından bazıları çeşitli organlara benzetilerek kurulmuştur. Bu tür bitkilerde kullanılan organ adları şunlardır: *Ağız, ayak, bacak, baş, bağır, bağırsak, bıyık, boynuz, boyun, burun, bicik, but, cırnak, dalak, damak, dil, diş,*

dudak, el, emcek, gaga, göbek, göt, göz, göğüs, kanat, kaş, kelle, kirpik, kulak, kursak, kuyruk, lolo, meme, parmak, pençe, saç, sakal, sırt, sik, taşak, topuk, turnak, yumruk, yürek. Bunlardan “boynuz, bicik, cırnak, gaga, kanat, kuyruk, pençe” sadece hayvanlara özgü; “bıyık, saç, sakal” sadece insanlara özgü; “ağız, ayak, bacak, baş, bağır, bağırsak, boğaz, burun, boyun, but, dalak, damak, dil, diş, dudak, el, göbek, göğüs, göt, göz, kaş, kelle, kirpik, kulak, kursak, lolo, meme, parmak, sırt, sik, taşak, turnak, topuk, yumruk, yürek” ise hem hayvanlara, hem insanlara özgü organlardır.

acıgıcı kulağı	ayaklı kekik	danagöbeği
acıkulak	aydın göz	danagöz
ağaç göğsü	ayıayağı	danagözü
akbacak	ayieli	danakuyruğu
akbaş	ayıkulağı	danamemesi
ak kadın parmağı	ayıparmağı	dedemsakalı
akkulak	ayıpençesi	dedesakalı
akkuyruk	ballı boynuz	dedesakalı mantarı
alabacak	beşbıyık	deliboynuz
alagöz	beşparmak	deveboynu
altınbaş	beşparmak otu	devediş
altı parmak	boğasiki	devegözü
alyanak	boyacı katırtırnağı	devekulağı
arapsaçı	boynuzlu gelincik	dilberdudağı
arapsiki	boynuzlu haşhaş	dilberdudak
araptaşağı	bozkulak	dilberkirpiği
arı götü	buzacıburnu	dildamak
arlanayağı	camusmemesi	dokuzbaşı
aslanagzı	cinsaçı	domuzkuyruğu
aslankulağı	cüce bağırsağı	duduburnu
aslankuyruğu	dalak otu	ebekulağı
aslanpençesi	danaayağı	eğriboyun
atkulağı	danaburnu	elâgöz
atkuyruğu	danadaşak	eşekkulağı
atmemesi	danadili	eşek memesi

eşektırnağı	karagöz	kızılbacak
farekulağı	karakulak	kızılburun
fatmasaçı	karakulak mantarı	kızlargöbeği
filkulağı	karaparmak	kızmemesi
gelindili	kargaburnu	kızıyanağı
gelineli	kargayüreği	kocabaş
gelinparmağı	katırdaşağı	kocabaşı
gelinsaçı	katırkulağı	koçkuyruğu
gelintırnağı	katırkuyruğu	koçtaşağı
gelinyanağı	katırtırnağı	koyungöbeği
geyikdili	kayındili	koyungözü
geyik göbeği	kaynanadili	köpek dili
geyiksırtı	kaynanayumruğu	köpeklolosu
gülburnu	kazayağı	köpekmemesi
hanımağzı	kazgagası	köpeктаşağı
hanımeli	keçibiciği	kurbağa gözü
hanımkirpiği	keçiboynuzu	kurtayağı
hatunmemesi	keçi emceği	kurtbağrı
hatunparmağı	keçimemesi	kurtkulağı
horozgözü	keçisakalı	kurtpençesi
horozkursağı	kediyayağı	kurttırnağı
horozyüreği	kedibaş	kuşağzı
inekbiciği	kedigözü	kuşayağı
inek emceği	kedikulağı	kuşburnu
inek memesi	kedikuyruğu	kuşdili
itburnu	keditırnağı	kuşgözü
itkuyruğu	kelbaş	kuşyüreği
kadıbaşı	kelkaş	kuşyürek
kadınbudu	kelleliot	kuzubaşı
kadıngöbeği	kılıkuyruk	kuzudili
kadınparmağı	kınalıparmak	kuzugöbeği
karabaş	kırkbaş otu	kuzukulağı
karaboğaz	kırkkanat	leylekayağı

leylekburnu	serçedili	tekesakalı
leylekgagası	sıçankulağı	teknegöt
mandadili	sığırdili	terskulak
mandakulağı	sığırgözü	tilkikuyruğu
oğlakkulağı	sığırkuyruğu	toskafa kavunu
öküzdili	şeytankulağı	tosunburnu
öküzgöbeği	şeytansaçı	turnaayağı
öküzgötü	şeytantırnağı	turnadili
öküzgözü	tavşanağzı	turnagagası
pisikcırnağı	tavşanbaşı	yavruağzı
pisiktaşağı	tavşanbıyığı	yavrubaş
pisiktırnağı	tavşankulağı	yergöbeği
sarıyak mantarı	tavşanmemesi	yılandili
sarıbaş	tavşantopuğu	yılkuyruğu
sarıgöbek elması	tavukbacağı mantarı	yongöbek

3.2.5.4. Nesneye Benzetilerek Kurulan Bitki Adları

Nesnelere benzetilerek kurulan bitki adlarında renk, şekil ve kullanım özellikleri etkilidir. Bitkilerin adlandırılmasında benzetme yapılan nesnelere şunlardır: *Altın, bağcık, bakır, bardak, bıçak, bohça, boncuk, borazan, boru, çadır, çan, çanak, çanta, çarık, çark, çingirak, çömlek, çul, dantel, değnek, demir, dolap, duvak, düdüük, düğme, eldiven, emzik, fener, gömlek, gözlük, gülle, hançer, ibrik, ibrişim, iğne, kafes, kaşık, kayık, kazan, kazancık, kese, keten, kılçık, kılıç, kilit, kömür, külâh, küp, küpe, kürk, kütük, mum, pipo, püskül, sabun, süpürge, süzgeç, şemsiye, taç, takke, tarak, teker, tel, telgraf, toka, top, topaç, torba, tuzluk, yastık, yay, yüksük, urgan.*

ağaç küpesi	altın ağacı	altın yumurta mantarı
ağtop	altınbaşak	asker borusu
akbardak	altın çiçeği	bakır bağcığı
akçabardak	altın dikenli	balbardağı
aktop	altın otu	balbardak
aktopaç	altıntop	bardak eriği

bohça çiçeği	demir diken	karakazancık
boncuk fasulye	demiryonca	kargabardağı
boncuk otu	devecibardağı	kargasabunu
borazan mantarı	dilidüdük	kartopu
boru çiçeği	dulkarıgömleği	kaşık otu
bostan borusu	duvaklı mantar	kayık çiçeği
cadısüpürgesi	düğmeli ot	kazankulpu
çadır çiçeği	emzik otu	kese çiçeği
çanak çömlek otu	fesçitarağı	ketengömleği
çan çiçeği	fıçı otu	ketenköynek
çanta çiçeği	garipler urganı	kırkkilit otu
çarık diken	gelindüğmesi	kömür dut
çarkıfelek	gelifeneri	kuzgunkılıcı
çayır düğmesi	gelinmumu	kuzukürkü
çıkırık tekeri	gönüldolabı	küpe çiçeği
çingirak otu	gözlükotu	küp evleği
çobançantası	gülibrişim	kütük mantarı
çobandeğneği	gümüşdüğme	Meryemanaeldiveni
çobandüdüğü	güneştopu	morca süpürge
çobaniğnesi	güveyfeneri	öküzkütüğü
çoban kaşığı	hançer çiçeği	papazkūlahı
çobanpüskülü	hasekiküpesi	papaztakkesi
çobansüzgeci	hatuntuzluğu	paşaçadırı
çobantakkesi	iğne yaprak	paşakılıcı
çobantarağı	itboncuğu	pipo çiçeği
çobantuzluğu	Japon şemsiyesi	sabun ağacı
çömlek otu	Kâbe süpürgesi	sabunçiçeği
çulluoğlu	kadıntuzluğu	sabun otu
dağsabunu	kafesotu	sarıkılçık
dantel ağacı	kantartopu	suibriği
dededeğneği	kantorbası	sultanküpesi
demir ağacı	karagülle	şemsiye mantarı
demir bıtrağı	karakafes	şemsiye otu

tarakdalı	telgömlek	yılanbıçağı
tarakdikenı	telgraf çiçeğı	yılanboncuğı
tarak otu	tokalı dücük	yılanekmeğı
taş kiraz	venüsçarığı	yı lanyastığı
tavukyastığı	yayarmudu	yüksük otu

3.2.5.5. Güzelliğe Dayalı Benzetmelerle Kurulan Bitki Adları

Güzelliğe dayalı benzetmelerle kurulan bitki adları toplam dört tane olup, bunların tamamı “*güzel*” kelimesiyle kurulmuştur ve belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

camgüzeli
 çayır güzeli
 dünyagüzeli
 kızgüzeli

3.2.5.6. Hayalî Yaratıklara Benzetilerek Kurulan Bitki Adları

Bu tür bitki adlarında kullanılan hayalî yaratıklar *canavar* ve *cazı* kelimeleridir. Bu kelimelerle kurulan iki tane bitki adı vardır. Her iki bitki adı da belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

canavar otu
 cazı gülü

3.2.6. TÜR ADLARIYLA KURULAN BİTKİ ADLARI

Tabiatta birbirine yapı olarak benzeyen, aynı türden gelen birçok bitki bulunmaktadır. Bir türe mensup bütün bitkileri ifade edebilmek için tür adları kullanılır. Tür adları *+giller* ve *+lar* ekiyle kurulur. Bunlar, bir türün temsil ettiği bütün bitkileri içine alan ve bitki aileleri oluşturan eklerdir.

3.2.6.1. *+giller* Ekiyle Kurulan Bitki Türleri

abanozgiller	dam koruğugiller	gürgengiller
ananasgiller	defnegiller	hanımeligiller
Antep fıstığıgiller	demir ağacıgiller	hasır otugiller
asmagiller	demir dikenigiller	hodangiller
at kestanesisgiller	deniz üzümügiller	horoz ibiğiğiller
atkuyruğugiller	diş otugiller	huş ağacıgiller
atlas çiçeğiğiller	dolama otugiller	hünnapgiller
baklagiller	dolma otugiller	ihlamurgiller
ballıbabagiller	droseragiller	ılgıngiller
bileşikgiller	dulaptal otugiller	ısırgangiller
binbir delik otugiller	dutgiller	ıspanakgiller
boru çiçeğiğiller	düğün çiçeğiğiller	iğdegiller
buğdaygiller	ebegümecigiller	kabakgiller
canavar otugiller	eğrelti otugiller	kahkaha çiçeğiğiller
cehrigiller	ekşi yoncagiller	kakaogiller
cevizgiller	erguvangiller	kaktüsogiller
çamgiller	fasulyegiller	kantarongiller
çan çiçeğiğiller	fesçitarağıgiller	karaağaçgiller
çarkıfelekgiller	fukusgiller	karabibergiller
çaygiller	fundagiller	karabuğdaygiller
çınargiller	gebre otugiller	karanfilgiller
çit sarmaşığıgiller	gecesefasıgiller	kayıngiller
çobanpüskülüğiller	gelincikgiller	kazayağıgiller
çuha çiçeğiğiller	gülgiller	keberegiller

kedi otugiller	ökse otugiller	suokugiller
kendirgiller	palmiyegiller	susamgiller
ketengiller	papatyagiller	su servisiçigiller
kına çiçeçigiller	papirüsçigiller	sürme mantarıçigiller
kızılıçigiller	pas mantarıçigiller	süsengiller
kızılkantarongiller	patlıcaçigiller	sütleğengiller
kolagiller	porsukçigiller	süt otugiller
kök boyasıçigiller	sandalçigiller	şahtereçigiller
kurbağa zehirigiller	sardunyagiller	şakayıkçigiller
küpe çiçeçigiller	sarmaşıkçigiller	şekerçi boyasıçigiller
lâdengiller	sedef otugiller	şimşir ağacıçigiller
loğusa otugiller	serçediligiller	şimşirçigiller
manolyagiller	servigiller	tarak otugiller
maydanozçigiller	sığırdiligiller	tespih ağacıçigiller
menekşegiller	sığırkuyruğugiller	turpçigiller
mersingiller	sıracagiller	turunççigiller
mine çiçeçigiller	sinekkapangiller	yabanî kimyongiller
muhabbet çiçeçigiller	sinir otugiller	ylanyastığıçigiller
muzçigiller	söğütçigiller	zakkumçigiller
nargiller	suibriçigiller	zambakçigiller
nergisçigiller	su kabağıçigiller	zencefilçigiller
nilüferçigiller	su kamışıçigiller	zeytingiller

3.2.6.2. +/Ar Ekiyle Kurulan Bitki Türleri

ayrı çanak yapraklılar	gerçek mantarlar	tallı bitkiler
ayrı taç yapraklılar	iki çenekliler	tek çenekliler
bitişik çanak yapraklılar	iki çenetliler	tohumlu bitkiler
bitişik taç yapraklılar	kozalaklılar	yapraklı kara yosunları

3.2.7. YER ADLARIYLA KURULAN BİTKİ ADLARI

Her bitkinin kendine has bir yetişme alanı vardır. Kimi bitkiler bazı yörelerde rahatlıkla yetişirken, kimi bitkiler hiç yetişmez. Bitkilerin büyümesinde yetişme alanının çok büyük etkisi vardır, öyle ki bazı bitkilerin adlandırılmasında yer adları kullanılmıştır. Bunlar bitkinin kaynağını, nerede üretildiğini, nereden geldiğini ve yayıldığını gösterir.

Yer bildiren bitki adlarını şu başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Bağ-Bahçe, Tarla ve Çeşitli Kara Parçalarıyla Kurulan Bitki Adları
2. Dağ Adlarıyla Kurulan Bitki Adları
3. Deniz, Göl ve Dere Adlarıyla Kurulan Bitki Adları
4. Dinsel Mekân Adlarıyla Kurulan Bitki Adları
5. Ülke, Şehir, İlçe, Semt Adlarıyla Kurulan Bitki Adları
6. Kapalı Mekân Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

3.2.7.1. Bağ-Bahçe, Tarla ve Çeşitli Kara Parçalarıyla Kurulan Bitki Adları

Bağ-bahçe, tarla ve çeşitli kara parçalarıyla kurulan bitki adlarında “*ada, bahçe, bataklık, bayır, çayır, kara, kır, köy, mera, mezarlık, sahil, tarla*” kelimeleri bulunmaktadır. Ayrıca yayla adı olarak “*Anzer ve Karagöl*” kelimeleri geçmektedir.

ada çayı	çayır düğmesi	çayır yulafı
ada soğanı	çayır güzeli	Karagöl buğdayı
Anzer çayı	çayır mantarı	kara yosunları
bahçe domatesi	çayır melikesi	kara yosunu
bahçe hezareni	çayır otu	kır sakızı
bahçe kekiği	çayır otu	kır soğanı
bahçe nanesi	çayır papatyası	kır yasemini
bahçe teresi	çayır sedefi	köygöçüren
bataklık nergisi	çayır soğanı	köy mantarı
bataklık süseni	çayır teresi	köy otu
bayır turpu	çayır tırfili	mera bitkileri

mezarlık otu	tarla mantarı	yayla kekiği
mezarlık servisi	tarla sarmaşığı	yayla kestanesi
mezarlık zambağı	yayla çayı	yayla otu
sahil çamı	yayla çiçeğı	yayla sarımsağı
tarla çöveni	yayla gülü	yayla yavşanı
tarla gülü	yaylagüzeli	

3.2.7.2. Dağ Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Dağ adlarıyla kurulan bitki adlarında “*dağ, Kazdağı, Toros, Uludağ*” kelimeleri kullanılmıştır. Bunlardan “*dağ*” kelimesi cins isim; “*Kazdağı, Toros, Uludağ*” özel isimlerdir. Dağ adlarıyla kurulan bitkilerin tamamı, belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

dağ armudu	dağ karanfili	dağsabunu
dağ baklası	dağ kavağı	dağ sakızı
dağ çamı	dağ kestanesi	dağ sarmaşığı
dağ çayı	dağ kimyonu	dağ servisi
dağ çileğı	dağ kirazı	dağ soğanı
dağ çöveni	dağ lâlesi	dağ sümbülü
dağ dalak otu	dağ marulu	dağ üzümü
dağ elması	dağ nanesi	dağ yemişi
dağ eriğı	dağ nohudu	Kazdağı köknarı
dağ erik otu	dağ pırasası	Toros sediri
dağ gülü	dağ reyhanı	Uludağ köknarı

3.2.7.3. Deniz, Göl ve Dere Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Bu tür bitki adları “*deniz, göl, dere*” kelimeleri kullanılarak kurulmuş olup; “*deredaban*” bitkisi hariç, diğerleri belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

deniz börülcesi	deniz otu	deniz rezenesi
denizgülü	deniz pırasası	deniz sarmaşığı

deniz soğanı	deniz yosunu	dereotu
deniz teresi	deredaban	göl kestanesi
deniz üzümü	dere kabalağı	göl soğanı

3.2.7.4. Dinsel Mekân Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Dinsel mekân bildiren bitki adlarında *cennet*, *cehennem* ve *Kâbe* kelimeleri kullanılmıştır. Bu tür bitki adları toplam dört tane olup, belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

cehennem zambağı
cennet biberi
cennet otu
Kâbe süpürgesi

3.2.7.5. Ülke, Şehir, İlçe, Semt Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Ülke, şehir, ilçe ve semt adlarıyla kurulan bitki adları “*Afrika, Amerika, Anadolu, Antep, Arabistan, Arnavutköy, Bağdat, Bandırma, Besni, Bombay, Brüksel, Bursa, Cezayir, Cincife, Çin, Diyarbakır, Fenike, Girit, Halep, Hasankeyf, Hicaz, Hindistan, Hint, Hollanda, Isparta, İstanbul, Karaman, Kemer, Kıbrıs, Kırkağaç, Lübnan, Malta, Manisa, Mısır, Şam, Trabzon, Yalova*” kelimeleriyle oluşturulmuştur. Bunlardan “*Afrika, Amerika, Arabistan, Cezayir, Çin, Hindistan, Hollanda, Kıbrıs, Lübnan, Mısır*” ülke adları; “*Antep, Bağdat, Brüksel, Bursa, Diyarbakır, Halep, Hicaz, Isparta, İstanbul, Karaman, Manisa, Şam, Trabzon, Yalova*” şehir adları; “*Bandırma, Besni, Fenike, Kemer, Kırkağaç*” ilçe adları; “*Arnavutköy*” semt adı; “*Cincife*” ise bir köy adıdır. Ayrıca “*Bombay*” bir eyalet adı; “*Anadolu*” Türkiye’nin Asya kıtasında kalan bölümünün adı; “*Girit*” ve “*Malta*” ise birer ada ismi olup, “*Malta*” aynı zamanda bir devletin adıdır. Bitkilerde geçen ülke, şehir, ilçe ve semt adları bitkinin kaynağını, üretildiği bölgeyi, yayılma alanını gösterir. Bu adları taşıyan bitkiler, dünyanın diğer bölgelerinde yetişen aynı bitki türlerinden tat ve kalite olarak farklılık arz eder. Örneğin “*Isparta gülü*”nün diğer gül türleri arasında; “*Malta eriği*”nin diğer erik türleri arasında ayrı bir yeri bulunmaktadır.

Afrika menekşesi	Fenike portakalı	Hint pamuğu
Amerika bademi	Girit kekiği	Hint pirinci
Amerika elması	Girit lâlesi	Hint portakalı
Amerika üzümü	Girit otu	Hint safranı
Anadolu otu	Girit şakayığı	Hint yağı ağacı
Antep fıstığı	Halep çamı	Hollanda kavağı
Antep karası	Halep şalgamı	Isparta gülü
Arabistan defnesi	Hasankeyf tütünü	İstanbul kekiği
Arnavutköy çileği	Hicaz buğdayı	İstanbul lâlesi
Bağdat hurması	Hindistan cevizi	İstanbul şalgamı
Bandırma kabı	Hint armudu	İstanbul üzümü
Bandırma üzümü	Hint bademi	Karaman kimyonu
Besni üzümü	Hint baklası	Kemer patlıcanı
Bombay fasulyesi	Hint bezelyesi	Kıbrıs akasyası
Brüksel lahanası	Hint biberi	Kırkağaç kavunu
Bursa buğdayı	Hint çiçeği	Lübnan sediri
Cezayir menekşesi	Hint darısı	Malta eriği
Cincife üzümü	Hint fıstığı	Manisa lâlesi
Çin anasonu	Hint fulü	Mısır fulü
Çin gülü	Hint hıyarı	Mısır yasemini
Çin karanfili	Hint hurması	Şam fıstığı
Çin lahanası	Hint inciri	Şam razakısı
Çin leylâğı	Hint kamışı	Şam üzümü
Çin tarçın ağacı	Hint keneviri	Trabzon çayı
Diyarbakır karpuzu	Hint kirazı	Trabzon hurması
Fenike ardıcı	Hint leylâğı	Yalova misketi

3.2.7.6. Kapalı Mekân Adlarıyla Kurulan Bitki Adları

Kapalı mekânlar insanların oturdukları ve yaşadıkları yerler olup, kapalı mekân adlarıyla kurulan bitki adlarını *salon* ve *saray* kelimeleri oluşturmuştur.

salon çamı

saray çiçeği

saray menekşesi

III. BİTKİ ADLARINDA GEÇEN YAPIM EKLERİ

1. İSİMDEN İSİM YAPMA EKLERİ

İsimden isim yapma ekleri isim kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan yapım ekleridir. Bu ekler isim köklerine, isimden yapılmış isim gövdelerine ve fiilden yapılmış isim gövdelerine eklenirler. Yani isimden isim yapma ekleri, isimden isim yapma eklerinden ve fiilden isim yapma eklerinden sonra gelebilirler (*Ergin, 154*). İsim kök ve gövdelerinden türetme yapacak eklerin bir kısmı çok işlek, dolayısıyla canlı olan eklerdir. Bunlardan bir kısmı az işlek eklerdir. Bu nedenle, türettikleri kelime sayısı oldukça sınırlıdır (*Korkmaz, 33*).

+An

Bu ek işlek olmayan, ancak bir iki örnekte görülen bir ektir. Bugün canlılığını kaybederek bulunduğu kelimelerde köke karışmış durumdadır. Çok belirli bir fonksiyonu yoktur (*Ergin, 174*). Eski Türkçede bağlılık, güçlendirme ve çokluk görevindeki bir ekin Türkiye Türkçesine uzanmış ve kökle kaynaşarak canlılığını yitirmiş bir kalıntısı niteliğindedir (*Korkmaz, 33*). Bu ek *gönen, oğlan, sazan, topalan* ve *yemişen* kelimelerinde görülmektedir.

gönen	< gön+en
Karacaoğlan mantarı	< Karaca oğ(u)l+an mantarı
karaoğlan	< kara oğ(u)l+an
oğlanelması	< oğ(u)l+an elması
oğlan otu	< oğ(u)l+an otu
öksüz oğlan	< öksüz oğ(u)l+an
öksüz oğlan çiğdemi	< öksüz oğ(u)l+an çiğdemi
sazan	< saz+an
topalan	< topal+an
yemişen	< yemiş+en

+AnAk

İsim köklerine gelerek renk ve şekil benzerliği kuran bir ektir. Bu ekle kurulmuş iki tane bitki adı tespit edilmiştir:

bozanak < boz+anak
gözenek < göz+enek

+gan

İşlek olmayan eklerden biridir (*Ergin, 175*). Bu ekle kurulmuş toplam üç tane bitki adı tespit edilmiştir.

arpağan < arpa+gan
bodurgan < bodur+gan
ışılgan < ışıl+gan

+cA, +çA

Aslında bir çekim eki olan bu ek klişeleşerek veya fonksiyon değiştirerek eskiden beri yapım eki hâlinde de kullanılmaktadır (*Ergin, 167*). Eşitlik, benzerlik ve karşılaştırma görevinde kullanılan bir ektir (*Korkmaz, 36*). Ekin getirildiği kelimeler, isim ve sıfat görevindedir. Bu ekle kurulmuş bitki adları şunlardır:

acıca	< acı+ca	akçayazlık	< ak+ça yazlık
ağcaca	< ak+ça+ca	alaca	< ala+ca
akça	< ak+ça	alluca	< allı+ca
akça ağaç	< ak+ça ağaç	ballica	< ballı+ca
akça armudu	< ak+ça armudu	biberlice	< biberli+ce
akçabağ	< ak+ça bağ	börülce	< böğürül+ce
akçabardak	< ak+ça bardak	cıbarca	< cıbır+ca
akçabudak	< ak+ça budak	çökülce	< çögür+ce
akça buğday	< ak+ça buğday	çulluca	< çullu+ca
akça elma	< ak+ça elma	çullukça	< çulluk+ça
akçakavak	< ak+ça kavak	çüklüce	< çüklü+ce
akça kesme	< ak+ça kesme	damarlıca	< damar+lı+ca
akçakızı	< ak+ça kızı	darıca	< darı+ca

delice	< deli+ce	kuşça	< kuş+ça
dişice	< diş+ce	küllüce otu	< küllü+ce otu
dillice	< dili+ce	morca	< mor+ca
domatça	< domat+ça	morca süpürge	< mor+ca süpürge
duvaklıca	< duvaklı+ca	ovaca	< ova+ca
eğece	< ege+ce	öksüzce	< öksüz+ce
eğrilce	< eğ(i)rili+ce	örmece	< örme+ce
ekşice	< ekşi+ce	pamuça	< pamu(k)+ça
ekşilice	< ekşili+ce	pıtırca	< pıtır+ca
gence	< gen+ce	sakarca	< sakar+ca
gerce	< ger+ce	salmanca	< salman+ca
gollüce	< kollu+ca	saplıcatinton	< saplı+ca tinton
gökçe	< gök+çe	sarıca erik	< sarı+ca erik
izmelece	< ezmeli+ce	suluca armut	< sulu+ca armut
kanlıca mantarı	< kanlı+ca mantarı	sulucagümbet	< sulu+ca gümbet
kaplıca	< kaplı+ca	sütlüce	< sütlü+ce
karaca	< kara+ca	telçe	< tel+ce
karaca kovuk	< kara+ca kovuk	tellice	< telli+ce
karaca ot	< kara+ca ot	topaçça	< topaç+ça
kertilce	< kirtil+ce	toplucu	< toplu+ca
kısacamahmut	< kısa+ca mahmut	tüylüce	< tüy+lü+ce
kızılca	< kızıl+ca	tüylüceyumru	< tüylü+ce yumru
kızılca dişi	< kızıl+ca dişi	yağlıca	< yağlı+ca
kirlice	< kirli+ce	yellice	< yelli+ce
kubatça	< kubat+ça	yumurca	< yumur+ca
kurtluca	< kurtlu+ca		

+cAk, +çAk

Bu ek Türkçede başlangıçtan beri kullanılan, fakat işleliği gittikçe azalan bir ektir. Yapım eki olarak başlıca fonksiyonu küçültme ve sevgi ifade etmektir (*Ergin, 165*). Bu ekle kurulmuş toplam on bir tane bitki adı tespit edilmiştir:

apırcak	< apır+cak	pamucak	< pamu(k)+cak
düvülcek	< düğül+cek	selecek	< sele+cek
geyicek	< geyi(k)+cek	tomçak	< top+çak
göğcek	< göğ+cek	yağlıcak	< yağlı+cak
kangırcak	< kangır+cak	yumurcak	< yumur+cak
kapıncak	< kapan+cak		

+cAn

İsimden isim yapan +cAn eki, kuvvetli bir eğilimi, bir özelliği veya bir kabiliyeti ifade eden sıfatların türetilmesine yarar (*Çeneli, 1*). Bu ekle kurulmuş beş tane bitki adı tespit edilmiştir:

burgacan	< burga+can
darıcan	< darı+can
kekilcen	< kākül+cen
sütlücen	< sütlü+cen
tekecen	< teke+cen

+cI +cU, +çI, +çU

Bu ek Türkçenin eskiden beri kullanılan ve işlekliliğini kaybetmemiş bulunan isimden isim yapma eklerinden biridir. Başlıca fonksiyonu isimlerin sonuna gelerek meslek ve uğraşma ile ilgili isimler yapmaktır. Kullanım sahası çok geniş, işleklık derecesi çok yüksektir (*Ergin, 157*). Bu ekle kurulmuş bitki adları şunlardır:

avukçu	< avuk+çu	boyacı papatyası	< boya+cı p
ayıcı	< ayı+cı	böcü	< bö+cü
bardakçı	< bardak+çı	çalıcı otu	< çalgı+cı otu
boyacı aspiri	< boya+cı aspiri	davulcu	< davul+cu
boyacı diken	< boya+cı diken	değirmenci	< değirmen+ci
boyacı katırtırnağı	< boya+cı k	değirmenci üzümü	< değirmen+ci ü
boyacı kökü	< boya+cı kökü	deveci bardağı	< deve+ci bardağı

helvacı çöveni	< helva+cı çöveni	yalancı eğir	< yalan+cı eğir
helvacı kabağı	< helva+cı kabağı	yalancı havacıva	< yalan+cı h
helvacı kökü	< helva+cı kökü	yalancı ısırgan	< yalan+cı ısırgan
kömürcü şıkığı	< kömür+cü ş	yalancıkeçi	< yalan+cı keçi
sepetçi kavağı	< sepet+çi kavağı	yalancı kenevir	< yalan+cı k
sepetçi söğüdü	< sepet+çi söğüdü	yalancı lavanta çiçeği	< yalan+cı l ç
şerbetçi otu	< şerbet+çi otu	yalancı öd ağacı	< yalan+cı öd a
tortçu	< tort+çu	yalancı porsuk bitkisi	< yalan+cı p b
üzümcü eriği	< üzüm+cü eriği	yalancı portakal ağacı	< yalan+cı p a
yalancı akasya	< yalan+cı akasya	yalancı safran	< yalan+cı safran
yalancı biber	< yalan+cı biber	yalancı sümbül	< yalan+cı s
yalancı çiriş	< yalan+cı çiriş	yalancı tespih ağacı	< yalan+cı t a

+cIk, +cUk, +çIk, +çUk

Bu ek Batı Türkçesinin başından beri görülen ve son zamanlarda çok işlek hâle gelen bir ektir. Başlıca fonksiyonları isimden küçültme ve sevgi ifade eden isimler yapmaktır (*Ergin, 163*). Ünlü ve ünsüz uyumlarına bağlı olup, bitkilerin adlandırılmasında da kullanılmaktadır.

alçacık	< alçak+cık	dikencik	< diken+cik
altıncık	< altın+cık	durnacık	< turna+cık
arpacık soğanı	< arpa+cık soğanı	düğmecik	< düğme+cik
bardacık	< barda(k)+cık	ebecik otu	< ebe+cik otu
bardacık eriği	< barda(k)+cık eriği	ekşimcik	< ekşim+cik
bebekçik	< bebek+çik	elmacık	< elma+cık
bekmezcik	< pekmez+cik	gelincik	< gelin+cik
buğdaycık	< buğday+cık	gercik	< ger+cik
çıyancık	< çıyan+cık	gevrecik	< gevre(k)+cık
dağarcık	< dağar+cık	göğemcik	< göğem+cik
damarcık	< damar+cık	hıyarcık	< hıyar+cık
davşancık	< tavşan+cık	horozcuk otu	< horoz+cuk otu
demircik	< demir+cik	iğcik	< iğ+cik

iğnecik	< iğne+cik	kovancık	< kovan+cık
kabarcık	< kabar+cık	kulecik	< kule+cik
kabarcıkotu	< kabar+cık+otu	marulcuk	< marul+cuk
kapçık	< kap+çık	nevbetçik	< nevbet+çik
kapçık otu	< kap+çık otu	pancarcık	< pancar+cık
karacık	< kara+cık	parlacık	< parla(k)+cık
karakazancık	< karakazan+cık	soğancık	< soğan+cık
kayacık	< kaya+cık	süleymencik	< Süleyman+cık
kayganacık	< kaygana+cık	takımcık	< takım+cık
kaymacık	< kayma+cık	tatarcık	< Tatar+cık
keçemçik	< keçem+çik	tekneçik	< tekne+cik
kesercik	< keser+cik	tomdurcuk	< tomur+cuk
kıscıkmahmut	< kısa+cık mahmut	varcık	< var+cık
kıvırcık	< kıvır+cık	yiğilcik	< yiğil+cik
kıvırcık salata	< kıvır+cık salata	yoğurtçuk	< yoğurt+çuk
kızılçık	< kızıl+cık	yüksükçük	< yüksük+cük
kokarcık	< kokar+cık	zivircik	< ziver+cik
koluncuk	< kolon+cuk		

+(A)ç

Bu ek işlek olmayan eklerden biridir. Eskiden beri *ataç*, *anaç*, *babaç* kelimelerinde görülür. Anlamı kuvvetlendirme fonksiyonu vardır (*Ergin, 175*). Bu ekle oluşturulmuş sekiz tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *akbabaç*, *aktopaç* sıfat tamlaması; *anaç diken* belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

akbabaç	< akbaba+ç
aktopaç	< aktop+aç
anaç tikeni	< ana+ç diken
eneç	< en+eç
gagaç	< gaga+ç
geneç	< gen+eç
soğlaç	< soğla+ç

topoç < top+aç

+cıl, +çıl

Ünlü ve ünsüz uyumlarına bağlı ve vurgulu, az işlek bir ektir. Eklendiği ada “bir şeye düşkünlük, alışkanlık, bağımlılık, benzerlik” işlevleri katan ad ve sıfatlar türetir (*Korkmaz, 44*). Bu ekle kurulmuş dört tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *tavşancıl otu* bitkisi belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

arakçıl < arak+çıl
 gırçıl < kır+çıl
 okcül < ok+çul
 tavşancıl otu < tavşan+cıl otu

+çIn

İşlek olmayan bir isimden isim yapma ekidir, birkaç kelimedede bulunmaktadır (MBTS, 3, 3526) Bu ekle kurulmuş üç tane bitki adı tespit edilmiştir.

boyaçın < boya+çın
 dipçin < dip+çin
 karçin < kar+çin

+daş

İsimlerden “*ortaklık, beraberlik*” bildiren isim ve sıfatlar türeten bir ektir (*Korkmaz, 46*). Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir:

yaldaş < yal+daş

+dın, +dün

+dın, +dün eki *ay* ve *gök* kelimelerine gelerek kökün belirttiği anlamı pekiştiren ve bunlardan bitki adı kuran bir ektir. Ekin getirildiği kelimeler, isim ve sıfat görevinde kullanılmıştır.

aydın	< ay+dın
aydın buğday	< ay+dın buğday
aydın çiçeği	< ay+dın çiçeği
aydın göz	< ay+dın göz
aydın gülü	< ay+dın gülü
gökdün	< gök+dün

+dIrIk, +duruk

Bu ek organ adlarına gelerek onlarla ilgili alet isimleri yapar. -duruk eki *durmak* fiilinden gelme olup, *tutan* anlamını taşımaktadır (*Banguoğlu, 170*). Bu ekle kurulmuş toplam dört tane bitki adı tespit edilmiştir. -dIrIk eki bunlardan sadece *çiğindirik* (*çiğın* “omuz”) kelimesinde organ adına getirilmiştir.

çiğindirik	< çiğın+dirik
ışıldırık	< ışıl+dırık
oğunduruk	< oğul+duruk ?
sakızdırık	< sakız+dırık

+Il, +al

Benzerlik gösteren, adlardan ad ve sıfat türeten bir ektir (*Korkmaz, 49*). Bu ekle kurulmuş bitki adları şunlardır:

kızılağaç	< kız+ıl ağaç
kirtil	< kirt+il
topul	< top+ul

yanal < yan+al
yeşilbiber < yaş+ıl biber

+lAk

+lAk eki, isimden fiil yapmakta kullanılan +lA- ve fiilden isim yapan -ik eklerinin birleşmesinden oluşmuştur. İsim ve sıfat yapmakta kullanılır (*Banguoğlu, 186*). Eklendiği kelimeye alışkanlık, süreklilik ve pekiştirme anlamı katan bir ektir. Genellikle ses taklidi kelimelere getirilmiştir. Bu ekle kurulan bitki adları şunlardır:

avurtlak	< avurt+lak	gödelek	< gö(v)de+lek
aşılak	< aşı+lak	götlek ormanı	< göt+lek ormanı
bağırtlak	< bağırt+lak	kabalak	< kaba+lak
bartlak	< bart+lak	kamalak	< kama+lak
beslek kaçırın	< bes(i)+lek kaçırın	kavuşlak	< kavuş+lak
cırmılak	< cırma+lak	kozalak	< kozak+lak
cırtlak	< cırt+lak	kuşulak	< kuş+lak
cırtlak otu	< cırt+lak otu	ökselek	< ökse+lek
cırtlak sakızı	< cırt+lak sakızı	paflak	< paf+lak
coplak	< cop+lak	patlak	< pat+lak
çatlak	< çat+lak	pıslak	< pıs+lak
çatlak otu	< çat+lak otu	sakalak	< saka+lak
çıtlak	< çit+lak	sakızlak	< sakız+lak
çitlek	< çit-lek	söbelek	< söbe+lek
göbelek	< göbe(k)+lek	zıplak	< zıp+lak

+Ak

Eski Türkçedeki +GAk küçültme ve kuvvetlendirme ekiyle ilişkisi olan bu ek, genellikle tek heceli kelimelere gelerek benzetme ve küçültme işleviyle az sayıda adlar türetmiştir (*Korkmaz, 35*). Bu ekle kurulmuş on dört tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *saçak mantarı* belirtisiz isim tamlaması, *saçak darı* sıfat tamlaması, *çanakçatlak* sıfat-fiil grubu biçiminde kurulmuştur.

bardak	< bart+ak	kızılak	< kızıl+ak
başak	< baş+ak	saçak darı	< saç+ak darı
benek	< ben+ek	saçak mantarı	< saç+ak mantarı
çanakçatlatan	< çan+ak ç	szak	< saz+ak
gölek	< göl+ek	soğanak	< soğan+ak
ışılak	< ışıl+ak	yangak	< yan+ak
kabak	< kab+ak		
kavak	< kav+ak		

+Az

Küçültme işlevinde isimden isim türeten ve işlek olmayan bir ektir (*Korkmaz, 36*). Bu ekle kurulmuş iki tane bitki adı tespit edilmiştir:

büğrez < büğrü+ez

alaz < al+az

+Ik, +Uk

Küçültme işlevinde bazı isimler ve sıfatlar türeten bir ektir (*Korkmaz, 47*). Bu ekle kurulmuş altı tane bitki adı tespit edilmiştir:

buğdayık < buğday+ık

çirtik < çirt+ik

çükündürük < çukundur+uk

kendirik < kendir+ik

kütük < küt+ük

topuk < top+uk

+i

Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir:

çirti < çirt+i

+AlAk

+AlAk eki, küçültme anlamında isimler türeten ve bazı bitki adlarında kullanılan bir ektir (*Banguoğlu, 174*). Bu ekle kurulmuş yedi tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *kara topalak* sıfat tamlaması biçiminde kurulmuştur.

göğelek < gök+elek
 hohalak < hoh+alak
 kara topalak < kara top+alak
 şangalak < şang+alak
 takalak < tak+alak
 topalak < top+alak
 yanalak < yan+alak

+II, +IU

Bu ek, işleklik derecesi çekim eklerine yakın olan (*Ergin, 159*), Türkiye Türkçesinin her isme gelebilen ve isimden isim ve sıfat türeten eklerinden biridir (*Korkmaz, 53*). Bitkilerin adlandırılmasında da çok sık kullanılan +II, +IU eki, bunlardan isim, isim tamlaması, sıfat, sıfat tamlaması ve isnat grubu oluşturmuştur. Bu ekle kurulan bitki adları şunlardır:

akbaşı	< akbaş+lı	ayaklı kekik	< ayak+lı kekik
alasılu	< alasu+lu	ballı	< bal+lı
allıballı	< al+lı bal+lı	ballı boynuz	< bal+lı boynuz
alluca	< al+lı+ca	ballıca	< bal+lı+ca
analı kızlı	< ana+lı kız+lı	ballıdarı	< bal+lı darı
anslı	< ans+lı ?	benekliköse	< benek+lı köse
artlı	< art+lı	benli belerce	< ben+lı belerce
atınaklı	< atınak+lı	benli üzümü	< ben+lı üzümü
atmalı	< atma+lı	bıyıklı	< bıyık+lı

biberlice	< biber+li+ce	ekşilice	< ekşi+li+ce
biberli mantar	< biber+li mantar	garlı	< kart+lı
boynuzlu dücük	< boynuz+lu d	gollüce	< kol+lu+ca
boynuzlu gelincik	< boynuz+lu g	göğdeli	< gövde+li
boynuzlu haşhaş	< boynuz+lu h	hanaylı	< hanay+lı
burmalı marul	< burma+lı marul	içlikız	< iç+li kız
bürgülü	< bürgü+lü	izmelece	< ezme+li+ce
büzgülü	< büzgü+lü	kanlıca mantarı	< kan+lı+ca m
çitili kavun	< çiti+li kavun	kaplıca	< kap+lı+ca
çöpürlü	< çöpür+lü	karakıllı	< karakıl+lı
çulluca	< çul+lu+ca	kartallı eğrelti otu	< kartal+lı e o
çulluoğlu	< çul+lu oğlu	katmerli badem	< katmer+li b
çüklüce	< çük+lü+ce	kelleliot	< kelle+li ot
damarlıca	< damar+lı+ca	kıllı kozak	< kıl+lı kozak
daşlıca armut	< taş+lı+ca armut	kırlı	< kır+lı
datlıbilem	< tat+lı bilem	kokulu çayır otu	< koku+lu ç o
demirli	< demir+li	kokulu kiraz	< koku+lu kiraz
dibi kıllı	< dibi kıl+lı	kokulu narpiş	< koku+lu narpiş
dikenli acı ot	< diken+li acı ot	kokulu yonca	< koku+lu yonca
dikenli meyan	< diken+li meyan	kurtluca	< kurt+lu+ca
dikenli mısır	< diken+li mısır	küpelı	< küpe+lı
dikenli ot	< diken+li ot	meçikli	< meçik+lı
dillice	< dilli+ce	mislibuğday	< mis+lı buğday
dokuzbaşı	< dokuzbaş+lı	Osmanlı lâlesi	< Osman+lı lâlesi
dokuzdonlu	< dokuzdon+lu	özüllük	< öz+lü+lük
dokuztepelı	< dokuztepe+lı	pamuklu	< pamuk+lu
domaylı	< dombay+lı	pıtıraklı otu	< pıtırak+lı otu
duvaklıca	< duvak+lı+ca	pürçüklü	< pürçük+lü
duvaklı mantar	< duvak+lı m	renkli ot	< renk+lı ot
düğmeli	< düğme+lı	saplı mantar	< sap+lı mantar
düzgülı	< düzgü+lü	saplı meşe	< sap+lı meşe
ebelı	< ebe+lı	saplıtinton	< sap+lı tinton
eğrilce	< eğ(i)ri+lı+ce	sarı kokulu	< sarı koku+lu

sinirli ot	< sinir+li ot	tüylü boya	< tüy+lü boya
sürmeli	< sürme+li	tüylüce	< tüy+lü+ce
sütlüce	< süt+lü+ce	tüylüceyumru	< tüy+lü+ce y
şikirdaklı	< çekirdek+li	tüylü çay	< tüy+lü çay
tamli	< ta'm+lı ?	tüylü dalak otu	< tüy+lü d o
tatlı	< tat+lı	tüylü kanak	< tüy+lü kanak
tatlı bayram	< tat+lı bayram	tüylü meşe	< tüy+lü meşe
tatlı elması	< tat+lı elması	tüylütapan	< tüy+lü tapan
tatlıgöbek	< tat+lı göbek	tüylütombalak	< tüy+lü t
tatlı kenger	< tat+lı kenger	tüylütoparlak	< tüy+lü toparlak
tatlı kök	< tat+lı kök	unluca	< un+lu+ca
tatlı limon	< tat+lı limon	üvezli	< üvez+li
tatlı ravent	< tat+lı ravent	üzümlü	< üzüm+lü
tatlı su gelinciği	< tat+lı s g	yağlıca	< yağ+lı+ca
tellice	< tel+li+ce	yağlıcak	< yağ+lı+cak
tetirli	< tetir+li	yağlı dürülü	< yağ+lı dürülü
tohumlu bitkiler	< tohum+lu b	yağlıısırgan	< yağ+lı ısırgan
tokalı dücük	< toka+lı dücük	yağlımancar	< yağ+lı+mancar
toklu	< tok+lu	yağlı ot	< yağ+lı ot
toplucu	< top+lu+ca	yazılı	< yazı+lı
topuklutiken	< top+lu diken	yellice	< yel+li+ce
tüllü	< tül+lü	yordanlı	< yordan+lı
tüylü	< tüy+lü	zehirli çiğdem	< zehir+li çiğdem
tüylübaba	< tüy+lü baba	zehirli mantar	< zehir+li mantar
tüylübarak	< tüy+lü barak		

+Iık, +IUk

Bu ek başlangıçtan beri Türkçenin belli başlı isimden isim yapma eklerinden biri olarak kullanılagelmiştir. Geçici olduğu gibi kalıcı isimler de yapar. Yani bir nesnenin bir vasfını bildirerek sıfat gibi kullanılan isimler yaptığı gibi, nesne adı olarak kalıcı isimler de teşkil eder. Başlıca fonksiyonları isimlerden yer, alet, topluluk isimleri ve sıfat yapmaktır (*Ergin, 155*). Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan *+Iık, +IUk* eki *isim*,

sıfat ve isim tamlaması biçiminde bitki adları kurmuştur. Bu ekle kurulmuş bitki adları şunlardır:

akçayazlık	< akçayaz+lık	günlük ağacı	< gün+lük ağacı
akyazlık	< akyaz+lık	höllük	< (h)öl+lük
almalık	< alma+lık	iğnelik	< iğne+lik
ballık	< bal+lık	iğnelik otu	< iğne+lik otu
ballık otu	< bal+lık otu	kanlık	< kan+lık
bataklık nergisi	< bataklık n	karalık	< kara+lık
bataklık süseni	< bataklık s	karavlık	< karav+lık
benlik	< ben+lik	kaymaklık	< kaymak+lık
bızalık	< bıza+lık	kendilik	< kendir+lik
boyalık	< boya+lık	kırklık	< kırk+lık
cıcılık	< cici+lik	kızılık	< kızıl+lık
civcivlik	< civciv+lik	kofurgalık	< kofurga+lık
çavdarlık	< çavdar+lık	küllük	< kül+lük
çibillik	< çibil+lik	mancarlık	< mancar+lık
çıtık	< çıt+lık	mazlılık	< mazi+lık
çulluk	< çul+luk	mezarlık otu	< mezar+lık otu
daralık otu	< tarak+lık otu	mezarlık servisi	< mezar+lık s
develik	< deve-lik	mezarlık zambağı	< mezar+lık z
düdüllük	< düdü+lük	neferlik	< nefer+lik
ebelik	< ebe+lik	okluk	< ok+luk
erelik	< ere(k)+lik	on bir aylık	< on bir ay+lık
ekşilik	< ekşi+lik	oymalık	< oyma+lık
göğlük	< gök+lük	özüllük	< özlü+lük
güllük	< gül+lük	pamukluk	< pamuk+luk
paralık	< para+lık	sarmalık	< sarma+lık
pirelik	< pire+lik	semizlik	< semiz+lik
sabırlık	< sabır+lık	soğukluk	< soğuk+luk
sakızlık	< sakız+lık	suluk	< su+luk
salatalık	< salata+lık	suvarmılık	< suvarma+lık
sarıklık	< sarık+lık	süngüllük	< sünük+lük ?

süpürgelek	< süpürge+lik	üzerlik	< yüzer+lik
şarlık	< şa'r+lık	yağlık	< yağ+lık
taraklık	< tarak+lık	yemlik	< yem+lik
tespihlik	< tespih+lik	yeşillik	< yeşil+lik

+ *ür*

Ses yansımali köklerden yeni türetmeler yapılabilmesi için gövde oluşturan bir ektir (*Korkmaz, 48*). Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir:

kütür < küt+ür

+*mAn*

Bu ek, sıfatlardan kişileri niteleyen sıfatlar türeten bir ektir. Eklendiği sığata “abartma, aşırılık” anlamı katar. İşlek bir ek olmadığı için türettiği kelimeler oldukça sınırlıdır (*Korkmaz, 58*). Asıl fonksiyonu isimden isim yapmak olan bu ekle kurulmuş üç tane bitki adı vardır:

arcıman	< arcı+man
ekşimen	< ekşi+men
orman	< or+man

+*mIk, +mUk*

Bu ekin asıl görevi fiilden isim yapmaktır; ancak “*bozamık, çaymık, destimik, karamuk, keçemük*” kelimelerinde ekin isimden isim yapma görevinde kullanıldığı görülmektedir.

bozamık	< boz+a+mık
çaymık	< çay+mık
destimik	< desti+mik
karamuk	< kara+muk
keçemük	< keçe+mük

+tırak

İsim köklerine gelerek “*gibilik, benzerlik, yakınlık*” anlamları katan bir ektir (*Korkmaz, 59*). Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir.

yabantırak < yaban+tırak

+sü

Eski Türkçeden beri dilimizde az işlek olarak kullanılan ve benzerlik sıfatları yapan bir ektir (*Banguoğlu, 199*). Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir:

günsü < gün+sü

+sII

İsimden benzerlik fiili türeten +sI eki ile fiilden isim türeten -I ekinin kaynaşmasından oluşan bu birleşik ek, dilimizde bir iki kelime bırakmış ölü eklerdendir (*Korkmaz, 63*). Bu ekle türetilmiş iki tane bitki adı tespit edilmiştir:

ahsıl < ak+sıl

iğnesil < iğne+sil

+sIz, +sUz

Bu ek, addan “yokluk, eksiklik” bildiren olumsuz anlamda sıfatlar türeten çok işlek bir ektir. “Sahip olma, kendinde bulundurma” görevindeki sıfat türeten +II, +IU ekinin

karşıtıdır (*Korkmaz, 64*). Bu ekle türetilmiş sekiz tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan altı tanesini, kalıcı bir isim hâline gelmiş olan “*öksüz*” kelimesi oluşturmaktadır. Bu kelime ekin belirttiği olumsuzluk anlamı kaybolmuştur. Diğer iki örnekte ise (*sapsız, sıırımsız*) olumsuzluk anlamı bulunmaktadır.

Aliöksüz	< Aliök+süz
öksüzali	< ök+süz Ali
öksüzce	< ök+süz+ce
öksüz çiçeği	< ök+süz çiçeği
öksüz çiğdemi	< ök+süz çiğdemi
öksüz oğlan	< ök+süz oğlan
sapsız meşe	< sap+sız meşe
sırımsız	< sıırım+sız

+(I)z, +(U)z

İsimlere ve sayı adlarına gelerek *topluluk* veya *ikilik* gösteren bir isimden isim yapma ekidir. Çok eski bir ek olduğu için işleliğini kaybetmiş, günümüze kalıp hâlinde, eklendiği sözlerle birlikte gelmiştir (*Korkmaz, 66*). Bu ek sadece *boynuz* kelimesiyle kurulmuş bitki adlarında görülmektedir.

ballı boynuz	< ballı boyun+(u)z
boynuzlu dücük	< boyun+(u)z+lu dücük
boynuzlu gelincik	< boyun+(u)z+lu gelincik
boynuzlu haşhaş	< boyun+(u)z+lu haşhaş
buynuz	< boyun+(u)z

Ar. +î

Nispet eki olan î, sonuna geldiği kelimelere “*ait olan, ilgili, mensup, ...niteliğinde olan*” vb. anlamlar katar (MBTS, 2, 1332). Bu ek “*Bektaş, meydan, tıp ve yaban*” kelimelerine gelerek bitkilerin adlandırılmasında kullanılmıştır. Bunlardan *Bektaş* bir özel isim,

diğerleri ise cins isimdir. *Bektaşî*, *meydanî* ve *tıbbî* kelimeleriyle birer; *yabanî* kelimesiyle otuz iki tane bitki adı kurulmuştur.

Bektaşî üzümü	< Bektaş+î üzümü
meydanî	< meydan+î
tıbbî papatya	< tıbb+î papatya
yabanî akdiken	< yaban+î akdiken
yabanî bezelye	< yaban+î bezelye
yabanî biber	< yaban+î biber
yabanî ceviz	< yaban+î ceviz
yabanî elma	< yaban+î elma
yabanî enginar	< yaban+î enginar
yabanî erik	< yaban+î erik
yabanî hardal	< yaban+î hardal
yabanî hindiba	< yaban+î hindiba
yabanî ıspanak	< yaban+î ıspanak
yabanî incir	< yaban+î incir
yabanî kavun	< yaban+î kavun
yabanî kereviz	< yaban+î kereviz
yabanî kimyon	< yaban+î kimyon
yabanî kiraz	< yaban+î kiraz
yabanî kuşkonmaz	< yaban+î kuşkonmaz
yabanî lahana	< yaban+î lahana
yabanî mantar	< yaban+î mantar
yabanî marul	< yaban+î marul
yabanî menekşe	< yaban+î menekşe
yabanî mercanköşk	< yaban+î mercanköşk
yabanî mersin	< yaban+î mersin
yabanî pancar	< yaban+î pancar
yabanî pırasa	< yaban+î pırasa
yabanî sarımsak	< yaban+î sarımsak
yabanî sedef otu	< yaban+î sedef otu
yabanî sinameki	< yaban+î sinameki

yabanî tere	< yaban+î tere
yabanî tirfil	< yaban+î tirfil
yabanî turp	< yaban+î turp
yabanî tütün	< yaban+î tütün
yabanî üzüm	< yaban+î üzüm

Far. +istan

Bu ek, bazı kelimelerin sonuna gelerek yer adları; kavim isimlerinin sonuna gelerek memleket adları yapar (MBTS, 2, 1441). Örneklerde de görüldüğü gibi, birer kavim adı olan *Arap* ve *Hint* kelimelerinin sonuna gelerek bitkilerin adlandırılmasında kullanılmıştır. Bu ekle kurulmuş toplam üç tane bitki adı tespit edilmiştir:

Arabistan defnesi	< Arab+istan defnesi
Hindistan cevizi	< Hind+istan cevizi
küçük Hindistan cevizi	< küçük Hind+istan cevizi

Moğ. +t

süt	< sü+t
-----	--------

2. İSİMDEN FİİL YAPMA EKLERİ

İsimden fiil yapma ekleri isim kök ve gövdelerinden fiil yapmak için kullanılan eklerdir. Bu ekler isim köklerine, isimden yapılmış isim gövdelerine ve fiilden yapılmış isim gövdelerine eklenirler (*Ergin, 179*). Bitki adlarında yer alan isimden fiil yapma ekleri kelimenin sonunda kullanılamaz; çünkü isimden fiil yapma eklerinden sonra fiilden isim yapma eki gelmelidir. Bitki adlarında kullanılan isimden fiil yapma eklerinin sayısı fazla değildir. Bu eklerle kurulmuş örnekler şunlardır:

+A-

Fazla işlek olmayan ve bazı kelimelerde görülen bir isimden fiil yapma ekidir. İsimlerden *olma* veya *yapma* ifade eden fiiller yapar (MBTS, 3, 3532). Bu ekle kurulmuş üç tane bitki adı tespit edilmiştir:

kanak	< kan+a-k
kanatma	< kan+a-t-ma
türeme	< tür+e-me

+dA-

Birkaç tek heceli ad dışında ses yansımali sözlerden ses yansımali fiiller türeten bir ektir (*Korkmaz, 114*). Eski Türkçede ekin hem *d*'li, hem *t*'li şekilleri vardı. *t*'li şekil, Batı Türkçesinde yalnız *iste-* fiilinde kalmıştır (*Ergin, 182*). Bunlardan *fırıldak çiçeği* ve *zingırdak otu* belirtisiz isim tamlaması; *kurutakırdak* sıfat tamlaması biçiminde kurulmuştur.

bengildek	< bengil+de-k	kurutakırdak	< kuru takır+da-k
çakıldak	< çakıl+da-k	lokurdak	< lokur+da-k
fırıldak çiçeği	< fırıl+da-k çiçeği	şakıldak	< şakıl+da-k
fişıldayık	< fişil+da-yık	zingırdak otu	< zingır+da-k otu

+IA-

Bu ek, isimden fiil yapma eklerinin en işlek olanıdır. Hemen hemen her çeşit ismin sonuna gelerek yapma veya olma ifade eden fiiller yapar. Bu ek Türkçede eskiden beri hep aynı kalmıştır (*Ergin, 180*). +IA- ekiyle kurulmuş çok sayıda bitki adı bulunmaktadır.

aklan	< ak+la-n	çıtılamık	< çıt+la-mık
aşılak	< aşı+la-k	çöpleme	< çöp+le-me
aşılama	< aşı+la-ma	dallama	< dal+la-ma
bağlaşık	< bağ+la-şık	demirliyen	< demir+le-y-en
beslek kaçırın	< bes(i)+le-k kaçırın	dişlek darı	< diş+le-k darı
cırlangıç	< cır+la-ngıç	erekleme	< erek+le-me
cırtlak	< cırt+la-k	göğlemez	< göğ+le-mez
cırtlak otu	< cırt+la-k otu	götlek ormanı	< göt+le-k ormanı
cırtlak sakızı	< cırt+la-k sakızı	hartlap	< hart+la-p
cırtlan	< cırt+la-n	haşlama	< haş+la-ma
cırtlavuk	< cırt+la-vuk	havazla	< havaz+la!
cızlağan	< cız+la-ğan	hıyarlama	< hıyar+la-ma
cızlayık	< cız+la-yık	kakalaşka	< kaka+la-şka
coplak	< cop+la-k	papurlama	< papurt+la-ma
çatlağan	< çat+la-ğan	patlak	< pat+la-k
çatlak	< çat+la-k	patlangaç	< pat+la-ngaç
çatlak otu	< çat+la-k otu	patlangıç	< pat+la-ngıç
çatlangaç	< çat+la-ngaç	sakızlak	< sakız+la-k
çırlavuk	< çır+la-vuk	sütleğen	< süt+le-gen
çıtlak	< çıt+la-k	şaplak	< şap+la-k
çıtlamak	< çıt+la-mak	zıplak	< zıp+la-k

3. FİİLDEN FİİL YAPMA EKLERİ

Fiilden fiil yapma ekleri fiil kök ve gövdelerinden fiil yapmak için kullanılan eklerdir. Bu ekler fiil köklerine, fiilden yapılmış fiil gövdelerine ve isimden yapılmış fiil gövdelerine eklenirler. Sayıları azdır; fakat çok geniş bir işleklik derecesine sahiptir (*Ergin, 200*).

-dIr-, -dUr-, -tIr-, -tUr-

Bu ek, -r- ve -t- gibi oldurma ve yaptırma ekidir. Türkçede eskiden beri bulunan ve işlek olarak kullanılan fiilden fiil yapma eklerinden biridir. Faktitif ekleri içinde bugün en işlek olanı, en çok kullanılanı bu ektir. İşleklik sahası, ünlüyle biten tek heceli fiillerle ünsüzle biten bütün fiil kök ve gövdelerini içine alır (*Ergin, 212*). Bu ekle kurulmuş bitki adlarından *alma erdiren*, *çobankaldıran* ve *gelingüldüren* sıfat-fiil grubu; *göğündürme lâlesi* belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

alma erdiren	< alma er-dir-en	göğündürme	< gök+ü-n-dür-me
bandırma	< ban-dır-ma	göğündürme lâlesi	< gök+ü-n-dür-me l
bozdurma	< boz-dur-ma	yaldıran	< yal-dır-an
çobankaldıran	< çoban kal-dır-an	yandırız	< yan-dır-az
gelingüldüren	< gelin gül-dür-en		

-r-, -ar-

-r-, -ar- eki de Türkçede eskiden beri görülen ve işlek olarak kullanılan bir fiilden fiil yapma ekidir. Bu ek fonksiyonları tamamıyla birbirinin aynı olan ve bu yüzden aynı isim altında toplanan birkaç ekten biridir. Faktitif ekleri denilen bu ekler oldurma ve yaptırma ifade ederler. Yani olma veya yapma ifade eden fiillerden oldurma veya yaptırma ifade eden fiiller yaparlar (*Ergin, 209*). Ekin getirildiği kelimeler isim ve sıfat görevinde kullanılmaktadır.

azırgan	< az-ı-r-gan	bitirge	< bit-i-r-ge
batırgan	< bat-ı-r-gan	çevirdik	< çev-i-r-dik

çevrince	< çev-i-r-ince	ötürge	< öt-ü-r-ge
çıkart	< çık-ar-t	pıtırgan	< bat-ı-r-gan
eğriboyun	< eğ-(i)-r-i boyun	pıtrak	< bat-ı-r-ak
eğrilce	< eğ-(i)-r-i+li+ce	sıyırma	< sıy-ı-r-ma
eğrilcen otu	< eğ-(i)-r-ilcen o	sıyırma diken	< sıy-ı-r-ma d
eğrim	< eğ-(i)-r-im	sıyırma pakla	< sıy-ı-r-ma pakla
eğri yavşan	< eğ-(i)-r-i yavşan	süpürge	< süp-ü-r-ge
gömürgen	< göm-ü-r-gen	süpürge çalısı	< süp-ü-r-ge çalısı
kıvrak buğday	< kıv-(ı)-r-ak b	süpürge darısı	< süp-ü-r-ge d
kıvrak darı	< kıv-(ı)-r-ak darı	süpürge kamışı	< süp-ü-r-ge k
kıvrışık	< kıv-(ı)-r-ışık	süpürgelik	< süp-ü-r-gelik
köpürcek	< köpü-r-ecek	süpürge otu	< süp-ü-r-ge otu
köpürgen	< köpü-r-gen		
köygöçüren	< köy göç-ü-r-en		

-t-

Bu ek de faktitif eklerinden biridir. Yani fiillerden oldurma ve yaptırma ifade eden fiiller yapar. Türkçede eskiden beri görülen ve işlek olarak kullanılan bir fiilden fiil yapma ekidir (*Ergin, 211*). Bu ekle kurulmuş altı tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *çömlekçatlatan* sıfat-fiil grubu biçimindedir.

çömlekçatlatan	< çömlek çatla-t-an	kurudan	< kuru-t-an
ısıtan	< ısı-t-an	kurutma	< kuru-t-ma
kanatma	< kana-t-ma	sürtmeğ	< sür-t-mek

-(i)z-

Eski Türkçede de sayılı örnekler veren bir ettirgenlik ekidir. Türkiye Türkçesine uzanan birkaç kelimedede kaynaşmış ve kalıplaşmış durumdadır (*Korkmaz, 136*). Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir. Bu bitki adı belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

emzik otu < em-(i)z-ik otu

-l- (Edilgenlik)

Türkçede eskiden beri işlek olarak kullanılan fiilden fiil yapma eklerinden biridir. Fonksiyonu edilgenlik ve meçhullük ifade eden fiiller yapmaktır. Edilgenlik ve meçhullük eki geçişli fiillere de, geçişsiz fiillere de getirilmektedir. Bu ek geçişsiz, yani olma ifade eden fiillerden meçhul fiiller yapar. Meçhul fiiller fail istemeyen, çekim sırasında faili olmayan, gösterdiği hareketin kimin tarafından yapıldığı belli olmayan fiillerdir (Ergin, 204). Aşağıdaki bitki adlarından *asılmışadam* ve *dövülmüş avrat otu* sıfat tamlaması biçiminde kurulmuştur. Edilgenlik ekinin geçtiği bitki adları şunlardır:

asılmışadam	< as-ı-l-mış adam	gömülgen	< göm-ü-l-gen
dökülcen	< dök-ü-l-cen	kurulgan	< kur-u-l-gan
dökülgen	< dök-ü-l-gen	soyulgan	< soy-u-l-gan
dövülmüş avrat otu	< döv-ü-l-müş a o	yapılcan	< yap-ı-l-can
dutulga	< tut-u-l-ga	yayılgan	< yay-ı-l-gan
dürülü	< dür-ü-l-ü		

-n- (Dönüşlülük)

Bu ek de Türkçede eskiden beri kullanılan çok işlek bir fiilden fiil yapma ekidir. Fonksiyonu, kendi kendine yapma veya olma ifade eden fiiller yapmaktır. Karşılıkları hareket o hareketi yapan veya olan nesnenin üzerinde döndüğü için -n- eki ile yapılan bu fiillere *dönüşlü fiiller* ve -n- ekine de *dönüşlülük eki* adı verilir (Ergin, 202). Dönüşlülük ekiyle kurulmuş bitki adlarından *göğündürme lâlesi* ve *sulandık otu* belirtisiz isim tamlaması; *kalıntı bitki* sıfat tamlaması biçiminde kurulmuştur.

aldangeç	< alda-n-gaç	çevrince	< çev(i)r-i-n-ce
bandık	< ba-n-dık	çıkıntı	< çık-ı-n-tı
bandırma	< ba-n-dırma	devrinti	< dev(i)r-i-n-ti
cırlangıç	< cırla-n-gıç	göğündürme	< gök+ü-n-dürme
çatlangaç	< çatla-n-gaç	göğündürme lâlesi	< gök+ü-n-dürme l

kalıntı bitki	< kal-ı-n-tı bitki	urunguç	< ur-u-n-guç
patlangaç	< patla-n-gaç	yalangı	< yala-n-gı
patlangıç	< patla-n-gıç	yığınç	< yığ-ı-n-ç
sulandık otu	< sula-n-dık otu		

-ş- (İşteşlik)

Bu ek, Türkçede eskiden beri çok işlek olarak kullanılan fiilden fiil yapma eklerindedir. Yaptığı fiiller bir ortaklaşma veya bir oluş ifade ederler. Ortaklaşma ifade eden fiiller müşterek yapılan, birden fazla fail tarafından yapılan fiillerdir. -ş- ekinin asıl ortaklaşma fonksiyonu iki şekilde ortaya çıkar, iki tip ortaklık ifade eder: Karşılıklı yapıma, birlikte yapıma (*Ergin, 2007*). İşteşlik ekiyle kurulmuş bitki adlarından *bitişik çanak yapraklılar* ve *bitişik taç yapraklılar* sıfat tamlaması; *gidişgen otu* belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

bağlaşık	< bağla-ş-ık
bitişik çanak yapraklılar	< bit-i-ş-ik çanak yapraklılar
bitişik taç yapraklılar	< bit-i-ş-ik taç yapraklılar
gidişgen	< git-i-ş-gen
gidişgen otu	< git-i-ş-gen otu
ilişken	< il-i-ş-ken
kakalaşka	< kakala-ş-ka
kıvrışkan	< kıvr-ı-ş-kan
kıvrışık	< kıvr(ı)r-ı-ş-ık
kıyışak	< kıy-ı-ş-ak
uruşman	< ur-u-ş-man

4. FİLDEN İSİM YAPMA EKLERİ

Fiilden isim yapma ekleri, fiil kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan eklerdir. Bu ekler fiil köklerine, isimden yapılmış fiil gövdelerine ve fiilden yapılmış fiil gövdelerine eklenirler. Yani fiilden isim yapma ekleri, isimden fiil yapma eklerinden ve fiilden fiil yapma eklerinden sonra gelebilirler. Bu şekildeki kullanışları da gayet geniştir. Fiilden isim yapma ekleriyle yapılan isimler çok çeşitli olup, adetleri sayılamayacak kadar çoktur (*Ergin, 184*). Bitki adlarında kullanılan fiilden isim yapma eklerinin çoğunu sıfat-fiil ekleri ve fiil isimleri oluşturmaktadır. Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan fiilden isim yapma eklerinin tamamı şunlardır:

4.1. Sıfat-Fiil Ekleriyle Kurulan Bitki Adları

Sıfat-fiiller nesnelere hareket vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir. Hareket vasıflarını belirtmek üzere nesnelere karşıladıklarına göre, nesne karşılayan kelimeler olarak sıfat-fiiller, anlam bakımından isim cinsinden kelimeler arasına girer. Sıfat-fiillerde hareket ifadesinden başka, zaman ifadesi de vardır (*Ergin, 333*). Sıfat-fiil ekleri kalıcı adlar türetir. Sıfat-fiil ekleriyle kurulan çok sayıda bitki adı bulunmaktadır. En fazla *-An* ekiyle yapılmış örneklere rastlanır.

-AcAk

Gelecek zaman ifade eden bu ek ile kurulmuş bir tane bitki adı bulunmaktadır:

saracak < sar-acak

-An

Geniş zaman ifade eden bu ek, eskiden beri en geniş ölçüde kullanılan bir sıfat-fiil ekidir. Eski Türkçede *-gAn* şeklindeydi. Geniş zaman sıfat-fiili yapmak için en çok bu ek kullanılır (*Ergin, 334*). Bu ekle kurulmuş çok sayıda bitki adı bulunmaktadır:

acı kokan < acı kok-an

akçalıbasan < akçalı bas-an

alma erdiren	< alma erdir-en	diken	< dik-en
ayıboğan	< ayı boğ-an	dilburan	< dil bur-an
azan	< az-an	dilkanatan	< dil kanat-an
bacakkıran	< bacak kır-an	dilkiboğan	< dilkiboğ-an
bağboğan	< bağ boğ-an	domalan	< domal-an
bağbozan	< bağ boz-an	eldüren	< el dür-en
baklakıran	< bakla kır-an	elkoğan	< el koğ-an
balıkkıran	< balık kır-an	elkurtaran	< el kurtar-an
balık öldüren	< balık öldür-en	eren	< er-en
belbağlayan	< bel bağla-y-an	erkurtaran	< er kurtar-an
beslek kaçıran	< beslek kaçır-an	eryeten	< er yet-en
biten	< bit-en	evcikıran	< evci kır-an
boğaz alan	< boğaz al-an	gecebiten	< gece bit-en
bostanbozan	< bostan boz-an	gelinboğan	< gelin boğ-an
böcekkapan	< böcek kap-an	gelingüldüren	< gelin güldür-en
cırtatan	< cırt at-an	gevreyen	< gevre-y-en
çakalboğan	< çakal boğ-an	göçkovan	< göç kov-an
çalıbasan	< çalı bas-an	göktenyağan	< gökten yağ-an
çanakçatlatan	< çanak çatlat-an	gübür kaldıran	< gübür kaldır-an
çanakkıran	< çanak kır-an	günebakan	< güne bak-an
çarıkkesen	< çarık kes-en	günetapan	< güne tap-an
çobançökerten	< çoban çökert-en	hamurkesen	< hamur kes-en
çobankaldıran	< çoban kaldır-an	hapkesen	< hap kes-en
çökeren	< çöker-en	haptutan	< hap tut-an
çömelen	< çömel-en	hoşkuran	< hoş kur-an
çömlekçatlatan	< çömlek çatlat-an	hoşvaran	< hoş var-an
demirbozan	< demir boz-an	hoşveren	< hoş ver-en
demirdelen	< demir del-en	ısıtan	< ısıt-an
demirliyen	< demirle-y-en	itboğan	< it boğ-an
destebasan	< deste bas-an	kalegezen	< kale gez-en
destebozan	< deste boz-an	kanburuyan	< kan buru-y-an
desteçürüten	< deste çürüt-en	kankurutan	< kan kurtar-an
deveçökerten	< deve çökert-en	kaplanboğan	< kaplan boğ-an

kardelen	< kar del-en	orakkıran	< orak kır-an
kargabüken	< karga bük-en	sabankıran	< saban kır-an
kargadelen	< karga del-en	sakalçürüten	< sakal çürüt-en
karıgezdiren	< karı gezdir-en	sakalıslayan	< sakal ısla-y-an
kasan	< kas-an	serpenekıran	< serpene kır-an
kayışkıran	< kayış kır-an	silisseven	< silis sev-en
kazandelen	< kazan del-en	sinekkapan	< sinek kap-an
kendi biten	< kendi bit-en	sinekkıran	< sinek kır-an
kocadepen	< koca dep-en	sinektutan	< sinek tut-an
komşugezen	< komşu gez-en	tıkan	< tık-an
kotankıran	< kotan kır-an	tüylütapan	< tüylü tap-an
koyunkıran	< koyun kır-an	uçkurutan	< uç kurut-an
köle doyuran	< köle doyur-an	yaldıran	< yaldır-an
kurtboğan	< kurt boğ-an	yandıran	< yandır-an
kurudan	< kurut-an	yerebakan	< yere bak-an
kuzukıran	< kuzu kır-an	yerebatan	< yere bat-an
küpdüşen	< küp düş-en	yeregeçen	< yere geç-en
küpkıran	< küp kır-an	yerekaçan	< yere kaç-an
namazbozan	< namaz boz-an	yeryaran	< yer yar-an

-Ar, -Ir

Çok işlek bir ektir. Bu ek, eklendiği fiilin gösterdiği işi bir özellik olarak “her zaman üzerinde bulundurma” niteliğinde sıfatlar ve bazı kalıcı adlar türetmiştir (*Korkmaz, 104*). -Ar eki *gezer, kesercik, kokar* ve *üzerlik* kelimelerinde; -Ir eki ise *iletir* ve *yumru* kelimelerinde kullanılarak bitki adları oluşturmuştur. Bu ekle kurulmuş on tane bitki adı tespit edilmiştir.

gezer	< gez-er
iletir	< ilet-ir
kesercik	< kes-er+cik
kokar	< kok-ar
kokar ağaç	< kok-ar ağaç

kokar çadır	< kok-ar çadır
kokar ot	< kok-ar ot
kokarzade	< kok-ar+zade
üzerlik	< yüz-er+lik
yumru	< yum-ur+u

-dI, -dU, -tI, -tU

-dI, -dU geçmiş zaman ekinin kalıplaşması sonucu oluşan ve yapım eki olarak kullanılan bir sıfat-fiil ekidir (*Korkmaz, 172*). Bazı kalıcı isimlerde bulunan bu ek, son zamanlarda sıfat-fiil eki durumuna geçmiştir. Her hâlde bu ekin sıfat-fiil eki olduğunu ihtiyatla kabul etmek lazımdır (*Ergin, 337*). Bu ekle kurulmuş bitki adları şunlardır:

akberdi	< ak ver-di	gündoğdu	< gün doğ-du
beybeğendi	< bey beğen-di	gündöndü	< gün dön-dü
bulgarsıktı	< bulgar sık-tı	kuzukemirdi	< kuzu kemir-di
dalasıçtı	< dala sıç-tı	paşabeğendi	< paşa beğen-di
dalbastı	< dal bas-tı	şişti	< şiş-ti

-dIk, -tık

Geçmiş zaman ifade eden ve çok kullanılan bir sıfat-fiil ekidir. Bu ekin dikkati çeken tarafı, bilhassa iyelik eki olarak kullanılmasıdır. İyelik eki, sıfat-fiil eki ile âdeta kaynaşmış durumdadır. Bu ek de şekil ve zaman eki durumuna geçmeyen bir sıfat-fiil ekidir (*Ergin, 335*). Bu ekle kurulmuş dört tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan “*bildik* ve *karayandık*” örneklerinde kalıcı isim yapma görevinde kullanılan ek, “*yağmurbastığı*” örneğinde sıfat-fiil eki fonksiyonundadır. *sulandık otu* bitkisi de belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

bildik	< bil-dik
karayandık	< kara yan-dık
sulandık otu	< sulan-dık otu
yağmurbastığı	< yağmurbas-tık-ı

-gAn, -kAn

Bu ek, eskiden beri kullanılan ve bugün işlek olarak birçok kalıcı isim örneğinde görülen bir sıfat-fiil ekidir. Fonksiyonunda kuvvetli bir aşırılık manası vardır. Teşkil ettiği isimler çok yapan ve olanı ifade eder (*Ergin, 190*). Bu ekin fonksiyonunu aşağıda sıralanmış olan bitki adlarında da görmek mümkündür.

bağırğan	< bağır-gan	gömülgen	< gömül-gen
baldırğan	< baltır-gan	ısrırgan	< ısrır-gan
bıyırğan	< buyur-gan	ışırgan	< ışı-gan
bitgen	< bit-ken	ilişken	< iliş-ken
bozbağırğan	< boz bağır-gan	kavlağan	< kavla-gan
buyurğan	< buyur-gan	kıvışkan	< kıvış-kan
cegirgen	< çekir-gen	köpürgen	< köpür-gen
cızlağan	< cızla-gan	kurugan	< kuru-gan
çatlağan	< çatla-gan	kurulgan	< kurul-gan
çıçırğan	< çıçır-gan	pıtırğan	< batır-gan
çığırğan	< çığır-gan	sergen	< ser-gen
dadırğan	< tatır-gan	soyulgan	< soyul-gan
dalağan	< dala-gan	sütleğan	< sütle-ğan
dökülgen	< dökül-gen	yağlısrırgan	< yağlı ısrır-gan
ergen	< er-gen	yalancı ısrırgan	< yalancı ısrır-gan
fısırgan	< fısır-gan	yayılgan	< yayıl-gan
gidişgen	< gitiş-ken		

-mAz

Olumsuz geniş zaman partisip eki olan bu ek, Türkçede eskiden beri geniş ölçüde kullanılmaktadır. -mAz ekinin aslında -mA- olumsuzluk ve -z partisip veya isim yapma ekinin birleşmesinden ortaya çıktığı açıktır (*Ergin, 336*). Bu ekle kurulmuş altı tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *çalıbasmaz, hüryemez, kuşkonmaz* ve *yabani kuşkonmaz* bitkileri sıfat-fiil grubu biçiminde kurulmuştur.

çalıbasmaz	< çalı bas-maz
hölemez	< hôle-mez
hüryemez	< hür ye-mez
karamaz	< kara-maz
kuşkonmaz	< kuş kon-maz
yabanî kuşkonmaz	< yabanî kuş kon-maz

-mİş

Geçmiş zaman ifade eden ve çok kullanılan bir sıfat-fiil ekidir. Bu ek de aynı zamanda şekil ve zaman eki durumuna geçen sıfat-fiil eklerindedir. Sıfat-fiil eki olarak bu ekin geçmiş zaman ifadesinde öğrenilen geçmiş zaman ifadesi pek yoktur. Sadece geçmiş zaman ifadesi vardır (*Ergin, 335*). Aşağıdaki bitki adlarında da görüldüğü gibi, *-mİş* eki *karamış* ve *yemiş* kelimelerinde geçmektedir. Bu ekle kurulmuş altı tane bitki adı tespit edilmiştir:

kara yemiş	< kara ye-miş
karamış	< kara-mış
kazık yemiş	< kazık ye-miş
koca yemiş	< koca ye-miş
sarı yemiş	< sarı ye-miş
yemiş	< ye-miş

4.2. Fiil İsimleriyle Kurulan Bitki Adları

Fiil isimlerinin asıl fonksiyonu varlık, mefhum, eşya gibi nesne isimleri yapmak değil; hareket ve iş isimleri yapmaktır (*Ergin, 187*). Türkçede fiil ismi yapmak için şu üç ek kullanılır: *-İş*; *-mA*; *-mAk*. Fiil isimleriyle kurulmuş bitki adları şunlardır:

-İş, -Uş

Bu ek *-mA* ve *-mAk* tipinde fiil isimleri yapan eklerden biridir. İşleklik sahası onlar gibi bütün fiil kök ve gövdelerini içine alır. Tek ve çok heceli fiil kök ve gövdelerinden fiilin esas anlamını değiştirmeden, yapılan işin tarzını bildiren geçici kılış adları türetir (*Korkmaz, 106*). Bu ekle kurulmuş üç tane bitki adı tespit edilmiştir:

bitiniş	< bitin-iş
iğdiş	< iğit-iş
üşüş	< üş-üş

-mA

İşleklik sahası bütün fiil kök ve gövdelerini içine alan bir ektir. *-mA* ekinin fonksiyonu iş isimleri yapmaktır. İş de harekete göre bir çeşit nesnedir. Onun için *-mA*'lı isimler iş ifadesi yanında kalıplaşarak veya kalıplaşmadan birçok belirli nesne, eşya ismi olarak isim ve sıfat şeklinde kullanılırlar (*Ergin, 186*). Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan bu ek bazı örneklerde isim ve sıfat tamlaması oluşturmuş; kimi zaman tamlayan, kimi zaman tamlanan görevinde kullanılmıştır. *ezmelice* ve *suvarmalık* örneklerinde *-mA*'nın üzerine yapım eki gelmiştir.

acıma	< acı-ma	çekme	< çek-me
akasma	< ak as-ma	çetme	< çet-me
akbulama	< ak bula-ma	çıkma	< çık-ma
akça kesme	< akça kes-me	çitime	< çite-me
akçöpleme	< ak çöple-me	çöpleme	< çöple-me
asma	< as-ma	dağlama	< dağla-ma
aşılama	< aşıla-ma	dallama	< dalla-ma
atmalı	< at-ma+lı	dikme	< dik-me
balaşlama	< bal aşıla-ma	dolama otu	< dola-ma otu
bandırma	< bandır-ma	dolma biber	< dol-ma biber
bozdurma	< bozdur-ma	dolma otu	< dol-ma otu
can kesme	< can kes-me	dürme	< dür-me

evlenme çiçeği	< evlen-me çiçeği	kurutma	< kurut-ma
erekleme	< erekle-me	oymalık	< oy-ma+lık
gıcime	< gıcı-ma	papurlama	< papurla-ma
göğündürme	< göğündür-me	sıvarma	< suvar-ma
haşlama	< haşla-ma	suvarmılık	< suvar-ma+lık
hıyarlama	< hıyarla-ma	sıyırma	< sıyır-ma
ilme	< il-me	sıyırma dikenini	< sıyır-ma dikenini
izmelece	< ez-me+lice	sıyırma pakla	< sıyır-ma bakla
kabartlama	< kabartla-ma	tarma	< tar-ma
kakma	< kak-ma	türeme	< türe-me
kara asma	< kara as-ma	turma	< tur-ma
kara derme	< kara der-me	ulama	< ula-ma
kertme	< kert-me	yarma şeftali	< yar-ma şeftali
kesme	< kes-me		

-mAk

İstisnasız bütün fiil kök ve gövdelerine getirilen bu ek, eskiden beri Türkçenin fiilden isim yapma eklerinin başında gelir. Fonksiyonu, fiillerin hareket isimlerini yapmaktır (*Ergin, 185*). -mAk eki “acı-, ek-, il-, kar-, somur-, sürt-, tok-” fiillerine gelerek onlardan bitki adları kurmuş ve kalıcı isimler yapmıştır. Bunlardan *ekmek ağacı* ve *ekmek ayvası* belirtisiz isim tamlaması; *tokmak üzüm* ise sıfat tamlaması biçimindedir.

acımak	< acı-mak	sımak	< sı-mak
ekmek ağacı	< ek-mek ağacı	sormağ	< somur-mak
ekmek ayvası	< ek-mek ayvası	sürtmeğ	< sürt-mek
garmak	< kar-mak	tokmak üzüm	< tok-mak üzüm
ilmek	< il-mek		

4.3. Diğer Fiilden İsim Yapma Ekleriyle Kurulan Bitki Adları

-Im, -Um

Genellikle fiilin gösterdiği işi ada çeviren, o işle ilgili hareket adı yapan bir ektir. Başka bir anlatımla, fiilin gösterdiği işin adıdır. Bu ek ünlü ile biten fiillere yalnız *-m* olarak, ünsüz ile bitenlere, araya *-I- / -U-* bağlantı ünlüsü alarak eklenir (*Korkmaz, 89*). Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan bu ek, örneklerde de görüldüğü gibi kalıcı isimler yapmıştır. Bunlardan *kırkboğum* ve *sarısalkım* sıfat tamlaması; *salkım ağacı* da belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

çildirim	< çıldır-ım	öğüm	< ör-üm
doğum	< doğ-um	salkım ağacı	< sark-ım ağacı
eğlim	< eğil-im	sarısalkım	< sarı sark-ım
eğrim	< eğir-im	sırım	< sır-ım
ilim	< il-im	takımcık	< tak-ım+cık
kırkboğum	< kırk boğ-um	üzüm	< üz-üm
kıvrım	< kıvrır-ım		

-em

İşlek olmayan, yalnızca birkaç kelimedeki görülen bir ektir (*Korkmaz, 72*). Bu ekle kurulmuş iki tane bitki adı tespit edilmiştir:

çekem	< çek-em
düğem	< düğ-em

-AğAn

Daha çok tek heceli fiil köklerine gelen, eklendiği fiildeki hareketi sürekli ve çokça yapanı gösteren, abartma görevinde sıfatlar türeten birleşik bir ektir (*Korkmaz, 69*). Fonksiyon bakımından *-gAn, -kAn*'a benzer (*Ergin, 191*). Bu ekle kurulmuş dört tane bitki adı tespit edilmiştir:

artıgan	< art-ağan
burağan	< bur-ağan
çalağan	< çal-ağan
küseğen	< küs-eğen

-cAn

-cAn eki, getirildiği fiildeki işi sürekli ve çokça yaparı gösteren bitki adları kurmuştur. Bu ekle kurulmuş toplam beş bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *eğrilcen otu* bitkisi belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

dökülcen	< dökül-cen
eğilcen	< eğil-cen
eğrilcen otu	< eğril-cen otu
gidilcen	< git-il-cen
yapılcan	< yapıl-can

-ce

-ce eki fazla işlek olmayan ve fiilin gösterdiği hareketle ilgili isimler türeten bir ektir. Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı tespit edilmiştir:

çevrince	< çev(i)rin-ce
----------	----------------

-ç, -aç

Bu ek, getirildiği fiildeki hareketi yaparı, yapılan hareketi veya o hareketle ilgili bir niteliği, bir özelliği gösteren soyut isimler ve sıfatlar türetme görevi yüklenmiştir (Korkmaz, 76). Fonksiyonunda bir aşırılık ifadesi vardır (Ergin, 191). Bitkilerin adlandırılmasında kullanılan bu ek “*erinç, yığınç*” örneklerinde dönüşlü fiil gövdelerine getirilmiştir. Bu ekle kurulmuş beş tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *alakakaç* bitkisi sıfat tamlaması biçiminde kurulmuştur.

alakakaç	< ala kak-aç
erinç	< erin-ç
geliç	< gel-i-ç
tıkıç	< tık-ı-ç
yığınç	< yığın-ç

-ecen

Bu ek, getirildiği fiildeki hareketi çokça yapanı gösteren bir fiilden isim yapma ekidir. Bitkilerin adlandırılmasında çok kullanılan bir ek değildir. Bu ekle kurulmuş dört tane bitki adı tespit edilmiştir:

eğecen	< eğ-ecen
emecen	< em-ecen
ivecen	< iv-ecen
söğecen	< söğ-ecen

-gA

Bu ek Türkçede eskiden beri görülen, eskiden çok kullanılan, fakat sonradan işlevliğini kaybeden bir ektir. Bugün görülen örnekleri fazla değildir. Hareketi yapanı, olanı veya yapılan nesnelere karşılıyan isimler yapar (*Ergin, 189*). Bu ek “*bitirge, gölge, ötürge, süpürge ve tutulga*” kelimelerinde kullanılarak bitki adları oluşturmuştur. Bunlardan *gölge bitkileri, süpürge çalısı, süpürge darısı, süpürge kamışı* ve *süpürge otu* kelimeleri belirtisiz isim tamlaması biçimindedir.

bitirge	< bitir-ge	süpürge çalısı	< süpür-ge çalısı
dutulga	< tutul-ga	süpürge darısı	< süpür-ge darısı
gölge bitkileri	< köli-ge bitkileri	süpürge kamışı	< süpür-ge kamışı
kakalaşka	< kakalaş-ka	süpürgelik	< süpür-ge-lik
ötürge	< ötür-ge	süpürge otu	< süpür-ge otu
süpürge	< süpür-ge		

-gAç

Eskiden beri görülen, fakat işlek olmayan bir ektir (*Ergin, 190*). Fiil kök ve gövdelerinden ad ve sıfatlar türetir. Eklendiği fiil gövdeleri genellikle *-n-* ve *-r-* çatı eki almış gövdelerdir (*Korkmaz, 79*). Bunlardan *çobansüzgeci* belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur. Diğerleri ise türemiş yapılı bitki adlarıdır.

aldan Geç	< aldan-gaç
angaç	< an-gaç
burgaç	< bur-gaç
çatlangaç	< çatlan-gaç
çobansüzgeci	< çoban süz-geç-i
patlangaç	< patlan-gaç

-gI, -gU; -kI, -kU

Türkçede eskiden beri işlek olarak kullanılan eklerden biridir (*Ergin, 189*). Eklendiği fiilin son ses durumuna göre ön sesi tonlu ve tonsuz biçimler alabilen ek, genellikle tek heceli fiil kökleriyle çeşitli çatı ekleri almış fiil gövdelerinden adlar türeten çok işlek bir ektir. Bu ek, görevi bakımından çeşitli araç-gereç adları, çeşitli nitelikte somut ve soyut adlar türetir (*Korkmaz, 80-81*). Bu ekle kurulmuş bitki adları, örneklerde de görüldüğü gibi, sıfat ve isim görevinde kullanılmaktadır. “*çalgıcı otu* ve *sergi üzümü*” bitkileri birleşik yapılı kelimeler olup, belirtisiz isim tamlaması görevinde kullanılmıştır. Diğerleri ise türemiş yapılı bitki adlarıdır.

bitki	< bit-ki	düzgölü	< düz-gü-lü
bürgölü	<bür-gü-lü	ısrığı	< ısrı-gı
büzgölü	< büz-gü-lü	sergi üzümü	< ser-gi üzümü
çalgıcı otu	< çal-gı-cı otu	yalancı	< yalan-gı

-gIç, -gUç

Türkçede eskiden beri görülen, fakat işlek olmayan bir ektir. Yapan, olan veya yapılan nesnelere karşılaman isimler yapar (*Ergin, 190*). Bu ekle kurulmuş sekiz tane bitki adı tespit edilmiştir.

angiç	< an-giç
bizlengiç	< bizle-giç
cırlangiç	< cırlan-giç
kabargiç	< kabar-giç
kösgüç	< küs-güç
kuyguç	< koy-guç
patlangiç	< patlan-giç
urunguç	< urun-guç

-gIl, -gUl

-gIl, -gUl eki fiilden isim yapan; ancak bitkilerin adlandırılmasında çok az kullanılan bir ektir. Bu ekle kurulmuş üç tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *kara büzgül* bitkisi sıfat tamlaması biçiminde kurulmuştur.

ergil	< er-gil
ezgil	< ez-gil
karabüzgül	< kara büz-gül

-gIn, -gUn; -kUn

Bu ek Türkçede eskiden beri kullanılan ve bugün birçok örneği bulunan işlek bir ektir. Esas itibarıyla tek heceli fiil köklerine getirilir. Birden çok heceli fiil kök ve gövdelerine getirilmesi çok nadirdir. Fonksiyonunda bir büyültme, bir aşırılık manası vardır. Teşkil ettiği isimler, olan veya yapılan nesnelere; yapılan işi karşılar (*Ergin, 189*). Bu ek, tek heceli bazı fiil köklerine getirilerek onlardan bitki adları türetmiştir. Bunlardan *kırgın*

otu bitkisi belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur. Bu ekle türetilmiş bitki adları şunlardır:

argun	< ar-gun
bıçgın	< bıç-kın
ezgin	< ez-gin
kılıgın	< kıl-gın
kırgın otu	< kır-gın otu
solgun	< sol-gun
yaygın	< yay-gın

-I, -U

Daha çok tek heceli geçişli ve geçişsiz fiillere gelen bu ek, çok işlek ve verimli bir ektir. İşlev bakımından fiilin gösterdiği işin ürünü veya sonucu olan somut ve soyut adlar ve sıfatlar türetir (*Korkmaz, 82*). Eski Türkçedeki *-g* fiilden isim yapma ekinin Batı Türkçesinde düşmesi yüzünden yardımcı sesin fiilden isim yapma eki hâline gelmesiyle ortaya çıkmıştır (*Ergin, 192*). Bu ek “*ayrı, batı, çalı, çırpı, diri, dizi, dolu, dürülü, eğri, geli, koku, örtü ve yakı*” kelimelerine gelerek bitki adları kurmuştur. Bu kelimeler sıfat ve isim görevinde bulunmaktadır. *-I, -U* ekiyle kurulmuş bitki adları şunlardır:

ayrı çanak yapraklılar	< ay(i)r-ı ç y	eğriboyun	< eğ(i)r-i boyun
batı mazısı	< bat-ı mazısı	eğri kestane	< eğ(i)r-i kestane
çalı	< çal-ı	eğrilce	< eğ(i)r-i+lice
çırpı	< çırp-ı	eğri yavşan	< eğ(i)r-i yavşan
diri örtü	< dir-i ört-ü	geli	< gel-i
dizi	< diz-i	koku ağacı	< kok-u ağacı
dolu börülcesi	< dol-u börülcesi	yakı ağacı	< yak-ı ağacı
dürülü	< dürül-ü	yakı otu	< yak-ı otu
eğri	< eğ(i)r-i	yakı sakızı	< yak-ı sakızı

-k, -(I)k, -(U)k

Bu ek de eskiden beri çok işlek olan fiilden isim yapma eklerinden biridir. Yaptığı isimler genellikle fiilin gösterdiği harekete uğramış olan, bazen de o hareketten doğmuş bulunan veya o hareketi yapan çeşitli nesnelere karşılar (*Ergin, 188*). Ekin getirildiği kelimeler sıfat ve isim görevinde kullanılmıştır. Bu ekle kurulmuş çok sayıda bitki adı vardır.

acı kavruk	< acı kav(u)r-u-k	çatlak	< çatla-k
akçabudak	< akça buda-k	çatlak otu	< çatla-k otu
akgevrek	< ak gevre-k	çevik	< çev-i-k
ak sarmaşık	< ak sarmaş-ı-k	çımkıruk	< çımkıru-ı-k
aşılak	< aşıla-k	çıtlak	< çıtla-k
bağlaşık	< bağlaş-ı-k	diliçikik	< dili çık-ı-k
bakıldak	< bakılda-k	dişbudak	< diş buda-k
bengildek	< bengilde-k	dişlek darı	< dişle-k darı
bertik otu	< bert-i-k otu	dolaşık otu	< dolaş-ı-k otu
beslek kaçırın	< besle-k kaçırın	emzik otu	< em(i)z-i-k otu
boynuburuk	< boynu bur-u-k	fırıldak çiçeği	< fıırıl-da-k çiçeği
boynubükük	< boynu bük-ü-k	gavruk	< kav(u)r-u-k
bozuk	< boz-u-k	gıcık	< gıcı-k
bulak otu	< bula-k otu	gıyık	< kıy-ı-k
bürük	< bürü-k	götlek ormanı	< götle-k ormanı
büyük ayırık otu	<büyü-k ay(ı)r-ı-k	hartlak	< hartla-k
büyük kantaron	< büyü-k k	kabartlak	< kabartla-k
büyük sarı	< büyü-k sarı	kağşak otu	< kağşa-k otu
cırık	< cır-ı-k	kanak	< kana-k
cırtlak	< cırtla-k	kara gevrek	< kara gevre-k
cırtlak otu	< cırtla-k otu	karakavruk	<kara kav(u)r-u-k
cırtlak sakızı	< cırtla-k sakızı	kasık otu	< kas-ı-k otu
çakıldak	< çakıl-da-k	kaşık otu	< kaşı-k otu
çalık	< çal-ı-k	kayık çiçeği	< kay-ı-k çiçeği
çalık kavak	< çal-ı-k kavak	kazık	< kaz-ı-k

kazık yemiş	< kaz-ı-k yemiş	sepik	< serp-i-k
kılık	< kıl-ı-k	soğukluk	< soğu-k-luk
kırık	< kır-ı-k	soyuk	< soy-u-k
kırtık	< kırt-ı-k	sünük	< sün-ü-k
kıyık elması	< kıy-ı-k elması	şakıldak	< şakıl-da-k
köpük elması	< köpü-k elması	şaplak	< şapla-k
kuduluk	< kudur-u-k	tarak dalı	< tara-k dalı
kurutakırdak	< kuru takırda-k	tarak diken	< tara-k diken
kuşbudak	< kuş buda-k	tarak otu	< tara-k otu
lokurdak	< lokurda-k	toruk	< tor-u-k
osuruk ağacı	< osur-u-k ağacı	tükürük otu	< tükür-ü-k otu
osuruk çiçeği	< osur-u-k çiçeği	tüylütöparlak	< tüylü toparla-k
öksürük otu	< öksür-ü-k otu	yapıldak	< yapılda-k
paflak	< pafla-k	yeleşik	< yerleş-i-k
patlak	< patla-k	yumuk	< yum-u-k
porsuk	< porsu-k	zartlak	< zartla-k
sakızlak	< sakızla-k	zıngırdak otu	< zıngırda-k otu

-(y)Ik

Geçişli geçişsiz tek ve çok heceli fiillere gelerek sıfat ve adlar türeten işlek bir ektir (*Korkmaz, 84*). Bu ekle kurulmuş üç tane bitki adı tespit edilmiştir.

ağşayık	< akşa-y-ık
fışıldayık	< fışıl-da-y-ık
gevreyik	< gevre-y-ik

-vuk

Fazla işlek olmayan bu ek, sadece iki tane bitki adında tespit edilmiştir:

cırtlavuk	< cırtla-vuk
çırlavuk	< çırla-vuk

-Ak

Bu ek de eskiden beri işlek olan ve birçok örneği bulunan bir ektir. Yaptığı isimler fiilin gösterdiği hareketi çokça yapanı, fiilin tesirinde kalan çeşitli nesnelere karşılar (*Ergin, 188*). Bu ek “*çalak, çingirak, çiçek, donak, kanak, kavşak, kıvrak, kıyak, oturak, pıtrak, yaprak*” kelimelerine gelerek bitki adı oluşturmuştur. Bunlardan “*çingirak, yaprak*” kelimeleri aynı zamanda nesne adı olarak kullanılmaktadır. -Ak ekiyle kurulmuş bitki adları şunlardır:

banak	< ban-ak	kıvrak buğday	< kıv(1)r-ak buğday
çalak	< çal-ak	kıvrak darı	< kıv(1)r-ak darı
çingirak otu	< çingir-ak otu	kıyak	< kıy-ak
çiçek	< çeç-ek	oturak	< otur-ak
dongurak	< dongur-ak	pıtrak	< batır-ak
durak otu	< dur-ak otu	yaprak	< yapur-(g)ak
gavşak	< kav(u)ş-ak	yumak	< yum-ak
gıyşak	< kıy(1)ş-ak		

-mAç

İşlek olmayan bir fiilden isim yapma ekidir (*Ergin, 197*). Ekin fonksiyonu, kökün belirttiği anlam doğrultusunda kelime türetmektir. Bu ekle kurulmuş üç tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *döymeç otu* bitkisi belirtisiz isim tamlaması biçiminde kurulmuştur.

döymeç otu	< döy-meç otu
gömeç	< göm-meç
kazmaç	< kaz-maç

-mAn

Bu ek, aslında bir isimden isim yapma ekidir. Ancak bazı örneklerde fiilden isim yapma görevinde kullanılmıştır:

ilmen	< il-men
tanişman	< danış-man
tolaman	< dola-man
uruşman	< uruş-man

-mIk, -mUk

Bu ek, tek veya iki heceli fiillerden isim türeten ve işlek olmayan bir ektir. Bıraktığı örnekler işlev bakımından daha çok fiilin gösterdiği işin sonucu olan “artıklık, küçüklük” ve “parça” anlamlı isimler türetmiştir (*Korkmaz, 99*). Bu ekle kurulmuş bitki adları şunlardır:

acımık	< acı-mık	ırmık	< er-mik ?
azmuk	< az-muk	ilmik	< il-mik
çaylamık	< çayla-mık	kekeremik	< kekre-mik
çıtımık	< çıtı-mık	kızamık	< kızla-muk
çıtlamık	< çıtla-mık	tırmık	< tır-mık
çitlembik	< çitle-mik	yakmuk	< yak-muk
eklemik	< ekle-mik	yasmık	< yas-mık
ekşimik	< ekşi-mik		

-mUr

İşlek olmayan eklerden biridir. Ünlü uyumuna bağlanmamıştır (*Ergin, 198*). Bu ekle kurulmuş toplam üç tane bitki adı tespit edilmiştir:

çakmur buğday < çak-mur buğday

kömür dut < kö-mür dut

yağmurbastığı < yağ-mur-bastığı

-n

Bu ek, Türkçede eskiden beri görülen fiilden isim yapma eklerinden biridir. Yaptığı isimler, fiilin gösterdiği hareketi yapanı, olanı ve daha çok, yapılanı ifade eder (*Ergin, 189*). Bu ek “*aklan, burun, bütün, cırtlan, düğün, ekin, gelin, tütün*” kelimelerine gelerek birçok bitki adı oluşturmuştur.

aklan	< akla-n	gelingüldüren	< gel-i-n güldüren
bağrıbütün	< bağı büt-ü-n	gelin gülü	< gel-i-n gülü
başbütün	< başı büt-ü-n	gelin güveyi elması	< gel-i-n g e
cırtlan	< cırtla-n	gelinkadın	< gel-i-n kadın
deli tütün	< deli tüt-ü-n	gelin mantarı	< gel-i-n mantarı
düğün çiçeği	< düğ-ü-n çiçeği	gelinmumu	< gel-i-n mumu
düğün çiçeğigiller	< düğ-ü-n ç	gelin otu	< gel-i-n otu
düğün otu	< düğ-ü-n otu	gelinparmağı	< gel-i-n parmağı
düğün yaprağı	< düğ-ü-n yaprağı	gelinsaçı	< gel-i-n saçı
ekin	< ek-i-n	gelinteli mantarı	< gel-i-n t m
ekin dudu	< ek-i-n dudu	gelintırnağı	< gel-i-n tırnağı
gelinarmudu	< gel-i-n armudu	gelinyanağı	< gel-i-n yanağı
gelinboğan	< gel-i-n boğan	gelinyemişi	< gel-i-n yemişi
gelin çiçeği	< gel-i-n çiçeği	karanfilbaş tütün	< k baş tüt-ü-n
gelindili	< gel-i-n dili	kızılburun	< kızıl bur-u-n
gelindüğmesi	< gel-i-n düğmesi	tütün	< tüt-ü-n
gelineli	< gel-i-n eli	yabanî tütün	< yabanî tüt-ü-n
gelinelması	< gel-i-n elması		
gelinfeneri	< gel-i-n feneri		

-tl

Türkçede eskiden beri işlek olarak kullanılan fiilden isim yapma eklerinden biridir. Teşkil ettiği isimler yapan, olan veya yapılan çeşitli nesnelere karşılar (*Ergin, 194*). Bu

ekle kurulmuş dört tane bitki adı tespit edilmiştir. Bunlardan *kalıntı bitki* örneği sıfat tamlaması biçimindedir.

çıkıntı	< çık-ı-n-tı
devrinti	< dev(i)r-i-n-ti
kalıntı bitki	< kal-ı-n-tı bitki
karantı	< kara-n-tı ?

-t

Eski Türkçeden beri kullanılan, ancak Türkiye Türkçesinde fazla işlek olmayan bir ektir (*Korkmaz, 107*). Bu ekle kurulmuş bir tane bitki adı vardır:

çıkart	< çıkar-t
--------	-----------

-(u)l

Türkçede eskiden beri görülen, fakat işlek olmayan bir ektir (*Ergin, 195*). Bu ek *çapul* kelimesine gelerek bitki adı kurmuştur.

çapul	< çap-u-l
-------	-----------

-Az

-Az eki, bugün işlekliliğini kabetmiş çok eski bir türetme ekidir. Türkiye Türkçesine kadar gelebilmiş örneklerde ek, kökle iyiden iyiye kaynaşmış olduğundan çoğu kez varlığını duyurmaz olmuştur. “Fiilin gösterdiği işi yapan” veya “fiilin gösterdiği işten etkilenen” anlamında ad ve sıfatlar türetmiştir (*Korkmaz, 109*). Bunlardan *karaboğaz* bitkisi sıfat tamlaması biçiminde kurulmuştur.

karaboğaz	< kara boğ-az
yandırız	< yandır-az

IV. TÜRKiYE TÜRKÇESİ BİTKİ ADLARI SÖZLÜĞÜ

Sözlük Hakkında

Türkiye Türkçesi Bitki Adları Sözlüğü kısmı, tezimizin en kapsamlı bölümünü oluşturmaktadır. Bu sözlüğün kullanımında göz önünde bulundurulması gereken birtakım özellikler vardır. Bu özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Sözlüğün oluşturulmasında her bir bitki adı madde başı yapılmış; sırasıyla bitki adlarının etimolojisi, Anadolu ağzlarındaki varyantları, tanımları, Latince adları ve kaynakları verilmiştir.

Örnek:

kavak: (< *T. kavak* < *kav* + *-(a)k*; Eren, 219; MBTS, 2, 1608), (And. Ağz.: *gabak*, *gavag*, *gavak*, *gavañ*, *kavañ*) Söğütgillerden, kışın yaprağını döken, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde otuz veya kırk m ye değin çıkan, kerestesinden yararlanılan bir ağaç, *Populus*, (TS, 2, 1241; TBAS, 162; BTS, 345; DS, VI, 1937; AAT, 59, 221; ADYA, 217; AVA, 163; EİA, 204; ETA, II, 239, 256; EYAD, 106, 107, 204; Ka.Y.A., 187, 254; KBAYA, 94; KIAT, 47, 322; KYA, 201; SA, 177; STİAT, 64, 181; TİYA, 267)

2. Bitki adlarının kökenleriyle ilgili bilgiler verilirken, etimolojik sözlükler kaynak gösterilmiştir. Bitki adlarını oluşturan ek, kök ve kelimeler ait oldukları dillere göre verilmiştir. Bazı etimolojik sözlüklerde bitki adlarının kökenleriyle ilgili farklı açıklamalara rastlanmaktadır. Aynı bitki adı için yapılan farklı açıklamalar, sözlüğümüzde kaynaklarıyla birlikte yan yana verilmiştir.

Örnek:

elma: (< *elmanın* menşeyini Hint-Avrupa dillerine dayandıran görüşler dışında, onun *al-* fiilinden geldiğine inanan halk etimolojisi de bulunmaktadır; Şen, 571-578; < Kökenini bilmiyoruz. Eski kaynaklarda ve yerel ağzlarda *alma* olarak kullanılır. Türkçede *alma* biçiminin *elma*'ya çevrildiği göze çarpıyor. Orta Türkçede *almıla*; Eski Kıpçakçada da *alma* olarak geçer. Moğolca *alima* biçimi Türkçeden alınmıştır; Eren, 133; < *alma/elma* 'bazı araştırmacılara göre Türkçeye eski bir zamanda girmiş bir Hint-Avrupa kelimesi'; Tietze, 157)

3. Aynı kelime ya da kökle kurulmuş birçok bitki adı bulunmaktadır. Bunların etimolojileriyle ilgili bilgiler verilirken ilk sırada gelen kelime ya da köke kaynak gösterilmiş; diğerlerinin ise ait oldukları dil belirtilmiştir. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi “tarla” kelimesinin kökeniyle ilgili bilgiler her defasında tekrarlanmamış; birinci örnekte gösterilmiştir.

Örnek:

tarla çöveni: (< *T. tarla* + ? *çöven* + *T. -i*; “< *ET. tarığ+lağ* < *tarığ* ‘ekin, bitki’; Eren, 395”)

tarla gülü: (< *T. tarla* + *Far. gul* + *T. -ü*)

tarla mantarı: (< *T. tarla* + *Yun. manitari* + *T. -ı*)

tarla sarmaşığı: (< *T. tarla* + *sarmaşığı*)

4. Bazı bitki adlarında “bk.” kısaltması ile yapılmış göndermeler bulunmaktadır. Bu bitkilerin tanımları için, gönderme yapılmış bitkilere bakmak gerekmektedir.

Örnek:

abdüsselam otu: (< *Ar. ‘abdu’s-selām* + *T. otu*) bk. adamotu (TBAS, 21)

adamotu: (< *Ar. ādem* + *T. otu*), (And. Ağz.: *adem otu*) Patlıcangillerden, çok yıllık, geniş yapraklı, mavi çiçekli, erik büyüklüğündeki meyveleri sarı renkli, hoş kokulu ve zehirli bir bitki, *Mandragora autumnalis*, (TS, 1, 23; TBAS, 21, 22; BTS, 4; DS, I, 64)

acı bakla: (< *T. acı* + *Ar. bākilā*) bk. domuz baklası (TBAS, 17)

domuz baklası: (< *T. domuz* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) Baklagiller familyasından, bir yıllık, tüylü, beyaz veya mavi çiçekli, meyveleri suda kaynatıldıktan sonra yenen otsu bitkilerdir (TBAS, 93; BTS, 183)

5. Bitki adlarının geçtiği kaynaklar parantez içinde, kısaltmalarla verilmiştir. Her bir kısaltma, bir kaynağı temsil etmektedir. Bunun yanında kaynağın cilt ve sayfa numarası da belirtilmiştir.

Örnek:

baklagiller: ... (TS, 1, 205; BTS, 71)

TS, 1, 205: Türkçe Sözlük, Cilt 1, Sayfa 205.

BTS, 71: Biyoloji Terimleri Sözlüğü, Sayfa 71.

6. Bitki adlarında, özellikle halk ağzında meydana gelen ses değişimleri sebebiyle kelimelerin aslımı tespit etmek zor. Bu yüzden birçok kelimenin kökenini tespit edemedik. Bazılarında ise şüphemizi soru işaretiyle gösterdik.

Örnek:

albustan: (< öz. is. *Elbistan* ?) Kırmızı ve ufak taneli bir çeşit buğday (DS, I, 208)

avar: (< ? *avar*; Tietze, 228)

çıntar: (< ?) Yenilen bir çeşit mantar (DS, III, 1183)

gılımboz: (< ?) Pancar (DS, VI, 2043)

pafit: (< ?) Asmaya benzer, sepet yapmakta kullanılan bir çeşit bitki (DS, IX, 3377)

sakarca: (< ? *sakar* + *T. ca*; “< *sakar* ‘XIV. yüzyıldan beri kullanılmakta olan kelimenin kökü belli değildir’; MBTS, 3, 2645”)

7. Aynı bitki adları, taranan çeşitli kaynaklarda farklı tanımlarla açıklanmıştır. Sözlük hazırlanırken kimi örneklerde farklı tanımlar birleştirilerek bunlardan tek bir tanım elde edilmiş; kimi örneklerde ise en kapsamlı tanım hangisi ise o verilmiştir.

Örnek:

boy otu: Baklagillerden, 10-15 cm yükseklikte, çiçekleri mavi, sarı veya beyaz renkli, kurutulan tohumları çemen yapımında kullanılan, bir yıllık, otsu bitki, *Trigonella faenum graecum*, (TS, 1, 338; TBAS, 45, 52; TaS, I, 643)

Türkiye Türkçesi Bitki Adları Sözlüğü

-A-

abanoz: (< *Far. ābnūs/abanūs* < *Yun. ébenos*; Nişanyan, 1; Tietze, 71) Abanozgillerin ağır, sert ve siyah renkli tahtası (TS, 1, 2)

abanozgiller: (< *Far. ābnūs/abanūs* < *Yun. ébenos* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, sıcak ülkelerde yetişen ve kerestesine abanoz denilen bir bitki familyası (TS, 1, 2)

abdestbozan otu: (< *Far. āb-dest* + *T. bozan* + *otu*) Gülgiller familyasından, 1 m kadar boylanabilen, kökleri şeker hastalığına karşı kullanılan, siyah ve yeşil boya çıkarılan bir bitki, *Poterium spinosum*, (TS, 1, 3; TBAS, 33; BTS, 1)

abdülleziz: (< *Ar. ḥabbu'l-lezīz*) 1. Akdeniz bölgesinde ve Afrika'da yetişen çok yıllık ve otsu bir bitki, 2. Bu bitkinin yemiş gibi yenilen, tatlı ve yağlı ürünü (TS, 1, 3)

abdüsselam otu: (< *Ar. 'abdu's-selām* + *T. otu*) bk. adamotu (TBAS, 21)

abı kızı: (< ? *abı* + *T. kızı*) Gelincik çiçeği (DS, I, 19)

abılan: (< ?) Ahlat büyüklüğünde, dalları dikenli bir çeşit ağaç ve meyvesi (DS, I, 21)

ablak: (< *Ar. ablaḳ*; Tietze, 79) İyice kararmamış, olgunlaşmamış üzüm (DS, I, 24)

abril: (< *Erm. abril* < *Yun. aprilis* < *Lat. aprilis*; Tietze, 80) Nisan ayında açan sarı çiçekli bir ot (DS, I, 31)

abuzambak: (< *Ar. ebū "baba" + zanbaḳ*), (And. Ağz.: *abızambak*) Yaprağı astımlı hastalar tarafından sigara yapılarak içilen bir çeşit ot (DS, I, 23)

acamlar alması: (< *Ar. 'acem* + *T. -ler* + *elması*) Kırmızı renkli bir çeşit elma (DS, I, 37)

acem: (< Ar. 'acem) Bir çeşit beyaz buğday (DS, I, 44)

acem çiçeği: (< Ar. 'acem + T. çiçeği) Gece safası çiçeği (DS, I, 44)

acemi: (< Ar. 'acem + -î) İri, çekirdeği tatlı kayısı (DS, I, 44)

acem kimyonu: (< Ar. 'acem + kemmūn + T. -u) bk. kimyon (TBAS, 17)

acem lâlesi: (< Ar. 'acem + Far. lâle + T. -si) Taşkırangillerden, turuncu ve sarı renkte çiçekli, yıllık ve çok yıllık türleri olan, tohumla saksıda ve tarlada üretilebilen bir süs bitkisi, güneş topu (TS, 1, 7)

acı ağaç: (< T. acı + ağaç) Sedef otugillerden, sıcak ülkelerde yetişen, kabuğu ve odunu hekimlikte kullanılan küçük bir ağaç, kavasya, *Quassia amara*, (TS, 1, 8; DS, I, 45)

acı ayıt: (< T. acı + Ar. 'īd) Kırlarda ve tarlalarda kendiliğinden biten ve hoş kokulu pembe çiçekleri olan küçük ağaç (DS, I, 45)

acı badem: (< T. acı + Far. bādām) 1. Gülgillerden bir meyve ağacı, 2. Bu ağacın acımtrak, keskin kokulu meyvesi, *Amygdalus amara*, (TS, 1, 8)

acı bakla: (< T. acı + Ar. bākilā) bk. domuz baklası (TBAS, 17)

acıca: (< T. acıca), (And. Ağz.: acice, acuce) İlbaharda su kenarlarında kendiliğinden yetişen ve yenilen baharlı bir ot (DS, I, 45)

acıcalba: (< T. acı + Lat. salvia) Öksürüğe karşı kaynatılıp içilen bir dağ otu (DS, I, 45)

acı cehre: (< T. acı + Far. cehre) bk. ala cehri (TBAS, 17)

acı ceviz: (< T. acı + Ar. cevz) Genellikle Kuzey Amerika'da yetişen, güzel görünüşlü bir ceviz türü (TS, 1, 8)

acı çiğdem: (< *T. acı* + *çiğdem*) Zambakgillerden, 10-30 cm boyunda, beyaz ya da pembe çiçekli, tohumları romatizma tedavisinde kullanılan, özellikle ilkbahar ya da sonbaharda çiçek açan zehirli, yumrulu ve otsu bir çiğdem türü, *Colchicum autumnale*, (TS, 1, 8; TBAS, 17; BTS, 3)

acı düğlek: (< *T. acı* + *divlek*) Zeytinyağı ile karıştırılarak ağrı ve sızı olan yerlere sürülen bir ot (DS, I, 45)

acı ekşi: (< *T. acı* + *ekşi*) 1. Turunç, 2. Limon (DS, I, 45)

acı elma: (< *T. acı* + *elma*), (And. Ağz.: *acı hıyar*, *acı karpuz*) bk. ebucehil karpuzu (TS, 1, 8)

acıgıcı: (< *T. acı* + *gıcı* “acılı”; “< *gıcı* “kafiyeli tekrar”; Tietze, 87”), (And. Ağz.: *acıgıcı kulağı*, *acıgıcı*, *acı günek*, *acıkıcı*, *acıkulak*, *acımcak*) 1. Lâbada, 2. Hindiba (DS, I, 46)

acıgıcı kulağı: (< *T. acıgıcı* + *kulağı*) bk. acıgıcı (DS, I, 46)

acı günek: (< *T. acı* + *güneyik*; “< *güneyik* ‘kökü bulunamamıştır’; MBTS, 1, 1118”) bk. acıgıcı (DS, I, 46)

acı hıyar: (< *T. acı* + *Far. hiyār*) bk. ebucehil karpuzu (TS, 1, 8)

acıık: (< *T. acık*) Yaban armudu, ahlat (DS, I, 48)

acıkalalak: (< *T. acı* + *kabalak*), (And. Ağz.: *acıkalabak*) İlâç olarak kullanılan geniş yapraklı bir ot (DS, I, 48)

acı kara: (< *T. acı* + *kara*), (And. Ağz.: *acı gara*) 1. Sık, yuvarlak ve küçük taneli bir çeşit ekşi üzüm, 2. Bir çeşit elma (DS, I, 48)

acı karpuz: (< *T. acı* + *Far. ħarbut*) Çok yıllık, sürünücü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Meyveleri müşhil olarak kullanılır, *Citrullus colocynthis*, (TBAS, 18)

acı kavak: (< *T. acı* + *kavak*) Dağ kavağı veya titrek kavak, *Populus tremula*, (TS, 1, 8)

acı kavruk: (< *T. acı* + *kav(u)ruk*) Kırlarda yetişen ve yenen bir ot (DS, I, 48)

acı kavun: (< *T. acı* + *kavun*) bk. eşek hıyarı (TS, 1, 8)

acı kayısı: (< *T. acı* + *Far. ħaysī*) bk. zerdali (TBAS, 19)

acı kiraz: (< *T. acı* + *Yun. kerasi*) bk. kiraz (TBAS, 19)

acı kokan: (< *T. acı* + *kokan*) Keklik otu (DS, I, 49)

acı koruk: (< *T. acı* + ? *Far. koruk*) Üzüm (DS, I, 49)

acı kök: (< *T. acı* + *kök*) bk. loğusa otu (TBAS, 19)

acıkulak: (< *T. acı* + *kulak*) bk. acıgıcı (DS, I, 46)

acıma: (< *T. acıma*) bk. hindiba (TBAS, 19)

acımak: (< *T. acımak*) bk. hindiba (TBAS, 19)

acı mantar: (< *T. acı* + *Yun. manitari*) bk. kanlıca mantarı (TBAS, 19)

acı marul: (< *T. acı* + *Yun. marulī*) Birleşikgillerden, tadı acı, dişli yapraklı, sürgününden çıkan sütü uyuşturucu ve yatıştırıcı olarak kullanılan iki yıllık bir bitki, *Lactuca virosa*, (TS, 8; TBAS, 19)

acı meyan: (< *T. acı* + ? *meyan*), (And. Ağz.: *acı piyan*) Baklagiller familyasından, çok yıllık, otsu, parçalı yapraklı, süt beyazı renkli çiçekli, ülkemizde iki türü yetişen otsu bitkiler, *Sophora*, (TBAS, 19; BTS, 3)

acımık: (< *T. acımık*), (And. Ağz.: *acamık, acemik, acımığ, acımıh, acımuh, acımuk, acimik, acimik, acumuk*) 100 cm kadar boylanabilen, çok sık dallı, acı ve fena kokulu, bir yıllık, otsu, tohumları bazı yörelerimizde ezilip un edilerek ekmek hamuruna tat vermek için katılan bir bitki, pelemir, *Cephalaria syriaca*, (BTS, 3; DS, I, 37, 44, 50; DS, XII, 4405; AAT, 201)

acı murt: (< *T. acı* + *Yun. murto*) bk. şekerçi boyası (TBAS, 19)

acı ot: (< *T. acı* + *ot*) Kuzey Anadolu dağlarının ormanlarında yetişen, toprak altında bilek kalınlığında kökü bulunan çok yıllık ve otsu bir bitki, *Tamus communis*, (TS, 1, 10)

acı pelin: (< *T. acı* + *Yun. pelinos*) bk. pelin otu (TBAS, 20)

acırga: (< Çağ. *acırga* < Moğ.; Eren, 2), (And. Ağz.: *acara, acergan, acılga*) 1. Yabanî turp, 2. Yenilmeyen, ince bir çeşit armut (DS, I, 40, 44, 50, 53)

acı soğan: (< *T. acı* + *soğan*) bk. yılanıyastığı (TBAS, 20)

acı tere: (< *T. acı* + *Far. tere*) Maydanoz cinsinden bir ot (DS, I, 54)

acı tilkişen: (< *T. acı* + ? *tilkişen*) bk. sarmaşık (TBAS, 238)

acı yavşan: (< *T. acı* + *yavşan*) 1. bk. tüylü dalak otu, 2. 10-40 cm yükseklikte, kaynamış suyu ağrılara ilaç olarak kullanılan, çok yıllık, sık tüylü ve beyaz çiçekli bir bitki, *Teucrium polium*, (TS, 1, 10; TBAS, 20; DS, I, 54)

acı yonca: (< *T. aci* + ? *yonca*) Kızıl kantarongillerden, bataklık yerlerde yetişen, hayvanlara yem olarak da verilebilen, kökü kokulu ve çok acı yaprakları hekimlikte kullanılan bir bitki, *Menyanthes trifoliata*, (TS, 1, 10; DS, I, 54)

acibicik: (< *T. aci* + ? *bicik*) Kışın yaylalarda biten bir ot (DS, I, 54)

acur: (< *Ar. 'acūr*; Eren, 2; Tietze, 90), (And. Ağz.: *acar, accor, acır, acir, acor, acur, acure, acuruk, ancur, angur, cacur, eccur*) Kabakgillerden, kabuğu çizgili ve tüylü, sarımtırak, yeşil veya sarı, üzeri yeşil lekeli, irice bir çeşit hıyar, *Cucumis flexuosus*, (TS, 1, 11; DS, I, 51, 255; DS, III, 840; DS, V, 1659; DS, VI, 2028; DS, XII, 4419; AAT, 201; UA, 92; TaS, I, 9)

açelya: (< *İt. azalea* < *EYun. azaléos* “susamış, susuzluktan yanan”; Nişanyan, 3; Tietze, 92), (And. Ağz.: *açalya, azelya*) Kokusuz, güzel renkli çiçekler açan bir bitki, *Rhododendron*, (TS, 1, 11; BTS, 4)

ada çayı: (< *T. ada* + *Çin. çay* + *T. -i*) Balı babagillerden, yurdumuzda çok yetişen, tüylü ve beyazımtırak yaprakları olan, çok yıllık, çalimsı veya otsu bitkilerdir, *Salvia officinalis*, (TS, 1, 20; TBAS, 20; BTS, 4)

adamotu: (< *Ar. ādem* + *T. otu*), (And. Ağz.: *adem otu*) Patlıcangillerden, çok yıllık, geniş yapraklı, mavi çiçekli, erik büyüklüğündeki meyveleri sarı renkli, hoş kokulu ve zehirli bir bitki, *Mandragora autumnalis*, (TS, 1, 23; TBAS, 21, 22; BTS, 4; DS, I, 64)

adamkökü: (< *Ar. ādem* + *T. kökü*) bk. adamotu (TS, 1, 23)

ada soğanı: (< *T. ada* + *soğanı*) Zambakgillerden, çok yıllık, soğanından ilaç olarak yararlanılan birtakım maddeler elde edilen, beyaz çiçekli ve otsu bir bitki, *Urginea maritima*, (TS, 1, 23; TBAS, 21; BTS, 4; DS, I, 64)

adiyaman: (< *T. adı* + *yaman*), (And. Ağz.: *ediyaman*) 1. Şeftali, 2. Badem, 3. İncir, 4. Havuç (DS, I, 67; DS, V, 1666; DS, XII, 4406; AAT, 201)

adî ardıç: (< Ar. ‘*ādī* + T. *ardıç*) Servigiller familyasından, kışın yapraklarını dökmeyen, ülkemizde Artvin ve Erzincan civarında yetişen, genelde yaygın olan çalı ve ağaççık, *Juniperus communis*, (BTS, 6)

adile: (< Ar. ‘*ādile*) Yemeği yapılan bir bitki (DS, I, 67)

adî papatya: (< Ar. ‘*ādī* + Yun. *papadia*) bk. papatya (TBAS, 22)

adî servi: (< Ar. ‘*ādī* + Far. *serv*) Servigiller familyasından, 30 m kadar boylanabilen, pulsu yapraklı, tohumları kozalaklar içerisinde olan, Anadolu’da mezarlıklarda yetiştirilen bir ağaç türü, mezarlık servisi, *Cupressus sempervirens*, (BTS, 6)

adî şebboy: (< Ar. ‘*ādī* + Far. *şeb-būy*) Turpgiller familyasından, 50 cm kadar boylanabilen, çok yıllık, otsu, çiçekleri sarıdan turuncuya kadar değişen, kültürü de yapılabilen süs bitkileri, *Cheiranthus*, (*sarı şebboy*), (BTS, 6)

adu: (< Ar. ‘*adū*) Mısır, darı (DS, I, 68)

afat: (< Ar. *āfāt*) 30 cm kadar yükseklikte, mavi çiçekli ve otsu bir bitkidir. Toprak üstü kısımları iştah açıcı ve kurt düşürücü olarak kullanılır, *Gentianaceae*, (TBAS, 22)

aferin: (< Far. *āferīn*) Yer elması (DS, I, 71)

Afrika menekşesi: (< öz. is. *Afrika* + Far. *benefşe* + T. *-si*) İki çeneklilerden, tüylü yapraklı, ana vatani Afrika olan, evlerde saksıda yetiştirilen; mor, pembe ve beyaz çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi, *Saintpaulia ionantha*, (TS, 1, 30; BTS, 10)

Afşar otu: (< öz. is. *Afşar/Avşar* + T. *otu*; “*Afşar/Avşar* adı Wambery’e göre *avş-* kökünden türeyip “*toplayıcı*” ve “*zaptiye neferi, mübaşir*” anlamlarına gelmektedir; Zeki Velidi Togan’a göre bu kelime “*avcı+er*”den gelmektedir”; www.avsarobasi.com), (And. Ağz.: *Avşar otu*) Çok yıllık, rizumlu otsu bir bitkidir. Çiçeklerinin iç kısmı esmer, kırmızı renklidir. Gölgeyi orman altlarında yetişir. Toprak altı kısmı kusturucu ve balgam söktürücü olarak tanınmıştır, *Aristolochiaceae*, (TBAS, 22)

afyon (< Ar. *āfyūn* “afyon” ~ EYun. *ópion* < *ópos* ~ HAvr. **sokwo-* “özsuyu, reçine”; Nişanyan, 6; Tietze, 107) bk. haşhaş (TBAS, 22)

agılı: (< Meksika’daki Akala şehrinin adından; MBTS, 1, 65) Bir nevi pamuk, akala (DS, I, 76)

ağaç: (< ET. *ığaç / yığaç*; Nişanyan, 6; Clauson, 79; Tietze, 109), (And. Ağz.: *aaç, āç, aaş, āş, agac, agaç, ağeç, ağeş, aveç, ayeç*) Gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen çok yıllık bitkiler, (TS, 1, 32; BTS, 11; DS, I, 55; DS, I, 85; AA, 73, 78, 115; AAT, 17, 201; ADYA, 250; AVA, 35, 91; DA, 72, 80, 92, 147; EİA, 132, 154, 155, 208; Erz.İ.A., III, 18; ETA, II, 584; EYA, 134, 149; EYAD, 65, 227; Gaz.A., III, 28; GBAA, 29, 57, 70, 103; GDİAT, 261; Ka.Y.A., 266; KBAYA, 95, 183; KİA, 293; KİAT, 97, 267, 305; KMYA, 198, 208; Krş.Y.A., 254, 428, 460; KYA, 145; OAAD, 48, 58, 221; SA, 140, 195; STİAT, 4, 28, 48, 217; TAYA, 19, 35; TİYA, 295, 367)

ağaç çileği: (< T. *ağaç + çileği*) Ahududu (TS, 1, 32)

ağaç ebegümece: (< T. *ağaç + ebegümece*) Ebegümecegillerden, boyu yüksek bir ot, (*Fr. Lavatere*), (TS, 1, 32)

ağaç göğsü: (< T. *ağaç + göğsü*) Köknar ağacında biten ve yemeği yapılan bir çeşit mantar (DS, I, 80)

ağaç kavunu: (< T. *ağaç + kavunu*) 1. Turunçgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, taç yaprakları mavimsi pembe, küçük bir ağaç, 2. Bu ağacın iri bir limon görünüşündeki buruşuk kabuklu yemişi *Citrus medica*, (TS, 1, 32)

ağaç küpesi: (< T. *ağaç + küpesi*) Hatmi (TS, 1, 32)

ağaç mantarı: (< *T. ağaç* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Yaşlı ağaç kütükleri üzerinde gruplar hâlinde, sonbahar ve kışın meydana gelen bazitli mantarlardır, *Collybia velutipes*, (TS, 1, 33; TBAS, 22)

ağaç minesı: (< *T. ağaç* + *Far. minā* + *T. -si*) Mine çiçeğigillerden, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, kırmızı, mor çiçekli bir ağaççık *Lantana*, (TS, 1, 33)

ağaç üzümü: (< *T. ağaç* + *üzümü*) Dut (DS, I, 81)

ağbıkeri: (< *T. ak* + ? *bıkeri*) Bir çeşit üzüm (DS, I, 86)

ağcabek: (< *T. akça* + *bey*), (And. Ağz.: *ağcabeğ*, *ağcebek*) Börölce (DS, I, 86)

ağcaca: (< *T. akçaca*) Baharda tarlalarda biten ve yemeği yapılan bir ot (DS, I, 86)

ağda çiçeği: (< *Ar. 'akīde* + *T. çiçeği*) Çuha çiçeği (DS, I, 87; TBAS, 22)

ağdalak: (< *T. ak* + *dalak*) Yol kenarlarında çalılar arasında biten bir çeşit ısırgan otu (DS, I, 87)

ağdirmıt: (< *T. ak* + *Yun. dirmıt/tirmıt*) Çok tatlı, kokulu, iri salkımlı bir çeşit üzüm (DS, I, 88)

ağı ağacı: (< *T. ağı* < *ET. ağı* + *ağacı*) Zakkum (TS, 1, 34)

ağı çalı: (< *T. ağı* + *çalı*) bk. zakkum (TBAS, 23)

ağı çiçeği: (< *T. ağı* + *çiçeği*) bk. ağı ağacı (TS, 1, 34)

ağı dalı: (< *T. ağı* + *dalı*) bk. zakkum (TBAS, 23)

ağı düğü: (< *T. ağı* + *düğü*; “< *döğü* < *ET. tögi* < *tög-*; MBTS, 1, 773”), (And. Ağz.: *ağı düğü*) Karın ağrısına ilaç olarak kullanılan sarı bir ot (DS, I, 89)

ağın: (< öz. is. Ağın) Bir üzüm türü (EYAD, 51, 231)

ağmar: (< T. ağı + Far. nār) Bir cins üzüm (KBAYA, 183)

ağı otu: (< T. ağı + otu) Baldıran (TS, 1, 34)

ağırşah: (< T. ağırşak < T. ağır + -şak; Eren, 4), (And. Ağz.: ağışah, ağışak) Bir çeşit elma (DS, I, 92)

ağlayan çam: (< T. ağlayan + Ar. şam') Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 50 m kadar boylanabilen, Himalayaların ılıman bölgelerinde tabii olarak yetişen, ülkemizde kültürü yapılan bir tür, *Pinus griffithii*, (BTS, 14)

ağlayangelin: (< T. ağlayan + gelin) Zambakgiller familyasından, 50-100 cm yükseklikte, turuncu çiçekli, otsu ve soğanlı bir bitkidir, *Liliaceae*, (TBAS, 23; BTS, 14)

ağmağeni: (< ?) Çam ağacına benzeyen bir çeşit ağaç (DS, I, 102)

ağ mantarlar: (< T. ak + Yun. manitari + T. -lar) İnsan ve hayvanlarda hastalığa yol açan ve birçok türü içine alan ilkel bitkiler topluluğu (TS, 1, 44)

ağsüntere: (< T. ak + ? süntere) Bir cins buğday (DS, I, 113)

ağşayık: (< T. akşayık) Kırdan yetişen bir çeşit ot (DS, I, 113)

ağtop: (< T. ak + top) Bir çeşit buğday (DS, I, 113)

ağu: (< ET. ağu; Tietze, 114) bk. sarısabır (TBAS, 238)

ağu ağacı: (< T. ağu + ağacı), (And. Ağz.: ağacı) bk. zakkum (TBAS, 22, 23)

ağukunduzu: (< *T. ağu + kunduzu*) bk. akçöpleme

ağure: (< ?) Hıyar, salatalık (DS, I, 115)

ağustos alması: (< *Lat. augustus + T. elması*) Yumuşak ve mayhoş bir çeşit elma (DS, I, 115)

ağustos gülü: (< *Lat. augustus + Far. gul + T. -ii*) Yabani gül (TaS, I, 59)

ağuş: (< *Far. āğuş*) Asma filizi (DS, I, 115)

ağ yemşen: (< *T. ak + yem(i)şen*) Yabancı bir ağacın beyaz renkli, yuvarlak, tatlı ve kuşburnuna benzeyen meyvesi (DS, I, 116)

ağ yonca: (< *T. ak + ? yonca*) 1. Yer yoncası, toprak üstüne yayılan kısa boylu bir çeşit yonca, 2. Açık yeşil yaprakları olan, küçük beyaz çiçekli bir çeşit yabancı ot (DS, I, 116)

aħalak: (< ?) Bir çeşit kara üzüm (DS, I, 124)

aħbun otu: (< *Erm. aħbun + T. otu*) Gübreliklerde yetişen, sarı çiçekli bir ot (DS, I, 127)

aħdam: (< *T. ak + dam*) Beyaz mısır (DS, I, 127)

aħgabak: (< *T. ak + kabak*) Turşusu yapılan, beyaz renkli bir cins kabak (DS, I, 129)

aħrotu: (< *Far. āħur/āħūr + T. otu*) Çiçekleri papatyaya benzeyen, kabukları soyulunca sapı yenebilen, güzel kokulu, bozumsu yeşil renkli bir ot (DS, I, 130; DS, I, 135)

aħlat: (< *Yun. aħlada = EYun. akhras, akhrad*; Nişanyan, 7; Eren, 6; Tietze, 118), (And. Ağz.: ağlat, ahlet, aklap, ālad, hahlat) Gülgillerden, ağaç formunda, beyaz çiçekli,

meyveleri olgunlaştıktan sonra yenen yabani armut, *Pirus piraster*, (TS, 1, 48; TBAS, 23; BTS, 14; DS, I, 101, 132, 158; DS, VII, 2252; DS, XII, 4410; AVA, 304; EİA, 259)

ahlat armudu: (< Yun. *ahlada* + Far. *emrūd* + T. -u) bk. ahlat (TBAS, 24)

ahnit: (< ?) Otlaklarda yetişen ve çeşitli renklerde çiçekleri olan acı kabuklu bir ağaç (DS, I, 133)

añsıl: (< T. *aksıl*), (And. Ağz.: *añsil*) Yaprakları kızılıcık yaprağını andıran, dişbudağa benzer meyvesiz bir ağaç (DS, I, 134)

ahududu: (< Far. *āhū* + *tūt* + T. -u; Nişanyan, 8) Gülgillerden, 100 cm kadar bir yüksekliğe erişebilen, dikenli, beyaz çiçekli, çok yıllık bir bitki ve bu bitkinin duta benzeyen, kırmızı renkli, sulu ve kokulu yemişi, *Rubus idaeus*, (TS, 1, 50; TBAS, 24)

akağaç: (< T. *ak* + *ağaç*) Gürgengillerden, 30-35 m yükseklikte, kışın yapraklarını döken, kerestesinden yararlanılan beyaz kabuklu bir ağaçtır. Doğu Anadolu'nun meşe ormanlarında nadiren görülür, *Betula alba*, (TS, 1, 52; TBAS, 24; BTS, 17)

ak alıç: (< T. *ak* + Far. *ālūçe*) Dağlarda yetişen yabani ve dikenli bir ağacın meyvesi, alıç (DS, I, 137)

akarısta: (< T. *ak* + Far. *āreste*; “< Far. *āreste* ‘süslü’; MBTS, 1, 158”) Bir çeşit yumuşak buğday (DS, I, 140)

ak arpa: (< T. *ak* + *arpa*) Bir çeşit beyaz arpa (DS, I, 140; DS, XII, 4410)

akasma: (< T. *ak* + *asma*) Düğün çiçeğigillerden; odunsu, tırmanıcı, bileşik veya basit yapılı, beyaz çiçek veren, bahçelerde süs çiçeği olarak yetiştirilen sarılıcı bir bitki, *Clematis vitalba*, (TS, 1, 53; TBAS, 24; BTS, 17; TaS, I, 68)

akasya: (< Fr. *acacia* ~ EYun. *akakia*; Nişanyan, 8; < Fr. *acacia* < Lat. *acacia* < EYun. *akakia* < belki bir eski Mısır kelimesinden; Tietze, 124), (And. Ağz.: *agasiya*, *axisga*,

akısga) 25 m kadar yükselebilen, asıl vatanı Kuzey Amerika olmakla beraber, Türkiye’de özellikle yol kenarlarında görülen, sıcak iklimlerde birçok çeşidi yetişen ve tanen, zank, boya gibi maddelerinden yararlanılan beyaz çiçekli bir ağaç, *Robinia pseudoacacia*, (TS, 1, 53; TBAS, 24; DS, I, 131; DS, I, 146; Erz.İ.A., III, 18)

akbaba: (< *T. ak* + *Far. bābā*), (And. Ağz.: *akbabacca*, *akbabaç*, *akbabaçça*, *akbabaçya*, *akbaş*, *akbaşlı*, *akbaşlık*, *akbubacca*, *akbubaç*, *akbubaçya*, *akbubaşça*, *akbubatça*, *akbubecci*, *akbubecik*, *akbubeşçe*, *akbubetçe*, *akbuleşçe*, *akçababaş*, *akçıbaba*, *akmubatça*, *akpopatça*) Papatya (DS, I, 140)

akbabaç: (< *T. ak* + *Far. bābā* + *T. -ç*) bk. papatya (TBAS, 25)

akbacak: (< *T. ak* + *OFar. pāçak*) Çiğ olarak yenilen bir ot (DS, I, 141)

akbadılcan: (< *T. ak* + *Far. bādingān*) Yeşil domates (DS, I, 141)

akbakla: (< *T. ak* + *Ar. bākilā*), (And. Ağz.: *ahpahla*, *akpakla*) Kuru fasulye (TS, 1, 53; DS, I, 85; DS, I, 141; DS, XII, 4410)

ak baldır: (< *T. ak* + *baldır*), (And. Ağz.: *ak baldıran*, *ak pandur*) Zambakgiller familyasından, 80 cm kadar bir boya erişebilen, çok yıllık, soğanlı, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Ornithogalum narbonense*, (TBAS, 25, 27; BTS, 18; DS, I, 85; DS, I, 141)

akbardak: (< *T. ak* + *bardak*) bk. kardelen (TBAS, 25)

akbaş: (< *T. ak* + *baş*) Bir yıllık ve otsu bir bitkidir. Boyar madde olarak kullanılır, *Chrozophora tinctoria*, (TBAS, 25)

akbaşak: (< *T. ak* + *başak*) 1. bk. akbuğday, 2. bk. akbaşlı (I), (DS, I, 142)

akbaşlı: (< *T. ak* + *başlı*) 1. İnce ve sık yapraklı, beyaz çiçekli bir yabanî ot, ayvadana, 2. bk. akbaba (DS, I, 142)

akberdi: (< *T. ak + verdi*) Bataklıklarda yetişen ve hasır dokumaya yarayan bir çeşit ot (DS, I, 142)

akbitrak: (< *T. ak + pıtrak*), (And. Ağz.: *ābutıtrak*) Tarlalarda yetişen zararlı ve dikenli bir ot (DS, I, 35, 142)

akbörülce: (< *T. ak + börülce*), (And. Ağz.: *akböğrülce, akbörül*) 1. bk. akbakla, 2. Karnıkara, börülce (DS, I, 142)

akbuğday: (< *T. ak + buğday*), (And. Ağz.: *akbaş, akbaşlı, akbaşak, akbuldey, akbuydey, akça buğday*) Kurak iklime dayanıklı, sonbaharda ekilen, yassı, beyaz kabuklu, yumuşak bir çeşit ekmeklik buğday, (TS, 1, 53; DS, I, 32; DS, I, 143; DS, I, 145)

akbulama: (< *T. ak + bulama*) Beyaz kabuklu, büyük kışlık kavun, beyaz divlek (DS, I, 143)

akbulgar: (< *T. ak + bulgar*) Büyük salkımlı, iri yuvarlak taneli beyaz üzüm (DS, I, 143)

akburçak: (< *T. ak + burçak*) Baklagillerden, burçağa yakın bir bitki cinsi, *Lathyrus sativus*, (TS, 1, 53)

akbülgül: (< *T. ak + ? bülgül*) Çavuş üzümü (DS, I, 143)

akcabağ: (< *T. akça + bağ*) Ağaçlara sarılan, küçük yapraklı bir çeşit sarmaşık (DS, I, 145)

akçılıgarabalı: (< *T. akçilli + kara + balı*) Erken olgunlaşan bir çeşit kiraz (DS, XII, 4411)

akça: (< *T. akça*) Derelerin içinde yetişen basit yapraklı, kırmızı çiçekli, güzel kokulu, iki metre kadar boyu olan bir çalı (DS, I, 36)

akça ağaç: (< *T. akça* + *ağaç*) Akça ağaçgillerden, kışın yaprak döken, ülkemizde 10 kadar türü bulunan, süs ağacı olarak da dikilen, tahtası hafif ve sağlam bir ağaç, *Aceraceae*, (*isfendan*), (TS, 1, 54; TBAS, 25; BTS, 19; DS, I, 86; DS, I, 144; DS, XII, 4411; TaS, I, 69)

akça ağaçgiller: (< *T. akça* + *ağaç* + *-giller*) İki çeneklilerden, örneği akça ağaç olan, yaprakları karşılıklı dizilişli, çiçekleri er dişi ya da tek eşeyli, çanak ve taç yaprakları 4-5 adet serbest ya da birleşik, ovaryum üst durumlu, şizokarp tipi meyvesi olan, ülkemizde 1 cins ve 11 türle temsil edilen, ağaç ya da çalı formundaki bitkiler (TS, 1, 54; BTS, 19)

akça armudu: (< *T. akça* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Erken olgunlaşan, ince kabuklu, sarı, etli ve sulu bir tür armut (TS, 1, 54; DS, I, 144; DS, XII, 4411)

akçabardak: (< *T. akça* + *bardak*) bk. kardelen (TBAS, 25)

akçabudak: (< *T. akça* + *budak*) Kerestesi sert ve sağlam olan bir ağaç, kara ağaç (DS, I, 145)

akça buğday: (< *T. akça* + *buğday*) Beyaz, kılçıksız bir çeşit buğday (DS, I, 145)

akça elma: (< *T. akça* + *elma*) Bir çeşit elma (DS, I, 145)

akçakavak: (< *T. akça* + *kavak*) Akkavak (TS, 1, 54)

akça kesme: (< *T. akça* + *kesme*), (And. Ağz.: *akçe kesme*) Dağlarda yetişen ve keçiler tarafından yenilen çalı (DS, I, 146)

akçakızı: (< *T. akça* + *kızı*) bk. altın diken (TBAS, 30)

akçalı: (< *T. ak* + *çalı*) 1. Dalları yassı olan bir çeşit çalı, 2. Çit yapılan bir çeşit diken, çalı (DS, I, 146)

akçalıbasan: (< *T. ak + çalı + basan*) Bir çeşit buğday (DS, I, 146)

akça mercimek: (< *T. akça + Far. mercüme*) İri taneli bir çeşit mercimek (DS, I, 146)

akçarados: (< *T. akça + ? Rodos*) Bir çeşit beyaz buğday (DS, I, 146)

akçavdar: (< *T. ak + Far. çūdār*) Bir çeşit çavdar (DS, I, 146)

akçayazlık: (< *T. akça + yazlık*) Martta ekilen yazlık buğday (DS, I, 146)

akçiçek: (< *T. ak + çiçek*) Akasya ağacı (DS, I, 146)

akçöpleme: (< *T. ak + çöpleme*) Zambakgillerden, 100 cm kadar bir yüksekliğe erişebilen, yaprakları uzun, kazık köklü, yeşilimsi beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Veratrum album*, (TS, 1, 54; TBAS, 26)

akdarı: (< *T. ak + darı*) Buğdaygillerden, tohumları besin olarak kullanılan, kuraklığa dayanıklı bir bitki (TBAS, 26; www.draligus.com)

akdene: (< *T. ak + Far. dāne*) 1. Bir çeşit fasulye, 2. Çorba için iri öğütülen arpa (DS, I, 147)

akdiken: (< *T. ak + diken*) Hünnapgillerden, 2-6 m yükseklikte, dalları dikenli, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan bir bitki cinsi, *Rhamnus cathartica*, (TS, 1, 54; TBAS, 26; DS, XII, 4411)

akdirmit: (< *T. ak + Yun. dirmit/tirmit* 'bir cins mantar'; Tietze, 125, 628) Beyaz, küçük taneli bir çeşit üzüm (DS, I, 148)

akdut: (< *T. ak + Far. tūt*) Beyaz renkte olan dut (TS, 1, 54)

ak elma: (< *T. ak + elma*) Bir çeşit yuvarlak elma (DS, I, 137)

akfiğ: (< *T. ak* + *Yun. fiğ*) Bezelye (DS, I, 149)

akganak: (< *T. ak* + *kanak*) Kökü kesildiği zaman çıkan sütünden sakız yapılan, yaprakları tüylü bir çeşit ot (DS, I, 149)

akgernaz (< *T. ak* + ? *gernaz*), (And. Ağz.: *akgernez*, *akkermaz*, *akyarnaz*, *akyannaz*)
Bir çeşit beyaz ve yumuşak buğday (DS, I, 149; 164; DS, XII, 4411)

akgevrek: (< *T. ak* + *gevrek*; “< *kevre-k*; Clauson, 690”) Beyaz, sert kabuklu, gevrek bir çeşit üzüm (DS, I, 149; DS, XII, 4411)

akglik: (< *T. ak* + *kılık*) Küçük, sarı meyveli, boz renkli bir çeşit ağaç (DS, I, 149)

ak gök: (< *T. ak* + *gök*) 1. İyi kötü, yarı olmuş yarı olmamış sebze veya meyve, 2. Bir çeşit incir, 3. Çeşitli sebze (DS, I, 149)

akgut: (< *T. ak* + ? *gut*) İri taneli, güzel kokulu bir çeşit beyaz üzüm (DS, I, 150)

akguyrük: (< *T. ak* + *kuyruk*) İyi cins çay (DS, I, 150; DS, XII, 4411)

ak gül: (< *T. ak* + *Far. gul*) Beyaz gül (DS, I, 150)

ak güneyik: (< *T. ak* + *güneyik*; “< *güneyik* ‘kökü bulunamamıştır’; MBTS, 1, 1118”),
(And. Ağz.: *ak günek*) bk. *hindiba* (TBAS, 26)

ak hindiba: (< *T. ak* + *Ar. hindibā*) bk. *hindiba* (TBAS, 26)

ak kadın parmağı: (< *T. ak* + *Soğd. kadın* + *T. parmağı*) Büyük salkımlı, uzun taneli bir çeşit beyaz üzüm (DS, I, 155)

akkadina: (< *T. ak* + ? *kadina*) Papatyaya benzer sarı çiçekli bir ot (DS, I, 155)

akkanat: (< *T. ak + kanat*) Ürün vermeyen mısır bitkisi (DS, I, 155)

akkavak: (< *T. ak + kavak*), (And. Ağz.: *akgavak*) Söğütgillerden, yapraklarının altı beyaz olan, geniş dallı, kalın gövdeli, boyu çok uzayan bir çeşit kavak, *Populus alba*, (*akçakavak*, *Hollanda kavağı*), (TS, 1, 61; DS, XII, 4411)

akkayşak: (< *T. ak + kay(ı)şak*) Bir çeşit mantar (DS, I, 155)

akkız: (< *T. ak + kız*) 1. Killi ve nemli toprakta yetişen, uzun yapraklı, tüylü mor çiçekli bir çeşit diken olup sapsız soyularak yenir, 2. Genger otunun tazesini, şevketibostan, 3. Yaylalarda yetişen ve kuruyunca içi boş kamış hâline gelen ot (DS, I, 156)

akkozak: (< *T. ak + Far. gūzek*) Beyaz renkli afyon çiçeği (DS, I, 156)

akköse: (< *T. ak + Far. kūse*) Sonbaharda ekilen, soğuğa dayanıklı bir çeşit buğday (DS, I, 156)

akkulak: (< *T. ak + kulak*) 1. Beyaz mantar, 2. Sütü kurutularak güzel kokulu sakız yapılan bir çeşit ot (DS, I, 156)

akkulut: (< *T. ak + ? kulut*) Yeşil renkli, iri taneli bir çeşit üzüm (DS, I, 157)

aklahna üzümü: (< *T. ak + Yun. lahana + T. üzümü*) İri yuvarlak taneli, kalın kabuklu, dayanıklı bir çeşit beyaz üzüm (DS, I, 157)

aklan: (< *T. aklan*) Yeşil kabuğu kolay soyulan iyi cins ceviz (DS, I, 157)

aklar ot: (< *T. aklar + ot*) 1-2 m yükseklikte, çok yıllık, pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yaprakları kabız ve kan dindirici olarak kullanılır, *Lythrum salicaria*, (TBAS, 27)

akleyvaz: (< *T. ak + ? leyvaz*), (And. Ağz.: *ağlövlez*) 1. bk. akbakla, 2. ayşekadın fasulyesi (DS, I, 85, 158)

akmandır: (< *T. ak* + *mandıra* < *Yun. mantra*) Sütünden sakız yapılan ot, sakızlık (DS, I, 159)

akmantar: (< *T. ak* + *Yun. manitari*) Tadı güzel ve besleyici bir tür mantar, keçi mantarı, *Agaricus campestris*, (TS, 1, 62)

akmeri: (< *T. ak* + ? *meri*) Bir çeşit beyaz üzüm (DS, I, 159)

ak ot: (< *T. ak* + *ot*) Haşhaşın bir çeşidi (TaS, I, 74)

akova: (< *T. ak* + ? *T. ova*) Bir çeşit yumuşak buğday (DS, I, 159)

akpancar: (< *T. ak* + *Erm. banjar*) Ispanak gibi yenilen lezzetli, yabani bir ot (DS, I, 160)

akparmak: (< *T. ak* + *parmak*) bk. dökülgen (DS, IV, 1574)

ak pas: (< *T. ak* + ? *pas*) Lahana, turp, şalgam, karnabahar gibi bitkilerin kök dışındaki bütün bölgelerine yerleşebilen, özellikle semiz otugillerde karşılaşılan yosunumsu mantar, *Albugo candida*, (TS, 1, 63)

akpelin: (< *T. ak* + *Yun. pelinos*) bk. pelin (TS, 2, 1786)

akpusa: (< *T. ak* + *pus* < *Yun. pissa*; “< *Yun. pissa*; MBTS, 3, 2534”) Bir çeşit beyaz buğday (DS, I, 160)

akri: (< ?) Kırmızı ve dayanıklı kerestesi olan bir çeşit orman ağacı (DS, I, 161)

ak sarmaşık: (< *T. ak* + *sarmaşık*) Evren gülü, binkulaç ve ak asma da denilen sarmaşık (TaS, I, 74)

ak sedef otu: (< *T. ak* + *Ar. şadef* + *T. otu*) bk. acı yavşan (TBAS, 27)

akser: (< *T. ak* + *Far. ser*) Başakları koyu sarı renkte olan bir çeşit sert buğday (DS, I, 161)

akşışam: (< *Far. 'aks-ı şām*) Beyaz ve iri taneli bir çeşit buğday (DS, I, 161)

aksirke: (< *T. ak* + *Far. sirke*) Bir çeşit üzüm (DS, I, 161)

aksoğan: (< *T. ak* + *soğan*) Ada soğanı (TS, 1, 66)

aksöğüt: (< *T. ak* + *söğüt*) Söğütgillerden, kabukları eczacılıkta kullanılan bir söğüt türü, *Salix alba*, (TS, 1, 69)

aksulu: (< *T. ak* + *sulu*) Bir çeşit armut (DS, I, 162)

aksünter: (< *T. ak* + ? *sünter*) Sonbaharda ekilen, kışa dayanıklı yumuşak bir çeşit buğday (DS, I, 162)

akşam sabah (< *Sogd. akşam* + *Ar. śabāh*) Bir çeşit çiçek, (*akşam sabah güzeli*), (DS, I, 162)

akşam sabah güzeli: (< *Sogd. akşam* + *Ar. śabāh* + *T. güzeli*) bk. akşam sabah (DS, I, 162)

akşekeri: (< *T. ak* + *Far. şeker* + *T. -i*) Sarı renkli, tatlı bir çeşit armut (DS, I, 162)

aktahal: (< *T. ak* + *Ar. daħl* "tahıl") Buğday (DS, I, 162)

aktaş: (< *T. ak* + *taş*) bk. kardelen (TBAS, 27)

aktavuk: (< *T. ak* + ? *T. tavuk*) Çiğdeme benzeyen ve ilkbaharda açan bir çeşit beyaz çiçek (DS, I, 163)

aktop: (< *T. ak + top*) Bir çeşit buğday, (*aktopaç*), (DS, I, 163)

aktopaç: (< *T. ak + topaç*) bk. aktop (DS, I, 163)

akunduz: (< *EYun. akantos*; Tietze, 133) Yaylalarda yetişen, otsu gövdeli, geniş yapraklı, dalsız bitki (DS, I, 164)

ak üzüm: (< *T. ak + üzüm*) Sık taneli, büyük salkımlı bir çeşit beyaz üzüm (DS, I, 164)

akyavşan: (< *T. ak + yavşan*) Karın ağrılarında ilaç olarak kullanılan bir çeşit kokulu ot, acı yavşan (DS, I, 165)

akyazlık: (< *T. ak + yazlık*) Kellesi dört sıra olarak olgunlaşan sarı buğday (DS, I, 165)

ak yıldız: (< *T. ak + yıldız*) Yumrulu, beyaz çiçekli ve otsu bitkilerdir, *Ornithogalum*, *Liliaceae*, (TBAS, 27)

akzahran: (< *T. ak + Ar. safran < za'ferān*), (And. Ağz.: *aksarhan aksavran*) Bir çeşit tohumluk buğday (DS, I, 161; 165)

akzambak: (< *T. ak + Ar. zanbağ*) Zambakgillerden, süs bitkisi olarak yetiştirilen, çiçeği diş ve yüz şişlerinin tedavisinde kullanılan bir bitki, *Lilium candidum*, (TS, 1, 69)

ala: (< *ET. ala*; MBTS, 1, 86) Olgunlaşmamış ham kavun, karpuz, meyve (*alaca gök*, *alaca kır*), (DS, I, 169)

ala ayaş: (< *T. ala + ayaş*) Siyahlı beyazlı ve iri taneli bir çeşit üzüm (DS, I, 171)

alabacak: (< *T. ala + OFar. pāçak*) 1. Şeftali, 2. Biber (DS, I, 171)

alabaş: (< *T. ala + baş*) Turpgillerden, yaprakları lahanaya benzeyen, kökü şalgamdan daha büyük olan ve yemeği yapılan bir çeşit bitki (TS, 1, 70; DS, I, 173)

ala börülce: (< *T. ala* + *börülce*) Siyah benekli bir çeşit fasulye (DS, I, 174)

alaca: (< *T. alaca*) Ben düşmüş üzüm, erken olgunlaşan bir çeşit zm (DS, I, 175)

alaca bakla: (< *T. alaca* + *Ar. bükülü*) 1. Beyaz börülce, 2. bk. akbakla (DS, I, 176)

alaca gök: (< *T. alaca* + *gök*) bk. ala (DS, I, 169)

alaca kır: (< *T. alaca* + *kır*) bk. ala (DS, I, 169)

alaca menekşe: (< *T. alaca* + *Far. benefşe*) Herct menekşe (TS, 1, 71)

alaca ot: (< *T. alaca* + *ot*) Susuz yerlerde yetişen geniş yapraklı, dikenli bir çeşit ot (DS, I, 178)

alaca zm: (< *T. alaca* + *zm*) Bazı taneleri olgunlaşmış, bazıları yeşil olan bir çeşit zm (DS, I, 178; Gaz.A., III, 36; Krş.Y.A., 461)

ala cehri: (< *T. ala* + *Far. cehre*) Dikenli veya dikensiz, kışın yaprak döken, meyvesi yenmeyen ağaç veya ağacklardır, *Rhamnaceae*, (TBAS, 27; DS, I, 178)

alaçam: (< *T. ala* + *Ar. şam'*) Rengi kıızıla yakın bir am türü (TS, 1, 71)

alaganta: (< ?) Domates (DS, I, 187)

alagöbek: (< *T. ala* + *göbek*) Karaağalarda çıkan ve yemeği yapılan bir çeşit büyük mantar (DS, I, 187)

alagöz (I): (< *T. ala* + *gz*) Küçük taneli, ekşice bir çeşit zm (DS, I, 187)

alagöz (II): (< *T. ala* + *gz*) Krlarda biten ince, kılçıklı bir çeşit yaban otu (DS, XII, 4413)

alahta: (< ?) Büyük yapraklı bir çeşit bitki (DS, I, 189)

alakakaç: (< *T. ala + kakaç*) Gelincik çiçeği (DS, I, 189)

ala kangalı: (< *T. ala + ? kangal + T. -ı*) Yaprakları geniş ve benekli, kenarları dikenli, yenebilen bir çeşit ot (DS, I, 189)

alakavun otu: (< *T. ala + kavun + otu*) Ezildiği zaman kavun gibi kokan bir çeşit ot (DS, I, 190)

alakoruk: (< *T. ala + ? Far. koruk*) Yarı olmuş üzüm (DS, I, 191)

alamangumpili: (< öz. *is. Alman + Blg. Krumpir + T. -i*) İri, sarı ve sert, iyi bir çeşit patates (DS, XII, 4414)

alamelek: (< *T. ala + Ar. melek*), (And. Ağz.: *alamelik*) Bir yanı kırmızı, bir yanı sarı, iri taneli kiraz (DS, I, 193)

alantın: (< ?) Gürgenlerin dibinde veya alan yerlerde biten sütlü, beyaz renkli ve yemeği yapılan bir çeşit mantar (DS, I, 197)

alaoğlak: (< *T. ala + oğlak*) Beyaz ve kahverenkli bir çeşit fasulye, (*ala pakla*) (DS, I, 197)

ala pakla: (< *T. ala + Ar. bākilā*) bk. alaoğlak (DS, I, 197)

ala pancar: (< *T. ala + Erm. banjar*) Baharda görülen ve yemeği yapılan bir çeşit bitki (DS, I, 197)

alapo: (< ?) Akasya ağacına benzer bir çeşit ağaç (DS, I, 197)

alasıit üzümü: (< ? *alasıit + T. üzümü*) İnce kabuklu, iri taneli bir çeşit beyaz üzüm (DS, I, 199)

alasalı: (< *T. ala + sulu*) Yeni olmaya başlamış meyve (DS, I, 199)

alataşan üzümü: (< *T. ala + tavşan + üzümü*) Sarı renkli ve çilli bir çeşit üzüm (DS, I, 201)

alatura: (< *T. ala + tura*) Bir çeşit kırmızı üzüm (DS, I, 202)

alavurt: (< ?) Su kabağı (DS, I, 203)

alay çiçeği: (< *Yun. allágon + T. çiçeği*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 220)

alaz: (< *T. alaz < yalaz* “alev, alaz”; MBTS, 3, 3354; Gülensoy, I, 23), (And. Ağz.: *alız*)Yabani armut, ahlat (*alaz armudu, alaz armut*), (DS, I, 205, 221)

alaz armudu: (< *T. alaz + Far. emrūd + T. -u*) bk. alaz (DS, I, 205)

alaz armut: (< *T. alaz + Far. emrūd*) bk. alaz (DS, I, 205)

albadılcan: (< *T. al + Ar. bādincān < Far. bādingān*) Domates (DS, I, 207)

albalı: (< *T. al + balı*) Vişne (DS, I, 207)

albustan: (< öz. is. *Elbistan* ?) Kırmızı ve ufak taneli bir çeşit buğday (DS, I, 208)

alça: (< *T. alça*) bk. erik (TBAS, 101)

alçacık: (< *T. alça(k)cık*) Tarlada ekin arasında biten beyaz çiçekli bir ot (DS, I, 209)

aldangeç: (< *T. aldangaç*) İlkbaharda kırlarda yetişen ve patatesin küçüğüne benzeyen yenilebilir bir çeşit bitki (DS, I, 209)

aldimnit: (< *T. al + Yun. diminitis*) Pembe renkli bir çeşit üzüm (DS, I, 210)

alevlet: (< ?) Alıçtan büyük, bir yabancı meyve (DS, I, 211)

alg: (< *Fr. algue* ~ *Lat. alga*; Nişanyan, 14) Su yosunu (TS, 1, 80)

algemre: (< *T. al* + ? *gemre*) Koyu kırmızı renkte, dayanıklı bir çeşit üzüm (DS, I, 212)

alguş: (< *Yun. afkos*; Tietze, 151) Bir çeşit iri bezelye (DS, I, 214)

alıç: (< *Far. ālūçe* küçük erik < *alū* erik; Nişanyan, 14; Eren, 8) Gülgillerden, kırlarda yetişen, kışın yapraklarını döken, meyvesi sarı, kırmızı, mor ya da siyah renkli yabancı bir ağaç, *Crataegus*, (TS, 1, 81; TBAS, 29; BTS, 28; DS, I, 233; DS, VII, 2262; AAT, 202; AVA, 246; ETA, II, 585; Gaz.A., III, 39; GDİAT, 92, 262; KBAYA, 183; TaS, III, 1896)

alısın: (< ?) Tarlada ekine zarar veren yabancı otlar (DS, I, 220)

Alibey buğdayı: (< öz. *is. Ali* + *T. bey* + ? *buğday* + *T. -i*) Bir çeşit buğday (DS, I, 221)

alıçehre: (< *Ar. 'ālī* + *Far. çehre*) Yuvarlak, küçük ve siyah renkli, üzüme benzer meyvesi olan ve dericilikte kullanılan bir ağaç (DS, I, 221)

alidede: (< öz. *is. Ali* + *T. dede*) Güz armudu, küçük ve bir tarafı kırmızı armut (DS, I, 222)

alim erik: (< *Ar. 'alī m* + *T. erik*) Aşılı ve tatlı bir çeşit erik (DS, I, 222)

alim üzümü: (< *Ar. 'alī m* + *T. üzümü*) Küçük ve sık taneli siyah üzüm (DS, I, 222)

Aliöksüz: (< öz. *is. Ali* + *T. öksüz*) bk. güz çiğdemi (TBAS, 29)

ali yonca: (< *Ar. 'ālī* + ? *yonca*) Küçük yapraklı ve yoncaya benzer bir ot (DS, I, 222)

alkakuca: (< ?) Gelincik çiçeği (DS, I, 222)

Allahkmeği: (< öz. is. *Allāh* + *T. ekmeği*) İlbaharda, çokça yağmur sonu, taş ve kayalık yerlerde görülen mantar cinsinden, köksüz ve çocuklar tarafından yenen bir çeşit bitki (DS, I, 223)

allıballı: (< *T. allı* + *ballı*) Üzümden daha iri taneli mayhoş bir çeşit meyve (DS, I, 225)

allik taması: (< *T. allık* + ? *tamas* + *T. -ı*) Küçük ve tatlı bir çeşit erik (DS, I, 225)

alluca: (< *T. alluca*), (And. Ağz.: *alluce*) Yemeklere konulan yeşil erik (DS, I, 225)

almacık otu: (< *T. elmacık* + *otu*) Geniş yapraklı bir çeşit ot (DS, I, 227)

alma erdiren: (< *T. elma* + *erdiren*) Dikenli, beyaz bir ot (DS, I, 227)

almalık: (< *T. almalık*), (And. Ağz.: *almalīh*) Büyük yapraklı bir çeşit ot (DS, I, 227)

Alman papatyası: (< öz. is. *Alman* + *Yun. papadia* + *T. -sı*) Orta Avrupa'da yetişen bir papatya türü, *Anfhemis mobilis*, (TS, 1, 90)

alma yaprağı: (< *T. elma* + *yaprağı*) Enli yapraklı bir çeşit bitki (DS, I, 228)

almuharı: (< *T. al* + ? *muħarı*) Bir çeşit erik (DS, I, 228)

almümmük: (< *T. al* + ? *mümmük*) Gelincik (DS, I, 228)

alo: (< *Far. ālū*; Tietze, 157) 1. bk. can eriği, 2. Kara erik (DS, I, 228; DS, XII, 4416)

aloğlu: (< *T. al* + *oğ(u)lu*) Yemeye ve şarap yapmaya yarayan kokulu, sarı renkli üzüm (DS, I, 228)

aloruh: (< ?) Otların üzerinde görülen, yeşil, vişneye benzer bir çeşit bitki (DS, I, 229)

al pehlivan: (< *T. al* + *Far. pehlevān*) Bir çeşit kırmızı üzüm (DS, I, 229)

altı kenar: (< *T. altı* + *Far. kenār*) bk. altı kıran arpa (DS, I, 230)

altı kıran: (< *T. altı* + *T. kıran* ‘kenar, kıyı, uç’; “< *kıran*”; MBTS, 2, 1677”) bk. altı kıran arpa (DS, I, 230)

altı kıran arpa: (< *T. altı* + *T. kıran* + *arpa*) Sulu toprakta yetişen ve başağı altı sıralı olan arpa (And. Ağz.: *altı gıran arpa*, *altı kenar*, *altı kıran*, *altı köşe arpa*, *altıran*), (DS, I, 230; Gaz.A., III, 42)

altı köşe arpa: (< *T. altı* + *Far. kūşe* + *T. arpa*) bk. altı kıran arpa (DS, I, 230)

altın ağacı: (< *T. altın* + *ağacı*; “< *altın* Eski Türkçeden başlayarak kullanılır, Orta Türkçede *altūn* olarak geçer. Eski Kıpçakçada da *altūn* biçimi kullanılır. Kökenini açık olarak bilmiyoruz. Németh Türkçe *altun*’u Moğolca *altan* biçimiyle birleştirmekle yetinmiş, kökeni üzerinde durmamıştır. Ramstedt *altun* biçiminin başında Türkçe *al* (*kızıl*) sözünün geçtiğini dile getirmiştir. Daha sonra *ET. altun* ve *Moğ. altan* biçimlerinin Türkçe *al* (*kızıl*) ve Korece *ton* (*değerli metal*) sözlerinden oluştuğunu yazmıştır. Bu görüşü Räsänen de benimsemiştir. Ancak Doerfer Türkçede *ton* (*metal*) sözünün geçmediğini vurgulayarak bu açıklamaya katılmamıştır; Eren, 9, 10; < *ET. altun*; Tietze, 159; < **āl* + *ton*; Räsänen, 18”) bk. cehri (TBAS, 29)

altınbaş: (< *T. altın* + *baş*) Daha çok Ege bölgesinde yetişen, yuvarlak, kabuğu sarı benekli, çok tatlı bir kavun türü 2. Sarı, kalın kabuklu bir çeşit lezzetli üzüm, 3. Süpürge yapılan, mavi çiçekli bir ot (TS, 1, 93; DS, I, 231)

altınbaşak: (< *T. altın* + *başak*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 29)

altıncık: (< *T. altıncık*) Latin çiçeği (DS, I, 231)

altın çiçeği: (< *T. altın* + *çiçeği*) bk. ölmez çiçek, (TBAS, 30; DS, I, 231)

altın dikenli: (< *T. altın + dikenli*) 70-80 cm yükseklikte, tüylü, dikenli, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Scolymus hispanicus*, (TBAS, 30)

altın kökü: (< *T. altın + kökü*) Güney Amerika'da yetişen, kusturucu niteliği olan bir kök, ipeka, *Cephaelis ipeca cuanha*, (TS, 1, 94)

altın otu: (< *T. altın + otu*) Kaya boşluklarında ve nemli yerlerde yetişen, yaprakları idrar söktürücü ve kabız giderici olarak kullanılan, 5-20 cm yükseklikte, çiçeksiz, çok yıllık ve otsu bir bitkidir, *Aspleniaceae*, (TBAS, 30; BTS, 32; DS, I, 232)

altıntop (I): (< *T. altın + top*) 1. Turunçgillerden, sıcak bölgelerde yetişen bir meyve ağacı, greyfrut, *Citrus decumana*, 2. Bu ağacın kanarya sarısı renginde, tadı acımsı meyvesi, kız memesi, greyfrut, (TS, 1, 94)

altıntop (II): (< *T. altın + top*) İki çeneklilerden, uzun, dikenli ve kürecikler hâlinde sapları olan bir kaktüs türü, *Trollius ranunculoides*, (TS, 1, 94)

altın yumurta mantarı: (< *T. altın + yumurta + Yun. manitari + T. -i*) İstanbul civarında yetişir, yenen bir mantardır. Bazı *Amanita* türleri ölüm ile sonuçlanan zehirlenmelere neden olmaktadır, *Amanita caesarea*, (TBAS, 30)

altı parmak: (< *T. altı + parmak + otu*) Kısa saplı, iri taneli bir çeşit kiraz (DS, I, 232)

alvala: (< *ET. al* 'kuvvetli açık kırmızı' ve *Far. vāla* 'bir cins ipekli'; Tietze, 160), (And. Ağz.: *alvele*) Gelincik, tarla gülü (DS, I, 234; TBAS, 30)

alvar eriği: (< *T. al + var + eriği*) Yaş ve kuru olarak yenen, kırmızı, yuvarlak erik (DS, I, 234)

alyanak: (< *T. al + yanak*) 1. İnce kabuklu, tatlı ve kırmızı renkli bir çeşit kiraz, 2. Ayşekadın fasulyesi, 3. Bir çeşit zerdali, 4. Kırmızı kabuklu bir çeşit üzüm, 5. Bir yanı kırmızı renkli elma (DS, I, 235)

al yonca: (< *T. al* + ? *yonca*) Hayvanların severek yedikleri kırmızı çiçekli bir ot (DS, I, 235)

alyud: (< *T. al* + *yut*) Hindistan cevizi (Erz.İ.A., III, 24)

amariken: (< öz. *is. Amerikan*) Bir çeşit buğday (DS, I, 237)

Amasya: (< öz. *is. Amasya*), (And. Ağz.: *amasiya*) Uzun zaman taze kalan bir çeşit üzüm (DS, I, 237)

amber ağacı: (< *Far. amber* < *Ar. 'anber* + *T. ağacı*) Baklagillerden bir cins mimoza, *Geum urbonum*, (TS, 1, 98)

amberbu: (< *Far. amber* + *būy*; Nişanyan, 16; Tietze, 173) Hindistan'da, İran'da yetişen, pişince güzel bir koku veren, iri ve uzun taneli bir tür pirinç (TS, 1, 98)

amber çiçeği: (< *Far. amber* + *T. çiçeği*) Amber ağacının toparlak, fındık büyüklüğünde, altın sarısı renginde güzel kokulu çiçeği (TS, 1, 98)

Amerika armudu: (< öz. *is. Amerika* + *Far. emrūd* + *T. -u*) 1. Defnegillerden, Amerika'da yetişen bir ağaç, *Persea gratissima*, 2. Bu ağacın armuda benzer yemişi, (TS, 1, 99)

Amerika bademi: (< öz. *is. Amerika* + *Far. bādām* + *T. -i*) Aselbent ve zamk gibi maddeler veren bir sıcak iklim ağacı, *Styrax americana*, (TS, 1, 99)

Amerika elması: (< öz. *is. Amerika* + *T. elması*) 1. Antep fıstığıgillerden, Amerika'da yetişen bir ağaç ve bu ağacın badem biçiminde, çekirdekli, armuda benzer yemişi, *Anacardium occidentale*, (*bilader ağacı*), (TS, 1, 99)

Amerikan biber ağacı: (< öz. *is. Amerikan* + *Yun. pipéri* + *T. ağacı*) bk. yalancı biber ağacı (TBAS, 279)

Amerika üzümü: (< öz. is. *Amerika* + *T. üzümü*) bk. şekerçi boyası (TS, 2, 2083)

amesken: (< *EYun. damaskino*; Tietze, 165), (And. Ağz.: *amaskene, ameskene*) Bir çeşit küçük, siyah erik (DS, I, 238)

amez: (< ?) Bir çeşit güz armudu (DS, I, 238)

amme: (< *Ar. 'amme*) Bağdat hurması veya Trabzon hurması denilen elma büyüklüğünde, turuncu renkli bir çeşit meyve (DS, I, 239)

amofta: (< *Yun. xamofta*; Tietze, 168) Dağ çileği (DS, I, 239)

anababa kekiği: (< *T. ana* + *Far. bābā* + ? *kekik* + *T. -i*) bk. acı yavşan (TBAS, 20)

anababa kokusu: (< *T. ana* + *Far. bābā* + *T. kokusu*) 1. Kır menekşesi, 2. Yaprığı kekik otuna benzeyen, mercanguş da denilen bir çeşit çiçek (DS, I, 244)

anaç tiken: (< *T. anaç* + *diken*) Bir iki metre yüksekliğinde dikenli bir bitki (DS, I, 247)

Anadolu otu: (< öz. is. *Anadolu* + *T. otu*) bk. çay üzümü (TBAS, 31)

anadut: (< *Yun. anadoti*; Tietze, 171) Yaşlı dut ağacı (DS, I, 248)

anahtar bitkiler: (< *Yun. aniktiri* + *T. bitkiler*) Mera üzerinde çok bulunan ve bunların doğru bir şekilde otlatılmaları ile tüm meranın doğru bir şekilde otlanmış olacağı kabul edilen bitki türleri (TS, 1, 105)

anakara üzümü: (< öz. is. *Ankara* ? + *T. üzümü*) Şarapçılıkta kullanılan iri taneli, ince kabuklu bir çeşit üzüm (DS, I, 249)

analı kızılı: (< *T. analı* + *kızılı*) Salkımında irili ufaklı taneleri bulunan bir çeşit üzüm (DS, I, 251)

ananas: (< *Fr. ananas* < *İsp.* < Brezilya Kızılderililerinden olan *Guarani*'lerin dilinde *nana*; Tietze, 172; Nişanyan, 19) Ananasgillerden, 60-120 cm kadar boylanabilen, meyvesi çam kozalağına benzeyen, sıcak bölgelerde yetişen, çok yıllık, otsu bitkiler, *Ananas sativus*, (TS, 1, 106; BTS, 41)

ananasgiller: (< *Fr. ananas* + *T. -giller*) Bir çeneklilerden, sıcak ülkelerde yetişen ve örneği ananas olan bitki familyası (TS, 1, 106)

anapa: (< *belki bir yer isminden*; Tietze, 172) Bir çeşit fasulye, (*anapa pahlisi*), (DS, I, 252)

anapa pahlisi: (< *anapa* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) bk. anapa (DS, I, 252)

anason: (< *Yun. anison* = *EYun. anethon/annethon*; Nişanyan, 19; < *Ar. anīsūn/yansūn* < *EYun. aneton*; Tietze, 173) Maydanozgillerden, kokulu tohumu hamur işlerinde ve rakı yapımında kullanılan, yurdumuzda ekimi yapılan, bir yıllık, otsu, beyaz çiçekli bir bitki, *Pimpinella anisum*, (TS, 1, 107; TBAS, 31; BTS, 42; DS, XII, 4418; KYA, 207)

anbak: (< ?) Yeşil kabuklu taze ceviz (DS, I, 254)

ancap: (< ?) Bir çeşit yaban armudu (DS, I, 255)

andatıka: (< *öz. is. Antartika* ?) Eflatun renkte meyvesi olan kara yemiş (DS, I, 258)

andıra: (< ?), (And. Ağz.: *andiraz*) İlbaharda ilk defa olgunlaşan, acı kabuklu, küçük meyveli bir kiraz ağacı (DS, I, 260, 262)

andız: (< *ET. anđuz*; Nişanyan, 19; Tietze, 176) 1. Yaprakları dikenli olan bir çeşit ardıç, 2. Servi ağacı, 3. Kırlarda yetişen yabani bir otun kökü, *Cupressaceae*, (*anduz*

ağacı), (TS, 1, 109; TBAS, 31; BTS, 42; DS, I, 261; DS, VII, 2477; DS, XII, 4419; TaS, I, 150)

andız otu: (< *T. andız + otu*), (And. Ağz.: *anduz otu*) Birleşikgillerden, nemli yerlerde yetişen, 1-2 m yükseklikte, kazık köklü, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, (TS, 1, 109; TBAS, 31)

anemon: (< *Fr. anemone*) Dağ lâlesi (TS, 1, 109)

anger: (< ?) Bir çeşit armut (DS, I, 264)

angiç: (< *T. angiç*), (And. Ağz.: *angaç*) Zakkum ağacı (DS, I, 265)

angız: (< *ET. ağız* “kökü belli değildir”; MBTS, 1, 141) 1. İğde ve kara çalının dikenli, 2. Tarla kenarlarındaki otlar (DS, I, 271)

anık: (< *Erm. ananuh*; Eren, 13; Tietze, 178), (And. Ağz.: *anuh, anih, annuh, annuk, anuh, anuk*) Ballıbabagiller familyasından, tek yıllık, mavi çiçekli, yemeklere koku vermek için kullanılan bir bitki, *Ziziphora*, (TBAS, 32; BTS, 43; DS, I, 268; DS, XII, 4420; Erz.İ.A., III, 25; EYAD, 231; KBAYA, 183; KIAT, 306)

anis: (< ?) Yaprığından ve meyvesinden yem olarak faydalanılan bir çeşit ağaç (DS, I, 273)

ankri: (< ?) Yaprığı çama, gövdesi ardıca benzer bir çeşit orman ağacı (DS, I, 274)

anslı: (< ? *ans + T. -li*), (And. Ağz.: *ansli*) Fena kokulu bir çeşit ot (DS, I, 280)

Antep fıstığı: (< *öz. is. Antep + Ar. fustuğ + T. -i*) 1. Antep fıstığıgillerin örnek bitkisi, yurdumuzda Gazi Antep ve Siirt bölgelerinde yetişen, 10 m kadar bir boya erişebilen ve kışın yaprak döken bir ağaç, 2. Bu ağacın ince ve sert kabuklu, yağlı yemişi, *Pistacia vera*, (TS, 1, 116; TBAS, 32; BTS, 45)

Antep fıstığıgiller: (< öz. is. *Antep* + *Ar. fustuğ* + *T. -ı* + *-giller*) Ayrı taç yapraklılardan, tipik örneği Antep fıstığı ağacı olan bir familya (TS, 1, 116)

Antep karası: (< öz. is. *Antep* + *T. karası*) Bir çeşit kırmızı üzüm (DS, I, 280)

anzarot: (< *Ar. 'anzerūt*; Nişanyan, 23; Eren, 13; Tietze, 185) Sıcak ülkelerde yetişen bodur bir ağaç, *Sarcocolla*, (TS, 1, 119)

Anzer çayı: (< öz. is. *Anzer* + *Çin. çay* + *T. -ı*) Ballıbabagiller familyasından, Doğu Karadeniz bölgesinde yaygın olan, çiçek ve yaprakları çay olarak içilen, 10-25 cm yükseklikte, çok yıllık, kuvvetli kokulu ve pembe çiçekli bir bitkidir, *Labiataea*, (TBAS, 32; BTS, 48)

apalak: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 1, 148) 1. Çiğdem çiçeği, 2. Kuvvetli, gür fidan, 3. Biraz yükselmiş ekin (DS, I, 283)

apartu: (< ?) Baharda erken biten beyaz çiçekli bir ot (DS, I, 285)

apırcak: (< ? *apır* + *T. -cak*) Yeşil kabuklu ceviz (DS, I, 287)

apotı: (< ?) Patates (DS, I, 289)

appa: (< ?) Dağlarda biten bir çeşit yabani ot (DS, I, 289)

aptal baklası: (< *Ar. ebdāl* + *Ar. bākilā* + *T. -st*) Bir çeşit bakla (DS, I, 291)

aptal otu: (< *Ar. ebdāl* + *T. otu*) bk. kenevir (TBAS, 33)

Arabistan defnesi: (< öz. is. *Arabistan* + *Yun. dāfni* + *T. -si*) Dulaptal otugillerden, Asya ve Afrika'nın sıcak bölgelerinde yetişen, kabukları hekimlikte kullanılan bir ağaççık, *Daphne gnidium*, (TS, 1, 123)

aragogik: (< ?) Tarlalarda biten ve kestaneye benzeyen bir ot kökü (DS, I, 293)

araka: (< Yun. *arakas* < *arakos*; Eren, 15; Tietze, 191) İri taneli bezelye (TS, 1, 124; DS, I, 294)

arakçıl: (< ? *arak* + *T. -çıl*) Sebuzek dikenini de denilen ve köylülerce süt süzgeci olarak kullanılan yumruk büyüklüğünde bir çeşit diken (DS, I, 294)

arani: (< ?) Kavak ağacı (DS, I, 298)

Arap buturağı: (< öz. is. *Arap* + *T. pıtrağı*) Yüksek, kısa dallı, dikenli bir yaz bitkisi (DS, I, 298)

Arapcan: (< öz. is. *Arap* + *Far. cān*) Su kenarında yetişen dikenli, ince uzun bir çeşit bitki (DS, I, 298)

Arapdede: (< öz. is. *Arap* + *T. dede*) bk. centiyane (TBAS, 33)

Arap elması: (< öz. is. *Arap* + *T. elması*) İrice, koyu kırmızı, mayhoş, kiraz mevsiminde yetişen bir çeşit elma (DS, I, 292)

Arap mantarı: (< öz. is. *Arap* + Yun. *manitari* + *T. -i*) bk. domalan (TaS, II, 1208)

Arap otu: (< öz. is. *Arap* + *T. otu*) bk. dağ sümbülü (TBAS, 33)

arapsacı: (< öz. is. *Arap* + *T. saçı*) Küçük, yuvarlak ve çok sık yeşil yaprakları olan, uzadıkça aşağı doğru sarkan bir tür süs bitkisi (TS, 1, 127)

arapsiki: (< öz. is. *Arap* + *T. siki*) bk. Araptaşağı (DS, I, 299)

Arap sümbülü: (< öz. is. *Arap* + *Far. sunbul* + *T. -ü*) bk. dağ sümbülü (TBAS, 33)

Arap şalgamı: (< öz. is. *Arap* + *Far. şalgam* + *T. -i*) 1. Siyah turp, 2. Kara kabuklu yer elması (DS, I, 299)

araptaşığı: (< öz. is. *Arap* + *T. taşığı*) 1. Koni şeklinde, üzeri çizgili, çok acı ve siyah renkli bir otun meyvesi, 2. Yeşil çiçekli, yumru köklü bir çeşit ot, 3. İnce uzun yapraklı, salkım şeklinde mor çiçekli bir kır çiçeği, 4. Tam olgunlaşmamış siyah incir, (*Arapsiki*), (DS, I, 298)

Arap topalağı: (< öz. is. *Arap* + *T. topalağı*) bk. kara topalak (TBAS, 33)

Arap yasemini: (< öz. is. *Arap* + *Far. yāsemen* + *T. -i*) bk. yasemin (TBAS, 33)

araşit: (< *Fr. arachide*) Yer fıstığı (TS, 1, 127)

araz: (< *Ar. 'araz*; MBTS, 1, 159) Bir çeşit ot (DS, I, 301)

arcı ağaç: (< ? *arcı* + *T. ağaç*) Kırlarda bulunan bodur bir çeşit ağaç olup, yaprakları oğlaklara yedirilir (DS, I, 302)

arcıman: (< ? *arcı* + *T. -man*) Karaçalı (DS, I, 302)

ardıç: (< *ET. artuç*; Nişanyan, 25; Eren, 15; Clauson, 204; Tietze, 193), (And. Ağz.: *arduç, arduñç*) Servigillerden, güzel kokulu yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarlak kara yemişleri ilâç olarak kullanılan bir ağaççık, *Juniperus*, (TS, 1, 128; TBAS, 33; BTS, 52; DS, I, 302; DS, I, 307; DS, XII, 4423; ETA, II, 280; KMYA, 281; SA, 128)

ardıç burcu: (< *T. ardıç* + *T. burç* < *Sans. marica/marīca* + *T. -u*) 5-20 cm yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, yarı parazit bir bitkidir, *Loranthaceae*, (*ardıç kılığı*), (TBAS, 34; DS, I, 304)

ardıç kılığı: (< *T. ardıç* + *kılığı*) bk. ardıç burcu (DS, I, 304)

ardıç otu: (< *T. ardıç* + *otu*) Ardıç ağacının küçük bitkisi (TS, 1, 128)

ardık: (< ?) Dağda yetişen, kılıç şeklindeki yaprakları hayvanlara yem olarak verilen bir çeşit bitki (DS, I, 304)

areb kozu: (< Ar. 'Arab + Far. *gōz* + T. -u) Kabuklu taze ceviz (DS, I, 308)

argun: (< ET. *argun/arkun*; Tietze, 194) bk. ahlat (TBAS, 34)

arı çiçeği: (< T. *arı* + *çiçeği*) Kırlarda biten, gonca hâlinde toplu çiçekleri bulunan, koyunların severek yediği, arıların da bal topladığı bir çeşit bitki (DS, I, 314)

arı götü: (< T. *arı* + *götü*) Ekinlerin içinde çok bulunan bir çeşit dikenli ot (DS, I, 315)

arı gülü: (< T. *arı* + Far. *gul* + T. -ü) Gelincik (DS, I, 315)

arı otu: (< T. *arı* + *otu*) 1. Kırmızı, sarı renkli, arıların çokça kondukları bir kır çiçeği, 2. Yenilebilen, en fazla 20 cm büyüklüğünde, küçük ve tüylü yapraklı bir ot (DS, I, 322)

arı pürü: (< T. *arı* + Far. *pür* + T. -ü) Arı çiçeği (DS, I, 322)

arı saman: (< T. *arı* + *saman*) Beyaz buğday (DS, I, 322)

arış: (< Far. *ereş-eriş*; MBTS, 1, 162), (And. Ağz.: *arıs*) 1. Asma, 2. Gelincik (DS, I, 322, 324)

armut: (< Far. *emrūd/ermūd/enberūd*; Nişanyan, 27; Eren, 18; Tietze, 199), (And. Ağz.: *almut, amıt, āmit, āmut, armud, armıt*) Gülgillerden, yaprağını döken, çiçekleri beyaz, yurdumuzun her yerinde yetişen bir ağaç ve bu ağacın rengi sarıdan yeşile kadar değişebilen tatlı, sulu, yumuşak, ufak çekirdekli meyvesi, *Pirus communis*, (TS, 1, 135; BTS, 55; DS, I, 228; DS, I, 239; DS, I, 328; AA, 80,102; ADYA, 338; AVA, 91; DA, 148; Erz.İ.A., III, 27; EYAD, 165; Gaz.A., III, 51; GDİAT, 14; Ka.Y.A., 194; KİA, 218; KİAT, 22, 25; KMYA, 237; Krş.Y.A., 409, 461; OAAD, 36; STİAT, 28, 218; TİYA, 247; UA, 19)

armut kabađı: (< *Far. emrūd + T. kabađı*) Ürünü armut biçiminde olan bir süs kabađı (TS, 1, 135)

armut otu: (< *Far. emrūd + T. otu*) bk. burç (TBAS, 34)

arnad: (< ?) Yuvarlak, sulu, koyu mor renkli iri taneli bir çeşit üzüm (DS, I, 329)

Arnavut biberi: (< öz. is. *Arnavut + Yun. pipéri + T. -i*) Acı, kırmızı biber (TS, 1, 136)

Arnavut darısı: (< öz. is. *Arnavut + T. darısı*) bk. darı (TBAS, 34)

Arnavutköy çileđi: (< öz. is. *Arnavut + Far. kūy + T. çileđi*) bk. çilek (TS, 1, 486)

arpa: (< *ET. arpa*; Clauson, 198; Tietze, 200; “< Eski Türkçeden başlayarak kullanılır. Orta Türkçede *arpa* olarak geçer, Eski Kıpçakçada da *arpa* biçimi kullanılır. Bilimsel yayınlarda *Hint-Avrupa* dillerinden alındığı sıklıkla dile getirilmiştir; Eren, 19”) Buğdaygillerden, taneleri ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen, ülkemizde geniş bir alanda kültürü yapılan, bir yıllık otsu bitki, *Hordeum vulgare*, (TS, 1, 136; BTS, 55; DS, I, 330; AA, 74; AAT, 58; ADYA, 248; AVA, 169, 200; ETA, II, 264; EYAD, 227; GBAA, 9, 43; GDİAT, 66; Ka.Y.A., 219; KİA, 164; KİAT, 70, 118, 119; KYA, 147, 184; OAAD, 130, 180; SA, 103; TİYA, 235, 275; ZBKİA, 105, 143)

arpa armudu (< *T. arpa + Far. emrūd + T. -u*), (And. Ağz.: *arparamıdı*) Arpa zamanı yetişen, sulu, yeşil renkli bir çeşit armut (DS, I, 330)

arpacık soğanı: (< *T. arpacık + soğanı*) Tohumdan yetiştirilen ve tohumluk olarak kullanılan küçük soğan (TS, 1, 136)

arpa elması: (< *T. arpa + elması*) Yazın yetişen bir çeşit elma (DS, I, 330)

arpağan: (< *T. arpa + gan*; Eren, 19), (And. Ağz.: *arpagan*) Yabani arpa (TS, 1, 136; DS, I, 330)

arсланayağı: (< *T. arslan* + *ayağı*) bk. aslanpençesi (TBAS, 34)

arşın üzüm: (< *Ar. arşın* + *T. üzüm*) Beyaz, uzun, bir çeşit üzüm (DS, I, 333)

artıgan: (< *T. artağan* < *art-* + *-ağan*), (And. Ağz.: *artığa*) Yaprakları dövülerek ele kına gibi yakılan bir çeşit bitki (DS, I, 334)

arlı: (< *T. arlı*) Bol meyveli ağaç, bitki (DS, I, 336)

asfur: (< *Ar. 'uśfūr*; Tietze, 208) Bahçelerde yetiştirilen, sarı çiçekli, yemeklerde kullanılan bir bitki (DS, I, 341)

asılmışadam: (< *T. asılmış* + *Ar. ādem*) Salepgillerden, çiçekleri asılmış bir insana benzeyen ve köklerinden salep çıkarılan bir bitki (TS, 1, 143)

asker borusu: (< *Ar. 'asker* + *T. borusu*) Çobandüdüğü de denilen bir çiçek (DS, I, 344)

asker gülü: (< *Ar. 'asker* + *Far. gul* + *T. -ü*) Dağlarda yetişen bir çeşit yaban gülü (DS, I, 344)

askı düleği: (< *T. askı* + *divleği*) Sarı renkli, üzerinde kara çizgiler bulunan bir çeşit kavun (DS, I, 344)

askil: (< *Gürc. askili*; Tietze, 211) Kuşburnu meyvesi (DS, I, 345)

aslanağzı: (< *T. arslan* + *ağ(ı)zı*), (And. Ağz.: *aslanāzı*) Sıraca otugillerden, türlü renkte, güzel, kokusuz çiçekleri olan bir bitki (TS, 1, 146; DS, I, 345)

aslankulağı: (< *T. arslan* + *kulağı*) Bir sap üzerinde dizili sarı veya kırmızı çiçekli otsu bir bitki (TS, 1, 146)

aslankuyruğu: (< *T. arslan* + *kuyruğu*) Ballıbabagillerden, eskiden hekimlikte terletici olarak kullanılan bir bitki, *Leonurus*, (*yer pırasası*), (TS, 1, 146)

aslanpençesi: (< *T. arslan* + *Far. pençe* + *T. -si*) Gülgillerden, çok yıllık, otsu, sarı ve beyaz çiçekli bir yabancı bitki, *Alchemilla*, (TS, 1, 146; TBAS, 34; BTS, 55)

aslım: (< ?) Bir çeşit ot (DS, I, 345)

asma: (< *T. asma*) 1. Asmagillerden, dalları çardak üzerine yayılan bitkilere genel olarak verilen ad, 2. Belirli bir tür üzüm veren bitki, *Vitis*, (TS, 1, 146; DS, I, 345; GDİAT, 23; KIAT, 105; TİYA, 247)

asma gatak: (< *T. asma* + *kabak*) Bir çeşit süs kabağı (DS, XII, 4425)

asmağiller: (< *T. asma* + *-giller*) İki çeneklilerden, belli başlı türü asma olan bitki familyası (TS, 1, 146)

asma kabağı: (< *T. asma* + *kabağı*) 1. Kabakgillerden, sürüngen veya sarılgan, mevsimlik bir kabak türü, *Lageneria vulgaris*, 2. Bu türün ince uzun, sebze olarak kullanılan ürünü (TS, 1, 146)

asma üzümü: (< *T. asma* + *üzümü*) 1. Kışın yenmek üzere hevenk şeklinde asılıp saklanan büyük taneli ve kalın kabuklu bir çeşit üzüm, 2. Çardaklara, ağaç dallarına kadar uzayan üzüm (DS, I, 346)

aspidistra: (< *Fr. aspidistra*) Zambakgillerden, genellikle saksıda yetiştirilen, yaprakları doğrudan doğruya topraktan çıkan bir süs bitkisi (TS, 1, 147)

aspir: (< *Ar. 'uşfür*; MBTS, 1, 187), (And. Ağz.: *hasbir*, *haspir*) 25-50 cm yükseklikte, tohumundan yağ çıkarılan, turuncu çiçekli ve otsu bir bitkidir, Orta Anadolu bölgesinde yetiştirilir, *Carthamus tinctorius*, (TBAS, 35; DS, I, 347; DS, VII, 2298; DS, XII, 4425; Gaz.A., III, 391)

aster: (< ?) Beyaz renkte açan bir yaban çiçeği (DS, I, 347)

aşağı bitkiler: (< *T. aşağı + bitkiler*) Su yosunları, mantarlar ve kara yosunları gibi su dışında fazla boy atmayan damarsız bitkiler (TS, 1, 149)

aşbak: (< ?) AŞISIZ fidan (DS, I, 351)

aşendos: (< *EYun. áherdos*; Tietze, 215) Bir çeşit armut (DS, I, 352)

aşenpilunç: (< ?) Eğrelti otuna benzeyen bir çeşit ot (DS, I, 352)

aş eriği: (< *T. aş + eriği*) Bir çeşit iri erik (DS, I, 352)

aşı: (< *T. aşı*; MBTS, 1, 191) Armut (DS, I, 353)

aşıaşı: (< *T. aşı + aşı*) Tohum kapakları sert, büyükçe bir ot (DS, I, 353)

aşıkara: (< *T. aşı + kara*) bk. aşı karaköy (DS, I, 354)

aşı karaköy: (< *T. aşı + kara + Far. kūy*) Bir çeşit kara üzüm, (*aşıkara*), (DS, I, 354)

aşılak: (< *T. aşılak*), (And. Ağz.: *aşlak, haşlak*) Aşılanmış bitki (DS, I, 354; DS, I, 359; DS, VII, 2304)

aşılama: (< *T. aşılama*) Büyük ve sulu armut (DS, I, 354)

aş inciri: (< *T. aş + Far. encīr + T. -i*) Küçük cins incir (TaS, I, 265)

aşkar: (< *Ar. eşkar*; MBTS, 1, 196) İri taneli, sert kabuklu, çok tatlı bir çeşit üzüm (DS, I, 358)

aşk merdiveni: (< *Ar. 'aşk + Far. nerdibān + T. -i*) bk. fujer (TS, 1, 804)

aş otu: (< *T. aş + otu*) bk. gelincik (TBAS, 35)

aşur: (< *Ar. 'āşūre*; MBTS, 1, 197) Bir çeşit bitki (DS, I, 363)

aşūra buğday: (< *Ar. 'āşūre + T. buğday*) Rengi kırmızıya çalan bir çeşit buğday (DS, I, 363)

at diken: (< *T. at + diken*) bk. boğa diken (TBAS, 35)

at elması: (< *T. at + elması*) 5-6 m yükseklikte bir ağaçtır. Meyveleri 3 cm kadar çapında, sarı renkli ve ekşidir. Meyveleri yenir. Gazi Antep ve Kahraman Maraş bölgelerinde turşu yapılır, *Eriolobus trilobatus*, (TBAS, 36)

ateş buğday: (< *Far. ātiş + T. buğday*) Kırmızıya çalar renkte bir çeşit buğday (DS, I, 367)

ateş çiçeği: (< *Far. ātiş + T. çiçeği*) Ballı babagillerden, ateş kırmızısı renginde çiçekler açan bir süs bitkisi, *Salvia splendens*, (TS, 1, 157)

ateş diken: (< *Far. ātiş + T. diken*) bk. tavşan elması (TBAS, 36)

ateş yaprağı: (< *Far. ātiş + T. yaprağı*) bk. bağa (TBAS, 36)

atınaklı: (< ? *atınak + T. -li*) Nergis çiçeği (DS, I, 369)

atiçi: (< ?) Küçük hıyar (DS, I, 370)

atitfel: (< ?) Yaprakları farekulağına benzeyen bir çeşit bitki (DS, I, 370)

at kestanesi: (< *T. at + Yun. kastania + T. -si*) At kestanesigillerden, 15 ile 30 m yükseklikte, geniş yapraklı, çiçekleri dik duruşlu ve salkım şeklinde, pembe ve beyaz noktalı, park ve caddelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir tür ağaç, *Aesculus hippocastanum*, (TS, 1, 159; BTS, 61)

at kestanesisgiller: (< *T. at* + *Yun. kastania* + *T. -si* + *-giller*) İki çeneklilerden, örneği at kestanesi olan bir bitki familyası (TS, 1, 159)

atkulağı: (< *T. at* + *kulağı*), (And. Ağz.: *akkulağı*) Kuzukulağına benzeyen, biraz geniş yapraklı, ekşimsi bir bitki; camuskulağı (DS, I, 368; TBAS, 26, 36)

atkuyruğu: (< *T. at* + *kuyruğu*) Atkuyruğugillerden, kök sapı ömürlü olan, genellikle dere kenarlarında ya da nemli alanlarda yetişen ve ilâç olarak kullanılan rizomlu, çok yıllık ve otsu bitkilerdir, *Equisetum arvense*, (TS, 1, 159; TBAS, 36; BTS, 62)

atkuyruğugiller: (< *T. at* + *kuyruğu* + *-giller*) Eğrelti otugillerden, örneği atkuyruğu olan, ülkemizde *Equisetum* cinsi ve bu cinse ait 7 türle temsil edilen, yaprakları büyüme noktalarında kın şeklinde körelmiş, verimli gövdeler beyaz ya da kahverengimsi, verimsizler yeşilimsi, gövdenin üzeri oluklu ve içi boş, sporla üreyen, rizomlu, çok yıllık, otsu bitkiler (TS, 1, 159; BTS, 62)

atlas çiçeği: (< *Ar. atlas* + *T. çiçeği*) Uzun ve sarkık yapraklı, parlak kırmızı çiçekler açan kaktüs (TS, 1, 160)

atlas çiçeğigiller: (< *Ar. atlas* + *T. çiçeği* + *-giller*) Kaktüsugiller (TS, 1, 160)

atmalı: (< *T. atmalı*) Kar altında bile varlığını koruyan, beyaz, ince kabuklu, yuvarlak bir kış üzümü (DS, I, 372)

atmemesi: (< *T. at* + *memesi*; “< *çoc. dil. meme*; MBTS, 2, 1996”), (And. Ağz.: *atmemegi*) İri, uzun taneli, beyaz bir çeşit üzüm (DS, I, 372)

atmen: (< ?) Ekim ayında yenen bir çeşit armut (DS, I, 372)

atol: (< *Fr. atoll* < *İng.*; MBTS, 1, 210), (And. Ağz.: *attol*) Sürülmüş tarlalarda kendiliğinden biten, tatlı yumruları çiğ ve pişmiş olarak yenilebilen, yeşil yapraklarından turşu yapılabilen bir bitki, yer elması (DS, I, 372)

at paklası: (< *T. at* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) Siyah, büyük bakla (DS, I, 373)

at yoncası: (< *T. at* + ? *yoncası*) Tarlalarda, yaylalarda kendiliğinden yetişen ince yapraklı bir bitki (DS, I, 373)

avadik: (< ?) Melezleşmiş buğday (DS, I, 374)

avar: (< ? *avar*; Tietze, 228) 1. Tarladaki sebze, 2. Hıyar (DS, I, 375; AAT, 204)

avat: (< *Yun. avátin/vatin*; Tietze, 228) Böğürtlen (DS, I, 378; TBAS, 36)

av buğday: (< *T. ak* + *buğday*) Beyaz buğday (DS, I, 378)

avcar: (< ?) bk. kimyon (TBAS, 36)

avcı üzümü: (< *T. avcı* + *üzümü*) bk. çay üzümü (TBAS, 36)

avcı otu: (< *T. avcı* + *otu*) Düğün çiçeğigillerden, kokusuz, parlak zehirli bir bitki, *Adonis*, (TS, 1, 164)

avciyel: (< ?), (And. Ağz.: *avceyil*) Funda gibi kısa, sert, sık dallı bir ağaççık (DS, I, 379)

avgıç: (< ?), (And. Ağz.: *avgış*, *avguç*) Bezelye, börülce gibi taneleri yenen bir ot (DS, I, 381)

avı: (< *agı / agu*) Yabani zakkum (DS, I, 382)

avize ağacı: (< *Far. āvīze* + *T. ağacı*) Zambakgillerden, Amerika'dan dünyanın her yanına yayılmış olan, avize biçiminde sarkık, iri ve beyaz çiçekli bir süs ağacı, *Yucca glosiosa*, (*yuka ağacı*), (TS, 1, 165; BTS, 63)

avkuş: (< *T. av + kuş* ?) Mürdük ve mürdümük de denilen bir bitki (TaS, I, 283)

avlu ağacı: (< *Yun. avli + T. ağacı*) bk. ayı elması (TBAS, 37)

avokado: (< *İsp. avocado*; Nişanyan, 33) Defnegiller familyasından, 20 m kadar boylanabilen, mor renkli ve armut şeklinde, eriksi meyveleri olan bir tür, *Persea americana*, (Amerikan armudu), (TS, 1, 165; BTS, 63)

avrat otu: (< *Ar. 'avret + T. otu*) bk. güzelavrat otu (TBAS, 37)

avrizi: (< ?) Deniz yosunu (DS, I, 391)

avrus: (< ?) Bir patates türü, beyaz patates (AA, 117)

avşak: (< *T. akşak*) 1. Ardiç çalısı gibi bir dağ çalısı, 2. İlkbaharda çiğdemle birlikte açan, kokusuz, menekşeye benzer bir çiçek (DS, I, 393)

avşam: (< *T. ak + Ar. şam*) Beyaz çiçekli kısa bir ağaç (DS, I, 394)

Avşar otu: (< *öz. is. Afşar/Avşar + T. otu*) bk. Afşar otu (TBAS, 37)

avu: (< *T. agu*) Ormanların taşlık yerlerinde yetişen zehirli bir bitki, (*avu çiçeği*), (DS, I, 394)

avu çiçeği: (< *T. agu + çiçeği*) bk. avu (DS, I, 394)

avukçu: (< ? *avuk + T. -çu*), İri taneli, kalın kabuklu bir çeşit beyaz üzüm (DS, I, 395)

avurtlak: (< ? *avurt + T. lak*; “< *avurt* ‘kökünü bilmiyoruz, Eski Türkçede *adurt* olarak geçer’; Eren, 26”) 1. Başak tutmak üzere olan ekin, 2. Akdeniz Bölgesi’nde üzüm mevsiminde sarı çiçek açan geniş yapraklı bir ot (DS, I, 384)

ayaklı kekik: (< *T. ayaklı + ? kekik*) bk. kara kekik (TBAS, 37)

ay alması: (< *T. ay + elması*) Kırmızı, uzun saplı, acı meyveli, gürgene benzer bir çeşit ağaç (DS, I, 405)

ayān: (< *Ar. 'ayān*; Tietze, 234) Zakkum (DS, I, 407)

ayaş: (< *T. ayaş < ayas*; “Parlak, aydınlık gece anlamına gelen Türkçe bir isimdir; www.ayas.bel.tr”) Kimi siyah, kimi beyaz iri taneli üzüm (DS, I, 408)

ayçiçeği: (< *T. ay + çiçeği*) Birleşikgillerden, sarı renkli çiçeği çok iri olan, meyveleri kuruyemiş olarak yenen ya da yağ eldesinde kullanılan, yurdumuzda çok yetiştirilen, bir yıllık, otsu bir bitki türü, *Helianthus annuus*, (*aydede, aydın, aydın çiçeği, aydın gülü, aygün, aygün aşığı, aygün çiçeği çekirdek, güneşlik, gün çiçeği, gündoğdu, gündöndü, günebakan*), (TS, 1, 173; BTS, 65; ETA, II, 553; Krş.Y.A., 318, 460; SA, 197; DS, I, 412)

aydeçi: (< ?) Ayrık otu (DS, I, 411)

aydede: (< *T. ay + dede*) bk. ayçiçeği (DS, I, 411)

aydın: (< *ET. aydın*; Clauson, 268; Tietze, 236) bk. ayçiçeği (DS, I, 412)

aydın buğday: (< *T. aydın + buğday*) Yassı ve beyaz bir çeşit buğday (DS, I, 412)

aydın çiçeği: (< *T. aydın + çiçeği*) bk. ayçiçeği (DS, I, 412)

aydın göz: (< *T. aydın + göz*) Siyah, iri taneli, erken olan bir çeşit üzüm (DS, I, 412)

aydın gülü: (< *T. aydın + Far. gul + T. -ü*) bk. ayçiçeği (DS, I, 412)

aygır incir: (< *T. aygır < ET. adgır + Far. encīr*) Erkek incir (DS, I, 414)

aygün: (< *T. ay + gün*) bk. ayçiçeği (DS, I, 412)

aygün aşığı: (< *T. aygün* + *Ar. āṣīḳ* + *T. -i*) bk. ayçiçeği (DS, I, 412)

aygün çiçeği: (< *T. aygün* + *çiçeği*) bk. ayçiçeği (DS, I, 412)

ayı ardıcı: (< *T. ayı* + *ardıcı*) Kış mevsiminde olgunlaşan meyveler aylar tarafından besin olarak tüketilir. Meyvelerini ayların yemesinden dolayı bu ismi almıştır, *Juniperus drupacea*, (*Duran*, 223-229)

ayı asması: (< *T. ayı* + *asması*) Hanımeli çiçeği (DS, I, 416)

ayıayağı: (< *T. ayı* + *ayağı*) Bitkinin parçalı yaprakları ayı ayağına benzemesinden dolayı bu ismi almıştır, *Ptilostemon chamaepeuce*, (*Duran*, 223-229)

ayı baldıranı: (< *T. ayı* + ? *baldıran* + *T. -i*) Yumru kökü zehirli bir ot, baldıran otu (DS, I, 416)

ayıboğan: (< *T. ayı* + *boğan*) Yenmesi zor, boğaz tıkayan bir çeşit armut (DS, I, 416)

ayıcı: (< *T. ayıcı*) Bir çeşit sarı mantar (DS, I, 416)

ayı çiğdemi: (< *T. ayı* + *çiğdemi*) Çokça ormanlarda biten, seyrek dokulu, acı bir çiğdem çeşidi (DS, I, 416)

ayı çileği: (< *T. ayı* + *çileği*) bk. güzelavrat otu (TBAS, 37)

ayıeli: (< *T. ayı* + *eli*) bk. peynir otu (TBAS, 37)

ayı elması: (< *T. ayı* + *elması*) Dutgiller familyasından, ana vatanı Amerika olan, bahçe kenarlarında çit bitkisi olarak yetiştirilen, meyveleri 10-15 cm çapında, portakal biçiminde, dikenli ve diyoik bir ağaç türüdür, *Maclura pomifera*, (TBAS, 37; BTS, 65; DS, I, 416)

ayı eriği: (< *T. ayı* + *eriği*) Yenmeye elverişli olmayan çok ekşi ya da çok acı bir erik çeşidi (DS, I, 416)

ayı fındığı: (< *T. ayı* + *Ar. funduk* + *T. -i*) Ayı fındığıgiller familyasından, 2-5 m kadar boyda, yaprakları büyük, gövdesi marangozluğa elverişli, beyaz çiçekli, meyveleri 1-2 tohumlu, tohumlarından yağ elde edilen ve tespih yapılan çalimsı bir bitki, *Styracaceae*, (TBAS, 37; BTS, 65; DS, I, 416)

ayı fıstığı: (< *T. ayı* + *Ar. fustuğ* + *T. -i*) Gürgen meyvesi (DS, I, 416)

ayı gülü: (< *T. ayı* + *Far. gul* + *T. -ü*) İki çenekliler sınıfının düğün çiçeğigiller familyasından, çiçekleri büyük ve kırmızı renkli, çok yıllık, otsu ve rizomlu bir şakayık türü, *Peconia corollina*, (TS, 1, 174; TBAS, 37; DS, I, 416; DS, I, 432; TaS, I, 341)

ayı köşk: (< *T. ayı* + *Far. kōşk*) Bir çeşit zehirli mantar (DS, I, 417)

ayıkulağı: (< *T. ayı* + *kulağı*) Çok yıllık, sarı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitki; çuha çiçeğinin bir türü, *Primula auricula*, (TS, 1, 174; TBAS, 38; DS, I, 416; TaS, I, 341)

ayı liforu: (< *T. ayı* + ? *lifor* + *T. -u*) bk. güzelavrat otu (TBAS, 38)

ayı ligarbası: (< *T. ayı* + *Yun. ligarba* + *T. -sı*; “< *Yun. ligarba*; www.ekshi.net”) bk. güzelavrat otu (TBAS, 38)

ayı mantarı: (< *T. ayı* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Zehirsiz mantarlardan *Boletus* türlerine verilen genel ad. Yenen büyük mantarlardır, *Boletaceae*, (TBAS, 38; BTS, 65)

ayınğa: (< *Erm. ayı'nga*) Kaçak tütün, tütün (TS, 1, 175)

ayı otu: (< *T. ayı* + *otu*) Geniş ve parlak yapraklı bir çeşit yaban ot (DS, I, 420)

ayıparmağı: (< *T. ayı* + *parmağı*) 10-20 cm yükseklikte, otsu, parazit ve kırmızı çiçekli bir bitki, *Phelypaea tournefortii*, (TBAS, 38)

ayıpençesi: (< *T. ayı* + *Far. pençe* + *T. -si*) Ayıpençesigiller familyasından, çiçekleri kurutulmuş çaylara koku vermesi için katılan, çok yıllık, dikenli ve otsu bir bitki, *Acanthus dioscoridis*, (TBAS, 39; BTS, 66)

ayı soğanı: (< *T. ayı* + *soğanı*) bk. ada soğanı (TBAS, 39)

ayı şalgamı: (< *T. ayı* + *Far. şalgam* + *T. -ı*) Dağ soğanı da denilen, ince, yeşil yapraklı, yumru köklü bir ot (DS, I, 420)

ayıt: (< *Ar. 'ıd*; Eren, 176; Tietze, 237), (And. Ağz.: *hayıt*) Mine çiçeğigillerden, Akdeniz çevresinde yetişen, küçük, ince yapraklı, kokulu, mavi, beyaz veya menekşe renginde çiçekler açan, halk indinde kutsal sayılan, 1-2 m boyunda bir ağaççık, hayıt, *Vitex agnuscastus*, (TS, 1, 176, 968; DS, I, 421; TaS, I, 317)

ayı üzümü: (< *T. ayı* + *üzümü*) Fundagillerden, 25 cm kadar boyda, küçük taneli yemişler veren, Karadeniz Bölgesi'nde yüksek kesimlerde orman altlarında yaygın olarak bulunan ve yaprak döken tüylü bir bitki, *Arbutus uva ursi*, (*yaban mersini*), (TS, 1, 176; BTS, 65)

ayı yemişi: (< *T. ayı* + *yemişi*) Koca yemiş (DS, I, 421; TBAS, 39)

aylandız: (< *Çince ailanto'dan*; TS, 1, 177) Sedef otugillerden, Avrupa'ya Çin'den getirilmiş, kısa zamanda yetişip boy attığı için bir gölge ağacı olarak dikilen, kötü kokan bir ağaç, kokar ağaç, *Ailanthus glandulosa*, (TS, 1, 177)

aynısefa: (< *Far. 'ayn-ı safā'*) Birleşikgillerden, çiçekleri sarı renkli bir kır bitkisi, *Calendula arvensis*, (TS, 1, 178)

ayrelli: (< ? *Yun.*) Kuşkonmaz çiçeği (DS, I, 430)

ayrı çanak yapraklılar: (< *T. ayrı* + *çanak* + *yapraklılar*) Çanak yaprakları birbirine bitişmiş olmayan bitkiler (TS, 1, 179)

ayrık otu: (< *T. ayrık* < *ET. adrik* + *otu*) (And. Ağz.: *aylık*) Buğdaygillerden, kökü hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan, çok yıllık, rizomlu, otsu ve yabani bir bitkidir, *Agropyrum repens*, (TS, 1, 179; TBAS, 39; BTS, 66; DS, I, 425; AVA, 246)

ayrı taç yapraklılar: (< *T. ayrı* + *Ar./Far. t̄ac* + *T. yapraklılar*) Taç yaprakları birbirine bitişik olmayıp yan yana yer almış bulunan bitkiler (TS, 1, 181)

ayşekadın: (< öz. is. *Ayşe* + *Soğd. kadın*), (And. Ağz.: *ağşādın*, *ağşağadun*, *ağşa kadın*, *ayşagadın*, *ayşakadın*) Kılçıksız, lezzetli bir tür fasulye (TS, 1, 181; DS, I, 113, DS, I, 431; DS, XII, 4426; Krş.Y.A., 272, 475)

ayu mamuğu: (< *T. ayı* + ? *mamuk* + *T. -u*) Yabani can eriği (DS, I, 432)

ayva: (< *Far. ābiyā*; Nişanyan, 34; Eren, 29; Tietze, 244), (And. Ağz.: *eyva*, *hayva*, *heyva*) Gülgillerden, çiçekleri iri ve pembe, yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç ve bu ağacın büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe, ufak çekirdekli meyvesi, *Cydonia vulgaris*, (TS, 1, 181; BTS, 66; DS, VII, 2355; DS, XII, 4516; AA, 140; AAT, 56; DA, 120, 159; EYAD, 162; Gaz.A., III, 397; GDİAT, 84, 288; Ka.Y.A., 252, 276; KİAT, 222; Krş.Y.A., 218, 482; OAAD, 40, 160; STİAT, 243; TİYA, 254; UA, 85, 113; TaS, III, 1907)

ayvadana: (< *Yun. ayiovotano*; Eren, 29; Tietze, 244) Yüksekliği 15-70 cm, sık tüylü, soluk sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Archillea nobilis* (TS, 1, 181)

ayvaganı: (< *Far. ābiyā* + *T. kanı*) Beyaz çiçek açan, dere kenarlarında yetişen bir çeşit ağaç (DS, I, 433)

azak: (< ?) Domates (DS, I, 435)

azak eğiri: (< ? *azak* + *Yun. ákoron* + *T. -i*) bk. eğir kökü (TBAS, 39)

azan: (< *T. azan*), (And. Ağz.: *azgan, azzan*) Dikenli, bol ve ufak sarı çiçekli bir çeşit çalı (DS, I, 435, 438, 443)

azat: (< *Far. āzād*; MBTS, 1, 240) 1. Kırlarda yetişen tek ve büyük ağaç, 2. Yabani armut, 3. Ormanda, tarlada budanmadan büyümeye bırakılmış ağaç, 4. İri ağaç, 5. Palamut ağacı, 6. Budanmış büyük meşe, ardıç ağacı (DS, I, 435)

azezi: (< *Ar. ‘azī z + Ar. -î*), (And. Ağz.: *azazi*) Taneleri sivri uçlu bir çeşit üzüm (DS, I, 437)

azırgan: (< *T. azırgan*) Yol kenarlarında birbirine sarılarak büyüyen, boyu iki-üç metre kadar yükselebilen bir çeşit dikenli bitki (DS, I, 440)

azmuk: (< *T. azmuk*), (And. Ağz.: *azmuh*) Bahçe ve bostanlarda biten yabani otlar (DS, I, 443)

azor: (< ?) Söğüte benzer bit ağaç (DS, I, 443)

azraz: (< ?) Ormanlarda kendiliğinden yetişen bir meyve ağacı ve bu ağacın küçük kahverengi meyvesi (DS, I, 443)

azvay: (< *Far. āzvāy*; Tietze, 251; Eren, 30), (And. Ağz.: *azvéy*) Acı bir bitki, sarısabır (DS, I, 443)

-B-

babaçça: (< Sırpça-Hırvatça *popadica*; Tietze, 253) 1. Papatya, 2. Pire öldüren bir çeşit ot (DS, II, 448; TBAS, 40)

baba inciri: (< *Far. bābā + encīr + T. -i*) Olgunlaşmadan düşen erkek incir (DS, II, 450)

babak: (< *çocuk dili*) Çocuk dilinde kabak, kavun, karpuz vb.ne verilen ad (DS, II, 450)

babır: (< Yun. *pápiri*; Tietze, 254), (And. Ağz.: *babıra, babrik, barba*) Göl kenarlarında biten bir çeşit saz (DS, II, 453; TBAS, 40)

babut: (< ?), (And. Ağz.: *bacud*) Taze fasulye (DS, II, 455)

babutsa: (< ?) Mısır inciri (DS, II, 455)

bacakkıran: (< OFar. *pāçak* + *T. kıran*) Nemli bölgelerde yetişen yeşilimsi sarı çiçekli bir bitki, *Nartheicum*, (TS, 1, 189)

badat: (< Fr. *patate* “Eski zamanda Orta Amerika’da yaşayan Taino Kızılderililerinin dilindeki *batata* (patates) kelimesinden”; Tietze, 256) Birleşikgillerden, şekeri çok, bir tür yer elması (TS, 1, 190)

baddem: (< ?) Kaynatıldığında al renk veren bir çeşit ot (DS, XII, 4439)

badem: (< Far. *bādām*; Nişanyan, 36; Eren, 32; Tietze, 256), (And. Ağz.: *bayam, bayan, bıyam, paya, payam, payem, piyam*) Gülgillerden, 6-8 m yükseklikte, yurdumuzun her yerinde yetişen, dikensiz, pembe veya beyaz çiçekli bir ağaç ve bu ağacın yaş veya kuru yenilen yemişi, *Amygdalus communis*, (TS, 1, 190; TBAS, 40; BTS, 68; DS, II, 578; DS, XII, 4449; DS, XII, 4640; DA, 136, 149; EYAD, 47, 76; EYAD, 237; Gaz.A., III, 550; GDİAT, 301; Ka.Y.A., 202; Krş.Y.A., 464; UA, 128; TaS, I, 465; TaS, V, 3182)

badıç: (< Erm. *patic*; Eren, 32; Tietze, 257) Bir çeşit ot (DS, XII, 4439)

badıramba: (< Far. *bādranbūya/bād-rang-būya*; Tietze, 258) Arıların çok sevdiği güzel kokulu bir ot (DS, II, 467)

badı: (< ? *badik* < *badı*) Ufak mısır, cin mısırı (DS, II, 470)

badik: (< ? *badik* “kısa boylu, bodur, tıknaz”; Tietze, 258) Kuru fasulye (DS, II, 470)

bagmen: (< *bağmen* < *Far. bāgbān*; Tietze, 262) Bir çeşit armut (DS, II, 472)

bağa: (< *ET. bāka* “kurbağa”; MBTS, 1, 254) Yaprakları yaraları iyileştirmekte ve et dolması sarmakta sebze olarak kullanılan, bir veya çok yıllık otsu bitkiler (TBAS, 40; DS, II, 473)

bağa yaprağı: (< *bağa* < *ET. bāka* + *yaprağı*) bk. bağa (TBAS, 41)

bağboğan: (< *Far. bāğ* + *T. boğan*) Küsküt, şeytansaçı (TS, 1, 192)

bağbozan: (< *Far. bāğ* + *T. bozan*) bk. bostanbozan (TBAS, 41)

Bağdat hurması: (< *öz. is. Bağdat* + *Far. ħurmā* + *T. -sı*) bk. amme (DS, I, 239)

bağırğan: (< *T. bağırğan*), (And. Ağz.: *bağurganı*) Tarla sarmaşığı (DS, II, 479)

bağırsak otu: (< *T. bağırsak* < *ET. bagirsuk* + *otu*) Farekulağı (TS, 1, 195)

bağırtlak: (< *ET. bağırlak* < *bağır* “göğüs” + *-lak* eki ‘Aradaki *-t-* eki fonetik bir *ilâvedir*’; Tietze, 261), (And. Ağz.: *boğartlak*, *boğurtlak*) 1. Yoncaya benzeyen bir ot, 2. Yeni çıkan başak (DS, II, 480, 723, 731)

bağlaşık: (< *T. bağlaşık*) Sarmaşık (DS, II, 484)

bağrıbütün: (< *T. bağrı* + *bütün*), (And. Ağz.: *baribütün*) Top çekirdekli bir çeşit kavun (DS, II, 484; 533)

bağrı kara: (< *T. bağrı* + *kara*) bk. baldırıkara (TBAS, 41)

bahar: (< *Far. behār*) 1. Zeytin çekirdeği ve ceviz büyüklüğündeki kavun, 2. Yeşillik, yenilebilen otlar, 3. Sigara tütününü (DS, II, 487)

bahar otu: (< *Far. behār* + *T. otu*) bk. çuha çiçeği (TBAS, 41)

bahçe domatesi: (< *Far. bāğça + Yun. domates + T. -i*) Tarla ve bahçelerde sun'ı gübre kullanmadan, doğal olarak yetiştirilen domates türü (TS, 1, 200)

bahçe hezareni: (< *Far. bāğça + Far. hezār-reng + T. -i*) bk. hezaren (TBAS, 41)

bahçe kekiği: (< *Far. bāğça + ? kekik + T. -i*) Bahçelerde özel yöntemlerle yetiştirilen kekik (TS, 1, 200)

bahçe nanesi: (< *Far. bāğça + Ar. na'nā' + T. -si*) Bahçelerde yetiştirilen bir nane türü (TS, 1, 200)

bahçe teresi: (< *Far. bāğça + Far. tere + T. -si*) bk. tere (TBAS, 41)

bāk: (< *Far. bāk; MBTS, 1, 264*) Esrar otu, afyon (DS, II, 489)

bakam: (< *Ar. baqqam*) Baklagillerden, odunundan kırmızı boya çıkarılan bir ağaç, bakkam, *Haematoxylon campechianum*, (TS, 1, 202)

bakıldak: (< *T. bakıldak ?*) Taze fasulye (DS, II, 492)

bakıldak otu: (< *T. bakıldak + otu*) Susam (DS, II, 492)

bakır bağcıği: (< *T. bakır + bağcıği*) Dere kenarlarında yetişen bir çeşit sarmaşık (DS, II, 494)

bakla: (< *Ar. bākilā; MBTS, 1, 267*), (And. Ağz.: *bağala, bahla, bala, bekle, boklo, paala, pağla, pahla, paħla, pakla, palaa, patla*) Baklagillerden, yurdumuzun her yerinde yetiştirilen, beyaz çiçekli, taneleri badiç içinde bulunan tek yıllık, otsu bir bitki ve bu bitkinin yeşil ürünü veya kuru tanesi, *Vicia faba*, (TS, 1, 205; BTS, 71; DS, II, 473, 494, 496; DS, IX, 3379, 3381; DS, XII, 4632; AA, 149; AAT, 205; AAT, 43; AVA, 340; Erz.İ.A., III, 254; Gaz.A., III, 547; GDİAT, 178, 301; KİAT, 18; OAAD, 254; SA, 184; TİYA, 251; UA, 128; ZBKİA, 164, 190)

baklaçalısı: (< *Ar. bākilā* + *T. çalı*) Ekin tarlalarında yetişen, yeşil meyveli, baklagillerden bir bitki (DS, II, 495)

bakla çiçeği: (< *Ar. bākilā* + *T. çiçeği*) Sarımtırak eflatuna çalan beyaz renkte olan bitki (TS, 1, 205)

baklagiller: (< *Ar. bākilā* + *T. -giller*) Bakla, fasulye, akasya, keçiboynuzu gibi badıçlı pek çok sebze ve ağaçları içine alan, yaprakları parçalı, çiçekleri er dişi, çanak yaprakları 5'li ve birleşik, 10 adet stamenli, legümen ya da lomentum tipi meyveleri olan, ülkemizde 68 cins ve 100 kadar türle temsil edilen, bir, iki ya da çok yıllık, otsu, çalimsı ya da ağaçsı bitkiler (TS, 1, 205; BTS, 71)

baklakıran: (< *Ar. bākilā* + *T. kıran*) bk. canavar otu (TBAS, 41)

bakla soğan: (< *Ar. bākilā* + *T. soğan*) Bakla zamanı çıkan bir çeşit soğan (DS, II, 495)

balanur: (< ?) İncir (DS, XII, 4441)

balaband: (< *Far. bālābān*; Tietze, 269) Kaynatılarak içilen bir ot (DS, II, 497)

baladız: (< ?), (And. Ağz.: *balardız, balarış, balarız, balaz, baldız*) 1. Ağaç, asma filizi, sürgün, fışkın, piç, 2. Çalılar arasında yetişen, yakacak olarak kullanılan bir bitki (DS, II, 497)

bal armudu: (< *T. bal* + *Far. emrūd* + *T. -u*) bk. balbardağı (DS, II, 500)

balasılama: (< *T. bal* + *aş(ı)lama*) bk. balbardağı (DS, II, 500)

balbal: (< *T. bal* + *bal*) Beyaz ve yuvarlak taneli bir çeşit üzüm (DS, II, 500)

balbardağı (< *T. bal* + *bardağı*) 1. Erken olgunlaşan, yeşil renkli, çok sulu ve tatlı bir çeşit armut, 2. Küçük yapraklı, kırmızı çiçekli, kırıldığı zaman tatlı bir su salıveren zehirsiz bir ot, (DS, II, 500)

balbardak: (< *T. bal* + *bardak*) bk. balbardağı (DS, II, 500)

balçık hurması: (< *OT. balçık* + *Far. ħurmā* + *T. -sı*; “< *OT. balçık* < *balk* + *-(a)ç*; Eren, 35”) Mısır ve Irak’ta yetişen bir çeşit hurma (DS, II, 501)

bal çiçeği: (< *T. bal* + *çiçeği*), (And. Ağz.: *bal çiçē*) Almaşık yapraklı, kırmızı veya kırmızıya çalar sarı renkli çiçekli ağaççık (TS, 1, 208; DS, II, 501)

baldıran: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 1, 271) Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen, bir veya iki yıllık, beyaz çiçekli, parçalı yapraklı, kuvvetli kokulu ve otsu bir bitkidir, *Conium maculatum*, (TS, 1, 208; TBAS, 42; BTS, 73; DS, II, 501; DS, XII, 4442; AA, 118; EİA, 259)

baldıran otu: (< ? *baldıran* + *T. otu*) bk. baldıran (TBAS, 42)

baldırgan: (< görünüşe göre *bal-tır-* fiilinin fiilsıfatı; Tietze, 270) 1-1.5 m yükseklikte, çok yıllık, özel kokulu, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Erzurum ve Kars bölgelerinde gövdesi, kabuğu soyulduktan sonra çiğ olarak yenir. *Heracleum trachyloma*, (TBAS, 42)

baldırıkara: (< *T. baldırı* + *kara*) 10-25 cm boyunda, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Yaprak sapı dip kısımda siyah renklidir. Toprak üstü kısmı balgam söktürücü ve öksürük kesici olarak kullanılır. *Asplenium adiantum-nigrum*, (TBAS, 43)

baldırıkız: (< *T. baldırı* + *kız*) Semiz otu (DS, II, 502)

balgam elması: (< *Ar. balğam* + *T. elması*) Sarı renkli, iri ve tatlı bir çeşit elma (DS, II, 503)

balık ağusu: (< *T. balık* + ağusu) Sarı sütleğen denilen bitki (TaS, I, 390)

balıkkıran: (< *T. balık* + *kıran*) Tohumu suya atıldığı zaman balıkları sersemleştirerek suyun yüzüne çıkmalarını temin eden sarı çiçekli ve sapları sütlü bir bitki (DS, II, 505)

balık otu: (< *T. balık* + *otu*) Cava ve Malabar'da yetişen, zehirli meyvesiyle balıkları sersemleterek avlamaya yarayan bir bitki, *Anamirta* (TS, 1, 210)

balık öldüren: (< *T. balık* + *öldüren*) Sarı sütleğen denilen bitki (TaS, I, 391)

balık sütleğeni: (< *T. balık* + *sütleğeni*) bk. balıkkıran (DS, II, 505)

balımışık: (< *T. balım* + *ışık*) Baharda yetişen ve yaprağından börek yapılan bir bitki (DS, II, 505)

bal kabağı: (< *T. bal* + *kabağı*) İçi turuncu, iri ve tatlı bir kabak çeşidi, *Cucurbita moschata*, (TS, 1, 211)

balkadın: (< *T. bal* + *Soğd. kadın*) Yenilebilen bir çeşit mantar (DS, II, 507)

balkıza: (< *T. bal* + *kız* + *a*) Yarısı kırmızı, yarısı beyaz veya karışık olarak meyve veren dut ağacı (DS, II, 508)

ballı: (< *T. ballı*), (And. Ağz.: *bāli*) Koyu pembe renkli, ince kabuklu, çekirdeği orta büyüklükte, kısa saplı ve çok tatlı bir çeşit kiraz (DS, II, 506, 509)

ballıbaba: (< *T. ballı* + *Far. bābā*) Ballıbabagillerden, boynuz gibi meyvesi olan ve tanelerinden tespih yapılan, beyaz çiçekli, bir ya da çok yıllık otsu bir bitki, *Lamiumalbum*, (TS, 1, 212; TBAS, 43; BTS, 375; DS, II, 509)

ballıbabagiller: (< *T. ballı* + *Far. bābā* + *T. -giller*) Gövdeleri dört köşeli, yaprakları basit ya da parçalı, güzel kokan, aromatik yağ içermelerinden dolayı farmakoloji ve parfümeri sanayiinde kullanılan, ülkemizde 750 kadar türle temsil edilen, nane, lavanta

çiçeği, kekik gibi kokulu bitkileri içine alan, bir ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (TS, 1, 212; BTS, 75)

ballı boynuz: (< *T. ballı* + *boynuz*) Bakla şeklinde ve kahve renkli, yenilebilen tatlı bir çeşit meyve (DS, II, 509)

ballıca: (< *T. ballıca*) Bir çeşit armut (DS, II, 509)

ballıdarı: (< *T. ballı* + *darı*) İncir (TS, 1, 212);

ballık: (< *T. ballık*), (And. Ağz.: *bollık*) Baklagillerden, çiçeği emildiğinde tatlımsı bir madde çıkaran bitki (DS, II, 510, 735)

ballıka: (< ?) Soya fasulyesi (DS, II, 510)

ballıkara: (< *T. ballı* + *kara*) Bir çeşit kara incir (DS, II, 510)

ballık otu: (< *T. ballık* + *otu*) bk. ballıbaba (TBAS, 43)

bal mantarı: (< *T. bal* + *Yun. manitari* + *T. -i*) İstanbul civarında (Belgrat ormanı) yetişir, yenen bir türdür, *Armillariella mellea*, (TBAS, 43)

balma üzüm: (< ? *balma* + *üzüm*), (And. Ağz.: *balma*) Taneleri iri ve koni şeklinde olan kurutulmaya elverişli üzüm (DS, II, 510)

balsama: (< *Far. belesān*) Misvak ağacı (TaS, I, 394)

baltabatak: (< *T. balta* + *batak*; “< *balta* < *ET. baltu* ‘Hangi dilden alındığı kesin olarak belli değildir, kelime Türkçeden komşu dillere de geçmiştir’ MBTS, 1, 275; Eren, 37”) Kır sarmaşığı (DS, II, 511)

bal üzümü: (< *T. bal* + *üzümü*) Kokulu ve yuvarlak taneli bir çeşit beyaz üzüm (DS, II, 512; GDİAT, 264)

bambal: (< ?), (And. Ağz.: *pampal*) Karaağacın meyve veya çiçekleri, 2. Gelincik çiçeği (DS, II, 513; DS, IX, 3388)

bambu: (< *Fr. bambou*) Buğdaygillerden, sıcak ülkelerde yetişen, boyu 25 m kadar olabilen, mobilya, merdiven, baston gibi birçok eşyanın yapımında kullanılan bir tür kamış, *Bambusa vulgaris*, (TS, 1, 214; BTS, 75)

bambul: (< ? *bambul*; Tietze, 275) Zambak (DS, II, 514)

bambul otu: (< ? *bambul* + *T. otu*), (And. Ağz.: *mambalotu*) Sıcak ve ılıman bölgelerde yetişen otsu veya çalı türü bir bitki, *Heliotropium*, (TS, 1, 214; DS, IX, 3115)

bamya: (< *Far. bāmiya*, *Ar. bāmiyā/bāmiya*; Tietze, 275), (And. Ağz.: *bamiya*, *bamile*, *bamiye*, *bamle*, *banya*, *mamiya*, *mamiye*, *manya*) Ebegümeçigiller familyasından, ülkemizde kültürü yapılan, müsilaj bakımından zengin meyveleri hem taze olarak, hem de kurutulmuş olarak yenilen bir bitki, *Hibiscus esculentus*, (TS, 1, 214; BTS, 75; DS, II, 514; DS, IX, 3116; Erz.İ.A., III, 37; Gaz.A., III, 71; Ka.Y.A., 146; Krş.Y.A., 279, 463; TAYA, 12, 33; ZBKİA, 175)

banadura: (< *İt. pomodoro/pomodoro*; Tietze, 274), (And. Ağz.: *bamador*, *banada*, *banadara*, *banader*, *banadora*, *banadore*, *banadur*, *banatura*, *bandura*, *bonadura*, *mamador*, *manadura*, *manator*, *panadora*, *panadura*) Domates (DS, II, 515; DS, IX, 3116, 3389; DS, XII, 4443)

ban ağacı: (< *Ar. bān* + *T. ağacı*) 1. Asya'nın tropik bölgelerinde ve Afrika'nın kuzeyinde yetişen, yaprakları telek damarlı, çiçekleri salkım durumunda, meyvesinden kokusuz bir yağ elde edilen ağaç, *Moringa oleifera*, 2. Sepetçi söğüdü, sorkun (TS, 1, 214)

banak: (< *T. banak* < *ban-*; Tietze, 275) Marul (DS, II, 516)

banda: (< Yun. *bànda* < İt. *banda*; Tietze, 276), (And. Ağz.: *bang*, *banta*, *panta*) 1. Yabanî armut, ahlat, 2. Elmadan küçük, ekşimtrak bir meyve, elmanın ufağı (DS, II, 517, 519; TBAS, 222)

bandık: (< T. *bandık*) Genişçe yapraklı yabancı bir ot (DS, II, 517)

Bandırma: (< öz. is. *Bandırma*), (And. Ağz.: *bandurma*, *bondırma*) İri taneli beyaz üzüm, razakı (*bandırma kabı*, *bandırma üzümü*), (DS, II, 518)

Bandırma kabı: (< öz. is. *Bandırma* + T. *kabı*) bk. bandırma (DS, II, 518)

Bandırma üzümü: (< öz. is. *Bandırma* + T. *üzümü*) bk. bandırma (DS, II, 518)

ban otu: (< Ar. *bān* + T. *otu*) Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın sıcak bölgelerinde yetişen, 20-100 cm yükseklikte, yaprakları ağır kesici olarak kullanılan, yumuşak tüylü, zehirli ve otsu bir bitki, *Hyoscyamus*, (TS, 1, 216; TBAS, 44; BTS, 75)

banraz: (< ?) Kayın ağacı (DS, II, 522)

baobap: (< Afrika yerli dillerinden) Ebegümeçigillerden, sıcak ülkelerde yetişen, çok yüksek olmamakla birlikte, gövdesinin çevresi 20 m yi aşabilen bir ağaç, *Adansonia digitata*, (TS, 1, 217)

bara barmak: (< T. *bara barmak* ?) Bir çeşit ot (DS, II, 524)

barbun: (< Yun. *barbounia* ~ İt. *barbone* < Lat. *barba* ~ HAvr. **bhardha*; Nişanyan, 41; Eren, 40) Barbunya (fasulye) (DS, II, 527)

barbunya: (< Yun. *barbounia* ~ İt. *barbone* < Lat. *barba* ~ HAvr. **bhardha*; Nişanyan, 41; Eren, 40) Taneleri yuvarlak, oval veya yassı, kırmızı benekli bir tür fasulye, (*barbun*), (TS, 1, 218; DS, II, 527)

barçaş: (< ?) Pekmez yapmaya elverişli, sulu, beyaz üzüm çeşidi (DS, II, 527)

bardacık: (< *T. bardak* + *-cık* “küçültme eki”; Tietze, 280) 1. Taze incir, 2. Uzun, kokulu, sarı veya mor renkte bir çeşit erik (DS, II, 527)

bardacık eriği: (< *T. bardakçık* + *eriği*) bk. bardacık – 1, (DS, II, 527)

bardak: (< *ET. bart* “testi, kap” + *-ak* küçültme eki; Tietze, 280) bk. bardacık –1, (DS, II, 527)

bardakçı: (< *T. bardakçı*) bk. bardacık – 1, (DS, II, 527)

bardakçı inciri: (< *T. bardakçı* + *Far. encār* + *T. -i*) bk. bardacık – 1, (DS, II, 529)

bardak eriği: (< *T. bardak* + *eriği*) İri ve tatlı bir tür erik (TS, 1, 219)

barnak: (< *T. parmak*; Eren, 325; Nişanyan, 348) Havuç (DS, II, 535)

bartnya otu: (< *EYun. parténion* + *T. otu*) Mısır tarlalarında yetişen, 30-35 cm yüksekliğinde bir bitki (DS, II, 535)

bartlak: (< *T. bartlak*), (And. Ağz.: *bartlek*) İlkbaharda tarlalarda kendiliğinden yetişen ve sarı çiçek açan yabancı bir ot (DS, II, 535)

bartun: (< *Yun. parténin/partén*; Tietze, 284) Yiyen hayvanları öldürebilen zehirli bir ot (DS, II, 535)

barut ağacı: (< *Yun. pyritēs* “barut” + *T. ağacı*) Cehrigiller familyasından, 2-3 m yükseklikte, kabukları müshil olarak kullanılan, dikensiz bir ağaççıktır, *Frangula alnus*, (TBAS, 44; BTS, 77)

basbaşı: (< ? *bas* + *T. başı*) Gözerin üstüne gelen tohumluk iri buğday (DS, II, 538)

basur otu: (< *Ar. bāsūr* + *T. otu*) Dügün çiçeğigillerden, nemli ormanlarda biten, köklerinde basur memelerine iyi gelen bir madde bulunan, sarı çiçek açan küçük bir bitki, *Ranunculus ficaria*, (TS, 1, 228)

basya: (< *Lat. bassia*) Sapotugillerden, tohumlarından sabunculukta kullanılan bir yağ elde edilen, Asya'da yetişen bir ağaç (TS, 1, 228)

başak: (< *T. baş* + *ak* "küçültme eki"; Eren, 43; Clauson, 378; Tietze, 290) Arpa, buğday, yulaf gibi ekinlerin taneleri taşıyan kılçıklı başı, *Spika*, (TS, 1, 235; BTS, 77; DS, II, 565; EİA, 196; Krş.Y.A., 244, 463)

başbüütün: (< *T. başı* + *bütün*) Kırmızı pancar (DS, II, 559)

başlahana: (< *T. baş* + *Yun. lahana*) Yaprakları sıkı, yuvarlak başlı lahana, *Brassica oleracea*, (TS, 1, 239)

başlı ot: (< *T. başlı* + *ot*) Ekinler arasında biten yabancı ot (DS, II, 564)

bataklık nergisi: (< *T. bataklık* + *Far. nergis* + *T. -i*) Avrupa ve Kuzey Amerika'da güneşli su kıyılarında yetişen çok yıllık bir bitki, *Caltha palustris*, (TS, 1, 244)

bataklık süseni: (< *T. bataklık* + *Ar./Far. süsen* + *T. -i*) Rizomlu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Dere ve bataklık kenarlarında yetişir, *Iris pseudacorus*, (TBAS, 44)

batı mazısı: (< *T. batı* + *Far. mǎzū* + *T. -sı*) Servigiller familyasından, ana vatanı Kuzey Amerika olan, yaprakları salgılı, sarımsı ya da mavimsi yeşil, kozalakları olgunlaştığında dikdörtgenimsi olan, ülkemizde park ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen ağaç ya da çalimsı bitkiler, *Thuja occidentalis*, (BTS, 80)

batırgan: (< *T. batırgan*) Yaprığı maydanoza benzeyen ve sapı soyularak yenen bir bitki (DS, II, 468)

batisabak: (< ?) Taç yaprakları bitişik bir çiçek (DS, II, 571)

bavala: (< ?) Sarı renkli zehirli bir çiçek (DS, II, 573)

bayır turpu: (< ? *bayır* + *Far. turb* + *T. -u*) İri bir turp türü, *Cochlearia armoracia*, (TS, 1, 248)

baytaran: (< *Ar. 'abaytarān*; Tietze, 73), (And. Ağz.: *baytiran, paytar, paytaran*) İnce yapraklı, güzel kokulu, “Kâbe süpürgesi” de denilen bir bitki (DS, II, 585; DS, IX, 3416, 3417)

bazik: (< *Fr. basique*; TS, 1, 251) Yaban armudu, ahlat (DS, II, 587)

bazin: (< ?) Evlenme çiçeği de denilen bir çiçek (DS, II, 587)

bazitli mantarlar: (< *Fr. baside* + *T. -li* + *Yun. manitari* + *T. -lar*) Sporları bazitlerin içinde bulunan mantarlar grubu (TS, 1, 251)

bebekçik: (< *bebe* “çocuk dili” + *T. -kçik* “küçültme eki”; Tietze, 300) Gelincik çiçeği (DS, II, 590)

becik kula: (< ? *becik* + *T. kulağı*) Ekşimsi tadı olan bir ot (AVA, 308)

beçği: (< ?) Bir çeşit ağaç (DS, II, 593)

bediren: (< ?), (And. Ağz.: *bedren*) 1. Çitlembik ağacının çiçeği, 2. Sakız ağacının meyvesi (DS, II, 595, 596)

begonvil: (< *19. asrın başında şöhret kazanan Fransız kaptan Bougainville'in adından*; Tietze, 304) Akdeniz bölgesinde yaygın bir çiçek (TS, 1, 255)

begonya: (< *Lat. begonia* “*Michel Begon*'un adından”) Begonyagillerden, dekoratif yaprakları ve renkli çiçekleri olan, pek çok çeşitleri bulunan sıcak ülke bitkisi, *Begonia*, (TS, 1, 255)

begonyagiller: (< *Lat. begonia* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, örneği begonya olan bir bitki familyası (TS, 1, 255)

beğ börkü: (< *T. bey* + *börkü*; “< *ET. börk*; MBTS, 1, 414”) Bostangüzeli, kadife, horozibiği de denilen çiçek (TaS, I, 480)

bekmezcik: (< *Far. begmāz* + *T. -cik*; “*OT. bekmes/pekmes* < *Far. begmāz*; MBTS, 3, 2480”) Tarlalarda yetişen bir çeşit ot (DS, II, 604)

Bektaşî üzümü: (< öz. *is. Bektaşî* + *T. üzümü*) 1. Taşkırangillerden bir çalı, 2. Bu çalının mayhoş, nohut büyüklüğünde, ak veya kara yemişi, *Ribes grossularia*, (TS, 1, 258)

beladan: (< *Yun. plátanos*; Tietze, 308; Eren, 333), (And. Ağz.: *meleden, piladan*) 1. Bir çeşit çınar, 2. Meşe köklerine sarılan güzel kokulu, sarmaşık gibi bir bitki (TBAS, 45; DS, IX, 3154; DS, XII, 4648)

belbağlıyan: (< *T. bel* + *bağlayan*) Beyaz renkli bir çeşit üzüm (DS, II, 606)

belemir: (< ? *belemir*; Tietze, 309), (And. Ağz.: *melemir*) Orta Anadolu’da tarlalarda yetişen, çiçekleri mavimsi renkte bir yıllık bir bitki, peygamber çiçeği, mavi kantaron, *Cephalaria syriaca*, (TS, 1, 260; DS, IX, 3155)

belen: (< *EAT. beleñ-bileñ*, “kökü kesin olarak belli değildir”; MBTS, 1, 323), (And. Ağz. *belem*) Kokulu, iri beyaz taneli bir çeşit üzüm, çavuş üzümü (DS, II, 610, 612)

belerce: (< ? *belerce*; Tietze, 305) Rengi sarımtırak beyaz olan, küçük çekirdekli, ince kabuklu üzüm (*belerçe üzümü*), (DS, II, 613)

belerçe üzümü: (< ? *belerce* + *T. üzümü*) bk. belerce (DS, II, 613)

belestik: (< ?) Ele sürünce sabun gibi köpüren bir çeşit bitki (DS, II, 615)

belladonna: (< *İt. belladonna* < *bella* “güzel” + *donna* “kadın”; Tietze, 311) Güzelavrat otu (TS, 1, 264)

bembenlik: (< *T. ben* + *benlik*) Hasır sandalye ve hasır örmeye yarayan bir çeşit ot (DS, II, 624)

benek: (< *T. benek*) Bir çeşit ot (DS, II, 627)

benekliköse: (< *T. benekli* + *Far. küse*) Tanelerinin karın kısmında benekler bulunan bir çeşit fasulye (DS, II, 627)

beneviş: (< *Far. beneş* “menekşe renginde, mor”; Tietze, 314) Çitlembik (TaS, I, 508)

bengildek: (< *T. bingıldak* < *bingil* “anlatıma güç katan söz”; MBTS, 1, 355) bk. ban otu (TBAS, 45)

bengilik otu: (< *Far. bengi* + *T. lik* + *otu*; “< *Far. bengi* ‘esrar’; MBTS, 1, 330”), (And. Ağz.: *mengilik otu*) Bir çeşit ağılı ot (TBAS, 45; DS, IX, 3163)

benli belerce: (< *T. benli* + ? *belerce*) Beyaz renkte, kırmızı benekli bir çeşit üzüm (DS, II, 629)

benlik: (< *T. benlik*) Kırlarda yetişen, dikenli ve sarı çiçekli bir ot (DS, II, 629)

benli üzümü: (< *T. benli* + *üzümü*) Tanelerinin üzerinde benler bulunan bir çeşit üzüm (DS, II, 629)

berç: (< ? *berç*; Tietze, 317) Macar üzümü denilen meyvedir ki bundan ökse adı verdiğimiz yapışkan madde çıkarılır (TaS, I, 512)

berdi: (< *Ar. bardī*; Tietze, 317) Suda yetişen, kamaşa benzer bir çeşit ot (DS, XII, 4454)

bere otu: (< ? *ET. bere* + *T. otu*) bk. yapışkan otu (TBAS, 45)

bergamot: (< *İt. bergamotto* < *T. beğ armudu*) Turunçgiller familyasından, kabuklarından reçel yapılan, taze meyvelerinden bergamut esansı elde edilen ve parfümeri sanayiinde kullanılan ağaçsı bitkiler, *Citrus bergamia*, (TS, 1, 271; BTS, 84)

berge: (< *Far. barga*; Tietze, 318), (And. Ağz.: *berke*) 1. Kayısı, zerdali, 2. Şeftali (DS, II, 633; STİAT, 220)

bertik otu: (< *T. bertik* + *otu*) Yaraların tedavisinde kullanılan bir çeşit ot, *Asparagus officinalis*, (DS, II, 637)

beslek kaçırın: (< *T. beslek* + *kaçırın*; “< *besi+le-mek* < *bisü+le-mek*; MBTS, 1, 341”) Çok küçük, kuru soğan (DS, II, 640)

Besni üzümü: (< *öz. is. Besni* + *T. üzümü*) En iyisi Besni’de yetişen, çekirdeksiz, çok tatlı, yuvarlak taneli bir çeşit üzüm (DS, II, 640; EYAD, 51, 231; Gaz.A., III, 94)

beşbıyık: (< *T. beş* + *bıyık*) İri muşmula (TS, 1, 276)

beşdamar otu: (< *T. beş* + *damar* + *otu*) bk. bağa (TBAS, 45)

beşparmak: (< *T. beş* + *parmak*) Ayıt adı verilen küçük bir ağaç (DS, II, 645)

beşparmak otu: (< *T. beş* + *parmak* + *otu*) Gülgillerden, yol kıyılarında ve çayırlarda yetişen, sürgüne karşı kullanılan bir bitki, kurt pençesi, *Potentilla reptans*, (TS, 1, 277)

bey: (< *ET. bēg*; Tietze, 304) Bir çeşit mısır (DS, XII, 4455)

bey armudu: (< *T. bey* + *Far. emrūd* + *T. -u*) İri, kokulu ve tatlı bir armut türü (TS, 1, 279)

beyaz çiriş: (< *Ar. bayāz* + *Far. sirīş*) bk. çiriş otu (TBAS, 46)

beyaz çöpleme: (< *Ar. bayāz* + *T. çöpleme*) bk. akçöpleme (TBAS, 46)

beyazdikencik üzümü: (< *Ar. bayāz* + *T. dikencik* + *üzümü*) İnce kabuklu, küçük çekirdekli, sivri taneli ve geç olan üzüm (DS, II, 647)

beyaz divlek: (< *Ar. bayāz* + *T. divlek*) bk akbulama (DS, I, 143)

beyaz harbak: (< *Ar. bayāz* + *harbak*) bk. akçöpleme (TBAS, 46)

beyaz kamış: (< *Ar. bayāz* + ? *T. kamış*) bk. kamış (TBAS, 46)

beyaz kekik: (< *Ar. bayāz* + ? *kekik*) 50 cm kadar yükseklikte, mor çiçekli, kekik kokulu, çok yıllık ve çalimsı bir bitkidir. Batı ve Güney Anadolu'da kekik yerine kullanılır, *Coridothymus capitatus*, (TBAS, 46; DS, II, 647)

beyaz kızılıcık: (< *Ar. bayāz* + *T. kızılıcık*) bk. kızılıcık (TBAS, 46)

beyaz mantar: (< *Ar. bayāz* + *Yun. manitari*) bk. un mantarı (TBAS, 46)

beyaz ot: (< *Ar. bayāz* + *T. ot*) bk. acı yavşan (TBAS, 46)

beyaz papatya: (< *Ar. bayāz* + *Yun. papadia*) Papatyagiller familyasından, 10-35 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve parçalı yapraklı bir tür, *Anthemis chia*, (TBAS, 46; BTS, 87)

beyaz püren: (< *Ar. bayāz* + *Yun. prinos*) bk. biberiye (TBAS, 46)

beyaz salkım: (< *Ar. bayāz* + *T. salkım*; “< *sarkım* < *sark-*; Clauson, 826”) bk. akasya (TBAS, 47)

beyaz soğan: (< *Ar. bayāz* + *T. soğan*) bk. ada soğanı (TBAS, 47)

beybeğendi: (< *T. bey + beğendi*), (And. Ağz.: *beybeyendi*) Kokusuz, türlü renklerde olan bir çiçek (DS, II, 647)

beyböreği: (< *T. bey + böreği*) Bir çiçek türü (DS, II, 647)

beydug: (< ?) Bir çeşit ot (DS, II, 647)

beylerce: (< ? “Belki bir yer adından”; Tietze, 305) Büyük, beyaz, yuvarlak taneli ve kokulu bir çeşit üzüm (DS, II, 648)

beyolu: (< *T. bey + oğ(u)lu*) Bir çeşit üzüm (DS, II, 648)

beyzambağı: (< *T. bey + Ar. zanbağ + T. -i*) Güney ve Batı Anadolu’da 10-1300 metrede kireç taşları ve kum taşları üzerinde yapraklarını döken ağaçlardan oluşmuş orman ve çayırliklar arasında yetişen ve mayıs ayında çiçek açan bir bitki, *Lilium candidum*, (DS, II, 649; www.google.com)

bezelye: (< *Yun. bizélia < İt. piselli*; Tietze, 329) (And. Ağz.: *bedene, bereme, bezene, bezerna baklası, bezerne*) Baklagillerden, beyaz, leylâk ve kırmızımsı çiçekleri olan, yurdumuzun her yanında yetiştirilen, tırmanıcı bir bitki ve bu bitkinin yuvarlak tanesi, *Pisum sativum*, (TS, 1, 283; BTS, 88; DS, II, 632, 651; KİAT, 339)

bezir: (< *Ar. bezr*; Nişanyan, 50) Acı, tohumluk patlıcan (DS, II, 653)

bıcirgan otu: (< ? *bıcirgan + T. otu*; “< *bıcirgan* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 1, 354”) Nanegillerden, kokulu ve ilaç olarak kullanılan zehirli bir ot (DS, II, 655)

bıçgın: (< *T. bıçkin < bıçkın*) Bir yabancı ot (DS, II, 655)

bıldırıcınbudu: (< *T. bıldırıcın + budu*; “*ET. budursun (buldursun ?)* Clauson, 309; Tietze, 332”) Bir armut çeşidi (DS, II, 664)

bılka: (< ?) İri ve çizgili yapraklı bir kır bitkisi (DS, II, 665)

bılkaz: (< ?) Yuvarlak taneli, yeşil üzüm (DS, II, 665)

bıraş otu: (< ? *bıraş* + *T. otu*) Dokumada kullanılan bir ot (DS, II, 669)

bırçalık: (< *ET. burçak* kelimesinin bir varyantı; Tietze, 397), (And. Ağz.: *birçalak, burçılak, burçalak, burçalar, burçalık, bürçelek, mircalık, murçalıh, murçalık, pırçalık, porçalık, purçalak, purçalık*) Çok yıllık, rizomlu, yumru köklü, yaprakları ince, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Scorzonera mollis*, (TBAS, 55, 47; DS, II, 669, 795, 825; DS, IX, 3202, 3220; Gaz.A., III, 501)

bıtım: (< ?), (And. Ağz.: *bitim*) Fıstık cinsinden meyve (DS, II, 671)

biydım: (< ?) Sarımsı, kırmızı bir dağ çiçeği (DS, II, 673)

biyk: (< *ET. bıdık*; Tietze, 333) Asma filizi (DS, II, 673)

biyklı: (< *T. biyklı*) Çalı fasulyesi (DS, II, 673)

biyrgan: (< *T. buyrgan* ?) Yapağı söğüt yaprağına, çiçeği, yemişi mürverinkine benzeyen bir metre boyunda acı bir ot (DS, II, 673)

bızalık: (< ? *bıza* + *T. -lık*) Yerde, yapışık küçük yapraklı bir ot (DS, II, 674)

biber: (< *Yun. pipéri* < *EYun. péperi* < *Eski Hintçe pippali*; Nişanyan, 51; Tietze, 335; Eren, 52), (And. Ağz.: *bibar, bibe, büber, büver*) Patlıcangillerden, yurdumuzda çok yetişen bir bitki ve bu bitkinin, tazeyken sebze olarak yenilen veya kurutulup baharat olarak yararlanılan ürünü, *Capsicum annuum*, (TS, 1, 288; BTS, 89; DS, II, 811; AAT, 43; AVA, 209; BÜYA, 115; EİA, 132, 224; ETA, II, 362; EYA, 52; KMYA, 171, 253; KYA, 38, 234, 245; TAYA, 5)

biberiye: (< Yun. *pipériá*; Tietze, 335) Ballıbabagiller familyasından, 100 cm kadar yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, mor çiçekli ve çalı görünümünde bir bitkidir, *Rosmarinus officinalis*, (TBAS, 48; BTS, 89)

biberiza: (< Yun. *pipéritza*; Tietze, 335) Yapağı bibere benzeyen, dere kıyılarında yetişen, balık avlamakta kullanılan bir çeşit bitki (DS, XII, 4458)

biberlice: (< Yun. *pipéri* + T. *-lice*) Acı, lezzetli olan bazı *Lactarius* türlerine verilen genel ad. Şapka huni biçiminde, beyaz veya kirli yeşil renklidir (TBAS, 48)

biberli mantar: (< Yun. *pipéri* + T. *-li* + Yun. *manitari*) bk. biberlice (TBAS, 48)

bibodca: (< ?) Kışın hayvan yemi olarak kullanılan bir ot (DS, II, 678)

bicibici: (< *bici* + *bici*; “< *bici* ‘yansıma ses’; Gülensoy, I, 111”) 1. Küçük, koyu yeşil yapraklı, sık yetişen bir çeşit ot, 2. Kırmızı benekli fasulye, barbunya (DS, II, 680)

biçinçizlıkı: (< ?) Mart ayında göğeren bir çeşit ufacık bitki (DS, II, 683)

bidek: (< Yun. *apidáki*; Tietze, 337), (And. Ağz.: *biddik*) 1. Yabani ağaçların yenmeyen meyvesi, 2. Ardiç ağacının meyve ve tohumu, 3. Bir çeşit ufak üzüm (DS, II, 684; Krş.Y.A., 464)

bidek ağacı: (< Yun. *apidáki* + T. *ağacı*) Ardiç (DS, II, 684)

bijiyo: (< ?) Çam ve köknar ağaçlarının meyvesi (DS, II, 689)

bilader ağacı: (< Far. *birāder* + T. *ağacı*) Amerika elması (TS, 1, 291)

bildik: (< T. *bildik*), (And. Ağz.: *bıldık*, *biddik*) 1. Palamut, 2. Domates (DS, II, 690; EYAD, 231; KBAYA, 185)

bileşikgiller: (< *T. birleşik* + *-giller*) Bitişik yapraklı iki çeneklilerden, çiçekleri kömeç durumunda toplu olarak bulunan, bazı cinsleri uçucu yağ veya süt taşıyan bir familya (TS, 1, 293)

bileşik meyve: (< *T. birleşik* + *Far. mīva*) İncir ve dut gibi, sık çiçek durumundan meydana gelen meyveler; meyve toplulukları (BTS, 90)

bilisura: (< *Ar. bi'l-'usāre* "özlü") Bazı yaraları iyileştirmekte kullanılan genişçe yapraklı bir bitki (DS, II, 693)

bilon otu: (< ? *bilon* + *T. otu*) İştah açmak için kaynatılarak içilen bir çeşit ot (DS, II, 695)

binbal: (< *T. bin* + *bal*) Koyu kırmızı renkli ve tatlı bir cins kiraz (DS, II, 695)

binbir delik otu: (< *T. bin* + *bir* + *delik* + *otu*) bk. kantaron (TBAS, 48)

binbir delik otugiller: (< *T. bin* + *bir* + *delik* + *otu* + *-giller*) Yaprakları basit, karşılıklı dizilişli ya da nadiren dairesel dizilişli, çanak ve taç yaprakları beş parçalı, kokulu ya da kokusuz yağ damlacıklarına sahip, tohumlarında besi doku bulunmayan, ülkemizde bin bir delik otu cinsi ve bu cinse ait 70 kadar türle temsil edilen otsu ya da çalimsı bitkiler, *Hypericaceae*, (BTS, 90)

binbiryaprak otu: (< *T. bin* + *bir* + *yaprak* + *otu*) bk. civanperçemi (TBAS, 48)

binkulaç: (< *T. bin* + *kulaç*) bk. şeytan şalgamı (TBAS, 48)

bira çiçeği: (< *İt. birra* < *Alm. bier* + *T. çiçeği*) bk. şerbetçi otu (TBAS, 48)

birbamba: (< ?) Yapağı yuvarlak, yumuşak ve alt tarafı tüylü bir bitki (DS, II, 697)

birgi: (< ? *birgi*), (And. Ağz.: *birki*) 1. Ufak taneli siyah üzüm, 2. Tarlalarda yetişen ve taze iken turşusu yapılan dikenli bir ot (DS, II, 701, 702)

birincivasıf: (< *Far. birincāsıf/birincāsb* < *Ar. barancāsaf*; Tietze, 354)

Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki (TS, 1, 310)

birkim: (< ?) Dağ armudu (DS, II, 702)

biryedim: (< *Bulg.-Sırp.-Hıv. brekinya*; Tietze, 352), (And. Ağz.: *piredin, piretin, pıretün, pıreytin*) 1. Alıç, 2. Kocayemiş (TaS, I, 609; DS, IX, 3458)

bisamcık: (< ? *bisam* + *T. -cık*) Tarlalarda yetişen ve hayvan yemi olarak kurutulan bir çeşit ot (DS, II, 703)

biten: (< *T. biten*), (And. Ağz.: *bitgen*) 1. Nebat, bitki, 2. Bir çeşit dikenli ot (TaS, I, 615; DS, II, 710)

bitiniş: (< *T. bitiniş*) Kazayağı da denilen bir ot (DS, II, 711)

bitirge: (< *T. bitirge*) Kayısı (DS, II, 711)

bitişik taç yapraklılar: (< *T. bitişik* + *Ar. tāc* + *T. yapraklılar*) Taç yaprakları birbirleriyle yandan bitişik olan bitkiler (TS, 1, 314)

bitişik çanak yapraklılar: (< *T. bitişik* + *çanak* + *yapraklılar*) Çanak yapraklıları birbirine bitişmiş bulunan bitkiler (TS, 1, 314)

bitki: (*YT.* < *bit-* + *-ki*; Nişanyan, 54; Tietze, 359) Bulunduğu yere kökleriyle tutunup gelişen, döl veren ve hayatını tamamladıktan sonra kuruyarak varlığı sona eren, yosun, ot, ağaç gibi canlıların genel adı, nebat (TS, 1, 315)

bitne: (< *Gürc. p'it'na* < **pinta*; Tietze, 359) Bir ot çeşidi (DS, II, 712)

bit otu: (< *T. bit* + *otu*) Sıracagillerden, birçok çeşitleri bulunan ve kuzey yarım kürede yetişen bir bitki (TS, 1, 316)

biyaprak: (< ?) Yaprakları halka dizilişli, daha çok akvaryumlarda bulundurulan su bitkisi (TS, 1, 316)

biyofitler: (< Yun. *bios* “hayat” + *phyton* “bitki” + *T. -ler*) Parazit bitkiler (BTS, 94)

bizlengiç: (< *bizle-* “(hayvanları) övendire ile yütütmek” + *-geç/-giç*; Tietze, 361) Bir armut çeşidi (DS, II, 715)

bobo: (< ?) Fasulye (DS, II, 715)

bobotınca: (< ?) Bir ot çeşidi (DS, II, 715)

bobruk: (< ?) Kırmızı ve sütlü bir mantar (DS, II, 715)

boce: (< ?) Gelincik (DS, II, 716)

bocur: (< *Bulg.-Sırp.-Hırv. bójur*; Tietze, 363) Şakayık, kırmızı renkli bir çiçek (DS, II, 716)

boçça: (< Yun. *bótsa*; Tietze, 363) Yabanî badem (DS, II, 717)

boduç: (< *ET. butık*; Tietze, 364) 1. Yabani bezelye, 2. Bamya çiçeği, 3. Fiğlerin çiçekleri dökülünce görülen meyveleri, 3. Bakla, taze bakla (DS, II, 720)

bodukmuhi: (< ? *boduk* + *Far. mīh* + *T. -i*) İlkbaharda, çayırdaki küme küme yetişen bir mantar çeşidi (DS, II, 722)

bodurgan: (< *T. bodurgan*) Tatlı, siyah renkli bir yemiş (DS, II, 722)

bodurmahmut: (< *T. bodur* + *öz. is. Mahmut*) 1. İlaç olarak kullanılan, güve için tütsü yapılan bir çeşit ot, *Teucrium labiata*, 2. Salatası yapılan bir bitki (DS, II, 722)

boduroğlu: (< *T. bodur* + *oğlu*) İri taneli üzüm (DS, II, 722)

bodur ot: (< *T. bodur* + *ot*) Kurak yerlerde yetişen ve fazla büyümeyen bir ot, *Ajuga chamaeptytis labiatae*, (DS, II, 722)

bodur otu: (< *T. bodur* + *otu*) Çok yıllık, beyaz çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Hayvanlarda zehirlenme yapar, *Cionura arecta*, (TBAS, 49)

boğa diken: (< *T. boğa* + *dikeni*) Maydanozgiller familyasından, su kenarlarında biten, yılan sokmasında ilaç yerine kullanılan, çok yıllık, otsu ve dikenli bitkilerdir, *Eryngium*, (TBAS, 49; BTS, 99; DS, II, 779)

boğan otu: (< *T. boğan* + *otu*) Düğün çiçeğigillerden, özellikle kökünde akonitin adında bir zehir bulunan bitki, kurtboğan otu, *Acunium napellus*, (TS, 1, 320)

boğaz alan: (< *T. boğaz* + *alan*) 1. Sulu olmayan bir çeşit ayva, ham ayva, 2. Bir çeşit armut (DS, II, 727)

boğaz çiçeği: (< *T. boğaz* + *çiçeği*) bk. papatya (TBAS, 49)

boğazkere: (< *T. boğaz* + ? *kere*) Bir çeşit üzüm (EYAD, 51)

boğumluca otu: (< *T. boğumluca* + *otu*) bk. mührüsüleyman (TBAS, 49)

bohça çiçeği: (< *Far. bohça* + *T. çiçeği*) Bir çeşit çiçek (DS, II, 731)

Bombay fasulyesi: (< öz. *is. Bombay* + *Yun. fasulia* + *T. -si*) Baklagiller familyasından, kırmızı çiçekli, meyveleri legümen tipte, Denizli, Burdur ve Isparta dolaylarında kültürü yapılan, çok yıllık, otsu, tırmanıcı bir bitki, *Phaseolus coccineus*, (BTS, 100)

boncuk fasulye: (< *ET. boncuk/moncuk* + *Yun. fasulia*) Bir tür iri taneli fasulye (TS, 1, 326)

boncuk otu: (< *T. boncuk* + *otu*) *Myosotis* türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu ve mavi çiçekli bitkilerdir (TBAS, 49; DS, II, 736)

bor ağacı: (< *bor* + *T. ağacı*; “< *bor* kökü karışıktır, Moğolcadan veya Yunanca *pori*’den gelmiş olabilir; MBTS, 1, 398”) Nohut yaprağı gibi yuvarlak yapraklı, sarı çiçek açan ve meyvesi çocuklar tarafından patlatılarak oynanan bir ağaç (DS, II, 737)

boranı elması: (< *Erm. borani/porani* + *T. elması*) Yeşil renkli yaz elması (DS, II, 739)

borazan mantarı: (< *T. boru* + *Far. zan* + *Yun. manitari* + *T. -i*) *Cantharellaceae* familyasından, siyah renkli, huni biçiminde, şapkalı, yenen bir mantar, *Craterellus cornucopioides*, (TBAS, 50; BTS, 101)

borcabahar: (< ? *bor* + *T. -ca* + *Far. bahār*) Müshil olarak kullanılan ince köklü bir ot (DS, II, 740)

borcak: (< *burçak* ?; Tietze, 371) Sarı çiçekli, süpürgeye benzer, yakılabilen bir ot (DS, II, 740)

borda: (< *İt. bordo*; MBTS, 1, 400) Yuvarlak taneli bir üzüm (DS, II, 740)

bortum üzümü: (< ? *bortum* + *T. üzümü*) İri taneli, siyah üzüm (DS, II, 741)

boru çiçeği: (< *T. boru* < *ET. borgu* + *çiçeği*) 50-200 cm boyunda, bir yıllık, beyaz çiçekli, otsu ve zehirli bir bitkidir, *Datura stramonium*, (TS, 1, 330; TBAS, 50)

boru çiçeğigiller: (< *T. boru* + *çiçeği* + *-giller*) Çan çiçeğigiller (TS, 1, 330)

boruk: (< ? *boruk*; Tietze, 372) Dağlarda yetişen, kokulu, süpürge ve yakacak olarak kullanılan çalı, ot (DS, II, 741)

bosça otu: (< ? *bosça* + *T. otu*) Dağlarda yetişen ve hayvanlara ilaç yapmakta kullanılan beyaz çiçekli bir ot (DS, II, 742)

bostan: (< *Far. būstān*) Hıyar, salatalık, karpuz (*bostan borusu*), (DS, II, 742; DS, XII, 4463; AAT, 207; Erz.İ.A., III, 48)

bostan borusu: (< *Far. būstān + T. borusu*) bk. bostan (DS, II, 742)

bostanbozan: (< *Far. būstān + T. bozan*) *Cuscuta* türlerine verilen genel ad. Bu türler bir veya çok yıllık, klorofilsiz ve asalak bitkilerdir (TBAS, 50)

bostan güzeli: (< *Far. būstān + T. güzeli*) 1. Küçük, yuvarlak, kokulu bir çeşit kavun, 2. Tarlalarda yetişen hardala benzer kırmızı çiçekli bir ot (DS, II, 742)

bostan karanfili: (< *Far. būstān + karnfül + T. -i*) bk. boru çiçeği (TBAS, 51)

bostan otu: (< *Far. būstān + T. otu*) 1. Bahçelerde, pırasa aralarında yetişen bir çeşit ot, 2. Semizotu (DS, II, 742)

Boşnak eriği: (< öz. is. *Boşnak + T. eriği*) Elle kolayca bölünebilen ve çekirdeği ayrılan, oval, morumsu bir erik çeşidi (DS, II, 743)

botanik: (*Fr. botanique < Yun.*) Bitki bilimi, nebatat (TS, 1, 334)

boya: (< *T. boya*) Bir çeşit ağaç (DS, II, 744)

boyacı aspiri: (< *T. boyacı + Ar. 'uśfūr + T. -i*) bk. aspir (TBAS, 51)

boyacı diken: (< *T. boyacı + diken*) bk. cehri (TBAS, 51)

boyacı katırtırnağı: (< *T. boyacı + katır + tırnağı*) Sarı çiçekli, çok yıllık ve çalı görünüşünde bir bitkidir. Çiçekleri sarı renkli boyar madde olarak kullanılır, *Genista tinctoria*, (TBAS, 51)

boyacı kökü: (< *T. boyacı + kökü*) bk. kök boyası (TBAS, 51)

boyacı papatyası: (< *T. boyacı* + *Yun. papadia* + *T. -sı*) bk. sarıpapatya (TBAS, 51)

boyaçın: (< *T. boyaçın*) Kökünden boya yapılan bir çeşit ot (*boyaçili*, *boyalık*, *boya otu*, *boyapürü*), (DS, II, 744)

boya çiçeği: (< *T. boya* + *çiçeği*) İki veya çok yıllık, mor çiçekli ve otsu bir bitkidir. Çiçekleri Sivas bölgesinde boyar madde olarak kullanılır, *Tchihatchewia isatidea*, (TBAS, 51)

boyaçili: (< *T. boya* + *çili*) bk. boyaçın (DS, II, 744)

boya kökü: (< *T. boya* + *kökü*) bk. kök boyası (TBAS, 51)

boyalık: (< *T. boyalık*) bk. boyaçın (DS, II, 744)

boya otu: (< *T. boya* + *otu*) bk. boyaçın (DS, II, 744)

boyapürü: (< *T. boya* + *Far. pür* + *T. -ü*) bk. boyaçın (DS, II, 744)

boynuburuk: (< *T. boy(u)nu* + *buruk*) 1. Dalında olmuş, sapı bükülmüş incir (*boynubükük*), 2. Menekşe (DS, II, 746)

boynubükük: (< *T. boy(u)nu* + *bükük*) bk. boynuburuk (1), (DS, II, 746)

boynuzlu dücük: (< *T. boynuzlu* + ? *dücük*) Bitkinin olgunlaşan meyveleri kıvrılarak boynuz şeklini almaktadır. Meyvelerinin kıvrılmasından dolayı bu isim verilmiştir, *Coronilla grandiflora*, (Duran, 223-229)

boynuzlu gelincik: (< *T. boynuzlu* + *gelincik*) *Glaucium* türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, çiçekleri turuncu, kırmızı veya mor renkli, meyvesi boynuz biçiminde otsu bitkilerdir (TBAS, 51)

boynuzlu haşhaş: (< *T. boynuzlu* + *Ar. ḥaṣḥāṣ*) bk. boynuzlu gelincik (TBAS, 52)

boy otu: (< *Far. būy* + *T. otu*; “< *Far. būy*; Eren, 59; Tietze, 375”), (And. Ağz.: *bay, boy*) Baklagillerden, 10-15 cm yükseklikte, çiçekleri mavi, sarı veya beyaz renkli, kurutulan tohumları çemen yapımında kullanılan, bir yıllık, otsu bitki, *Trigonella faenum graecum*, (TS, 1, 338; TBAS, 45, 52; TaS, I, 643)

boz ağaç: (< *T. boz* + *ağaç*) bk. köknar (TBAS, 52)

bozalkat: (< *T. boz* + *Yun. ahlat*) Ahlat, bir çeşit ufak armut (DS, II, 749)

bozamık: (< *T. bozamık*) Ufak, boz renkli, yakılan bir ot (*bozanak*), (DS, II, 749)

bozanak: (< *T. bozanak*) bk. bozamık (DS, II, 749)

boz armut: (< *T. boz* + *Far. emrūd*) Dağ armudu (DS, II, 749)

bozbağırğan: (< *T. boz* + *bağırğan*) Sarmaşık gibi, yaprakları tüylü bir ot (DS, II, 750)

boz bodur ot: (< *T. boz* + *bodur* + *ot*) bk. yer çamı (TBAS, 52)

bozboruk otu: (< *T. boz* + ? *boruk* + *T. otu*) Dağlarda biten ve yem olarak kullanılan bir yabancı ot (DS, II, 750)

bozca ot: (< *T. bozca* + *ot*) bk. yer çamı (TBAS, 52)

boz darı: (< *T. boz* + *darı*) bk. darı (TBAS, 52)

bozdoğan armudu: (< *T. boz* + *doğan* + *Far. emrūd* + *T. -u*), (And. Ağz.: *bozdığan, bozdurğan*) Yazın olan, iri, sarı ve iyi cins bir armut (DS, II, 750)

bozdurma: (< *T. bozdurma*) Bir çeşit üzüm (DS, II, 750)

boz elma: (< *T. boz + elma*) Kış elması (DS, II, 750)

bozge: (< ?) Tahıl çimlendirmeye yarayan bir ot (DS, II, 751)

bozik kenger: (< ? *bozik + Far. kenger*) Dere boylarında, çok gübreli yerlerde yetişen ve geniş yapraklı, kalın gövdeli, uzun bir çeşit ot (DS, II, 751)

bozkulak: (< *T. boz + kulak*) bk. sığırkuyruğu (TBAS, 52)

bozoğlan: (< *T. boz + oğ(u)lan*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 52)

boz ot: (< *T. boz + ot*) Ballıbabagiller familyasından, baharat olarak kullanılan, 60 cm kadar yükseklikte, çok yıllık, sık tüylü ve beyaz çiçekli bir bitkidir, *Marrubium vulgare*, (TBAS, 52; BTS, 104; DS, II, 751)

bozuk: (< *T. bozuk*) Armut (DS, II, 751)

böbük: (< *Yun. bubúki*; Tietze, 387) Çiçek (DS, II, 754)

böcekapan: (< *T. böcek + kapan*) Örnek bitkisi drosera olan ve bazı organları böcek yakalamaya, sindirmeye elverişli olan bitkilerin ortak adı (TS, 1, 343; BTS, 106)

böcü: (< *T. bö+cü*; Gülensoy, I, 141), (And. Ağz.: *böci*) Yüksek yerlerde yetişen, karaağaca benzer bir ağaç (DS, II, 755)

bödük: (< ?) Havuç (DS, II, 757)

böğrek eriği: (< *T. böbrek + eriği*) Can eriği (TaS, I, 664)

böğürtlen: (< *ET. böğürtlen*; Nişanyan, 57), (And. Ağz.: *boğürtlen, bortlen, böğörtlen, böğürtlen, böğürtlen, böğürtleğen, böğürtlem, böğürtleğen, böğürtlemen, börtleğen, börtlen, börtlenge, börtliyem, börtliyen, börtlüyen, bövürtlen, bubumka, buğürtlen, büğürtlen, büldürgen, büyürlen*) Gülgillerden, 1-2 m yükseklikte, bahçe çitlerinde ve

yol kenarlarında kendiliğinden yetişen, dikenli, çok yıllık bir çalı ve bu bitkinin önce kırmızı iken, olgunlaşınca kararan mayhoş yemişi, *Rubus caesus*, (TS, 1, 343; TBAS, 53; BTS, 107; DS, II, 819; AA, 120; GBAA, 105; KIAT, 79; TİYA, 326)

börek mantarı: (< ? *T. börek* + *Yun. manitari* + *T. -i*; “< börek ‘Kökü kesin olarak belli değildir. Kelime, Türkçeden Farsça ve Rusçaya da geçmiştir’; MBTS, 1, 413”) Yufka arasına konularak yemek yapılan tatlı mantar (DS, II, 769)

börek otu: (< ? *T. börek* + *otu*) Dereotu, maydanoz cinsinden bir ot (DS, II, 769)

börtliyen diken: (< *T. börtleyen* + *diken*) Böğürtlen çalısı, diken (DS, II, 772)

börülce: (< *T. böğrülce*; Türkçe *böğür*’den geldiği anlaşılıyor; Eren, 61; MBTS, 1, 414), (And. Ağz.: *bogülce*, *bögülce*, *bödek*, *bögce*, *bögürce*, *bölce*, *bölcen*, *börçe*, *börgüce*, *börüce*, *börücek*, *börügüç*, *börülce*, *bövülce*, *böyrülçe*) Fasulyeye benzer bir bitki ve bu bitkinin sebze olarak yararlanılan yeşil ürünü, *Vigna sinensis*, (TS, 1, 346; DS, II, 765; DS, XII, 4464; AA, 120; KIAT, 309; KYA, 203; STİAT, 21; TİYA, 418)

Brüksel lahanası: (< öz. is. *Brüksel* + *Yun. lahanos* + *T. -sı*) Ceviz büyüklüğünde bir lahanas türü, *Brassica oleracea gemmifera*, (*Frenk lahanası*), (TS, 1, 348)

bubahca: (< ?) Sarı çiğdeme benzeyen, taç yaprakları yenilebilen bir çeşit dağ çiçeği (DS, XII, 4465)

bubu: (< ? *çoc. dil. bubu*; Tietze, 387) Dut (DS, II, 775)

bubumka: (< ?) Böğürtlen, dut üzümü (DS, II, 775)

buğasiki: (< *T. boğa* + *siki*) Ormanda, dağda yetişen, 20-100 cm boyunda bir ot (DS, II, 779)

buğday: (< *ET. buğday*; Nişanyan, 59; Clauson, 312; < Eski Türkçeden başlayarak kullanılır. Orta Türkçede *buğdāy* olarak geçer. Eski Kıpçakçada *būday*, *buğday*

biçimleri göze çarpar. Kökenini bilmiyoruz. Moğolca *buğudai* biçimi Türkçeden alınmıştır; Eren, 62), (And. Ağz.: *boyday, būday, būdey, bugday, buğda, buğde, buğdey, buide, bulday, buldey, buydar, buyde, buydey, būdey, poğday, puğda, puğday*) Buğdaygiller familyasından, çiçeklenmesi başak şeklinde, tohumları kullanılan, ülkemizde geniş bir alanda kültürü yapılan, bir yıllık otsu bitki, *Triticum*, (TS, 1, 350; BTS, 109; DS, XII, 4466; AA, 76, 81, 121; AAT, 58; ADYA, 337; AVA, 94, 200, 39, 84; DA, 136, 151; EİA, 153, 155, 202; ETA, II, 589; EYAD, 56, 87, 100, 227; Gaz.A., III, 114; GBAA, 42, 106; GDİAT, 35, 267; Ka.Y.A., 269; KBAYA, 86, 113; KİA, 164, 251; KİAT, 118, 119, 309, 340; KMYA, 58, 154; KYA, 147, 245; OAAD, 149; SA, 110, 155; STİAT, 222; TİYA, 235, 238, 277, 417; UA, 98; ZBKİA, 105, 116, 144, 182; TaS, I, 681)

buğdaycık: (< *T. buğdaycık*) Buğdaya benzeyen bir çeşit ot, yabancı buğday (*buğdayık, buğdaylık otu*), (DS, II, 780)

buğdaycık otu: (< *T. buğdaycık + otu*) Eşek kengeri (DS, II, 780)

buğday çiçeği: (< *T. buğday + çiçeği*) 50-75 cm yükseklikte, ilkbaharda buğday tarlasında biten, seyrek tüylü, bir yıllık, morumsu kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Agrostemma githago*, (TBAS, 53; DS, II, 780)

buğdaygiller: (< *T. buğday + -giller*) Bir çeneklilerden, örneği buğday, yulaf, arpa, pirinç, çavdar, mısır, ayrık ve çayır otları, kamış, bambu olan, çiçekleri başak durumunda, gövdelerinin içi boş, kökleri saçak şeklinde, yaprakları kılıçsı ve paralel damarlı, ülkemizde 142 cins ve 520 kadar türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, büyük bir bitki familyası (TS, 1, 350; BTS, 109)

buğdayık: (< *T. buğday + -ık* “küçültme eki”; Tietze, 389) bk. buğdaycık (DS, II, 780)

buğday karamuğu: (< *T. buğday + karamuğu*) bk. buğday çiçeği (TBAS, 54)

buğdaylık otu: (< *T. buğdaylık + otu*) bk. buğdaycık (DS, II, 780)

buğdaysı meyve: (< *T. buğdaysı* + *Far. mīva*) Üst durumlu bir ovaryumdan gelişen ve tohum kabuğunun meyve kabuğundan ayrılmayacak bir şekilde birleştiği tek tohumlu, açılmayan kuru bir meyve. *karyopsis* (BTS, 109)

buhur otu: (< *Far. buḥūr* < *Ar. baḥūr* + *T. otu*) Bir çeşit ot (DS, II, 783)

buhurumeryem: (< *Far. buḥūr-ı Meryem*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 54)

bulak otu: (< *T. bulak* + *otu*) Su gözlerinde biten, hoş kokulu ve yemeklerde kullanılan bir ot (DS, II, 785)

bulgarsıktı: (< *T. bulgar* + *sıktı*) Yer elması (DS, II, 788)

bullumbıççık: (< ?), (And. Ağz.: *bullumbuç*, *bulumbuç*, *bulumbuşşuk*) İlkbaharda yaylalarda yetişen ve böreğe konulan, soğan çeşidinden bir sebze (DS, II, 789)

buluti üzüm: (< *T. bulut* + *Ar.-î* + *T. üzüm*) bk. bulutu (DS, II, 791)

bulutu: (< *T. bulut* + *Ar.-î*; Tietze, 394) Özel bir rengi olan iri taneli üzüm (*buluti üzüm*, *bulut üzümü*), (DS, II, 791)

bulut üzümü: (< *T. bulut* + *üzümü*) bk. bulutu (DS, II, 791)

bunbul alması: (< ? *bunbul* + *T. elması*) Kırmızılı yeşilli tatlı elma (DS, II, 792)

burağan: (< *T. burağan*) Buruk tatlı armut (DS, II, 794)

burç: (< *ET. murç/burç* < *Sans. marica/marīca*; Tietze, 397) Ökse otu (TS, 1, 359)

burçak: (< *ET. burçak*; Tietze, 397; Clauson, 357) Baklagillerden, mercimeğe benzeyen, hayvan yemi olarak da kullanılan, sarı çiçekli, bir veya çok yıllık, yakılabilen otsu bitkilerdir, *Vicia*, (TBAS, 54; DS, II, 795; DS, IX, 3487; ETA, II, 515; KMYA, 227; KYA, 219; STİAT, 161, 162)

burgacan: (< *T. burgacan*) Dikenli bir ot (DS, II, 796)

burgaç: (< *T. burgaç*) Mercimeğe benzeyen, hayvan yemi olarak kullanılan bir çeşit bitki (DS, XII, 4466)

burmalı marul: (< *T. burmalı* + *Yun. maruli*) Göbekli marul (DS, II, 801)

burnukızıl: (< *T. bur(u)nu* + *kızıl*), (And. Ağz.: *burnuğızıl*) 1. Bir çeşit erik, 2. Kızılçık (DS, II, 801)

Bursa buğdayı: (< öz. is. *Bursa* + *T. buğdayı*) İri, açık sarı taneli buğday (DS, II, 801)

burut dimnidi: (< ? *burut* + *Yun. diminitis* + *T. -i*) Bir çeşit üzüm (DS, II, 805)

buttum: (< *Ar. butm*; Eren, 65; Tietze, 402), (And. Ağz.: *bıdım, bıtım, bittim, buddum, butum*) Gazi Antep çevresinde çok yetişen, 6-7 m yükseklikte ve kışın yapraklarını döken yabani, aşısız fıstık ağacı ve bunun meyvesi, *Anacardiaceae*, (TBAS, 55; DS, II, 806; DS, II, 806; Gaz.A., III, 118; UA, 98)

buvur sakızı: (< *Ar. bahūr* “buhur” + *T. sakızı*) Tütsü olarak kullanılan, günlük de denilen bir bitki (DS, II, 807)

boynuz: (< *T. boynuz*) Güzel çiçekli ağaç (DS, II, 808)

buy otu: (< *Far. būy* + *T. otu*) bk. boy otu (TBAS, 55)

buyucan: (< *Far. būy-ı cān*) bk. civanperçemi (TBAS, 55)

buyurgan: (< *T. buyurgan*) Sultan otu da denilen bir ot (DS, II, 809)

buzacıburnu: (< ? *buzacı* + *T. burnu*) bk. danaburnu (*Aksan, Türkçenin Gücü, 60; www.google.com*)

buzacı otu: (< ? *buzacı* + *T. otu*) bk. yılanıyastığı (TBAS, 55)

buzalabut: (< ?) Baharda kırlarda açan mor bir çiçek (DS, II, 809)

buz karpuzu: (< *T. buz* + *Far. ħarbus* + *T. -u*) Beyaz çekirdekli, açılıp güneşe konulduğunda buz gibi soğuyan karpuz (DS, II, 810)

büğelek: (< *kökü kesin olarak belli değildir*, Eski Türkçe *bög* 'böcek'le ilişkili olabilir; MBTS, 1, 434), (And. Ağz.: *böğelek*) Sarmaşık şeklinde yabancı bir ot (DS, II, 761, 813)

büğrez: (< *T. büğrez*) Eğri büyüyen ağaç (DS, II, 814)

bük: (< *ET. bük*; Tietze, 404) Böğürtlen (*bük tudu*, *bük üzümü*, *bürük*), (TS, 1, 366; DS, II, 814; SA, 199)

bük tudu: (< *T. bük* + *Far. tüt* + *T. -u*) bk. bük (DS, II, 814)

bük üzümü: (< *T. bük* + *üzümü*) bk. bük (DS, II, 814)

bülbülyuvası: (< *Far. bulbul* + *T. yuvası*) Büyük kırmızı gül (DS, II, 819)

bülbüze: (< ?) Yabancı menekşe (DS, II, 819)

bülçüklü sovan: (< *T. pürçekli* + *soğan*) Yeşil soğan (DS, II, 819)

büllümbek: (< ?), (And. Ağz.: *belimbek*, *bellimbek*, *bellinebenek*, *bellümbek*) Papatya (DS, II, 820)

bülücü: (< ? *bülü* + *T. -cük*), (And. Ağz.: *bülücek*, *bülüciyh*, *bülürcüyh*) Fasulye (DS, II, 821)

bürgülü: (< *T. bürgülü*) Büyük taneli bir çeşit üzüm (DS, II, 827)

bürük: (< *T. bürük*) bk. bük (DS, II, 814)

büyük ayrık otu: (< *T. büyük + ay(ı)lık + otu*) bk. domuz ayrık otu (TBAS, 56)

büyük kantaron: (< *T. büyük + Yun. kentauron*) bk. centiyane (TBAS, 58)

büyük sarı: (< *T. büyük + sarı*) Sert, büyük ve irmik yapmakta kullanılan buğday (DS, II, 833)

büyü otu: (< *T. büyü + otu*) bk. boru çiçeği (TBAS, 50)

büzgülü (< *T. büzgülü*), (And. Ağz.: *büzgüle, büzgüllü*) Kalın kabuklu, uzun taneli, dayanıklı siyah üzüm (DS, II, 834)

-C-

cabana: (< ?), (And. Ağz.: *çabala*) Böreğe konulan bir çeşit ot (DS, III, 837)

cabıl: (< ?) Beyaz çiçekli bir ot (DS, III, 838)

cacık: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 1, 443; Tietze, 411) 1. İlbaharda tarlalarda biten ve yenilebilen otlar, 2. Semiz otu, 3. Yabanî mantar (DS, III, 839)

cadı: (< *Far. cādū/cāzū*; Tietze, 412) bk. acı yavşan (TBAS, 57)

cadısüpürgesi: (< *Far. cādū/cāzū + T. süpürgesi*) Emeçleri özellikle dal uçlarındaki kabuk altında sıkı bir ağ örerek çekirdekli yemiş ağaçlarının çiçeklenmesine, dolayısıyla meyve verimine engel olan asklı mantar, *Taphrina cerasi*, (TS, 1, 376)

cadı şimşiri: (< *Far. cādū/cāzū + Far. şemşir + T. -i*) Yaprakları daima yeşil, ufak, sivri dikenli bir bitki (DS, III, 840)

cafa çiçeği: (< *Ar. cefā + T. çiçeği*) Sarmaşık (DS, III, 840)

cambit: (< ?) Bağ bozulduktan sonra yetişen küçük taneli, döküntü zm (DS, III, 853)

campurt: (< ?) Yaylalarda yetişen ve kökünden hayvan bitini öldürmeye yarayan ilaç yapılan bir ot (DS, III, 853)

camgüzeli: (< *Far. cm + T. güzeli*) Evlerde ss olarak yetiştirilen, pembe, kırmızı ekler açan bir tür kına eği, *Impatiens sultanı*, (TS, 1, 378)

camızmemesi: (< *Far. cms/cmş + T. memesi*) bk. dağ sümbülü (TBAS, 83)

cam otu: (< *Far. cm + T. otu*) bk. kuş otu (TBAS, 57)

camuskulağı: (< *Far. cms/cmş + T. kulağı*) 30–40 cm boyunda, etli yapraklı, yeşilimsi beyaz ekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir, *Sedum telephium*, (TBAS, 57)

camuz baklası: (< *Far. cms/cmş + Ar. bükülü + T. -sı*) bk. domuz baklası (TBAS, 57)

canavar otu: (< *Far. cnvar/cnvr + T. otu*) Canavar otugiller familyasının örnek türlerinden olan, Türkiye’de 40 kadar türü bulunan, değişik türlerin kökleri üzerinde yaşayan ve klorofil taşımayan ekli bir bitki, *Orobanche ramosa*, (TS, 1, 383; TBAS, 57; BTS, 118)

canavar otugiller: (< *Far. cnvar/cnvr + T. otu + -giller*) Bitişik ta yapraklı iki çeneklilerden, otsu formda, gövdeleri kırmızının değişik tonlarında olabilen, tarım bitkilerine zarar veren asalak bir bitki familyası (TS, 1, 383; BTS, 118)

cancur: (< *Erm. canul*; Tietze, 416), (And. Ağz.: *anur*) Kırmızı, siyah erik (DS, III, 855)

can eriği: (< *Yun. tzaneriki*; Tietze, 417; MBTS, 1, 455) 1. Genellikle yeşilken yenen sert, sulu bir tür erik, 2. Kayısı (TS, 1, 384; DS, III, 855)

canka: (< *Bulg. djanka*; Tietze, 417) Küçük, sarı bir çeşit erik (DS, III, 857)

can kesme: (< *Far. cān + T. kesme*) Sonbaharda yetişen bir çeşit buğday (DS, III, 857)

can otu: (< *Far. cān + T. otu*) 1. Ispanak, 2. Madımalak (DS, III, 857)

carhala: (< ?), (And. Ağz.: *calhala, çargala, çarhala, çorhala*) 1. Pancar, 2. Pazı (DS, III, 861, 1271)

catra: (< ?) Yakacak olarak kullanılan bir dağ bitkisi (DS, III, 864)

cayrak: (< ?) Ağustosta yetişen bir çeşit sulu, iri armut (DS, III, 870)

cazu gülü: (< *Far. cādū/cāzū + gul + T. -ü*) Yaban gülü (DS, III, 871)

cef: (< ?) Mercimek büyüklüğünde meyve veren yabani bir cins ağaç (DS, III, 874)

cegirgen: (< *T. çekirgen < çekir- < çek-*) Isırgan otu (DS, III, 875)

cehennem zambağı: (< *Ar. cahannam < İbr. gēhinnōm + Ar. zanbağ + T. -i*) Süsen çiçeği (DS, III, 875; TBAS, 252)

cehri: (< *Far. cehre*; Eren, 69) Kök boyasıgillerden, 3 m kadar yükselebilen, meyve, kabuk veya odunundan güzel kırmızı renk elde edilen dikenli bir ağaççıktır, *Rhamnus infectorius*, (TS, 1, 392; TBAS, 58; BTS, 119; DS, III, 876)

cehrigiller: (< *Far. cehre + T. -giller*) Yaprakları almaşlı ya da karşılıklı, çiçekler genellikle yaprak koltuklarında korimboz ya da kimoza durumda, er dişi, ışınsal simetrik, çanak yaprakları 4-5 birleşik, taç yaprakları 4-5 serbest ya da bazen bulunmayan, bakka, kapsül ya da kanatlı fındık tipi meyveleri olan, dünyada yaklaşık 58 cins ve 900 kadar türle, ülkemizde ise 4 cins ve 25 kadar türle temsil edilen ağaç, çalı, nadiren de otsu türleri olan bir aile (BTS, 119)

celep: (< *Ar. celeb*; MBTS, 1, 466) Aşılammamış meyve (DS, III, 878)

celkek: (< ?) Koparıldığında süt çıkaran bir cins kır bitkisi (DS, III, 878)

ceneği: (< ?) Yüksek yerlerde yetişip yaprakları hayvanlara yedirilen bir cins ağaç (DS, III, 881)

cenik sovanı: (< ? *cenik* + *T. soğanı*) Tatlımsı, mor renkli, genişçe biçimli bir cins soğan (DS, III, 882)

cennet biberi: (< *Ar. cennet* + *Yun. pipéri* + *T. -i*) Zencefilgillerden karabiber tadında bir bitki (TS, 1, 395)

cennet otu: (< *Ar. cennet* + *T. otu*) Yuvarlak ve ince yapraklı, marul tadında bir cins ot (DS, III, 883)

centiyane: (< *Lat. gentiāna*; Tietze, 430) Çok yıllık, rizomlu ve sarı çiçekli bir dağ bitkisidir, *Gentiana lutea*, (TBAS, 58)

ceran: (< *İt. geranio* < *Lat. geranium*; Tietze, 430), (And. Ağz.: *caran*) Kırmızı renkli, iyi kokan bir çeşit çiçek (DS, III, 859, 884)

cerik ağacı: (< ? *cerik* + *T. ağacı*) (And. Ağz.: *cerk*) Su kenarında yetişen, yedi sekiz metre yükselen ve kömüründen barut yapılan bir cins ağaç (DS, III, 886)

cetlemük: (< *T. çitlembik*) Bir çeşit armut (DS, III, 887)

ceviz: (< *Ar. cevz* ~ *OFar. gawz*; Nişanyan, 67; < *Ar. cauz* < *Far. gauz*; Eren, 69; < *Ar. cavz*; Tietze, 434), (And. Ağz.: *cevez*, *cevuz*, *cevüz*, *cooz*, *cövüz*, *cöyüz*, *geviz*, *javuz*) Cevizgiller familyasından, meyvesi için yetiştirilen, 30 m kadar yükselebilen, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen bir ağaç, *Juglans regia*, (TS, 1, 400; TBAS, 58; BTS, 121; AA, 88, 122; AAT, 39, 72, 209; ADYA, 236;

EİA, 163; Erz.İ.A., III, 56, 190; ETA, II, 440; EYAD, 76, 233; GBAA, 60; GDİAT, 37; KBAYA, 191; KİAT, 311; KMYA, 256; OAAD, 71; STİAT, 45, 181, 223; TİYA, 237; ZBKİA, 145)

cevizgiller: (< *Ar. cevz* + *T. -giller*) Örneği ceviz olan, yaprakları almaşlı dizilişte ve parçalı, erkek ve dişi çiçekleri ayrı ayrı olan, taçsız iki çeneklilerden bir bitki familyası (TS, 1, 400; BTS, 121)

cevzeni: (< ?) Bir üzüm türü (EYAD, 51, 232)

ceylan çiçeği: (< *Moğ. ceylān* + *T. çiçeği*; “< *Moğ. ceylān*; MBTS, 1, 482; TS, 363”) Yaprığı beş köşeli olup, pembe çiçek açan bir bitki (DS, III, 888)

Cezayir menekşesi: (< *öz. is. Cezayir* + *Far. benefşe* + *T. -si*) Zakkumgillerden, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, kendine özgü mavi, açık, mor renkli çiçekleri ve ortası çukur taç yaprakları olan, çok yıllık, çalimsı veya otsu bir bitki, *Vinca*, (TS, 1, 402; TBAS, 59; BTS, 121)

cıbarca: (< *T. cıbirca/cıbilca*; “< *cıbir/cıbil* ‘çıplak’ kelimesiyle aynı kökten gelmiş olması muhtemeldir; MBTS, 1, 485”) Bir cins eğrelti otu (DS, III, 889)

cıcılık: (< *cici* “çocuk dili” + *T. -lik*) bk. çıçırgan (TBAS, 58)

cığa: (< *Far. cığa*; MBTS, 1, 485), (And. Ağz.: *cığan*) Beyaz ve sarı renkte, ince uzun yapraklı, çok türlü bir cins ot (DS, III, 899, 900)

cığra: (< ?) Bir cins dikenli ot (DS, III, 905)

cılban: (< *Ar. culbān*; Tietze, 437), (And. Ağz.: *cilban*) 1. Yabanî bezelye, 2. Burçak (DS, III, 908)

cılık: (< *cılık* < *cilk* “ses taklidi”; Tietze, 437) İncir (DS, III, 912)

cıngıravu elması: (< ? *cıngıravu* + *T. elması*) Sallanınca içinde çekirdekleri ses çıkaran bir çeşit elma (DS, III, 923)

cırdatan düleği: (< *T. cirt* + *atan* + *divleği*) bk. cirtatan (DS, III, 937)

cırık: (< *T. cırık* < *cir-*; Tietze, 438) Turunçgillerden, kavuna benzeyen, güzel kokulu, yenilmeyen, yabani bir meyve (DS, III, 929)

cırlangiç: (< *T. cırlangiç*), (And. Ağz.: *cırlangeç*, *çırlangiç*, *ırlangiç*) bk. cirtatan (DS, III, 937, 1187; DS, VII, 2487)

cırmılak: (< *T. cırmalak*) Yemeği yapılan küçük mantar (DS, III, 935)

cırnak: (< *T. tırnak*; MBTS, 1, 576), (And. Ağz.: *cıynak*, *çiyınak*) Çobançantası denilen ot (DS, III, 936, 945)

cirt: (< *cirt* “yansıma ses”) bk. cirtatan (DS, III, 937)

cirtatan: (< *T. cirt* + *atan*) 1. Yenmeyen, güzel kokulu, portakal büyüklüğünde kavun cinsinden bir meyve, 2. Gelincik otuna benzer, başaklarından olgunlaşınca sıkıldığı zaman tohum ve su fışkıran bir bitki, 3. Mayhoş tadı olan, yaprakları sarılarak yemek yapılan geniş yapraklı bir bitki (*cırdatan düleği*, *cırlangeç*, *cırlangiç*, *cirt*, *cirt cirt*, *cırtlak*, *cirtlan*, *cırtlavak*, *cırtlavuk*, *çırlangiç*): (DS, III, 937)

cirt cirt: (< *T. cirt* + *cirt*) bk. cirtatan (DS, III, 937)

cirt dangaz: (< *T. cirt dangaz*), (And. Ağz.: *cirtıgaz*) Ekilmeyen tarlalarda yetişen geniş yapraklı, hatmi çiçeğine benzeyen çiçekler açan bir bitki (DS, III, 938)

cırtlak: (< *T. cırtlak*) bk. cirtatan (DS, III, 937)

cırtlak otu: (< *T. cırtlak* + *otu*) Nohuda benzer acı bir ot, pat pat otu (DS, III, 939)

cırtlak sakızı: (< *T. cırtlak* + *sakızı*) Sakız çıkarılan bir cins ot (DS, III, 939)

cırtlan: (< *T. cırtlan*) bk. cırtatan (DS, III, 937)

cırtlavuk: (< *T. cırtlavuk*), (And. Ağz.: *cırtlavak*) bk. cırtatan (DS, III, 937)

cıvak: (< ?) Şeytantırnağı (DS, III, 942)

cıvrıncık: (< ? *cıvrın* + *T. -cık*) bk. gıvışgan otu (TBAS, 59)

cız: (< *cız* “ses taklidi”) Tohumları oraya buraya yapışan, tarlalarda görülen bir çeşit ot (*cızcız diken*), (DS, III, 946)

cızcız diken: (< *T. cız* + *cız* + *diken*) bk. cız (DS, III, 946)

cızlağan: (< *T. cızlağan*), (And. Ağz.: *cızgan*) Isırgan otu (DS, III, 950)

cızlayık: (< *T. cızlayık*) Bir çeşit bitki (DS, III, 951)

cibik: (< ?) Cin mısırı (DS, III, 955)

cibille: (< ?) Semiz otu (DS, III, 955)

cicamık: (< ?) Ardıç ağacı ve meyvesi (DS, III, 957)

cicibici: (< *cici* + *bici* “çocuk dilinde” Tietze, 443; MBTS, 1, 489) Yemeği yapılan bir çeşit ot (DS, III, 958)

cicik üzümü: (< ? *cicik* “meme” + *T. üzümü*) Parmak gibi uzun olan bir çeşit üzüm (DS, III, 959)

ciğarı: (< ?) Kırmızı tohumları olan, böğürtlene benzeyen bir çeşit ağaç (DS, III, 962)

ciğer otu: (< *Far. ciğer* + *T. otu*) Dügün çiçeğigillerden, çok yıllık otsu bir bitki, *Marchantia polymorpha*, (TS, 1, 407; BTS, 122)

cimbiz: (< *cimbız* < *Yun. tsimbidi*; MBTS, 1, 486) Kurutulduktan sonra gövdesi kürdan gibi kullanılan bitki (DS, III, 968)

cimcik diken: (< *Moğ. cimcik* + *T. diken*; “< *Moğ. cimcik*; Tietze, 447”) Böğürtlen (DS, III, 970)

cimcime: (< *Ar. cumcuma*; Tietze, 447) Cin mısırı (DS, III, 971)

cimit: (< ?) Keten (TBAS, 60)

cimlā: (< *Yun. tzímbla*; Tietze, 447) Başı şemsiye şeklinde olmayan mantar (DS, III, 973)

cinbiberi: (< *Ar. cinn* + *Yun. pipéri* + *T. -i*) Süs biberi (DS, III, 975)

Cincife üzümü: (< öz. *is. Cincife* + *T. üzümü*) Kırmızı, küçük taneli, şarap yapmakta kullanılan bir çeşit üzüm (DS, III, 976)

cincile: (< ?), (And. Ağz.: *cincila*) Bazı *Tricholoma* türlerine verilen genel ad. Genellikle yenebilen, zehirsiz mantarlardır (TBAS, 60; DS, III, 919; DS, III, 975)

cin darısı: (< *Ar. cinn* + *T. darısı*) bk. cin mısırı (TS, 1, 410)

cindek: (< ?) Mısır tarlalarında biten, yaprakları buğday yaprağına benzeyen bir çeşit ot (*cindek otu*), (DS, III, 978)

cindek otu: (< ? *cindek* + *T. otu*) bk. cindek (DS, III, 978)

cingen diken: (< *Yun. Tsingános* “çingene” + *T. diken*) Dikenli bir çeşit ağaç (DS, III, 979)

cingil kadife: (< Yun. *cingil* + Ar. *katīfe*) Bir çeşit kadife çiçeği (DS, III, 979)

cingiş: (< ?) Deve dikenini (DS, III, 980)

cinibiz: (< ?) Ufak, yeşil, küçük bir cins fasulye (DS, III, 980)

cinik: (< ?) Küçük hıyar (DS, III, 980)

cin mısırı: (< Ar. *cinn* + *mişr* + T. *-i*) Bir tür ufak taneli mısır, cin darısı (TS, 1, 410)

cin otu: (< Ar. *cinn* + T. *otu*) bk. boru çiçeği (TBAS, 60)

cinsaçı: (< Ar. *cinn* + T. *saçı*) bk. bostanbozan (TBAS, 60)

cipil: (< ?) Gelişigüzel yetişen fidan (DS, III, 983)

citteli keçi: (< ? *citte* + T. *li* + *keçi*) Gelincik çiçeği (DS, III, 987)

civanperçemi: (< Far. *cevān* + *perçem* + T. *-i*) Birleşikgillerden, 100 cm kadar yükselebilen, birçok türü olan, çok yıllık, otsu, tüylü, beyaz veya sarı çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitkidir, *Achillea millefolium*, (TS, 1, 412; TBAS, 60; BTS, 123)

civcilik: (< *civciv* “ses taklidi” + T. *-lik*) Yemeği yapılan beyaz çiçekli kır otu (DS, III, 988)

civek: (< ?), (And. Ağz.: *cüvek*, *çivek*) Küçük taneli, siyah yabani üzüm (DS, III, 988)

civelek: (< ? *civelek*; Tietze, 451) 1. Bir çeşit elma, 2. Gelincik otu (DS, III, 988)

ciyner: (< ?) Dişbudak ağacı (DS, III, 991)

cizgit börülce: (< ? *cizgit* + *T. börülce*), (And. Ağz.: *cizvit börülce*) Bir çeşit beyaz fasulye (DS, III, 992)

col: (< ?), (And. Ağz.: *cola*) Yaban ilek (DS, III, 995)

coplak: (< *Far. b* + *T. -lak*) Geniş yapraklı bir bitki (DS, III, 999)

coruk: (< ?) Fidan (DS, III, 1002)

ccce: (< ?) rek otu (TBAS, 61)

culban: (< *Ar. culbn*; Eren, 72), (And. Ağz.: *culbant, culbat, culvan, clbant, clbent, ulbant, ulhat*): Yabani bezelye, burçak (DS, III, 1012)

cumbur: (< *Far. unbul/umbul*; Tietze, 539), (And. Ağz.: *cumburt, umbul*) Kk taneli yabani zm (DS, III, 1015)

cumbut: (< ?), (And. Ağz.: *cmbt, cunbut*) Gonca (DS, III, 1016)

cumurd: (< ?) bk. akdiken (TBAS, 61)

curta: (< ?) Yabani kiraz (DS, III, 1019)

cuşka: (< ?) Bir cins yuvarlak biber (DS, III, 1020)

cce bağırsağı: (< *Far. cce* + *T. bağırsağı*) İnce, kıvrık yapraklı, yemeği yapılan bir çeşit ot (DS, III, 1021)

cücekız: (< *Far. cüce* + *T. kız*) bk. tavukbacağı mantarı (TBAS, 61)

cck: (< *Far. ccek* ‘yavru’; MBTS, 3, 504) Dağ ileği (DS, III, 1024)

ccl: (< *Ar. culcul*; Tietze, 457) bk. ağaç mantarı (TBAS, 62)

cüçül darı: (< *Ar. culcul + T. darı*) İnce, ufak darı (DS, III, 1024)

cülük: (< ?) Yabani bezelye (DS, III, 1026)

cül üzümü: (< *Ar. cül + T. üzümü*) Şarap yapımında kullanılan ince kabuklu, açık renkli bir cins üzüm (*cünül, cüvek*), (DS, III, 1026)

cümbez: (< *Ar. cummayz*; Tietze, 458) Tropik bölgelerde yetişen, incire benzer meyveleri olan bir ağaç (DS, III, 1027)

cümele: (< *Ar. cumel*; MBTS, 1, 506) Pancara benzer, yemeği yapılan bir ot (DS, III, 1027)

cünül: (< ?) bk. cül üzümü (DS, III, 1026)

cürgül: (< ?) Bir çeşit mısır (DS, III, 1028)

cürük: (< ?) Yer elması (DS, III, 1028)

cüvek: (< ?) bk. cül üzümü (DS, III, 1026)

cüvür: (< ?) Eylül ayı sonunda yetişen iri, kırmızı kabuklu bir çeşit şeftali (DS, III, 1029)

-Ç-

çactı: (< *T. saçtı*) Funda cinsinden dikenli, sert bir çeşit ağaç (DS, III, 1031)

çadır çiçeği: (< *Far. çādar + T. çiçeği*) Nilüfergillerden, çadır şeklinde açan, Çin ve Amerika ırmaklarında yetişen, büyük yapraklı, pembe ve beyaz çiçekli bir bitki, *Euryaleferox*, (*paşaçadırı*), (TS, 1, 420; TaS, II, 782)

çadır uşağı: (< *Far. çādar* + *T. uşağı*) Maydanozgillerden, öz suyu hekimlikte kullanılan bir bitki, *Dorema ammoniacum*, (TS, 1, 420)

çağ: (< *ET. çağ* “ses taklidi”; Nişanyan, 72) Yaprakları hayvanlara yedirilen bir bitki (DS, III, 1032)

çağla: (< *Far. çağale* “ham meyve”; Nişanyan, 72; < *Far. çağāla*; Eren, 76; < *Far. çağāna*; Tietze, 462) 1. Olmamış, ham yemiş, 2. Badem, kayısı, erik gibi tek çekirdekli yemişlerin körpe iken yenilebilen ham şekli (TS, 1, 422)

çağman otu: (< ? *çağman* + *T. otu*) Suyu, zehirlenen hayvanlara içirilen bir çeşit ot (DS, III, 1037)

çakal armudu: (< *Far. şağāl* < *Sans. şriğāla* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Yabanî armut, ahlat (TS, 1, 423)

çakalboğan: (< *Far. şağāl* < *Sans. şriğāla* + *T. boğan*) Kırılarda rastlanan bir bitki (TS, 1, 423)

çakal çiğdemi: (< *Far. şağāl* < *Sans. şriğāla* + *T. çiğdemi*) bk. acı çiğdem (TBAS, 63)

çakal eriği: (< *Far. şağāl* < *Sans. şriğāla* + *T. eriği*) Çok ekşi, sert, iri çekirdekli bir erik türü, *Prunus spinosa*, (TS, 1, 423)

çakal otu: (< *Far. şağāl* < *Sans. şriğāla* + *T. otu*) Bir yıllık, 60 cm kadar yükselebilen, tüylü ve otsu bir bitkidir, *Conyza bonariensis*, (TBAS, 63)

çakçak: (< *T. çak* + *çak*) bk. hindiba (TBAS, 63)

çakıl: (< *T. çakıl* “ses taklidi kelime”; MBTS, 1, 515) Taze fasulye (DS, III, 1043)

çakıldak: (< *T. çakıl+da-k*; Tietze, 466), (And. Ağz.: *çağıldak*) 1. bk. çağala, 2. Sakız kabağı, 3. İlaç yapmakta kullanılan, zar içinde tohumları olan, baklagillerden bir bitki,

3. Börülce, 4. Kırlarda yetişen, köklü, çiçekli ve yağlı bir çeşit ot, *Colutea arborescens*, (DS, III, 1036, 1043)

çakıl diken: (< *T. çakıl + diken*) bk. çakırca diken (DS, III, 1044)

çakır: (< *Ar. şaqr < Lat. sacer*; Clauson, 409) Isırgan otu (DS, III, 1044)

çakırca diken: (< *Ar. şaqr + T. ca + diken*) Sarı çiçek açan, uzun ve sert sapı olan diken (*çakıl diken*), (DS, III, 1044)

çakırdiken: (< *Ar. şaqr + T. diken*) Maydanozgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki, *Arctium tomentosum*, (TS, 1, 424)

çakır diken: (< *Ar. şaqr + T. diken*) bk. abdestbozan otu (TBAS, 63)

çakmur buğday: (< *T. çakmur + buğday*) İri, ağır bir çeşit buğday (DS, III, 1046)

çakmuz: (< ?) 10-30 cm yükseklikte, yumruları çiğ olarak yenen ve süs bitkisi olarak dış ülkelere satılan, mor çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitki, *Geranium tuberosum*, (TBAS, 64)

çakşır otu: (< *Ar. cawşır/cāwşır < Far. gāwşır + T. otu*), (And. Ağz.: *çağşır, çakşır, çanşır, çarşır, çarşu, çaşur, çaveşir, çavşır, çeşir*) Maydanozgiller familyasından, *Ferula Umbelliferae* cinsine ait, çok yıllık, parçalı yapraklı, genelde sarı çiçekli bitkiler (TBAS, 64, 69; BTS, 129; DS, III, 1038, 1084)

çalağan: (< *T. çalağan*) Isırgan otu (DS, III, 1048)

çalak: (< *T. çalak*), (And. Ağz.: *calak*) 1. Küçük karpuz, 2. Olmamış karpuz (DS, III, 1048)

çalba: (< *Lat. salvia*; Tietze, 469), (And. Ağz.: *calba, şabla, şalba*) Ballıbabagiller familyasından, çok yıllık, çalı görünüşünde, çiçekleri mor, pembe veya sarı renkli, çay

olarak içilen yaprakları tam ve sık tüylü bitkiler, *Labiata*, (TBAS, 64; BTS, 129; DS, III, 1050; DS, X, 3732, 3739; DS, XII, 4475; Gaz.A., III, 125)

çalgıcı otu: (< *T. çalgıcı + otu*) Turpgillerden, kurak yerlerde yetişen bir bitki cinsi, *Sisymbrium*, (TS, 1, 427)

çalı: (< *T. çalı < çal-ı*; Gülensoy, I, 190 ; < ? *T. çalı* “çal siyah-beyaz karışık renkli, alaca”; Nişanyan, 72; < *kökü belli değildir*; MBTS, 518), (And. Ağz.: *çali, çalu*) Boyları 1-3 m kadar olan; böğürtlen, ahu dudu gibi ağaççıktan küçük, dalları çok çatallı ve sapları odunsu, çok yıllık bitkiler (TS, 1, 427; BTS, 129; AA, 75, 122; ADYA, 338; DA, 67; Erz.İ.A., III, 61; Ka.Y.A., 67)

çalıbasan: (< *T. çalı + basan*) İri ve sert taneli, uzun saplı ve kılçıklı bir cins buğday (DS, III, 1054)

çalıbasmaz: (< *T. çalı + basmaz*) Kara kılçıklı buğday (DS, III, 1054)

çalıdibi: (< *T. çalı + dibi*) Çalılıklarda biten, yemeği yapılan bit ot (DS, III, 1054)

çalı diken: (< *T. çalı + diken*) bk. karaçalı (TS, 1, 428)

çalı fasulyesi: (< *T. çalı + Yun. fasulia + T. -si*) Kılçıklı bir çeşit fasulye (TS, 1, 428)

çalıgaga: (< *T. çalı + ? gaga*) İğde (DS, III, 1054; TBAS, 65)

çalıgagası: (< *T. çalı + ? gaga + T. -si*) bk. çıçırgan (TBAS, 65)

çalık: (< *T. çalık*) Kırılarda biten, yumru kökü yenilen kırmızı çiçek açan bir bitki (DS, III, 1054)

çalı kızılcağı: (< *T. çalı + kızılcağı*) bk. kızılcağı (TBAS, 65)

çalık kavak: (< *T. çalık + kavak*) Dalları sepetçilikte kullanılan bir kavak türü, (*sepetçi kavağı*), (TS, 1, 428)

çalı navruzu: (< *T. çalı + Far. nevrūz + T. -u*) 15-40 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, mavi veya morumsu çiçekli bir bitki, *Iris unguicularis*, (TBAS, 65)

çalı süpürgesi: (< *T. çalı + süpürgesi*) Kırmızı çiçekleri olan ve süpürge yapımında kullanılan bir bitki (TS, 1, 429)

çal kirazı: (< *T. çal + Yun. kerasi + T. -i*; “< çal ‘taşlık yer, çıplak tepe’; TS, 385”) Beyaz kiraz (DS, III, 1058)

çaltı: (< Yalnız Anadolu ağızlarında kullanıldığı anlaşılıyor. Türkçe *çalı* sözüyle *çaltı* arasındaki benzerlik düşündürücüdür; Eren, 77; < ??; Tietze, 471) Diken, çalı (TS, 1, 431)

çaltı dikenini: (< *T. çaltı + dikenini*) bk. çaltı (DS, III, 1062)

çam: (< *Arapçadan kalma bir alıntı olduğu anlaşılıyor < Ar. şam’ “mum”; Eren, 77*), (And. Ağz.: *çom*) Çamgillerin örnek bitkisi olan, kışın yaprak dökmeyen ve yurdumuzda birçok türü yetişen, her dem yeşil, iğne yapraklı, kozalaklı bir orman ağacı, *Pinus*, (TS, 1, 431; TBAS, 65; BTS, 130; DS, III, 1264; DS, XII, 4522; DS, XII, 4719; AAT, 7, 53; EYAD, 107; GBAA, 90; KİA, 189; KMYA, 315; KYA, 201; OAAD, 45, 87; SA, 138; TİYA, 312)

çam buğdayı: (< *Ar. şam’ + T. buğdayı*) Açık kırmızı renkli, ufak taneli buğday (DS, III, 1064)

çam fıstığı: (< *Ar. şam’ + fustuğ + T. -i*) Fıstık çamının kozalak biçimindeki meyvesinden çıkarılan sert kabuklu, yağlı ve nişastalı tohum (TS, 1, 432)

çamgiller: (< *Ar. şam’ + T. -giller*) Kozaklılardan, iğne gibi ince ve uzun yapraklarını yaz kış dökmeyen, tohumları çıplak olarak kozalak pulları üzerinde bulunan, çam,

kök nar, ladin gibi bitki türlerini içine alan reçineli ağaçlar familyası (TS, 1, 432; BTS, 130)

çam otu: (< *Ar. şam'* + *T. otu*) bk. atkuyruğu (TBAS, 36)

çam üzümü: (< *Ar. şam'* + *T. üzümü*) Kırmızı renkli, küçük taneli, sıra için kullanılan üzüm (DS, III, 1066)

çanakçatlattan: (< *T. çanak* + *çatlattan*; “< *T. çan+ak*; MBTS, 1, 524”) Gelincik çiçeği (DS, III, 1067)

çanak çömlek otu: (< *T. çanak* + ? *çömlek* + *T. otu*) bk. ban otu (TBAS, 66)

çanakkıran: (< *T. çanak* + *kıran*) bk. boynuzlu gelincik (TBAS, 66)

çan çiçeği: (< *T. çan* + *çiçeği*; “< *çan* kelimesi eski çağlardan başlayarak kullanılmaktadır. Orta Türkçede *çağ* olarak geçer. Eski Kıpçakçada da *çağ* biçimi kullanılır. Çanın çıkardığı sestten geldiği anlaşılıyor; Eren, 78”) Çan çiçeğigillerden, süs bitkisi olarak ekilen, soğanlı, beyaz çiçekli, çiçekleri çan biçiminde olan, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Campanella*, (TS, 1, 434; TBAS, 66)

çan çiçeğigiller: (< *T. çan* + *çiçeği* + *-giller*) Bitişik taç yapraklılardan, örneği çan çiçeği olan, yaprakları almaşlı, çiçekleri er dişi, ovaryum alt durumlu, bir ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (TS, 1, 434; BTS, 131)

çangal fasilesi: (< *Far. çengāl* + *Yun. fasulia* + *T. -si*) Sırık fasulyesi (DS, III, 1070)

çanta çiçeği: (< *Yun. geanta* + *T. çiçeği*) İki çeneklilerden, beyaz, erguvanî veya sarı renkli bir süs bitkisi (TS, 1, 435)

çaplançanak: (< ? *çaplan* + *T. çanak*) bk. gelincik (TBAS, 66)

çapul: (< *T. çapul* < *çap-u-l*; Tietze, 476; Gülensoy, I, 196) Göl veya çay kenarlarında yetişen ot (DS, III, 1078)

çardımçanak: (< ? *çardım* + *T. çanak*) Baklagillerden bir bitki (DS, III, 1081)

çarık diken: (< *T. çarık* + *diken*) bk. demir diken (TBAS, 66)

çarıkkesen: (< *T. çarık* + *kesen*) bk. köygöçüren (TBAS, 66)

çarkifelek: (< *Far. çark-ı felek*) Çarkifelekgillerden güzel, büyük, parlak kırmızı çiçekleri olan, duvar kenarlarına ve kameriyeler çevresine ekilen tırmanıcı bir süs bitkisi, *Passiflora caerulea*, (*fırıldak çiçeği*), (TS, 1, 439)

çarkifelekgiller: (< *Far. çark-ı felek* + *T. -giller*) Ayrı çanak yapraklı iki çeneklilerden, örneği çarkifelek olan bir bitki familyası (TS, 1, 439)

çarliston biber: (< *İng. charleston* + *Yun. pipéri*) Çarliston adı verilen bir biber türü (TS, 1, 439)

çaşırın: (< *çaşırın* < *Ar. cawşīr* + *-an*), (*And. Ağz. cacıran*) Geniş, yuvarlak yapraklarından dolma yapılan bir çeşit ot (DS, III, 840, 1085)

çaşıt: (< *ET. çaşut*; Tietze, 480) Üzüm (DS, III, 1085)

çatlaggara: (< *T. çatlak* + *kara*) Bir kiraz çeşidi, siyah kiraz (AA, 123)

çatlağan: (< *T. çatlağan*) Bu bitki odunlarının yakılması esnasında patlayarak çatırtılı sesler çıkarmaktadır. Bu özelliği sebebiyle “çatlağan” denilmiştir, *Cotinus coggyria*, (*Duran, 223-229*)

çatlak: (< *T. çatlak*) bk. çatlak otu (DS, III, 1091)

çatlak otu: (< *T. çatlak* + *otu*) 30-50 cm yükseklikte, kökünde patates gibi yumrular bulunan, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Bongardia chrysogonum*, (*çatlak*), (TBAS, 67; DS, III, 1091)

çatlangaç: (< *T. çatlangaç*), (And. Ağz.: *çatlankoz*) bk. hindiba (TBAS, 67)

çattımçanak: (< *T. çattım* + *çanak*), (And. Ağz.: *çattımçanah*) Gelincik çiçeği (DS, III, 1092; OAAD, 228)

çavdar: (< *Far. çūdār*; Eren, 81; Tietze, 485; MBTS, 1, 539) Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki, *Secale cereale*, (TS, 1, 447; AAT, 210; ADYA, 333; KMYA, 227; OAAD, 148)

çavdarlık: (< *Far. çūdār* + *T. -lık*) Çavdar bitkisi kadar büyüyen, başak verdiği hâlde tanesi olmayan, çalı içlerinde yetişen bir çeşit bitki (DS, III, 1093)

çavdarmahmuzu: (< *Far. çūdār* + *Ar. mihmāz* + *T. -u*) Buğdaygillerden ve en çok çavdarın başağı üzerinde türeyip koyu mor renkte bir horoz mahmuzunu andıran, 1-4 cm uzunlukta, 2-7 mm genişlikte, az çok kıvrık, kolayca kırılabilen, özel kokulu, silindir yapılı çubuklar hâlinde olan ve hekimlikte kullanılan asklı mantarlardan biri, *Claviceps purpurea*, (TS, 1, 447)

çavuş üzümü: (< *T. çavuş* + *üzümü*) Kabuğu ince, çekirdeği ufak, iri taneli bir tür beyaz üzüm (TS, 1, 447)

çay: (< *çay* < *Çin. ça*; Tietze, 485; Nişanyan, 74; Eren, 81) Çaygiller familyasından, çiçekleri er dişi, nadiren tek eşeyli, kapsül tipi meyveleri olan, genç yaprakları toplanıp özel metotlarla kurutularak içecek olarak kullanılan, ülkemizin Doğu Karadeniz bölgesinde kültürü yapılan, asıl vatanı Çin ve Japonya olan, her dem yeşil, ağaççık ya da çalı formundaki bitkiler, *Thea chinensis*, (TS, 1, 447; BTS, 132)

çaygiller: (< *Çin. çay* + *T. -giller*) Yaprakları basit ve alternat dizilişli, çiçekleri genellikle er dişi ya da tek eşeyli, ışımsal simetrikli, taç yaprakları 5 ya da daha fazla

parçalı, meyveleri kapsül tipinde, Doğu Karadeniz bölgesinde kültürü yapılan, her dem yeşil, çalı ya da ağaçsı bitkiler (TS, 1, 448; BTS, 132)

çayır düğmesi: (< ? çayır + *T. düğmesi*) Otsu, çok yıllık ve pennat yapraklı bitkilerdir, *Sanguisorba*, (TBAS, 67)

çayır güzeli: (< ? çayır + *T. güzeli*) Buğdaygillerden bir bitki, *Erogrostis major*, (TS, 1, 448)

çayır mantarı: (< ? çayır + *Yun. manitari* + *T. -i*) Şapkasının alt yüzü ince dilimli, yenilebilen ve zehirli de olabilen mantar türlerinin ortak adı (TS, 1, 448)

çayır melikesi: (< ? çayır + *Ar. melike* + *T. -si*) Erkeçsakalı, keçisakalı (TS, 1, 448)

çayır otu: (< ? çayır + *T. otu*) 1. Çayır oluşturan çeşitli bitkilerin genel adı, 2. Buğdaygillerden kuru ve kireçli yerlerde yetişen küçük bir çayır otu, fleol, *Phleum pratense*, (TS, 1, 448)

çayır papatyası: (< ? çayır + *Yun. papadia* + *T. -si*) bk. koyungözü – I, (TBAS, 67)

çayır sedefi: (< ? çayır + *Ar. sadef* + *T. -i*) Düğün çiçeğigillerden, sulak yerlerde yetişen, kökü iç sürdürücü olarak kullanılan, çok yıllık, genellikle rizomlu, otsu bitkiler, *Thalictrum*, (*delialan maydanozu*), (TS, 1, 448; TBAS,67)

çayır soğanı: (< ? çayır + *T. soğanı*) bk. soğan (TBAS, 67)

çayır teresi: (< ? çayır + *Far. tere* + *T. -si*) Turpgillerden, beyaz çiçekli, yabani bir bitki, *Cardemina pratensis*, (TS, 1, 449)

çayır tirfilisi: (< ? çayır + *Yun. triphyllon* + *T. -i*) Baklagillerden, hayvan yemi olarak yetiştirilen bir bitki, *Trifolium pratense*, (TS, 1, 449)

çayır yulafı: (< ? çayır + yulaf + T. -i) Buğdaygillerden, yulafa benzeyen bir kır bitkisi, *Avenastrum*, (TS, 1, 449)

çaylamık: (< Çin. çay+la-mık), (And. Ağz.: çaylambuk) Kökleri sağlam bir ot, ayırık otu (DS, III, 1097)

çaymık: (< Çin. çay + mık), (And. Ağz.: çaynuğ) bk. çınar (DS, III, 1098; TBAS, 68)

çayterüzüsü: (< Çin. çay + Far. terāzū “terazi” + T. -si) Bir çeşit hıyar (DS, XII, 4476)

çay üzümü: (< Çin. çay + T. üzümü) 1-6 m yükseklikte, kışın yaprak döken, beyaz çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir, *Vaccinium arctostaphylos*, (TBAS, 68)

çeblebi: (< T. çalab+î ?) Çay kenarlarında kendi kendine yetişen ağaç, çalı, söğüt (DS, III, 1101)

çeçik kulağı: (< ? çeçik + T. kulağı) Semizotuna benzer bir cins ot (DS, III, 1105)

çedene: (< Far. caudāna; Tietze, 486), (And. Ağz.: cedene) 1. Kendir, kenevir tohumu, 2. Ketan tohumu, 3. Sakız ağacı meyvesi, 4. Çam kozalağı (DS, III, 1105, 1106; TaS, II, 760)

çekem: (< T. çekem < çek-em; Tietze, 489), (And. Ağz.: çekkem) Yeşil yapraklı, dikensi, ateşe atıldığında çatırdayarak yanan bir bitki (TS, 1, 450; DS, III, 1114)

çekirdek: (< ET. şekirtük ‘fındık, fıstık’; Nişanyan, 75; < ses taklidi kelimelerden; Tietze, 491) bk. ayçiçeği (BTS, 65)

çekirken otu: (< T. çekirken + otu), (And. Ağz.: çekire, çikirken) İlkbaharda tarlalarda çıkan bir ot (DS, III, 1212, 1114; Erz.İ.A., III, 63)

çekme: (< T. çekme) Geven bitkisi otu (DS, III, 1115)

çekmer: (< ?) Ardıç cinsinden bir ağaç (DS, III, 1116)

çeküm çileği: (< *T. çekim* + *çileği*) Siyah renkli bir tür çilek (DS, III, 1117)

cele: (< ?) Taze fasulye (DS, III, 1118)

çelem: (< *Far. şalam*; Tietze, 492) 1. Şalgam, 2. Pancar, 3. Kırmızı turp (DS, III, 1119)

çelepeten: (< ?) Kırlarda yetişen yabancı bir ot türü (DS, III, 1120)

çelik: (< *Far. çelik*) İğde ağacı (DS, III, 1122)

çeltik: (< *Far. şeltük*) Kabuğu ayıklanmamış pirinç (TS, 1, 458)

çemen: (< *Erm. çaman*; MBTS, 1, 553) Maydanogillerden bir bitki ve bunun kokulu tohumu, *Cuminum cyminum*, (TS, 1, 459)

çemen otu: (< *Erm. çaman* + *T. otu*) bk. boy otu (TBAS, 69)

çemiş: (< *ET. çepiş*; Tietze, 497) Ballanmış armut, 2. Kavun (DS, III, 1129)

çengel otu: (< *Far. çengāl* + *T. otu*) bk. kenger (TBAS, 69)

çengel sakızı: (< *Far. çengāl* + *T. sakızı*) 40-100 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, otsu, beyaz sütlü ve sarı çiçekli bir tür, *Chondrilla juncea*, (TBAS, 69)

çeremük: (< ?), (And. Ağz.: *cerenük*) Erik (DS, III, 1145)

çermayı: (< ?) Yazın olgunlaşan yeşil renkli bir armut çeşidi (DS, III, 1147)

çeş: (< ?) Kabuklu fındık (DS, XII, 4477)

çeşmezen: (< *Far. çaşma-zan*; Tietze, 500) bk. karaçalı (TBAS, 69)

çet: (< Çağ. *çet* < ET. *çit*; Tietze, 500) Ormanlarda büyük ağaçlar arasında yetişen gövdesi ve dalları elastiki bir cins küçük ağaç (DS, III, 1149)

çeti: (< ? *çeti*; Tietze, 500), (And. Ağz.: *çedi*) 30-100 cm yükseklikte, dikenli ve sarı çiçekli bir çalıdır, *Prosopis farcta*, (TBAS, 69; DS, III, 1150)

çetin: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 1, 561) Ökse otu (DS, III, 1151)

çetme: (< T. *çetme* < *çet*- “kesmek, yarmak” < ET. *ket-*; Tietze, 500) Olmamış karpuz (DS, III, 1151)

çetmi diken: (< ? *çeti* + T. *dikeni*) bk. *çeti* (TBAS, 69)

çetrez: (< ?) Geven cinsinden dikenli bir ot (DS, III, 1152)

çetük otu: (< ? *çetük* + T. *otu*) bk. Afşar otu (TBAS, 70)

çevik: (< T. *çevik* < *çev-ik*; Tietze, 501) Palamut (DS, III, 1152)

çevirdik: (< T. *çevirdik*) Kısa boylu gürgen ağacı (DS, III, 1152)

çevrince: (< T. *çev(i)rince*) *Medicago* (*Leguminosae*) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, genellikle sarı çiçekli ve otsu bitkiler. Bu ad, meyvelerin sarmal biçimde olması nedeniyle verilmiş olmalıdır (TBAS, 70)

çevşen: (< *Far. cevşen*; MBTS, 1, 481) Yaprığı sarma yapmak için elverişli bir çeşit üzüm (DS, III, 1155)

çeyem: (< ?) Yaprakları çama benzeyen, nohut büyüklüğünde kırmızı meyveleri olan, bir metre boyunda bir çeşit ağaç (DS, III, 1155)

çıblı işi: (< ? *çıblı* + T. *işi*) Üzüm (DS, III, 1157)

çığırğan: (< *T. çaçırğan* < *saçırğan*), (And. Ağz.: *çişkan*) Kışın yapraklarını döken, çok dikenli bir çalı veya ağaççık, *Hippophae rhamnoides*, (TBAS, 70, 74; DS, III, 1158)

çıdar: (< ?) Çam ağacı (DS, III, 1158)

çıdik: (< ?) Yabani asma üzümü (DS, III, 1158)

çıfın: (< ?) Fundalıklarda olan, sarı çiçekli bodur ağaç (DS, III, 1158)

çığçığ: (< *T. çığ* + *çığ*) Atkuyruğu bitkisi (DS, III, 1159; TBAS, 70)

çığırğan: (< *T. çığırğan* < *çağırğan*) Yabani menekşe (DS, III, 1161)

çıkart: (< *T. çıkart*), (And. Ağz.: *cıkart*) Yer elması (DS, III, 1165, 905)

çıkıntı: (< *T. çıkıntı*) Afyonun fena bir cinsi (DS, III, 1167)

çıkma: (< *T. çıkma*) Çavuş üzümü (DS, III, 1170)

çıkırık tekeri: (< *T. çıkırık* + *tekeri*) Taş aralarında yetişen, meyvesi yuvarlak ve dikenli olan bir ot (DS, III, 1170)

çılak: (< ?) Üzerinde morumsu top top dikenler olan ve boyu bazen 1,5 metreyi geçen bir bitki ki, kuruyunca çocuklar mızrak gibi kullanırlar (DS, III, 1170)

çılan: (< *Far. çelān, çelāna*; Eren, 89) İri bir çeşit çiğde (TS, 1, 474)

çımak: (< *Erm. ts'mah*; Tietze, 493) Bit öldüren zehirli bir ot (DS, III, 1175)

çımçıtlık: (< *çım* + *çıtlık*) Sakız çıkarılan bir bitki çeşidi (DS, III, 1176)

çımkırık: (< *T. çımkırık* < *çımkır-ık*; Tietze, 509) 1. Küçük erik, 2. Küçük domates (DS, III, 1177)

çınar: (< *Far. çenār*; TS, 1, 475; Eren, 89; Tietze, 509) İki çeneklilerden, 30 m'ye kadar uzayabilen, gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı, süs ağacı olarak yetiştirilen büyük ve gösterişli bir ağaçtır, *Platanus*, (TS, 1, 475; TBAS, 70; BTS, 137; DS, III, 1179; DS, III, 1251; EYA, 134; EYAD, 76; GDİAT, 129; OAAD, 40; STİAT, 69; TİYA, 357)

çınargiller: (< *Far. çenār* + *T. -giller*) Yaprakları basit ya da elsi bölmeli, çiçekleri tek eşeyli ve aşağıya doğru sarkan küre şeklindeki başaklarda bulunan, su kenarlarında, park ve bahçelerde gölgesinden faydalanmak için yetiştirilen, tek evcikli, dünyada 1 cins ve 10 kadar tür ile, ülkemizde de çınar türü ile temsil edilen, yapraklarını döken ağaçlar (TS, 1, 475; BTS, 137)

çınar mantarı: (< *Far. çenār* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Sarımtırak veya deve tüyü renkli, huni biçiminde, üzeri esmer lekeli, ince saplı ve yumuşak etli bir mantardır, *Clitocybe squamulosa*, (TBAS, 70)

çingirak otu: (< *T. çingirak* + *otu*; “*ET. çıyrak* < *çıyra-*; Tietze, 509”) *Campanula* türlerine verilen genel ad. Çan çiçeğigiller familyasından, çan çiçeği cinsine ait, çiçekleri beyaz, mavi, mor ya da erguvan renkli, Türkiye’de 100 kadar yabani formu bulunan bir ya da çok yıllık otsu bitkiler (TBAS, 70; BTS, 138)

çıntar: (< ?) Yenilen bir çeşit mantar (DS, III, 1183)

çıra üzümü: (< *Far. çerāğ* + *T. üzümü*) Taneleri beyaz ve üstü kırmızı olan, sıra yapmakta kullanılan bir çeşit üzüm (DS, III, 1186)

çırlavuk: (< *T. çırlavuk*) Yaprakları yarım metreye uzayan, sarı renkli bir ot (DS, III, 1187)

çırpı: (< *T. çırpı* < *çırp-ı*; Tietze, 511) Yaprak (DS, III, 1189)

çırpız: (< ?) 1. Sonbaharda ekilip sulanarak erken yeşillenen, filizlenen buğday, 2. Çavdar, 3. Ağaç filizi (DS, III, 1190)

çır şalgamı: (< *T. çır* + *Far. şalgam* + *T. -i*) Çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir tür, *Bunias orientalis*, (TBAS, 71)

çıtçıt: (< *çıtçıt* “çıtırtı sesi; Nişanyan, 77”) İncir ağacının yaprak vermeden önce verdiği ilk meyve (DS, III, 1192)

çıtçıtan ağacı: (< ? *çıtçıtan* + *T. ağacı*) Çitlenbik ağacı (DS, III, 1192)

çıtımık: (< *T. çıtımık*) Sakız ağacının meyvesi (DS, III, 1193)

çıtır: (< *ses taklidi kelime*; Tietze, 512) İnce çalı (DS, XII, 4478)

çıtır erik: (< *çıtır* + *T. erik*) Çarşamba’da yetişen bir çeşit erik (DS, III, 1194)

çıtlak: (< *T. çıtlak*), (And. Ağz.: *çetlek*) Sakız ağacının meyvesi (DS, III, 1151; TBAS, 71)

çıtlamak: (< *T. çıtlamak*) Alıca benzeyen bir yemiş (DS, III, 1196)

çıtlamık: (< *T. çıtlamık*) Bir çeşit mürver ağacı (DS, III, 1196)

çıtlık: (< *T. çıtlık*), (And. Ağz.: *cıtlık*) Çitlembik (TS, 1, 480; DS, III, 914)

çıtnak kara: (< ? *çıtnak* + *T. kara*) Ufak taneli bir çeşit siyah üzüm (DS, III, 1198)

çıyancık: (< *T. çıyancık*; “*çıyan* < *ET. çadan*; Tietze, 513”) bk. kurtpençesi (TBAS, 71)

çıyan otu: (< *T. çıyan* + *otu*) bk. kurtpençesi (TBAS, 71)

çibiçiibi: (< *çibi* + *çibi*) Bir çeşit ot (DS, III, 1202)

çibil: (< ?) Su içinde yetişen bir çeşit ot (*çibillik*), (DS, III, 1202)

çibillik: (< ? *çibil* + *T. -lik*) bk. çibil (DS, III, 1202)

çibindirik: (< *T. cibindirik* < *cibin* + *dirik*; Tietze, 442) Söğüt ağacının çiçeği (DS, III, 1203)

çiçek: (< *ET. çéçek*; Nişanyan, 77; Tietze, 514; Clauson, 400; < Türkçede “*çeçek*” *çeç-* < *seç-* kökünden gelir; Eren, 91-92), (And. Ağz.: *çeçek*, *çicek*, *çiçeg*, *çiçeğ*, *çifek çitçeg*)
1. Bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu güzel kokulu, renkli bölümü, 2. Çiçek açan kır veya bahçe bitkisi (TS, 1, 481; BTS, 138; DS, III, 1105; DS, III, 1205; AAT, 93; AVA, 220; DA, 109; EİA, 231; ETA, II, 368; EYA, 150; GBAA, 88; GDİAT, 117; Ka.Y.A., 190; KİA, 276, 283; KİAT, 30, 191, 276, 293; KMYA, 209; KYA, 207; OAAD, 18, 104; SA, 171; STİAT, 7, 115; TAYA, 18; TİYA, 355)

çiçek lahanası: (< *T. çiçek* + *Yun. lahano* + *T. -sı*) Karnıbahar (DS, III, 1203)

çiçekli bitkiler: (< *T. çiçekli* + *bitkiler*) Tohumlu bitkiler (TS, 1, 482)

çiçek otu: (< *T. çiçek* + *otu*) Karnabahar (DS, XII, 4479)

çiçeksiz bitkiler: (< *T. çiçeksiz* + *bitkiler*) Mantarlar ve eğrelti otları gibi, üreme organları gizli olan bitkiler sınıfı (TS, 1, 482)

çiçek soğanı: (< *T. çiçek* + *soğanı*) Lâle gibi çiçeklerin ekim zamanı köklerinde oluşan soğan biçimindeki yumru filiz (TS, 1, 482)

çiçek yaprağı: (< *T. çiçek* + *yaprağı*) Çiçek sapı üzerinde ve çiçeğe yakın, özel biçimler gösteren yaprak (TS, 1, 482)

çifek: (< ?) Kırlarda, ormanlarda yetişen bir çeşit yaban üzümü (DS, III, 1205)

çifin: (< ?), (And. Ağz.: *cifin*) Fundalıklarda, ormanlarda yetişen 3-4 m boyunda olan ve zehirli bir çiçek (DS, III, 1205)

çiğ: (< *ET. çig*; Tietze, 515) Köylerde süt süzmeye yarayan, bir iki metre uzunlukta, yaprakları dikenli ve üst tarafında haşhaş başı gibi yuvarlak bir başı olan ot türü (DS, III, 1206)

çiğde: (< *ET. yigde*; Tietze, 516) bk. hünnap (TBAS, 71)

çiğdem: (< *ET. çigdem*; Tietze, 516; Clauson, 414; Nişanyan, 77), (And. Ağz.: *çivtan*) Zambakgillerden, çok yıllık, yumrulu, yumruları yenen, bazı türlerinden safran elde edilen, türlü renklerde çiçek açan bir kır bitkisi, *Colchicum*, (TS, 1, 485; TBAS, 72, 74; BTS, 139; DS, III, 1249; AAT, 211; ETA, II, 368; EYA, 178; GDİAT, 77; OAAD, 212, 217; STİAT, 170; TİYA, 246; UA, 102)

çiğelek: (< *ET. ? yilek/çiğlek/çiğelek*; Nişanyan, 77) bk. çilek (DS, III, 1206)

çiğindirik: (< *T. çiğindirik* < *çiğın+dirik*; Tietze, 486) Filiz, taze yaprak (DS, III, 1208)

çiğirdek: (< *çekirdek*) Olmamış kavun (DS, III, 1208)

çiğirdik: (< ?) Ökse otu (DS, III, 1209)

çiğit: (< Eski kaynaklarda *çığit* olarak geçer. Ağzlarda *çığirt* (> *çiğirdek*) biçimleri de göze çarpar. Bu biçimlerdeki *-r-*'ler sonradan türemiştir. Doerfer'e göre tipik bir kültür sözü olarak Türkçeden çok, İran kökenli bir ögedir; Eren, 92; < *ET. çigit*; Clauson, 414) Kuru fasulye (DS, III, 1210)

çil: (< *Erm. cil*; Tietze, 517), (And. Ağz.: *cil*) 1. Toprakta yeni çıkan bitki, ekin, 2. Yaprakları sebze olarak kullanılan labadanın çok tazesı, 3. Tazeyken yenilen dikenli bir çeşit ot (DS, III, 1213)

çilbaş: (< ? *Erm. cil* + *T. baş*) bk. yavşan otu (TBAS, 73, 282)

çilbir otu: (< ? *Erm. tsvabur* ‘çilbir’ + *T. otu*; “< ? *Erm. tsvabur*; Nişanyan, 76”) Semiz otu (DS, III, 1214; TBAS, 73)

çilbirtir: (< ?) bk. çınar (DS, III, 1214; TBAS, 73)

çildirim: (< *T. çıldırım*) Çay kıyılarında yetişen bir ot (DS, XII, 4479)

çilek: (< *T. çilek* < *çiğelek*; Eren, 93) 1. Gülgillerden, sapları sürüngen, çiçekleri beyaz bir bitki, 2. Bu bitkinin güzel kokulu, pembe, kırmızı renkli meyvesi, *Fragaria xananassa*, (TS, 1, 486; BTS, 139; DS, III, 965; DS, III, 1206; KIAT, 138)

çilek üzümü: (< *T. çilek* + *üzümü*) Bir tür üzüm (TS, 1, 487)

çilgi: (< ?) Siyah üzüm (DS, III, 1217)

çil pancar: (< *Erm. cil* + *banjar*) Labadaya benzeyen bir bitki (DS, III, 1220)

çil soğan: (< *Erm. cil* + *T. soğan*) Taze soğan (DS, III, 1220)

çim: (< *ET. çim*; Nişanyan, 77; < *ET. çim* veya *çum*; Tietze, 518) Buğdaygillerden, bahçelerin yeşillendirilmesinde yararlanılan çok yıllık bitki, *Lolium*, (TS, 1, 487; Gaz.A., III, 153; TIYA, 378)

çimit: (< ?) Siyah susam (DS, III, 1224)

Çin anasonu: (< öz. is. Çin + Yun. anison + *T. -u*) Manolyagillerden, sarı renkteki çiçekleri anason kokan bir ağaççık, *Illicium anisatum*, (TS, 1, 488)

çingiş: (< ?) Arapsaçı da denen ota benzeyen ve bazen çiğ, bazen de haşlanıp salata yapılarak yenen bir ot (DS, III, 1228)

Çin gülü: (< öz. is. *Çin* + *Far. gul* + *T. -ii*) bk. kamelya (TS, 2, 1179)

çini çitlik: (< ? *çini* + *T. çitlik*) Kökünden sakız yapılan ot (DS, III, 1228)

Çin karanfili: (< öz. is. *Çin* + *Far. karanfül* + *T. -i*) bk. hüsnüyusuf (TBAS, 73)

Çin lahanası: (< öz. is. *Çin* + *Yun. lahanos* + *T. -sı*) Çin'de yetiştirilen bir tür lahana (TS, 1, 489)

Çin leylâğı: (< öz. is. *Çin* + *Ar. leylāk* + *T. -i*) Tespih ağacı (TS, 1, 489)

Çin tarçın ağacı: (< öz. is. *Çin* + *Far. tarçın* + *T. ağacı*) Defnegiller familyasından, parlak yapraklı, çiçekleri yaprak koltuklarında ya da dal uçlarında bulunan, gövde ve dal kabukları baharat olarak kullanılan bir tür, *Cinnamomum cassia*, (BTS, 140)

çiriş: (< *Far. sirīş* “tutkal” < *sirīšten* = *OFar. sriştan*; Nişanyan, 78; < *Far. sirīş*; Eren, 94) 100–150 cm yükseklikte, sarımsı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Genç yaprakları sebze olarak kullanılır, *Eremurus spectabilis*, (TBAS, 73; DS, III, 1235; AVA, 313)

çiriş otu: (< *Far. sirīş* + *T. otu*) Zambakgillerden, 100 cm kadar yükselebilen, yumrulu, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Asphodelus*, (TS, 1, 489; TBAS, 74; BTS, 140; DS, III, 1236)

çirti: (< *T. çirti*) Dikenli ardıç ağacı (DS, III, 1238)

çirtik: (< *T. çirtik*) Kuş üzümü (DS, III, 1238)

çisan: (< *Yun. kison*; Tietze, 522), (And. Ağz.: *çişan*) Sarmaşık (DS, III, 1239)

çitil: (< *Ar. şatl*; Eren, 390; Tietze, 500), (And. Ağz.: *şitil*) Fidan, fide (DS, III, 1243; DS, X, 3788; DS, XII, 4479; DS, XII, 4698; ADYA, 368; DA, 144, 171; EYAD, 232; GDİAT, 307; KBAYA, 187; UA, 134)

çitili kavun: (< *T. çitili* + *kavun*) Bir çeşit kokulu kavun (DS, III, 1244)

çitime: (< *T. çiteme* < *çite-me*; Tietze, 523) Gri renkli, kabuğunun üzerinde sık ve birbirini kesen küçük yarıklar bulunan tatlı bir kavun cinsi (DS, III, 1244)

çitlek: (< *T. çitlek*) Ayçiçeği (Ka.Y.A., 270)

çitlembik: (< *T. çitlembik* < *çitle-mik*; Tietze, 523), (And. Ağz.: *çitemek*, *çitemik*) Karaağaçgillerden, mercimekten az büyük, buruk lezzette meyvesi olan, kışın yapraklarını döken ağaççıklar, *Celtis*, (TS, 1, 491; TBAS, 74; BTS, 141; DS, III, 1246)

çitlevik: (< *T. çitlembik*) Fındık (And. Ağz.: *çörlövük*, *çörtleük*) (DS, III, 1246, 1293, 1294)

çit sarmaşığı: (< *T. çit* + *sarmaşığı*) Çit sarmaşığıgillerin örnek bitkisi olan, daha çok tarla kenarlarında yetişen, beyaz çiçekli, tüysüz ve uzun saplı, sarılıcı, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Convolvulus sepium*, (TS, 1, 491; TBAS, 74)

çit sarmaşığıgiller: (< *T. çit* + *sarmaşığı* + *-giller*) Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden, çit sarmaşığı, kahkaha çiçeği, mahmude, küsküt gibi bitkileri içine alan bir familya (TS, 1, 491)

çivit otu: (< *T. çivit* + *otu*; “< Orta Türkçede *çüwit*, *çüvit* olarak geçer. *Räsänen* (s.112) *çiviti*’i ? işaretiyle Uygurca *yipin*, *yipün* biçimiyle karşılaştırmıştır. *Clauson* ise alıntı olduğu olasılığı üzerinde durmuş, ancak kökenini bilmediğini dile getirmiştir; Eren, 95”) Baklagillerden, 40–90 cm yükseklikte, iki veya çok yıllık, parlak sarı çiçekli, otsu kısmından mavi renkli çivit boyası elde edilen bir bitki türü, *Isalis tinctoria*, (TS, 1, 492; TBAS, 74; BTS, 141)

çobançantası: (< *Far. çōbān* + *Yun. geanta* + *T. -sı*) Turpgillerden, yemişleri torbayı andıran bir yaban bitkisi, *Capsella bursa pastoris*, (TS, 1, 494)

çobançirası: (< *Far. çōbān* + *çerāğ* + *T. -sı*) Kuşkonmaz denilen bitki (DS, III, 1254)

çobançökerten: (< *Far. çōbān + T. çökerten*) Karpuz teveği gibi yarım metre kadar uzunlukta, dalları dikenli ve dokunduğu yeri kızartan bir ot (DS, III, 1254)

çobandeğneği: (< *Far. çōbān + Yun. dekanós + T. -i*) Kara buğdaygillerden, beyaz veya pembe çiçekli, yürek biçimi yapraklı, otsu bir kır bitkisi, *Polygonum aviculare*, (TS, 1, 494)

çobandüdüğü: (< *Far. çōbān + T. düdüğü*) İki çeneklilerden, sap ve yapraklarında keskin bir koku ve acı bir tat olan, nemli yerlerde yetişen bir bitki, meyhaneci otu, *Asarum europaeum*, (TS, 1, 494)

çobanekmeği: (< *Far. çōbān + T. ekmeği*) Dağlarda yetişen, ekşimsi, katmerli içi çok sulu bir bitki (DS, III, 1254)

çoban elması: (< *Far. çōbān + T. elması*) Ufak boylu ağacın mısır büyüklüğündeki kırmızı meyvesi (DS, III, 1254)

çobaniğnesi: (< *Far. çōbān + T. iğnesi*) İtır çiçeği cinsinden kokulu bir bitki, *Geranium*, (TS, 1, 494)

çobankaldıran: (< *Far. çōbān + T. kaldıran*), (And. Ağz.: *çobankalgıdan*) Bir veya çok yıllık, dikenli, soluk pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Centaurea calcitrapa*, (TBAS, 75; DS, III, 1255)

çobankaşığı: (< *Far. çōbān + kaşığı*) Dağlarda biten bir çeşit bitki olup, olgunlaşınca meyveleri kaşık şeklini alır (DS, III, 1254)

çoban kösteği: (< *Far. çōbān + Far. küstek + T. -i*) Karamama denilen bir bitki (DS, III, 1255)

çobanpüskülü: (< *Far. çōbān + İt. opuscoło + T. -ü*) Çobanpüskülügillerden bir süs bitkisi, *Llex aquifolium*, (TS, 1, 494)

çobanpüskülügiller: (< *Far. çōbān + İt. opuscoło + T. -ü + -giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi çobanpüskülü olan bitki familyası (TS, 1, 494)

çobansüzgeci: (< *Far. çōbān + T. süzgeci*) Yoğurt otu (TS, 1, 495)

çobantakkesi: (< *Far. çōbān + Ar. tākiye + T. -si*) Dağlarda ve kırlarda yetişen, toprak mantarına benzeyen huni şeklindeki ağzı yukarı olan bir çeşit ot (DS, III, 1255)

çobantarağı: (< *Far. çōbān + T. tarağı*) Maydanozgillerden, tarlalarda çok rastlanan, beyaz çiçekli bir bitki, *Scandix*, (TS, 1, 495)

çobantuzluğu: (< *Far. çōbān + T. tuzluğu*) Sarı çalı (TS, 1, 495)

çoban üzümü: (< *Far. çōbān + T. üzümü*) Kışın yapraklarını döken, 30 cm kadar yükseklikte, çalı görünüşünde ve soluk yeşilimsi pembe çiçekli bir bitki, *Vaccinium myrtillus*, (TBAS, 75)

çocuk nefesi: (< *T. çocuk + Ar. nefes + T. -i*) İnce, ufak yapraklı, ilkbaharda minik, kokusuz, beyaz çiçek açan bitki (DS, III, 1255)

çokal: (< ? *çokal*; Tietze, 527) Kızılıcık (DS, III, 1259)

çok yıllık: (< *T. çok + yıllık*) Yıllarca toprak üstünde ve toprak altında canlılığını sürdürebilen bitki (TS, 1, 499)

çolaka: (< ?) Ebegümece (DS, III, 1262)

çomak: (< *ET. çomak*; MBTS, 1, 596; Tietze, 529), (< And. Ağz.: *çomağ*) 1. Zehirli bir bitki, 2. Kılçıksız, taneleri içli bir çeşit buğday (DS, III, 1265)

çonça: (< ?) Sarımsak (DS, III, 1268)

çoral: (< ?), (And. Ağz.: *çolar*) 1. Yabani zeytin ağacı, 2. Bodur ağaç, 3. Ahlat dikenini (DS, III, 1270; EYA, 179)

çortu: (< *Erm. ç'ort't'u*; Tietze, 531) Yabani ardıç ağacı (DS, III, 1273)

çorum: (< öz. is. *Çorum*) Soya fasulyesi (DS, III, 1273)

çöbek: (< ?) Kökünden sakız çıkarılan bir çeşit ot (DS, III, 1276)

çöğür: (< *Çağ. çükür/çügür*; Tietze, 532) (And. Ağz.: *çöğül*) 1. Maydanozgillerden, bir çeşit dikenli yaban bitkisi, 2. Tohumdan yetişmiş küçük fidan, dut çöğürü, (TS, 1, 500; DS, III, 1280)

çökeren: (< *T. çökeren*) Kırlarda, dağlarda biten bir çeşit diken (DS, III, 1281)

çökülce: (< *T. çöğürce*) Çiğdem (DS, III, 1282)

çöl turpu: (< *Moğ. çöl + Far. turb + T. -u*) bk. yabanî turp (DS, III, 1284)

çömçöm: (< *çöm + çöm*) Süpürge yerine kullanılan bir cins ot (DS, III, 1285)

çömelen: (< *T. çömelen*) Kılçiksız bir çeşit fasulye (DS, III, 1286)

çömlekçatlatan: (< ? *çömlek + T. çatlatan*) bk. boynuzlu gelincik

çömlek otu: (< ? *çömlek + T. otu*) bk. ban otu (TBAS, 76)

çöp bitkisi: (< *T. çöp + bitkisi*) Genellikle çöplüklerde ve terk edilmiş yerlerde yetişen, yapıları nitrat anyonunca zengin olan bitkiler (*ruderal bitki*), (BTS, 146)

çöp içi: (< *T. çöp + içi*) Kocakarı ilacı yapmakta kullanılan bir çeşit bitki (DS, III, 1289)

çöpkanak: (< *T. çöp + kanak*) bk. çengel sakızı (TBAS, 76)

çöpleme: (< *T. çöpleme*) Düğün çiçeğigillerden, yaprakları geniş ve parçalı, kökleri iç sürdürücü olarak kullanılan, kara çöpleme, yeşil çöpleme ve sarı çöpleme gibi türleri olan, ülkemizde iki türle temsil edilen, çok yıllık, otsu bitkiler, *Helleborus*, (*marulcuk*), (TS, 1, 503; BTS, 146)

çöplöv: (< ?) Ayçiçeği (DS, III, 1290)

çöpür: (< *ET. çöpür*; Tietze, 535) Kırlarda yetişen meyvesiz bir çeşit ağaç (DS, III, 1291)

çöpürlü: (< *T. çöpürlü*) Çöplü, topraklı fasulye (DS, III, 1291)

çördük: (< *Türkçe bir türev olduğu anlaşılıyor*; Eren, 100; < ??; Tietze, 536), (And. Ağz.: *cördük, cövür, cürdük, çertik, çertük, çortuk, çortük, çördik, çördüğü, çörtüh, çörtük, çötür, cövür, çöyür*) 1. Yabanî armut, ahlat, 2. Muşmula (DS, III, 1291, 1292, 1295; TBAS, 77)

çörek mantarı: (< *T. çörek + Yun. manitari + T. -i*; “< *ET. çörek*; Tietze, 536”) Ormanlık alanlarda yetişen bir mantar (TS, 1, 503)

çörek otu: (< *T. çörek + T. otu*) Düğün çiçeğigillerden, 25-50 cm yükseklikte, bir yıllık, mavi çiçekli ve otsu bir bitki, *Nigella damascena*, (TS, 1, 504; TBAS, 77; BTS, 147; Krş.Y.A.; 396, 469; TIYA, 237)

çöre otu: (< *T. çörek + T. otu*) bk. çörek otu (TBAS, 77)

çört: (< ?) Meşe ağacına benzeyen bir çeşit ağaç (DS, III, 1293)

çöti tiken: (< ? *çöti + T. diken*) Kırmızı renkli, meyvesi yenilmeyen bir çeşit çalı (DS, III, 1297)

çötüre: (< ?) Yeşil domates (DS, III, 1297)

çöven: (< ? *çoğan*; Nişanyan, 79; < *çöven* < *çöğen* “kökünü bilmiyoruz”; Eren, 101) (And. Ağz.: *çevgen*) Pembe veya beyaz çiçekli, kökü ve dalları suyu köpürten, kir temizleyici bir bitki, *Saponaria officinalis*, (TS, 1, 504; TBAS, 70, 77; DS, III, 1256)

çövre: (< ?) Çitlembik (DS, XII, 4481)

çözümek: (< ? *çöz-ü melek*) Büyük mantar (Ka.Y.A., 270)

çubuk ağacı: (< *T. çubuk* + *ağacı*) Sütleğengillerden, içi delik olan dalları çubuk gibi kullanılan bir ağaççık, *Mabea*, (TS, 1, 505)

çubukboya: (< *T. çubuk* + *boya*) bk. kök boyası (TBAS, 78)

çuçka: (< ?) 1. Bir çeşit kırmızı biber, 2. İnce uzun, acı, yeşil biber (DS, III, 1300)

çuha çiçeği: (< *Far. çūħa* + *T. çiçeği*) İki çeneklilerden, çok yıllık, değişik renkli çiçekleri ve rozet yaprakları olan, dere kenarlarında da yetişen, beyaz, sarı, pembe veya mor çiçekli bir süs bitkisi, *Primulaceae*, (TS, 1, 506; TBAS, 78; BTS, 147)

çuha çiçeğigiller: (< *Far. çūħa* + *T. çiçeği* + *-giller*) İki çeneklilerden, örneği çuha çiçeği olan, yaprakları karşılıklı ya da dairesel dizilişli, çiçekleri ışınsal simettrili, çanak ve taç yaprakları 4-9 parçalı, er dişi, ovaryum üst nadiren orta durumlu, kapsül tipi meyveleri olan, ülkemizde 9 cins ve 40 türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (TS, 1, 506; BTS, 147)

çukur: (< *Yun. tsihórion*; Tietze, 538), (And. Ağz.: *çuhur*) Yeşil ve taze iken yenen, salatası yapılan ot, hindiba (DS, III, 1302)

çulluca: (< *Ar. cūl* + *T. -luca*; “< *Ar. cūl*; TS, 455”) bk. saçak mantarı (TBAS, 78)

çulluk: (< *Ar. cūl* + *T. -luk*) Meyvesi müshil yerine kullanılan bir çeşit ağaç (DS, III, 1303)

çullukça: (< *Ar. cūl + T. -lukça*) bk. saçak mantarı (TBAS, 78)

çulluoğlu: (< *Ar. cūl + T. -lu + oğ(u)lu*) Bir çeşit üzüm (DS, III, 1303)

çüçerka: (< ?) Küçük, yuvarlak acı biber (DS, III, 1306)

çüklüce: (< *T. çüklüce*) bk. çükündür – 1 (DS, III, 1307)

çükündür: (< *Far. çuğundur*; Eren, 102), 1. Pancar (*çüklüce, çükündürük*), 2. Havuç, 3. Lahana (TS, 1, 508; DS, III, 1307; DS, XII, 4481; AAT, 212; Gaz.A., III, 176; TaS, II, 960)

çükündürük: (< *Far. çuğundur + -ük*) bk. çükündür –1 (DS, III, 1307)

çülül: (< ?) Kuş üzümü (DS, III, 1308)

çünk: (< ?) Çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Sulak yerlerde yetişir, *Trollius ranunculinus*, (TBAS, 79)

çüşka: (< ?) Küçük, yuvarlak acı biber (DS, III, 1309)

çüttöyuh: (< ?) Peygamber çiçeğine benzer bir çeşit ot (DS, III, 1310)

-D-

dadah: (< ?) Yumruları yenilebilen tatlımsı bir bitki (DS, IV, 1317)

dadel: (< ?) Dişbudak ağacı (DS, IV, 1319)

dadırgan: (< *T. tadırgan*) Tarlalarda kendiliğinden yetişen ve yenilebilen büyük yapraklı bir çeşit ot (DS, IV, 1320)

dafne: (< Yun. *dafni* = EYun. *daphnē*; Nişanyan, 85) *Daphne* türlerine verilen genel ad. Kışın yaprak döken veya dökmeyen, yeşilimsi, beyaz, sarı veya pembe çiçekli ve çalı görünüşünde bitkilerdir, *Thymelaceae*, (TBAS, 80; BTS, 149)

dağarcık: (< T. *dağarcık* < ET. *tagar+cık*; MBTS, 1, 611) Dağlarda yetişen yabancı bir yemiş (DS, IV, 1323)

dağ armudu: (< T. *dağ* < ET. *tag* + Far. *emrūd* + T. *-u*) Yabancı armut, ahlat (TS, 1, 511; DS, IV, 1323)

dağbaklası: (< T. *dağ* + Ar. *bākilā* + T. *-sı*) Ekin tarlalarında biten, fasulyeye benzer taneleri olan yabancı bir bitki (DS, IV, 1323)

dağ çamı: (< T. *dağ* + Ar. *şam'* + T. *-ı*) Dağda yetişen çam türü (TS, 1, 511)

dağ çayı: (< T. *dağ* + Çin. *çay* + T. *-ı*) Ballıbabagiller familyasından, otsu, sarı, eflatun renkli, gövde ve çiçekleri kaynar suya katılıp çay olarak içilen, çok yıllık, kuvvetli kokulu ve çalı görünüşünde bitkilerdir (TBAS, 80; BTS, 149; DS, IV, 1324; AVA, 260)

dağ çileği: (< T. *dağ* + *çileği*) Dağda yetişen çilek, yabancı çileği (TS, 1, 511)

dağ çöveni: (< T. *dağ* + ? *çöven* + T. *-ı*) 10-30 cm yükseklikte, tüylü, kalın köklü, sarı çiçekli ve çok yıllık bir dağ bitkisidir, *Scorzonera rigida*, (TBAS, 81)

dağdağan: (< Far. *dağdağān*; Tietze, 545) 1. Çitlembik ağacı ve meyvesi, 2. Kömürü çok kuvvetli olan bir ağaç (DS, IV, 1324)

dağdağan ağ: (< Far. *dağdağān* + T. *ağacı*) bk. gilaburu (TBAS, 119)

dağ dalak otu: (< T. *dağ* + *dalak* + *otu*) 5-10 cm yükseklikte, yer yatık ve çiçekleri soluk sarı renkli bir dalak otu türü, *Teucrium montana*, (TS, 1, 511)

dağdel: (< T. *dağ* + *del*) Yabancı cevizi (DS, IV, 1325)

dağ elması: (< *T. dağ* + *elması*), (And. Ağz.: *dağalması*) Yabani elma (TS, 1, 511; DS, IV, 1321)

dağ eriği: (< *T. dağ* + *eriği*) Yabanî erik (TS, 1, 511)

dağ erik otu: (< *T. dağ* + *erik* + *otu*) Ballıbabagiller familyasından, yaprakları basit ya da hafif parçalı, dairesel dizilişli, fındıksı tipte meyveleri olan, çok yıllık, otsu bitki, *Prunella vulgaris*, (BTS, 149)

dağgülü: (< *T. dağ* + *Far. gul* + *T. -ü*) Gelincik (DS, IV, 1325)

dağ karanfili: (< *T. dağ* + *Far. kıranfül* + *T. -i*) Toprak üstü kısımları Doğu Anadolu Bölgesi'nde süpürge olarak kullanılan bir bitki, *Xeranthemum annuum*, (TBAS, 81)

dağ kavağı: (< *T. dağ* + *kavağı*) bk. acı kavak (TS, 1, 8)

dağ kestanesi: (< *T. dağ* + *Yun. kastania* + *T. -si*) Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen sert yapılı ağaç ve bu ağacın meyvesi, *Sloane berteriana*, (TS, 1, 513)

dağ kimyonu: (< *T. dağ* + *Ar. kemmün* + *T. -u*) bk. kefe kimyonu (TBAS, 82)

dağ kirazı: (< *T. dağ* + *Yun. kerasi* + *T. -i*) bk. kiraz (TBAS, 82)

dağ lâlesi: (< *T. dağ* + *Far. lâle* + *T. -si*) Dügün çiçeğigillerden, mor renkli, çan biçimi tüylü çiçekleri olan otsu bir bitki, anemon, *Anemone vulgaris*, (TS, 1, 513)

dağlama: (< *T. dağlama*) Bazı *chrysanthemum* türlerine verilen genel ad. 20-70 cm yükseklikte, bir yıllık, sarı çiçekli ve otsu bitkilerdir (TBAS, 82)

dağ marulu: (< *T. dağ* + *Yun. maruli* + *T. -u*) 10-25 cm yükseklikte, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Hyoseris radiata*, (TBAS, 82)

dağ misgisi: (< *T. dağ* + ? *misgisi*) bk. müşkülüm (TBAS, 82)

dağ nanesi: (< *T. dağ* + *Ar. na'nā'* + *T. -si*) Yüksekliği 20-50 cm arasında olan, sık beyaz tüylü, kuvvetli nane kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Cyclotrichium niveum*, (TS, 1, 514; TBAS, 82)

dağ nohudu: (< *T. dağ* + *Far. nuḥūd* + *T. -u*) bk. nohut (TBAS, 82)

dağ pırasası: (< *T. dağ* + *Yun. praso* + *T. -sı*) bk. çiriş (TBAS, 82)

dağ reyhanı: (< *T. dağ* + *Ar. reyḥān* + *T. -i*) *Ziziphora (Labiatae)* türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık otsu bitkiler. Yapraklar kuvvetli kokulu, çiçekler morumsu kırmızı renklidir. Toprak üstü kısımları bitkisel çay olarak kullanılır (TBAS, 82)

dağsabunu: (< *T. dağ* + *Ar. śabūn* + *T. -u*) Bir çeşit ot (DS, IV, 1326)

dağ sakızı: (< *T. dağ* + *sakızı*) bk. kanlık (TBAS, 152)

dağ sarmaşığı: (< *T. dağ* + *sarmaşık* + *T. -i*) bk. bodur otu (TBAS, 83)

dağ servisi: (< *T. dağ* + *Far. serv* + *T. -si*) bk. sedir (TS, 2, 1930)

dağ soğanı: (< *T. dağ* + *soğanı*) 100 cm kadar yükseklikte, büyük soğanlı, mavimsi-mor çiçekli ve otsu bir bitki, *Scilla hyacinthoides*, (TBAS, 83)

dağ sümbülü: (< *T. dağ* + *Far. sunbul* + *T. -ü*) Zambakgiller familyasından, *Arap otu* ve *Bellavalia* cinslerinin türlerine verilen genel ad. (TBAS, 83; BTS, 150)

dağ üzümü: (< *T. dağ* + *üzümü*) Pekmezi yapılan siyah bir çeşit üzüm (DS, IV, 1326)

dağ yemişi: (< *T. dağ* + *yemişi*) bk. koca yemiş (TBAS, 83)

dahat: (< ?) Lahana (DS, IV, 1328)

dahlı: (< ?) İncir (DS, IV, 1329)

dakırdalak: (< ? *dakır* + *T. dalak*) bk. ısırğan (TBAS, 83)

dakka otu: (< ? *dakka* + *T. otu*) bk. iğnelik (TBAS, 83)

dal: (< *ET. tal*; Tietze, 549; Clauson, 489) Ağaç (KBAYA, 188)

dalağan: (< *dala-* + *-gan/-ğan* “insana saldıran, ısırın”; Tietze, 550) Isırğan otu (DS, IV, 1335; TBAS, 83)

dalak otu: (< *T. dalak* < *ET. talak* + *otu*) Ballıbabagillerden, Akdeniz çevresinde kuru yerlerde yetiştirilen, yüz kadar türü bulunan, güçlendirici, uyarıcı ve yara sağaltıcı olarak kullanılan otsu veya odunsu bitki, duvar sedefi, *Teucrium chamaedrys*, (TS, 1, 517)

dalasıçtı: (< *T. dala* + *sıçtı*) Çok çabuk olgunlaşıp kendiliğinden düşen ve dallara çarpıp patlayan bir cins sarı erik (DS, IV, 1338)

dalbastı: (< *T. dal* + *bastı*) Bir çeşit iri, aşılı kiraz (DS, IV, 1340)

dalfidan: (< *T. dal* + *Yun. fiton*) Taze ve yeni fidan (TS, 1, 517)

dalik: (< ?) Ham kavun (DS, IV, 1345)

dallama: (< *T. dallama*) Papatya (DS, IV, 1345)

dal limonu: (< *T. dal* + *Far. līmūn* / *Ar. leymūn* + *T. -u*) Dalından düşüp yerden toplandığı için pek makbul tutulmayan limon (DS, IV, 1346)

dalya: (< *Fr. dahlia*; Tietze, 553) Yıldız çiçeği (DS, IV, 1347)

damarcık: (< *ET. tamar/tamur* < *tam-*; Clauson, 508; Tietze, 554) bk. damar otu (DS, IV, 1350)

damarlıca: (< *T. damarlıca*) bk. damar otu (DS, IV, 1350)

damar otu: (< *T. damar* + *otu*) Sulak yerlerde biten, ince damarlı, geniş yapraklı, iltihaplı yaraların tedavisinde kullanılan bir ot (DS, IV, 1350)

damar yaprağı: (< *T. damar* + *yaprağı*) bk. bağa (TBAS, 84)

damaskene: (< *Yun. damáskino*; Tietze, 555) Bir çeşit erik (DS, IV, 1350)

dam kuruğu: (< *T. dam* < *ET. tam* + ? *Far. koruk* + *T. -u*) Dam kuruğugillerden, eski yapıların üzerinde yetişen ve bazı hastalıkların tedavisinde kullanılan, bir veya çok yıllık türleri olan, ılık iklimlerde yetişen otsu bir bitki, *Sedum*, (TS, 1, 525; DS, IV, 1353)

dam kuruğugiller: (< *T. dam* + ? *Far. koruk* + *T. -u* + *-giller*) İki çeneklilerden örnek bitkisi dam kuruğu olan bir bitki familyası (TS, 1, 525)

danaayağı: (< ? *T. dana* + *T. ayağı*; “< ? *ET. tana*; Nişanyan, 82; < ? *EFar. daenu* ‘inek’; Tietze, 557”) Yıllanyastığıgillerden, yaprakları lekeli bir tür bitki, *Arum*, (TS, 1, 526)

danabaklası: (< ? *T. dana* + *Ar. bāḳilā* + *T. -sı*) Koca bakla, iç bakla, tane bakla (DS, IV, 1355)

danaburnu: (< ? *T. dana* + *T. bur(u)nu*) Aslanağzı çiçeği (TS, 1, 526)

danadaşak: (< ? *T. dana* + *T. taşak*; “< *ET. taşak* < *taş+ak*; Tietze, 566”) Tohumu tespah taneleri gibi olan bir çeşit bitki (DS, IV, 1355)

danadili: (< ? *T. dana* + *T. dili*) bk. geyikdili (TBAS, 84)

danagöbeği: (< ? *T. dana* + *T. göbeği*) bk. domuzağırşağı (TBAS, 84)

danagöz: (< ? *T. dana* + *T. göz*) Bir çeşit ekşi, kara, sulu üzüm (*danagözü*), (DS, IV, 1356)

danagözü: (< ? *T. dana* + *T. gözü*) bk. danagöz (DS, IV, 1356)

danakıran otu: (< ? *T. dana* + *T. kıran* + *otu*) Salepgillerden, bataklık yerlerde yetişen bir bitki, *Epipactis*, (TS, 1, 526)

danakuyruğu: (< ? *T. dana* + *T. kuyruğu*) bk. sığırkuyruğu (TBAS, 84)

danamemesi: (< ? *T. dana* + *T. memesi*) 1. Bir çeşit kara üzüm, 2. Çiğdem gibi bir bitki (DS, IV, 1356)

dancak otu: (< ? *dancak* + *T. otu*) bk. ısırgan (TBAS, 139)

dangalak: (< ? *Erm. dan gluħ*; Tietze, 558) İspanağa benzeyen bir bitki (DS, IV, 1359)

dantara: (< ?) Bir cins beyaz erik (DS, IV, 1363)

dantel ağacı: (< *Fr. dentelle* + *T. ağacı*) Dulaptal otugillerden, Antillerde yetişen, sünger gibi kullanılan, kabuk lifleri dantele benzeyen bir ağaç, *Lagetta*, (TS, 1, 527)

daraklık otu: (< *T. taraklık* + *otu*) Anasongillerden bir bitki (DS, IV, 1367)

dardağan: (< “*dağan*” dağınık’tan “*dar* + *dağan*”; MBTS, 1, 633) 1. Palmiye cinsinden bir ağaç 2. Bu ağacın çitlembik büyüklüğünde, sert çekirdekli tatlı yemişi, *Milium effusum*, (TS, 1, 529)

darende: (< öz. is. *Darende*), (And. Ağz.: *derende*) 1. Kendisi ve çekirdeği uzun ve tatlı, çok kokulu iyi cins bir kayısı çeşidi, 2. Koyu kırmızı renkli, az sulu bir üzüm çeşidi (DS, IV, 1369, 1433)

darı: (< *ET. tarığ* < *T. tarı-* + *-ğ*; Eren, 106; Nişanyan, 82) Buğdaygillerden, sulak yerlerde ve pirinç tarlaları içinde yetişen, tohumları gereğinde buğday yerine besin olarak kullanılan, meyveleri için yetiştirilen, kuraklığa dayanıklı, tek yıllık, otsu bir bitki, *Panicum*, (TS, 1, 530; TBAS, 85; BTS, 152; DS, IV, 1370; AA, 90, 125; DA, 136, 153; EYAD, 100; Gaz.A., III, 192; GBAA, 31, 32, 33; KİAT, 314)

darıca: (< *T. darıca*) bk. darıca otu (TBAS, 85)

darıcan: (< *T. darıcan*) bk. darıca otu (TBAS, 85)

darıca otu: (< *T. darıca* + *otu*) Sulak yerlerde biten, 1.5 m kadar yükselebilen, hardala benzer iri yaprakları olan ve yemeği yapılan, bir yıllık, otsu bir bitki, *Echinochloa crus-galli*, (TBAS, 85; DS, IV, 1370)

darı mısırı: (< *T. darı* + *Ar. mişr* + *T. -ı*) Cin mısırı, ufak taneli, sivri uçlu mısır (DS, IV, 1371)

daş kiraz: (< *T. taş* + *Yun. kerasi*) Bir çeşit kiraz (DS, IV, 1377)

daşlıca armut: (< *T. taşlıca* + *Far. emrūd*) Yabani armut, ahlat (DS, IV, 1377)

datlıbilem: (< *T. tatlı* + *bilem*) Kırlarda, ırmak kıyılarında kendiliğinden biten tatlı meyveli bir bitki (DS, IV, 1378)

davşanak: (< ?), (And. Ağz.: *davşumak*) 1. Yapracağı yapışkan bir ot, 2. Funda, 3. Pırnal ağacı, *Cistaceae*, (DS, IV, 1382)

davşancık: (< *T. tavşancık*) Kolay yanabilen, kuş yumurtası gibi meyvesi olan kokulu bir bitki (DS, IV, 1382)

davulcu: (< *Ar. tabl + T. -cu*) Böğürtlen (DS, IV, 1382)

davulga: (< *ET. tavilku; Tietze, 569*), (And. Ağz.: *davilga*) 1. bk. davulgu, 2. Kırmızı kabuklu, sert ve dayanıklı bir ağaç (DS, IV, 1379, 1382)

davulgu: (< *ET. tavilku; Tietze, 569*) Kocayemiş ağacı ve meyvesi (DS, IV, 1382)

davun otu: (< ? *davun + T. otu*), (And. Ağz.: *dovun*) Mısır, domates, kavun, karpuz gibi bitkilerin köküne yapışarak büyüyen, mavi çiçekli, asalak bir ot (DS, IV, 1383; DS, XII, 4487)

Davut yaprağı: (< *öz. is. Dāvūd + T. yaprağı*) Sulak yerlerde yetişen, büyük yaprakları bazı hastalıkların tedavisinde kullanılan bir ot (DS, IV, 1383)

dedebört: (< *T. dede + ? bört*) Şapkası sütlü, kahverengi veya beyaz, üzerinde koyu renkli parçacıklar bulunan, ortasında mememsi bir çıkıntısı olan ve yenilebilen bir mantar, *Lepiota procera*, (TBAS, 86)

dededeğneği: (< *T. dede + Yun. dekaniki < dekanós + T. -i*) Çok yıllık, yumrulu, beyaz çiçekli ve otsu bir tür. Köklerinden çiriş elde edilir, *Asphodeline tenuior*, (TBAS, 86)

dede gülü: (< *T. dede + Far. gul + T. -ü*) Bodur, çok yıllık, otsu ve pembe çiçekli bir bitkidir, *Jurinella moschus*, (TBAS, 86)

dedemene: (< *T. dede + ? mene*) bk. Hint yağı ağacı (TBAS, 86)

dedemsakalı: (< *T. dedem + sakalı*) bk. dedesakalı (DS, IV, 1398)

dedesakalı: (< *T. dede + sakalı*) Kırlarda yetişen, havuca benzeyen, yenilebilen bir ot (*dedemsakalı*), (DS, IV, 1398; ETA, II, 594)

dedesakalı mantarı: (< *T. dede + sakalı + Yun. manitari + T. -i*) Çok dallanmış, dalları üzerinde dikenli çıkıntılar bulunan, kar beyazı veya soluk sarı renkli bir mantardır, *Hericium coralloides*, (TBAS, 86)

defne: (< *Yun. dáfni*; Tietze, 575; Nişanyan, 85) Defnegillerden, 2-5 m yükseklikte, meyvelerinden yağ elde edilen, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, *Laurus nobilis*, (TS, 1, 537; TBAS, 86; BTS, 153)

defnegiller: (< *Yun. dáfni + T. -giller*) Örnek bitkisi defne olan, iki çeneklilerin ayrı taç yapraklılarından, yaprakları kokulu, sarı ya da beyaz çiçekli, birçok türü içine alan bir bitki familyası (TS, 1, 537; BTS, 153)

defne yaprağı: (< *Yun. dáfni + T. yaprağı*) Çeşitli yiyeceklere güzel koku versin diye katılan yaprak (TS, 1, 537)

değirmen armudu: (< *T. değirmen < ET. tegirmen + Far. emrūd + T. -u*) Yazın olgunlaşan ve yeşil renkli olan bir armut çeşidi (DS, IV, 1401)

değirmenci: (< *T. değirmenci*) Siyah bir üzüm çeşidi, (*değirmenci üzümü*), (DS, IV, 1401)

değirmenci üzümü: (< *T. değirmenci + üzümü*) bk. değirmenci (DS, IV, 1401)

dek: (< ?) Şeker pancarına benzeyen, yumru köklü, tatlı ve yenilebilen bir bitki (DS, IV, 1406)

dekavun: (< ?) Servi, kavak ağacı (DS, IV, 1406)

delialan maydanozu: (< *T. deli + alan + Yun. makedonesi + T. -u*) bk. çayır sedefi (TBAS, 86)

delibadılcan: (< *T. deli + Ar. bādincān < Far. bādingān*) Domates (DS, IV, 1410)

delibardağan: (< *T. deli* + ? *bardağan*) bk. ban otu (TBAS, 86)

deli batbat: (< *T. deli* + *Ar. batbāt*) bk. ban otu (TBAS, 86)

delibiber: (< *T. deli* + *Yun. pipéri*) Kırmızı, acı biber (DS, IV, 1411)

deliboynuz: (< *T. deli* + *boynuz*) bk. erguvan (TBAS, 87)

delibuğday: (< *T. deli* + *buğday*) Kunduru denilen buğday çeşidi, kırmızı buğday (DS, IV, 1411)

delice: (< *T. delice*) 50-100 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve yabani bir bitki, *Lolium temulentum*, (TBAS, 87; DS, IV, 1411; TaS, II, 1069)

delierik: (< *T. deli* + *erik*) Çakal eriği (DS, IV, 1411)

delikanlı: (< *T. deli* + *kanlı*) Kına çiçeği, kadife çiçeği (DS, IV, 1412)

delikara: (< *T. deli* + *kara*) Bir çeşit siyah üzüm (DS, IV, 1412)

delikiraz: (< *T. deli* + *Yun. kerasi*) Bir çeşit kiraz (DS, IV, 1412)

deli lâle: (< *T. deli* + *Far. lâle*) bk. lâle (TBAS, 87)

deli mantar: (< *T. deli* + *Yun. manitari*) Şapkası kırmızı veya turuncu renkli, zehirli olmakla beraber öldürücü olmayan bir mantar (TBAS, 87; BTS, 155)

deli maydanoz: (< *T. deli* + *Yun. makedonesi*) 30-60 cm yükseklikte, yumru köklü, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir. Rozet yaprakları sebze olarak kullanılır, *Oenanthe pimpinellodites*, (TBAS, 87)

deliot: (< *T. deli* + *ot*) bk. deli otu (DS, IV, 1413)

deli otu: (< *T. deli* + *otu*) Turpgillerden, bahçelere süs olarak dikilen, at ve eşeklerin az yediklerinde ağızlarını köpürten, çok yedikleri zaman da onları patlatan, koyu yeşil renkli, sivri yapraklı bir dağ otu, kuduz otu, *Alyssum*, (TS, 1, 547; DS, IV, 1413)

deli salep: (< *T. deli* + *Ar. sa'leb*) *Dammer* türünün kurutulmuş yumrularıdır. Göksun bölgesinde elde edilir ve salep yerine satılır, *Colchicum cilicium*, (TBAS, 87)

deli tütün: (< *T. deli* + *tütün*) Domatesgiller familyasından, 150 cm kadar yükselebilen, büyük yapraklı ve yeşilimsi sarı çiçekli bir tütün türüdür, *Nicotiana rustica*, (TBAS, 87; BTS, 155; DS, IV, 1413)

deli yulaf: (< *T. deli* + ? *yulaf*) bk. ibran (DS, VII, 2503)

delüce bakla: (< *T. delice* + *Ar. bākilā*) bk. domuz baklası (TBAS, 94)

demal: (< *Far. dem* + *T. al*) Küçük yaban eriği (KİA, 218, 375)

demir ağacı: (< *T. demir* < *ET. temir* + *ağacı*) İki çeneklilerden, ana yurdu Avustralya olan bir evcikli veya iki evcikli bir ağaç, *Casuarina*, (TS, 1, 550)

demir ağacıgiller: (< *T. demir* + *ağacı* + *-giller*) Yaprakları dairesel dizilişli, erkek ve dişi çiçekleri ayrı ayrı olan, demir ağacı türü Batı ve Güney Anadolu'da yetişen, odunu sert olan ve süs eşyası yapımında kullanılan, çok yıllık bitkiler, *Casuarinaceae*, (BTS, 155)

demir bıtırağı: (< *T. demir* + *pıtırağı*) bk. demir diken (TBAS, 88)

demirbozan: (< *T. demir* + *bozan*) Tirfil, yabani yonca (DS, IV, 1417)

demircik: (< *T. demircik*) bk. dişbudak (TBAS, 88)

demirdelen: (< *T. demir* + *delen*) bk. kayışkıran (TBAS, 88)

demir diken: (< *T. demir* + *dikeni*) Toprak üzerinde yatık olarak bulunan, çiçekleri küçük ve açık sarı renkli, meyvesi 10 mm kadar çapında, boynuz şeklinde sivri uçlara sahip, çok yıllık, otsu ve sürünücü bir bitki, *Tribulus terrestris*, (TS, 1, 551; TBAS, 88; BTS, 155)

demir dikenigiller: (< *T. demir* + *dikeni* + *-giller*) Yaprakları karşılıklı ya da almalı dizilişte, çiçekleri ışımsal simetrik, er dişi, çanak ve taç yaprakları beşli ve serbest, ovaryum üst durumda, kanatlı fındık, kapsül nadiren de üzüksü meyveleri olan, ülkemizde beş cins ve altı türle temsil edilen, otsu ya da çalimsı, bir ya da çok yıllık bitkiler (BTS, 155)

demirhindi: (< *Far. temr-i hindī* "Hint hurması" < *temr* hurma; Eren, 108; Nişanyan, 87) 1. Baklagillerden, sıcak iklimlerde yetişen bir ağaç, 2. Bu ağacın meyvesi, *Tamarindus indica*, (TS, 1, 551)

demirli: (< *T. demirli*) Büyük dut ağacı (DS, IV, 1418)

demirliyen: (< *T. demirleyen*) bk. demir diken (DS, IV, 1418; TBAS, 88)

demir otu: (< *T. demir* + *otu*) Ayrık otu (DS, IV, 1418; TBAS, 88)

demiryonca: (< *T. demir* + ? *yonca*) Yoncaya benzeyen bir ot (DS, IV, 1418)

denden: (< *den* + *den*) Bir çeşit kır meyvesi (DS, IV, 1420)

deniz börülcesi: (< *T. deniz* < *ET. teñiz* + *börülcesi*) 40 cm kadar yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitkidir, *Salicornia europaea*, (TBAS, 88)

denizgülü: (< *T. deniz* + *Far. gul* + *T. -ü*) Söleniterlerden knidiller filumunun, mercanlar sınıfından dokunaçları oldukça kısa, kırmızı, mavi, yeşil renkli, yalnız yaşayan türleri içine alan bir cins, *Actinia*, (BTS, 158)

deniz otu: (< *T. deniz* + *otu*) Deniz kenarındaki bataklık yerlerde yetişen ve turşusu yapılan sivri yapraklı bir ot (DS, IV, 1424)

deniz pırasası: (< *T. deniz* + *Yun. praso* + *T. -si*) Denizlerde yetişen bir tür yosun (TS, 1, 558)

deniz rezenesi: (< *T. deniz* + *Far. rāziyāna* + *T. -si*) Maydanozgillerden, deniz kumsallarında bol olarak yetişen, ıtırılı bir bitki, *Crithmum maritimum*, (TS, 1, 558)

deniz sarmaşığı: (< *T. deniz* + *sarmaşığı*) Çok yıllık, sürünücü, beyaz sütlü ve otsu bir bitki, *Convolvulus soldanella*, (TS, 1, 558)

deniz soğanı: (< *T. deniz* + *soğanı*) bk. ada soğanı (TBAS, 89)

deniz teresi: (< *T. deniz* + *Far. tere* + *T. -si*) 50 cm kadar yükseklikte, sarımsı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Deniz kenarlarındaki kayalar üzerinde yetişir, *Crithmum maritimum*, (TBAS, 89)

deniz üzümü: (< *T. deniz* + *üzümü*) Deniz üzümügiller familyasından, 1-2 m yükseklikte, dik dallı, dalları yeşil renkli, yaprakları pulsu ve kın hâlinde dalları sarmış, çalı görünüşünde, meyvesi bezelye büyüklüğünde, kırmızı ve nadiren sarı renkli, çok yıllık bir bitki, *Ephedromajor*, (TS, 1, 558; TBAS, 89; BTS, 158)

deniz üzümügiller: (< *T. deniz* + *üzümü* + *-giller*) İki ya da bir evcikli, 2 m kadar boylanabilen, zengin dallanma gösteren, yaprakları nodlarda pul şekline dönüşmüş, meyveleri eriksi tipte, sürünücü ya da tırmanıcı bitkiler (BTS, 158)

deniz yosunu: (< *T. deniz* + ? *yosun* + *T. -u*) Denizlerde biten ve genellikle kıyılarda ve kayalıklarda yoğun olarak görülen bir bitki türü (TS, 1, 559)

deper otu: (< *T. teper* + *otu*) Havuç (DS, IV, 1428)

derdik: (< ?) Bir çeşit şalgam (DS, IV, 1432)

deredaban: (< *Far. dere + T. taban*; “*dere < Far. derya*; Tietze, 593; < *Far. derre*; MBTS, 1, 672”) Kaya aralıklarında yetişen ve kök kısmı yenilen bir çeşit çiçek (DS, IV, 1432)

dere kabalağı: (< *Far. dere + T. kabalağı*) Su kenarlarında yetişen, yaprakları kabak yaprağına benzeyen yabancı bir bitki (DS, IV, 1432)

dereotu: (< *Far. dere + T. otu*) Maydanozgillerden, 60 cm kadar yükseklikte, güzel kokulu, ince yapraklı, meyveleri gaz söktürücü olan, sarı çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitki, *Anethum*, (TS, 1, 562; TBAS, 89; BTS, 162; BÜYA, 114; TİYA, 237)

destebasan: (< *Far. deste + T. basan*) Erken olgunlaşan bir armut çeşidi (DS, IV, 1436)

destebozan: (< *Far. deste + T. bozan*) Hindiba (DS, IV, 1436)

desteçürüten: (< *Far. deste + T. çürüten*) Ekin tarlalarında yetişen yabancı bir bitki (DS, IV, 1437)

destimik: (< *Far. desti + T. -mik*) Yuvarlak, küçük, güzel kokulu bir çeşit tatlı kavun (DS, IV, 1437)

deveboynu: (< *T. deve + boy(u)nu*; “*deve < teve* Eski çağlardan başlayarak kullanılır. *Clauson*, eski çağlarda Türkçeden Moğolcaya geçtiğini dile getirmiştir. Türkçe *teve* ile Moğolca *temegen* arasındaki bağ bilimsel yayınlarda türlü tartışma ve açıklamalara yol açmıştır. *Ramstedt* Moğolca *temegen*’i Türkçe *teve* (> *deve*) ile birleştirmiştir. *Räsänen* (s. 468) de bu birleştirmeye katılmıştır. Bu kelime Türkçeden komşu dillere de geçmiştir; Eren, 110”) Süsen cinsinden, sarı çiçek açan, uzun sapı deve boynuna benzeyen, fena kokulu bir ilkbahar çiçeği (DS, IV, 1440)

devecibardağı: (< *T. deveci + bardağı*) Armut şeklinde meyvesi olan yabancı bir bitki (DS, IV, 1440)

deveçökerten: (< *T. deve* + *çökerten*) Kurak ve sert topraklı yerlerde yetişen, sarı çiçekli ve çok dikenli yabanî bir ot (DS, IV, 1440)

deve diken: (< *T. deve* + *dikeni*) Birleşikgillerden, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30-100 cm yükseklikte, 1-2 yıllık ve otsu bir bitki, *Silyum marianum*, (TS, 1, 571)

devediş: (< *T. deve* + *dişi*) 1. Sarı, iri taneli bir buğday çeşidi, 2. İri taneli mısır (DS, IV, 1441)

deve elması: (< *T. deve* + *elması*) Çakırdiken (TS, 1, 571)

devegözü: (< *T. deve* + *gözü*) 1. İri, yuvarlak taneli, kabuğu kalın ve sert siyah üzüm, 2. Kalın kabuklu, büyük taneli, sulu, beyaz üzüm (DS, IV, 1441)

devegülü: (< *T. deve* + *Far. gul* + *T. -ü*) Hatmi denilen bitki (DS, IV, 1441)

devekulağı: (< *T. deve* + *kulağı*) 40-90 cm yükseklikte, çok yıllık, mavimsi mor çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Limonium meyeri*, (TBAS, 90)

develangır: (< *T. deve* + *langır* “çalkalama sesi; Nişanyan, 262”) bk. ebegümeçi (TBAS, 90)

develik: (< *T. develik*) bk. ebegümeçi (TBAS, 90)

develik otu: (< *T. develik* + *otu*) bk. yılan otu (TBAS, 90, 286)

deve mercimeği: (< *T. deve* + *Far. mercüme* + *T. -i*) bk. çivit otu (TBAS, 90)

deveşaplağı: (< *T. deve* + *şaplağı*) bk. kabalak (TBAS, 90)

devetabanı: (< *T. deve* + *tabanı*) Birleşikgillerden, geniş yapraklı bir süs bitkisi, *Phlodontron*, (TS, 1, 572)

devetopalağı: (< *T. deve + topalağı*) Kırlarda yetişen, yer elması gibi yumru kökleri olan yabancı bir bitki (DS, IV, 1442)

deveturpu: (< *T. deve + Far. turb + T. -u*) İlkbaharda kırlarda yetişen, tere gibi baharlı olan yaprakları yenilebilen bir ot (DS, IV, 1442)

devramel: (< *Far. devr-i ‘amel*) Ayçiçeği (DS, IV, 1444)

devriamber: (< *Far. devr-i ‘anber*), (And. Ağz.: *devrianber*) Ayçiçeği (DS, XII, 4484; KMYA, 306; Krş.Y.A.; 217, 470)

devrinti: (< *T. dev(i)rinti*) Leylâk ağacı (DS, IV, 1445)

dığdığı: (< *ses taklidi kelime*; MBTS, 1, 694), (And. Ağz.: *deydikli, dığdak, dıydıklı, dızdığı*) Ahlat, yabancı armudu (DS, IV, 1446, 1451, 1452, 1475; TBAS, 91)

dığrak: (< ?) Erken olgunlaşan, sarı renkli, kısa saplı bir çeşit buğday (DS, IV, 1453)

dımışkı: (< öz. is. *Dimaşk/Dimişk + î*; “< *Dimaşk/Dimişk* Suriye’deki Şam şehrinin adı”; Tietze, 607) İri taneli, beyaz, tatlı ve uzunca bir üzüm (*nebi dede*), (DS, IV, 1461; Gaz.A., III, 209)

dıngıl: (< *dingil* “ses taklidi”; Tietze, 623) Kuşkonmaz çiçeği (DS, IV, 1463)

dıngıra: (< ?) Zambak (DS, IV, 1465)

dırağan: (< *Yun. drágana*; Tietze, 608) Geç olgunlaşan, pembe renkli, uzun saplı, sert bir kiraz çeşidi (DS, IV, 1466)

dıranı üzüm: (< ? *dıranı + T. üzüm*) Erken olgunlaşan, siyah renkli, sert bir çeşit üzüm (DS, IV, 1467; Krş.Y.A.; 471)

dırbalan: (< ?) bk. kanlıca mantarı (TBAS, 91)

dırı: (< ?) Gül fidanına benzeyen dikenli bir çalı (DS, IV, 1469)

dırık: (< ?) Böğürtlen (EYAD, 232)

dibikara: (< *T. dibi + kara*) Kalın kabuklu, ufak ve sık taneli bir çeşit üzüm (DS, IV, 1479)

dibikıllı: (< *T. dibi + kıl*) Domates (DS, IV, 1479)

dibiz: (< ?) Kuru soğan (DS, IV, 1480)

dida: (< ?) Tuzla yenilen bir çeşit ot (DS, IV, 1481)

difenbahya: (< öz. is. *Dieffenbach*) Yapraklarının güzelliği nedeniyle sera ve salonlarda yetiştirilen bir süs bitkisi, (TS, 1, 581)

diga: (< ?) Yalnız ilkbaharda ekilen bir buğday çeşidi (DS, IV, 1482)

diken: (< *ET. tiken < *tikgen < tik-*; Clauson, 483; Nişanyan, 93; Tietze, 615), (And. Ağz.: *tikān, tiken*) 1. Bazı bitkilerin dal, yaprak, meyve kabuğu gibi bölümlerinde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri, 2. Dikeni çok olan bitki (TS, 1, 582; DS, X, 3930; DS, XII, 4762; AAT, 77, 258; ADYA, 339; AVA, 106; EİA, 208; Erz.İ.A., III, 311; EYAD, 48; Gaz.A., III, 672; GDİAT, 93, 309; Ka.Y.A., 201; KİAT, 9, 129, 348; Krş.Y.A., 299, 417, 499; KYA, 175; OAAD, 144, 259; STİAT, 59; UA, 23, 137)

diken ağacı: (< *T. diken + ağacı*) Akasya (DS, IV, 1486)

dikenbaşı: (< *T. diken + baş*) bk. topuz (TBAS, 91)

dikencik: (< *T. dikencik*), (And. Ağz.: *dikencük*) Ufak taneleri olan, ardıca benzeyen bir çeşit ağaç (DS, IV, 1486)

diken çileği: (< *T. diken* + *çileği*) bk. böğürtlen (TBAS, 91)

diken dutu: (< *T. diken* + *Far. tūt* + *T. -u*) Böğürtlen (TS, 1, 582)

dikenli acı ot: (< *T. dikenli* + *acı* + *ot*) bk. tilkişen (TBAS, 91)

dikenli meyan: (< *T. dikenli* + ? *meyan*) Bir iki metre yükseklikte, beyazımsı mor çiçekli, tüysü yapraklı çok yıllık bir bitki, *Glycyrrhiza echinata*, (TS, 1, 583)

dikenli mısır: (< *T. dikenli* + *Ar. miśr*) Arpa şeklinde küçük taneli bir çeşit mısır (DS, IV, 1486)

dikenli ot: (< *T. dikenli* + *ot*) *Cynara cardunculus, compositae* (DS, IV, 1486)

dikenucu: (< *T. diken* + *ucu*) Meyvelerinden sakıza öz, yeni sürgünlerinden de turşu, yemek yapılan bir çeşit bitki (DS, IV, 1486)

diken üzümü: (< *T. diken* + *üzümü*) bk. karamuk (TBAS, 91)

dikme: (< *T. dikme* < *tik-me*; Clauson, 482) 1. Fidan, yeni dikişmiş fidan, 2. Fidanlıktan çıkmış ağaç, 3. Çelikleme yoluyla dikilen kavak ve söğüt fidanı, 4. Budanmış palamut ve meşe ağacı (DS, IV, 1488)

dilberdudağı: (< *Far. dilber* + *T. dudağı*; “< *dudak* Eski Kıpçakçadan başlayarak kullanılır. Doerfer’e göre Türkçe **tōtak* biçiminden yola çıkmak gerekir. Eski ve yeni diyalektlerde *dudak* olarak *erin* adının kullanıldığını görüyoruz. Türkçe *dudak* gibi, *erin*’in de kökünü bilmiyoruz; Eren, 122”) Sarmaşık çiçeği (DS, IV, 1491)

dilberdudak: (< *Far. dilber* + *T. dudak*) Nergis çiçeği (DS, IV, 1491)

dilberkirpiği: (< *Far. dilber* + *T. kirpiği*) Nergis çiçeği (DS, IV, 1491)

dilburan: (< *T. dil* < *ET. til + buran*) 1. Çok tatlı, dili yakan bir çeşit kavun, 2. Yerken insanın dilini yakan, mavimsi renkli bir çeşit mantar (DS, IV, 1491)

dildamak: (< *T. dil + damak*) 1. bk. diliçıkık, 2. Kına çiçeği, 3. Burçak çiçeği (DS, IV, 1492)

dildoku: (< *T. dil + doku*) Salep çiçeği (DS, IV, 1492)

diliçıkık: (< *T. dili + çıkık*) Aslanağzı çiçeği (*dildamak, dilidüdük*), (DS, IV, 1494)

dilidüdük: (< *T. dili + düdük*) bk. diliçıkık (DS, IV, 1494)

dilit: (< ?) Taneleri irili ufaklı olan bir çeşit üzüm (DS, IV, 1495)

dilkanatan: (< *T. dil + kanatan*), (And. Ağz.: *dilkanadan*) Sarmaşık gibi büyüyen, üstü dikenli bir ot (DS, IV, 1495)

dilkiboğan: (< *T. tilki + boğan*) Kırmızı renkli, susuz ve kekremsi tadı olan bir üzüm çeşidi (DS, IV, 1495)

dilkimen: (< *T. tilkimen*) Ormanlarda yetişen, sarmaşık gibi ağaçlara sarılarak uzayan, uçlarından salata, yemek yapılan yabancı bir bitki (DS, IV, 1495)

dillice: (< *T. tillice*) Yenilebilen bir çeşit mantar (DS, X, 3932)

dilmit: (< *Yun. diminitis*; Tietze, 621), (And. Ağz.: *dimbit, dimlit, dimnid, dimrit, dirmit, dirnit, tirimit*) 1. Erken olgunlaşan bir çeşit siyah üzüm, dimnit, 2. Siyah ve uzun olan bir çeşit üzüm, 3. Taneleri ufak olan bir çeşit zeytin (DS, IV, 1498, DS, IV, 1519; DS, X, 3938; OAAD, 232)

dilve: (< ?) Kavun (DS, IV, 1498)

dimenit: (< *Yun. diminitis*; Tietze, 620) En iyi cins buğday (DS, IV, 1499)

dinep: (< ?) Buğday tarlalarında yetişen ve arpaya benzeyen, yenilirse insanı sersem eden bir bitki, delice (DS, IV, 1502)

dingdingkara: (< *ding ding* “ses taklidi” + *T. kara*) Kök tarafında tüylü yaprakları olan, kırmızı açan çiçekleri yavaş yavaş mavi ve mor renk alan, kökü iltihaplı yaraların tedavisinde kullanılan bir bitki (DS, IV, 1503)

dinge: (< ?), (And. Ağz.: *dingi*) Fidan (DS, IV, 1503)

dip: (< *ET. tüb*, Tietze, 611), (And. Ağz.: *dib, div*) 1. Havuç, 2. Lahana, 3. Yer elması, 4. Şalgam, 5. Pancar ve kökü, şeker pancarı (DS, IV, 1509; EYAD, 232; GDİAT, 273; KBAYA, 189; TaS, II, 1164)

dipçin: (< *T. dipçin*) Filiz (DS, IV, 1510)

diplitura: (< *T. dipli* + ? *tura*) Çobançantası bitkisi (DS, IV, 1511)

diri örtü: (< *T. diri* + *örtü*) Ormanlık bölgelerde ağaçların altında yeşeren çalı, çırpı veya odunsu bitkiler (TS, 1, 599)

dirlik otu: (< *T. dirlik* + *otu*) Ölüme karşı ilaç olan sağlık otu (TaS, II, 1180)

diş bademi: (< *T. diş* < *ET. tiş* + *Far. bādām* + *T. -i*) Kabuğu ince olduğu için dişle kırılabilen bir badem türü (TS, 1, 602)

dişbudak: (< *T. diş* + *budak*; “sertliğinden dolayı dişe benzer”; Tietze, 629; < *Yalnız Anadolu ve Balkan alanında kullanıldığı anlaşılıyor*; Eren, 114) Zeytingillerden, 40 m kadar yükselebilen, gösterişli, kerestesi sert ve değerli bir ağaç, *Fraxinus excelsior*, (TS, 1, 602; TBAS, 92; BTS, 176; KİAT, 186; TaS, II, 1343)

diş hilali: (< *T. diş* + *Ar. hilāl* + *T. -i*) bk. diş otu (TBAS, 92)

dişice: (< *T. dişice*; “< *ET. tişi+çe*; Clauson, 560”) Otundan faydalanmak için ekilen darı, akdarı gibi bitkiler (DS, IV, 1523)

dişi çöven: (< *T. dişi + ? çöven*) bk. çöven (TBAS, 92)

dişlek darı: (< *T. dişlek + darı*) İri taneli mısır (DS, IV, 1525)

diş otu: (< *T. diş + otu*) Diş otugillerden, 20–100 cm yükseklikte, kurak ve çorak yerlerde yetişen, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitki, *Plumbago europea*, (TS, 1, 603; TBAS, 92; BTS, 175)

diş otugiller: (< *T. diş + otu + -giller*) Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden, örneği diş otu olan ve genellikle sıcak ve kurak yerlerde yetişen bitkilerden oluşan familya (TS, 1, 603)

divdiv: (< *div + div*) Dikenli bir bitki (DS, IV, 1526)

divlek: (< *T. divlek* “Türkçeden Balkan dillerine de geçmiştir”; Eren, 115), (And. Ağz.: *diblek, divle, divlik, dövelek, duvdak, düglek, dügelek, düğlek, düğülek, düklek, dülek, düvelek, düvlek, düylek, düyüleg, düyülek, düzlek*): 1. Kalın kabuklu, olgun kavun, 2. Olgun, ufak kavun (DS, IV, 1527, 1615; EYAD, 233; Krş.Y.A., 471; OAAD, 232; TaS, II, 1302)

Diyarbakır karpuzu: (< öz. is. *Diyarbakır + Far. ħarbuḏ + T. -u*), (And. Ağz.: *Diyarbakır karpuzi*) Diyarbakır karpuzu (DA, 132)

dizi: (< *T. dizi*; “< *ET. tizig*; Tietze, 634”) İncir (DS, IV, 1531)

dogrukara: (< *T. doğru + kara*) İnce kabuklu, siyah küçük taneli ve tatlı, dayanıksız bir üzüm çeşidi (DS, IV, 1535)

doğu kayını: (< *T. doğu + kayını*) Doğu bölgelerinde yetişen bir tür kayın ağacı (TS, 1, 613)

doğu lâdini: (< *T. doğu* + ? *lâdin* + *T. -i*) Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 35 m kadar boylanabilen, yaprakları uzun sürgünler üzerinde almaşık olarak dizili, kozalakları aşağı sarkan, ülkemizde Doğu Karadeniz bölgesinde yetişen bir ağaç türü, *Picea orientalis*, (BTS, 181)

doğum: (< *T. doğum*), (And. Ağz.: *dugum*) Frenk üzümü (DS, IV, 1539)

doğu mazısı: (< *T. doğu* + *Far. mâzû* + *T. -sı*) Servigiller familyasından, ana vatanı Çin olan, yaprakları tamamen yeşil, kozalakları 6-8 pullu, park ve bahçelerde yetiştirilen çalimsı bitkiler, *Thuja orientalis*, (BTS, 181)

dokkuk: (< ?) Lâle (DS, IV, 1540)

dokuzbaşı: (< *T. dokuz* < *ET. tokuz/tokkuz* + *başı*) bk. akçöpleme (TBAS, 93)

dokuzdonlu: (< *T. dokuz* + *donlu*) bk. hanımeli (TBAS, 93)

dokuzteveli: (< *T. dokuz* + *teveli*) bk. akçöpleme (TBAS, 93)

dolaman: (< *T. dolaman*), (And. Ağz.: *tolaman*) 1. Patatese benzeyen ve yenilebilen bir çeşit mantar, 2. Lâle (DS, IV, 1543; DS, X, 3952; TBAS, 268)

dolama otu: (< *T. dolama* + *otu*) Dolama otugillerden, çiçekleri küçük, yeşil veya beyaz bir bitki, *Paronychia serpilifolia*, (TS, 1, 617)

dolama otugiller: (< *T. dolama* + *otu* + *-giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi dolama otu olan ve içine kasık otunu da alan karanfilgillerin alt familyası (TS, 1, 617)

dolaşık ot: (< *T. dolaşık* + *ot*) Kır sarmaşığı (DS, IV, 1545)

dolma biber: (< *T. dolma* + *Yun. pipéri*) Dolma yapmaya uygun, büyük biber türü (TS, 1, 621)

dolma otu: (< *T. dolma* + *otu*) Dolma otugillerden, çiçekleri küçük, yeşil veya beyaz bir bitki, *Paronychia serpilifolia*, (TS, 1, 621)

dolma otugiller: (< *T. dolma* + *otu* + *-giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi dolma otu olan ve içine kasık otunu da alan karanfilgillerin alt familyası (TS, 1, 621)

dolu börülcesi: (< *T. dolu* + *börülcesi*) Beyaz, yuvarlak bir fasulye çeşidi (DS, IV, 1547)

domalan: (< *T. domal-an*; Tietze, 643), (And. Ağz.: *tomalan*) Askılı mantarlardan, toprak içinde yumru biçiminde yetişen, yağmurdan sonra çıkan ve yenilebilen bir bitki, yer mantarı, keme, *Tuber melanosporum*, (TS, 1, 622; DS, IV, 1533; DS, IV, 1549; TaS, II, 1208)

domatan: (< ? *Yun. domáta* + *T. -an*) 1. Yumru köklü bir çeşit bitki, 2. Salep (DS, XII, 4487)

domatça: (< *Yun. domáta* + *T. -ça*) Patates (DS, IV, 1550)

domates: (< *Yun. domáta* < *İt. tomata* < *İsp. tomata*; Tietze, 643), (And. Ağz.: *domadız, domas, domat, domata, domate, domatis, tamata, tamates, tamatis, temetos, tomatas, tomatis, tomatiz*) 1. Patlıcangillerden, yaprakları tüylü, sarı çiçekleri salkım durumunda, vitamince zengin, kırmızı ürünü için yetiştirilen bir bitki 2. Bu bitkinin yenilen ürünü, *Lycopersion esculentum*, (TS, 1, 622; BTS, 183; DS, IV, 1550; DS, X, 3875; DS, XII, 4482; DS, XII, 4736; DS, XII, 4767; AAT, 43; ADYA, 341, 369; AVA, 61, 91; EİA, 132, 221, 228; EİA, 28; Erz.İ.A., III, 312; ETA, II, 370, 376; KBAYA, 145, 204; KMYA, 171, 284; KYA, 161, 234, 252; SA, 133, 197; TİYA, 314; ZBKİA, 113, 114, 191)

domaylı: (< *Gürc. dombay* + *T. -lı*) Süs kavunu (DS, IV, 1550)

dombay: (< *Gürc. dombay* “yaban öküzü”; Tietze, 643) Küçük ve yuvarlak bir çeşit hıyar (DS, IV, 1552)

dombay eriği: (< *Gürc. dombay* + *T. eriği*) Kabuğu mor, içi sarı renkli, güzel kokulu, iri bir çeşit erik (DS, IV, 1552)

domuzağırşığı: (< *T. domuz* + *ağırşakı*; “*domuz* < *ET. toņuz*. Eski çağlardan başlayarak kullanılır. Orta Türkçede ve Eski Kıpçakçada *toņuz* biçimi geçer. Kökeni karışıktır. Eski ve yeni diyalektlerde ‘*yağlı, semiz, şişman*’ olarak kullanılan *toņ* (> *don*) köküyle *toņuz* adı arasındaki bağ üzerinde özel olarak durulmaya değer; Eren, 118”) *Cyclamen* türlerine verilen genel ad. Yumrulu, pembe veya beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bitkilerdir (TBAS, 92; DS, IV, 1555)

domuz ayrığı: (< *T. domuz* + *ay(t)ırığı*) bk. domuz ayrık otu (TBAS, 93)

domuz ayrık otu: (< *T. domuz* + *ay(t)ırık* + *otu*) Buğdaygillerden, tarıma zararlı, rizomlu, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Cynodon dactylon*, (TS, 1, 623; TBAS, 93)

domuz baklası: (< *T. domuz* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) Baklagiller familyasından, bir yıllık, tüylü, beyaz veya mavi çiçekli, meyveleri suda kaynatıldıktan sonra yenen otsu bitkilerdir (TBAS, 93; BTS, 183)

domuzbitırağı: (< *T. domuz* + *pıtrağı*), (And. Ağz.: *domuzpıtrağı, donuzbitırağı*) Uçları iğne gibi dikenli bir çeşit bitki, *Xanthium strumarium compositae*, (DS, IV, 1555)

domuz dikenli: (< *T. domuz* + *dikenli*) Yaprakları sapsız ve dikenli, çiçekleri etli otsu bir bitki (TS, 1, 623; DS, IV, 1556)

domuz elması: (< *T. domuz* + *elması*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 94)

domuz eriği: (< *T. domuz* + *eriği*) Yabanî erik (DS, IV, 1562)

domuzkuyruğu: (< *T. domuz* + *kuyruğu*) Beyaz tüylü, büyük yabancı bir ot (DS, IV, 1556)

domuz lahanası: (< *T. domuz* + *Yun. lahano* + *T. -sı*) Yıllanyastığı denilen bitki (DS, IV, 1556; TBAS, 94)

domuz marulu: (< *T. domuz* + *Yun. maruli* + *T. -u*) bk. yıllanyastığı (TBAS, 287)

domuz otu: (< *T. domuz* + *otu*) Kumsallarda ve kayalıklarda yetişen sarı çiçekli ot (TS, 1, 623)

domuz pancarı: (< *T. domuz* + *Erm. banjar* + *T. -i*) bk. yıllanyastığı (TBAS, 287)

domuzpotulağı: (< *T. domuz* + *potu(k)lağı*; “< *potuk* ‘halk ağzı. manda, köpek, ayı, domuz ve özellikle deve yavrusu’; MBTS, 3, 2525”) Yumru kökü yenilebilen yabancı bir bitki (DS, IV, 1557)

domuz soğanı: (< *T. domuz* + *soğanı*) Çevredeki yabancı hayatının bir parçası olan domuzlar bu bitkinin soğanlarını toprak altından çıkararak yemektedir. Domuzların bu bitki soğanlarını çok yemesinden dolayı bu isim verilmiştir, *Muscari armeniacum*, (*Duran*, 223-229)

domuz turpu: (< *T. domuz* + *Far. turb* + *T. -u*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 94)

domuz üzümü: (< *T. domuz* + *üzümü*) Çok yıllık, otsu, rizomlu ve beyaz çiçekli bir bitki. Meyveler 10 mm kadar çapta ve parlak siyah renkli. Zehirli bir bitkidir, *Actaea spicata*, (TBAS, 94)

dongurak: (< *T. dongurak*) Domates (DS, IV, 1560)

doran: (< ?) Mısırsı çiçeği (DS, IV, 1563)

doranı: (< ?) Söğüt ağacına benzeyen, yaprakları söğüt yaprağından daha kalın olan meyvesiz bir ağaç (DS, IV, 1564)

dor otu: (< *Far. dere + T. otu*) bk. dereotu (TBAS, 94)

doru otu: (< *Far. dere + T. otu*) bk. dereotu (TBAS, 94)

dökülcen: (< *T. dökülcen*) Bir çeşit kış elması (DS, IV, 1574)

dökülgen: (< *T. dökülgen*), (And. Ağz.: *dökürgen*) Beyaz, ince kabuklu, akparmak da denilen bir çeşit üzüm (TS, 1, 630; DS, IV, 1541; DS, IV, 1574)

dönbaba: (< *T. dön + Far. bābā*) Turnagagası bitkisi (DS, IV, 1581)

döngel: (< *kökü belli değildir*; Tietze, 653; MBTS, 1, 753) (And. Ağz.: *töngel*) Muşmula (TS, 1, 633; DS, X, 3982)

dövdes: (< ?) Taze fasulye (DS, IV, 1592)

döven otu: (< *T. döven + otu*) Yakı otu (DS, IV, 1592)

dövülmüş avrat otu: (< *T. dövülmüş + Ar. 'avret + T. otu*) bk. sarmaşık (TBAS, 95)

döymeç otu: (< *T. döymeç + otu*) Yakı gibi kullanılan, küçük yapraklı, sarı çiçekli bir çeşit ot (DS, IV, 1594)

dözdömbelek: (< ?) Dikenli bir bitkinin kırmızı renkli ve yenilebilen meyvesi (DS, IV, 1594)

drosera: (< *Fr. drosera < Yun.*) Droseragillerden, topuz biçimindeki yapraklarının üst yüzeyi böcekleri yakalayan yapışkan tüyler ile örtülü otsu bir bitki, *Drosera rotundifolia*, (TS, 1, 639)

droseragiller: (< *Fr. drosera* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi drosera olan bitki familyası (TS, 1, 639)

dudiye: (< *Far. tūtīye*), (And. Ağz.: *duduya*) Yaylalarda, akarsu kenarlarında yetişen, karanfilgillerden, ele alındığında çiçeği titreyen bir kır çiçeği (DS, IV, 1595)

duduburnu: (< *Far. tūtī* + *T. bur(u)nu*) Zeynibostan çiçeği (DS, IV, 1595)

duduli: (< *EYun. trohīlos*; Tietze, 635) İlkbaharda tarlalarda yetişen ve yemeği yapılan bir ot (DS, IV, 1595)

dulaptal otu: (< *T. dul* < *ET. tul* + *Ar. ebdāl* + *T. otu*) Dulaptal otugillerin örnek bitkisi olan, Kuzeydoğu Anadolu dağlarında yetişen, çiçekleri güzel kokan, çalı görünüşünde, çok yıllık bir bitki, *Daphne mezereum*, (TS, 1, 641)

dulaptal otugiller: (< *T. dul* + *Ar. ebdāl* + *T. otu* + *-giller*) Örnek bitkisi dulaptal otu olan, taçsız iki çeneklilerden bir familya (TS, 1, 641)

dulavrat otu: (< *T. dul* + *Ar. 'avret* + *T. otu*) Birleşikgillerden, 30-60 cm yükseklikte, iki yıllık, otsu ve kırmızı çiçekli bir bitki, *Arctium tomentosum*, (TS, 1, 641; TBAS, 95; BTS, 187)

dulkarigömleği: (< *T. dul* + *karı* + *gömleği*) Büyük yapraklı, dikenli, az çiçekli bir çeşit ot (DS, IV, 1598)

duman otu: (< *T. duman* + *otu*) Baklagiller içinde çok çıkıp fideleri kurutan asalak bir ot (DS, IV, 1602)

dumbak: (< ?), (And. Ağz.: *dunbak*) Kestane meyvesi (DS, IV, 1602)

durak otu: (< *T. durak* + *otu*), (And. Ağz.: *donak otu*, *dorak otu*) bk. dereotu (DS, IV, 1563; TBAS, 94, 95)

durçalak: (< *T. dur* + *çalak*) Devetabanına benzeyen, halk arasında sıtma tedavisinde kullanılan bir bitki (DS, IV, 1605)

durdabak: (< *T. dur* + *da* + *bak*) Fesleğen çeşidinden bir çiçek (DS, IV, 1605)

durnacık: (< *turna* + *T. -cık*) Parmak uzunluğunda yaprakları olan ve beyaz çiçek açan bir ot (DS, IV, 1606)

dut: (< *Far. tūt, tūd*; Eren, 124; < *Far. tūt* < *Ar. tūt*; Tietze, 665) Dutgillerden, kuzey yarım kürenin genellikle ılıman bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla ipek böceği beslenen, yaprak ve meyvesi için bütün Türkiye’de yetiştirilen, kışın yapraklarını döken büyük ağaçlar, *Morus*, (TS, 1, 646; TBAS, 95; BTS, 188; DS, X, 3997; DS, X, 4015; DA, 118; EİA, 128, 130; EYA, 158; EYAD, 72; Gaz.A., III, 685; KBAYA, 206; KİAT, 166, 350; KMYA, 208; OAAD, 185, 233; STİAT, 11; TAYA, 13; UA, 139; ZBKİA, 132)

duta elma: (< *T. tut-a* + *elma*) Dalından elle koparılarak toplanan elma (DS, IV, 1611)

dut çögürü: (< *Far. tūt* + *T. çögürü*) bk. çögür (TS, 1, 500)

dutgiller: (< *Far. tūt* + *T. -giller*) Ağaç ya da çalı formunda olup, tek evcikli, bazen taç yaprakları bulunmayan, meyveleri fındıksı, eriksi ya da küçük kapçık şeklinde, dut, incir ve benzeri cinsleri içine alan iki çeneklilerden bir bitki familyası (TS, 1, 646; BTS, 188)

dutulga: (< *T. tutulga* < *tutul-*) Buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli yabani bir bitki (DS, IV, 1613)

duvaklıca: (< *T. duvaklıca*; “< *OT. tuğ* ‘örtü, kapak’ + *-(a)k* ‘küçültme eki’. Türkçede *tuğak* biçimi *duğak* > *duvak* olarak gelişmiştir; Eren, 124”) Yenilebilen, lezzetli bir çeşit mantar (DS, IV, 1614)

duvaklı mantar: (< *T. duvaklı* + *Yun. manitari*) bk. evlek mantarı (TBAS, 95)

duvar fesleğeni: (< *Far. dīvār + Yun. vasilikon + T. -i*) bk. yapışkan otu (TBAS, 281)

duvar sarmaşığı: (< *Far. dīvār + T. sarmaşığı*) Yaprak dökmeyen, gövde yaprakları saplı, üst yüzü koyu, alt yüzü açık yeşil renkli, sert ve derimsi, küçük çiçekli, meyvesi bezelye tanesi büyüklüğünde etli, sarı veya morumsu siyah renkli, çok yıllık, tırmanıcı ve zehirli bir bitki, *Hedera helix*, (TS, 1, 647; TBAS, 95; BTS, 188)

duvar sedefi: (< *Far. dīvār + Ar. šadef + T. -i*) bk. dalak otu (TS, 1, 647)

dübe: (< ?) Bir çeşit üzüm (DS, IV, 1615)

düdek: (< ?) 1. Ağaçların, çiçeklerini döktükten sonra meydana çıkan küçük meyveleri, ham meyve, 2. Ham incir, 3. Kızıl ağaç meyvesi, 4. Meşe ve çam palamudu (DS, IV, 1616)

düdüllük: (< ? *düdül + T. -lük*) Özü yumuşak bir çeşit ağaç (DS, IV, 1618)

düğem: (< *T. düğem < düğ-em*) Çamgillerden meyveli bir çeşit ağaç (DS, IV, 1620)

düğmecik: (< *T. düğmecik “< ET. tügme; Tietze, 669”*) 1. Ekinlerin içinde biten, yaprakları oval biçimde olan ve mavi renkli çiçek açan bir ot, 2. Leylak renginde ve kokusuz çiçekleri olan bir bitki, 3. Kara nohut kadar yuvarlak tohumu olan bir çeşit çayır otu (DS, IV, 1621)

düğmeli: (< *T. düğmeli*) Yapraklarının üzeri benekli olan ve çoğunlukla su kıyılarında bulunan, hayvanlara yedirilen bir çeşit ot (DS, IV, 1622)

düğmeli ot: (< *T. düğmeli + ot*) bk. gelincik (DS, IV, 1622)

düğün çiçeği: (< *T. düğün < ET. tügün + çiçeği*) Bazı çeşitleri süs bitkisi olarak yetiştirilen, bir veya çok yıllık, otsu ve genellikle parlak sarı çiçekli bitkiler, *Ranunculus*, (TS, 1, 652; TBAS, 96; TaS, II, 1306)

düğün çiçeğigiller: (< *T. düğün* + *çiçeği* + *-giller*) İki çeneklilerden, bazı türleri süs bitkisi olarak kullanılan, yaprakları parçalı ve karşılıklı dizilişli, çanak ve taç yaprakları beş parçalı, ışınsal ya da bilâteral simettrili, aken ya da folikül meyveli, hermafrodit, nadiren bir eşeyli, dünyada 50 cins ve 1800 türle, ülkemizde ise 17 cins ve 180 kadar türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu, nadiren çalimsı ya da tırmanıcı özellik gösteren bitkiler (TS, 1, 668; BTS, 189)

düğün otu: (< *T. düğün* + *otu*), (And. Ağz.: *döğün otu*) Yara işletmekte kullanılan yapraksız, dut gibi taneleri olan bitki (DS, IV, 1572)

düğün yaprağı: (< *T. düğün* + *yaprağı*) Dere kenarlarında biten geniş yapraklı bir ot (DS, IV, 1625)

dülekkazı: (< *T. divlek* + *kazı*) Bir çeşit küçük incir (DS, IV, 1627)

dünyagüzeli: (< *Ar. diünyā* + *T. güzeli*) bk. şekerçi boyası (TBAS, 96)

dürme: (< *T. dürme*) Lahana (DS, IV, 1634)

dürülü: (< *T. dürülü*) Marul (DS, IV, 1637)

düve: (< *ET. tüge*; Tietze, 669) Küçük karpuz (DS, IV, 1640)

düvülcek: (< *T. düğülcek* < *tüğülcek* ?) Nar ağacının çiçeği (DS, IV, 1642)

düzgülü: (< *T. düzgülü*) Beyzi taneli bir çeşit üzüm (DS, IV, 1646)

-E-

ebe: (< *ET. ebe*; Nişanyan, 105) 1. Ham eriklerin arasından daha önce olgunlaşp, yenebilen ekşi erik, 2. Bir çeşit mantar (DS, V, 1650)

ebecik otu: (< *T. ebecik* + *otu*) Bir çeşit tarla otu (DS, V, 1652)

ebegümeçi: (< *T. ebe* + *gümeçi*) Ebegümeçigillerden, çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen, çok yıllık, mor çiçekli ve otsu bir bitki, *Malva sylvestris*, (TS, 1, 668; TBAS, 97; BTS, 191; DS, V, 1652; DS, V, 1654; AVA, 246; ETA, II, 361; Gaz.A., III, 239; TaS, III, 1383)

ebegümeçigiller: (< *T. ebegümeçi* + *-giller*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, ülkemizde 10 cinsle temsil edilen, örnek bitkisi ebegümeçi olan, bir ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (TS, 1, 668; BTS, 191)

ebekulağı: (< *T. ebe* + *kulağı*) Kuzuların yediği küçük yapraklı bir ot (DS, V, 1653)

ebeli: (< *T. ebeli*) Yer elması (DS, V, 1654)

ebelik: (< *T. ebelik*) 1. Yabani pancar, 2. Uzunca yassı yapraklı, sapının dip tarafı kırmızı ve ekşi tatta, yenilebilen bir kır bitkisi, 3. Tütüne benzeyen bir bitki, 4. Ebegümeçi, 5. Yaralara sarılan ve yarayı yumuşatmaya yarayan geniş yapraklı bitki (DS, V, 1654)

ebembulguru: (< *T. ebem* + *Yun. pligüre* + *T. -u*) Bük üzümü (DS, V, 1654)

ebembükü: (< *T. ebem* + *bükü*) bk. tavşan elması (TBAS, 97)

ebembülük: (< *T. ebem* + ? *bülük*) Yaprakları hindibaya benzeyen, sarı çiçek açan sütlü bir bitki (DS, V, 1654)

ebem ekmeği: (< *T. ebem* + *ekmeği*) Ebegümeçine benzeyen bir bitki (DS, V, 1654)

ebemekşisi: (< *T. ebem* + *ekşisi*) Kuzukulağı (DS, V, 1654)

ebişek: (< ?) Bir çeşit mantar (DS, V, 1657)

ebucehil karpuzu: (< öz. is. *Ebūcehil* + *Far. ħarbuẓ* + *T. -u*) Kabakgillerden, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü, ishal yapıcı bir bitki, *Citrullus colocynthis*, (TS, 1, 668; DS, V, 1651)

ebzeköget: (< ?) Yemişi olan bir ağaç (DS, V, 1659)

eci bücü: (< ? *eci* + *bücü*) Kırdaki kendi kendine yetişen ve yenebilen bir ot (DS, V, 1661)

efek: (< *Yun. afáki*; Tietze, 689), (And. Ağz.: *ebenik, efeng*) 1. Yabanî yonca, fiğ, 2. Bir cins ot (DS, V, 1655, 1667, 1668)

efek otu: (< *Yun. afáki* + *T. otu*), (And. Ağz.: *efelek otu, efelik otu, evelik*) bk. efek (DS, V, 1667, 1805; DS, XII, 4499)

eğece: (< *T. eğece*) Buğdaygiller familyasından bir çeşit kılçıklı bitki (DS, V, 1675)

eğecen: (< *T. eğecen*), (And. Ağz.: *eyecen, iğecen*) Büyüyüp kuruyunca tohumları iğne gibi insanın üstüne sıvışan bir çeşit çayır otu (DS, V, 1675, 1819; DS, VII, 2509)

eğilce: (< *T. eğilce*) Arpa başağına benzeyen bir ot (DS, VII, 2510)

eğilcen: (< *T. eğilcen*) Çayır cinsinden bir ot (DS, V, 1672)

eğince: (< *Erm. egic*; Tietze, 695) Isırgan otu (DS, V, 1678)

eğir kökü: (< *Yun. ákoron* + *T. kökü*; “< *Yun. ákoron*; Tietze, 695) Dere ve durgun su kenarlarında yetişen, karın ağrısını iyi etmek için kullanılan, 50-125 cm yüksekliğinde, çok yıllık, otsu ve rizumlu bir su bitkisi, *Acorus calamus*, (TS, 1, 676; TBAS, 98; TaS, III, 1395)

eğlik: (< *T. eğ(i)lik*), (And. Ağz.: *eğnik*) bk. havacıva (TBAS, 98)

eğlim: (< *T. eğ(i)lim*) Domates (DS, XII, 4491)

eğrelti otu: (< *T. eğrelti + otu*), (And. Ağz.: *eylentü, eyraltu*) Eğrelti otugillerden, kumlu yerlerde yetişen, 150 cm kadar yükselebilen, tıpta bağırsak kurtlarını düşürmek için kullanılan, çok yıllık, çiçeksiz ve otsu bir bitki, *Driopteris flix-mas*, (TS, 1, 678; TBAS, 98, 104; DS, V, 1825)

eğrelti otugiller: (< *T. eğrelti + otu + -giller*) Damarlı çiçeksizlerden, örneği eğrelti otu olan bir bitki topluluğu (TS, 1, 678)

eğri: (< *T. eğri*) Sarı çiçek açan kısa boylu bir ağaç (DS, V, 1683)

eğriboyun: (< *T. eğri + boyun*) Bitkinin gelişme dönemindeki taze uç sürgünleri eğilmektedir. Boynu bükük bir görünüm arz etmesinden dolayı “eğri boyun” adı verilmiştir, *Isatis tinctoria*, (*Duran*, 223-229)

eğri kestane: (< *T. eğri + Yun. kastania*) Havlican (TaS, III, 1403)

eğrilce: (< *T. eğrilce*) Kuruduğunda insanları kaşındırarak rahatsız eden, saçak köklü bir çeşit ot (DS, V, 1684)

eğrilcen otu: (< *T. eğrilcen + otu*) İğneli tohumlu, bir çeşit kır bitkisi (DS, XII, 4491)

eğrim: (< *T. eğrim*) Domates (DS, V, 1685)

eğri yavşan: (< *T. eğri + yavşan*) Lavanta çiçeği (DS, V, 1686)

ekır: (< ?) Çam ağacına benzeyen zehirli bir çeşit ağaç (DS, V, 1694)

ekin: (< *T. ekin*) Buğday (TaS, III, 1408)

ekin dudu: (< *T. ekin* + *Far. tūt* + *T. -u*) Meyvelerinin olgunlaşması ile ekinlerin biçilmesi aynı döneme rastladığından “*ekin dudu*” adını alan bir bitki, *Morus nigra*, (*Duran*, 223-229)

ek kök: (< *T. ek* + *kök*) Sapın yanlarından çıkan ince kök (TS, 1, 681)

eklemik: (< *T. eklemik*) Sarmaşık denilen ot (TaS, III, 1411)

ekli ot: (< *T. ekli* + *ot*) bk. atkuyruğu (TBAS, 98)

ekmek ağacı: (< *T. ekmek* + *ağacı*) Dutgillerden, sıcak ülkelerde yetişen, meyvesi beyaz etli ve biraz unlu, besleyici bir bitki, *Artocarpus incisa*, (TS, 1, 683)

ekmek ayvası: (< *T. ekmek* + *Far. ābiyā* + *T. -sı*) Gevrek ve sulu bir tür ayva (TS, 1, 683)

ekşi: (< *ET. ekşiğ*; Tietze, 704) Limon (DS, V, 1698)

ekşice: (< *T. ekşice*) İlkbaharda kurak yerlerde biten ekşi bir ot (DS, V, 1698)

ekşi elma: (< *T. ekşi* + *elma*) Sert, sulu ve şeker oranı düşük bir elma (TS, 1, 686)

ekşi hamur: (< *T. ekşi* + *Ar. hamīr*) Ekinlerin içinde yetişen ve yemeği yapılan bir çeşit ot (DS, I, 162)

ekşikara: (< *T. ekşi* + *kara*) 1. Büyük, siyah, sulu ve iri taneli bir çeşit üzüm, 2. Siyah, sulu, iri ve ekşi karadut (DS, V, 1698)

ekşi kiraz: (< *T. ekşi* + *Yun. kerasi*) Vişne (TS, 1, 687)

ekşikulak: (< *T. ekşi* + *kulak*) *hlc.* Kuzukulağı (TS, 1, 687)

ekşilice: (< *T. ekşilice*) Sarı renkli, huni biçiminde, soğan köklü bir bitki (DS, V, 1699)

ekşilik: (< *T. ekşilik*) Yeşil köklü ve yuvarlak yapraklı mayhoş bir bitki, (*ekşioğlak*), (DS, V, 1689)

ekşi limon: (< *T. ekşi* + *Far. līmūn* / *Ar. leymūn*) Ekşiliği fazla olan ham limon (TS, 1, 687)

ekşimcik: (< *T. ekşimcik*) bk. kuzukulağı (TBAS, 192)

ekşimen: (< *T. ekşimen*) Yeşil köklü ve yuvarlak yapraklı mayhoş bir bitki (DS, V, 1699)

ekşimik: (< *ekşi-* + *-mik*; Tietze, 704) bk. kuzukulağı (TBAS, 192)

ekşioğlak: (< *T. ekşi* + *oğlak*) bk. ekşilik (DS, V, 1689)

ekşi ot: (< *T. ekşi* + *ot*) Çiğ olarak yenilen bir çeşit ot (DS, V, 1700)

ekşi yonca: (< *T. ekşi* + ? *yonca*) Ekşi yoncagillerden, çok yıllık otsu ve beyaz çiçekli bir bitki, *Oxalis acetosella*, (TS, 1, 687; TBAS, 99)

ekşi yoncagiller: (< *T. ekşi* + *yonca* + *-giller*) İki çeneklilerden, yapraklarında kuzukulağı asidi bulunan bir bitki familyası (TS, 1, 687)

ekşiza: (< *T. ekşice* ?) Ekşi, yenmeyen bir çeşit ot (DS, XII, 4492)

elâgöz: (< *T. ala* + *göz*) Çiğdemgillerden yumrusu yenen bir çeşit çiçek (DS, V, 1702)

eldaş: (< *T. el* + *daş* ?) Bir çeşit üzüm (*eldaş üzümü*), (DS, V, 1707)

eldaş üzümü: (< *T. el* + *daş* + *T. üzümü*) bk. eldaş (DS, V, 1707)

eldirek: (< ?) Taneleri küçük, yumuşak, rengi esmer bir çeşit buğday (DS, V, 1708)

elduran: (< *T. el + duran*) 1. Dağlarda yetişen ve çayı pişirilen bir çeşit ot, 2. Bayramlarda kabir taşlarına bağlanması görenek olan bir çiçek (DS, V, 1708)

eldüren: (< *T. el + düren*) Kaynatılıp ağrıyan yerlere sıcak sıcak sarılmak suretiyle, halk arasında ilâç olarak kullanılan bir çeşit bitki (DS, V, 1709)

elibayır: (< *T. eli + ? bayır*) Bir çeşit buğday (DS, V, 1715)

elik yoncası: (< *T. elik + ? yonca + T. -sı*) Ormanlarda yetişen, yoncaya benzer bir ot (DS, V, 1717)

elite: (< ?) Bizlengiç de denilen bir çiçek (DS, V, 1718)

elkoğan: (< *T. el + kovan*) Leylak (DS, V, 1719)

elkurtaran: (< *T. el + kurtaran*) Kökü çövene benzeyen, eflatun çiçekli, lapa yapılarak çıbanları oldurmakta kullanılan bir çeşit bitki (DS, V, 1719)

elma: (< *elmanın* menşeyini Hint-Avrupa dillerine dayandıran görüşler dışında, onun *al-* fiilinden geldiğine inanan halk etimolojisi de bulunmaktadır; Şen, 571-578; < Kökenini bilmiyoruz. Eski kaynaklarda ve yerel ağızlarda *alma* olarak kullanılır. Türkçede *alma* biçiminin *elma*'ya çevrildiği göze çarpıyor. Orta Türkçede *almıla*; Eski Kıpçakçada da *alma* olarak geçer. Moğolca *alima* biçimi Türkçeden alınmıştır; Eren, 133; < *alma/elma* 'bazı araştırmacılara göre Türkçeye eski bir zamanda girmiş bir Hint-Avrupa kelimesi'; Tietze, 157), (And. Ağz.: *alma*) Gülgillerden, 10 m kadar yükselebilen, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç ve bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızıdan yeşile kadar türlü renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi, *Pirus malus*, (TS, 1, 703; TBAS, 99; BTS, 199; DS, I, 226; AAT, 79, 202; AVA, 200; DA, 127, 147; EİA, 135, 187; Erz.İ.A., III, 23; ETA, II, 493; EYAD, 51, 70; GDİAT, 12; Ka.Y.A., 266; KBAYA, 114, 125, 183; KİA, 182, 218, 266; KİAT, 48; Krş.Y.A., 217; KYA, 243; OAAD, 20, 92; STİAT, 29, 62, 218; TİYA, 304; UA, 19, 88; ZBKİA, 134; TaS, I, 108)

elmacık: (< *T. elmacık*) Bir çeşit bitki (DS, V, 1725)

elma çalısı: (< *T. elma + çalısı*) İri, fındık kadar meyveleri olan, lezzetli, ada çayı da denilen bir bitki (DS, V, 1725)

elmelik: (< *Ar. elmelik* ?), (And. Ağz.: *ilemelik*) 1. Semiz otu, 2. Yaban çitlembiği (DS, V, 1726; DS, VII, 2519)

eltieltiyeküstü: (< *elti eltiye küstü*) Bir tür bitki (TS, 1, 703)

emecen: (< *T. emecen*; “< *ET. em-*; Tietze, 714”) Ballıbaba denilen bir çeşit bitki (DS, V, 1731)

emen: (*emen/emmen* < *Yun. endomē*’; Tietze, 715, 722) 1. Dişbudak ağacı, 2. Meşe ağacı, 3. Palamut meyvesi, pelit (DS, V, 1733)

emesken: (< ?) Bir çeşit siyah küçük erik, mürdüm eriği (DS, V, 1734)

emir: (< *Ar. emr*) bk. tavşan kirazı (TBAS, 262)

emirali: (< *Ar. emr + öz. is. Ali*) Kışa kadar saklanabilen, sarı renkli bir çeşit üzüm (DS, V, 1736)

emirsultan: (< *öz. is. Emir + sultān*) Yeşil soğan (DS, V, 1736)

emriz: (< *Ar. emrāz*) Çayır otları arasında bulunan dikenli bir ot (DS, V, 1741)

emzik otu: (< *T. emzik + otu*; “< *ET. emüz-* + *-ik*; Tietze, 719”), (And. Ağz.: *emziük otu*) *Onosma* türlerine verilen genel ad (TBAS, 100; DS, V, 1742)

endirek ağacı: (< *T. endir-ek* ? + *ağacı*) Kabuğu ve meyvesi kırmızı olan, yaprağı ayva yaprağına benzeyip, yaz kış dökülmeyen bir çeşit ağaç (DS, V, 1747)

endirez: (< ?), (And. Ağz.: *endiriz, endürüz*) 1. Yabanî kiraz, 2. Akasya ağacı (DS, V, 1747; DS, XII, 4496)

eneç: (< *T. eneç* < *en* + *eç*; Tietze, 723) Sarmaşık şeklinde, yenilebilen bir çeşit ot (DS, V, 1747)

enek: (< *ET. enek*; Tietze, 723; MBTS, 1, 836) Kuru fasulye (DS, XII, 4496)

enek memesi: (< *T. enek* + *ağacı*) Uzun yapraklı, yumru kökü meyve gibi yenilen bir çeşit bitki (DS, V, 1749)

enfiye: (< *Ar. enfiyye*; MBTS, 1, 857), (And. Ağz.: *efiye*) Güzel kokusu olan bir çiçek ve ot (DS, V, 1670)

engerek otu: (< ? *engerek* + *T. otu*) Hodangillerden, türleri süs bitkisi olarak yetiştirilen, yaprakları sert tüylü bir ot, *Echium vulgare*, (TS, 1, 713)

engili buğday: (< *T. engilli* ? + *buğday*; “< *engil* üzüm çubuklarının ince ve uzun dalları”) Ak buğday (DS, V, 1754)

enginar: (< *Yun. ankinára*; Nişanyan, 115; Tietze, 725; Eren, 135) Birleşikgillerden, sebze olarak kullanılan, çok yıllık, dikenli bir kültür bitkisi, *Cynara scolymus*, (TS, 1, 713; BTS, 204)

enir: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 1, 859) Bir tür yaban mersini, *Ruscus aculeatus*, (TS, 1, 714)

ennimene: (< ?), (And. Ağz.: *ennemene*) Bir çeşit mantar (DS, V, 1760)

ensin: (< ?) Bir çeşit bitki (DS, V, 1761)

epsemye: (< ?) Şeker pancarı (DS, V, 1764)

epsit: (< Yun. *apsída*; Tietze, 730) Mantar (DS, V, 1764)

ereğil otu: (< ? *ereğil* + *T. otu*) Havuç (DS, V, 1765)

erekmek: (< ?), (And. Ağz.: *eremeki*) Kendi kendine biten bir çeşit bitki (DS, V, 1766; DS, XII, 4497)

erekleme: (< *T. erekleme*) Yabanî semiz otu (DS, V, 1765)

erelik: (< *T. ere(k)lik*) Yaprakları şeker pancarı yaprağına benzeyen, seyrek ve top top biten, istendiği zaman yaprakları sarılarak yenen bir çeşit ot (DS, V, 1765)

eren: (< *T. eren*) bk. *ergen* (DS, V, 1767)

erenler çiçeği: (< *T. erenler* + *çiçeği*) Kekik gibi kokan bir çiçek (DS, V, 1766)

erez: (< Yun. *ires*; Tietze, 733), (And. Ağz.: *eres*) bk. *delice* (TBAS, 100)

ergan üzümü: (< *T. ergen* + *üzümü*) Küçük siyah taneli, erken olgunlaşan bir çeşit üzüm (DS, V, 1767)

ergen: (< *T. ergen*) Kızılılık (DS, V, 1767)

ergenet: (< ?), (And. Ağz.: *erkenet*) Kırmızı saplı, beyaz taneli bir çeşit üzüm (DS, V, 1768; 1774)

ergenkirez: (< *T. ergen* + Yun. *kerasi*) bk. *ergen* (DS, V, 1768)

ergen perçemi: (< *T. ergen* + Far. *perçem* + *T. -i*) Reyhan çiçeği (DS, V, 1768)

ergil: (< *T. ergil*) Muşmula, döngel (DS, V, 1768)

erguvan: (< *Far. ergavān*; Nişanyan, 118; Tietze, 733; MBTS, 1, 865) Baklagillerden, 2-10 m yükseklikte, kışın yapraklarını döken, eflatunla kırmızı arası renkte çiçek açan, Batı ve Güney Anadolu'da doğal olarak yayılış gösteren, güzel bir süs ağacı, *Cercis siliquastrum*, (TS, 1, 719; TBAS, 100; BTS, 209; DS, V, 1714)

erguvangiller: (< *Far. ergavān* + *T. -giller*) Almaşık yapraklı ağaç familyası (TS, 1, 719)

erik: (< *ET. erük*; Tietze, 737; Clauson, 222; < Eski Türkçeden başlayarak kullanılır. Orta Türkçede *erük* olarak geçer. Kaşgarlı Mahmut'a göre *şeftali, kayısı, erik* gibi yemışlere verilen ortak bir addır. Türkçeden Moğolcaya *erük* olarak geçmiştir; Eren, 137), (And. Ağz.: *eriyh, eruk, erük, örük*) Gülgillerden, yapraklarını döken, beyaz çiçekli bir ağaç ve bu ağacın kabuğu ince, sarıdan kırmızıya, mora kadar türlü renkte, mayhoş veya tatlı, eti sulu, tek ve sert çekirdekli yemişi, *Grunus domestica*, (TS, 1, 719; TBAS, 101; BTS, 210; DS, V, 1778; DS, IX, 3352; AAT, 69, 246; DA, 87, 155; EİA, 207; ETA, II, 271; GDİAT, 277; KİA, 342, 343; KİAT, 97, 318; KMYA, 253; STİAT, 99, 231; TİYA, 367; ZBKİA, 189)

erika: (< ?) Süpürge otu (TS, 1, 720)

erinç: (< *T. erinç*) bk. ısırgan (TBAS, 139)

erişte: (< *Far. rīšte*; Nişanyan, 118) Rizomlu ve çok yıllık bir deniz bitkisidir. Yaprakları şerit şeklinde, 1 cm kadar genişlikte ve 50 cm kadar uzunluktadır, *Posidonia oceanica*, (TBAS, 101; DS, V, 1773)

erkeçsakalı: (< *T. erkeç* + *sakalı*; “*ET. erkeç* üç dört yaşlarında enenmiş erkek keçi; Tietze, 735”) bk. çayır melikesi (TS, 1, 448)

erkek ağaç: (< *T. erkek* + *ağaç*) Yemiş vermeyen ağaç (TaS, III, 1502)

erkek üzüm: (< *T. erkek* + *üzüm*) Şırası az çıkan, kalın kabuklu üzüm (DS, V, 1774)

erkurtaran: (< *T. er + kurtaran*) bk. kısamahmut otu (TBAS, 101)

Ermeni kimyonu: (< öz. *is. Ermeni + Ar. kemmūn + T. -u*) bk. Frenk kimyonu (TBAS, 101)

ersin: (< *EAT. ersin, ersün, erşün*; Gülensoy, I, 325) Bir çeşit güzel kokulu bitki (DS, V, 1777)

eryeten: (< *T. er + yeten*) Beyaz incirden daha büyük ve sivrice, yeşil renkli bir cins incir (DS, V, 1778)

esbalı: (< ?) Bir çeşit üzüm (DS, V, 1778)

esmer su yosunları: (< *Ar. esmer + T. su + ? yosun + T. -ları*) Şeritleri bölmeli, renkli esmer su yosunları (TS, 1, 729)

esrar otu: (< *Ar. asrār + T. otu*) Hint keneviri (TS, 1, 731)

eşek baklası: (< *T. eşek + Ar. bākilā + T. -sı*; “< *eşek* Eski çağlardan başlayarak kullanılır (*eşgek*), Orta Türkçede *eşgek*, *eşyek* olarak geçer. Eski Kıpçakçada *eşek* biçimi kullanılır. Kökeni karışıktır. Pedersen’e göre Ermeniceden alınmıştır. Doerfer *eşek* sözünün büyük bir olasılıkla Türkçe bir türev olduğunu dile getirmiştir. Bang ve Clauson, *eş* sözünün *-gek*, *-ek* küçültme ekiyle yapılmış bir türev olduğunu yazmıştır; Eren, 138-139”) Bakladan küçük, koyu ve alaca renkli büyük bir çeşit fasulye (DS, V, 1789)

eşek baldıranı: (< *T. eşek + ? baldıran + T. -i*) Çok yıllık, kalın rizomlu, otsu, beyaz çiçekli ve tüysü yapraklı bir bitki, *Lecokia cretica*, (TBAS, 102)

eşekcuğa: (< *T. eşek + ? cuğa*) Mantar denilen bitki (DS, V, 1789)

eşek çitliği: (< *T. eşek + çitliği*) Düzgün kamyş gibi yetişen bir çeşit ot (DS, V, 1789)

eşek dikenli: (< *T. eşek + dikenli*) 60-100 cm yükseklikte, iki yıllık, dikenli ve pembe çiçekli, karalahana büyüklüğünde, otsu bir bitkidir, *Onopordum tauricum*, (TS, 1, 734; TBAS, 102; DS, V, 1789)

eşek elması: (< *T. eşek + elması*) Yazın yetişen, lezzetsiz bir çeşit elma (DS, V, 1789)

eşek eriği: (< *T. eşek + eriği*) Uçları sivri ve uzun bir çeşit yeşil erik (DS, V, 1789)

eşek gevreği: (< *T. eşek + gevreği*) bk. eşek marulu (TBAS, 102)

eşek gülü: (< *T. eşek + Far. gul + T. -ü*) bk. ayı gülü (TBAS, 102)

eşek helvası: (< *T. eşek + Ar. halvā + T. -sı*) Enginara benzer bir çeşit bitki (DS, V, 1789)

eşek hıyarı: (< *T. eşek + Far. hiyār + T. -i*) Kabakgillerden, yabani, tırmanıcı, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitki, *Ecballium elaterium*, (TS, 1, 734; TBAS, 102)

eşek inciri: (< *T. eşek + Far. encīr + T. -i*) Meyvesi yenmeyen yabani incir (DS, V, 1789)

eşek kalkanı: (< *T. eşek + kalkanı*) bk. eşek helvası (DS, V, 1789)

eşek kangalı: (< *T. eşek + ? kangal + T. -i*) bk. eşek kengeri (DS, V, 1789)

eşek kengeri: (< *T. eşek + Far. kenger + T. -i*) Kökü tatlı, dalları dikenli bir bitki (DS, V, 1789)

eşek kömürdeği: (< *T. eşek + kömürdeği*) Eşeklerin çok yediği bir çeşit ot (DS, V, 1789)

eşek közlemesi: (< *T. eşek + közlemesi*) bk. eşek kömürdeği (DS, V, 1789)

eşekkulağı: (< *T. eşek* + *kulağı*) Karakafes (TS, 1, 734)

eşek lâlesi: (< *T. eşek* + *Far. lâle* + *T. -si*) bk. süsen (TBAS, 103)

eşek madımağı: (< *T. eşek* + *Erm. matutak* + *T. -ı*) bk. kuşekmeği (TBAS, 103)

eşek marulu: (< *T. eşek* + *Yun. maruli* + *T. -u*) 10-150 cm yükseklikte, bir veya iki yıllık, soluk sarı çiçekli, sütlü ve otsu bir bitkidir, *Sonchus oleraceus*, (TS, 1, 734; TBAS, 103)

eşek maydanozu: (< *T. eşek* + *Yun. makedonesi* + *T. -u*) Maydanozgillerden, iki yıllık otsu bir bitki, *Anthriscus silvestrisis*, (TS, 1, 734)

eşek memesi: (< *T. eşek* + *memesi*) İri taneli, oval bir çeşit siyah üzüm (DS, V, 1789)

eşek navruzu: (< *T. eşek* + *Far. nevrüz* + *T. -u*) bk. navruz (TBAS, 103)

eşek otu: (< *T. eşek* + *otu*) Evliya otu (TS, 1, 734)

eşek papatyası: (< *T. eşek* + *Yun. papadia* + *T. -si*) bk. beyaz papatya (TBAS, 103)

eşektırnağı: (< *T. eşek* + *tırnağı*) Kesildiğinde süt gibi sıvı çıkaran bir çeşit ot (DS, V, 1790)

eşek turpu: (< *T. eşek* + *Far. turb* + *T. -u*) Hardal denilen ot (DS, V, 1790)

eşek yağırı: (< *T. eşek* + *yağırı*) Meşe ağaçlarının kabuklu ceviz büyüklüğünde, siyaha yakın renkte olan meyvesi (DS, V, 1790)

eşek yoncası: (< *T. eşek* + ? *yonca* + *T. -si*) Ekin tarlalarında yetişen, çiçekleri boyar madde olarak kullanılan, 40-250 cm yükseklikte, bir veya iki yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Melilotus officinalis*, (TBAS, 103; DS, V, 1790)

eşemene: (< ?) Yabanıl kavun (DS, XII, 4498)

eşi: (< ?) Nemli yerlerde biten bir çeşit ot (DS, V, 1792)

eşşekganağı: (< *T. eşek* + *kanağı*) Bir çeşit bitki (DS, XII, 4499)

et elması: (< *T. et* + *elması*) Yazın yetişen, yeşil renkli bir çeşit elma (DS, V, 1797)

eterik: (< *T. et* + *erik*) Çok tatlı ve kırmızı renkli bir çeşit erik (DS, V, 1798)

etli bitki: (< *T. etli* + *bitki*) Kurak ortamda yaşayan ve dokuları içinde bol su depo eden, yaprakları ve sapları kalın bitki (TS, 1, 741)

etli meyve: (< *T. etli* + *Far. mīva*) Ortası etli ve sulu olan yemiş (TS, 1, 741)

et mantarı: (< *T. et* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. ayı mantarı (TBAS, 38)

et şeftalisi: (< *T. et* + *Far. şeft-ālū* + *T. -si*) Eti çekirdeğinden ayrılmayan bir şeftali türü, *Prunus persica duracina*, (TS, 1, 742)

etteni eriği: (< *T. et* + *Far. ten* + *T. -i* + *eriği*) Pembe ve yeşil renkli, hafif buruk lezzetli bir erik çeşidi (DS, V, 1800)

et üzümü: (< *T. et* + *üzümü*) Dolgun, sulu üzüm (DS, V, 1800)

evcikıran: (< *T. evci* + *kıran*) Çok zehirli, beyaz renkli bir çeşit mantar (DS, V, 1801)

evlek mantarı: (< *Yun. avlāki* + *Yun. manitari* + *T. -i*) *Agaricus* türlerine verilen genel ad. Çayır ve otlaklarda gruplar hâlinde yetişen ve yenen mantar türleri (TBAS, 104)

evlenme çiçeği: (< *T. evlenme* + *çiçeği*) bk. bazin (DS, II, 587)

evliya otu: (< *Ar. evliyā + T. otu*) Baklagillerden, hayvanlara yedirilmek için ekilen bir bitki (*eşek otu*), *Onobrychis*, (TS, 1, 747)

evrati: (< *T. eğrelti*) Eğrelti otu (DS, V, 1813)

evren gülü: (< *T. evren + Far. gul + T. -ü*) bk. ak sarmaşık (TaS, I, 74)

evrümçevrüm: (< *T. ev(i)rim + çev(i)rim*) Papatya (DS, V, 1814)

eyilcan otu: (< *T. eğilcen + otu*) Sulak yerlerde yetişen bir çeşit ot (DS, V, 1821)

eysebak: (< *iyi + ise + bak*) İri taneli bir çeşit üzüm (DS, V, 1827)

eyşi gece: (< *T. ekşi + gece*) Bir çeşit ekşi ot (DS, V, 1827)

ezeltere: (< ?), (And. Ağz.: *ezentere, ezertene, ezertere*) Anason (DS, V, 1828)

ezgil: (< *T. ezgil*) Muşmula (DS, V, 1829)

ezgin: (< *T. ezgin*) bk. keten (TBAS, 172)

ezine: (< ?) Bezelye (DS, V, 1830)

ezzeze: (< ?) Çayırarda olan karahindiba bitkisi (DS, V, 1830)

-F-

fadine: (< ?) Kışlık kavun (DS, V, 1831)

fakfakı: (< *fak + faki* ?) İri ve sulu zerdali (DS, V, 1831)

falemin: (< ?) Buğday (DS, V, 1841)

fare diken: (< *Ar. fāre + T. diken*) bk. tavşan kirazı (TBAS, 106)

farekulağı: (< *Ar. fāre + T. kulağı*) Çuha çiçeğigillerden, tohumu kuş yemi olarak kullanılan, çiçekleri mavi veya kırmızı renkli, bir yıllık, otsu ve çıplak bitkilerdir, *Anagallis*, (TS, 1, 761; TBAS, 106)

fare otu: (< *Ar. fāre + T. otu*) Sütleğengillerden, mavi çiçekli, tohumları fare zehiri olarak kullanılan bir bitki (TS, 1, 761)

farşak: (< ?) Kalın kabuklu üzüm (DS, V, 1837)

fasulye: (< *Yun. fasulia = EYun. fasēlos*; Nişanyan, 127), (And. Ağz.: *fasılya, fasile, fasille, fasılya, fasuliya, fasulya, fasülye, fosüla*) Baklagiller familyasından, barbunya, çalı, Ayşe kadın, horoz gibi birçok türleri bulunan, beyaz, pembe ya da mor çiçekli, meyveleri legümen tipte, taze ve kuru sebze olarak yenen, bir yıllık, otsu ve tırmanıcı bir bitki, *Phaseolus vulgaris*, (TS, 1, 764; BTS, 222; DS, V, 1838; DS, XII, 4505; AA, 100, 111, 129; AAT, 42, 221; ADYA, 234; BÜYA, 109, 127; EİA, 129, 135; Erz.İ.A., III, 109; ETA, II, 267, 381, 390; Gaz.A., III, 273; Ka.Y.A., 273; KBAYA, 113; KİAT, 319; KMYA, 154, 227, 240; Krş.Y.A., 474; KYA, 213, 247; SA, 53, 170; TAYA, 12; TİYA, 243, 301; ZBKİA, 150, 163, 164)

fasulyegiller: (< *Yun. fasulia + T. -giller*) Kapalı tohumlu, iki çenekli, ayrı taç yapraklı çiçekli bitkiler familyası (TS, 1, 764)

fatmasaçı: (< öz. is. *Fatma + T. saçı*) bk. venüssaçı (TBAS, 106)

fatmaşal: (< öz. is. *Fatma + Far. şāl*) Uzun bir sap üzerinde sıra ile gittikçe küçülerek çiçek açan bir çiçek (DS, V, 1840)

fattak: (< *Ar. fatk ?*) Zakkum ağacı (DS, V, 1840)

favlak: (< ?) Yeşil kabuklu ceviz (DS, V, 1840)

favli: (< ?) Bir çeşit üzüm (DS, V, 1840)

felika: (< ?) Çiçeksiz lahana (DS, XII, 4502)

feliks: (< *Lat. felix*) Palmiye yaprağına benzeyen, park ve bahçelerde süs için kullanılan iri gövdeli bir bitki, *Phoenix canariensis*, (TS, 1, 769)

fenerit üzümü: (< ? *fenerit* + *T. üzümü*) Kırmızı renkli, ince kabuklu, şaraplık bir çeşit üzüm (DS, V, 1843)

Fenike portakalı: (< öz. *is. Fenike* + *Fr. portugal* + *T. -i*) Fenike ve yöresinde yetiştirilen sulu ve kokulu bir tür portakal (TS, 1, 771)

feren: (< ?) Lahana (DS, V, 1845)

ferik: (< *Ar. ferik*; MBTS, 1, 939) Taze fasulye (DS, V, 1846)

fesçitarağı: (< öz. *is. Fes* “Fas ülkesi” + *T. çi + tarağı*) 2 m kadar bir boya erişebilen, iki yıllık, otsu, dikenli, beyaz veya soluk pembe çiçekli bir bitkidir, *Dipsacus laciniatus*, (TBAS, 106)

fesçitarağgiller: (< öz. *is. Fes* + *T. -çi + tarağı + -giller*) Yaprakları karşılıklı ya da dairesel dizilişli, çiçekleri toplu hâlde ve bir simettrili, er dişi, çanak yaprakları 5-10 tane, taç yaprakları 4-5 parçalı olan, ovaryum alt durumlu, aken tipi meyveleri olan, ülkemizde 10 cins ve 200 kadar türle temsil edilen, bir, iki ya da çok yıllık, otsu, nadiren çalimsı bitkiler (BTS, 223)

fesleğen: (< *Yun. vasilikon* < *vasilikos* = *EYun. basilikos* < *basileus*; Nişanyan, 130; Arapça yoluyla Rumca *vasilikon*’dan geldiği anlaşılıyor; Eren, 144) Ballıbabagillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları güzel kokulu, 10-40 cm yükseklikte, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir süs bitkisi, *Ocimum basilicum*, (TS, 1, 775; TBAS, 106; DS, V, 1848; TaS, V, 3193)

fesleğen üzümü: (< *Yun. vasilikon + T. üzümü*) Fesleğen gibi kokan bir çeşit üzüm (DS, V, 1848)

fıçı otu: (< *Yun. vutsí + T. otu*) 30 cm kadar yükseklikte, yumrulu, beyaz sütlü, otsu ve zehirli bir bitkidir, *Euphorbia apios*, (TBAS, 107)

fık otu: (< ? *fık + T. otu*) Diken çileği, böğürtlen (DS, V, 1851; TBAS, 107)

fındık: (< *Ar. funduk ~ OYun. Pontikon karion* “Karadeniz cevizi”; Nişanyan, 131), (And. Ağz.: *bunduk, findiñ, finduk, hundık*) Kayıngillerden, kuzey yarım kürenin ılık yerlerinde ve yurdumuzun daha çok Doğu Karadeniz bölgesinde yetişen bir ağaççık ve bu ağaççığın sert bir kabuk içinde bulunan yağlı, nişastalı ürünü, *Corylus avellana*, (TS, 1, 778; TBAS, 107; BTS, 223; DS, VII, 2364; AA, 85, 86, 107; AAT, 76; AVA, 231; BÜYA, 104; GDİAT, 111; Ka.Y.A., 155; KİAT, 148, 320; KMYA, 308; STİAT, 45; TİYA, 359; ZBKİA, 152; TaS, I, 703)

fındık biber: (< *Ar. funduk + Yun. pipéri*) Küçük, fakat çok acı olan bir çeşit biber (DS, V, 1853)

fındık otu: (< *Ar. funduk + T. otu*) bk. aslanpençesi (TBAS, 107)

fırıldak çiçeği: (< *T. fırıldak + çiçeği*) Çarkıfelek (TS, 1, 780)

fısırgan: (< *T. fısırgan*) Güzün yetişen patates (DS, V, 1858)

fıska: (< ?) Olmamış incir (DS, V, 1859)

fıstık: (< *Ar. fustuğ ~ Far. pistek* “şam fıstığı”; Nişanyan, 131), (And. Ağz.: *fisdıñ, fisdık, fistiñ, fistuk, fustuk, püste*) Antep fıstığı, çam fıstığı veya yer fıstığı denilen yemişlerin genel adı (TS, 1, 782; AAT, 76; ADYA, 279, 280; AVA, 231; BÜYA, 104; Gaz.A., III, 276; Ka.Y.A., 155, 263; KİAT, 60; TaS, III, 1606; DS, IX, 3503)

fıstık çamı: (< *Ar. fustuḳ + şam' + T. -i*) Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 25 m kadar boylanabilen, deniz seviyesinden 350 m kadar olan yüksekliklerde yetişen, ülkemizde Doğu Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde bulunan bir ağaç türü, *Pinus pinea*, (TS, 1, 783; TBAS, 107; BTS, 224)

fışfış: (< *fiş + fiş*) Zerdali (DS, V, 1859)

fışıldayık: (< *T. fişıldayık*) Bir çeşit büyük boylu ot (DS, V, 1860)

fitik otu: (< *Ar. fitḳ + T. otu*) bk. koyun otu (TBAS, 107)

ficik: (< ?) 1. Ağacın filizi, 2. Ekinler arasında yetişen fiğe benzeyen bir çeşit ot (DS, V, 1863)

fidan: (< *Yun. fiton* bitki < *EYun. phyton* bitki < *phyein, phyt-*; Nişanyan, 132; < *YUN. fiton*; Eren, 145) 1. Ağaç ve ağaççıkların yeni yetişeni, 2. Başka bir yere dikilmek için bulunduğu yerden çıkarılan taze ağaç, dikme (TS, 1, 784; AAT, 86; ADYA, 328; EYAD, 83; GBAA, 79; GDİAT, 14; ZBKİA, 117; TaS, III, 1607)

fade: (< *Yun. phideia*) Bahçıvanlıkta yastıklarda tohumdan yetiştirilip başka yerlere dikilmek için hazırlanan sebze veya körpe çiçek (TS, 1, 784)

fiğ: (< *Yun.*; TS, 1, 785, Eren, 145), (And. Ağz.: *fik*) Baklagillerden, hayvan yemi olarak yetiştirilen bir bitki, *Vicia sativa*, (TS, 1, 785; DS, V, 1864; AAT, 221; TİYA, 279; TaS, III, 1607)

filbahar: (< *Far. fül-bahār*; MBTS, 1, 961) (And. Ağz.: *filbahri*) Taşkırangillerden, ilkbaharda beyaz ve güzel kokulu çiçekler açan, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen ağaççık, akasma, filbahri, *Philadelphus*, (TS, 1, 786)

fil elması: (< *Ar. fıl ~ OFar. pıl + T. elması*) 1. Turunçgillerden, Hindistan'da yetişen bir ağaç, 2. Bu ağacın yenilen meyvesi, *Feronia elephantum*, (TS, 1, 787)

filfil: (< *Ar. firfī r* < *Yun.*; MBTS, 1, 966) 1. Biber, 2. Yonca otu (DS, XII, 4504; DS, V, 1865)

filiz: (< *Yun. filisa* yaprakçık, filiz < *filo* = *EYun. phyllon* yaprak ~ *HAvr. *bhol-yo-* < **bhel-* bitki bitmek; Nişanyan, 133) Yeni sürmüş körpe ve küçük dal veya yaprak, sürgün (TS, 1, 787)

filkulağı: (< *Ar. fīl* ~ *OFar. pīl* + *T. kulağı*) Yılan yastığıgillerden, ana yurdu tropikal Amerika olan, kökü yumrulu bir süs bitkisi, *Caladium*, (TS, 1, 787)

fiye: (< ?) Sardunya çiçeği (DS, V, 1866)

fin: (< ?) Yaban bezelyesi (DS, V, 1866)

Finike ardıcı: (< öz. *is. Fenike* + *T. ardıcı*) Servigiller familyasından, yaprakları pulsu ve kışın kalıcı, deniz seviyesinden 400 m kadar olan yüksekliklerde, ülkemizde Muğla civarında yetişen çalimsı ya da ağaçsı bitki, *Juniperus phoenicia*, (BTS, 227)

fink: (< ? *fink*; TS, 1, 789; Nişanyan, 133) 1. Böğrölce, 2. Baklagillerden hayvan yemi olarak yetiştirilen bir bitki (DS, V, 1867)

fink baklası: (< ? *fink* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) 30-300 cm boyunda, tırmanıcı, beyaz, pembe veya kırmızı çiçekli, bir yıllık otsu bir bitkidir. Batı ve Güney Anadolu'da yetiştirilir, *Vigna unguiculata*, (TBAS, 108)

Firavun inciri: (< öz. *is. Firavun* “eski Mısır hükümdarı” + *Far. encīr* + *T. -i*) Frenk inciri (TS, 1, 790)

firfil ağacı: (< *Ar. firfī r* < *Yun.* + *T. ağacı*; “< *Ar. firfī r* < *Yun.*; MBTS, 1, 966”) Kavak ağacı (DS, V, 1869)

firfirim: (< *krş. pirpirim* ?) Bir çeşit çiçek (DS, V, 1869)

fisil: (< ?) Küçük soğan, arpacık soğanı (DS, V, 1871)

fiske: (< ?), (And. Ağz.: *fisko, fuska*) Diken çileği, böğürtlen (DS, V, 1880; TBAS, 108)

fiskilen: (< ?) Erik (DS, V, 1872)

fitri: (< *Ar. fitri*; MBTS, 1, 957) Ökse otu (DS, V, 1874)

fleol: (< *Fr. fleole, phleole*) Buğdaygillerden, küçük bir çayır otu (TS, 1, 795)

flora: (< *Lat. flora*) Bir bölgede yetişen bitkilerin hepsi, bitki örtüsü, bitye (TS, 1, 795)

foskulak: (< *fos* “ses taklidi” + *T. kulak*; “< *fos* ‘çürük, boş, kof, temelsiz’; MBTS, 1, 976”) Mantargillerden, çamlar arasında yetişen, içinde siyah toz bulunan bir çeşit mantar (DS, V, 1877)

fos mantarı: (< *fos* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. pos mantarı (TBAS, 108)

fosul: (< *fos* + *T. -ul*) Pişmiş armut (AA, 130)

fotanak: (< ?) Karalahanaya benzeyen, değirmi yapraklı ve yalnız çorbası yapılan bir bitki (DS, V, 1878)

föü: (< ?) Beyaz taneli çok ürün veren bir çeşit üzüm asmısı (DS, V, 1879)

Fransola: (< öz. is. *Fransola*) Güzel kokulu, beyaz renkli ve boru gibi çiçek açan bir bitki (DS, V, 1879)

Frenk: (< öz. is. *Frenk*) Domates (*Frenk elması, Frenk patlıcanı*), (DS, V, 1868; DS, XII, 4504; UA, 110)

Frenk asmaı: (< öz. is. *Frenk* + *T. asmaı*) Asmagillerden, sonbaharda yaprakları güzel bir renk alan süs sarmaşığı, *Ampelopsis*, (TS, 1, 802)

Frenk biberi: (< öz. is. *Frenk* + *Yun. pipéri* + *T. -i*) Küçük, kırmızı, yuvarlak ve çok acı bir çeşit biber (DS, V, 1869)

Frenk çileği: (< öz. is. *Frenk* + *T. çileği*) Kokusuz, kırmızı iri meyve veren çilek türü (TS, 1, 803)

Frenk elması: (< öz. is. *Frenk* + *T. elması*) bk. Frenk (DS, V, 1868)

Frenk inciri: (< öz. is. *Frenk* + *Far. encīr* + *T. -i*) Kaktüsgillerden, ülkemizde Güney ve Güneybatı Anadolu'da yetişen, kalın kabuklu ve tatlı yemişı olan, yaprakları etli ve yayvan dikenli, çok yıllık, sarı çiçekli bir bitki, *Opuntia ficus-indica*, (TS, 1, 803; TBAS, 108)

Frenk kimyonu: (< öz. is. *Frenk* + *Ar. kemmūn* + *T. -u*) 20-80 cm yükseklikte, meyveleri baharat olarak kullanılan, çok yıllık, beyaz veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Carum carvi*, (TBAS, 109)

Frenk lahanası: (< öz. is. *Frenk* + *Yun. lahano* + *T. -ı*) Brüksel lahanası (TS, 1, 803)

Frenk maydanozu: (< öz. is. *Frenk* + *Yun. makedonesi* + *T. -u*) Maydanozgillerden, salata ve salçalarda kullanılan, bir yıllık, otsu, tüylü ve beyaz çiçekli bir bitki (TS, 1, 803; TBAS, 109)

Frenk menekşesi: (< öz. is. *Frenk* + *Far. benefşe* + *T. -ı*) Turpgillerden, çiçekleri güzel kokulu bir süs bitkisi, *Hesperis*, (TS, 1, 803)

Frenk patlıcanı: (< öz. is. *Frenk* + *Ar. bādincān* < *Far. bādingān* + *T. -ı*) bk. Frenk (DS, V, 1868)

Frenk üzümü: (< öz. is. *Frenk* + *T. üzümü*) 1. Taşkırangillerden, bahçelerde yetiştirilen, yaprak dökken, nadiren dökmeyen, ülkemizde altı türü bulunan, dikensiz, parçalı yapraklı ve kırmızı meyveli bir çalı bir çalı, *Fibes nigrum*, (TS, 1, 803; TBAS, 109; BTS, 233)

Frenk yemişi: (< öz. is. *Frenk* + *T. yemişi*) bk. Frenk inciri (TBAS, 109)

fujer: (< *Fr. fougero*) Eğrelti otu, aşk merdiveni (TS, 1, 804)

fukuku: (< ?) bk. böğürtlen (TBAS, 109)

fukusgiller: (< *Lat. fukus* + *T. -giller*) Su yosunlarından, gelgitli denizlerin kayalıklara yakın yerlerinde yetişen esmer bir yosun (TS, 1, 804)

ful: (< *Ar. fül*) 1. Taşkırangillerden, birçok türü bulunan ağaççık ve bunun güzel kokulu beyaz çiçeği, 2. Küçük taneli bir bakla türü, *Casmin sambac*, (TS, 1, 804)

fulya: (< öz. is. *Puglia* ‘Güney İtalya’da bir bölge adı’. Otranto (*Pulia*) fatihi Gedik Ahmet Paşa tarafından 1481 yılında İstanbul’a getirilmiştir; Nişanyan, 139) Nergisgillerden, soğan köklü bir bitki ve bu bitkinin zerrin ve nergis adlarıyla da anılan güzel kokulu çiçekleri, *Narcissus jonquilla*, (TS, 1, 804)

funda: (< *İt. fondo*; Nişanyan, 139) Süpürge otu (TS, 1, 805)

fundagiller: (< *İt. fondo* + *T. -giller*) Fundalar takımından, ülkemizde 8 cins ve 19 türle temsil edilen, bayağı funda veya süpürge çalısı, azelya, yaban mersini, koca yemiş gibi çoğu her zaman yeşil birçok çalı ve ağaççığı içine alan bir bitki familyası (TS, 1, 805; BTS, 234)

fundalar: (< *İt. fondo* + *T. -lar*) Fundagillerle birlikte bunlara benzeyen daha başka familyaları da içinde toplayan bir bitki takımı (TS, 1, 805)

furuş: (< ?) Çok olgunlaştığı için üzeri buruşuk olan incir (DS, V, 1880)

-G-

gaber: (< ?) Gürgen ağacı (DS, VI, 1885)

gabide: (< *T. kaba* + *iğde*) Kaba iğde (DS, VI, 1885)

gadin barmak: (< *Soğd. kadın* + *T. parmak*) Güzel kokulu parmak üzümü (DS, VI, 1890)

gadin budu: (< *Soğd. kadın* + *T. budu*) Biçimi uzun olan karpuz türü (DS, VI, 1890)

gādime: (< *Ar. kādime*) Tere (DS, VI, 1890)

gagaç: (< *gagaç* < *gaga* “kökü belli değildir, ses taklidi kelime olabilir”; MBTS, 1, 990) Gelincik (DS, VI, 1892)

gaggoç: (< ?) Tarlada yetişen, 300-500 tanesi bir arada olan bir ot kökü (DS, VI, 1893)

gak: (< ?), (And. Ağz.: *gaḥ*) Yabani armut, ahlat (DS, VI, 1895)

galdırık: (< ?), (And. Ağz.: *galdirik*, *galdirek*, *galdireyik*, *galdurayak*, *galduruk*) Tüylü ve geniş yapraklı, kırmızı ve yeşil saplı, yenen bir bitki (DS, VI, 1899)

galete: (< ?), (And. Ağz.: *gafete*, *gavete*) Domates (DS, VI, 1900; DS, XII, 4506)

galo: (< ?) Şeker pancarı (DS, VI, 1904)

gane: (< ?) Havuç (DS, VI, 1910)

gapcuḥ fasille: (< *T. kapçık* + *Yun. fasulia*) Kabuklu fasulye (AA, 132)

gara fatma: (< *T. kara* + *öz. is. Fatma*) Kökü yenen bir ot (DS, VI, 1918)

garagavuk: (< *T. kara + kavuk*), (And. Ağz.: *garagavik, garagavlık, garagavuh*) Beyaz kökü olan ve yenen bir ot (DS, VI, 1918)

garahan: (< *T. kara + ? han*), (And. Ağz.: *garaḥat*) Küçük fundalıklarda ağaçların üzerinde olan salkım şeklinde bir bitki (DS, VI, 1919)

garahülü: (< *T. kara + ? hülü*) Karadut (DS, VI, 1919)

garalâle: (< *T. kara + Far. lāle*) Karalâle (DS, VI, 1919)

garamsa: (< ?), (And. Ağz.: *garamsal*) Maydanoz (DS, VI, 1920)

garan: (< ?) Maki cinsinden bir bitki (DS, VI, 1920)

garan kulpu: (< ? *garan + Ar. kulb + T. -u*) Bahçelerde yetişen bir ot (DS, VI, 1920)

gara ot: (< *T. kara + ot*) Şiddetli ağrılara ilaç için kullanılan bir çeşit ot (DS, VI, 1921)

garayağı: (< *T. kara + yağı*) Sulak yerlerde ve ark kenarlarında yetişen bir bitki (DS, VI, 1921)

gardenya: (< *Fr. gardenia*) 1. Kök boyasıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen bir ağaç veya ağaççık cinsi ve bu ağaççığın güzel kokulu çiçeği, *Gardenia*, (TS, 1, 814)

garellik: (< ?) Gövdesi köşeli ve yaprakları tüylü bir çeşit ot (DS, VI, 1922)

gargakülülü: (< *karga + ? külülü*; “< *karga* ‘ses taklidi kelime’; MBTS, 2, 1578”) Baklagillere benzeyen ve çayırarda yetişen bir çeşit bitki (DS, VI, 1923)

garğaburnu: (< *karga + T. bur(u)nu*) Meyveleri karga gagasına benzeyen bir ot (DS, VI, 1925)

garğa kavunu: (< *karga + T. kavunu*) Zehirli bir ot (DS, VI, 1925)

garık: (< ?) Baharda erken yetişmesi için dikilen soğan (DS, VI, 1926)

garip: (< Ar. *ġarīb*) Krizantem çiçeği (DS, VI, 1927)

garipler urganı: (< Ar. *ġarīb* + T. *-ler* + *urganı*) Bitki liyan (tırmanıcı) özelliğinde olup, 30 metreye kadar uzayabilmektedir. Gövdesinin ince ve elastik olması, urgan gibi kullanılmasından dolayı bu ismi almıştır, *Periploca graeca*, (Duran, 223-229)

garmak: (< T. *karmak* ?) Kara dut (DS, XII, 4507)

gartlı: (< T. *kartlı*) Süs için kullanılan, kabağa benzer yuvarlak bir bitki (DS, VI, 1931)

gasil: (< ?), (And. Ağz.: *gasıl*) Hayvan yemi olarak kullanılan ve başakları olgunlaşmadan biçilen arpa (DS, VI, 1932)

gaşşak: (< ?) Kamış cinsinden bir bitki (DS, VI, 1934)

gavcar: (< ?) Çok hafif ve lifli olan sapından şişe tıpası yapılan bir çeşit bitki (DS, VI, 1938)

gavruk: (< T. *kav(u)ruk*) Büyük köknar ağacı (DS, VI, 1940)

gavşak (I): (< T. *kav(u)şak*) Buğday tarlalarında bulunan pembe ve sarı çiçekli bir çeşit ot (DS, VI, 1941)

gavşak (II): (< T. *kav(u)şak*) Tohumunu kabarcıklı bir zar içinde saklayan, üzeri gri çizgili bir ağaç (DS, VI, 1941)

gavşak (III): (< T. *kav(u)şak*) Kestane (DS, VI, 1941)

gavun armudu: (< T. *kavun* + Far. *emrūd* + T. *-u*) Kavun armudu (AA, 134)

gâvur baklası: (< *Ar. kāfir* veya *Far. gebr* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*; “*Ar. kāfir* veya *Far. gebr* ‘ateşe tapan’ ; MBTS, 1, 1004”) bk. domuz baklası (TBAS, 112)

gâvur haşhaşı: (< *Ar. kāfir* veya *Far. gebr* + *Ar. haşhāş* + *T. -i*) bk. ban otu (TBAS, 112)

gâvur hıyarı: (< *Ar. kāfir* veya *Far. gebr* + *Far. hiyār* + *T. -i*) Eşek hıyarı (DS, III, 866)

gâvur pancarı: (< *Ar. kāfir* veya *Far. gebr* + *Erm. banjar* + *T. -i*) bk. yılınyastığı (TBAS, 112)

gâvur soğanı: (< *Ar. kāfir* veya *Far. gebr* + *T. soğanı*) bk. dağ sümbülü (TBAS, 112)

gâvur tilkişeni: (< *Ar. kāfir* veya *Far. gebr* + ? *tilkişen* + *T. -i*) bk. sarmaşık (TBAS, 112)

gaynanacuh: (< *T. kayın* + *anacık*) Sarı çiçekleri olan dikenli bir ot (DS, VI, 1945)

gazelboynuzu: (< *Ar. ğazel* + *T. boynuzu*) bk. sepik (TBAS, 112)

gazel otu: (< *Ar. ğazel* + *T. otu*) Kuzey Anadolu bölgesinde yetişen, çok yıllık, beyaz veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Dictamnus albus*, (TBAS, 112)

gazotu: (< *Fr. gaz* + *T. otu*) Baldıran otu (DS, VI, 1955)

gebre otu: (< *Yun. kapari* + *T. otu*) Kayalık yerlerde yetişen, ilaç yapımında kullanılan ve sürekli yeşil kalan çalı görünümünde bir bitki, *Capparis*, (*kebere*), (TS, 1, 823; DS, VI, 1956; DS, VI, 1957)

gebre otugiller: (< *Yun. kapari* + *T. otu* + *-giller*) Gebre otu gibi bitkileri kapsayan familya (TS, 1, 823)

gecebiten: (< *T. gece* < *ET. kiçe* + *biten*) bk. kara topalak (TBAS, 159)

gece gündüz çiçeği: (< *T. gece* + *gündüz* + *çiçeği*) İlbaharda açılan ve gece güzel koku yayan bir çeşit çiçek (DS, VI, 1958)

gecem: (< *T. gecem*) Bir çeşit küçük elma (DS, VI, 1959)

gece menekşesi: (< *T. gece* + *Far. benefşe* + *T. -si*) 100 cm kadar yükselebilen, iki yıllık, pembe veya beyaz çiçekli, otsu bir bitkidir. Çiçeklerinin gece açması nedeniyle bu ad verilmiştir (TBAS, 113)

gece sefa gündüz cefa: (< *T. gece* + *Ar. şafā* + *T. gündüz* + *Ar. cefā*) Gündüzleri kapanan, geceleri açan pembe renkte bir çeşit çiçek (DS, VI, 1959)

gecesefası: (< *T. gece* + *Ar. şafā* + *T. -si*) İki çeneklilerden, vatani tropikal Amerika olan, bahçe ve parklarda yetiştirilen, küçük kokulu çiçekleri gece açan otsu bir bitki, *Mirabilis jalapa*, (TS, 1, 824; TBAS, 113; DS, VI, 1959)

gecesefasıgiller: (< *T. gece* + *Ar. şafā* + *T. -si* + *-giller*) Örnek bitkisi gecesevası olan bir bitki (TS, 1, 824)

geharenk: (< *Far. geh+a+reng*) bk. renk otu (TBAS, 230)

gehte: (< ?) Bir çeşit üzüm (DS, VI, 1971)

gelegemri: (< ?) Kalın kabuklu bir çeşit üzüm (DS, VI, 1974)

gelemir buğdayı: (< ? *gelemir* + *T. buğdayı*) Küçük sarı buğday (DS, VI, 1975)

geli: (< *T. geli*) Ardıç ağacının meyvesi (DS, VI, 1977)

geliç: (< *T. geliç*) Ayrık otu cinsinden zehirli, kökü derinlere kadar giden boğumlu bir çeşit ot (DS, VI, 1977)

gelinarmudu: (< *T. gelin* < *ET. kelin* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Allı ve küçük bir çeşit armut (DS, VI, 1979)

gelinboğan: (< *T. gelin* + *T. boğan*) Bir ahlat türü (TS, 1, 832)

gelincik: (< *T. gelincik*) Yazın kırlarda, özellikle ekin tarlalarında yetişen, 60 cm kadar yükselebilen, kırmızı ve otsu bitki, *Papaver rhoeas*, (TS, 1, 832; TBAS, 113; BTS, 241; DS, VI, 1978; ETA, II, 348; OAAD, 243; TaS, III, 1627)

gelincikgiller: (< *T. gelincik* + *-giller*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, yaprakları almaşlı, genelde tek çiçekli ve ışınsal simetricali, dünyada 28 cins ve 250 kadar türle, ülkemizde ise 5 cins ve 45 kadar türle temsil edilen; içine gelincik, haşhaş, kırlangıç otu gibi bitkileri alan familya (TS, 1, 832; BTS, 241)

gelincik mancarı: (< *T. gelincik* + *Erm. banjar* + *T. -i*) Yenilir bir çeşit ot (DS, VI, 1980)

gelin çiçeği: (< *T. gelin* + *çiçeği*) Zambakgillerden bir bitki, *Fritillaria imperialis*, (TS, 1, 832)

gelindili: (< *T. gelin* + *dili*) Yapağı mısır yapağına benzeyen, kırmızı ve kokusuz çiçekleri olan bir çeşit saksı çiçeği (DS, VI, 1980)

gelindüğmesi: (< *T. gelin* + *düğmesi*) bk. gelinparmağı (TBAS, 114)

gelinei: (< *T. gelin* + *eli*) Gelincik çiçeği (DS, VI, 1980; TBAS, 114)

gelineması: (< *T. gelin* + *elması*) Kırmızı, büyük bir çeşit elma (DS, VI, 1980)

gelifeneri: (< *T. gelin* + *Yun. phanari* + *T. -i*) Kuş kirazı (TS, 1, 832)

gelingüldüren: (< *T. gelin* + *güldüren*) Portakalgillerden güzel kokulu bir ağaç (DS, VI, 1980)

gelin gülü: (< *T. gelin* + *Far. gul* + *T. -ü*) bk. çuha çiçeği (TBAS, 114)

gelin güveyi elması: (< *T. gelin* + *güveyi* + *elması*) Tatlı, kırmızı elma (DS, VI, 1980)

gelinkadın: (< *T. gelin* + *Soğd. kadın*) bk. gelincik (TBAS, 113)

gelin mantarı: (< *T. gelin* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. zehirli mantar (TBAS, 114)

gelinmumu: (< *T. gelin* + *Far. mûm* + *T. -u*) Kırmızı renkte bir çeşit çiçek (DS, VI, 1981)

gelin otu: (< *T. gelin* + *otu*) Güveyfeneri (TS, 1, 833)

gelinparmağı: (< *T. gelin* + *parmağı*) 1. Uzun taneli bir üzüm türü, 2. Rozet yapraklı, yaprakları etli, sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Sempervivum armenum*, (TS, 1, 833; TBAS, 114; DS, VI, 1979; DS, VI, 1981; TaS, III, 1627)

gelinsaçı: (< *T. gelin* + *saçı*) bk. bostanbozan (TBAS, 114)

gelinteli mantarı: (< *T. gelin* + *Erm. tel* + *T. -i* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. tellice (TBAS, 114)

gelintırnağı: (< *T. gelin* + *tırnağı*) Baharda kırlarda açan, çiçeklerinin ucu mor, dipleri beyaz bir çeşit çiçek (DS, VI, 1982)

gelinyanağı: (< *T. gelin* + *yanağı*) Portakal renginde, yenilir bir çeşit mantar (DS, VI, 1982)

gelinyemişi: (< *T. gelin* + *yemişi*) 1. Sarı papatya, 2. Ayva ağacına benzeyen, çiçekleri mor renkli, fasulyeye benzer meyve veren bir çeşit ağaç (DS, VI, 1982)

gemre: (< ?), (And. Ağz.: *gemri*) Son turfanda yetişen sert kabuklu, siyah bir çeşit üzüm (DS, VI, 1987)

gence: (< *T. gence*; “*gen* < *ET. kiŋ* ‘geniş’; MBTS, 1, 1028”) bk. renk otu (TBAS, 114)

geneç: (< *T. geneç*) bk. renk otu (TBAS, 114)

genegerçek: (< *T. gene* < *yine* + *gerçek*) 1. Beziryağı çıkarılan bir çeşit bitki, 2. Hint yağı tohumu (DS, VI, 1990)

genegerçek otu: (< *T. gene* < *yine* + *gerçek* + *otu*) bk. Hint yağı ağacı (TBAS, 114)

genepakla: (< *T. gene* < *yine* + *Ar. bākilā*) Üzeri benekli bir çeşit ufak fasulye, börülce (DS, VI, 1990)

gerce: (< ?) Sarmaşık türünden bir çeşit bitki (DS, VI, 1994)

gercik: (< ?) Böğürtlen (DS, VI, 1995)

gerçek mantarlar: (< *T. gerçek* + *Yun. manitari* + *T. -lar*) Bağlarda mildiyu hastalığını yapan emeçleri iyi gelişmiş mantarlar, *Peronospora viticola*, (TS, 1, 841)

gerçemek: (< ?) İlbaharda yetişen, yaprakları dikenli ve uzun kökü havuca benzer, çok sulu bir çeşit bitki (DS, VI, 1995)

gerdenge: (< ?) Çalılık yerlerde bulunan bir çeşit diken (DS, VI, 1996)

geren diken: (< ? *geren* + *T. diken*; “< *geren* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 1, 1035”) bk. abdestbozan otu (TBAS, 115)

geren otu: (< ? *geren* + *T. otu*) bk. deniz börülcesi (TBAS, 115)

gerensi: (< ? *geren* + *T. -si*) Acı badem (DS, VI, 1999)

gergendi: (< ?) Kiraza benzer bir çeşit meyve (DS, VI, 2000)

germesik: (< ?) Yabani kızılıcık (DS, VI, 2005)

germeşe: (< ? *ger* + *Far. bīşa*) Bir çeşit meşe ağacı (DS, VI, 2005)

gernik: (< ?) Başak taneleri siyez gibi kabuklu olup, fakat ondan iri ve parlak olan, bulgur yapmaya yarayan bir çeşit buğday (DS, VI, 2006)

geven: (< Kökenini bilmiyoruz. Ağızlarda *keven* biçimi de yaygın olarak kullanılır; Eren, 155), (And. Ağz.: *gevenur, kavan, keven*) Baklagillerden, çok yıllık, dikenli ve yastık biçiminde dağ bitkileri, *Astragalus*, (TS, 1, 847; TBAS, 116; DS, VI, 2009; DS, VIII, 2687, 2775; Erz.İ.A., III, 133; Gaz.A., III, 456; Krş.Y.A., 243, 477; TaS, III, 1676)

geveş: (< ?) Kiraza benzeyen, meyve veren bir çeşit dikenli çalı (DS, VI, 2010)

gevecik: (< *T. gevre(k)cik*) Kayalık yerlerde yetişen kokulu bir çeşit bitki (DS, VI, 2013)

gevreyik: (< *T. gevreyik*), (And. Ağz.: *gevreyük*) Hayvanların yediği sütlü bir çeşit ot (DS, VI, 2014)

gevriyen: (< *T. gevreyen*) Bir buçuk metre boyunda, kestane yaprağına benzer bir çeşit ot (DS, VI, 2014)

geyicek: (< *T. geyi(k)cek*) bk. geyik elması (DS, VI, 2015)

geyik: (< *ET. keyik*; Eren, 155; Clauson, 755), (And. Ağz.: *keyik*) Mavi çiçekli bir çeşit çiğdem (DS, VI, 2015; DS, VIII, 2778)

geyik diken: (< *T. geyik + diken*) bk. akdiken (TS, 1, 848)

geyikdili: (< *T. geyik* + *dili*) Eğrelti otugillerden, Kuzey ve Batı Anadolu'nun kıyı kesimlerinde yetişen, yaprakları uzunca dil biçiminde, rizomlu, çok yıllık, otsu ve çiçeksiz bitkiler, *Scolopendrium officinale*, (TS, 1, 848; TBAS, 116)

geyik elması: (< *T. geyik* + *elması*) Yabani elma (DS, VI, 2015)

geyik göbeği: (< *T. geyik* + *göbeği*) Dağlarda biten boz renkli, ortası mor bir çeşit çiçek (DS, VI, 2015; AVA, 323)

geyik mantarı: (< *T. geyik* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Bolu bölgesinde yetişir ve bölge halkı tarafından yenir, *Chroogomphus rutilus*, (TBAS, 116)

geyik otu: (< *T. geyik* + *otu*) Sedef otugillerden, bahçelerde süs olarak yetiştirilen ıtırılı bir bitki, *Dictamnus fraxinella*, (TS, 1, 848)

geyiksırtı: (< *T. geyik* + *sırtı*) Geyik tüyü renginde, yenilen bir çeşit mantar (DS, VI, 2016)

geyik tuzu: (< *T. geyik* + *tuzu*) Yetiştirilen nohut bitkisine çok benzemektedir. Meyvelerinin dışı tuz tadındadır. Yörede geyiklerin besin kaynakları arasında bulunan bu bitkiye “geyik tuzu” denilir, *Cicer isauricum*, (*Duran*, 223-229)

gez ağacı: (< *T. gez* + *ağacı*) Ege ve Akdeniz sahillerinde yetişen, gez menni denen kudret helvası ve sarı boya elde edilen bir tür dişbudak ağacı, *Fraxinus ornus*, (MBTS, 1, 1044)

gezer: (< *T. gezer*) Havuç (DS, VI, 2022)

gezgez: (< *T. gez* + *gez*) bk. ısırğan (TBAS, 117)

gıcı: (< *gıcı* “ses taklidi”), (And. Ağz.: *kıcı*) Tarlada biten ve yenilebilen, tereye benzer bir ot (TBAS, 117; DS, VIII, 2782; TaS, IV, 2467)

gıcığıcı: (< *gıcı* + *gıcı*) Dağlarda yetişen, 30-80 cm yükseklikte, bir veya çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Silene alba*, (*gıcı*, *gıcık*, *gıcime*), (TBAS, 117; DS, VI, 2025)

gıcık: (< *T. gıcık* < *gıcı-k*; “< *gıcı-mak* ‘kaşınmak’; MBTS, 1, 1046”) bk. gıcığıcı (TBAS, 117)

gıcıkdan otu: (< *T. gıcıkdan* + *otu*) bk. ısırgan (TBAS, 117)

gıcık hardalı: (< *T. gıcık* + *Ar. ħardel* + *T. -i*) İri yapraklı ve dikenli bir çeşit ot (DS, VI, 2026)

gıcık otu: (< *T. gıcık* + *otu*) bk. uyuz otu (TBAS, 117)

gıcime: (< *T. gıcima* < *gıcı-ma*; MBTS, 1, 1046) bk. gıcığıcı (TBAS, 117)

gıldikli yonca: (< ? *gıldikli* + *yonca*) Yuvarlak tohumlu bir çeşit ot (DS, VI, 2041)

gılıf ceviz: (< *Ar. ğilāf* + *Ar. cevz*) Yeşil kabuğundan kolay ayrılan, olgunlaşmış ceviz (DS, VI, 2042)

gılımboz: (< ?) Pancar (DS, VI, 2043)

gılı gili: (< ? *gili* + *gili*) 1. Ardıç ağacının meyvesi, 2. bk. glik (2), (DS, VI, 2043)

gılla: (< *Ar. galle* < *gulāl* “tahıl, mahsul”) Ceviz (DS, VI, 2043)

gımı: (< ?) Yaprakları maydanoza benzeyen, sapı oyularak yenilen bir çeşit ot (DS, VI, 2045)

gıncırop: (< ?) Kökü yenen, fındık büyüklüğünde, ilkbaharda yetişen bir çeşit yabani ot (DS, VI, 2048)

gındık: (< ?) Kurutulup yakacak olarak kullanılan bir çeşit dikenli keven bitkisi (DS, VI, 2049)

gıral ağacı: (< *Sırp. kral* + *T. ağacı*) Akasya ağacı (DS, VI, 2052)

gırçıl: (< *T. kırçıl* < *kır* + *-çıl*; MBTS, 2, 1678) Dağda taşlık yerlerde yetişen buğdaygillerden bir bitki (DS, VI, 2055)

gırhgünnüyh: (< *kırk* + *T. günlük*; “< *kırk* ‘Eski Türkçeden beri kullanılır’; MBTS, 2, 1681”) Kahverenkli bir çeşit fasulye (DS, VI, 2057)

gırlangeç: (< *T. kırlangıç*) Küçük ve güzel kokulu süs kavunu (DS, VI, 2059)

gırmit: (< *dilmit* < *Yun. diminitis*) Bir çeşit meyve (DS, VI, 2060)

gırnık: (< ?) Tohumları dışarıda ve dikenli olan bir ot (DS, VI, 2061)

gırtıl: (< *gırt* ‘ses taklidi’ + *T. -ıl*) Suyu olmayan dağlarda yetişen, kamış cinsinden ince saplı bir çeşit ot (DS, VI, 2061)

gıvışgan otu: (< *T. kıvışkan* + *otu*), (And. Ağz.: *çığıştak*, *kıbışkan*, *kıvışkan*) 80 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, beyaz veya kırmızı çiçekli, otsu bir bitkidir, *Silene vulgaris*, (TBAS, 70, 118; DS, VIII, 2781)

gıyan: (< ?) Alçak yerlerde yetişen bir çeşit saz (DS, VI, 2065)

gıyık: (< *T. kıyık*) Hasır dokunurken ip olarak kullanılan bir çeşit ot (DS, VI, 2067)

gıyşak: (< *T. kıy(ı)şak*) Yapraklarından yemek yapılan, baharda tarlalarda yetişen bir çeşit ot (DS, VI, 2069)

gızlar yağlığı: (< *T. kızlar + yağlığı*) Geniş ve etli yapraklı, ince dikenli, kalın gövdesi soyulup yenilen bir çeşit bitki (DS, VI, 2071)

gidilcen: (< *T. gidilcen*), (And. Ağz.: *gedilgen, gedirgen*) Yaprakları çalıya benzeyen, dağlarda yetişen yaban baklası (DS, VI, 1967), (DS, VI, 1967)

gidişgen: (< *T. gi(t)işgen*) bk. ısırgan (DS, VI, 2074; TBAS, 118)

gidişgen otu: (< *T. gi(t)işgen + otu*) bk. ısırgan (TBAS, 118)

gilaburu: (< ?), (And. Ağz.: *geleboru, gilabada, gilebolu*) Kuzey ve Orta Anadolu'da orman kenarlarında yetişen, 2-4 m yükseklikte, yapraklar genellikle 3 parçalı, çiçekler beyaz renkli, meyve olgunlukta kırmızı renkli bir ağaççık, *Vilburnum opulus*, (TS, 1, 854; TBAS, 118, 119; DS, VI, 1973, 2075, 2076)

gilappa: (< ?) Frenk üzümü (DS, VI, 2076)

gildar: (< ?) bk. gilaburu (TBAS, 119)

gilemaç: (< ?), (And. Ağz.: *gilamaç*) Bağlarda üzüm çubuklarına sarılarak onları kurutan bir çeşit sarmaşık (DS, VI, 2076)

gilgil: (< ? *gil + gil*) Mısır (GDİAT, 286; KBAYA, 191; UA, 111)

gillan: (< ?) Yuvarlak ve tatlı bir çeşit armut (DS, VI, 2078)

gille: (< ?) Domates (DS, VI, 2078)

gimi: (< ?) Eğrelti otuna benzer gövdesi yenen bir bitki (DS, VI, 2078)

gin: (< ?) Maydanoz (DS, VI, 2079)

gineş: (< ?) Siyah ve sulu bir çeşit üzüm (DS, VI, 2079)

Ginko ağacı: (< *Lat. Ginko + T. ağacı*) *Ginkgoaceae* familyasından, 40 m kadar boylanabilen, yapraklarını döken, tabii olarak Kuzey Çin ve Japonya'da yetişen, günümüzde soyu tükenmekte olan bir ağaç türü, *Ginkgo biloba*, (BTS, 248)

ginseng: (< *Lat. ginseng*) Uzak Doğu ülkelerinde (*Çin, Japonya, Kore vb.*) yetişen, geleneksel tedavilerde kullanılan, kazık köklü, otsu ve çok yıllık bir bitki, *Panax ginseng*, (TS, 1, 854)

girek: (< ?) Seyrek salkımlı, ufak taneli siyah bir çeşit üzüm (DS, VI, 2081)

Girit kekiği: (< *öz. is. Girit + ? kekik + T. -i*) Girit adasında yetişen, beyaz tüylü, pembe çiçekli ve çok yıllık bir bitki, *Origanum dictamnus*, (TS, 1, 856)

Girit lâlesi: (< *öz. is. Girit + Far. lâle + T. -si*) bk. Manisa lâlesi (TBAS, 119)

Girit otu: (< *öz. is. Girit + T. otu*) bk. gazel otu (TBAS, 119)

Girit şakayığı: (< *öz. is. Girit + Ar. şakā'ik + T. -i*) bk. Manisa lâlesi (TBAS, 119)

giya: (< *Far. kiyāh*; MBTS, 1, 1059), (And. Ağz.: *giye*) 1. Ot, 2. Çamgillerden bir çeşit ağaç (DS, VI, 2086)

gizven: (< ?) bk. buttum (TBAS, 119)

gobar: (< ?) Ufak yapraklı ve odun kısmı sert olan bir çeşit meşe (DS, VI, 2088)

gocadarı: (< *T. koca + darı*) Büyük taneli beyaz mısır (DS, VI, 2089)

gocaş: (< ?) Bir çeşit ahlat (DS, VI, 2089)

gocuk: (< *Bulg. kojux*; MBTS, 1, 1062) Nohut bitkisi (DS, VI, 2089)

godıl elması: (< ? *godil* + *T. elması*) Yazın ve güzün yetişen yeşil renkli bir çeşit elma (DS, VI, 2092)

godri: (< ?) Bir çeşit yabani armut (DS, VI, 2093)

goftigoda: (< ?) bk. bırçalık, iskorçina, yemlik (TBAS, 120)

gokko: (< ?) Çiçek (DS, VI, 2096)

golağaz: (< ?) Patatese benzeyen yumru kökü birkaç kilo gelen ve yenilen, yaprakları filkulağı bitkisinin yaprakları gibi olan bir çeşit bitki (DS, VI, 2097)

gollüce: (< *T. kolluca*) Bir armut çeşidi (AA, 137)

golo: (< ?) Bir çeşit ot (DS, VI, 2098)

golpezüğü: (< *T. kol* + *Far. pāzi* + *T. -sı*) Yaprakları uzunca bir pancar çeşidi (DS, VI, 2098)

gonca: (< *Far. gunce* tomurcuk < *gunciden* toparlamak, sıgdırmak; Nişanyan, 149), (And. Ağz.: *goncalo*, *goncuk*, *konca*) Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk (TS, 1, 861; TS, 2, 1351; DS, VI, 2100; GDİAT, 154; Ka.Y.A., 140; OAAD, 115; STİAT, 83)

goner: (< ?) Küçük soğan (DS, VI, 2101)

gongalak: (< ?) Büyük yumurta biçiminde ceviz (DS, VI, 2101)

gonur: (< *konur* < *ET. koñur*; MBTS, 2, 1743) Siyah, kalın kabuklu, bol sulu bir çeşit üzüm (DS, VI, 2102)

gonyaşı: (< ?) Yaprakları mısır yaprağı, tohumları darı gibi olan bir çeşit ot (DS, VI, 2102)

govan sakızı: (< ? *kovan* + *T. sakızı*) Kökünden sakız yapılan bir bitki (DS, VI, 2109)

gozgoçu: (< *koz* < *Far. gawz* + *T. koçu*) İlbaharda topraktan çıkarılarak yenen bir çeşit yer elması (DS, VI, 2113)

göbek: (< *ET. köbek*; MBTS, 1, 1063) bk. göbelek (DS, VI, 2115)

göbek elması: (< *T. göbek* + *elması*) Bir çeşit elma (DS, VI, 2114)

göbek mantarı: (< *T. göbek* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. ayı mantarı, kuzugöbeği (TBAS, 120)

göbek otu: (< *T. göbek* + *T. otu*) Yaprakları etli; otsu bir bitki, *Umbilicus pendulinus*, (TS, 1, 863)

göbelek: (< *T. göbek* + *-lek* küçültme eki; Eren, 157), (And. Ağz.: *gobelek*, *göbek*, *göbeleyh*, *gömelek*, *gövelek*, *köbelek*, *köpelek*, *kövelek*) Yenilen bir çeşit mantar (TS, 1, 863; DS, VI, 2115; DS, VI, 2205; DS, VIII, 2946; DS, XII, 4570; AVA, 326; EYAD, 234; GDİAT, 286; Krş.Y.A., 301, 487; UA, 111; TaS, III, 1714)

göcöz: (< ?) Peygamber çiçeği (DS, VI, 2120)

göçkovan: (< *T. göç* + *kovan*) bk. güz çiğdemi (TBAS, 120)

gödelek: (< *T. gövdelek*) Yaprakları ve yumrusu pancara benzeyen ve yumrusu çiğ olarak yenen bir çeşit bitki (DS, VI, 2124)

gödüredi: (< *T. gök* + *türedi*) Beyaz renkli dolgun çavdar (DS, VI, 2126)

göğ baldırcan: (< *T. gök* + *Ar. bādincān* < *Far. bādingān*) Yeşil, ham domates (DS, VI, 2126)

göğce: (< *T. gökçe*), (And. Ağz.: *gökce, gökçe*) Ağaçlarda görülen ve asalak olarak yaşayan bir bitki (DS, VI, 2126)

göğcek: (< *T. gökçek*), (And. Ağz.: *goğcek*) İnce kabuklu ve sık taneli beyaz üzüm (DS, VI, 2127; 2095)

göğdeli: (< *T. gövdeli*) Bir çeşit zerdali (DS, VI, 2127)

göğelek: (< *T. göğelek*), (And. Ağz.: *gövelek, göveldek*) bk. göğce (DS, VI, 2126, 2167)

göğem: (< *T. göğem* < *gök+em*; MBTS, 1, 1065), (And. Ağz.: *güven*) Bir çeşit yabanî, ekşi erik (DS, VI, 2128, 2240)

göğemcik: (< *T. göğemcik*) Böğürtlen (DS, VI, 2128)

göğem eriği: (< *T. göğem + eriği*) bk. göğem (DS, VI, 2128)

göğen: (< *T. göğem* < *gök + -en*; MBTS, 1, 1065), (And. Ağz.: *göyen*) 1. Bir çeşit mantar, 2. Böğürtlen (DS, VI, 2128, 2171)

göğ erik: (< *T. gök + erik*) bk. göğem (DS, VI, 2128)

göğlemez: (< *T. göklemez*) Tere gibi yenen, baharlı bir çeşit bitki (DS, VI, 2131)

göğlük: (< *T. göklük* 'yeşillik') Yeşil soğan (DS, VI, 2095)

göğsulu: (< *T. gök + sulu*) Aşılı armut (DS, VI, 2133)

göğündürme: (< *T. göğündürme*), (And. Ağz.: *kündürme*) Göz hastalığının tedavisinde kullanılan bir çeşit bitki (DS, VI, 2133; DS, VIII, 3037)

göğündürme lâlesi: (< *T. göğündürme + Far. lâle + T. -si*) bk. göğündürme (DS, VI, 2133)

gök ala buğday: (< *T. gök + ala + buğday*) Kırmızı ve iri olan buğday (DS, VI, 2135)

gök bakla: (< *T. gök + Ar. bākilā*) Taze, yeşil fasulye (*gök börülce*), (DS, VI, 2135)

gökbaş: (< *T. gök + baş*) Tarlalarda yetişen, mavi çiçekli bir çeşit bitki, peygamber çiçeği (DS, VI, 2135)

gökbirik: (< *T. gök + ? birik*) Bir çeşit sulu üzüm (DS, VI, 2135)

gök börülce: (< *T. gök + börülce*) bk. gök bakla (DS, VI, 2135)

gökçe: (< *T. gökçe*) Taşlık alanda yetişen, yaprakları küçük ve dikenli bir çeşit ağaç (DS, VI, 2135)

gökçe ağaç: (< *T. gökçe + ağaç*) 1. Gürgen ağacı, 2. Kayın ağacı (DS, VI, 2136)

gökdedem: (< *T. gök + dedem*) Mavi çiçekli çiğdem (*gökgız*), (DS, VI, 2137)

gök diken: (< *T. gök + diken*) bk. topuz (TBAS, 121)

gökdün: (< *T. gökdün*) Beziryağı çıkarılan bir çeşit bitki (DS, VI, 2137)

gökgız: (< *T. gök + kız*) bk. gökdedem (DS, VI, 2137)

göksulu: (< *T. gök + sulu*) 1. Sulu ve yeşil renkli bir çeşit armut, 2. Yeşil renkli, tatlı ve sulu bir çeşit zerdali (DS, VI, 2139)

göktenyağan: (< *T. gökten + yağan*) Parazit olan bu bitkinin kökleri bulunmaz. Üzerinde yaşadığı bitkiden emeçleriyle besin ihtiyacını giderir. Toprakla direkt bağlantısı olmayan bitki, sanki gökten gelerek yerleşmiş izlenimi vermektedir. Bundan dolayı bitkiye “göktenyağan” adı verilmiştir, *Cuscuta planiflora*, (Duran, 223-229)

gölcür: (< *T. gölcül* < *göl+cül*; MBTS, 1, 1068) Ekinler içinde bulunan yabancı ot (DS, VI, 2141)

göleğez: (< *Yun. kolokaz*; Eren, 160), (And. Ağz.: *golağaz, göleğiz, gölevez, oğlaz, ölağaz, öleğez*) Sulak yerlerde yetişen, yumrulu, büyük yapraklı ve patates gibi yenilen otsu bir bitki, *Colocasia esculenta*, (TBAS, 121; DS, VI, 2141; DS, IX, 3268, 3328)

gölek: (< *T. gölek* < *göl+ek*; MBTS, 1, 1068) Mantar (DS, VI, 2142)

gölendir: (< ?) Nane (DS, VI, 2143)

gölezeriği: (< *Yun. kolokaz* + *T. eriği*) Küçük, kara renkli bir çeşit tatlı erik (DS, VI, 2144)

gölge bitkileri: (< *T. gölge* + *bitkileri*; “< *ET. kölige* < *kölimek* gölgelenmek, kararmak; Nişanyan, 150”) Gelişmelerini en iyi gölgede yapan bitkiler (BTS, 256)

göl kestanesi: (< *T. göl* + *Yun. kastania* + *T. -si*) Suda yetişen ve kestane gibi yenilen, yumru şeklinde olan, bir yıllık, otsu ve yaprakları ile su yüzünde yüzen bir bitki, *Trapa natans*, (TS, 1, 869; TBAS, 121; DS, VI, 2144)

göl soğanı: (< *T. göl* + *soğanı*) bk. çan çiçeği (TBAS, 121)

gölücür: (< ?) Gövdesi ve yaprakları yapışkan bir ot (DS, VI, 2145)

gömeç: (< *ET. kömeç* < *köm-meç*; MBTS, 1, 1069) 1. Ebegümeçi, 2. Bir çeşit papatya, 3. Bir çeşit erik (DS, VI, 2148)

gömeçeriği: (< *T. gömeç* + *eriği*) Sonbaharda olgunlaşan büyükçe bir erik (DS, VI, 2148)

gömülgen: (< *T. gömülgen*) bk. soğan (TBAS, 246)

gömürgen: (< *T. gömürgen*) Yabani sarımsak (DS, VI, 2151)

gön: (< *T. kön*; MBTS, 1, 1071) Develerin yediği ve kitre denilen bir çeşit zamk yapılan dikenli bir bitki (DS, VI, 2152)

gönen: (< *T. gönen*) Çam ağaçlarının üst dallarında yetişen ve ot bulunmadığı zamanlar keçilere yedirilen asalak bir bitki (DS, VI, 2154)

göngür: (< ?) Buğdaylar içinde bir siyah tohumlu bitki (DS, VI, 2155)

gönü kavun: (< *T. gönü + kavun*) Çabuk olgunlaşan kavun (DS, VI, 2155)

gönüldolabı: (< *T. gönül < ET. köjül + Far. dölāb + T. -ı*) Bir çeşit çiçek (DS, VI, 2155)

göre: (< ?) Tarlalarda yetişen, kuzukulağından büyük, suyu ve gölgeliği seven bir çeşit ot (DS, VI, 2158)

götlek ormanı: (< *T. götlek + ormanı*) Böğürtlen (DS, VI, 2165)

gövenşe: (< ?) Sarı, uzun ve yumuşak bir çeşit kavun (DS, VI, 2168)

gövercin göksü: (< *T. güvercin + göğ(ü)sü*; “< *ET. kökürçgen/kökürçgün, kögercin/köwercin < kökermek* mavi veya grimsi mavi olmak; Nişanyan, 155”) bk. gövercin topuğu (DS, VI, 2169)

gövercin topuğu: (< *T. güvercin + topuğu*) Yemek yapılan bir çeşit ot (DS, VI, 2169)

gövrek: (< *T. gevrek* “< *ET. kevrek < kevre-*; Clauson, 690; MBTS, 1, 1042”) 1. Bir çeşit dikenli ot, 2. Baldıran otu (DS, VI, 2170)

göv sovan: (< *T. gök + soğan*) Taze soğan (Gaz.A., III, 361)

göybiber: (< *T. gök + Yun. pipéri*) Yeşil biber (DS, VI, 2171)

göyemin: (< ?) Yeşil renkli, yuvarlak taneli, turşusu yapılan bir çeşit üzüm (DS, VI, 2171)

göynük: (< *T. göy(ü)nük*; MBTS, 1, 1083) Bir çeşit çalı (DS, VI, 2111)

gözenek: (< *T. gözenek*) Soğanı yenilen, çiğdeme benzer bir çeşit bitki (DS, VI, 2179; AVA, 327)

gözlükotu: (< *T. gözlük + otu*) *Lunaria biennis, ruaferrae* (DS, VI, 2183)

gözüm: (< *T. gözüm*) Nane otu (DS, VI, 2184)

gramofon çiçeği: (< *Fr. gramophone + T. çiçeği*) Sarı ve turuncu renkli bir tür çiçek (*Aksan, Türkçenin Gücü, 60; www.siyahkahve.com*)

greyfurt: (< *İng. Grape-fruit*) Turunçgillerden sıcak bölgelerde yetişen bir meyve ağacı ve bu ağacın kanarya sarısı renginde, tadı acımsı meyvesi, *Citrus decumana*, (*altıntop*), (TS, 1, 896; BTS, 259)

gucur: (< ?) Patates (DS, VI, 2187)

guga diken: (< *Yun. kuka + T. diken*; “< *Yun. kuka*; MBTS, 2, 1779”) bk. böğürtlen (TBAS, 122)

gugu çiçeği: (< *gugu* “ses taklidi” + *T. çiçeği*) bk. hüsnüyusuf (TS, 1, 897)

guguk lâlesi: (< *guguk + Far. lâle + T. -si*; “< *guguk* ‘ses taklidi’; MBTS, 1, 1097”), (And. Ağz.: *kuku*) Bir çeşit lâle (DS, VI, 2190; DS, VIII, 2992)

guguvak: (< *gugu + vak* “ses taklidi”) bk. evlek mantarı (TBAS, 122)

guli bacağı: (< ? *guli + OFar. pāçak + T. -i*) Büyük lahana (DS, VI, 2192)

gurante: (< ?) Dağlarda yetişen yabancı soğan (DS, VI, 2197)

gurgum: (< ?) Böğürtlen (DS, VI, 2198)

gursalık: (< ?) Bir çeşit ot (DS, VI, 2200)

gurşeyik: (< ?) İlkbaharda bağ ve bahçelerde biten, kavrularak yemeği yapılan bir bitki (DS, VI, 2200)

gurundişi: (< ? *gurun* + *T. dişi*) Bir bitki adı (AVA, 327)

gurya: (< ?), (And. Ağz.: *gulya*, *guya*) 1. Yer elması, 2. Bodur ardıç ağacı (DS, VI, 2194, 2202, 2203)

gut: (< ?) Erken olgunlaşan sık taneli üzüm (DS, VI, 2203)

gübre mantarı: (< *Yun. kopria* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. söbelen mantarı (TBAS, 123)

gübür kaldıran: (< *Yun. kopria* + *T. kaldıran*) Ormanlarda çam gübrelerinin altında çıkan bir çeşit mantar (DS, VI, 2207)

güdek: (< ?) Pelit ağacının meyvesi (DS, VI, 2212)

gül: (< *Far. gul*), (And. Ağz.: *gul*) Gülgiller familyasından, ülkemizde 24 tür ile temsil edilen, kışın yapraklarını döken, dikenli, beyaz, sarı, pembe veya kırmızı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir, *Rosa*, (TS, 1, 902; TBAS, 123; BTS, 261; AAT, 7, 34, 228; DA, 65, 128; EİA, 188, 190; ETA, II, 439; EYA, 48, 176; EYAD, 10, 39; GBAA, 99; GDİAT, 14; Ka.Y.A., 160; KİA, 201, 202; Krş.Y.A., 210, 479; OAAD, 30, 242; SA, 180; TAYA, 17; TİYA, 246; UA, 88)

g l bi: (< *Far. gul b *) Bir çeşit armut. Niğe'de *g l bi armudu* olarak geçer (Eren, 165)

g l armudu: (< *Far. gul + emr d + T. -u*) Kırmızı renkli bir çeşit armut (DS, VI, 2217)

g lbeser: (< *Far. gul + ? beser*) Salatalık, hıyar (DS, VI, 2217)

g lbeşeker: (< *Far. gul-be-şeker*; MBTS, 1, 1108) Koyu kırmızı renkte g l (DS, VI, 2217)

g lburcu tiken: (< *Far. gul + Sans. burç/murç + T. -u + diken*) Yabani g l fidanı (DS, VI, 2217)

gülburnu: (< *Far. gul + T. bur(u)nu*) Yabani g l meyvesi (DS, VI, 2217)

g ldibi: (< *Far. gul + T. dibi*) Tarlalarda biten pancargillerden bir bitki (DS, VI, 2217)

g lfaki: (< *Far. gul + Ar. f kih*; “< *Ar. f kihe* ‘meyve, yemiş’; MBTS, 1, 915”) 20 cm kadar yükseklikte, soğanlı ve pembe iekli bir bitki, *Merendera kurdica*, (TBAS, 124)

gülgiller: (< *Far. gul + T. -giller*) ilek, armut, elma, badem gibi türleri içine alan, ülkemizde 35 cins ve 242 kadar türle temsil edilen, ayrı ta yapraklı iki çeneklilerden,  rneği g l olan, otsu, alımsı ya da ağaçsı bir bitki familyası (TS, 1, 903; BTS, 261)

g lg l : (< *Far. gul + gul + T. - *) Gelincik (DS, VI, 2219)

g lg l m: (< *Far. gul + gul + T. - m*) bk. g lg l  (DS, VI, 2219)

gülhatmi: (< *Far. gul + Ar. hatm *; MBTS, 1, 1109), (And. Ağz.: *g lfatma*) Ebeg mecigillerden, yaprakları geniş ve yuvarlak, çiçekleri büyük ve türlü renklerde olan, çok yıllık otsu bir bitki, *Althaea rosea*, (TS, 1, 903; DS, VI, 2219)

g lhatun: (< *Far. gul + T. hatun*) bk. boynuzlu gelincik (TBAS, 124)

gülibrişim: (< *Far. gul + ebrīşum*) 10 m kadar yükselebilen, tüysü yapraklı, çiçek örtüsü yeşilimtırak, stamenleri soluk pembe renkli, vatanı subtropikal Asya olan ve Kuzeypatı Anadolu'da süs bitkisi olarak yetiştirilen bir ağaççıktır, *Albizia julibrissin*, (TBAS, 124)

güllük: (< *Far. gul + T. -lük*) Eğrelti otu (DS, VI, 2219; TBAS, 124)

gülnar: (< *Far. gul + nār*) Kiraz (DS, XII, 4513)

gülnasir: (< *Far. gul + Ar. nāsir*; “< *Ar. nāsir*; MBTS, 2, 2306”), (And. Ağz.: *gülyasır*) Yabani gül (DS, VI, 2220; 2221)

gülnazik: (< *Far. gul + nāzuk*) Menekşe (DS, VI, 2220)

gülük: (< *ET. kölük*; MBTS, 1, 1111) bk. çiriş (TBAS, 124)

gülük üzüm: (< *T. gülük + üzüm*) Kırmızı renkli bir çeşit üzüm (DS, VI, 2220)

gülür: (< ?), (And. Ağz.: *gülül, küdür*) 1. Bezelye, 2. Mürdümük (DS, VI, 2221; TBAS, 193)

gül üzüm: (< *Far. gul + T. üzüm*) Gül renkli üzüm (DS, VI, 2221)

gülyağı: (< *Far. gul + T. yağı*) İtır çiçeği (DS, VI, 2221)

gümüşdüğme: (< *T. gümüş + düğme*) 20-60 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Tanacetum parthenium*, (TBAS, 125)

günâşık: (< *T. gün < ET. kün + Ar. ‘āşık*) Ayçiçeği (TS, 1, 909)

gün çiçeği: (< *T. gün + çiçeği*) bk. ayçiçeği (TS, 1, 173)

gündoğdu: (< *T. gün + doğdu*) bk. ayçiçeği (BTS, 65)

gündöndü: (< *T. gün + döndü*) Ayçiçeği (TS, 1, 910)

gündüz gülü: (< *T. gündüz < ET. küntüz + Far. gul + T. -ü*) bk. gelincik (TBAS, 125)

gündüzsefası: (< *T. gündüz + Ar. şafā' + T. -sı*) Kahkaha çiçeği (TS, 1, 910)

günebakan: (< *T. güne + bakan*) Ayçiçeği (TS, 1, 910)

güneştopu: (< *T. güneş + topu*) bk. Acem lâlesi (TS, 1, 911)

günetapan: (< *T. güne + tapan*) Ayçiçeği (DS, VI, 2196)

güneyik: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 1, 1118) Hindiba (DS, VI, 2229; TBAS, 125)

gün gülü: (< *T. gün + Far. gul + T. -ü*) Gelincik (DS, VI, 2229)

günlük ağacı: (< *T. günlük + ağacı*) Asya'nın sıcak bölgelerinde (*Styrax*) ve Afrika'da yetişen (*Boswelia*) türlerinden günlük çıkarılan değişik cinsteki ağaçlara verilen ortak ad (TS, 1, 912)

günsü: (< *T. günsü < gün+sü*; MBTS, 1, 1118) İri, yuvarlak, sulu, siyah üzüm (DS, VI, 2230)

gürgen: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 167; Nişanyan, 155), (And. Ağz.: *cürcen, gürgan, gülğan, gülgen*) Gürgengillerden, kışın yaprak döken, Karadeniz kıyılarındaki ormanlarımızda çok yetişen ve kerestesi beğenilen bir ağaç, *Carpinus betulus*, (TS, 1, 913; TBAS, 125; EYA, 170; KIAT, 69, 147, 262, 326)

gürgengiller: (< ? *gürgen + T. -giller*) İki çeneklilerden, çiçek durumları tırtılsı; gürgen, huş, fındık, kızılbaş gibi kerestelik ağaçları içine alan bir familya (TS, 1, 913)

gür üzüm: (< *T. güür + üzüm*) bk. böğürtlen (TBAS, 126)

gürz: (< *Far. gurz*; MBTS, 1, 1121) Yaraları iyileştirmekte kullanılan iri yapraklı bir ot (DS, VI, 2238)

güşad otu: (< *Far. güşād + T. otu*) bk. gentiyane (TBAS, 126)

güvegüve: (< *T. güve + güve*; “< *güve < ET. küye*; MBTS, 1, 1121”) bk. tosbağa otu (TBAS, 126)

güvem eriği: (< *T. güvem + eriği*; “< *gövem*; MBTS, 1, 1065”) bk. akdiken (TS, 1, 915)

güveyfeneri: (< *T. güvey + Yun. phanari + T. -i*; “< *güvey* Eski çağlardan başlayarak kullanıldığını biliyoruz (*küdegü*). Orta Türkçede de *küdegü* olarak geçer. Eski Kıpçakçada *küyegü* biçimi kullanılır. Türkçe **küde-* kökünden –*gü* ekiyle türetildiği anlaşılıyor; Eren, 168”) 30-60 cm yükseklikte, çok yıllık, rizumlu, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Physalis alkekengi*, (TBAS, 126)

güyeği keküğü: (< *T. güvey + ? kekik + T. -i*) bk. güyeği otu

güyeği otu: (< *T. güvey + otu*) Kekik otu, zater (*güyeği keküğü*), (TaS, III, 1889)

güylek cevizi: (< *T. göğelek + Ar. cevz + T. -i*) İri taneli ceviz (DS, VI, 2242)

güz armudu: (< *T. güz < ET. küz + Far. emrūd + T. -u*) bk. alidede (DS, I, 222)

güz çiğdemi: (< *T. güz + çiğdemi*) Sonbaharda çiçek açan, zehirli, acı bir çiğdem, *Colchicum*, (TS, 1, 917; TBAS, 126)

güzdede: (< *T. güz + dede*) Hindiba (DS, VI, 2243)

güzelavrat otu: (< *T. güzel* + *Ar. 'avret* + *T. otu*) Patlıcangillerden, ülkemizde Karadeniz Bölgesi'nde doğal olarak yetişen, 100-150 cm yükseklikte, meyveleri 1-2 cm çapında, parlak siyah renkli, atropin denilen zehirli ilacın çıkarıldığı pis kokulu, çok yıllık, mor çiçekli ve otsu bir bitki, *Atropa belladonna*, (TS, 1, 917; TBAS, 127; BTS, 263; DS, VI, 2243)

güzelhatun çiçeği: (< *T. güzel* + *hatun* + *çiçeği*) bk. nergis zambağı (TS, 1, 917)

güzeloğlan: (< *T. güzel* + *oğ(u)lan*) Yuvarlak kalın kabuklu, sarı renkli bir çeşit üzüm (DS, VI, 2243)

güzgülü: (< *T. güz* + *Far. gul* + *T. -ü*) Kış mevsimine kadar dayanan, geç olgunlaşan bir cins üzüm (DS, VI, 2243)

güzlük buğday: (< *T. güzlük* + *buğday*) Sonbaharda ekilen sert ve koyu renkli bir çeşit buğday (DS, VI, 2244)

-H-

hafızali: (< *Ar. hāfiż* + *öz. is. Ali*) Seyrek taneli, kalın kabuklu, etli ve parlak altın sarısı renginde büyük taneli bir tür üzüm (TS, 1, 924)

habalbilik: (< ?) Yenince bağırsakları bozan bir çeşit ot (DS, VII, 2245)

hacıbalbal: (< *Ar. hacı* + *T. balbal*; "< *Ar. hācc*; TS, 1, 921") Bir çeşit tatlı üzüm (DS, VII, 2248)

hacılar otu: (< *Ar. hacı* + *T. -lar* + *otu*) bk. adamotu (TBAS, 128)

hadimala: (< *Fadime hala* ?) Dereotu (DS, VII, 2250; TBAS, 128)

halayık: (< *Ar. hālā'ik*; MBTS, 2, 1154) Bir çeşit ot (DS, VII, 2257)

Halep çamı: (< öz. is. *Halep* + Ar. *şam'* + T. -i) Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 25 m kadar boylanabilen, deniz seviyesinden 100-150 m kadar yükseklerde yetişen, ülkemizde Kozan civarında görülen bir ağaç türü, *Pinus halepensis*, (BTS, 265)

halevi: (< ?) Bir çeşit ot (DS, VII, 2259)

halfa: (< Ar. *hâlfe* < İbr.) Buğdaygillerden, lifleri ip, çuval ve kâğıt yapımında kullanılan bir bitki, *Sitipa tenacissima*, (TS, 1, 932)

halfat: (< *halfat* < Ar. *hâlfe*) Yabanî armut, ahlat (DS, VII, 2259)

halıdokuyan çiçeği: (< Far. *halı* + T. *dokuyan* + *çiçeği*; “*halı* < EAT. *kalı* < Far. *ķālī*; MBTS, 2, 1155”) Bir çeşit çiçek (DS, VII, 2260)

halıç: (< Ar. *hâlî c*; MBTS, 2, 1156) 1. Yabanî armut, 2. Yer elması (DS, VII, 2260)

halik: (< ?) Domuz otu (DS, VII, 2261)

halofit: (Yun. *Hals*: tuz; *phyton*: bitki) Tuzlu topraklarda, deniz kıyılarında yetişen bitkiler (BTS, 266)

halsaçağı: (< Far. *halı* + T. *saçağı*) Büyük, beyaz, şapka gibi kısmı saçaklı olan bir çeşit mantar (DS, VII, 2261)

halus otu: (< ?) Bir çeşit ot (DS, VII, 2262)

halvan: (< ?) Çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Boyu 4 metreye kadar erişebilir. Kuzey ve Doğu Anadolu bölgelerinin dağ çayırlarında yetişir. Bu ad Hamsiköy-Trabzon'da kullanılmaktadır, *Xanthogalum purpurascens*, (TBAS, 128; DS, VII, 2262)

hamdakuka: (< ?) Böğürtlen (DS, VII, 2266; TBAS, 128)

hamı tatlı: (< *Far. hām + T. -ı + tatlı*), (And. Ağz.: *hamtatlı*) Yeşili çok, hafif pembe renkli, toparlak bir çeşit erik (DS, VII, 2267; DS, VII, 2269)

hamıza: (< *Ar. hāmī ze*) Kökünden çıkarılan sütü, karın ağrısı ve sıtmaya iyi gelen, karpuz yaprağına benzer yaprakları olan bir çeşit bitki (DS, VII, 2267)

hamofta: (< ?) Yaban çileği (DS, VII, 2268)

hamur kesen: (< *Ar. hāmīr + T. kesen*) Dikenli yabani bir çeşit bitki (DS, VII, 2270)

hamzan kökü: (< *Ar. hāmzan + T. kökü*) Yağı ilaç olarak kullanılan, sarmaşığa benzeyen bir çeşit bitki (DS, VII, 2270)

hanaylı: (< *Yun. anoi + T. -lı*; “< *hanay* < *Yun. anoi*; MBTS, 2, 1170; Eren, 172”), (And. Ağz.: *hamaylık*) 1. Ufak buğday, 2. Ebegümece (DS, VII, 2264, 2271; TBAS, 128)

hançer çiçeği: (< *Far. hancer + T. çiçeği*) Çiçekleri hançer sapını andırdığı için Latin çiçeğine verilen bir ad (TS, 1, 940)

hanımağzı: (< *T. hanım + ağ(ı)zı*) Aslanağzı çiçeği (DS, VII, 2274)

hanımeli: (< *T. hanım + eli*) Hanımeligillerden, ülkemizde 7 doğal türle temsil edilen, tırmanıcı, çok yıllık, kışın yaprak döken, korularda, çalılıklarda yetişen, beyaz, sarı veya kırmızı çiçekli, güzel kokulu bir bitki, *Lonicera caprifolium*, (TS, 1, 941; TBAS, 129; BTS, 267)

hanımeligiller: (< *T. hanım + eli + -giller*) İki çeneklilerden, örneği hanımeli olan bir bitki familyası (TS, 1, 941)

hanımkirpiği: (< *T. hanım + T. kirpiği*) Kasımpatı (DS, VII, 2274)

hanımyaması: (< *T. hanım* + *T. yaması*) Dulavrat otu (DS, VII, 2274; TBAS, 129)

hanzal: (< *Ar. ħanžal*) Ebûcehil karpuzu veya acı hıyar denen bitki (MBTS, 2, 1175; TBAS, 129)

hapkesen: (< *Ar. ħabb* + *T. kesen*) Sancı geçirmek için kullanılan acı bir ot (DS, VII, 2280)

haptutan: (< *Ar. ħabb* + *T. tutan*) Yaprakları kaynatılarak içilen ve bağırsak bozukluğu hastalığına iyi gelen bir çeşit bitki (DS, VII, 2281; OAAD, 244)

har: (< *Far. ħar*) Diken (KİA, 211)

hardal: (< *Ar. ħardel*; Nişanyan, 161) Turpgillerden 100-150 cm yükseklikte, sarı çiçekli, deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki, *Brassica nigra*, (TS, 1, 946; Gaz.A., III, 390)

hardal otu: (< *Ar. ħardel* + *T. otu*) 20-60 cm yükseklikte, bir yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Sinapid arvensis*, (TBAS, 129)

hardalsı: (< *Ar. ħardel* + *T. -sı*) Uzun iki çenetli meyve (TS, 1, 946)

harım: (< ?) Bodur, dikenli yaprakları olan palamut ağacı (DS, VII, 2289)

harnup: (*Ar. ħarrūb/ħarnūb* ~ *Aram. ħarrūb*; Nişanyan, 162) Keçiboynuzu (TS, 1, 950)

harsı: (< ?) Çalı fasulyesi (DS, VII, 2295)

hart: (< *T. hart*) Havuç (DS, VII, 2295)

hartlak: (< *T. hartlak*) Ceviz ağacına benzeyen kırmızı renkte, kırmızı meyvesi olan bir çeşit ağaç (DS, VII, 2296)

hartlap: (< *T. hartlap*), (And. Ağz.: *hatlap, hortlap*) 1. Ak gürgene benzer meşe ağacı, 2. Kocayemiş ağacı ve meyvesi (DS, VII, 2296, 2306, 2414)

has: (< *Ar. ḥāśś*; Nişanyan, 162), (And. Ağz.: *ḥaz*) Marul (DA, 87, 97, 119, 158; UA, 113)

hasanı: (< öz. *is. Hasan* + *Ar. -î*) Bir çeşit üzüm (EYAD, 51)

Hasankeyf tütünü: (< öz. *is. Hasankeyf* + *T. tütünü*) bk. deli tütün (TBAS, 130)

hasbaldırcan: (< *Ar. ḥāśś* + *bāḍincān* < *Far. bāḍingān*) Patlıcan (DS, VII, 2298)

hasmihan: (< *Far. ḥāsm-ı ḥān*) Dağlarda yetişen, fındıktan küçük, kırmızı meyvesi olan bir çeşit ağaç (DS, VII, 2300)

hasekiküpesi: (< *Ar. haseki* + *T. küpesi*; “*haseki* < *Ar. ḥāśśa*’nın Farsça mastar eki almış şekli *ḥāśśagī* ; MBTS, 2, 1193; TS, 852”) Düğün çiçeğigillerden bir süs bitkisi, *Aquilegia*, (TS, 1, 951)

hasır otu: (< *Ar. ḥāśīr* + *T. otu*) Hasır otugillerden, bataklıklarda yetişen düz, ince uzun ve dayanıklı olan yaprakları kıtık yapmaya, hasır ve zembil örmeye yarayan bir saz, zembil otu, semerci sazi, su kamışı, kofa, kiliz, *Typa*, (TS, 1, 952)

hasır otugiller: (< *Ar. ḥāśīr* + *T. otu* + *-giller*) Su kıyılarında yetişen, örneği hasır otu olan bir bitki familyası (TS, 1, 952)

hasret çiçeği: (< *Ar. ḥasret* + *T. çiçeği*) Dam koruğu bitkisi, *Senpervivum, crassulaceae*, (DS, VII, 2300)

haşhaş: (< *Ar. haşhāş*) Gelincikgillerden, 1-1,5 m boyunda, bir veya çok yıllık, büyük ve kırmızı çiçekli, kapsüllerinden afyon, tohumlarından yağ çıkarılan otsu bir kültür bitkisi, *Papaver somniferum*, (TS, 1, 954; TBAS, 130; BTS, 268; KBAYA, 145; KYA, 33; SA, 137)

haşlama: (< *T. haşlama*) 1. Tütün fidesi, 2. Taze börülce (DS, VII, 2304)

hathul: (< ?) Bir çeşit üzüm (DS, VII, 2305)

hatmi: (< *Ar. ħatmi*) Ebegümeçigillerden, bir veya çok yıllık, tüylü, genellikle büyük, beyaz, sarı veya kırmızı çiçekli, bazı cisimlerinin kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık, otsu bir süs bitkisi, *Althaea officinalis*, (*ağaç küpesi*), (TS, 1, 957; TBAS, 131; DS, VII, 2389; DA, 144, 159)

hatunmemesi: (< *T. hatun + memesi*) bk. hatunparmağı (DS, VII, 2307)

hatunparmağı: (< *T. hatun + parmağı*) Uzun, beyaz bir çeşit üzüm (*hatunmemesi*), (DS, VII, 2307)

hatuntuzluğu: (< *T. hatun + tuzluğu*) bk. karamuk (TBAS, 131)

havacıva: (< *hava + cıva* “adlandırma sebebi bulunamamıştır”; MBTS, 2, 1211) Sığırdiligillerden, 10- 30 cm yükseklikte, tüylü, mavi çiçekli, Akdeniz bölgesinde yetişen ve köklerinden kırmızı boya elde edilen, çok yıllık, otsu bir bitki, *Alkanna tinctoria*, (TS, 1, 959; TBAS, 131; BTS, 268; DS, VII, 2350)

havaotu: (< *Ar. hevā + T. otu*) Vücudun fazla ateşini almaya yarayan sabun köpüğü biçiminde bir çeşit bitki, sabun çiçeği (DS, VII, 2309)

havazla: (< ? *havaz + T. -la*), (And. Ağz.: *havaza*) Zeytin yaprağı gibi yaprakları olan, Aralık ayında beyaz çiçek açan bir çeşit Akdeniz Bölgesi bitkisi (DS, VII, 2310)

havıt otu: (< *Far. hāvut + T. otu*; “< *Far. hāvut*; TS, 863”) Sazlık ve bataklıklarda yetişen, semer ve hasır yapılan ot (DS, VII, 2311; KMYA, 238)

havlıcan: (< *Far. hāvlincān*; Nişanyan, 164) Zencefilgillerden, aynı adla anılan kök sapları baharat olarak kullanılan ıtrlı bir bitki, *Galanga officinalis*, (TS, 1, 962)

havsak: (< ?) Kestane (DS, VII, 2312)

havuç: (< *Far. hevīc*; Nişanyan, 164) Maydanozgillerden, taç yaprakları beyaz, pembemsi ya da sarı renkli, koni biçimindeki etli kökü için sebze olarak yetiştirilen iki yıllık otsu bir kültür bitkisi, *Daucus carota*, (*yeregeçen, pürçüklü*), (TS, 1, 963; BTS, 269; DS, VII, 2351; AAT, 43; Gaz.A., III, 395)

havvaanaeli: (< öz. *is. Havva + T. ana + eli*) Küçük beyaz çiçekli bir yıllık bitki, *Anastatica hierochuntia*, (TS, 1, 963)

havzal: (< ?) 1. Su yosunu, 2. Mısır yaprağı (DS, VII, 2314)

hayır: (< *Ar. ḥayr*), (And. Ağz.: *hayyır*) İncir (DS, VII, 2317)

haylan kabağı: (< ? *haylan + T. kabağı*) Asma kabağı (DS, VII, 2319)

hazık: (< *Ar. ḥāzık*) Ham dut (DS, VII, 2322)

hebil: (< *Ar. ḥabl*; MBTS, 2, 1130) 1. Genellikle uçurumlarda bulunan, kayaların üstüne yapışan bir çeşit sarmaşık, 2. Bir çeşit armut (DS, VII, 2324)

helep şalgamı: (< öz. *is. Halep + Far. şalgam + T. -i*) Yer elması (DS, VII, 2331)

helgog: (< ?) Yabani bir dağ yemişi (KBAYA, 194)

helis: (< ?) Sütlü bir çeşit ot (DS, VII, 2334)

helvacı çöveni: (< *Ar. ḥalvā + T. cı + ? çöven + T. -i*) bk. çöven (TBAS, 132)

helvacı kabağı: (< *Ar. ḥalvā + T. cı + kabağı*) Kabakgillerden, tatlısı yapılan dışı boz, içi sarı renkli, sürünücü, tırmanıcı, tek yıllık, iri bir kabak türü, *Cucurbita maxima*, (*kestane kabağı*), (TS, 1, 977; BTS, 271)

helvacı kökü: (< *Ar. ḥalvā + T. cı + kökü*) bk. çöven (TS, 1, 977)

hemil: (< ?) Bir çeşit sarmaşık (TaS, III, 1911)

hercaî menekşe: (< *Far. hercā'î + Far. benefşe*) Menekşegillerden, mor, sarı, beyaz renkte, menekşeye benzer çiçekleri olan, bir yıllık bir bitki, *Viola tricolor*, (*alaca menekşe*), (TS, 1, 980)

herdemtaze: (< *Far. her + dem + tāze*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 220)

herdidik: (< *Far. her + T. didik*) Uçlarında yeşil yaprakları olan uzun saplı bir çeşit ot (DS, VII, 2342)

hergolik: (< ?) Açık mavi çiçekli, kökündeki yumruları yenilen bir çeşit ot (DS, VII, 2344)

herim: (< *Ar. herî m*; MBTS, 2, 1247) Domates (DS, VII, 2345)

hernük: (< ?) Dikenler arasında bulunan, yumuşak kabuklu, fındığa benzer bir çeşit yemiş (DS, VII, 2347)

heses: (< ?) Mercimek (DS, VII, 2348)

heşdan: (< *heşdan < Far. heşt*) Yenilen bir çeşit ot (DS, VII, 2349)

hevek: (< *hevenk < Far. āveng* “asılı şey, sarkık, salkım”; Nişanyan, 168), (And. Ağz.: *hevg, hev*) 1. Kara üzüm, 2. Fasulye (DS, VII, 2350)

hev hulma: (< ?) bk. aklar ot (TBAS, 133)

hevlek: (< *evlek*) Ağaç köklerinde yetişen bir çeşit mantar (DS, VII, 2351)

heylül: (< ?) Kuşkonmaz otu (DS, VII, 2354)

hezaren: (< *Far. hezār-reng*; MBTS, 2, 1255) *Delphinium* türlerine verilen genel ad. Yaprakları parçalı, otsu, bir veya çok yıllık, mor, beyaz veya sarı çiçekli bitkiler (TBAS, 133)

hezertere: (< *Far. hezār + tara*) Dereotu (DS, VII, 2356)

hılca: (< ?) Taze mısır (DS, VII, 2358)

hılhl: (< *hıl + hıl*) Tohumunda santonin maddesi bulunan bir ot (DS, VII, 2358)

hılтан: (< ?) Top durumundaki çiçekleri kuruduktan sonra sapları kürdan olarak kullanılan yabanî bir bitki (TS, 1, 986)

hınt: (< ?) Arpa (DS, VII, 2366)

hırçan: (< ?) Ham kavun (DS, VII, 2368)

hırhındilik: (< ?) Dağlarda, tarlalarda yetişen, yenilir bir çeşit ot (DS, VII, 2369)

hırhır: (< *hır + hır*) Kürdan olarak kullanılan bir çeşit ot (DS, VII, 2369)

hırladız: (< ?) Sarmısak (DS, VII, 2371)

hırnik: (< ?) Kara hurma (DS, VII, 2371; TBAS, 134)

hırtanış: (< *hırt* “ses taklidi” + *T. -anış*) Siyah, ekşi, uzun bir çeşit üzüm (DS, VII, 2372)

hırtı: (< *hırtı* < *hırt*) Küçük kavun, karpuz (DS, VII, 2373)

hışdenep: (< ?) Yazın yetişen, sulu bir çeşit elma (DS, VII, 2376)

hıdır: (< *Erm. ħosor*; Eren, 178) Olgunlaşmamış kavun (DS, XII, 4518)

hıta: (< *Ar. ħitta*; MBTS, 2, 1263) İnce, uzun ve üzerinde uzunlamasına çizgiler olan açık yeşil renkte bir çeşit hıyar (DS, VII, 2380)

hıtır: (< *hıtır* “ses taklidi”; MBTS, 2, 1263) 1. Çam ağacı, 2. Koyu yeşil renkte yaprakları olan kokulu bir çeşit çiçek (DS, VII, 2380)

hıyar: (< *Far. ħiyār*; MBTS, 2, 1263; Nişanyan, 170) Kabakgillerden, uzun, iri meyveli, sürüngen, bir yıllık otsu bitki, *Cucumis sativus*, (*salatalık*), (TS, 1, 990; BTS, 275; AVA, 209; DA, 88; Erz.İ.A., III, 172; GDİAT, 84; KİAT, 106; KMYA, 59; Krş.Y.A., 250)

hıyarcık: (< *Far. ħiyār + T. -cık*) bk. eşek hıyarı (TBAS, 134)

hıyar dücük: (< *Far. ħiyār + ? dücük*) Bitki taze döneminde hıyar (*salatalık*) gibi kokmaktadır. Bu sebeple bölge söyleyişiyle “hıyar” adını almıştır, *Trifolium resupinatum*, (*Duran, 223-229*)

hıyarlama: (< *Far. ħiyār + T. -lama*) Ham kavun, kelek (DS, VII, 2381)

hıyarşembe: (< *Far. ħiyār-şenber*) Baklagillerden, siyah renkte olan meyvelerinin içinde çekirdeklerden başka, hekimlikte kullanılan bir öz bulunan bitki, *Cassia fistula*, (*Hint hıyarı*), (TS, 1, 990)

Hicaz buğdayı: (< *öz. is. Hicaz + T. buğdayı*) Beyaz ve büyük taneli bir çeşit buğday (DS, VII, 2383)

hilal otu: (< *Ar. hilāl + T. otu*) Diş otu, *Ammi visnaga*, *Umbelliflorae*, (DS, VII, 2384; TBAS, 134)

hiliça: (< ?) Taze mısır (DS, VII, 2384)

hilik: (< ?) İncir ağacı (DS, VII, 2384)

hilit: (< Ar. *hilti t*), (And. Ağz.: *hilitik, hitik*) Fena kokulu bir çeşit zamk, şeytan teresi (Devellioğlu, 371; TBAS, 134, 135)

hindiba: (< Ar. *hindibā*; Eren, 178; MBTS, 2, 1274) Birleşikgillerden, 20-100 cm kazık köklü, mavi çiçekli, yaprakları haşlanarak salata gibi yenilebilen, birkaç yıllık otsu bir bitki, *Cichorium endivia*, (TS, 1, 996; TBAS, 134)

hindibahar: (< Ar. *hindibā*) bk. hindiba (TBAS, 135)

Hindistan cevizi: (< öz. is. *Hindistan* + Ar. *cevz* + T. -i) Palmiyegillerden, tropikal bölgelerde yetişen bir ağaç ve bu ağacın portakaldan büyük, çok sert kabuklu yemişi, *Cocos nucifera*, (TS, 1, 996)

Hindiye: (< öz. is. *Hindiyye*) Kene otu, *Ricinus communis Euphorbiaceae*, (DS, VII, 2386)

hingic: (< ?) Kestane (DS, VII, 2387)

Hint armudu: (< öz. is. *Hint* + Far. *emrūd* + T. -u) Mersingillerden, sıcak bölgelerde yetişen, meyvesi yenen, tahtası sert bir ağaç, *Psidium*, (TS, 1, 996)

Hint bademi: (< öz. is. *Hint* + Far. *bādām* + T. -i) Kakao (TS, 1, 996)

Hint baklası: (< öz. is. *Hint* + Ar. *bākilā* + T. -sı) Hint yağı ağacı, kene otu (TS, 1, 996)

Hint bezelyesi: (< öz. is. *Hint* + Yun. *bizélia* < İt. *piselli* + T. -si) Baklagillerden, sıcak ülkelerde yetişen, tohumları fasulyeye benzeyen bir bitki (TS, 1, 996)

Hint biberi: (< öz. is. *Hint* + Yun. *pipéri* + T. -i) Kırmızı biber (TS, 1, 996)

Hint çiçeği: (< öz. is. *Hint* + *T. çiçeği*) Hindistan'a özgü bir tür çiçek (TS, 1, 996)

Hint darısı: (< öz. is. *Hint* + *T. darısı*) Buğdaygillerden, doğu ülkelerinde ekilen, taneleri yenilen, darıya benzeyen bir bitki, *Sorghum vulgare*, (TS, 1, 996)

Hint fıstığı: (< öz. is. *Hint* + *Ar. fustuğ* + *T. -i*) Kürkas (TS, 1, 997)

Hint fulü: (< öz. is. *Hint* + *Ar. fül* + *T. -ü*) Beyaz renkli bir nilüfer türü, *Nelubrium*, (*Mısır fulü*), (TS, 1, 997)

Hint hıyarı: (< öz. is. *Hint* + *Far. hıyār* + *T. -i*) Hıyarşembe (TS, 1, 997)

Hint hurması: (< öz. is. *Hint* + *Far. hürmā* + *T. -si*) Palmiyegillerden, taze filizleri Hindistan'da sebze gibi yenen, meyvesinden reçel yapılan çok sert bir ağaç, *Borrassus*, (TS, 1, 997)

Hint inciri: (< öz. is. *Hint* + *Far. encīr* + *T. -i*) Frenk inciri (TS, 1, 997)

Hint kamışı: (< öz. is. *Hint* + ? *T. kamuş* + *T. -i*) Bambu (TS, 1, 997)

Hint keneviri: (< öz. is. *Hint* + *Yun. kannavi* + *T. -i*) Yapraklarından esrar elde edilen bir tür kenevir, *Cannabis sativa*, (TS, 1, 997)

Hint kestanesi: (< öz. is. *Hint* + *Yun. kastania* + *T. -si*) At kestanesi (TS, 1, 997)

Hint kirazı: (< öz. is. *Hint* + *Yun. kerasi* + *T. -i*) Sumak familyasından, sıcak ülkelerde yetişen, zeytin büyüklüğünde yenilir bir meyvesi olan büyük bir ağaç, mango, *Mangifera domestica*, (TS, 1, 997)

Hint leylâğı: (< öz. is. *Hint* + *Ar. leylāk* + *T. -i*) bk. yalancı tespah ağacı (TBAS, 135)

Hint pamuğu: (< öz. is. *Hint* + *Far. panbuğ* + *T. -u*) Hindistan'a özgü bir pamuk türü (TS, 1, 997)

Hint pirinci: (< öz. is. *Hint* + *Far. birinc* + *T. -i*) Buğdaygillerden, Hindistan ve Etiyopya'da yetiştirilen, taneleri pirinç yerine kullanılan bir bitki (TS, 1, 997)

Hint portakalı: (< öz. is. *Hint* + *Fr. portugal* + *T. -i*) bk. ayı elması (TBAS, 135)

Hint safranı: (< öz. is. *Hint* + *Ar. za'ferān* + *T. -i*) Zerdeçal (TS, 1, 997)

Hinttaş: (< öz. is. *Hint* + ? *taş*) bk. Hint yağı ağacı (TBAS, 135)

Hint yağı ağacı: (< öz. is. *Hint* + *T. yağı* + *ağacı*) İki çeneklilerden, tropik bölgelerde 8-10 m yüksekliğe ulaşabilen, çok yıllık, parçalı yapraklı, tohumlarından zehirli yağ elde edilen, otsu ya da çalı formundaki bitkiler, *Ricinus communa*, (TS, 1, 997; TBAS, 135; BTS, 279)

hiren: (< ?) İnce, uzun yapraklı, kökü pancara benzer ve hardal yerine kullanılan bir çeşit ot (DS, VII, 2388)

hitiri: (< ?) Bir çeşit erik (DS, VII, 2389)

hobban: (< ?) Bir çeşit dikenli ot (DS, VII, 2390)

hocalar yemişi: (< *Far. hāce* + *T. -lar* + *yemişi*) Taşlık yerde yetişen, kırmızı kiraza benzer meyveleri olan bir çeşit küçük ağaç (DS, VII, 2390)

hodan: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 178) Hodangillerden, çiçekleri hekimlikte kullanılan ve kökü kavru olarak yenilen, 30-60 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu, batıcı, tüylü ve açık mavi çiçekli bir bitki, *Borago officinalis*, (TS, 1, 1001; TBAS, 135; DS, VII, 2392)

hodangiller: (< ? *hodan* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, yaprakları almaşlı ya da nadiren karşılıklı dizilişli, çiçekleri genellikle er dişi, fındıksı ya da nadiren eriksi meyveleri

olan, ülkemizde 32 cins ve 275 kadar türle temsil edilen, üzeri sert dikenlerle kaplı otsu ve ağaçsı bitkiler familyası (TS, 1, 1001; BTS, 282)

hodayı armudu: (< *Far. ħodā + Ar.-î + Far. emrūd + T. -u*) Yazın yetişen sulu armut (DS, VII, 2392)

hoduk: (< ?) Yeşil kabuklu fındık (DS, VII, 2393)

hohalak: (< ? *hoh + T. -alak*) Açmamış gonca (DS, VII, 2394)

holis otu: (< ? *holis + T. otu*) Ekin tarlalarında biten, hayvan yemi olarak kullanılan bir çeşit ot (DS, VII, 2396)

Hollanda kavağı: (< *öz. is. Hollanda + T. kavağı*) bk. akkavak (TS, 1, 61)

holos: (< ?) Kökü derine inen, tarlalarda yetişen bir çeşit yonca (DS, VII, 2397)

holoz: (< ?) Mor, beyaz ve sarı çiçek açan, bir metre boyunda ağaç (DS, VII, 2398)

holusu: (< ?) Kestane (DS, VII, 2398)

hopan: (< ?) Bir çeşit erik, bardacık eriği (DS, VII, 2405)

hoppak: (< *hoppak < hop*), (And. Ağz.: *hupbak*) Portakal (DS, VII, 2444)

horozbudağı: (< *Far. ħurōs + T. budağı*; “< *Far. ħurōs*; Eren, 180; Nişanyan, 174”) Siyah renkli, kalın kabuklu, büyük çekirdekli bir çeşit üzüm (DS, VII, 2412)

horozcuk otu: (< *Far. ħurōs + T. cuk + otu*) Turpgillerden, eskiden kuduzun ilacı sanılan ıtırılı bir dağ bitkisi, *Lepidium campestre*, (*yaban teresi*), (TS, 1, 1004)

horoz fasulyesi: (< *Far. ħurōs + Yun. fasulia + T. -si*) Bir tür fasulye (TS, 1, 1004)

horozgözü: (< *Far. ħurōs + T. gözü*) Maydanozgillerden, baharda açan, beyaz veya pembe çiçekli bir bitki, *Seseli tortuosum*, (TS, 1, 1004; DS, VII, 2412)

horoz gülü: (< *Far. ħurōs + Far. gul + T. -ü*) bk. keklikgözü (TBAS, 135)

horoz ibiği: (< *Far. ħurōs + T. ibiği*) Horoz ibiğigillerden, kırmızı çiçekleri horoz ibiğini andıran, bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir süs bitkisi, *Amaranthus*, (TS, 1, 1004; TBAS, 135)

horoz ibiğigiller: (< *Far. ħurōs + T. ibiği + -giller*) Ispanakgiller takımından, örneği horoz ibiği olan, yaprakları almaşlı ya da karşılıklı dizilişli, çiçekleri er dişi, çanak yaprakları 3-5 tane, taç yaprakları olmayan, ovaryum üst durumlu, aken, kapaklı kapsül, fındıksı ya da bakka tipi meyveleri bulunan, ülkemizde bir cins ve dokuz türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu, nadiren çalı ya da ağaçsı bitkiler (TS, 1, 1004; BTS, 286)

horoz karası: (< *Far. ħurōs + T. karası*), (And. Ağz.: *ħoruz karası*) Bir çeşit üzüm (TS, 1, 1004; GDİAT, 291)

horozkursağı: (< *Far. ħurōs + T. kursağı*) Bir çeşit ot (DS, VII, 2412)

horoz mantarı: (< *Far. ħurōs + Yun. manitari + T. -i*) Yenilebilen bir cins mantar, *Cantherellus cibarius*, (TS, 1, 1004)

horozyüreği: (< *Far. ħurōs + T. yüreği*), (And. Ağz.: *horizüré, horuzyüreği*) Keklik yumurtası büyüklüğünde bir çeşit üzüm (DS, VII, 2411)

hostu: (< ?) Taze mısır (DS, VII, 2416)

hoş: (< *Far. ħōş*; MBTS, 2, 1287) Tatlı limon (DS, VII, 2416)

hoşkuran: (< *Far. ħōṣ + T. kuran*), (And. Ağz.: *haşran, haşuran, hoşuran*) Tarlalarda yetişen, çiçekleri ve dalları ıspanak gibi pişirilen, bir yıllık, otsu bir bitki, *Amaranthus lividus*, (TS, 1, 1006; DS, VII, 2304; 2416; 2417; DS, VII, 2446; AA, 141)

hoşulga: (< *hoşurğa < hoşur* “ses taklidi”) Lahana (DS, VII, 2417)

hoşvaran: (< *Far. ħōṣ + T. varan*) bk. hoşveren (DS, VII, 2417)

hoşveren: (< *Far. ħōṣ + T. veren*) Ispanağa benzer bir çeşit ot (DS, VII, 2417)

hozan: (< *Erm. ħozan*; MBTS, 2, 1290) Tarlada kendi kendine biten uzun bir çeşit ot (DS, XII, 4519)

hölemez: (< *höle-mez* ?) Mavi çiçekleri ve sedefe benzeyen yaprakları olan, beyaz renkli deve diken bitkisi (DS, VII, 2430)

höllük: (< *T. (h)öl+lük*), (And. Ağz.: *holluk, höllek*) 1. Küçük kavun, karpuz, 2. Pancar (DS, VII, 2397, 2430)

hömbeles: (< ?) Mersin bitkisi ve meyvesi (DS, VII, 2432)

höngül: (< ?) 1. Patates, 2. Yer elması, 3. Pancar, 4. Şalgam (DS, VII, 2433)

hözmür: (< ?), (And. Ağz.: *hazmur, hormuz, hozmur, kozmur*) Patates (DS, VII, 2440; DS, VIII, 2946; DS, XII, 4520)

hukar: (< ?) Tohumu dövülüp toz hâline getirilerek çocuklara uyku vermesi için yedirilen tarakotu (DS, VII, 2441)

humma otu: (< *Ar. ħummā + T. otu*) Sedef otu (DS, VII, 2443)

hunk: (< ?) Günlük ağacı (DS, VII, 2443)

hurma: (< *Far. ħurmā* yemiş; Nişanyan, 176), (And. Ağz.: *firma, furma, humma, ħurma*) Palmiyegillerden, 30 m kadar yükselebilen ve kışın yaprak dökmeyen, eski çağlardan beri meyvesi için Kuzey Afrika'da kültürü yapılan bir bitki, *Phoenix dactylifera*, (TS, 1, 1010; TBAS, 136; DS, V, 1857; DS, V, 1880; ADYA, 236; DA, 159; EİA, 188; Ka.Y.A., 274; KBAYA, 88, 195; KİAT, 283; OAAD, 55; SA, 193; STİAT, 8)

hurma eriği: (< *Far. ħurmā + T. eriği*) bk. karahurma (TBAS, 136)

hurma üzümü: (< *Far. ħurmā + T. üzümü*) İri taneli, iri çekirdekli, ince kabuklu, beyaz bir çeşit üzüm (DS, VII, 2445)

huş: (< ? *huş*; Nişanyan, 176) Gürgengillerden, kışın yapraklarını döken, kerestelik bir ağaç cinsi, *Betula*, (TS, 1, 1010; TBAS, 136)

huş ağacıgiller: (< ? *huş + T. ağacı + -giller*) Bir evcikli, yaprakları almaşlı ve yapraklarını döken, çiçekleri tek eşeyli, ovaryum alt durumlu, meyveleri fındıksı ya da kanatlı fındıksı tipte, ülkemizde beş cins ve on iki türle temsil edilen bir familya (BTS, 287)

hüddüdü: (< ?) bk. gelincik (TBAS, 136)

hülek: (< ?) Domates (DS, VII, 2449)

hülü: (< *Far. hulū*; Eren, 182) Bir çeşit şeftali (DS, VII, 2449)

hülübü: (< *Ar. hülb + -î*) Taze fasulye (DS, VII, 2449)

hünnap: (< *Ar. 'unnāb*), (And. Ağz.: *ginnap*) Hünnapgillerden, yenilen meyvesi için özellikle Batı ve Güney Anadolu'da yetiştirilen, kışın yapraklarını döken, 5-10 m yükseklikte, dikenli ve çiçekleri sarı bir ağaççık, *Zizyphus jujuba*, (TS, 1, 1014; TBAS, 137; BTS, 290; DS, VI, 2050)

hünnapgiller: (< Ar. 'unnāb + T. -giller) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, örneği hünnap olan ve sıcak ülkelerde yetişen bir bitki familyası (TS, 1, 1014)

hünük: (< ?) Gelincik çiçeği (DS, VII, 2450)

hürle: (< kökenini bilmiyoruz; Eren, 182) Bir cins burçak (TS, 1, 1014; TaS, III, 1932)

hürmiye: (< ?) Sarı erik (DS, VII, 2451)

hüryemez: (< Ar. *hurr* + T. *yemez*) Bir çeşit elma (TS, 1, 1014)

hüsniyusuf: (< Ar. *hüsn-i Yūsuf*) Karanfilgillerden, 60-70 cm yükseklikte, bazı türleri bahçelere süs olarak dikilen, çok yıllık, pembe çiçekli ve otsu bir bitki, *Dianthus barbatus*, (TS, 1, 1015; TBAS, 137)

hüzmün: (< ?) Patates (DS, VII, 2453)

-I-

ıhlamur: (< Yun. *flamuri* ~ ? OLat. **flammula* < *flamma*; Nişanyan, 178; < Yun. *flamuri*; Eren, 183), (And. Ağz.: *fambur*, *felembur*, *filambur*, *ıhlambur*, *ıhlamur*, *ilamur*, *illamur*, *uhlamur*) Ihlamurgillerden, kışın yapraklarını döken, kerestesi beğenilen, sarımsı veya beyazımsı çiçekli, büyük bir gölge ağacı, *Tilia*, (TS, 1, 1017; TBAS, 106, 107, 138; BTS, 291; DS, V, 1833; DS, VII, 2517, DS, XI, 4031; DS, XII, 4503; AA, 141; Erz.İ.A., III, 180)

ıhlamurgiller: (< Yun. *flamuri* + T. -giller) İki çeneklilerden, örneği ıhlamur ağacı olan, yaprakları almaşlı dizilişli, her dem yeşil ya da yapraklarını döken, çiçekleri er dişi, nadiren tek eşeyli, ışınsal simetrikli, çanak ve taç yaprakları beş parçalı, bazen taç yaprakları olmayan, ovaryum üst durumlu, bakka, eriksi ya da fındıksı tip meyveleri olan, çiçekleri çay gibi içilebilen, ülkemizde iki cins ve beş türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, ağaç, çalı, nadiren de otsu bitkiler (TS, 1, 1017; BTS, 292)

ıhlğ: (< ?) Bir çeşit saz (DS, VII, 2460)

ıhnaz: (< ?) Ekin tarlalarında biten, karanfilgillerden, çiçeği pembe mor renkli zararlı bir bitki (DS, VII, 2461)

ılamık: (< ?) Ayrık cinsinden bir çeşit ot (DS, VII, 2464)

ıldırangıç: (< ?) Dağlarda yetişen, yenilebilir bir çeşit bitki (DS, VII, 2465)

ılgın: (< *T. ılgın*; Eren, 183), (And. Ağz.: *yılgın, yılgın, yılgun*) Ilgıngillerden, Akdeniz bölgesinde yetişen, beyaz veya pembe çiçekli bir ağaç veya ağaççık cinsi, *Tamarix*, (TS, 1, 1018; TBAS, 138; DS, XI, 4269; TaS, VI, 4582)

ılgıncar: (< *kökenini bilmiyoruz. Türkçe ılgın* sözüyle birleştirilmesi yanlıştır; Eren, 183) Kuş kirazı (TS, 1, 1018)

ılgıngiller: (< *T. ılgın + -giller*) Örnek bitkisi ılgın olan, ayrı taç yapraklı iki çenekli bitkiler familyası (TS, 1, 1018)

ımık acı: (< ? *ımık + T. acı*) Bir çeşit ot (DS, VII, 2474)

ıncak: (< ?) Kara erik (DS, VII, 2477)

ıncalız: (< ?) Turşusu yapılan bir tür küçük yaban soğanı (TS, 1, 1019)

ıncık: (< ?) Ceviz (DS, VII, 2477)

ıngıldana: (< ?) Hasta diş etlerini kanatarak tedavi etmeye yarayan bir çeşit ot (DS, VII, 2478)

ırbam: (< ?) Yulaf (DS, XII, 4522)

ırhak: (< ?), (And. Ağz.: *ırhah*) Leylak ağacı (DS, VII, 2485)

ırkı: (< ?) Yonca (DS, VII, 2487)

ırmık: (< *T. ermik* ?) Olgun meyve (DS, VII, 2488)

ırnık gordoş: (< ? *ırnık* + *gordoş*) Bir çeşit patates (DS, VII, 2488)

ısırgan: (< *T. ısır-gan*; MBTS, 2, 1322) Isırgangillerden, 50-150 cm yükseklikte, her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırılınca karınca asidi denilen çok kaşındırıcı bir madde çıkartan, bir veya çok yıllık otsu bitkiler, *Urtica*, (TS, 1, 1021; TBAS, 139; BTS, 293; DS, II, 670; DS, VII, 2491; DS, X, 3615; AA, 100; Erz.İ.A., III, 185, 279)

ısırgangiller: (< *T. ısır-gan* + *-giller*) İki çeneklilerden, örneği ısırgan otu olan, yaprakları almaşlı ya da karşılıklı dizilişte, gövde ve yapraklarında yakıcı tüyler taşıyan, çiçekleri tek ya da iki eşeyli olan, ovaryum üst durumlu, aken ya da eriksi tipi meyveleri olan, ülkemizde iki cins ve dokuz türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı, nadiren ağaç formundaki bitkiler (TS, 1, 1021; BTS, 293)

ısırgı: (< *T. ısırgı*) bk. ısırgan (TBAS, 139)

ısıtan: (< *T. ısıtan*) Hardal (TaS, III, 1975)

ıspanak: (< *Yun. spanaki* ~ *OYun. Spinakion* ~ *OFar. ispenāk* “Batı dillerine Yunancadan geçmiştir”; Nişanyan, 178), (And. Ağz.: *ıspanah*, *ıspanak*, *ısmalak*, *ıspanak*, *ısmınak*, *ıspanag*) Ispanakgillerden, yapraklarından sebze olarak yararlanılan, iki evcikli, otsu, bir yıllık bitki, *Spinacia oleracea*, (TS, 1, 1024; BTS, 293; DS, VII, 2492; ETA, II, 364; KYA, 228; SA, 45, 184; TAYA, 12; TİYA, 389)

ıspanakgiller: (< *Yun. spanaki* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi ıspanak olan, pazı, pancar gibi başka türleri de içine alan bir familya (TS, 1, 1024)

Isparta gülü: (< öz. *is. Isparta* + *Far. gul* + *T. -ü*) Isparta yöresinde yetişen, kendine özgü kokusu ve değişik renkleri ile tanınan bir tür gül (TS, 1, 1025)

ıspata: (< ?) Yaprakları ayçiçeğinininki gibi olan, sarı ya da beyaz çiçekli bir çeşit bitki (DS, VII, 2493)

ıspatan: (< *Far. ispandān, sipandān*; Eren, 194), (And. Ağz.: *ıstapan, ispatan, istapan, istepan*) Yabani tere (DS, VII, 2493; DS, VII, 2494; DS, VII, 2554; AA, 142; ADYA, 359)

ıspıt: (< ?), (And. Ağz.: *ısbıt, ispit*) Ballıbaba türünden, Kuzey Anadolu bölgesinde yetişen, 30-40 cm yükseklikte, rizomlu, tüylü, mavi kırmızı çiçekli, çok yıllık, otsu ve kökü yenilebilir bir bitkidir, *Trachystenon orientale*, (TBAS, 139; DS, VII, 2489, 2493, 2559; DS, VII, 2493)

ıstat: (< ?) Karabiber (DS, VII, 2494)

ısgın: (< *Far. aṣḥūn*; Eren, 184) Karabuğdaygiller familyasından, 40 cm kadar yükseklikte, yaprakları ve kabukları yenen, kalın köklü, sarımsı beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir, *Rheum ribes*, (TBAS, 139; BTS, 294; DS, V, 1792; DS, V, 1794; DS, VII, 2494; DS, XI, 4045; AA, 142; AVA, 330; Erz.İ.A., III, 101; Ka.Y.A., 163; KBAYA, 196; TaS, III, 1992)

ışığan: (< *T. ışığan*) 1-3 m boyda, kışın yapraklarını dökmeyen, yaprakların kenarı dikenli dişli ve meyvesi parlak kırmızı renkli, çalı görünüşünde bir bitkidir, *Ilex colchica*, (TBAS, 140; DS, VII, 2495)

ışılak: (< *T. ışılak*) Geniş ve oval yapraklarının bir yüzü parlak olan bir çeşit ot (DS, VII, 2496)

ışıldırık: (< *T. ışıldırık*) Sazlık yerlerde biten, geniş yapraklı, yeşil bir bitki (DS, VII, 2496)

ışılğan: (< *T. ışılğan*) bk. ışığan (TBAS, 140)

ıstır: (< *Blg. stir*; Eren, 196) Ispanakgillerden, sapları etli, yemeği yapılan bir ot, *Blitum capitatum*, (*yaban pazısı*), (TS, 1, 1029; TBAS, 140; DS, VII, 2497)

ıtır çiçeği: (< *Ar. 'itr + T. çiçeği*) Sardunygillerden, yaprakları güzel kokulu, çiçekleri türlü renklerde bir süs bitkisi, *Pelargonium radicola*, (TS, 1, 1029)

ızgın: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 185) 10-50 cm yükseklikte, tohumlarından bezir yağı çıkarılan, rozet yapraklı, sarımsı renkli çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir, *Eruca cappadocia*, (TBAS, 140; DS, VII, 2499; AAT, 238; TaS, III, 1993)

-İ-

ibibik: (< *ET. üpgük – üpük*; MBTS, 2, 1334), (*And. Ağz.: ebibük*) 1. Sapının içi boş olan bir çeşit ot, 2. Gelincik çiçeği (DS, V, 1656; DS, VII, 2501)

ibini: (< ?) Fesleğen çiçeği (DS, VII, 2502)

ibişgibiş: (< ? *ibiş + ? gibiş*; “< *ibiş* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 2, 1334”) bk. gıvışgan otu (TBAS, 141)

ibran: (< *Ar. 'ibrān*) Buğday tarlasında biten ve yenilince baş döndüren bir çeşit yulaf, deli yulaf (DS, VII, 2503)

içikızıl: (< *T. içi + kızıl*) Bir çeşit mantar (DS, VII, 2505)

içlikız: (< *T. içli + kız*) bk. evlek mantarı (TBAS, 141)

idris ağacı: (< *öz. is. İdris + T. ağacı*) Meyvesi hoş kokulu, kerestesi güzel bir kiraz türü, kokulu kiraz, mahlep, *Prunus mahaleb*, (TS, 1, 1047)

idris otu: (< *öz. is. İdris + T. otu*) Özellikle Hindistan’da yetiştirilen ve toprak üstü kısımlarından su buharı damıtması yoluyla idris yağı elde edilen bir tür ayrık otu, *Cymbopogon martinii*, (TS, 1, 1047; TBAS, 141)

ifdoğum: (< ?) Sonbaharda ekilen buğday (DS, VII, 2507)

ifteri: (< ?) 1. Eğrelti otu, 2. Kökü yirmi santimetre yüksekliğinde yeşil ot kümeleri (DS, VII, 2508)

iğ ağacı: (< *T. iğ + ağacı*) Ana yurdu Asya'nın dağlık bölgeleri olan, bazı türlerinde yaprakları kışın dökülen, odunu tornacılık ve kaplamacılıkta kullanılan, kömürü ile kara resim yapılan, 5-6 m kadar yükseklebilen küçük bir ağaç, *Evonymus*, (TS, 1, 1050; TBAS, 141; DS, VII, 2509)

iğcik: (< *T. iğcik*) Yaprakları söğüt yaprağına benzeyen, güzel kokulu çiçekleri olan bir çeşit ağaç (DS, VII, 2509)

iğde: (< *ET. yigde*; Nişanyan, 183), (And. Ağz.: *īde, iyde, niyde*) İğdegiller familyasından, 10 m kadar boylanabilen, zeytin biçiminde, kabuğu kırmızıya çalan sarı renkte, beyaz unlu ve tadı mayhoş yemişi olan, dikenli ya da dikensiz, çalı ya da ağaç formundaki bitkiler, *Elaeagnus*, (TS, 1, 1050; TBAS, 141; BTS, 297; AAT, 235; Erz.İ.A., III, 179; Ka.Y.A., 278; KİAT, 256, 336; Krş.Y.A., 217; KYA, 176; TAYA, 9, 63)

iğdegiller: (< *T. iğde + -giller*) İki çeneklilerden, örneği iğde olan, yaprakları almalı dizilişte, basit ve stipülsüz, çiçekleri ışınsal simetrik ve yaprak koltuklarından tek ya da demetler şeklinde çıkan, ovaryum alt durumlu, çalı ya da ağaç formunda, dikenli bitki familyası (TS, 1, 1050; BTS, 297)

iğdiş: (< *ET. igdiş < igit-*; Nişanyan, 183), (And. Ağz.: *idiş*) Armut (DS, VII, 2507; DS, VII, 2509)

iğlek: (< *ilik*; Eren, 187), (And. Ağz.: *ilek*) Baba incir, erkek incir (DS, VII, 2510)

iğnecik: (< *T. iğnecik*), (And. Ağz.: *iknecik*) Bir çeşit ot (DS, VII, 2517)

iğnelik: (< *T. iğnelik*) *Erodium* ve *Geranium* türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık otsu bitkiler (TBAS, 141; DS, VII, 2512; DS, VII, 2541; DS, VII, 2544)

iğnelik otu: (< *T. iğnelik + otu*) bk. iğnelik (TBAS, 142)

iğnesil: (< *T. iğnesil*) Bir çeşit armut (DS, VII, 2512)

iğne yaprak: (< *T. iğne + yaprak*) Çam türlerinde görülen, ince uzun, sivri uçlu yaprak (TS, 1, 1051)

iğşe: (< ?) Fidan (DS, VII, 2513)

ikbal çiçeği: (< *Ar. iqbāl + T. çiçeği*) bk. ömür otu (TBAS, 142)

ikbal otu: (< *Ar. iqbāl + T. otu*) bk. ömür otu (TBAS, 142)

iki çenekliler: (< *T. iki + ? çenek + T. -liler*; “< *çenek* ‘kökü ve eki belli değildir’; MBTS, 1, 555”) Tohumlarında iki çenek bulunan kapalı tohumlu bitkiler sınıfı (TS, 1, 1059; BTS, 298)

iki çenetliler: (< *T. iki + ? çenet + T. -liler*; “< *çenet* ‘kökü ve eki belli değildir’; MBTS, 1, 555”) İki çenetli kabuklu yumuşakçalar sınıfı (TS, 1, 1059)

ilâğaç: (< ?) Portakal büyüklüğünde güzel kokulu bir çeşit kavun (DS, VII, 2517)

ilekke: (< ?) Mısır (DS, VII, 2519)

iletir: (< *T. iletir*) Sahlep otu (DS, VII, 2521)

iletir sakızı: (< *T. iletir + sakızı*) Kökünden sakız çıkarılan bir çeşit yabancı ot (DS, VII, 2521)

ilhah: (< *Ar. ilhâh*; MBTS, 2, 1385) Leylak (DS, VII, 2522)

ilibitce: (< ?), (And. Ağz.: *ilibiççe*) Gelincik çiçeği (DS, VII, 2523)

ilificce: (< ?) Yabani afyon (DS, VII, 2523)

ilim: (< *T. ilim*) Tanelerinden çorba ve aş yapılan, kedi kuyruğuna benzeyen, başaklar içindeki küçük bir çeşit darı (DS, VII, 2525)

ilimaç: (< ?) Asma kütüğüne sarılarak zarar veren, kurutan bir çeşit ot (DS, VII, 2525)

ilişken: (< *T. ilişken*) Küçük dikenli tohumları olan bir çeşit ot (DS, VII, 2527)

ilme: (< *T. ilme*) Diken (DS, VII, 2532)

ilmek: (< *T. ilmek*) İlbaharda yetişen, yenilebilir bir çeşit ot (DS, VII, 2532)

ilmen: (< *T. ilmen*) 1. Bağ ve tarlalardaki çalı, böğürtlen, 2. Bir çeşit dikenli ağaç (DS, VII, 2533)

ilmik: (< *T. ilmik*) Ebegümece (DS, VII, 2533; TBAS, 142)

imamselek: (< ?) Kırlarda yetişen, havuca benzer bir çeşit bitki (DS, VII, 2533)

imparator lâlesi: (< *Lat. imperator + Far. lāle + T. -si*) bk. ağlayangelin (BTS, 14)

imparator mantarı: (< *Lat. imperator + Yun. manitari + T. -i*) bk. altın yumurta mantarı (TBAS, 143)

imparator otu: (< *Lat. imperator + T. otu*) Maydanozgillerden, baharlı ve yakıcı olan kökü hekimlikte kullanılan bir ot, *Peucedalum imperatoria*, (TS, 1, 1077)

inabut çalısı: (< ? *inabut + T. çalısı*) Akasya ağacına benzer dikenli bir ağaç (DS, VII, 2537)

incaz: (< ?) Erik (DA, 87, 160; EYAD, 235)

inceniyar: (< *T. ince* + *Far. nigâr*) Papatyaya benzer ince yapraklı bir çeşit çiçek (DS, VII, 2538)

inci çiçeği: (< *Çin. inci* + *T. çiçeği*; “< *yinçü* ‘inci’ < *Çin. çü*; Nişanyan, 189; Eren, 190”) Zambakgillerden, temren biçimindeki yaprakları arasında ince bir sap üzerinde küçük çan biçiminde beyaz çiçekler açan, çok yıllık, rizomlu ve otsu bir süs bitkisi, *Convallaria*, (*müğe*), (TS, 1, 1082; TBAS, 143)

incir: (< *Far. encîr*; Nişanyan, 189; Tietze, 721; Eren, 191) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, sütlü, iki evcikli, çiçekleri etlenmiş çiçek tablası içinde bulunan ve etli kısım meyve olarak yenen, yapraklarını döken, erkek ve dişi bireyin ayrı ayrı bulunduğu ağaç formunda bir bitki, *Ficus carica*, (TS, 1, 1083; TBAS, 143; BTS, 303; DS, V, 1745; ADYA, 282; GDİAT, 12, 199; KİAT, 156; ZBKİA, 103, 187)

incirop: (< ?), (And. Ağz.: *incilob*) İlkbaharda yetişen, 10-35 cm yükseklikte, beyaz çiçekli, çok yıllık, yumrulu, otsu ve kökü yenir bir ot, *Banium microcarpum*, (TBAS, 143; DS, VII, 2539; Erz.İ.A., III, 182)

inci sümbülü: (< *Çin. inci* + *Far. sunbul* + *T. -ü*) bk. sümbül (TBAS, 143)

inekbiciği: (< *T. inek* + ? *bicik* + *T. -i*; “< *ET. ingek*; Nişanyan, 189; Clauson, 184; < ? *bicik*; Tietze, 336”) İnek memesi şeklinde etli yaprakları olan bir ot (DS, VII, 2541)

inek emceği: (< *T. inek* + *emceği*) bk. inek memesi (DS, VII, 2541)

inek memesi: (< *T. inek* + *memesi*) İri taneli, siyah bir çeşit üzüm (*inek emceği*), (DS, VII, 2541)

insan otu: (< *Ar. insân* + *T. otu*) bk. adamotu (TBAS, 143)

ipeka: (< *Fr. ipéca*) Altın kökü (TS, 1, 1093)

ipek ağacı: (< *T. ipek + ağacı*; “< *yip (> ip) + -(e)k*; Eren, 192”) Ekvatorial bölgelerde yetişen, kerestesi ipek görünüşünde, sarı parlıtlı, değerli bir mobilya ağacı (TS, 1, 1093)

ipek çiçeği: (< *T. ipek + çiçeği*) Semizotugillerden, güzel çiçek açan bir bitki cinsi, *Portulaca grandiflora*, (TS, 1, 1094)

ipek fidanı: (< *T. ipek + Yun. fiton + T. -i*) Sarılıcı, odunsu, zehirli, kışın yaprağını döken, süt taşıyan, çiçekleri kırmızımsı ve mor renkli bir bitkidir, *Periploca graece*, (TBAS, 144)

ipek gülü: (< *T. ipek + Far. gul + T. -ü*) bk. gülibrişim (TBAS, 144)

ipek mantarı: (< *T. ipek + Yun. manitari + T. -i*) bk. kayın mantarı (TBAS, 144)

ipkeseği: (< *T. ip + keseği*) bk. güzelavrat otu (TBAS, 127, 144)

ipni: (< ?) Dişbudak ağacı (DS, VII, 2546)

iprom: (< ?) Ekinlerin arasında biten, yulafa benzer bitki (DS, VII, 2546)

irikara: (< *T. iri + kara*) İri taneli siyah bir çeşit üzüm (DS, VII, 2549)

irim: (< *T. irim < iri+m*) Böğürtlen (DS, VII, 2550)

irülü ız armudu: (< *T. irili + kız + Far. emrūd + T. -u*) İrili kız armudu, bir armut çeşidi (AA, 143)

İsa diken: (< öz. *is. İsa + T. diken*) bk. karaçalı (TBAS, 144)

isfendan: (< *Far. isfendān*) Akçaağaç (TS, 1, 1098)

ishal otu: (< *Ar. ishāl + T. otu*) bk. venüssaçı (TBAS, 144)

isirge: (< *T. ısrğa ?*) İnce yapraklı, kalın kabuklu, sarı renkli, uzun bir çeşit üzüm (DS, VII, 2555)

isirik: (< ?) Kayın ağacı (DS, VII, 2555)

isirin: (< ?), (And. Ağz.: *isrin*) 1. Gürgen ağacı, 2. Bir çeşit meşe ağacı (DS, VII, 2555, 2559)

iskorçına: (< *İt. scorzone*) Birleşikgillerden, lezzetli kökleri sebze olarak kullanılan, Akdeniz bölgesinde çok yetiştirilen bir bitki, *Scorzonera hispanica*, (TS, 1, 1101; TBAS, 144)

isot: (< *T. ısı + ot*), (And. Ağz.: *isat, isdot, isdotu, ishot, isiot, isoduni, isotu, issat, issiot, issot, istot, isut, izot*) Biber (DS, VII, 2558; DS, VII, 2493; DS, XII, 4525; AAT, 237; ADYA, 360; Erz.İ.A., III, 185, 186; EYAD, 235; GDİAT, 291; TaS, III, 1984)

ispitiren: (< ?) 1. Beyaz ya da siyah renkli, kokulu, ince kabuklu bir çeşit üzüm, 2. Sarıya yakın renkte beyaz, uzun bir çeşit üzüm (DS, VII, 2559)

İstanbul kekiği: (< öz. *is. İstanbul + ? kekik + T. -i*) Trakya, Batı ve Güney Anadolu'da yetişen sık tüylü, beyaz ve pembe çiçekli, kuvvetli kokulu, çok yıllık bir bitki, *Origanum heradeoticum*, (TS, 1, 1103)

İstanbul lâlesi: (< öz. *is. İstanbul + Far. lâle + T. -si*) bk. Osmanlı lâlesi (DS, VII, 144)

İstanbul şalgamı: (< öz. *is. İstanbul + Far. şalgam + T. -i*) bk. kağmut (DS, VIII, 2595)

İstanbul üzümü: (< öz. *is. İstanbul + T. üzümü*) Böğürtlen (DS, VII, 2560)

istiriç: (< ?) Bir çeşit meşe (DS, VII, 2561)

işan: (< *Far. i şān*) Çam ağacı (DS, VII, 2561)

işhan: (< ?) Sonbaharda yetişen bir cins erik (DS, VII, 2563)

it alici: (< *T. it + Far. ālūçe + T. -i*; “< *ET. it*; Nişanyan, 197”) Yabani bir meyve (AAT, 237)

itboğan: (< *T. it + boğan*) Kaplanboğan (TS, 1, 1122)

itboncuğu: (< *T. it + boncuğu*) bk. it üzümü (TBAS, 145)

itboruğu: (< *T. it + ? boruk + T. -u*) Bir çeşit ot (DS, VII, 2567)

itburnu: (< *T. it + bur(u)nu*), (And. Ağz.: *ipburnu*) Yaban gülünün meyvesi (TS, 1, 1122; DS, VII, 2545; AVA, 332; Gaz.A., III, 436; TaS, III, 2126)

itcumurdu: (< *T. it + ? cumurt + T. -u*) bk. akdiken (TBAS, 145)

iteriği: (< *T. it + eriği*) Yabani erik (DS, VII, 2568)

itgülü: (< *T. it + Far. gul + T. -u*) Yabani gül (DS, VII, 2568)

itinciri: (< *T. it + Far. encīr + T. -i*) Yabani incir (DS, VII, 2569)

ithıyarı: (< *T. it + Far. ħiyār + T. -i*) Acı elma, acı hıyar, ebuçehil karpuzu (TS, 1, 1122)

itkabağı: (< *T. it + kabağı*) bk. şeytan şalgamı (TBAS, 145)

itkişnişi: (< *T. it + Far. gişnīz + T. -i*) 100 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Aethusa cynapium*, (TBAS, 145)

itkuyruğu: (< *T. it + kuyruğu*) Kenarları düz şerit gibi yapraklı ve saplarının ucu koçanı andıran, başak çiçekli, otsu bir bitki, *Phleum*, (TS, 1, 1125)

itnanesi: (< *T. it + Ar. na'nā' + T. -si*) Yabani nane (DS, VII, 2570; AAT, 237)

itsarımsağı: (< *T. it + sarımsağı*) Soğanak da denilen keskin, fena kokulu bir çeşit ot (*itsoğanı, soğanak, yabanî sarımsak*), (DS, VII, 2570)

itsineği: (< *T. it + sineği*) bk. boz ot (TBAS, 145)

itsoğanı: (< *T. it + soğanı*) bk. itsarımsağı (DS, VII, 2570)

it üzümü: (< *T. it + üzümü*) Patlıcangillerden, bazı ilaçların yapımında kullanılan, 20-50 cm yüksekliğinde, meyveleri bezelye büyüklüğünde ve olgunlukta, bir yıllık otsu ve beyaz çiçekli bir bitki, *Solanum nigrum*, (TS, 1, 1125; TBAS, 145; DS, VII, 2570; AAT, 237; Erz.İ.A., III, 188; Gaz.A., III, 437)

ivecen: (< *T. ivecen*) Diken gibi olan tohumları vücudu yakan bir çeşit yabani ot (DS, VII, 2571)

izmelece: (< *T. ezmelece*) Dikenlerinden yemek yapılabilen bir çeşit bitki (DS, VII, 2576)

izölu armudu: (< ? *izölu + Far. emrūd + T. -u*) Bir armut çeşidi (AA, 143)

-J-

Japon armudu: (< öz. *is. Japon + Far. emrūd + T. -u*) İki çenekliler sınıfından olup Japonya'da ve Çin'de yetiştirilen bir bitki türü (TS, 1, 1133)

Japon ayvası: (< öz. *is. Japon + Far. ābiyā + T. -sı*) Gülgiller familyasından, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, yapraklanmadan önce kırmızı renkli ve iri çiçekler açan, yaprakları oval ve kenarları testere dişli bir bitki türü, *Chaenomeles speciosa*, (BTS, 315)

Japon elması: (< öz. is. *Japon* + *T. elması*) Japonya'ya özgü bir bitki türü (TS, 1, 1133)

Japon gülü: (< öz. is. *Japon* + *Far. gul* + *T. -ü*) Kamelya (TS, 1, 1133)

Japon hurması: (< öz. is. *Japon* + *Far. ħurmā* + *T. -sı*) Trabzon hurması (TS, 1, 1134)

Japonika: (< öz. is. *Japon* + *-ika*) bk. Hint yağı ağacı (TBAS, 147)

Japon kaktüsü: (< öz. is. *Japon* + *Fr. cactus* < *Yun. + T. -ü*) Sütleğen (TS, 1, 1134)

Japon sarmaşığı: (< öz. is. *Japon* + *T. sarmaşığı*) Asmagillerden, ana yurdu Çin ve Japonya olan, sülüklerinin ucu duvarlara tutunmak için genellikle daire biçiminde genişlemiş olan sarılıcı bir süs bitkisi, *Ampelopsis japonica*, (TS, 1, 1134)

Japon şemsiyesi: (< öz. is. *Japon* + *Ar. şemsiyye* + *T. -si*)bk. Hint yağı ağacı (TBAS, 147)

Japon üzümü: (< öz. is. *Japon* + *T. üzümü*) bk. şeker ağacı (TBAS, 147)

jüt: (< *Fr. jute* < *İng.* < *Bengali dilinden*; TS, 1, 1136; Nişanyan, 203) İhlamurgillerden, Hindistan ve Bangladeş'te yetişen, ip ve çuval yapımında kullanılan, liflerinden yararlanılan bir bitki, *Corchorus capsularis*, (TS, 1, 1136)

-K-

kabaağaç: (< *T. kaba* + *ağaç*), (And. Ağz.: *kabaaç*, *kabaç*, *kabağaç*) Kalın gövdeli meşe ağacı (DS, VIII, 2577)

kabaeldaş: (< *T. kaba* + *eldaş* ?) Bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2577)

kabak: (< Eski Türkçeden başlayarak kullanılır. Orta Türkçede *kabak* olarak geçer. Eski Kıpçakçada da *kabak* biçimi kullanılır. Clauson'a göre *kāb*'ın küçültme biçimidir. Doerfer de Türkçe *kap* (*kāp*) kökünün küçültme biçimi olarak değerlendirilebileceğini

açıklamıştır. Türkçeden belli başlı komşu dillere de geçmiştir; Eren, 199), (And. Ağz.: *gabah, gabañ, gabak, gavañ, kabañ, kambuk*) Kabakgillerden, çiçekleri huni şeklinde ve sarı renkli, ovaryum alt durumlu, etli ve olgunlukta açılmayan bakka tipi meyvesi olan, sürünücü ya da tırmanıcı, tek yıllık, otsu bir bitki, *Cucurbita*, (TS, 2, 1138; BTS, 317; DS, VI, 1882; DS, VIII, 2614; AA, 130; AVA, 209; EİA, 199; Erz.İ.A., III, 115; ETA, II, 335; EYA, 178; EYAD, 191; GBAA, 45, 85; GDİAT, 281; KİAT, 320; TAYA, 12, 57; TİYA, 364; ZBKİA, 134, 140)

kabakarmudu: (< *T. kabak* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Bir çeşit armut (DS, VIII, 2578)

kabakgiller: (< *T. kabak* + *-giller*) İki çeneklilerden, yaprakları almaşlı dizilişte olan, çiçekleri tek ya da iki eşeyli, çanak ve taç yaprakları beş parçalı, eriksi, bakka ya da etli kapsül tipinde meyveleri olan, tohumlarında endosperm bulunmayan, kabak, kavun, karpuz, hıyar gibi cinsleri içine alan, geniş yapraklı, sürünge ve sarılge bir bitki familyası (TS, 2, 1138; BTS, 317)

kabakulak mantarı: (< *T. kaba* + *kulak* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. kayın mantarı (TBAS, 148)

kabakulak otu: (< *T. kaba* + *kulak* + *otu*) Loğusa otu, zeravent (TS, 2, 1139)

kabalak: (< *T. kabalak*) Geniş, etli, tüylü, kabak yaprakları biçiminde yaprakları olan, kırdı ya da su kenarlarında yetişen, çok yıllık, rizomlu, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Tussilago farfara*, (TBAS, 148; DS, VIII, 2579)

kabaldızdikenı: (< *T. kaba* + *yıldız* + *dikenı*) Ekinler kaldırılırken dikenleri yuvarlanarak uçan bir çeşit bitki (DS, XII, 4527)

kabarcık (I): (< *T. kabarcık*) İnce kabuklu, yuvarlak, beyaz, çekirdekli bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2581)

kabarcık (II): (< *T. kabarcık*) Soğan köklü, parlak yeşil yapraklı, beyaz çiçek açan bir bitki (DS, VIII, 2581)

kabarcıkotu: (< *T. kabarcık + otu*) Yele karşı kullanılan zehirli bir ot (DS, VIII, 2581)

kabargıç: (< *T. kabargıç*) bk. kabartlak (DS, VIII, 2582)

kabartlak: (< *T. kabartlak*) Olmamış incir (DS, VIII, 2582)

kabartlama: (< *T. kabartlama*) bk. kabartlak (DS, VIII, 2582)

kabasaba: (< *T. kaba + saba*), (And. Ağz.: *gabasaba*) İlbaharda yetişen bir çeşit yabani ot (DS, VI, 1884)

kabatepek: (< *T. kaba + ? tevek*; “< Eski kaynaklarda *teğek* olarak geçer < *teğ + ek* ‘küçültme eki’; Eren, 405”) Kalın kabuklu, kara üzüm (DS, VIII, 2582)

kabbar: (< ?) Meyvesinden turşu yapılan dikenli bir bitki (DS, VIII, 2582)

kabek: (< ?) Mantar (DS, VIII, 2582)

kabesu: (< ?) Yaprakları açık sarı, ince, kokulu bir çiçek (DS, VIII, 2582)

Kâbe süpürgesi: (< öz. is. *Kâbe + T. süpürgesi*) bk. civanperçemi (TBAS, 148)

kabırcık: (< *kabarcık*) 1. Mısır yaprağı, 2. Gelincik yaprağı (DS, VIII, 2583)

kabiye: (< ?) Büyük kavun (DS, VIII, 2583)

kaçkırt: (< ?) Bir çeşit ot (DS, VIII, 2587)

kadıbaşı: (< *Ar. kâdî + T. başı*) Lâle (DS, VIII, 2590)

kadıbaş tiken: (< *Ar. kâdî + T. baş + diken*) Küre biçiminde, uçlarına doğru gittikçe morumsu renkte olan dikenli bir bitki (DS, VIII, 2590)

kadımalak: (< *kadı* + *malak* ?) Kırdı yetişen, pişmeden de yenebilen bir ot (DS, VIII, 2590)

kadıngöbeği: (< *Soğd. kadın* + *T. göbeği*; “< *ET. kātūn* < *Soğd. hātūn* < *hātēn*; MBTS, 2, 1505”) 1. Kızılılık büyüklüğünde içi kılçıklı bir meyve, yabangülü meyvesi, 2. Bir cins mantar (DS, VIII, 2590)

kadıparmağı: (< *Soğd. kadın* + *T. parmağı*) 1. Beyaz ya da siyah, uzun, ince kabuklu bir çeşit üzüm, 2. İnce, uzun, sulu, yumuşak bir cins armut, 3. Üç kulaklı ekşimsi bir ot (DS, VIII, 2590)

kadıntuzluğu: (< *Soğd. kadın* + *T. tuzluğu*) bk. sarı çalı (TS, 2, 1149)

kadı otu: (< *Ar. kādī* + *T. otu*) Hindiba (TaS, IV, 2159)

kadife çiçeği: (< *Ar. katīfe* + *T. çiçeği*) Birleşikgillerden, çiçekleri genellikle parlak sarı renkte ve kadife görünümünde bir süs bitkisi, *Tagetes*, (TS, 2, 1150)

kado: (< ?) Kabak (DS, VIII, 2591)

kafesotu: (< *Far. kafes* + *T. otu*) Yalancı havacıva otu, *onosma, borraginaceae*, (DS, VIII, 2592)

kafete: (< ?) Domates (DS, VIII, 2592)

kâfur ağacı: (< *Ar. kâfir* + *T. ağacı*) Defnegillerden, Uzak Doğu’da yetişen, kâfur elde edilen ağaç, *Cinnamonum camphora*, (TS, 2, 1156)

kağaver: (< ?) Yaban otu (DS, VIII, 2593)

kâğıt ağacı: (< *Far. kâğıd* + *T. ağacı*; “< *Far. kâğıd*; MBTS, 2, 1513”) Kâğıt dutu (TS, 2, 1156)

kâğıt dutu: (< *Far. kâğıd + tūt + T. -u*) Dutgillerden, Çin’de ve Japonya’da yetişen, kabuğundan kâğıt yapılan bir ağaç, *Broussenetia papyrifera*, (TS, 2, 1156)

kağmut: (< ?) Devetabanı ya da İstanbul şalgamı denilen, turpgiller familyasından bir bitki ve meyvesi (DS, VIII, 2595)

kağşak otu: (< *T. kağşak + otu*; “< *ET. koğşak < koğşa-k*; MBTS, 2, 1514”), (And. Ağz.: *guvşak*) Tarlalarda görülen bir çeşit ot (DS, VIII, 2596; TBAS, 74)

kahkaha çiçeği: (< *Ar. kahkaha + T. çiçeği*) İki çeneklilerden, çoğu kenarları mavi bir çizgi ile çevrili beyaz, mavi, pembe veya morumsu çiçekler açan, bir veya çok yıllık, tırmanıcı ve otsu bir süs bitkisi, *Ipomoea*, (*gündüzsefası*), (TS, 2, 1158; TBAS, 149)

kahkaha çiçeğigiller: (< *Ar. kahkaha + T. çiçeği + -giller*) Yaprakları almaşlı ve basit, çanak ve taç yaprakları beşli, üst durumlu ovaryumdan gelişen lokulusit kapsül tipinde meyveleri olan, ülkemizde 4 cins ve 38 doğal türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (BTS, 319)

kahmuği: (< ?) Yapraklarının alt yüzü beyaz tüylü bir cins kavak (DS, VIII, 2598)

kāhu: (< *Far. kāhī*) Marul (DS, XII, 4529)

kahve: (< *Ar. kahve*; MBTS, 2, 1517; Nişanyan, 207) Kökboyasıgiller familyasından, sıcak iklimlerde yetişen, beyaz çiçekli, meyveleri 1-2 tohumlu ve eriksi yapıda, tohumlarından kahve elde edilen, 60 kadar türü olan bir ağaç, *Coffea arabica*, TS, 2, 1159; TBAS, 149; BTS, 319)

kak: (< *ET. kak*; MBTS, 2, 1520), (< And. Ağz.: *kaka*) Yemiş (DS, VIII, 2598)

kakalaşka: (< *kaka* “ses taklidi” + *T. -laşka*) Bir çeşit acı biber (DS, VIII, 2601)

kakali: (< ?), (And. Ağz.: *kakıl, kakkil*) Ceviz (DS, VIII, 2601; DS, VIII, 2602)

kakao: (< *Fr. cacao* < *İsp. cacauati* “Aztekçe ‘cacauati’ kelimesinden”) İki çeneklilerden, Amerika’nın sıcak bölgelerinde yetişen, 30 cm boyunda, 10 cm eninde, her dem yeşil, etli ve açılmayan kapsül tipi meyveleri olan bir ağaç, *Theobroma cacao*, (*Hint bademi*), (TS, 2, 1160; BTS, 320)

kakaogiller: (< *Fr. cacao* + *T. -giller*) Yaprakları almaşlı dizilişte, çiçekleri er dişi, nadiren tek eşeyli, şizokarp ya da kapsül tipi meyveleri olan, kakao ve kola elde etmek için yetiştirilen, aynı zamanda süs bitkisi olarak da kullanılan, ağaç, çalı, nadiren de otsu formdaki çok yıllık bitkiler (BTS, 320)

kakma: (< *T. kakma*) Gelincik otu (DS, VIII, 2605; TBAS, 149)

kaktüs: (< *Fr. cactus* < *Yun.*) Kaktüsgillerden, yaprakları yayvan ve dikenli, güzel, parlak renkte çiçekler açan bir bitki, *Cactus*, (*atlas çiçeği*), (TS, 2, 1162)

kaktüsgiller: (< *Fr. cactus* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, sıcak ve kurak ülkelerde yetişen, gövdesi ve yaprakları etli, dikenli, çok yıllık, otsu ya da odunsu bir bitki familyası, (*atlas çiçeğigiller*), (TS, 2, 1162; BTS, 320)

kakule: (< *Ar. kākulle(t)* ~ *Aram.* ~ *Akad. kākullu*; Nişanyan, 207) Zencefilgillerden, sıcak iklimlerde yetişen ıtırılı bir bitki, *Elettaria cardamomum*, (TS, 2, 1162)

kalabak: (< ?), (And. Ağz.: *galabak*) 1 m kadar yükselebilen, iki yıllık, mor çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Arctium minus*, (TBAS, 110, 149)

kalak: (< ?) İri soğan (DS, XII, 4530)

kalegezen: (< *Ar. kal'a'* + *T. gezen*), (And. Ağz.: *kallegezen*) Havuç (DS, VIII, 2610)

kalembek: (< *Hint Denizi’ndeki bir adanın adından*) 1. Bir cins kokulu sandal ağacı, yalancı öd ağacı, 2. Bir cins mısır (TS, 2, 1167)

kaleme: (< Ar. *qalem* < Yun. *kalamos*; MBTS, 2, 1526) Kavak ağacı (DS, VIII, 2609)

kalıntı bitki: (< T. *kalıntı* + *bitki*) Geçmiş dönemlerde dünya florasında yaygın hâlde bulunurken, günümüzde bu özelliklerini kaybetmiş, yer yer bulunan bitkiler (BTS, 322)

kalkgit: (< T. *kalk* + *git*) bk. güz çiğdemi (TBAS, 150)

kallekabak: (< Far. *kelle* + T. *kabak*) Bir çeşit kış kabağı (DS, VIII, 2610)

kalmi: (< ?) Domates (DS, VIII, 2610)

kalpak: (< Lehçelerde kullanılan *kalıp* “kapak, örtü”den küçültme ekiyle *kalıp+ak*; MBTS, 2, 1538) Baharda duvarlarda çıkan, etli yaprağı şapka gibi olan yumru köklü bir bitki (DS, VIII, 2610)

kamalak: (< *kamalak* < *kama+la-mak* “iki parçayı kamalar aracılığıyla birbirine bağlamak”; MBTS, 2, 1540), (And. Ağz.: *gamalañ*, *gamalak*, *g'am'al'ak*) Sarı katran çıkarılan bir çeşit çam ağacı (DS, VI, 1905; DS, VIII, 2612; Gaz.A., III, 287)

kambak buğday: (< ? *kambak* + T. *buğday*) Bir çeşit kılçıksız buğday (DS, VIII, 2614)

kambaz: (< ?) Armut (DS, VIII, 2614)

kamberiz: (< öz. is. *Qanber* + ? -iz) Karamık ağacı (DS, VIII, 2614)

kamelya: (< Fr. *camelia*) Çaygillerden, 10 m kadar boylanabilen, büyük, beyaz, pembe veya kırmızı renkte çiçekler açan, dayanıklı yapraklı bir bitki, *Camellia japonica*, (*Japon gülü*. *Çin gülü*), (TS, 2, 1179; BTS, 324)

kamış: (< En eski çağlardan başlayarak kullanıldığını biliyoruz. Orta Türkçede *kamış* olarak geçer. Eski Kıpçakçada *kamış* biçimi göze çarpar. Yakutlar *xomus* yanında *kulusun* adını da kullanırlar, bu ad Moğolca bir alıntıdır. Çuvaşça *xămăş*, *xumăş* komşu diyalektlerden alınmıştır. *Eren* ve *Clauson* ‘sap’ olarak kullanılan Çuvaşça *xămäl*

biçimini Türkçe *kamış*'ın karşılığı olarak vermiştir. Türkçe *kamış* komşu dillere de geçmiştir; Eren, 204; MBTS, 2, 1542), (And. Ağz.: *gamış*) Buğdaygillerden, 3 m kadar yükselebilen, göl, dere ve bataklık kenarlarında yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan, çok yıllık otsu bitkiler, *Phragmites australis*, (TS, 2, 1180; TBAS, 150; ADYA, 229; EİA, 124; Gaz.A., III, 288; GBAA, 43; KIAT, 120, 321; OAAD, 73, 237; STİAT, 112, 125)

kamış otu: (< ? *T. kamış* + *T. otu*) bk. kamış (TBAS, 150)

kamşan: (< ?) bk. tavşancıl otu (TBAS, 150)

kan ağacı: (< *T. kan* + *ağacı*) Zakkum ağacı (DS, VIII, 2617; TBAS, 150)

kanak: (< *T. kanak*) Kökünden sakız elde edilen sütlü bitkilere verilen genel ad, sakız otu, kenger (DS, VIII, 2617; TBAS, 150)

kanarya çiçeği: (< *İsp. canario* + *T. çiçeği*) Çan çiçeğigillerden, sarı renkli bir çiçek, *Tropaeolum peregrinum*, (TS, 2, 1184)

kanarya otu: (< *İsp. canario* + *T. otu*) Çuha çiçeğigillerden, tohumları kafes kuşlarına yem olarak verilen, bir veya çok yıllık, sarı veya turuncu çiçekli ve otsu bir bitki, *Alsine media*, (TS, 2, 1184; TBAS, 150)

kanatma: (< *T. kanatma*) bk. kenger (TBAS, 151)

kanavcı otu: (< ? *kanav* + *T. -cı* + *otu*), (And. Ağz.: *kanaçı*) Uzun yapraklı bir ot (DS, VIII, 2617; TBAS, 151)

kanburuyan: (< *T. kan* + *buruyan*) bk. tosbağa otu (TBAS, 151)

kaçal: (< *T. kan* + *çal*) Bir çeşit diken (DS, VIII, 2619)

kandamlası: (< *T. kan* + *damlası*) Asya ve Avrupa'da ılıman bölgelerde yetişen, kırmızı veya sarı çiçekli, otsu bir bitki, *Adonis*, (TS, 2, 1186; DS, VIII, 2620)

kandıra ağacı: (< *Lat. kandıra* + *T. ağacı*; “< *Lat. kandıra*; MBTS, 2, 1550”) Mine çiçeğigillerden, ıtırılı bir süs bitkisi, *Lipia citriodora*, (TS, 2, 1186)

kandıra otu: (< *Lat. kandıra* + *T. otu*) Buğdaygillerden, çok yıllık, sürünücü, otsu bir bitki, *Calamagrostis*, (TS, 2, 1186)

kan dikenini: (< *T. kan* + *dikenini*) bk. kenger (TBAS, 170)

kandil çiçeği: (< *Lat. candela* + *T. çiçeği*; “< *Ar. kindil* < *Lat. candela* ‘mum’; MBTS, 2, 1550; Nişanyan, 211”) Civanperçemi (TS, 2, 1186)

kandil otu: (< *Lat. candela* + *T. otu*) Ballıbabagillerden bir bitki, *ballo ta acetabulosa labiatae*, (DS, VIII, 2621)

kangal: (< *kökünü bilmiyoruz*; Eren, 207) 1. Dikenli bir çeşit ot, 2. Deve dikenini, 3. Yabani enginar, (*kangal dikenini*), (TS, 2, 1187; DS, VI, 1911; DS, VIII, 2621; DS, VIII, 2917; Erz.İ.A., III, 117; ETA, II, 598; Krş.Y.A., 299, 475)

kangala: (< *kangala* < ? *kangal*) Gelincik çiçeği (DS, VIII, 2622)

kangal dikenini: (< ? *kangal* + *T. dikenini*) bk. kangal (DS, VIII, 2622)

kangılız: (< ?) Gelincik, lâle (DS, VIII, 2622; TBAS, 151)

kangırcak: (< ? *kangır* + *T. -cak*) Tazeyken yenen, bir karış boyunda bir çeşit ot (DS, VIII, 2622)

kankurutan: (< *T. kan* + *kurutan*) Adamotu (TS, 2, 1188)

kanlıca mantarı: (< *T. kanlıca* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Kırmızı renkli, yenilen bir çeşit mantar, *Lactarius*, (TBAS, 151; DS, VIII, 2626)

kanlık: (< *T. kanlık*) 10-25 cm yükseklikte, çok yıllık, kalın köklü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Scorzonera sublanata*, (TBAS, 151)

kanlıpınar: (< *T. kanlı + pınar*; “< *ET. bujar*; Tietze, 332”) Kısa saplı kırmızı renkli bir çeşit kiraz (DS, VIII, 2626)

kan otu: (< *T. kan + otu*) Gelincikgiller familyasından kan kırmızı renkte, çok yıllık, zehirli bir bitki (TS, 2, 1189)

kan portakalı: (< *T. kan + Fr. portugal + T. -i*) İçki kırmızı bir portakal türü (TS, 2, 1189)

kantar aşlama: (< *Lat. kantar + T. aş(ı)lama*; “< *Ar. kıntār < Yun. < Lat.*; MBTS, 2, 1553”) Bir çeşit armut (DS, VIII, 2627)

kantar kabağı: (< *Lat. kantar + T. kabağı*) Su kabağı (TS, 2, 1190)

kantarın: (< *Yun. kentauron*) 1. Kızıl kantarongillerden, hekimlikte kullanılan, sarı çiçekli, acı köklü, küçük bir bitki, *Gentiana lutca*, 2. Birleşikgillerden, sarı, mavi, kırmızı çiçekli türleri bulunan otsu bir bitki, *Centaurea*, (TS, 2, 1190; TBAS, 152)

kantarongiller: (< *Yun. kentauron + T. -giller*) Yaprakları karşılıklı, çiçekleri er dişi, çanak yaprakları 4-5 tane olup birleşik, taç yaprakları 4-12 tane ve birleşik, ovaryum üst durumda, birleşme yerinden açılan kapsül tipi meyveleri olan, ülkemizde 7 cins ve 24 türle temsil edilen, bir, iki ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (BTS, 328)

kantartopu: (< *Lat. kantar + T. topu*) Küçük, tatlı kavun (DS, VIII, 2627)

kantiyane: (< *Lat. Gentiana*) Kızıl kantarongillerden, hekimlikte iştah açıcı olarak kullanılan bir tür bitki, (TS, 2, 1191)

kantorbası: (< *T. kan + Hint. torba + T. -sı*; “< *Far. tōbre < Hint.*; MBTS, 3, 3186”) Kırmızı turp (DS, VIII, 2628)

kanyaş: (< *T. kan + yaş*) Yaprakları kamış yaprağına benzeyen, sulak yerlerde biten, 30-150 cm yükseklikte, çok yıllık, rizomlu, otsu ve zehirli bir bitkidir, *Sorghum halepense*, (TBAS, 152; DS, VI, 1915; DS, VIII, 2628)

kanyaşı: (< *T. kan + yaşı*) bk. kanyaş (TBAS, 152)

kapalı tohumlular: (< *T. kapalı + Far. tuħm + T. -lular*) Açık tohumlularla tohumlu bitkileri içine alan bitkiler âleminin bir alt şubesi (TS, 2, 1194)

kapçık: (< *T. kap+çık*) bk. gelincik (TBAS, 152)

kapçık otu: (< *T. kapçık + otu*) bk. gelincik (TBAS, 152)

kapıncak: (< *T. kapıncak*), (And. Ağz.: *kapırcak, kapırcak*) bk. gelincik (TBAS, 152, 153)

kaplanboğan: (< ? *kaplan + T. boğan*; “< *kaplān* ‘Eski Türkçede geçmeyen bir kelimedir. Kökenini bilmiyoruz. Bazı hayvan isimlerinin sonunda *-lān* eki vardır’; Clauson, 584; MBTS, 2, 1562”) Bir çeşit bitki (DS, VIII, 2634)

kaplan postu: (< ? *kaplan + Far. pōst + T. -u*) Koyu turuncu, üzerinde siyah benekleri olan bir çeşit susam çiçeği (DS, VIII, 2634)

kaplıca: (< *T. kaplıca*) Taneleri ufak, bulgurluk bir çeşit buğday, *Triticum monococcum*, (TS, 2, 1200; DS, VIII, 2634)

kaplıngaba keleş: (< *T. kaplıngaba + Far. kālak + T. -i*; “< *T. kaplı ngaba* ‘kaplıngaba’; Eren, 209”) Ekin tarlalarında yetişen afyon büyüklüğünde meyvesi olan bir bitki (DS, VIII, 2635)

kapuçin: (< *Fr. capucine*) Latin çiçeği (TS, 2, 1201)

karaağaç: (< *T. kara* + *ağaç*), (And. Ağz.: *gağaç*, *garageç*, *karāç*, *karageç*) Karaağaçgillerin örnek bitkisi olan, 30-40 m kadar yükselebilen, kerestesi değerli bir ağaç, *Ulmus*, (TS, 2, 1203; TBAS, 153; DS, VI, 1893; DS, VI, 1918; DS, VIII, 2643; AVA, 219; EİA, 19)

karaağaçgiller: (< *T. kara* + *ağaç* + *-giller*) İki çeneklilerden, yaprakları dişli, çiçekleri demet durumunda ve meyveleri kapçık meyve olan, karaağaç, çitlembik gibi cinsleri içine alan, çok yıllık, çalı ya da ağaç formundaki bitkiler, (TS, 2, 1203; BTS, 334)

karaağır: (< *T. kara* + *ağır*; “< ağ- + -(ı)r; Eren, 4”) Yapraklarını dökmeyen, mor çiçek açan bir çeşit ağaç (DS, VIII, 2637)

karaardıç: (< *T. kara* + *ardıç*), (And. Ağz.: *gara arduç*) Servigiller familyasından, yerde yatık, pulsu yapraklı, dünyada Güney Avrupa’da, ülkemizde ise Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri ile kısmen İç Anadolu bölgesinde yetişen, çalı şeklinde bir bitki türü, *Juniperus sabina*, (TS, 2, 1203; BTS, 334; TİYA, 233)

kara asma: (< *T. kara* + *asma*) bk. sarmaşık (TBAS, 153)

karabacak: (< *T. kara* + *OFar. pāçak*) 1. Zatülceмп hastalığında kaynatılarak içilen, maydanozgillerden bir bitki, 2. Bir cins lahanası, 3. Baldırıkara denilen, eğreltiotugillerden bir ot (DS, VIII, 2637)

karabadacık: (< *T. kara* + *bardakçık*) Mürdüm eriği (DS, VIII, 2637)

karabahnı: (< *T. kara* + ? *bahnı*) Bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2637)

karabaldır: (< *T. kara* + *baldır*) bk. baldırıkara (TBAS, 153)

karabaldırca: (< *T. kara* + *Ar. bādincān* < *Far. bādingān*) Patlıcan (DS, VIII, 2637)

karabaş: (< *T. kara* + *baş*) 1. bk. karabaşak –1; 2. Pancar, 3. Bir cins ot, 4. Mısırlarda olan bir mantar (DS, VIII, 2638)

karabaşak (< *T. kara + başak*) 1. Kışa dayanıklı sert buğday (*karabaş*), 2. Bir cins pirinç (DS, VIII, 2638)

karabaş kekik: (< *T. kara + baş + ? kekik*) bk. kara kekik (TBAS, 153)

karabaş otu: (< *T. kara + baş + otu*) Yaprak ve çiçeklerinden uçucu yağ elde edilen, 50 cm kadar yükselebilen, mor çiçekli ve çalimsı bitkidir, *Lavandula stoechhas*, (TBAS, 153)

karabiber: (< *T. kara + Yun. pipéri*), (And. Ağz.: *garabiber, garbiber*) Karabibergiller familyasından, tırmanıcı, çiçekleri genellikle er dişi, tohumları olgunlaşmadan önce toplanıp ezilerek karabiber, olgunlaştıktan sonra toplanıp soyularak beyaz biber elde edilen, baharat olarak kullanılan, Güney Doğu Asya'da yayılış gösteren, uzun, tırmanıcı bitkiler, *Piper nigrum*, (TS, 2, 1204; BTS, 335; AAT, 34; ETA, II, 374; GBAA, 59; Ka.Y.A., 172; KMYA, 252; OAAD, 71, 72; TAYA, 12, 58; TİYA, 376)

karabibergiller: (< *T. kara + Yun. pipéri + T. -giller*) Taçsız iki çeneklilerden, karabiberle türlerini içine alan, yaprakları almalı, bazen karşılıklı dizilişte, çiçekleri er dişi ya da tek eşeyli, taç yaprakları olmayan, ülkemizde doğal olarak yayılış göstermeyen, çok yıllık, dik ya da tırmanıcı, otsu ya da çalimsı, nadiren ağaçsı bitkiler (TS, 2, 1204; BTS, 335)

karaboğaz: (< *T. kara + boğaz*; “< *ET. boğuz < boğ- + (u,a)z*; Eren, 56”) Bir çeşit soğan (DS, XII, 4533)

karabuğday: (< *T. kara + buğday*) Karabuğdaygillerden, tohumları için yetiştirilen, bir yıllık bitki, *Fagopyrum*, (TS, 2, 1204)

karabuğdaygiller: (< *T. kara + buğday + -giller*) Taçsız iki çeneklilerden, ravent, kuzukulağı, kurtpençesi, çobandeğneği ve karabuğday gibi sapları boğumlu, çiçekleri başak veya salkım durumunda bazı türleri hekimlikte kullanılan bitkileri içinde toplayan bir familya (TS, 2, 1204)

karabulgar: (< *T. kara + bulgar*) Küçük salkımlı bir cins üzüm (DS, VIII, 2638)

karaburcu: (< *T. kara + T. burç < Sans. marica/marīca + T. -u*) Küçük taneli, kokulu, pekmez yapmaya elverişli bir cins üzüm (DS, VIII, 2638)

karabüzgül: (< *T. kara + büzgül*) bk. karaburcu (DS, VIII, 2638)

karaca: (< *T. karaca*) bk. karaburcu (DS, VIII, 2638)

karaca darısı: (< *T. karaca + darısı*) Buğdaygillerden, hayvanlara yedirilmek için ekilen bir bitki, *Panicum milliaceum*, (TS, 2, 1204)

karaca kovuk: (< *T. karaca + kovuk*) bk. çengel sakızı (TBAS, 153)

karaca occanı: (< *T. karaca + ? occanı*) bk. çörekotu (TBAS, 154)

Karacaoğlan mantarı: (< öz. is. *Karacaoğlan + Yun. manitari + T. -i*) bk. kayın mantarı (TBAS, 154)

karaca ot: (< *T. karaca + ot*) Çörek otu (TS, 2, 1204)

karacık: (< *T. karacık*) Buğday tarlalarında biten yuvarlak, kara tohumlu bir çeşit bitki, (*karagülle*), (DS, XII, 4533)

karacalı: (< *T. kara + çalı*) Hünnapgillerden, 2-4 m yükseklikte, kışın yaprağını döken, kurak yerlerde yetişen, çiçekleri altın sarısı renginde, dikenli bir bitki, *Paliurus spinosa*, (TS, 2, 1204; TBAS, 154; DS, VIII, 2640; DS, XII, 4533; Ka.Y.A., 191)

karacam (I): (< *T. kara + Ar. şam'*) Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 30 m kadar boylanabilen, deniz seviyesinden 1500 m kadar olan yüksekliklerde yetişen, ülkemizde Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz ve yer yer Orta Anadolu'da ormanlar oluşturan bir ağaç türü, *Pinus nigra*, (TS, 2, 1204; BTS, 332)

karaçam (II): (< *T. kara* + *Ar. şam'*), (And. Ağz.: *karaçan*) Sarı çiçekli, baklagillerden bir bitki (DS, VIII, 2640)

kara çavuş: (< *T. kara* + *çavuş*) Bir tür üzüm (TS, 2, 1204)

karaçayır: (< *T. kara* + ? *çayır*) Buğdaygillerden, çimen biçiminde veya geniş çayır olarak yetiştirilen bir park bitkisi, *Lolium*, (TS, 2, 1205)

karaçön: (< *T. kara* + ? *çön*) Amasya elmasına benzeyen bir çeşit kış elması (DS, VIII, 2641)

kara çörek: (< *T. kara* + *çörek*) bk. çörek otu (TBAS, 154)

kara derme: (< *T. kara* + *derme*) bk. boz ot (TBAS, 154)

kara diken: (< *T. kara* + *diken*) Çok sivri, sert dikenleri olan bir ot (DS, VIII, 2642)

karadut: (< *T. kara* + *Far. tūt*) Siyah renkte olan dut (TS, 2, 1205)

kara erik: (< *T. kara* + *erik*) bk. temas -2, (DS, X, 3817)

karagevrek: (< *T. kara* + *gevrek*; “< *ET. kevrek* < *kevre-*; Clauson, 690”) Bir çeşit üzüm (TS, 2, 1205; DS, VIII, 2643)

Karagöl buğdayı: (< öz. is. *Karagöl* + *buğdayı*) Karamsı, sert bir çeşit buğday (DS, VIII, 2643)

kara göndürme: (< *T. kara* + *göndürme*) 10-75 cm yükseklikte, Silifke bölgesinde *kara göndürme* adıyla tanınan, çok yıllık ve otsu bir bitkidir, *Sanguisorba minor*, (TBAS, 155)

karagöz (I): (< *T. kara + göz*) 1. Ebegümece, 2. Börülce, 3. Fasulye, 4. Başı kara bir çeşit buğday, 5. Bir çeşit çiçek (DS, VIII, 2643)

karagöz (II): (< *T. kara + göz*) Nohuttan büyük meyveleri yenen, odunu çok sağlam olan bir cins ağaç (DS, VIII, 2643)

karagözçiçeği: (< *T. kara + göz + çiçeği*) bk. karagöz (I) (DS, VIII, 2643)

karagözfasulye: (< *T. kara + göz + Yun. fasulia*) bk. karagöz (I) (DS, VIII, 2643)

karagözmancarı: (< *T. kara + göz + Erm. banjar + T. -i*) bk. karagöz (I) (DS, VIII, 2643)

karagülle: (< *T. kara + Far. güle*) bk. karacık (DS, XII, 4533)

karagan: (< *kara:ka:n < Moğ. karağana*; Clauson, 657) 1. Fırça gibi kullanılan, sert tüylü bir bitki, 2. Yapışkan ve kokulu yaprağı olan, bodur funda boyunda dikensiz bir bitki (DS, VIII, 2644)

karahindiba: (< *T. kara + Ar. hindibā*) Birleşikgillerden, uzun ve dişli yapraklı, çiçekleri sarı ve kömeç biçiminde, çok yıllık, otsu bir bitki, *Taraxacum*, (TS, 2, 1205; TBAS, 155)

karahurma: (< *T. kara + Far. ħurmā*) 15 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken, sarımsı beyaz çiçekli bir ağaçtır, *Diospyros lotus*, (TBAS, 155)

karahülün: (< *T. kara + hülün < Far. hulü*; “< *Far. hulü*; MTS, 2, 1310”) Karadut (DS, VIII, 2645)

kara iskorçina: (< *T. kara + İt. scorzone*) bk. iskorçina (TBAS, 144)

karaişgildi: (< *T. kara + ? işgildi*) Yaban mersini (DS, VIII, 2645)

karakabuk: (< *T. kara + kabuk*) 1. Kestane, 2. Tarçın (DS, VIII, 2645)

karakafes: (< *T. kara + Far. kafes*) Sığırdiligillerden, çiçekleri beyaz ve menekşeye çalar kırmızı renkte, eczacılıkta kullanılan, çok yıllık, otsu ve tüylü bitkiler, *Symphytum*, (TS, 2, 1206; TBAS, 156)

karakat: (< *T. kara + kat*) bk. karakabuk (DS, VIII, 2645)

kara kavak: (< *T. kara + kavak*) 35 m'ye kadar yükselebilen, kabuğu koyu renkli bir kavak türü, *Populus nigra*, (TS, 2, 1206)

karakavruk: (< *T. kara + kav(u)ruk*) bk. çengel sakızı (TBAS, 156)

karakavuk: (< *T. kara + kavuk*) 1. Hindiba, 2. Kuzukulağı, 3. Çörekotu, 4. Sakızotu (DS, VIII, 2646)

karakavza: (< *T. kara + Ar. kabza*) Yaban havucu (TS, 2, 1206)

karakayın: (< *T. kara + kayın*) Yemişli ağaç (DS, VIII, 2646)

karakazancık: (< *T. kara + kazancık*; “< *kazan* < *ET. kazgan*; MBTS, 2, 1623”) Gelincik çiçeği ve bitkisi (DS, VIII, 2646; TBAS, 156)

kara kekik: (< *T. kara + ? kekik*) 10-40 cm yükseklikte, çok yıllık, mor veya pembe çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitkidir, *Thymbra spicata*, (TBAS, 156)

kara keme: (< *T. kara + Ar. kem'e*; “*keme* < *Ar. kem'e*; MBTS, 2, 1639”) Yer mantarı (TS, 2, 1206)

karakılçık: (< *T. kara + kılçık*) Kılçıkları siyah olan, kırmızı veya beyaz, soğuğa dayanıklı, sert taneli buğday (TS, 2, 1206; DS, VIII, 2646; DS, XII, 4534)

karakıllı: (< *T. kara + kıllı*) bk. karakabuk (DS, VIII, 2645)

kara koruğu: (< *T. kara* + ? *Far. koruk* + *T. -u*) bk. deniz börölcesi (TBAS, 157)

karakovuk: (< *T. kara* + *kovuk*; “< *ET. kovuk*; MBTS, 2, 1755”) Su kıyılarında yetişen, maydanozgillerden, böbrek taşı düşürmek için suyu içilen bir bitki (DS, VIII, 2647)

karakulak: (< *T. kara* + *kulak*) Zambak cinsinden bir çeşit çiçek (DS, VIII, 2647)

karakulak mantarı: (< *T. kara* + *kulak* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. kayın mantarı (TBAS, 164)

karakurut: (< *T. kara* + *kurut*; “< *ET. kurut*; MBTS, 2, 1803”) Karaardıç ağacı (DS, VIII, 2648)

karalahana: (< *T. kara* + *Yun. lahana*) Yaprakları koyu yeşil olan bir tür lahana (TS, 2, 1207)

karalık: (< *T. karalık*) Bir cins üzüm (DS, VIII, 2649)

karamama: (< *T. kara* + *mama*) Böğürtlen çalısı (DS, VIII, 2650; TBAS, 157)

karamanca: (< *T. kara* + *Erm. banjar*) Kara lahana (DS, VIII, 2650)

kara mancar: (< *T. kara* + *Erm. banjar*) bk. karamanca (DS, VIII, 2650)

Karaman kimyonu: (< öz. *is. Karaman* + *Ar. kemmūn* + *T. -u*) bk. Frenk kimyonu (TBAS, 157)

kara mantar: (< *T. kara* + *Yun. manitari*) Yelpaze veya yassı huni biçiminde, alt kısmında ince delikler bulunan, üstü kirli sarı ve uçları kömür karası renkli bir mantardır. Karadeniz bölgesi ormanlarında, devrilmiş ağaç gövdeleri üzerinde gruplar hâlinde yetişir. Pazarlarda satılır. Genç iken yenir. *Polyporus squamosus*, (TBAS, 157)

karamarı: (< *T. kara* + ? *marı*) Bir cins siyah üzüm (DS, VIII, 2650)

karamaz: (< *T. karamaz*) Damlara örülen bir çeşit yabancı bitki (DS, VIII, 2650)

karamış: (< *T. karamış*) Kocayemiş (DS, XII, 4534)

karamoru: (< *T. kara* + *Erm. mor* + *T. -u*) Bir çeşit armut (DS, VIII, 2651)

karamuk: (< *T. karamuk* < *kara+muk*; Gülensoy, I, 466; < ? *karamuk* “kökü bulunamamıştır; MBTS, 2, 1572), (And. Ağz.: *garamık, gıranbuĥ, gızambaĥ, karamık, karamuh, karanbuk*) Karanfilgillerden, ekin tarlalarında biten, 2 m kadar yükselebilen, yaprakları karşılıklı, çiçeği pembe mor renkte, çok yıllık, çok dikenli ve zararlı bir bitki, *Agrostemmagithago*, (TS, 2, 1209; TBAS, 157; DS, VI, 1920, 2053; DS, VIII, 2650; DS, VIII, 2663; AVA, 321; TİYA, 423; TaS, IV, 2269)

karamuk dikenli: (< *T. karamuk* + *dikeni*) bk. *karamuk* (TBAS, 158)

kara mürver: (< *T. kara* + ? *mürver*) bk. *mürver* (TBAS, 158)

karan: (< ?) Yaban nanesine benzeyen bir bitki (DS, VIII, 2651)

karanfil: (< *Far. kıaranfıl ~ Hind.*; Nişanyan, 215; MBTS, 2, 1572), (And. Ağz.: *galafıl, galefir, galenfil, ganefıl, garafıl, gelemfil, genefıl, karefil, karamfil*) 1. Karanfilgillerden, ülkemizde doğal olarak yetişen 67 türü bulunan, bazılarının kültürü yapılan, güzel renkli çiçekler açan, bir ya da çok yıllık bir süs bitkisi, *Dianthus caryophyllus*, 2. Mersingillerden, Molük adalarında, Filipinlerde ve Hindistan’da yetişen bir ağaç, *Caryophyllus aromaticus*, (TS, 2, 1209; BTS, 336; DS, VI, 1900; AAT, 222; AVA, 321; Erz.İ.A., III, 119; ETA, II, 373, 440; EYAD, 95; GDİAT, 105, 157, 159, 220; Ka.Y.A., 166; KİAT, 15, 82, 83, 281; KMYA, 298; OAAD, 170, 238; STİAT, 30, 178, 185, 234; UA, 123)

karanfilbaş tütün: (< *Far. kıaranfıl* + *T. baş* + *tütün*) Yaprakları ince bir cins tütün (DS, VIII, 2651)

karanfil elması: (< *Far. kıaranfıl + T. elması*) Yazın yetişen, yeşil renkli, kokulu bir cins elma (DS, VIII, 2651)

karanfilgiller: (< *Far. kıaranfıl + T. -giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi karanfil olan, çöven, karamuk, sabun otu ve benzeri cinsleri içine alan bir familya (TS, 2, 1209)

karanfil kökü: (< *Far. kıaranfıl + T. kökü*) bk. kök karanfil (TBAS, 158)

karantı: (< ?) Geniş yapraklı, uzun boylu bir ağaç (DS, VIII, 2651)

karantı: (< *T. karantı*) bk. böğürtlen (TBAS, 158)

karantı dikenı: (< *T. karantı + dikenı*) bk. böğürtlen (TBAS, 158)

karaoğlan (I): (< *T. kara + oğ(u)lan*) Patlıcan (DS, VIII, 2652)

karaoğlan (II): (< *T. kara + oğ(u)lan*) Zeytin (*karatavuk, karatombalak*), (DS, VIII, 2652)

kara ot: (< *T. kara + ot*) Sarılık hastalığının iyileşmesinde kullanılan ot (DS, VIII, 2652)

karaparmak: (< *T. kara + parmak*) bk. karasergi (DS, VIII, 2652)

karapazı: (< *T. kara + Far. pāzı*) Koyun sarmaşığı denilen ot, sirken (TaS, IV, 2277)

kar ardıcı: (< *T. kar + ardıcı*) Araştırma alanında (*Antalya – Akseki*) orman sınırının üzerinde hemen göze çarpan ağaç formundaki tek bitki türüdür. Kar yağının çok olduğu yüksekliklerde bulunmasından dolayı bu isim verilmiştir, *Juniperus foetidissima*, (*Duran, 223-229*)

karasergi: (< *T. kara* + *sergi*) Siyah, yuvarlak, ekşi bir çeşit üzüm (*karaparmak*, *karasirke*), (DS, VIII, 2652)

karasirke: (< *T. kara* + *Far. sirke*) bk. karasergi (DS, VIII, 2652)

karasuluk: (< *T. kara* + *suluk*) Beyaz, sulu bir cins üzüm (DS, VIII, 2653)

kara şabla: (< *T. kara* + ? *şabla*), (And. Ağz.: *kara şapla*) Yaprığından siyah boya elde edilen kötü kokulu, ısırğan otuna benzer bir ot (DS, VIII, 2653)

karatamas: (< *T. kara* + ? *tamas*), Mürdüm eriği (DS, VIII, 2653)

karatavuk: (< *T. kara* + ? *T. tavuk*) bk. karaoğlan –II, (DS, VIII, 2652)

karatikız: (< *T. kara* + *tıkız*; “< *T. tıkız* < *tık-ı-z*; MBTS, 3, 3161”) Az tatlı, ekşimsi bir çeşit armut (DS, VIII, 2653)

karatombalak: (< *T. kara* + *tombalak*; “< *T. tombalak* < *topalak*; MBTS, 3, 3179”) bk. karaoğlan –II, (DS, VIII, 2652)

kara topalak: (< *T. kara* + *topalak*) Çok yıllık, taze yumruları yenen, otsu bir bitkidir, *Cyperus rotundus*, (TBAS, 159)

karaturp: (< *T. kara* + *Far. turb*) Turpgillerden, etli, iri beyaz köklü çok yıllık bir bitki, *Raphanus sativus* var *niger*, (TS, 2, 1212)

kara üzüm: (< *T. kara* + *üzüm*) Kara üzüm (EYA, 177)

karavlık: (< ? *karav* + *T. -lık*), (And. Ağz.: *karavluk*) Kökünden sakız elde edilen bir ot (DS, VIII, 2654)

karayandık: (< *T. kara* + *yandık*), (And. Ağz.: *karayantak*) Deve dikenini (TS, 2, 1212; DS, VIII, 2654)

kara yaprak: (< *T. kara* + *yaprak*) Bir çeşit elma (DS, VIII, 2654)

kara yemiş: (< *T. kara* + *yemiş*) 5-6 m kadar yükselebilen, kışın yaprağını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Meyveler önce kırmızı, sonra siyahımsı renklidir. Olgun meyveleri yenir. Taze veya kurutulmuş hâlde, Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde pazarlarda satılır, *Laurocerasus officinalis*, (TBAS, 159)

kara yonca: (< *T. kara* + ? *yonca*) Yaban yoncası (DS, VIII, 2655)

kara yosunları: (< *T. kara* + ? *yosun* + *T. -ları*) Bitkiler âleminin çiçeksiz bitkiler sınıfından, gerçek anlamda kök, gövde ve yaprak gibi yapıları olmayan, nemli yerlerde yetişen, birleşim veya spor verme yoluyla üreyen, pek çok türleri bulunan bir bitki familyası (TS, 2, 1213; BTS, 334)

kara yosunu: (< *T. kara* + ? *yosun* + *T. -u*) Çayır ve ormanlarda yumuşak bir bitki oluşturan çiçeksiz bitki (TS, 2, 1213)

karçık üzümü: (< *T. karçık* + *üzümü*) Beyaz, yuvarlak taneli, kışa dayanıklı bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2655)

kar çiçeği: (< *T. kar* + *çiçeği*) Süsengillerden, beyaz ve pembe çiçekler açan soğanlı bitki, *Leuconium*, (TS, 2, 1214)

karçin: (< *T. karçin*) Yaban armudu, ahlat (DS, VIII, 2656)

kardelen: (< *T. kar* + *delen*) Nergisgillerden, eczacılıkta kullanılan, erken ilkbaharda kardan hemen sonra ya da karın üzerinde çiçek açan, yumrulu, otsu, beyaz çiçekli ve soğanlı bir bitki, *Galanthus nivalis*, (TS, 2, 1214; TBAS, 160; BTS, 337)

kardeşkanı ağacı: (< *T. kardeş* + *kanı* + *ağacı*; “< *ET. karındaş*; Clauson, 662; MBTS, 2, 1577”) Baklagillerden, en çok Asya'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir ağaç, *Draceane draco*, (TS, 2, 1214)

kar diken: (< *T. kar + diken*) Diş otugillerden, pembe çiçekli bir tür çalı, *Acantholimon echinus*, (TS, 2, 1215)

kardoş: (< ?) Domates (DS, VIII, 2657)

kargabardağı: (< *karga + T. bardağı*; “< *karga* ‘ses taklidi kelime’; MBTS, 2, 1578”) Tarlalarda biten, pis kokulu, üzerinde meyveleri olan bir yaban otu (DS, VIII, 2657)

karga bostanı: (< *karga + Far. bũtsān + T. -i*) bk. eşek hıyarı (TBAS, 160)

kargabüken: (< *karga + T. büken*) Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri talkım durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç, *Stryhnos nuxvomice*, (TS, 2, 1216; DS, VIII, 2658)

karga cevizi: (< *karga + Ar. cevz + T. -i*) bk. eşek hıyarı (TBAS, 160)

kargadelen: (< *karga + T. delen*) Kabuğunun çok gevrek olması dolayısıyla kolay kırılan bir tür badem (TS, 2, 1216)

karga düleği: (< *karga + T. divleği*) Acı hıyar (TS, 2, 1216)

karga ibiği: (< *karga + T. ibiği*) bk. eşek hıyarı (TBAS, 160)

karga keleği: (< *karga + T. keleği*) bk. eşek hıyarı (TBAS, 160)

karga kozağı: (< *karga + Far. gũzek + T. -i*; “< *Far. gũzek*; MBTS, 2, 1759”) bk. eşek hıyarı (TBAS, 160)

kargasabunu: (< *karga + Ar. řabũn + T. -u*) Su kenarlarında çıkan, iri yaprakları su ile ele sürülünce köpüren bir ot (DS, VIII, 2659)

karga soğanı: (< *karga* + *T. soğanı*), (And. Ağz.: *garga soğanı*) Yumrulu, çok yıllık ve otsu bitkiler, *Gladiolus*, (TBAS, 160; DS, VI, 1923)

kargayürek: (< *karga* + *T. yürek*) Kara ve uzunca bir çeşit üzüm (*karğayüreği*), (DS, VIII, 2659)

karğayüreği: (< *karga* + *T. yüreği*) bk. kargayürek (DS, VIII, 2659)

kargı: (< *ET. karğu* < *karğuy* < *karğuy*; Clauson, 653) Buğdaygiller familyasından, gövdesinden kaval ve ney yapılan, 5-6 m yüksekliğe erişebilen, rizomlu ve çok yıllık bir bitki, *Arundo donax*, (TS, 2, 1216; TBAS, 161; BTS, 338)

karğıdalı: (< *T. kargı* + *dalı*), (And. Ağz.: *kardıhal*) Mısır (DS, VIII, 2657, 2659)

kargı kamışı: (< *T. kargı* + ? *T. kamış* + *T. -i*) bk. kargı (TBAS, 161)

karğakülülü: (< *karga* + ? *külülü*) Buğday tarlalarında biten yaban bezelyesi (DS, VIII, 2660)

karğayamşağı: (< *karga* + ? *yaşmak* + *T. -i*) Toprak yüzüne yayılan bir çeşit sarmaşık (DS, VIII, 2661)

karıgezdiren: (< *T. karı* + *gezdiren*) Bir çeşit börülce (DS, VIII, 2661)

karıngeveni: (< *T. karın* + ? *geven* + *T. -i*; “< *ET. karın*; Gülensoy, II, 470”) Karın ağrısında kullanılan, dağlarda biten bir bitki (DS, VIII, 2663)

karıyaşı: (< *T. karı* + *yaşı*) Sığırlara gaz sancısı veren, toprak altında kök salan bir yaban bitkisi (DS, VIII, 2664)

karide: (< ?) Ceviz (DS, VIII, 2664)

karkalak: (< ?) Fundalıkta yetişen, gövdesinin içi yumuşak, ceviz büyüklüğünde meyvesi olan bir çeşit bodur ağaç (DS, VIII, 2664)

karnabahar: (< *Far. keremb-i bahār*; MBTS, 2, 1586), (And. Ağz.: *garnabahar*) Turpgillerden, çiçekleri etli ve tanecikleri bir görünüşte olan, yaprakları lahanaya yaprağına benzeyen, sebze olarak kullanılan bir bitki, *Brassica oleracea botrytis*, (TS, 2, 1222; DS, VI, 1929; AAT, 42)

karnıkara: (< *T. karnu + kara*; MBTS, 2, 1587) Börülce (TS, 2, 1223; DS, VIII, 2666)

karo: (< ?), (And. Ağz.: *keroz*) Maydanoz (DS, VIII, 2667, 2756)

karpuz: (< *Far. ħarbuḏ, ħarbuza, ħarbūza*; Eren, 214), (And. Ağz.: *garpıs, garpız, garpuz, harpuz, karpız, kapıs*) Kabakgillerden, iri ve sulu meyvesi olan, sürüngen gövdeli, tek yıllık, otsu bir bitki, *Citrullus vulgaris*, (TS, 2, 1223; BTS, 341; DS, VI, 1929; DS, VII, 2295; ADYA, 305; AVA, 49, 65; DA, 69, 70, 161; EİA, 207, 233; Erz.İ.A., III, 121; ETA, II, 266; EYAD, 182; Gaz.A., III, 300; GBAA, 76, 115; GDİAT, 28, 69; Ka.Y.A., 274; KBAYA, 131, 145; KİA, 315; KİAT, 101, 322; KMYA, 230; Krş.Y.A., 433, 475; KYA, 136, 248; OAAD, 78, 123; SA, 190; STİAT, 235; TİYA, 390; ZBKİA, 174)

karpuz armudu: (< *Far. ħarbuḏ + Far. emrūd + T. -u*) Büyük, sarı ve sulu, temmuzda olgunlaşan bir çeşit armut (DS, VIII, 2667)

karpuzcuk: (< *Far. ħarbuḏ + T. -cuk*) Düğün çiçeği (DS, VIII, 2667)

kars: (< ?) Dişbudak ağacı (DS, VIII, 2667)

karsamba: (< ?) Büyük yapraklı nane (DS, VIII, 2668)

karsbağ: (< ?) Kılçıklı siyah buğday (DS, VIII, 2668)

kartal ağacı: (< *T. kartal* + *ağacı*; “< *kartal* < *kara tal*; Clauson, 649; < *kartal* ‘*kökü belli değildir*; MBTS, 2, 1591”) Dulaptal otugillerden, Hindistan’da yetişen, odunu öd ağacı gibi kokan bir ağaç (TS, 2, 1226)

kartallı eğrelti otu: (< *T. kartallı* + *eğrelti* + *otu*) Yurdumuzun kıyı bölgelerinde sık rastlanan, yaprak sapının enine kesiti mikroskop altında iki başlı bir kartalı andıran, büyük yapraklı bir eğrelti türü, *Pteridium aquilinum*, (TS, 2, 1226)

kartol: (< *Rus. kartof* < *Alm. kartoffel*; www.sozluk.web.tr; www.almancasozluk.com), (And. Ağz.: *gartol*, *girtüp*, *kardof*, *kardoğ*, *kardu*, *kartal*, *kartof*, *karton*, *kartop*, *kartopu*, *kartul*, *kastil*, *kastul*, *katut*, *kerto*, *kertol*, *kortal*, *kortol*, *kostil*) Patates (DS, VI, 2085; DS, VIII, 2671; DS, XII, 4536; EYAD, 235; KİA, 376; SA, 206, 209; STİAT, 133)

kartopu: (< *T. kar* + *topu*) Kasımpatı çiçeği (DS, VIII, 2671)

karulaotu: (< ? *karula* + *T. otu*) Ağrı giderici olarak kullanılan bir çeşit ot (DS, VIII, 2672)

karus: (< ?) Maydanoz (DS, VIII, 2672)

kasan: (< *T. kasan*) İnce samanlı, cılız buğday (DS, VIII, 2673)

kasgur: (< ?) Yenilebilen yaban pancarı (DS, VIII, 2674)

kasık otu: (< ? *kasık* + *T. otu*; “< *kasık* ‘*kökü bulunamamıştır*”; MBTS, 2, 1594”) Karanfilgillerden, saz biçiminde ince sapları olan, güzel çiçekler açan, kasık yaralarına yararlı sayılan bir bitki, *Herniaria hirsuta*, (TS, 2, 1229)

kasımpatı: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 2, 1594) Birleşikgillerden, çiçekleri iri, katmerli ve türlü renkte, sonbahardan kışa değin açan, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak kullanılan, tek yıllık, otsu bitkiler, *Chrysanthemum*, (*krizantem*), (TS, 2, 1229; BTS, 343)

kasnak meşesi: (< ? *T. kasnak* + *Far. bīša* + *T. -si*; “< *kasnak* < ? *kas-ı-n-ak*; MBTS, 2, 1596”) Kayingiller familyasından, 25-30 m kadar boylanabilen, yaprak dökken ve yapraklarının alt yüzeyinde yıldız şeklinde tüyler bulunan, ülkemizde Konya, Kütahya, Isparta ve Afyon’da doğal olarak yetişen endemik bir tür, *Quercus vulcanica*, (BTS, 343)

kasnı: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 2, 1596) 30-70 cm yükseklikte, büyük yapraklı, gövdesi soyularak yenen, çok yıllık, otsu, özel kokulu, parçalı yapraklı ve sarı çiçekli bir bitkidir, *Ferula szowitsiana*, (TBAS, 161; DS, VIII, 2676)

kaşık otu: (< *T. kaşık* + *otu*; “< *ET. kaşuk* < *kaşı-*; Eren, 216”) Turpgillerden, iskobüte karşı kullanılan, yaprakları kaşığı andıran, güzel çiçekler açan bir bitki, *Cochlearia officinalis*, (TS, 2, 1233)

kat: (< *T. kat*) Bir çeşit çiçek (DS, VIII, 2681)

katağaç: (< *T. kat* + *ağaç*) Meşe ağacı (DS, VIII, 2681)

katıkara: (< *T. katı* + *kara*), (And. Ağz.: *gatıgara*) Kalın kabuklu, iri, yuvarlak ve kara renkli bir kış üzümü (DS, VIII, 2682; DS, XII, 4507)

katırazığı: (< *T. katır* + *azığı*; “< *ET. katır*; Clauson, 604; Nişanyan, 221; < *ET. azuk*; MBTS, 1, 242”) bk. acı çiğdem (TBAS, 161)

katır çiçeği: (< *T. katır* + *çiçeği*) bk. buğday çiçeği (TBAS, 161)

katır çiğdemi: (< *T. katır* + *çiğdemi*) bk. acı çiğdem (TBAS, 162)

katırdaşağı: (< *T. katır* + *taşağı*) bk. acı çiğdem (TBAS, 162)

katırkulağı: (< *T. katır* + *kulağı*) Yapraklarından dolma yapılan bir bitki (DS, VIII, 2683)

katırkuyruğu: (< *T. katır* + *kuyruğu*) Baklagillerden, çiçekleri sarı ve şemsiye durumunda olan acı bir bitki, *Anagyris foetida*, (TS, 2, 1237)

katırtırnağı: (< *T. katır* + *tırnağı*; “< *ET. tırnak*; Tietze, 610”) Baklagillerden, 1-3 m kadar boyda, yaprak döken, dalları çok ince, çiçekleri sarı, tohumları zehirli, bazı türleri hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan, çok yıllık, çalı görünüşünde bir bitki, *Genista scoparia*, (TS, 2, 1237; TBAS, 162; BTS, 345; DS, VIII, 2683; DS, XII, 4537)

katmerli badem: (< *katmer* + *T. -li* + *Far. bādām*; “< *katmer* < *kat+mar* ‘halk ağzında kullanılmaktadır’; MBTS, 2, 1607”) Çiçekleri güzel bir tür süs çalısı (TS, 2, 1239)

katran ağacı: (< *Ar. ḡatrān* + *T. ağacı*) Lübnan ve Toroslarda yetişen bir sedir türü, *Cedrus libani*, (TS, 2, 1240)

katran ardıcı: (< *Ar. ḡatrān* + *T. ardıcı*) Servigiller familyasından, yaprakları dikenli ve kışın kalıcı, meyvelerinden andız katranı elde edilen, ülkemizin her tarafında bozuk orman ve orman açıklıklarında yetişen çalı şeklindeki bir bitki türü, *Juniperus oxycedrus*, (BTS, 345)

katran çamı: (< *Ar. ḡatrān* + *Ar. ṣam* + *T. -i*) Gemilerde kullanılan katranın çıkarıldığı çam türü, *Pinus rigida*, (TS, 2, 1240)

katranköpüğü: (< *Ar. ḡatrān* + *T. köpüğü*) Çayır mantarlarından, şapkasının alt yüzü dilim dilim ve bir halka ile çevrili bulunan bir cins mantar, *Polyporus ignarius*, (TS, 2, 1240)

katran otu: (< *Ar. ḡatrān* + *T. otu*) bk. katran yoncası (TBAS, 162)

katran yoncası: (< *Ar. ḡatrān* + ? *yonca* + *T. -sı*) Çok yıllık, kuvvetli katran kokulu, morumsu mavi çiçekli ve üç parçalı yapraklı bir bitkidir, *Psoralea bituminosa*, (TBAS, 162)

kattak: (< ?) Taflan ağacı (DS, VIII, 2685)

kauçuk: (< *Fr. caoutchouc* < *İsp.*) Sütleğengiller familyasından, 20 m kadar boylanabilen, kışın yaprağını dökmeyen, gövdesi odunsu, öz suyu yapışkan, süt kıvamında, yaprakları oval biçimli, parlak ve kalın, vatanı Doğu Hindistan olmakla beraber, Güney Anadolu sahillerinde yetiştirilen bir sıcak ülke bitkisi, *Ficus elastica*, (*lastik ağacı*), (TS, 2, 1240; TBAS, 162; BTS, 345)

kav: (< *T. kav*) Eskiden taşlı çakmaklarda kullanılan, kolay yanan, ormanlık yerlerde biten bir çeşit mantar (DS, XII, 4538)

kavak: (< *T. kavak* < *kav* + *-(a)k*; Eren, 219; MBTS, 2, 1608), (And. Ağz.: *gabak*, *gavag*, *gavak*, *gavañ*, *kavañ*) Söğütgillerden, kışın yaprağını döken, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde otuz veya kırk m ye değin çıkan, kerestesinden yararlanılan bir ağaç, *Populus*, (TS, 2, 1241; TBAS, 162; BTS, 345; DS, VI, 1937; AAT, 59, 221; ADYA, 217; AVA, 163; EİA, 204; ETA, II, 239, 256; EYAD, 106, 107, 204; Ka.Y.A., 187, 254; KBAYA, 94; KIAT, 47, 322; KYA, 201; SA, 177; STİAT, 64, 181; TİYA, 267)

kavak elması: (< *T. kavak* + *elması*) Orta sertlikte, ekşimsi ya da tatlı bir çeşit elma (DS, VIII, 2686)

kavak inciri: (< *T. kavak* + *Far. encīr* + *T. -i*) Açık mor renkli bir tür incir (TS, 2, 1241)

kavanez: (< ?) Domates (DS, VIII, 2687)

kavasya: (< *Fr. quassia* < *Lat.*) Acı ağaç (TS, 2, 1242)

kavdan: (< ?) Gövdesi uzun bir çeşit ot (DS, VIII, 2688)

kavlağan: (< *T. kavlağan* < *kavla-* + *-gan*; Eren, 219) Çınar ağacı (TS, 2, 1243)

kav mantarı: (< kav + Yun. manitari + T. -ı; “< kav ‘Eski Türkçeden beri kullanılır’; MBTS, 2, 1608”) Bazitli mantarlardan, ağaçların gövdesinde veya dallarında yetişen ve kurusu kav olarak kullanılan, at ayağı biçiminde bir mantardır, *Fomes fomentarius*, (TS, 2, 1243; TBAS, 163)

kavun: (< ET. kağun; Gülensoy, II, 482; < Eski Türkçeden başlayarak kullanılır. Orta Türkçede *kāğūn* olarak geçer. Eski Kıpçakçada *kāwun* (ve *kowun*) biçimi kullanılır. Kökenini açık olarak bilmiyoruz; Eren, 220), (And. Ağz.: *gavın, gavun, gon, goun, havun*) Kabakgillerden, genellikle güzel kokulu, sulu ve etli meyvesi olan, ülkemizde kültürü yapılan, sürüngen gövdeli, tek yıllık bir bitki, *Cucum*, (TS, 2, 1244; BTS, 345; DS, VI, 1941; DS, VI, 2099; DS, VI, 2108; DS, VII, 2313; AA, 133; AVA, 49; DA, 88; EYAD, 12; Gaz.A., III, 306; Ka.Y.A., 232; KİAT, 101, 322; KYA, 136; OAAD, 73; TAYA, 13, 14, 59)

kavurt otu: (< T. kavurt + otu) bk. uyuz otu (TBAS, 163)

kavuşlak: (< T. kavuşlak) Mor renkli yaban menekşesi (DS, VIII, 2694)

kayacık: (< T. kayacık; “< ET. kaya < *kada < *kad-; Clauson, 674”) 20 m kadar yükselebilen ve kışın yaprak döken bir ağaç, *Ostrya carpinifolia*, (TBAS, 163)

kaya kekiği: (< T. kaya + ? kekik + T. -i) 20-40 cm yükseklikte, çok yıllık, kuvvetli kokulu, mor çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Satureja thymbra*, (TBAS, 163)

kaya kuruğu: (< T. kaya + ? Far. koruk + T. -u) Ekşi, kara üzüm gibi meyveleri olan, kayalık yerlerde biten, bir veya çok yıllık, otsu bir yaban bitkisi, *Sedum* (TBAS, 163; DS, VIII, 2696)

kaya sarımsağı: (< T. kaya + sarımsağı) Genç yaprakları sarımsak yerine kullanılan bir tür yaban sarımsağı, *Allium ampeloprasum*, (TS, 2, 1246)

kaya sarmaşığı: (< T. kaya + sarmaşığı) Kayalıklarda biten sarımsak (TS, 2, 1246)

kaya üzümü: (< *T. kaya* + *üzümü*) Kırlarda biten, meyvesi dövülerek yaralara sarılan bir çeşit bitki, (*kayayağı*) (DS, VIII, 2698)

kayayağı: (< *T. kaya* + *yağı*) bk. kaya üzümü (DS, VIII, 2698)

kaya yarpuzu: (< *T. kaya* + ? *yarpuz* + *T. -u*) bk. taş nanesi (TBAS, 260)

kayganacık: (< *Far. hāyegīne* + *T. cık*) bk. kaygana çiçeği (DS, VIII, 2699)

kaygana çiçeği: (< *Far. hāyegīne* + *T. çiçeği*) Geniş, yuvarlak yapraklarının içinden çıkan filizlerin ucunda sarı çiçek açan, özsuyu beyaz bir yaban bitkisi, (*kayganacık*), (DS, VIII, 2699)

kayık çiçeği: (< *T. kayık* + *çiçeği*) bk. kayışkıran (TBAS, 164)

kayın: (< *ET. kadhuḡ*; Nişanyan, 222; < *kayın* < Ana Türkçe **kadıḡ*; Eren, 222) Kayingillerin örnek bitkisi olan, 30-40 m kadar bir boya erişebilen, kışın yaprak döken, kerestesi beyaz bir orman ağacı, *Fagus orientalis*, (TS, 2, 1248; TBAS, 164)

kayındili: (< *T. kayın* + *dili*) Bir çeşit kaktüs (DS, VIII, 2700)

kayingiller: (< *T. kayın* + *-giller*) İki çeneklilerden, palamut diye adlandırılan meyveleri yüksüksü bir kadehçik içinde duran, kayın, meşe, kestane gibi çoğu kerestelik orman ağaçlarını içine alan, yaprak döken, her dem yeşil, çalı ya da ağaçsı bitkiler (TS, 2, 1248; BTS, 347)

kayın mantarı: (< *T. kayın* + *Yun. manitari* + *T. -i*) *Pleurotus* türlerine verilen genel ad (TBAS, 164)

kayır: (< *ET. kayır* “çiğnenmiş toprak, kum”; MBTS, 2, 1617) İncir (DS, VIII, 2701)

kayısı: (< *Far. ḡaysī*; Eren, 222; Nişanyan, 222), (And. Ağz.: *gaysı*, *kaysi*) Gülgiller familyasından, ana vatanı Çin olan, ülkemizde de kültürü yapılan, yapraklarını döken,

eti sulu, güzel kokulu ve açık turuncu renkli meyveleri eriksi tipte olan bir bitki, *Prunus armeniaca*, (TS, 2, 1249; BTS, 347; DA, 106, 162; ETA, II, 341; KYA, 154; TAYA, 9, 59)

kayı soğan: (< *T. kayı* + *soğan*; “< *kayı*; MBTS, 2, 1616”) Yeşil soğan (DS, VIII, 2701)

kayisi üzüm: (< *Far. kıysī* + *T. üzüm*) Yerli bir üzüm cinsi (GDİAT, 302)

kayışkıran: (< *T. kayış* + *kıran*) Baklagillerden, kökleri toprağa derince girerek tarlalar sürülürken sabanı tutan, idrar arttırıcı ve taş düşürücü olarak bilinen, çiçekleri kırmızı, çok yıllık ve dikenli bir bitki, *Onosis spinosa*, (TS, 2, 1249; TBAS, 164; DS, VIII, 2701)

kaymacık: (< *T. kaymacık*) Yaprakları enginar yaprağına benzer, ortası marul gibi sarı göbekli, kavrulmuş yenen bir ot (DS, VIII, 2703)

kaymaklık: (< *T. kaymaklık*) bk. kaymak otu (TBAS, 164)

kaymak otu: (< *T. kaymak* + *otu*) 1-3 m yükseklikte, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Opopanax hispidus*, (TBAS, 164)

kaynanadili: (< *T. kayın* + *ana* + *dili*) Dil biçiminde yassı ve dikenli dalları olan bir kaktüs türüne halkın verdiği ad (TS, 2, 1252)

kaynanayumruğu: (< *T. kayın* + *ana* + *yumruğu*; “< *T. yumruk*; Eren, 458; Nişanyan, 479”) bk. Frenk inciri (TBAS, 165)

kayşalak: (< ?) Beyaz mantar (DS, VIII, 2708)

kazandelen: (< *T. kazan* + *delen*; “< *ET. kazğan*; MBTS, 2, 1623”) bk. kazankulpu (TBAS, 165)

kazankarası: (< *T. kazan* + *karası*) İlkbaharda kırlarda biten, yemeği yapılan bir bitki (DS, VIII, 2710)

kazankulpu: (< *T. kazan* + *Ar. kulb* + *T. -u*) 90-120 cm yükseklikte, iki yıllık, dikenli, kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Cirsium ciliatum*, (TBAS, 165)

kazayağı: (< *T. kaz* + *ayağı*; “< *ET., OT. kaz*; Gülensoy, II, 490”), (And. Ağz.: *gazayağı, gazayak, gazeyağı, gazyak, kazağ, kazayak, kazıyak*) Ispanakgillerden, 25-100 cm yükseklikte, yaprakları kaz ayağına benzeyen, genç sürüngenleri Doğu Anadolu Bölgesi’nde ıspanak gibi pişirilerek veya turşu yapılarak yenilen, iki veya çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Chenopodium*, (TS, 2, 1256; TBAS, 165; DS, VI, 1953; Erz.İ.A., III, 124; Gaz.A., III, 312)

kazayağıgiller: (< *T. kaz* + *ayağı* + *-giller*), Yaprakları almaşlı ya da karşılıklı dizilişli, çiçekleri ışınsal simetrik, taç yaprakları olmayan, ovaryumları genellikle üst, nadiren alt durumlu, meyveleri etli yapı ile çevrilmiş fındıksı ya da kapsül tipte, genellikle tuzlu topraklarda yetişen, ülkemizde doğal olarak 27 cins ve 71 türle temsil edilen, bir, iki ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler, *Chenopodiaceae*, (BTS, 348)

Kazdağı köknarı: (< öz. is. *Kazdağı* + *Yun. kukunaria* + *T. -i*) Çamgiller familyasından, iğne yapraklı, yapraklarını dökmeyen, sadece Kaz Dağı’nda (Balıkesir) yetişen, ülkemize özgü bir orman ağacı, *Abies nordmanniana subsp. equi-trojani*, (BTS, 348)

kazgagası: (< *T. kaz* + ? *gaga* + *T. -sı*) *Corydalis* türlerine verilen genel ad. Çok yıllık, otsu, yumrulu ve tüysüz bitkiler (TBAS, 165)

kazık: (< *ET. kazuk* < *kaz-*; Clauson, 681) Havuç (*kazık yemiş*), (DS, VIII, 2712)

kazık yemiş: (< *T. kazık* + *yemiş*) bk. kazık (DS, VIII, 2712)

kazmaç: (< *T. kazmaç*) Kış yaz yapraklarını dökmeyen, dağlarda yetişen bodur ağaç (DS, VIII, 2713)

kazrek: (< ?) Çiğ olarak yenilen bir çeşit ot (DS, VIII, 2713)

kebere otugiller: (< *Lat. Capra + T. otu + -giller*) Yaprakları almalı nadiren karşılıklı, basit ya da birleşik, çanak yaprakları 4-8 tane olup serbest ya da birleşik, taç yaprakları 4 tane ya da olmayan, ovaryum üst durumlu, kapsül ya da bakka tipi meyveleri olan, ülkemizde 2 cins ve 3 türle temsil edilen bitkiler (BTS, 348)

keçemçik: (< *T. keçemcik*) Taş aralarında biten ve yenen bir cins ot (DS, VIII, 2715)

keçemük: (< *T. keçemik*) Sütü ve tatlı bir çeşit ot (DS, VIII, 2716)

keçibiciği: (< *T. keçi + ? bicik + T. -i*; “< *keçi*; ‘Orta Türkçeden beri kullanılır, keçileri çağırmak için söylenen *keç keç* sözünden geldiği ileri sürülmektedir’; MBTS, 2, 1628”) 100-150 cm yükseklikte, yeşilken pişirilip yenilen, iki yıllık, beyaz çiçekli, tüylü ve otsu bir bitkidir, *Michauxia campanuloides*, (TBAS, 166; DS, VIII, 2716)

keçiboynuzu: (< *T. keçi + boynuzu*) Baklagillerden, 3-10 m yükseklikte, bileşik yapraklı, kerestesi marangozlukta kullanılan bir ağaç ve bu ağacın baklamsı, şekerli olan yemişi, *Ceratonia*, (*harnup*) (TS, 2, 1259; TBAS, 166)

keçi emceği: (< *T. keçi + emceği*) Siyah renkli bir çeşit incir (DS, VIII, 2716)

keçi kirazi: (< *T. keçi + Yun. kerasi + T. -i*) Kiraza benzer küçük meyveleri olan bir ağaç (DS, VIII, 2716)

keçi kömüreni: (< *T. keçi + kömüreni*) Yaprakları soğan yerine kullanılan bir tür yaban sarımsağı (TS, 2, 1259)

keçi mantarı: (< *T. keçi + Yun. manitari + T. -i*) bk. ak mantar (TS, 2, 1259)

keçi marulu: (< *T. keçi + Yun. maruli + T. -u*) bk. dağ marulu (TBAS, 166)

keçimemesi: (< *T. keçi* + *memesi*) Sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz veya kırmızımsı bir çeşit üzüm (TS, 2, 1259)

keçisakalı: (< *T. keçi* + *sakalı*) 1. Lâdengillerden, çayırlarda, nemli yerlerde yetişen, toprakları mızraksı ve çizgili, çiçekleri mavimtırak veya mor renkte lâden bitkisinin bir türü, *Cistus ciretius*, 2. Gülgillerden, beyaz veya pembe çiçekli, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir ağaççık, erkeçsakalı, çayırmelikesi, *Spiraea aruncus*, (TS, 2, 1259)

keçisedefi: (< *T. keçi* + *Ar. şadef* + *T. -i*) Keçisakalı (TS, 2, 1259)

keçi söğüdü: (< *T. keçi* + *söğüdü*) Bataklıklarda ve nemli ormanlarda çok bulunan bir söğüt türü, *Salix caprea*, (TS, 2, 1259)

keçi yemişi: (< *T. keçi* + *yemişi*) Yaban mersini (TS, 2, 1259)

kedene: (< ?) Dökülen tahıldan kendi kendine biten ekin (DS, VIII, 2717)

kediyayağı: (< ? *kedi* + *T. ayağı*; “< *kedi* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 2, 1629”) Birleşikgillerden, süs bitkisi olarak da yetiştirilen, beyazımsı, yumuşak, sık tüylü bir bitki, *Antennaria dioica*, (TS, 2, 1260)

kedibaş: (< ? *kedi* + *T. baş*) Bir cins elma (DS, VIII, 2717)

kedicibiği: (< ? *kedi* + ? *bicik* + *T. -i*) Havuç (DS, VIII, 2717)

keçiırnağı (< ? *kedi* + *T. turnağı*) 1. Yoncaya benzeyen, güzel kokulu çiçekleri olan bir çeşit yaban otu, 2. Pancar, (*kedigözü*, *kediturnağı*), (DS, VIII, 2717; AAT, 238)

kedi dutu: (< ? *kedi* + *Far. tūt* + *T. -u*) Böğürtlen (DS, VIII, 2718; TBAS, 167)

kedigözü: (< ? *kedi* + *T. gözü*) bk. keçiırnağı (DS, VIII, 2718)

kedikması: (< ? *kedi* + *Ar. hīnnā* + *T. -sı*) Dövülüp ezilince kına gibi boyalı suyu çıkan bir cins ot (DS, VIII, 2718)

kedikulağı: (< ? *kedi* + *T. kulağı*) 60-70 cm uzunluğunda, yaprağı el büyüklüğünde bir ot (*kedikuyruğu*), (DS, VIII, 2718)

kedikuyruğu: (< ? *kedi* + *T. kuyruğu*) bk. *kedikulağı* (DS, VIII, 2718)

kedi nanesi: (< ? *kedi* + *Ar. na'nā'* + *T. -si*) Ballıbabagillerden, kırlarda yetişen, kedilerin kokusundan çok hoşlandığı bir bitki, *Nepeta cataria*, (*yaban sümbülü*), (TS, 2, 1260)

kedi otu: (< ? *kedi* + *T. otu*) İki çeneklilerden, 150 cm kadar bir boya erişebilen, kök sapı hekimlikte kullanılan, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Valeriana*, (TS, 2, 1260; TBAS, 167; BTS, 349)

kedi otugiller: (< ? *kedi* + *T. otu* + *-giller*) Yaprakları sapsız olan otsu bitkileri, seyrek olarak da çalı durumundaki bitkileri kapsayan bitişik taç yapraklı, iki çenekli bitkiler familyası (TS, 2, 1260)

keditırnağı: (< ? *kedi* + *T. tırnağı*) bk. *kedicitırnağı* (DS, VIII, 2718)

kefe kimyonu: (< *Ar. keffe* + *kemmūn* + *T. -u*) 50-120 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, tüysüz ve beyaz çiçekli bir bitkidir. Özellikle çam ormanlarının altında yetişir. Olgun meyveleri baharat olarak kullanılır, *Laser trilobum*, (TBAS, 167)

kefe lâlesi: (< *Ar. keffe* + *Far. lâle* + *T. -si*) Kırım'ın güneyinde bir şehir olan Kefe'de yetiştirilen ve 17. yüzyılda İstanbul'da satılan bir lâle çeşidi. *Tulipa schrenkii regel* türünün bir çeşidi olmalıdır (TBAS, 168)

kekeremik: (< *T. kekremik*) Kokulu bir cins ot (DS, VIII, 2722)

kekik: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 227; MBTS, 2, 1633) Ballıbabagillerden, ülkemizde 38 türle temsil edilen, karşılıklı küçük yapraklı, beyaz, pembe, kırmızı başak durumunda çiçekleri olan ve çiçeği bahar gibi kullanılan, odunsu saplı, kuvvetli kokulu ve çok yıllık bir bitki, *Thymus vulgaris*, (TS, 2, 1262; TBAS, 168; BTS, 349; AA, 143; TaS, IV, 2398)

keklik çiğdemi: (< *T. keklik + çiğdemi*; “< *ET. keklik/kekelik*; Nişanyan, 224; < *kekliğin çıkardığı sesten geldiği anlaşılıyor*; Eren, 227”) bk. karga soğanı (TBAS, 168)

kekilcen: (< *Far. kākūl + T. -cen*; “*kekil < Far. kākūl*; Gülensoy, II, 498”) Tekesakalı da denilen, çiğ yenen bir kır bitkisi (DS, VIII, 2723)

keklikganağı: (< *T. keklik + kanağı*) Bir çeşit bitki (DS, XII, 4542)

keklikgözü: (< *T. keklik + gözü*) *Adonis* türlerine verilen genel ad. Otsu, bir veya çok yıllık ve kırmızı çiçekli bitkilerdir (TBAS, 168)

keklik otu: (< *T. keklik + otu*) bk. kekre (DS, VIII, 2724)

kek otu: (< *kekik + otu*) bk. kekik (TBAS, 168)

kekre: (< *ET. kekre*; MBTS, 2, 1634) Birleşikgillerden, yaprakları acı olan, pembe, kırmızı ve nadiren beyaz çiçekli, dikensiz, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Acroptilon repens*, (TBAS, 168, 169; DS, VIII, 2724; Erz.İ.A., III, 194)

kelbaş: (< *Far. kel + T. baş*; “< *Far. kel*; TS, 2, 1263”) Sarı zambak (DS, XII, 4543)

kelçiçeği: (< *Far. kel + T. çiçeği*) bk. kelçiçek (DS, VIII, 2725)

kelçiçek: (< *Far. kel + T. çiçek*) Papatya (DS, VIII, 2725)

kelebek çiçeği: (< *T. kelebek* + *çiçeği*; “*kelebek* < *OT. kepēli*; Eren, 227”) İki çeneklilerden, aydınlık oda ve salonlarda zengin renkli ve çok dallı bir süs bitkisi (TS, 2, 1263)

kelebek otu: (< *T. kelebek* + *otu*) Bir cins yaban yoncası (TS, 2, 1263)

kelek: (< *Far. k̄alak*; Eren, 228), (And. Ağz.: *keleyh*) Ham kavun, karpuz (DA, 127; EİA, 135; Erz.İ.A., III, 195; EYAD, 235; Krş.Y.A., 248, 485)

kelem: (< *Far. kalam*; Eren, 228), Lahana (TS, 2, 1264; DS, VIII, 2727; DS, XII, 4543; ETA, II, 608; OAAD, 249; SA, 194; TİYA, 423; TaS, IV, 2403)

kelemenkeşir: (< ?), (And. Ağz.: *kelemekeşir*) Kırılarda biten, çorbalara konulan, Erzurum ve Kars bölgelerinde sebze olarak kullanılan bazı bitkilere verilen genel ad (TBAS, 169; DS, VIII, 2728; Erz.İ.A., III, 195)

kelemlı otu: (< *Far. kalam* + *T. -li* + *otu*) Tarlalarda biten, mor çiçekler açan bir bitki (DS, VIII, 2728)

kelemne: (< ?) Papatya (DS, VIII, 2728)

keler kuyruğu: (< *T. keler* + *kuyruğu*; “< *ET. keler*; Nişanyan, 225; < *OT. keler*; Gülensoy, II, 500”) Yaprığı küçük, gövdesi büyük bir çeşit ot (DS, VIII, 2729)

kelkaş: (< *Far. kel* + *T. kaş*) Karnabahar (DS, VIII, 2734)

kelkız çiçeği: (< *Far. kel* + *T. kız* + *çiçeği*) Papatya (DS, VIII, 2734)

kelleliot: (< *Far. kelle* + *T. -li* + *ot*) Bir çeşit arpa (DS, VIII, 2734)

keltat: (< *Far. kel* + *T. tat*) Bir çeşit ot (DS, VIII, 2735)

kemçik: (< ?) Bayırlarda biten, yenen bir çeşit bitki (DS, VIII, 2737)

keme: (< *Ar. kam'a*; Eren, 229), (And. Ağz.: *kem*) 1. Patatese benzeyen bir çeşit mantar, 2. Yer elması, 3. İlkbaharda yetişen bir çeşit ot (DS, VIII, 2736, 2738)

Kemer patlıcanı: (< öz. is. *Kemer* + *Ar. bādincān* < *Far. bādingān* + *T. -i*) Bir çeşit ince uzun patlıcan (TS, 2, 1267)

kemezen: (< ?) Sarımtırak bir erik cinsi (KİAT, 331)

kendi biten: (< *T. kendi* + *biten*) 1. Yaban armudu, 2. Beyaz ve iri taneli bir cins üzüm (DS, VIII, 2741)

kendillik: (< ? *kendir* + *T. -lik*) Kenevir (DS, VIII, 2741; TBAS, 169)

kendir: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 230; MBTS, 2, 1646; Clauson, 729) Kenevir (TS, 2, 1273)

kendirgiller: (< ? *kendir* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, kendir, şerbetçi otu, Hint keneviri gibi bitkileri içine alan bir familya (TS, 2, 1273)

kendirik: (< ? *kendir* + *T. -ik*) 1. Kenevir, 2. Börülce (DS, VIII, 2742)

kendir otu: (< ? *kendir* + *T. otu*) bk. kenevir (TBAS, 170)

kendir palmyesi: (< ? *kendir* + *Fr. palmier* + *T. -si*) bk. palmye (BTS, 506)

kene ağacı: (< *Far. kanah* + *T. ağacı*; “< *Far. kanah*; Eren, 230”) 1. Kene otu, 2. Sütleğengillerden Hint yağı çıkarılan bitki (TS, 2, 1273; DS, VIII, 2742)

kenebörülcesi: (< *Far. kanah* + *T. börülcesi*) Bir çeşit fasulye (DS, VIII, 2742)

kene otu: (< *Far. kanah* + *T. otu*), (And. Ağz.: *kenek*) Sütleğengillerden, tropik bölgelerde yetişen, ağaç veya ağaççık durumunu alabilen, tohumlarından koyu bir

bitkisel yağ elde edilen, bir yıllık otsu bir bitki, *Ricinus communis*, (TS, 2, 1273; DS, VIII, 2742)

kenevir: (< Yun. *kannavi* = EYun. *kannabis* ~ HAvr. **kannabis*; Nişanyan, 226) Kendirgillerden, 50-350 cm yükseklikte, sapındaki liflerden halat, çuval gibi kaba örgüler yapılan, taze sürgünleri, tohumları, erkek ve dişi çiçekleri esrar yapımında kullanılan, iki evcikli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir, *Cannabis sativa*, (TS, 2, 1273; TBAS, 170; BTS, 354)

kenger: (< Far. *kenger* = OFar. *kangar*; Nişanyan, 226; < Far. *kangar*; Eren, 231) Birleşikgillerden, ilkbaharda yetişen, 20-100 cm yükseklikte, yaprakları dikenli, çok yıllık, sütlü, otsu ve yabani bir bitki, *Cynara cardunculus*, (TS, 2, 1273; TBAS, 170; DS, III, 1138; DS, VI, 1991; DS, VIII, 2743; DS, XII, 4545; AVA, 333; UA, 116; TaS, IV, 2439)

kengi otu: (< Far. *kenger* + T. *otu*) bk. kenger (TBAS, 170)

kep: (< ?) Kuru soğan (DS, VIII, 2744)

kepir: (< kökü belli değildir; MBTS, 3, 1648) Bodur ağaç (DS, VIII, 2749)

kepir yavşanı: (< ? *kepir* + T. *yavşanı*) bk. acı yavşan (TBAS, 171)

kera: (< ?) Bir çeşit turfanda armut (DS, VIII, 2751)

keraviye: (< Far. *kerāviye*; MBTS, 2, 1649) bk. Frenk kimyonu (TBAS, 171)

kerdeme: (< Yun. *kardamo*; Eren, 232), (And. Ağz.: *gerdeme*, *gerdime*, *gerdüme*, *germide*) 20-50 cm yükseklikte, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitki, tere, *Lepidium sativum*, (TBAS, 171; DS, VI, 1996, 2005; DS, VIII, 2752; TaS, IV, 2440)

kereviz: (< *Ar./Far. kerefs* ~ *Aram. krepsā*; Nişanyan, 226), (And. Ağz.: *geneviz*, *kereöz*, *kireviz*) Maydanogillerden, 30-100 cm yükseklikte, kökleri ve yaprakları sebze olarak kullanılan, kokulu, iki yıllık ve otsu bir bitki, *Apium graveolens*, (TS, 2, 1276; TBAS, 171; DS, VI, 1991; DS, VIII, 2753; AAT, 43)

kerğuş: (< ?) Bir çeşit bitki (DS, VIII, 2754)

kerik: (< ?) Bir çeşit sert, ufak incir, baba incir (DS, VIII, 2754)

kermah: (< ?) Atlara yedirilen besleyici bir ot (DS, VIII, 2755)

kermes meşesi: (< *Fr. kermesse* + *Far. bīşa* + *T. -si*) Kayıngiller familyasından, her dem yeşil, yaprakları dikenli, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde geniş bir yayılış gösteren, makinin en baskın bitkilerinden biri, *Quercus coccifera*, (BTS, 354)

kerpize: (< ?) Dağlarda yetişen kekiğe benzer kokulu, küçük yapraklı bir çeşit ot (DS, VIII, 2756)

kersin: (< ?) Yemeklere konulan bir çeşit bitki (DS, VIII, 2757)

kertilce: (< *Yun. kirtil* + *T. -ce*; “< *Yun. kartalos*; MBTS, 2, 1714”) Labada (DS, VIII, 2757)

kertme: (< *T. kertme* < *kert-*; Clauson, 738; MBTS, 2, 1652) bk. ahlat (TBAS, 171)

kese çiçeği: (< *Far. kī se* + *T. çiçeği*) Süs için yetiştirilen ve demet olarak çiçek açan bitki, *Ceanothus*, (TS, 2, 1278)

kesercik: (< *T. kesercik*) Karçiçeği, çiğdem (DS, VIII, 2762)

kesme: (< *T. kesme*) Kışın yaprağını dökmeyen, Akdeniz bölgesinde yaygın olan ve 5 m kadar yüksek olabilen bir ağaççık, *Phillyrea latifolia*, (TBAS, 172; DS, VIII, 2766)

kestane: (< Yun. *kastania* < Erm. *kask* kestane, *kaskeni* kestane ağacı; Eren, 234), (And. Ağz.: *kesdane*, *kesdene*, *kestene*) Kayingillerden, ılıman iklimlerde yetişen, kışın yapraklarını döken, 25-30 m kadar boylanabilen, kerestesi doğramacılıkta kullanılan bir orman ağacı ve bu ağacın yenilebilen meyvesi, *Castanea sativa*, (TS, 2, 1283; TBAS, 172; BTS, 357; DS, VIII, 2768; AAT, 9, 10; Erz.İ.A., III, 197; KİAT, 108, 211; UA, 19, 117; ZBKİA, 144; TaS, IV, 2454)

kestane kabağı: (< Yun. *kastania* + T. *kabağı*) Helvacı kabağı (TS, 2, 1283)

keşbir: (< Fr. *cachemire* < İng. “Keşmir yer adından”; MBTS, 2, 1600) Üzüm türü (EYAD, 51, 235)

keşir: (< Far. *gazar*; Eren, 235), (And. Ağz.: *keşşir*, *keşür*, *kişir*) Havuç (DS, VIII, 2771; TaS, IV, 2457)

keşirlik otu: (< Far. *gazar* + T. *-lik* + *otu*) Hoş kokulu, kökü yenilen bir çeşit yaban bitkisi (DS, VIII, 2772)

keşiş otu: (< Far. *keşiş* + T. *otu*) bk. karabaş otu (TBAS, 172)

keşişyemez armudu: (< Far. *keşiş* + T. *yemez* + Far. *emrūd* + T. *-u*) Yeşil renkli, iyi bir çeşit yaz armudu (DS, VIII, 2772)

keşkut: (< ?) Baharda dere kenarlarında biten, tohumu kaynatılarak hastalara içirilen bir çeşit bitki (DS, VIII, 2772)

keşkül: (< Far. *keşkül*; MBTS, 2, 1662) Su kabağı (DS, VIII, 2772)

keten: (< Ar. *kettān* ~ Aram. *kettān/kittūnā* ~ Akad. *kitūm* ~ Sümer.; Nişanyan, 228) Ketengillerden, 10-100 cm yükseklikte, özellikle tohumu için yetiştirilen, çiçekleri mavi renkte ve beş taç yapraklı, lifleri dokumacılıkta kullanılan, bir veya iki yıllık, otsu bir bitki, *Linum usitatissimum*, (TS, 2, 1285; TBAS, 172; BTS, 357)

ketengiller: (< Ar. *kettān* + T. *-giller*) Ayır taç yapraklı iki çeneklilerden, yaprakları almaşlı ya da karşılıklı dizilişli, çiçekleri ışınsal simetrlili, erkek organları 4-5 adet, 3-5 karpelli ve ovaryum üst durumlu, kapsül tipinde meyveleri olan, keten ve benzeri türleri içine alan, ülkemizde 2 cinsle temsil edilen, otsu ya da çalimsı bitkiler, (TS, 2, 1285; BTS, 357)

ketengömleği: (< Ar. *kettān* + T. *gömleği*) İnce kabuklu, tatlı bir çeşit incir (DS, VIII, 2773; UA, 117)

ketenköynek: (< Ar. *kettān* + T. *gömlek*) Bir çeşit armut (DS, VIII, 2773)

ketiğen: (< ?) Bir çeşit dikenli ot (DS, VIII, 2774)

kevke: (< ?) 60 cm kadar yükselebilen, Batı Anadolu bölgesinde yaygın olan, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki, *Alyssum corsium*, (TBAS, 173)

kevren: (< ?) Yer elması (DS, VIII, 2777)

Kıbrıs akasyası: (< öz. is. *Kıbrıs* + Fr. *acacia* + T. *-sı*) 3-5 m yükseklikte, çalı görünüşünde bir ağaççıktır. Yapraklar çıplak, çiçekler sarı renkli, çiçek durumu küremsi şekilli ve 10-15 mm çapında. Vatanı Güneybatı Avustralya olmakla beraber Akdeniz bölgesi sahil kumlarında yetişir, *Acacia cyanophylla*, (TBAS, 173)

kıdıman: (< *kıdı+man* ?) Çiğdem (DS, VIII, 2787)

kığıştak: (< ses taklidi *kığış*'tan "*kığış+ta-k*"; MBTS, 2, 1669) Sinir hastalığının iyileştirilmesinde kullanılan, kaynatılarak suyu içilen bir bitki (DS, VIII, 2790)

kılamık: (< ?), (And. Ağz.: *kılamuk*) Kurak yerlerde yetişen bir çeşit ot, ayrık otu (DS, VIII, 2792; DS, XII, 4551)

kıldır: (< ?) 1. Domates, 2. Yeşil domates, 3. Küçük domates (DS, VIII, 2795)

kılgın: (< *T. kılgın*) Serviye benzer, kendine özgü kokusu ve tozu olan, dere kıyılarında yetişen ince yapraklı bir ağaç (DS, VIII, 2796)

kılıçarpa: (< *T. kılıç + arpa*; “< *ET. kılıç*; MBTS, 2, 1672”) Hayvanlara yedirilen sivri, uzunca bir çeşit arpa (DS, XII, 4552)

kılıç kekiği: (< *T. kılıç + ? kekik + T. -i*) bk. kaya kekiği (TBAS, 173)

kılıç otu: (< *T. kılıç + otu*) 1. Yaraları iyileştirmekte kullanılan, söğüt yaprağı gibi yaprakları ve sarı çiçekleri olan bir ot, 2. Yaprakları kamışa benzeyen, kenarları keskin ve kısa bir ot, 3. Arapsaçı otu (DS, VIII, 2798)

kılıf: (< *Ar. ğilāf*; MBTS, 2, 1673) Taze fasulye (DS, VIII, 2798)

kılık: (< *ET. kılık*; MBTS, 2, 1673), (And. Ağz.: *gılik*) 1. Palamut, 2. Kuru fasulye 3. Bir çeşit küçük mantar, 4. Fındık büyüklüğünde, turşusu ve reçeli yapılan bir yaban meyvesi, 5. Çam, meşe, ardıç vb. ağaçların meyveleri (DS, VI, 2043; DS, VI, 2077; DS, VI, 2077; DS, VIII, 2798)

kılımboz: (< ?), (And. Ağz.: *kılımbaz, kılınboz*) Pancar (DS, VIII, 2798)

kılır: (< ?) Maydanozgillerden, bir yıllık ve özel kokulu otsu bir bitki, *Ammi visnaga*, (TS, 2, 1291)

kılıtır: (< ?) İncir, incir dizisi (DS, VIII, 2799)

kılıkıl: (< *T. kıl + kıl*) Mısır (DS, VIII, 2800; Erz.İ.A., III, 198)

kılıkişi: (< *T. kıl + kişi*) Yaban soğanı (DS, VIII, 2800)

kılıkuyruk: (< *T. kıl + kuyruk*) Tohumluk olarak kullanılmaya elverişli olmayan buğday (DS, VIII, 2800)

kıllı kozak: (< *T. kıllı* + *Far. ğūzek*) Kestane (DS, VIII, 2801)

kıl otu: (< *T. kıl* + *otu*) Dağlık çayırlarda yetişen ince ve sert yapraklı bir bitki, *Nardus*, (TS, 2, 1292)

kımçırık: (< ?) Mürver ağacı (DS, VIII, 2802)

kımı: (< ?), (And. Ağz.: *gimi, kemi, kimi*) 60-90 cm yükseklikte, iki yıllık, yumru köklü, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Chaerophyllum bulbosum*, (TBAS, 173)

kına ağacı: (< *Ar. ĥinnā* + *T. ağacı*) İki çeneklilerden, tropikal bölgelerde yetişen, kurutulmuş yapraklarından kına elde edilen, beyaz çiçekli, dikenli, küçük bir ağaç, *Lawsonia inermis*, (TS, 2, 1292; TBAS, 173)

kına çiçeği: (< *Ar. ĥinnā* + *T. çiçeği*) Kına çiçeğigillerden, çiçekleri türlü renkte olan, bir veya çok yıllık otsu bitki, *Balsamina hortensis*, (TS, 2, 1292)

kına çiçeğigiller: (< *Ar. ĥinnā* + *T. çiçeği* + *-giller*) İki çeneklilerden, örneği bahçelerde yetişen kına çiçeği olan bir familya (TS, 2, 1293)

kınakına: (< *İsp. quinaquina*) Kök boyasıgillerden, asıl yurdu Güney Amerika olan, Hindistan ve Endonezya'da da yetiştirilen, kabuğundan kinin çıkarılan bir ağaç, *Cinchona*, (TS, 2, 1293)

kınalıparmak: (< *Ar. ĥinnā* + *T. -lı* + *parmak*) Havuç (DS, XII, 4552)

kındır: (< *kökenini bilmiyoruz*; MBTS, 2, 1675), (And. Ağz.: *kındıl, kıntır, kundur*) 1. Kevene benzer dikenli bir çeşit ot, 2. Pancar (DS, VIII, 2808, 2812, 3001)

kındıra: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 237; MBTS, 2, 1675), (And. Ağz.: *gındıra, gındırğa, gındırık, kındırka, kandıra*) Sulu yerlerde biten ince uzun yapraklarının kenarları keskin, ucu diken gibi, koyu renkli bir çeşit çayır otu (DS, VI, 2049; DS, VIII, 2808; DS, VIII, 2809; AVA, 324; Gaz.A., III, 326; TaS, IV, 2492)

kıngıra otu: (< ? *kingıra* + *T. otu*) Baş ağrısını iyileştirmekte kullanılan bir çeşit ot (DS, VIII, 2810)

kınnap otu: (< *Ar. kınnep* + *T. otu*; “< *Ar. kınnep*; MBTS, 2, 1676”) bk. kenevir otu (TBAS, 174)

kıra: (< ?) Fasulye (DS, VIII, 2814)

kıral: (< *Sırp. kral*; MBTS, 2, 1771) Akasya ağacı (DS, VIII, 2814)

kıral eğreltisi: (< *Sırp. kral* + *T. eğreltisi*) Çok yıllık, rizomlu, çiçeksiz ve otsu bir bitkidir, *Osmunda regalis*, (TBAS, 174)

kıramık: (< *kıra-muk* ?) Hamken yeşil, olgunlaşınca siyah, küçük meyveleri olan bir çeşit funda (DS, VIII, 2815)

kırbıdak: (< ?) Yenilen bir çeşit ot (DS, VIII, 2817)

kırçkırç otu: (< *T. kırç* + *kırç* + *otu*) İlkbaharda yetişen, ince uzun yaprakları, kırmızı çiçekleri olan ve davarlara yedirilen kır otu (DS, VIII, 2819)

kırgın otu: (< *T. kırgın* + *otu*) bk. tilkişen (TBAS, 267)

kır gülü: (< *T. kır* + *Far. gul* + *T. -ü*) Çorak bölgelerde biten ve gün gülüne benzeyen bir tür çiçek, *Fumana*, (TS, 2, 1296)

kırık: (< *T. kırık*) Bir çeşit kılçiksız başaklı buğday (DS, VIII, 2824)

Kırkağaç kavunu: (< *öz. is. Kırkağaç* + *T. kavunu*) Kabuğu alacalı sarı renkte olan bir tür kavun (TS, 2, 1299)

kırkat: (< ?), (And. Ağz.: *gırgat, kirkat*) Kırmızı ya da kestane rengi meyveleri olan, muşmulaya benzer küçük dikenli ağaç (DS, VI, 2056; DS, VIII, 2828; TBAS, 262)

kırkbaş otu: (< *T. kırk + baş + otu*) 10-80 cm yükseklikte, yumrulu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Loentice leontopetalum*, (TBAS, 174)

kırkboğum: (< *T. kırk + boğum*) Tilkikuyruğu da denilen, su kenarlarında, çayırlarda biten, boğum boğum olan dalları süpürge çöpüne benzeyen ve yiyen hayvanları ishale uğratan bir ot (DS, VIII, 2828)

kırkboğum otu: (< *T. kırk + boğum + otu*) bk. atkuyruğu (TBAS, 174)

kırk budak: (< *T. kırk + budak*) Fesleğen çiçeği (DS, VIII, 2829)

kırk günlük: (< *T. kırk + günlük*) Mayıs ayında çıkan ve kırk günde yetişen bir çeşit bakla (DS, VIII, 2829)

kırkkanat: (< *T. kırk + kanat*; “< *ET. kanat*; Nişanyan, 211, Eren, 205”) Yaraları iyileştirmek için kullanılan, yaprakları damarlı bir ot (DS, VIII, 2830)

kırkkilit otu: (< *T. kırk + Ar. iklīd + T. otu*) bk. atkuyruğu (TBAS, 174)

kırklık: (< *T. kırklık*) Kırk günde yetişen bir çeşit kırmızı buğday (DS, VIII, 2830)

kırkma kamış: (< *T. kırkma + ? T. kamış*) Sulak yerlerde yetişen, boğumlu gövdesinden kaval yapılan bir çeşit kamış (DS, XII, 4555)

kırksinir otu: (< *T. kırk + sinir + otu*) bk. bağa (TBAS, 174)

kır lâlesi: (< *T. kır + Far. lâle + T. -si*) bk. Manisa lâlesi (TBAS, 174)

kırlangıç otu: (< *T. kırlangıç + otu*; “< *ET. karlaguç*; Eren, 238”) Gelincikgillerden, çiçekleri altın ve limon sarısı renginde olan, tanelerinden asitsiz bir yağ elde edilen, sütü

siğillere karşı kullanılan, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Chelidonium majus*, (*temre otu*), (TS, 2, 1300; TBAS, 174)

kırlı: (< *T. kırlı*) Sebze fidesi (DS, VIII, 2832)

kır menekşesi: (< *T. kır* + *Far. beneşşe* + *T. -si*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 174)

kırmızı: (< *Ar. kırmızı* ; TS, 2, 1301), (And. Ağz.: *gırmızı*) Domates (DS, XII, 4509; AA, 136; Ka.Y.A., 226, 275; Krş.Y.A., 477; OAAD, 240)

kırmızı bacaklı: (< *Ar. kırmızı* + *OFar. pāçak* + *T. -lı*) Yaban çileği gibi toprak üstünde uzanan, dalları ezilerek yaralara sarılan kırmızı renkli bir ot (DS, VIII, 2834)

kırmızibiber: (< *Ar. kırmızı* + *Yun. pipéri*) Patlıcangillerden bir biber türü (TS, 2, 1301)

kırmızı gevrek: (< *Ar. kırmızı* + *T. gevrek*; “< *ET. kevrek* < *kevre-*; Clauson, 690”) Kırmızı ile siyah arası şaraplık üzüm (DS, VIII, 2834)

kırmızı kantaron: (< *Ar. kırmızı* + *Yun. kentauron*) 50-80 cm kadar yükselebilen, iki yıllık, kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir. İştah açıcı olarak kullanılır, *Centaureum erythraea*, (TBAS, 174)

kırmızı kedi otu: (< *Ar. kırmızı* + ? *kedi* + *T. otu*) 50-80 cm yükseklikte, çok yıllık, rizomlu, kırmızı veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir. Yatıştırıcı ve uyutucu olarak kullanılır, *Centranthus ruber*, (TBAS, 175)

kırmızı kök: (< *Ar. kırmızı* + *T. kök*) bk. kök boyası (TBAS, 175)

kırmızı lahana: (< *Ar. kırmızı* + *Yun. lahano*) Rengi kırmızı olan bir tür lahana (TS, 2, 1302)

kırmızı turp: (< *Ar. kırmızı* + *Far. turp*) Turpgillerden, kökü kırmızı olan bir turp türü, *Raphanus sativus varradicula*, (TS, 2, 1302)

kırna: (< ?) Yaban zambağı (DS, VIII, 2834)

kır sakızı: (< *T. kır + sakızı*) bk. kanlık (TBAS, 151)

kır soğanı: (< *T. kır + soğanı*) bk. soğan (TBAS, 175)

kırtık: (< *T. kırtık*) Yapraksız çalı (DS, XII, 4556)

kırt kırt: (< *kırt + kırt* “ses taklidi”) Havuç (DS, VIII, 2838)

kır yasemini: (< *T. kır + Far. yāsemen + T. -i*) bk. yaban yasemini (TBAS, 175)

kısacamahmut: (< *T. kısaca + öz. is. Mahmut*) bk. kısacık mahmut (DS, VIII, 2839)

kısacık mahmut: (< *T. kısacık + öz. is. Mahmut*) Tütüne karıştırılıp içilen, sarılık hastalığında kullanılan yaban otu (DS, VIII, 2839)

kısamahmut otu: (< *T. kısa + öz. is. Mahmut + T. otu*) İştah açıcı ve mide ağrılarını giderici olarak kullanılan, 50 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu, kırmızımtırak mor çiçekli bir bitki, *Teucrium chamaedrys*, (TBAS, 175; DS, VIII, 2839)

kıska: (< Kökeni karışıktır. Tietze’ye göre *Ar. gizhā* biçiminden alınmıştır. Buna karşılık Tiztızilis *Rumcadan* geldiğini yazmıştır; Eren, 240), (And. Ağz.: *fisga, fıska, fisge, gısga, gısğa, gışa, gıska*) Arpacık soğanı, tohumluk küçük soğan (DS, V, 1858; DS, VI, 2062; DS, XII, 4556; AVA, 324; Gaz.A., III, 334)

kısmet ağacı: (< *Ar. kısmet + T. ağacı*) Bütün sıcak ülkelerde sık rastlanan tırmanıcı ve iri gövdeli ağaç, *Clerodendron*, (TS, 2, 1307)

kışgana: (< ?) Karadut (DS, VIII, 2845)

kışgözü: (< *T. kış* + *gözü*) Sonbahar ve kış aylarında bahçelerde kendiliğinden yetişen ve kavruarak yaprakları yenilen bir ot (DS, VIII, 2845)

kışla diken: (< *T. kışla* + *dikeni*) bk. karaçalı (TBAS, 175)

kış mantarı: (< *T. kış* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. ağaç mantarı (TBAS, 175)

kıtış: (< ?) Küçük, kara bir çeşit mantar (DS, VIII, 2848)

kitleyük: (< ?) Kiraz (DS, VIII, 2848)

kıvırcık: (< *T. kıvırcık*) bk. kıvırcık salata (TS, 2, 1311)

kıvırcık salata: (< *T. kıvırcık* + *İt. salata*) Yeşil salata, yaprakları kıvırcık bir tür marul, kıvırcık (TS, 2, 1311)

kıvrışık: (< *T. kıv(ı)rışik*), (And. Ağz.: *kıvrışık*) 1. Pazı bitkisi, 2. Pancar yaprağı (DS, VIII, 2850)

kıvrışkan: (< *T. kıv(ı)rışkan*) bk. kıvrışık (DS, VIII, 2850)

kıvrak buğday: (< *T. kıvrak* + *buğday*) İlbaharda ekilip, sonbahar ekimi ile beraber yetişen buğday (DS, VIII, 2852)

kıvrak darı: (< *T. kıvrak* + *darı*) İnce taneli, çok patlayan bir çeşit mısır (DS, VIII, 2852)

kıvrım: (< *T. kıv(ı)rim*) 15-45 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, kalın köklü, sütlü ve sarı çiçekli bir bitki, *Scorzonera semicana*, (TBAS, 176)

kıvşıyık: (< ?) bk. gıvışgan otu (TBAS, 176)

kıyak: (< *T. kıyak* < *kıy-ak*; MBTS, 2, 1695) Sazlık yerlerde biten, hayvanların çok aç kalmadıkça yemediği kalın ve kuruduğu zaman yanları keskinleşen bir çayır otu (DS, VIII, 2854)

kıyık elması: (< *T. kıyık* + *elması*) Yaban elması (DS, VIII, 2856)

kıyışak: (< *T. kıyışak*) Ebegümeçigillerden bir çeşit ot (DS, VIII, 2857)

kızamık: (< *T. kızamık*; Orta Türkçede *kızlamuk* olarak geçer. Türkçe *kızıl* kökünden geldiği açıktır. Türkçede *-mık* ekiyle yapılmış birçok türev vardır. Orta Türkçede geçen *kızlamuk* biçimindeki *-l-*'nin erken bir çağda düştüğü anlaşılıyor; Eren, 242; < *kızlamuk* < *T. kızıl*; Clauson, 684), (And. Ağz.: *kızambuk*) bk. *karamuk* (TBAS, 176; DS, VIII, 2860)

kızgüzeli: (< *T. kız* + *güzeli*) Bir çeşit bitki (*Aksan, Türkçenin Gücü*, 60)

kızhanım: (< *T. kız* + *hanım*) Hüsnüyusuf, Çin karanfili (DS, VIII, 2862)

kızlağaç: (< *T. kızıl* + *ağaç*) Gürgengillerden, kışın yapraklarını döken ve 20 m kadar yükselebilen, dişi çiçekleri küçük ve sarımtırak, erkek çiçekleri püskül biçiminde olan, kerestesi kolay işlenebilir bir ağaç, *Alnus*, (TS, 2, 1318; TBAS, 176; BTS, 366; TaS, IV, 2539)

kızılak: (< *T. kızılak*) 1. Gülgillerden alıç ağacı ve meyvesi, *Rosaceae crataegus*, 2. Kızılcık ağacı ve meyvesi, (DS, VIII, 2863)

kızılacak (I): (< *T. kızıl* + *OFar. pāçak*) Yapıncak üzümü (DS, VIII, 2863)

kızılacak (II): (< *T. kızıl* + *OFar. pāçak*) Yemeği yapılan, kökle gövde arası turuncu olan bir çeşit yaban otu, kır pancarı (DS, VIII, 2863)

kızıl boya: (< *T. kızıl* + *boya*) bk. kök boyası (TBAS, 176)

kızılburun: (< *T. kızıl + burun*) Pembemsi yeşil renkli, güzel kokulu bir çeşit erik (DS, VIII, 2863)

kızılca (I): (< *T. kızılca*) Kızıla çalan bir çeşit buğday (TS, 2, 1318; DS, VIII, 2864)

kızılca (II): (< *T. kızılca*) 1. Yaprakları geniş ve tohumları şeker pancarına benzeyen bir ot, 2. Pazu bitkisi (DS, VIII, 2864)

kızılca dişi: (< *T. kızılca + dişi*) 4-5 m yükseklikte, beyaz çiçekli bir ağaççık (*Cornus sanguinea*), (TS, 2, 1318)

kızılca kıkıllı: (< *T. kızılca kıkıllı*; “< kızıl + -cık; Eren, 243”), (And. Ağz.: *gızılcah, gızılcah*) Kızılca kıkıllılardan, kışın yaprağını döken, beyaz çiçekli bir ağaç ve bu ağacın güzün olgunlaşan, kırmızı, tek çekirdekli, reçeli ve şerbeti yapılan, buruk bir tadı olan yemişi, *Cornus mas*, (TS, 2, 1318; TBAS, 176; DS, VIII, 2864; AA, 136; Erz.İ.A., III, 139)

kızılca kıkıllı giller: (< *T. kızılca kıkıllı + -giller*) İki çeneklilerden, çoğu iri gövdeli, yaprakları karşılıklı ya da almalı, genellikle eriksi tip meyveleri olan, ülkemizde bir cins ve iki türle temsil edilen ağaç, çalı ya da yarı çalimsı bitkiler (TS, 2, 1318; BTS, 366)

kızılca kırık: (< *T. kızıl + kırık*) Tarlalarda biten, lahana büyüklüğünde, diken yapraklı, kırmızı renkli, zararlı bir çeşit ot (DS, VIII, 2864)

kızılca kıkıllı: (< *T. kızıl + Ar. şam*) Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 25 m kadar boylanabilen, deniz seviyesinden 1200 m kadar olan yüksekliklerde yetişen, ülkemizde kısmen Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerinde ormanlar oluşturan bir ağaç türü, *Pinus brutia*, (TS, 2, 1318; BTS, 364)

kızılca dip: (< *T. kızıl + dip*) Pancar (DS, VIII, 2864)

kızılca eğilim: (< *T. kızıl + eğ(i)lim*) Domates (DS, VIII, 2864)

kızilenik: (< *T. kızıl* + *Çuv. enik*; “< *Çuv. ançäk* ‘enik’; Eren, 136”) Kökünden kırmızı boya çıkarılan bir ot (DS, VIII, 2864)

kızıl göz diken: (< *T. kızıl* + *göz* + *dikeni*) Sarı diken, altın diken, *Scolymus compositae*, (DS, VIII, 2865)

kızıl gücük: (< *T. kızıl* + *küçük*) Havuç (DS, XII, 4559)

kızıl işildi: (< *T. kızıl* + ? *işildi*) Kırmızı yaban mersini (DS, VIII, 2865)

kızıl kantaron: (< *T. kızıl* + *Yun. kentauron*) Kızıl kantarongillerin örnek bitkisi olan, 10-50 cm yükseklikte, kırmızı çiçekli, karşılıklı yapraklı, sap ve yaprakları hekimlikte kullanılan, iki yıllık otsu bir bitki, *Erythraea centaurium*, (TS, 2, 1318)

kızıl kantarongiller: (< *T. kızıl* + *Yun. kentauron* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, kızıl kantaron, acı yonca cinsleri içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 1318)

kızıl kaytarma: (< *T. kızıl* + *kaytarma*) bk. güveyfeneri (TBAS, 177)

kızıl kök: (< *T. kızıl* + *kök*) bk. kök boyası (TBAS, 177)

kızıl lık: (< *T. kızıl lık*) Üzerinde kızıl lığa benzer meyvesi biten bir çalı (DS, VIII, 2866)

kızıl ot (I): (< *T. kızıl* + *ot*) Havuç (DS, VIII, 2866)

kızıl ot (II): (< *T. kızıl* + *ot*) 1. Bir çeşit ot, 2. Eğrelti otu, 3. Bağlarda teveklere sarılan sarmaşık gillerden bir ot (DS, VIII, 2866)

kızıl sarmaşık: (< *T. kızıl* + *sarmaşık*) bk. bostanbozan (TBAS, 177)

kızıl su yosunları: (< *T. kızıl* + *su* + ? *yosun* + *T. -ları*) Denizlerin yaklaşık 200 m derinliklerinde yaşayan kırmızı renkli su yosunları (TS, 2, 1319)

kızılyaprak: (< *T. kızıl + yaprak*) Gülgillerden, yol kenarlarında biten, sarı çiçek açan bir bitki, *Agrimonia eupatorium*, (TS, 2, 1319)

kızlargoğbeği: (< *T. kızlar + göbeği*) bk. çivit otu (TBAS, 177)

kızlar yemişi: (< *T. kızlar + yemişi*) bk. alıç (TBAS, 177)

kızmemesi: (< *T. kız + memesi*) 1. Altıntop, greyfrut, 2. Bir tür şeftali (TS, 2, 1320)

kızıyanağı: (< *T. kız + yanağı*) Pembe renkli, yuvarlak taneli, ince kabuklu bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2869)

kialan: (< ?) İğde yaprağı gibi yaprakları, beyaz çiçeği olan, haziran ayında dağlarda görülen bir bitki (DS, VIII, 2869)

kialmas: (< ?) bk. ahlat (DS, VIII, 2869)

kibre: (< *gebire*) Bir çeşit ot (DS, VIII, 2869)

kibrit otu: (< *Ar. kibri t + T. otu*) Gövdenin ikiye dallanarak uzamasıyla kolayca tanınan, Kuzeydoğu Anadolu dağlarının ormanlarında bulunan, otsu ve çiçeksiz bir bitkidir, *Lycopodium clavatum*, (TBAS, 177)

kilim ucu: (< *Far. gilim + T. ucu*) İtır çiçeği (DS, VIII, 2871)

kiliz: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 244) bk. kofa (TS, 2, 1338)

kimyon: (< *Ar. kemmūn < Yun.*) Maydanogillerden, 50 cm kadar yükseklikte, meyveleri baharat olarak kullanılan, ana vatani Mısır olan, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık, ıtırılı ve otsu bir bitki, *Cuminum cyminum*, (TS, 2, 1325; TBAS, 178; BTS, 368; Gaz.A., III, 446; TaS, IV, 2572)

kinkar: (< ?) Devedikeni, diken (DS, VIII, 2873)

kiraz: (< Yun. *kerasi* = EYun. *kerasos* ~ HAvr. **ker-* kiraz; Nişanyan, 233; < Yun. *kerasi*; Eren, 244), (And. Ağz.: *gilyaz, giraz, kirez*) Gülgillerden, 3 m kadar yükselebilen, etli, sulu, tek çekirdekli meyvesi olan, dikenli veya dikensiz, beyaz veya pembe çiçekli bir meyve ağacı, *Cerasus avium*, (TS, 2, 1327; TBAS, 178; BTS, 369; DS, VI, 2078; DS, VIII, 2877; AA, 144; AAT, 21, 36; EYAD, 73; GBAA, 16; KİAT, 108, 183, 280, 331; OAAD, 149; TİYA, 302)

kiraz elması: (< Yun. *kerasi* + T. *elması*) Kırmızı, küçük ve sert bir elma türü (TS, 2, 1327)

kiren: (< Yun. *kráno*; Eren, 245; Tietze, 697), (And. Ağz.: *eğren, giren, gören, güren, kiren, kiran*) Kızılcık (DS, VI, 2235; DS, VIII, 2876; TaS, III, 1882; TaS, IV, 2575)

kişep: (< ?) Bir armut çeşidi (AA, 144)

kiş armudu: (< Yun. *kerasi* + Far. *emrūd* + T. *-u*) Kiraz zamanı yetişen bir çeşit armut (DS, VIII, 2877)

kiş: (< ET. *kiriş*; MBTS, 2, 1713; Nişanyan, 233), (And. Ağz.: *keriş*) 1. Pırasa, 2. Taşlar arasında biten bir çeşit ot, 3. Havuç (DS, VIII, 2754, 2878)

kirkin: (< ?) bk. evlek mantarı (TBAS, 178)

kirkit: (< ?), (And. Ağz.: *kirgit*) Badem şekeri biçiminde, tatlı ve gevrek bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2879; DS, VIII, 2877)

kirlice: (< T. *kirlice*) Şarap ve sirke yapmaya yarayan, üzeri benekli, yapınca denilen bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2879)

kirmit: (< ?) Ağaçların arasında biten, yenilen bir çeşit mantar (DS, VIII, 2881)

kirtik kiraz: (< *T. kertik* + *Yun. kerasi*) Geç olgunlaşan sert bir çeşit kiraz (DS, VIII, 2883)

kirtil: (< *kirt* “ses taklidi” + *T. -il*), (And. Ağz.: *hurtıl*) Havuç (DS, VII, 2373; DS, XII, 4561)

kişmiş: (< *Far. kişmiş*; Eren, 247) Küçük taneli bir tür çekirdeksiz siyah üzüm (TS, 2, 1332)

kişniş: (< *Far. gişnīz (kişnīz)*, Türkçede benzeşme sonunda *kişniş* biçimini almıştır; Eren, 247), (And. Ağz.: *kişkiş*) 20-50 cm yükseklikte, meyveleri baharat olarak kullanılan ve üzeri şeker ile kaplanarak kişniş şekeri yapılan, bir yıllık, otsu, beyaz veya pembe çiçekli bir bitkidir, *Coriandrum sativum*, (TBAS, 179; DS, VIII, 2886)

kitir: (< *kıtır* “ses taklidi”) Salatalık (AAT, 239)

kiwi: (< *İng. kiwi*; Nişanyan, 233) Ana vatanı Çin olan, kahverengi tüylü kabuğu soyularak yenen, çok yıllık, yeşil renkli, sulu, C vitamini bakımından zengin meyve, *Actinidia chinensis*, (TS, 2, 1333; BTS, 371)

kizir: (< *Far. gizir*; MBTS, 2, 1718) Kökü ve yaprağı yenilen küçük bir ot (DS, VIII, 2888)

klmaks bitki: (< *İng. climax* + *T. bitki*) Bir iklim bölgesinde en iyi yetişen ve verimi en fazla olan bitki (BTS, 372)

kobar: (< ?) Meşe ağacı (DS, VIII, 2890)

kobuk: (< *T. kabuk*; MBTS, 2, 1498) Çayırda biten, yaprakları dikenli ve yassı, patatese benzeyen bir bitki (DS, VIII, 2890)

koca bakla: (< *T. koca* + *Ar. bāḳilā*) Bir çeşit bakla (DS, VIII, 2891)

kocabaş: (< *T. koca + baş*) 1. Pancar (*kocabaşı*), 2. Turp, 3. Lahana, (DS, VIII, 2891; SA, 208; STİAT, 171, 237)

kocabaşı: (< *T. koca + başı*) 1. bk. kocabaş (-1), 2. Mavi renkli çiçeği ve nohut büyüklüğünde tohumu olan bir buçuk metre boyundaki dikenli bir ot (DS, VIII, 2891)

koca buğday: (< *T. koca + buğday*) İri taneli, yumuşak ve sarımsı bir çeşit buğday (DS, VIII, 2891)

kocadepen: (< *T. koca + tepen*) Sulu, kabukları ince ve küçük bir çeşit armut (DS, VIII, 2891)

koca yemiş: (< *T. koca + yemiş*) Fundagillerden, 3-6 m yükseklikte, çiçekleri beyaz veya pembe, kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaççık ve bu ağacın 1-2 cm çapında, kırmızı renkli meyvesi, *Arbutus uneda*, (TS, 2, 1337; TBAS, 180)

koçaç: (< *Sırpça. koçijaş < Macarca.;* MBTS, 2, 1722) Armut (DS, VIII, 2893)

koçan: (< Muhtemelen *Slav* dillerinden alınmıştır: Rus. *koçan*, Bulg. *koçan*; ayrıca Türkçe *koç* kelimesinden türemiş olabileceği de ileri sürülmüştür; MBTS, 2, 1722) Yer elması (DS, VIII, 2894)

koçkuyruğu: (< *T. koç + kuyruğu*) Çok yıllık, pembe veya mor çiçekli bir bitkidir, *Astragalus subrobustus*, (TBAS, 180)

koçlama mantarı: (< *T. koçlama + Yun. manitari + T. -i*) *Russula* türlerine verilen genel ad (TBAS, 180)

koç mantarı: (< *T. koç + Yun. manitari + T. -i*) Bazı *Clitocybe* türlerine verilen genel ad. Bazı türler yenilebilir, bazıları da zehirlidir (TBAS, 180)

koç otu: (< *T. koç + otu*), (And. Ağz.: *goçotu*) Yaylalarda yetişen kokulu bir çeşit ot (DS, XII, 4510; TBAS, 180)

koçtaşağı: (< *T. koç + taşağı*) bk. koçkuyruğu (TBAS, 180)

kofa: (< *kökünü bilmiyoruz*; Eren, 249) Hasır otu, saz, kamış, kiliz (TS, 2, 1338)

koful: (< *kof+u+l*; “Türkçede isimden isim yapan +*l* eki yoktur; MBTS, 2, 1723”) Bodur ağaç (DS, XII, 4563)

kofurgalık: (< *T. kofurgalık* “< *ET. kof* ‘içi boş’; MBTS, 2, 1723”) Dağlarda yetişen, ilkbaharda sarı çiçek açan ve harman süpürgesi yapılan bir çeşit bitki (DS, VIII, 2900)

koğuş ağacı: (< ? *koğuş + T. ağacı*; “< *koğuş* ‘kökü bulunamamıştır’; MBTS, 2, 1723”) Dağ yamaçlarında yetişen, dallarından ok ve yay yapılan bir çeşit ağaç, kayın ağacı (DS, VIII, 2903)

koka: (< *İsp. coca* “Peru dilinden”) İki çeneklilerden, çiçekleri küçük ve sarımtırak, zeytine benzer meyvesi kırmızı renkte olan, yapraklarından kokain çıkarılan, en çok Peru’da yetişen bir bitki, *Erythroxylon*, (TS, 2, 1339; DS, VIII, 2904)

kokar: (< *T. kokar*) Domates (DS, VIII, 2904)

kokar ağaç: (< *T. kokar + ağaç*) Uzak doğuda yetişen, 20 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken, zehirli, pis kokulu, büyük bir ağaç, *Ailanthus*, (TS, 2, 1339; TBAS, 181; DS, VIII, 2904)

kokarcık: (< *T. kokarcık*) Arpacık soğanı, küçük soğan (DS, VIII, 2904)

kokar çasır: (< *T. kokar + Far. gāwṣīr* ‘çakşır’) Yaprakları çasır yaprağına benzeyen bitkinin hoş olmayan bir kokusu vardır. Bu özelliğinden dolayı “kokar çasır” denilmiştir, *Scrophularia myriophylla*, (Duran, 223-229)

kokarganak: (< *T. kokar + kanak*) Kötü kokulu bir çeşit ot (*kokarzade*), (DS, XII, 4563)

kokar ot: (< *T. kokar* + *ot*) 1. Kokulu bir yaban otu, 2. Kereviz (DS, VIII, 2905)

kokar otu: (< *T. kokar* + *otu*) bk. kokar ot –1 (DS, VIII, 2905)

kokarzade: (< *T. kokar* + *Far. zāde*) bk. kokarganak (DS, XII, 4563)

kokaz: (< ?) Yaban pırasası (DS, VIII, 2905)

kokceviz: (< *T. kabuk* + *Ar. cevz*) Kabuklu ceviz (DS, VIII, 2905)

kokone buğday: (< *Yun. kokona* + *T. buğday*; “< *Yun. kokona*; MBTS, 2, 1725”) Çok tane veren bir çeşit buğday (DS, VIII, 2906)

kokoroz: (< *Balkan ve Avrupa dillerinde yaygın olarak geçen bu sözün kökenini bilmiyoruz*; Eren, 249) Mısır (TS, 2, 1340)

kokoz: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 249) bk. ahlat (TBAS, 181)

koku ağacı: (< *T. koku* + *ağacı*) Öd ağacı (TaS, IV, 2608)

kokulu çayır otu: (< *T. kokulu* + ? *çayır* + *T. otu*) Buğdaygillerden, çayırlarda yetişen, hayvanlar için iyi bir yem olan ıtırılı bitki, *Anthoxanthum odoratum*, (TS, 2, 1340)

kokulu kiraz: (< *T. kokulu* + *Yun. kerasi*) bk. idris ağacı (TS, 2, 1341)

kokulu narpis: (< *T. kokulu* + ? *yarpuz*) Nane (DS, VIII, 2906)

kokulu yonca: (< *T. kokulu* + ? *yonca*) bk. eşek yoncası (TBAS, 181)

kola: (< *Fr. cola* “*Sudan dilinden*”) Kolagillerden, 12 m kadar boylanabilen, Afrika’nın sıcak bölgelerinde yetişen ve kola cevizi adıyla anılan, çekirdekleri kahveden daha

uyarıcı olan bazı içeceklerde ve hekimlikte kullanılan bir bitki, *Cola acuminata*, (*kola ağacı*), (TS, 2, 1342; BTS, 376)

kola ağacı: (< *Fr. cola* + *T. ağacı*) bk. kola (BTS, 376)

kolagiller: (< *Fr. cola* + *T. -giller*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, büyük ve küçük kola ağaçları gibi birçok türü içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 1342)

kolak: (< ?) Ekşi ve iri bir çeşit kış elması (DS, VIII, 2907)

koloz: (< ?) Bir çeşit sarı buğday (DS, VIII, 2911)

koluncuk: (< *Fr. kolon* + *T. -cuk*; “< *Fr. colonne*; MBTS, 2, 1731”), (And. Ağz.: *guluncak*) Kadınparmağı denilen ot (DS, VI, 2193; DS, VIII, 2912)

kolza: (< *Fr. colza*) Turpgillerden, yağlı tohumlu mevsimlik bitki, *Brassica napus*, (TS, 2, 1348)

komallug: (< ?) Bir ağaç nevi (KİAT, 177, 342)

komar: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 2, 1734) Kuzey Anadolu dağlarında yetişen, 3-5 m boyunda, kışın yapraklarını dökmeyen, iri ve mor çiçekleri olan zehirli bir ağaççık, *Hododendron ponticum*, (TS, 2, 1348; TBAS, 182; DS, VIII, 2913)

komatula: (< *Lat. Comatula*) Deniz lâleleri sınıfından, genç evrede saplı, ergin hâlde serbest hareketli türleri olan bir derisi dikenli cinsi, *Comatula*, (BTS, 379)

komşugezen: (< *T. komşu* + *gezen*) Evde küçük alanlarda yetişen ve her tarafa kol atarak uzayan bir süs bitkisi (DS, VIII, 2914)

korman: (< ?), (And. Ağz.: *kormen*) Yaban pırasası, bir çeşit sarımsak (DS, VIII, 2926)

kornar: (< *T. kor* + *Far. nār*) Bir ağaç cinsi (KİAT, 343)

kornişon: (< *Fr. cornichon*) Kabuğunun üzeri pürtüklü, lezzetli bir tür turşuluk hıyar (TS, 2, 1365)

koruk: (< Scherner'e göre Farsçadan alınmıştır (< *Far. gōra*). Ancak Farsça *gōra*'nın Türkçe *koruk* biçimini ses bakımından karşılamadığı açıktır. Orta Türkçede *koruğa talka, tarka* adı verilir. Bu ad “*olmamış yemiş*” olarak da kullanılır. Clauson'a göre, yabancı bir dilden alındığı açıktır. Clauson, Farsça *talx* üzerinde duruyor; Eren, 253; < *kökü belli değildir*; MBTS, 2, 1750), (And. Ağz.: *goruḥ, goruk, govuk, karuk*) Henüz olgunlaşmamış ekşi üzüm (TS, 2, 1366; DS, VI, 2106; DS, VIII, 2672; ETA, II, 602)

korunga: (< *Erm. kornkan*; Eren, 253), (And. Ağz.: *korangal, koringön, köripen*) Yabanî yonca, tirfil (TS, 2, 1367; DS, VIII, 2924, 2925; TBAS, 185)

koşkoz: (< ?) 30-80 cm yükseklikte, kökünde yumrular bulunan, parlak pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Lathyrus tuberosus*, (TBAS, 182; DS, VIII, 2933)

koşni: (< ?) Diş hilali otu, *Ammi visnaga* (*Umbelliferae*), (DS, VIII, 2934)

kotankıran: (< *Erm. kōt'an* + *T. kıran*; “< *Erm. kōt'an*; MBTS, 2, 1754”) 100 cm kadar yükselebilen, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir, *Centaurea glastifolia*, (TBAS, 182)

kova: (< *ET. kovğa* < ? *kovi* içi boş → *kof*; Nişanyan, 247), (And. Ağz.: *goğa, koğa*) Bataklıklarda yetişen bir çeşit saz, hasır otu (TS, 2, 1370; DS, VI, 2094; DS, VIII, 2901; DS, VIII, 2938; DS, XII, 4563; DS, XII, 4567; TaS, IV, 2602)

kovancık: (< ? *koğan* + *T. -cık*; “< *kovan* ‘*kökü belli değildir*’; MBTS, 2, 1755”) bk. sarı kokulu (TBAS, 183)

kovan otu: (< ? *koğan* + *T. otu*) Oğul otu (TS, 2, 1371)

koyun baklası: (< *T. koyun* + *Ar. bāḳilā* + *T. -sı*; “< *ET. koy/koyun* (viii); Nişanyan, 247; MBTS, 2, 1757”) bk. domuz baklası (TBAS, 183)

koyun çiçeği: (< *T. koyun* + *çiçeği*) bk. koyungözü – I, (DS, VIII, 2943; TBAS, 183)

koyundibi: (< *T. koyun* + *dibi*) Bir çeşit ot (DS, VIII, 2943)

koyunekmeği: (< *T. koyun* + *ekmeği*) 15-75 cm yükseklikte, tüylü, parçalı yapraklı, kalın köklü, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Malabaila secacul*, (TBAS, 183)

koyungöbeği: (< *T. koyun* + *göbeği*) Bir çeşit mantar, koyun mantarı (TS, 2, 1373)

koyungözü (I): (< *T. koyun* + *gözü*), (And. Ağz.: *goyungözü*) Birleşikgillerden, çok yıllık, rozet yapraklı, beyaz ve iri bir papatya türü, *Matricaria parthenium*, (TS, 2, 1373; TBAS, 183; DS, VI, 2111; DS, VIII, 2944; Erz.İ.A., III, 144; TaS, IV, 2686)

koyungözü (II): (< *T. koyun* + *gözü*) İri ve yassı taneli bir çeşit kara üzüm (DS, VIII, 2944)

koyunkıran: (< *T. koyun* + *kıran*) İlâç yapmakta kullanılan bir çeşit bitki, sarı kantaron (DS, VIII, 2944)

koyun mantarı: (< *T. koyun* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Bir çeşit mantar (DS, VIII, 2944)

koyun otu: (< *T. koyun* + *otu*) 20-120 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Agrimonia eupatoria*, (TBAS, 183)

koyun yumağı: (< *T. koyun* + *yumağı*) bk. yumak otu (TBAS, 183)

koz: (< *Far. gawz* ‘Arapça yoluyla Türkçeye *ceviz* olarak da geçmiştir’; Eren, 255; MBTS, 2, 1758) Ceviz (TS, 2, 1373)

kozak üzümü: (< *Far. gūzek + T. üzümü*; “< *Far. gūzek*; MBTS, 2, 1759”) Kalın kabuklu, iri taneli, çekirdekli, siyah ya da beyaz bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2945)

kozalak: (< *Far. kozak + T. -lak*), (And. Ağz.: *gozlak*) Kozalaklıların çoğu dibi yuvarlak, tepsi koni biçiminde ve odunsu dokulu meyvesi (TS, 2, 1374; DS, VI, 1952, 2113)

kozalaklılar: (< *Far. kozak + T. laklılar*) Açık tohumlulardan, yaprakları iğnemsî, yemişleri kozalak biçiminde, porsukgilleri, servigilleri, çamgilleri içine alan bir bitki takımı, iğne yapraklılar (TS, 2, 1374)

köbür: (< *T. kömür*) Karadut (DS, VIII, 2946)

köçet elması: (< ? *köçet + T. elması*) Sonbaharda yetişen, çabuk çürümeyen, sert ve sulu bir çeşit elma (DS, VIII, 2947)

kögrek: (< *T. gökrek*) İlkbaharda dağlarda biten, 1-2 metre uzunluğunda, göbeği kuruyunca dik ve mantar gibi olan bir çeşit bitki (DS, VIII, 2950)

köhnar: (< ?) Susam (DS, VIII, 2950)

köhnü: (< ?) Bir üzüm türü (EYAD, 51, 235)

kök: (< *ET. kök*) 1. Pancar, 2. Salep kökü (DS, VIII, 2951); Pancar (ETA, II, 608)

kök boyası: (< *T. kök + boyası*) Kök boyasıgillerden, 1-2 m uzunluğunda, çalı görünüşünde, soluk sarı çiçekli, gövdesi sert dikenli, rizomlu, çok yıllık bir bitki, *Flubia tinctorum*, (TS, 2, 1376; TBAS, 184)

kök boyasıgiller: (< *T. kök + boyası + -giller*) Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden, yaprakları karşılıklı, meyveleri zeytinsi olan ve kahve ağacı, kök boyası, kınakına, yoğurt otu, altın kökü gibi birçok cinsleri ve bunlara bağlı dört bin kadar türü içine alan bir familya (TS, 2, 1376)

kökçiçeği: (< *T. kök* + *çiçeği*) Salep çiçeği (DS, VIII, 2951)

kökelma: (< *T. kök* + *elma*) İri ve yeşil renkli bir çeşit elma (DS, VIII, 2951)

kök enfiye: (< *T. kök* + *Ar. anfiya*; “< *Ar. anfiya*; Tietze, 724”) bk. akçöpleme (TBAS, 184)

kök karanfil: (< *T. kök* + *Far. karanfıl*) 15-45 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir. Kurutulmuş kökleri karanfil kokulu olup, çaya koku vermek için kullanılır, *Orthurus heterocarpus*, (TBAS, 184)

kök nar: (< *Yun. kukunaria* < *kukunara*; Nişanyan, 247; Eren, 256), (And. Ağz.: *günar*) Çamgillerden, 30-35 m yükseklikte, kışın yaprağını dökmeyen, yüksek bölgelerde yetişen, iğne yaprakları kısa, yassı olan, reçineli ve kozalaklı, gösterişli bir orman ağacı, *Abies*, (TS, 2, 1377; TBAS, 124, 184; BTS, 387; DS, VIII, 3026)

kökten çiçekli: (< *T. kökten* + *çiçekli*) Çiçekleri kök saptan veya kök yanından süren bitki çeşitlerine denir (TS, 2, 1377)

köle doyuran: (< *T. köle* + *doyuran*) İri ve yuvarlak taneli, koyu renkli bir çeşit üzüm (DS, VIII, 2953)

kömürcü şıkığı: (< *T. kömürcü* + *Ar. şıkık* + *T. -i*; “< *ET. kömür* < *köm-* + *-(ü)r*; Eren, 256; Nişanyan, 248”) İnce saplı, ince yapraklı, ilkbaharda açan kırmızı renkli bir çeşit kır çiçeği, bir çeşit gelincik (DS, VIII, 2957)

kömüren: (< *T. köpürgen* < *köpür-* + *-gen*; Eren, 257) Çiğ olarak yenilen, rengi hafif yeşil olan, sarımsağa benzer bir yaban otu, *Allium rotuntum*, (TS, 2, 1378; DS, VIII, 2967; DS, XII, 4511; DS, XII, 4569)

kömür tut: (< *T. kömür* + *Far. tüt*) Kara renkli dut (DS, VIII, 2957)

kömüściciği: (< *Far. gāvmi ş + ? cicik* “meme” + *T. -i*) Uzun taneli bir çeşit kara üzüm (DS, VIII, 2958)

köndar: (< ?) Kayalıklarda biten güzel kokulu bir ot (DS, VIII, 2958)

köner: (< ?) Çamfıstığı ağacı ve meyvesi (DS, VIII, 2959)

könik: (< ?) Hindiba (DS, VIII, 2959)

köpekayası: (< *T. köpek + ayası*; “< Eski Kıpçakça. *köpek* ‘kelimenin köpeğin çıkardığı sestten geldiği ileri sürülmektedir’; MBTS, 2, 1763”) Ballı babagillerden, çiçekleri sap çevresinde demet durumunda toplanmış, ıtırılı birçok türü olan bir bitki, *Marrubium vulgare*, (TS, 2, 1379)

köpekcevizi: (< *T. köpek + Ar. cevz + T. -i*) Tohumu baş ağrısı için koklanan bir çeşit bitki (DS, VIII, 2960)

köpekdili: (< *T. köpek + dili*) bk. pisiktetiği (TBAS, 227)

köpek elması: (< *T. köpek + elması*) bk. adamotu (TBAS, 185)

köpekgülü: (< *T. köpek + Far.gul + T. -ü*) Yaban gülü (DS, VIII, 2960)

köpeklolosu: (< *T. köpek + lolosu*; “< *lolo* ‘ses taklidi’; MBTS, 2, 1876”) Gelincik (DS, VIII, 2960)

köpekmantarı: (< *T. köpek + Yun. manitari + T. -i*) Bir çeşit zehirli mantar (DS, VIII, 2960)

köpekmemesi: (< *T. köpek + memesi*) Kimi ilâçların yapılmasında kullanılan patlıcangillerden bir bitki, itüzümü, *Solanum nigrum*, (DS, VIII, 2960)

köpek otu: (< *T. köpek + otu*) bk. boz ot (TBAS, 185)

köpek sarımsağı: (< *T. köpek* + *sarımsağı*) bk. kömüren (DS, VIII, 2960)

köpek soğanı: (< *T. köpek* + *soğanı*) Yaban sarımsağı (TS, 2, 1380)

köpeкташаğı: (< *T. köpek* + *ташаğı*) bk. adamotu (TBAS, 185)

köpek üzümü: (< *T. köpek* + *üzümü*) İt üzümü (TS, 2, 1380)

köpük elması: (< *T. köpük* + *elması*; “< *ET. köpük* < *köpük* < *köp-*; Clauson, 687; Nişanyan, 248”) Sonbaharda yetişen kırmızı renkli, ekşimsi, dayanıklı bir çeşit elma (DS, VIII, 2961)

köpürcek: (< *T. köpürecek*) Sabun gibi suda köpüren bir çeşit ot (DS, VIII, 2962)

köpürgen: (< *T. köpürgen*; “< *ET. köpürmek* < *köpmek*; Nişanyan, 248”) bk. sabun otu (TBAS, 185)

körek: (< ?) Baldıran otu (DS, VIII, 2963; TBAS, 185)

körtiken: (< *Far. gūr* + *T. diken*) Kaba yapılı, gayet sık, bozumsu yeşil renkte ve çalı gibi dikenli bir çeşit bitki (DS, VIII, 2968)

köse: (< *Far. kūse*; MBTS, 2, 1767) bk. köse buğday (DS, VIII, 2971)

köse buğday: (< *Far. kūse* + *T. buğday*) Başağı kılçıksız bit çeşit buğday (*köse, köse buğdayı, köse tahılı*), (TS, 2, 1385; DS, VIII, 2971)

köse buğdayı: (< *Far. kūse* + *T. buğdayı*) bk. köse buğday (DS, VIII, 2971)

kösehalil: (< *Far. kūse* + *öz. is. Halil*) Çok tatlı, yuvarlak taneli bir çeşit beyaz üzüm (DS, VIII, 2972)

kösemen: (< *Far. kūse* + *-men*) bk. köygöçüren (TBAS, 186)

köse otu: (< *Far. kūse* + *T. otu*) Kuraklık nedeniyle büyüyemeyen ot (DS, VIII, 2972)

kösesefer: (< *Far. kūse* + *öz. is. Sefer*) Dolmalık bir çeşit kabak (DS, VIII, 2972)

köse tahılı: (< *Far. kūse* + *Ar. daħl* + *T. -i*) bk. köse buğday (DS, VIII, 2971)

kösgüç: (< *T. küsgüç*) Tarlalarda kendiliğinden yetişen, toprak altındaki güzel kokulu yumru kökü yenilebilen bir çeşit bitki (DS, VIII, 2972)

köstüköpeği: (< ? *köstü* + *T. köpeği*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 186)

kösüm: (< ?) Siyah kayaların üstünde biten, yün boyamaya yarayan bir çeşit sarı yosun (DS, VIII, 2978)

köyağı: (< *Far. kūy* + *T. ağı*) Yuvarlak, taneleri birbirinin üstüne sıkışmış, sulu ve tatlı bir çeşit pekmezlik üzüm (DS, VIII, 2983)

köygöçüren: (< *Far. kūy* + *T. göçüren*), (And. Ağz.: *koygoçüren*) 20-100 cm kadar yükselebilen, ekinler arasında görülen ve ürüne zarar veren, çok yıllık, otsu, sık dikenli ve pembe çiçekli bir bitkidir, *Cirsium arvense*, (TBAS, 186; DS, VIII, 2983; AA, 144)

köy mantarı: (< *Far. kūy* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. evlek mantarı (TBAS, 104)

köy otu: (< *Far. kūy* + *T. otu*) bk. kuşekmeği (TBAS, 186)

kralkandili: (< *Sırp. kral* + *Lat. candela* + *T. -i*) bk. yün otu (DS, XI, 4331)

kubar: (< ?) Meşe ağacı (DS, VIII, 2987)

kubatça: (< *T. kubatça*) Papatya (DS, VIII, 2988)

kud fasulye: (< ? *kud* + *Yun. fasulia*) Kılıksız fasulye (DS, VIII, 2990)

kudoru: (< ?) Fasulye (DS, VIII, 2990)

kudret narı: (< *Ar. kudret* + *Far. nār* + *T. -i*) 10-15 cm uzunlukta, iğ biçiminde, üzeri pürüklü, önce yeşil ve sonra parlak sarı veya turuncu renkli meyvesi olan, süs bitkisi olarak yetiştirilen, sarı çiçekli, parçalı yapraklı, tırmanıcı ve bir yıllık otsu bir bitki, *Momordica charantia*, (TS, 2, 1396; TBAS, 187)

kuduluk: (< *T. kuduruk* ?) Sazlıkta biten iki metre yükseklikte otlar (DS, VIII, 2991)

kuduz otu: (< *T. kuduz* + *otu*; “< *ET. kutuz*; Nişanyan, 252”) bk. deli otu (TS, 2, 1397)

kukas otu: (< ? *kukas* + *T. otu*) bk. boz ot (TBAS, 187)

kukuk: (< *guguk* “ses taklidi”) Mor renkli bir çeşit kır çiçeği (DS, VIII, 2992)

kukuruz: (< *kokoroz* ?) Mısır buğdayı (DS, VIII, 2993)

kulak: (< *T. kulak* < *ET. kulgak*; Eren, 264) Çamlıklarda biten, yemeği yapılan bir çeşit ilkbahar bitkisi (DS, XII, 4571)

kulak mantarı: (< *T. kulak* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. kayın mantarı (TBAS, 187)

kulak otu: (< *T. kulak* + *otu*) bk. camuskulağı (TBAS, 187)

kulecik: (< *Ar. kulle* + *T. -cik*; “< *Ar. kulle*; MBTS, 2, 1784”) Kırdan yetişen bir çeşit mantar (DS, VIII, 2995)

kulfal: (< ?), (And. Ağz.: *kulfar*) Mor zambak (DS, VIII, 2995)

kulumcak: (< ? *kulum* + *T. -cak*) Yenilen bir çeşit yaban bitkisi (DS, VIII, 2997)

kulunc otu: (< Ar. *ķūlenc* + T. *otu*; “< Ar. *ķūlenc*; Nişanyan, 252”) Havlican (TaS, IV, 2729)

kumacı otu: (< ? *kuma*+T. *ci* + *otu*; “< ? *kuma*; Eren, 265”) bk. kısamahmut otu (TBAS, 187)

kumara: (< ?) Dağ çileğine benzer meyveleri olan bir bitki (DS, VIII, 2999)

kumarmudu: (< T. *kum* + Far. *emrūd* + T. *-u*) Sarı renkli bir yaz armudu (DS, VIII, 2999)

kum çavdarı: (< T. *kum* + Far. *ķūdār* + T. *-i*) Deniz kenarındaki kumluklarda yetişir, *Leymus racemosus*, (TBAS, 187)

kumda: (< ?) Sulak yerlerde yetişen, ince gövdeli, uzun ve yumuşak sarmaşık ağaççığı (DS, VIII, 2999)

kumdarı: (< T. *kum* + *darı*) Tanelerinin uçları sivri ve küçük mısır (DS, VIII, 2999)

kum eriği: (< T. *kum* + *eriği*) Yaban eriği (DS, VIII, 2999)

kum otu: (< T. *kum* + *otu*) Uyuz otu (TS, 2, 1405)

kumpir: (< Blg. *krumpí r*; Eren, 266) Patates (DS, VI, 2195)

kumpir üzümü: (< Blg. *krumpí r* + T. *üzümü*) Çavuş üzümü (DS, VIII, 3000)

kum zambağı: (< T. *kum* + Ar. *zanbaķ* ~ OFar. *zanbak* + T. *-i*) Kumluk sahillerde yetişen, süs bitkisi olarak kullanılan, soğanlı, çok yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir, *Pancratium maritimum*, (TBAS, 187)

kunar: (< ?) bk. karaçalı (TBAS, 187)

kundur: (< ?), (And. Ağz.: *gundulu, gunduri, gunduru, gundürü*) Başağı dört sıralı bir çeşit sert, sarı buğday (DS, VI, 2196; DS, VIII, 3001)

kunduz ağı: (< *T. kunduz* + *ağı*; “< *ET. kunduz*; Clauson, 635; Nişanyan, 253”) bk. akçöpleme (TBAS, 187)

kunduz buğday: (< *T. kunduz* + *buğday*) Kalın, kısa ve yuvarlak taneli bir çeşit buğday (DS, VIII, 3001)

kunt: (< *Far. kund*; MBTS, 2, 1790) Beyaz, sık taneli bir çeşit üzüm (DS, VIII, 3003)

kurbağa gözü: (< *T. kurbağa* + *gözü*; “< *ET. kurbaka* < *baka* ‘kurbağa, kaplumbağa’; Nişanyan, 254; < *kurbaka* < *kur* + *baka*; Clauson, 646”) Küçük beyaz taneli bir çeşit üzüm (DS, VIII, 3005)

kurbağa otu: (< *T. kurbağa* + *otu*) Dügün çiçeğigillerden bir bitki, *Bufonia*, (TS, 2, 1409)

kurbağa zehiri: (< *T. kurbağa* + *Far. zehir* + *T. -i*) Kurbağa zehirigillerden, tatlı sularda yaşayan, beyaz çiçekli, yürek biçimi yapraklı, çok yıllık ve otsu bir süs bitkisi, *Hydrocharis*, (TS, 2, 1409; TBAS, 188)

kurbağa zehirigiller: (< *T. kurbağa* + *Far. zehir* + *T. -i* + *-giller*) Bir çeneklilerden, bütünü veya bir kesimi su içinde yaşayan, kurbağa zehri ve benzeri su bitkilerini içine alan bir familya (TS, 2, 1409)

Kureyş: (< öz. is. *Ḳureyş* ‘kabile adı’; MBTS, 2, 1794) Geç olgunlaşan, yuvarlak taneli bir çeşit üzüm (DS, VIII, 3007)

kurmut: (< ?), (And. Ağz.: *gurmut*) 1. Yaban armudu, 2. Kırmızı, küçük, çekirdekli meyveleri olan bir yaban ağacı (DS, VIII, 3008; AVA, 327)

kurşun otu: (< *T. kurşun* + *otu*; “*kurşun* < *ET. korogşin*; Gülensoy, II, 586; Nişanyan, 254”) bk. diş otu (TS, 2, 1413)

kurtayağı: (< *T. kurt* + *ayağı*; “< *ET. kurt/kurd*; Clauson, 648; MBTS, 2, 1797”) Damarlı çiçeksizlerden, küçük yapraklarla örtülü, ince bir sap görünüşünde olan bir bitki, *Lycopodium clavatum*, (TS, 2, 1414)

kurtbağı: (< *T. kurt* + *bağı*) bk. sırımağı (TBAS, 188)

kurtbağrı: (< *T. kurt* + *bağ(ı)rı*) Zeytingillerden, yaprakları mızrağa benzer, çiçekleri beyaz, kokulu ve salkım durumunda olan, çit yapmakta kullanılan bir süs bitkisi, *Ligustrum vulgare*, (TS, 2, 1414)

kurtbaharı: (< *T. kurt* + *Far. behār* + *T. -ı*) 3 m kadar bir boya erişebilen, çalı görünüşünde ve beyaz çiçekli bir ağaççıktır. Kuzey ve Orta Anadolu bölgelerinde orman açıklıklarında yetişir. (TBAS, 188)

kurt baklası: (< *T. kurt* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) Acı bakla (TS, 2, 1414)

kurtboğan: (< *T. kurt* + *boğan*) 50-100 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, morumsu veya koyu mavi çiçekli bir bitki, *Aconitum napellus*, (TS, 2, 1414; TBAS, 188)

kurt böğürtleni: (< *T. kurt* + *böğürtleni*) bk. güzelavrat otu (TBAS, 188)

kurtkulağı: (< *T. kurt* + *kulağı*), (And. Ağz.: *gurtgulağı*) Kulak biçiminde meyveleri olan, geniş yapraklı, kalın köklü, rizomlu, dalsız gövdeli ve tek çiçekli, yenilen bir bitki, *Oncocyclos*, (TBAS, 188; DS, VI, 2201; DS, VIII, 3010; EYAD, 236)

kurtluca: (< *T. kurtluca*) 1. Ballıbabagillerden, tırmanıcı sarı çiçekleri olan, kokusu sarımsağı andıran, göl ve akarsu kıyıları gibi nemli yerlerde yetişen bir bitki, meşecik, yer meşesi, yer palamudu, su sarımsağı, 2. Loğusa otu, zeravent (TS, 2, 1415)

kurt mantarı: (< *T. kurt* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Tazeyken yenebilen, olgunlaştığında basılınca sporlar saçan, beyaz renkli, yuvarlak biçimli, bazitli bir mantar, *Lycoperdon*, (TS, 2, 1415)

kurt otu: (< *T. kurt* + *otu*) bk. kurtboğan (TBAS, 189)

kurtpençesi: (< *T. kurt* + *Far. pençe* + *T. -si*) Kara buğdaygillerden, 20-50 cm yükseklikte, pembe çiçekleri salkım biçiminde, sap ve kökünde bol tanen bulunan, kökü kabız ve kan dindirici olarak kullanılan, çok yıllık, otsu bir bitki, *Polygonum bistorta*, (TS, 2, 1415; TBAS, 189)

kurt soğanı: (< *T. kurt* + *soğanı*) bk. ak yıldız (TBAS, 189)

kurttırnağı: (< *T. kurt* + *tırnağı*) bk. kurtpençesi (TS, 2, 1415)

kurt yatağı: (< *T. kurt* + *yatağı*) Damarlı çiçeksizlerden, küçük yapraklarla örtülü ince bir sap görünüşünde olan bitki, *Lycopodium clavatum*, (TS, 2, 1414)

kurudan: (< *T. kurudan*) Patlıcana benzer bir ot (TaS, IV, 2747)

kuru fasulye: (< *T. kuru* + *Yun. fasulia*; “*kuru* < *ET. kuruğ*; MBTS, 2, 1799”), (And. Ağz.: *guru fasille*) Fasulye bitkisinin beyaz tohumu (TS, 2, 1416; Ka.Y.A., 253)

kurugan: (< *T. kurugan*) Ekin içlerinde biten, yemeği yapılan bir bitki (DS, VIII, 3011)

kurulgan: (< *T. kurulgan*), (And. Ağz.: *kurulkan*) Kalkan dikenini de denilen uzun saplı, küçük kırmızı çiçekler açan dikenli bir bitki (DS, VIII, 3012)

kuruşakşak: (< *T. kuru* + *şak* + *şak* “ses taklidi”) bk. kurutakırdak (DS, VIII, 3012)

kurutakırdak: (< *T. kuru* + *takırdak*) Ceviz (*kuruşakşak*), (DS, VIII, 3013)

kurutma: (< *T. kurutma*), (And. Ağz.: *gurutma*) Bir üzüm türü (EYAD, 51, 236)

kuskusa: (< ?) Siklamen çiçeği, *Cyclamen Primulaceae*, (DS, VIII, 3014)

kusut: (< ?) bk. kabalak (TBAS, 148)

kuşağzı: (< *T. kuş* + *ağ(ı)zı*) Aslanağzı çiçeği (DS, VIII, 3014)

kuş alıcı: (< *T. kuş* + *Far. ālūçe* + *T. -ı*) bk. tavşan elması (TBAS, 190)

kuşayağı: (< *T. kuş* + *ayağı*) Böreğe konulan bir çeşit ot (DS, VIII, 3014)

kuş böyreği: (< *T. kuş* + *böbreği*) Mor renkli, iri taneli, gevrek bir çeşit üzüm (DS, VIII, 3014)

kuşbudak: (< *T. kuş* + *budak*) Keresteye elverişli, uzun koyu yeşil yapraklı çok sert bir ağaç (DS, VIII, 3014)

kuşburnu: (< *T. kuş* + *bur(u)nu*), (And. Ağz.: *gışburnu*, *guşbunnu*, *guşburnu*, *guşgurnu*) Gülgiller familyasından, ülkemizde yaygın olarak bulunan, yapraklarını döken, beyaz ya da pembe çiçekli, dikenli, çalı şeklinde bir yaban gülü ağacı ve meyvesi, *Rosa canina*, (TS, 2, 1422; BTS, 398; DS, VI, 2062; DS, VI, 2202; Ka.Y.A., 201, 276)

kuşça: (< *T. kuşça*) Küçük hıyar (DS, VIII, 3015)

kuşçırılığı: (< *T. kuş* + *çırılığı* < ? *çırnağı*) Yenilir bir cins mantar (DS, VIII, 3015)

kuş çubuğu: (< *T. kuş* + *çubuğu*) bk. katırtırnağı (TBAS, 190)

kuşdili: (< *T. kuş* + *dili*) Bir tür dişbudak (TS, 2, 1422)

kuşekmeği: (< *T. kuş* + *ekmeği*) Turpgillerden, çorak yerlerde yetişen, boyar madde elde edilen, beyaz veya mor çiçekli, eskiden hekimlikte kullanılmış olan, bir yıllık, otçul

bitki, *Thlaspi*, (TS, 2, 1422; TBAS, 190; DS, VIII, 3015; DS, XII, 4574; Erz.İ.A., III, 149; TaS, IV, 2753)

kuş elması: (< *T. kuş* + *elması*) 10-35 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz veya pembe çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Trifolium ambiguum*, (TBAS, 190)

kuşfesleği: (< *T. kuş* + *Yun. vasilikon* + *T. -i*) Yaban bezelyesi (DS, VIII, 3015)

kuşgözü (I): (< *T. kuş* + *gözü*) İlbaharda çıkan, yemeği yapılan bir ot (DS, VIII, 3015)

kuşgözü (II): (< *T. kuş* + *gözü*) Kuş üzümü (DS, VIII, 3015)

kuşkardimesi: (< *T. kuş* + *Yun. kardamo* + *T. -si*) bk. kuşkuş otu (DS, VIII, 3015; TBAS, 190)

kuş kirazı: (< *T. kuş* + *Yun. kerasi* + *T. -i*), (And. Ağz.: *guşkirazı*) Gülgillerden, yaprak açmadan önce beyaz çiçek veren, meyvesinden reçel ve likör yapılan, kaplamacılıkta kullanılan yabancı ağaç, *Cerasus padus*, (*ulgıncar, gelinfeneri*), (TS, 2, 1422; DS, VI, 2202; DS, VIII, 3015)

kuşkonmaz: (< *T. kuş* + *konmaz*) 1. Zambakgillerden, uç dalları yapraksı görünüşte, toprak altı kök saplarından çıkan taze sürgünleri yenen bir bitki, *Asparagus officinalis*, 2. Aynı familyadan, saksılarda yetiştirilen, uzun saplı, ince ve küçük yapraklı bir süs bitkisi, *Asparagus plumosus*, (TS, 2, 1422)

kuşkuş otu: (< *T. kuş* + *kuş* + *otu*) 50 cm kadar yükselebilen, bir veya iki yıllık, rozet yapraklı, beyaz veya pembe çiçekli otsu bir bitkidir, *Capsella bursa-pastoris*, (TBAS, 191; DS, VIII, 3016)

kuşmak: (< ?) bk. kuş otu (TBAS, 191)

kuş mancası: (< *T. kuş* + *Erm. banjar* + *T. -si*) bk. kuşkuş otu (TBAS, 191)

kuşnarı: (< *T. kuş* + *Far. nār* + *T. -ı*) Çekirdeksiz tatlı nar (DS, VIII, 3016)

kuş otu: (< *T. kuş* + *otu*) Yol kenarları, duvar dipleri ve bahçelerde yetişen, beyaz çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitki, *Stellaria media*, (TS, 2, 1423; TBAS, 191; DS, VIII, 3017)

kuşulak: (< *T. kuşlak*) Böreğe konan bir çeşit ot (DS, VIII, 3017)

kuşübüğü: (< *T. kuş* + *ibiği*) Aslanağzı çiçeği (DS, VIII, 3017)

kuş üzümü: (< *T. kuş* + *üzümü*) Siyah, çok ufak taneli çekirdeksiz bir üzüm çeşidi (TS, 2, 1424)

kuşyemi: (< *T. kuş* + *yemi*) Buğdaygillerden, 20-80 cm yükseklikte, durgun sularda yetişen, otsu ve bir yıllık bir bitki, *Phalaris canariensis*, (TS, 2, 1424; TBAS, 191)

kuş yemişi: (< *T. kuş* + *yemişi*) bk. alıç (TBAS, 192)

kuşyüreği: (< *T. kuş* + *yüreği*) Bir yıllık, otsu ve basit yapraklı bir bitki, *Theligonum cynocrambe*, (TBAS, 192)

kuşyürek: (< *T. kuş* + *yürek*) Tavukların sevdiği açık yeşil yapraklı bir çeşit ot (DS, VIII, 3017)

kuyguç: (< *T. koyguç* < *koy-*) İnce saplı, küçük yapraklı, baharda çıkan beyaz çiçekli bir kır otu (DS, VIII, 3019)

kuyu fındığı: (< *T. kuyu* + *Ar. fındık* + *T. -ı*) Yeşilken toprağa gömülerek ayrı bir çeşni verilen fındık (TS, 2, 1428)

kuzgun armudu: (< *T. kuzgun* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Sert, yumurta biçiminde, sarı renkli bir çeşit armut (DS, VIII, 3021)

kuzgunkılıcı: (< *T. kuzgun + kılıcı*) Süsengillerden, uzun, ensiz ve sivri yapraklı bir süs bitkisi, glayöl, *Gladiolus illyricus*, (TS, 2, 1429)

kuzgun otu: (< *T. kuzgun + otu*) Eğrelti otu (DS, VIII, 3021)

kuzla: (< ?) Kar çiçeği (DS, VIII, 3022)

kuzubaşı: (< *T. kuzu + başı*; “< *ET. kozı*; MBTS, 2, 1816”) bk. kurtkulağı (DS, VIII, 3022)

kuzüböpreği: (< *T. kuzu + böbreği*) Sert taneli, siyah, yuvarlak bir çeşit üzüm (DS, VIII, 3022)

kuzudili: (< *T. kuzu + dili*) Bir cins bitki (DS, VIII, 3022)

kuzu gevreği: (< *T. kuzu + gevreği*) bk. eşek marulu (TBAS, 192)

kuzugöbeği: (< *T. kuzu + göbeği*) Sulak çayırlarda yetişen, şapkası kalın ve etli, Türkiye’de dört tür ile temsil edilen, bütün türleri lezzetli olan, halk tarafından pazarlanan ve yenen bir mantar çeşidi, *Agaricus compestris*, (*kuzu mantarı*), (TS, 2, 1429; TBAS, 192; BTS, 401; DS, VIII, 3022)

kuzukemirdi: (< *T. kuzu + kemirdi*; “< *ET. kemiir-*; MBTS, 2, 1641”) bk. kurtkulağı (DS, VIII, 3022)

kuzu kestanesi: (< *T. kuzu + Yun. kastania + T. -si*) Yabani ağaçlardan elde edilen, küçük, lezzetli bir kestane türü (TS, 2, 1429)

kuzukıran: (< *T. kuzu + kıran*) bk. kantaron (TBAS, 192)

kuzu kişnişi: (< *T. kuzu + Far. gišnīz + T. -i*) Çok yıllık, kazık köklü, sarı çiçekli, özel kokulu ve otsu bir bitkidir. Büyük kayaların çatlakları arasında yetişir. Taban yaprakları

ilkbaharda Bozkır (Konya) pazarında kişniş adıyla satılır ve salata olarak yenir, *Ferulago trachycarpa*, (TBAS, 192)

kuzukulağı: (< *T. kuzu* + *kulağı*) Kara buğdaygillerden, 15-40 cm yükseklikte, sulak yerlerde yetişen, çiçekleri iki evcikli ve kırmızımtırak, çok yıllık, ekşi yapraklı bir bitki, *Rumex acetosa*, (TS, 2, 1429; TBAS, 192; DS, VI, 2205; EYAD, 236; UA, 124)

kuzukürkü: (< *T. kuzu* + *kürkü*) bk. eşek marulu (TBAS, 103)

kuzu mantarı: (< *T. kuzu* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Bazitli mantarlardan, çayırlarda, sulak yerlerde yetişen, şapkası etli, kalın, koni biçiminde, pürüzlü, yenilir bir mantar, *Boletus edulis*, (TS, 2, 1430)

kuzu otu: (< *T. kuzu* + *otu*) *Reseda* türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli türler (TBAS, 193)

kuzu pıtrağı: (< *T. kuzu* + *pıtrağı*) bk. koyun otu (TBAS, 193)

kuzu sarmaşığı: (< *T. kuzu* + *sarmaşığı*) Boyu 3 m kadar olabilen, tırmanıcı, beyaz sütlü, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Canvolvulus arvensis*, (TS, 2, 1430)

küçük Hindistan cevizi: (< *T. küçük* + *öz. is. Hindistan* + *Ar. cevz* + *T. -i*) 1. İki çeneklilerden, sıcak iklimlerde yetişen bir ağaç, 2. Bu ağacın baharat olarak da kullanılan ceviz biçimindeki yemişi, *Myristica fragrans*, (TS, 2, 1431)

küçük şalgam: (< *T. küçük* + *Far. şalgam*) Turpgillerden, çiçekleri kokulu, tohumlarından ışık araçlarında ve sabun yapımında kullanılan bir yağ çıkarılan, kolzaya benzeyen bir bitki, *Brassica rapa*, (*yağ şalgamı*), (TS, 2, 1432)

küllüce otu: (< *T. küllüce* + *otu*) bk. kanarya otu (TBAS, 193)

küllük: (< *T. küllük*) Eğrelti otu (DS, VIII, 3030)

küllükara: (< *T. küllü + kara*) Bir çeşit kara üzüm (DS, VIII, 3031)

kül otu: (< *T. kül + otu*) bk. dağ nanesi (TBAS, 193)

kültür bitkileri: (< *Fr. culture + T. bitkileri*) İnsanlarca yetiştirilen bitkilerin bütünü (TS, 2, 1436)

küncü: (< *Far. kuncud*), (And. Ağz.: *göncü, güncü, güncük, künci, küncüt, kürcü*) Susam (TS, 2, 1438; DS, VI, 2152; DS, VI, 2225; DS, VIII, 3036; DS, XII, 4577; ADYA, 224; AVA, 334; Gaz.A., III, 469; KBAYA, 198; UA, 85, 119)

künefi: (< *Ar. kināfe–künāfe*; MBTS, 2, 1826), (And. Ağz.: *külefi*) Pembe renkli, yuvarlak bir üzüm ki, güzel bir cins değildir (Gaz.A., III, 470)

küpdüşen: (< *T. küp + düşen*), (And. Ağz.: *gupdüşen, güpdüşen, kupdüşen*) Kaz yumurtası büyüklüğünde tatlı bir çeşit kış armudu (DS, VI, 2197, 2233; DS, VIII, 3003, 3040)

küpe çiçeği: (< *T. küpe + çiçeği*; “< *ET. küpe*; MBTS, 2, 1827”) 1. Küpe çiçeğigillerin örneği olan süs bitkisi, 2. Bu bitkinin kırmızı, pembe, mor veya beyaz renkli çiçeği, *Fuchsia*, (TS, 2, 1439)

küpe çiçeğigiller: (< *T. küpe + çiçeği + -giller*) Ayrı çanak yapraklı iki çeneklilerden, küpe çiçeği, yakı otu, göl kestanesi gibi bitkileri içine alan bir familya (TS, 2, 1439)

küveli: (< *T. küveli*) İki renkli bir çeşit çiçek (DS, VIII, 3041)

küp evleği: (< *T. küp + Yun. avlāki + T. -i*; “< *ET. küp*; Nişanyan, 258”) bk. evlek mantarı (TBAS, 194)

küpkıran: (< *T. küp + kıran*) Gelincik çiçeği (DS, VIII, 3041)

kür: (< ?) bk. böğürtlen (TBAS, 194)

kürdan otu: (< *Fr. cure-dent* + *T. otu*) bk. diş otu (TBAS, 194)

küre çiçeği: (< *Ar. kure* + *T. çiçeği*) Globularia türlerine verilen genel ad (TBAS, 194)

kürkas: (< *Lat. curcas*; MBTS, 2, 1830) Sütleğengillerden, meyve çekirdekleri zehirli bir bitki, *Jatropha curcas*, (*Hint fıstığı*), (TS, 2, 1441)

kürmez: (< ?) bk. böğürtlen (TBAS, 194)

kürt: (< *Hak. kürt*; Clauson, 738; < *OT. kürt* 'kerestelik bir tür ağaç'; Gülensoy, II, 606) Dağlık ve kayalık yerlerde yetişen, siyah üzüm gibi meyveleri olan sağlam kerestelik bir ağaç (DS, VIII, 3046)

kürüç: (< ?) Bir çeşit sert ağaç (DS, VIII, 3047)

küseğen: (< *T. küseğen*; MBTS, 2, 1831) bk. küstüm otu (TS, 2, 1442)

küsküt: (< *Fr. cuscute*) Çit sarmaşığıgillerden, ince uzun ipliksi saplarıyla, asma, baklagiller ve bazı meyve ağaçlarına sarılarak onları sömüren, klorofilsiz bir asalak bitki, *Cuscuta*, (*şeytansaçı*), (TS, 2, 1442; DS, VIII, 3051)

küstüm: (< *T. küstüm*) Eflatun renkli bir çeşit boru çiçeği (DS, VIII, 3051)

küstüm otu: (< *T. küstüm* + *otu*) Baklagillerden, dokunulduğunda yaprakları pörsüyen bir bitki, *Mimosa pudica*, (*küseğen, küstüm*), (TS, 2, 1442; DS, VIII, 3051)

küşne: (< *Ar. kuřnā*; Eren, 276) Kara burçak (TS, 2, 1443; DS, VIII, 2980; TaS, IV, 2778)

küte: (< ?) Bir çeşit salatalık, yaban hıyarı (DS, VIII, 3053; DS, XII, 4579)

kütükü kiraz: (< *kütükü* “ses taklidi söz” + *Yun. kerasi*) Bir çeşit sert kiraz (DS, VIII, 3054)

kütner: (< *Yun. kukunaria*) Siyah çam, köknar (DS, VIII, 3054)

kütük: (< *T. kütük*; Gülensoy, II, 607; MBTS, 2, 1834), (And. Ağz.: *kötük*) Lahana (DS, VIII, 2982, 3055)

kütük mantarı: (< *T. kütük* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Yaşlı ağaç kütükleri üzerinde ve gruplar hâlinde yetişir. Yenen bir türdür, *Pholiota mutabilis*, (TBAS, 194)

kütür: (< *T. kütür*) Olmuş karpuz (DS, VIII, 3055)

küvrüç: (< ?) Dayanıklı ve uzun boylu bir çeşit ağaç (DS, VIII, 3056)

-L-

lâbada: (< *Yun. lapato* = *EYun. lapathon*; Nişanyan, 260; < *Blg. loboda*; Eren, 277), (And. Ağz.: *alabada*, *alapata*, *ilâbada*, *ilibadabi*) Karabuğdaygillerden, dere kıyılarında, sulak çayırlarda kendiliğinden yetişen, çok yıllık, otsu ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, *Rumex petientia*, (TS, 2, 1445; TBAS, 195; DS, I, 172, 197; DS, VII, 2517, 2522)

lâden: (< *Far. lâden*), (And. Ağz.: *ildan*) Lâdengillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen tüylü ve genellikle yapışkan yapraklı, beyaz veya pembe çiçekli, reçinesi hekimlikte kullanılan bir bitki, *Cistus creticus*, (TS, 2, 1446; DS, VII, 2519)

lâdengiller: (< *Far. lâden* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, yaprakları basit, karşılıklı ya da almaşlı dizilişli, çiçekleri er dişi, ışınsal simetrikli, Akdeniz ülkelerinde yetişen, ülkemizde doğal olarak 5 cins ve 28 türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (TS, 2, 1446; BTS, 408)

lâdin: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 2, 1837; Nişanyan, 260), (And. Ağz.: *ledin*) Çamgillerden, 50-60 m kadar yükseklikte olan, kışın yapraklarını dökmeyen, Doğu

Karadeniz bölgesi dağlarında yetişen, düz gövdeli, kozalağı aşağıya doğru sarkık, kerestesi ve reçinesi çok beğenilen, çam türüne çok yakın bir orman ağacı, *Picea orientalis*, (TS, 2, 1446; TBAS, 195; DS, IX, 3070; DS, XII, 4523)

lahana: (< Yun. *lahano* = EYun. *lakhanon*; Nişanyan, 260; < Yun. *laxano*; Eren, 278), (And. Ağz.: *ilaane, ilahana, ilahna, ilana, nahana, nahma, nahna*) Turpgillerden, güz ve kış sebzesi olarak yetiştirilen ve birçok türü olan otsu bir bitki, kelem, *Brassica oleracea*, (TS, 2, 1449; BTS, 409; DS, VII, 2517; DS, IX, 3234; DS, XII, 4602; AAT, 42; EİA, 155; ETA, II, 370; Gaz.A., III, 506; KMYA, 310; OAAD, 247; TAYA, 24, 63; UA, 126; ZBKİA, 187)

lâle: (< Far. *lâle*) Zambakgillerden, Türkiye’de 18 kadar yabancı türü yetişen, yaprakları uzun ve mızraksı, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte, soğanlı, otsu, çok yıllık, bir süs bitkisi, *Tulipa Gesneriana*, (TS, 2, 1451; TBAS, 195; DS, IX, 3061; AAT, 5; ADYA, 345; Erz.İ.A., III, 210; GDİAT, 20; KİA, 269; OAAD, 53, 96, 250; STİAT, 121, 123)

lâle ağacı: (< Far. *lâle* + T. *ağacı*) Manolyagillerden, ana yurdu Güney Amerika olan, çiçekleri lâleye benzeyen bir süs ağacı, *Liriodendron tulipifera*, (TS, 2, 1451)

lamsan: (< ?) Ekin tarlalarında kendiliğinden yetişen ve sığırlara yedirilen, havuca benzer yabancı bir bitki (DS, IX, 3062)

lap: (< *lap* “ses taklidi”; MBTS, 2, 1849) Taze incir (DS, IX, 3064)

lapa: (< T. *lapa* “ses taklidi”) Denizin dibinde yetişen ve beyaz çiçek açan bir bitki (DS, IX, 3064)

lapaza: (< Lat. *lapaza*) Yaprakları uzun ve enli bir bitki (DS, IX, 3065)

lapaza çiçeği: (< Lat. *lapaza* + T. *çiçeği*) Kuzeydoğu Anadolu dağlarının rutubetli, gölgeli ve kayalık yerlerinde yetişen, yaprakları uzun saplı ve alt kısmı beyazımtırak

tüylü, çok yıllık, rizomlu, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir, *Petasites albus*, (TBAS, 196; DS, IX, 3065)

lapra: (< ?) Kara, sulu ve tatlı bir çeşit üzüm (DS, IX, 3066)

lastik ağacı: (< *Fr. élastique* + *T. ağacı*) Kauçuk (TS, 2, 1454)

lâtanya: (< *Fr. latania* “Karaip dilinden”) Bazı türleri evlerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, bazı türlerinden de dokumalık iplik elde edilen bir tür palmye, *Latania rubra*, (TS, 2, 1455)

latır: (< ?), (And. Ağz.: *latir, latur*) 1. Yonca, 2. Bezelye (DS, IX, 3067)

Latin çiçeği: (< öz. *is. Latin* + *T. çiçeği*) Latin çiçeklerinden, kalkan biçiminde yuvarlak yapraklı, sarı ve kırmızı çiçekli bir süs bitkisi, *Tropeolum*, (TS, 2, 1456)

lavanta çiçeği: (< *İt. lavanda* + *T. çiçeği*) Ballıbabagillerden, mavi veya mor çiçekleri koku sanayiinde kullanılan, tabanda çalimsı, siyahımsı mor renkli çiçekleri olan, Akdeniz kökenli bir bitki, *Lavandula angustifolia*, (TS, 2, 1456; BTS, 412)

lavantin: (< *İt. lavantin*) Lavanta çiçeğinin bir başka türü (TS, 2, 1457)

lazotu: (< ?) bk. lâzut (DS, IX, 3069)

lâzut: (< Dankoff Ermenice *lazut* ‘corn’ biçimiyle birleştirmiş, Lazca *lazudi* ve Mingrelce *lazeti* karşılıklarını da vermiştir; Eren, 280), (And. Ağz.: *lazıt, lazot, lazotu, lazud*) Mısır (TS, 2, 1458; DS, IX, 3069; EYAD, 236; KBAYA, 198)

leblebi çiçeği: (< *Far. leblebū* + *T. çiçeği*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 197)

leylâk: (< *Ar. leylāk*), (And. Ağz.: *leyla, leylah, leyleyh, seylak*) Zeytingillerden, koni durumunda toplanmış, beyaz, eflatun veya pembe renkte, güzel kokulu çiçekleri olan, kışın yaprak döken, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, kuvvetli kokulu,

küçük bir ağaççık, *Syringa vulgaris*, (*devrinti*), (TS, 2, 1462; TBAS, 197; BTS, 415; DS, IX, 3075; DS, X, 3598; AVA, 335; Erz.İ.A., III, 212)

leylekayağı: (< *Ar. laqlaq* + *T. ayağı*; “< *Ar. laqlaq* ‘leylek’; Nişanyan, 265”) Kuruyunca incecik sapları kendi üzerinde kıvrılan saatçiçeği bitkisi (DS, IX, 3075)

leylekburnu: (< *Ar. laqlaq* + *T. bur(u)nu*) Uzun yapraklarının uçları kuruduktan sonra kıvrılarak leylek gagasına benzeyen yabancı bir ot (DS, IX, 3075)

leylekgagası: (< *Ar. laqlaq* + ? *gaga* + *T. -sı*) bk. iğnelik (TBAS, 197)

leylim otu: (< *Ar. leylim* + *T. otu*) bk. yalancı ısırgan (TBAS, 197)

leylim yaprağı: (< *Ar. leylim* + *T. yaprağı*) bk. yalancı ısırgan (TBAS, 197)

leylingiç: (< ?) Bir çeşit dut (DS, IX, 3075)

lif kabağı: (< *Ar. lif* + *T. kabağı*) Kabakgiller familyasından, dişi çiçekleri tek, meyveleri çok lifli olan, olgunlaştıktan sonra banyo süngeri gibi kullanılan bir bitki, *Luffa cylindrica*, (BTS, 416)

lifor: (< ?), (And. Ağz.: *ilfar*, *ilifar*, *lifar*) 1. Dağda yetişen, saçma büyüklüğündeki meyveleri yenilebilen küçük bir ağaç 2. Menekşe, 3. Zambak (DS, VII, 2521; DS, IX, 3078)

liken: (< *Fr. lichen* ~ *EYun. leikhen* < *leikhein*; Nişanyan, 266) Bir mantarla bir su yosununun ortak yaşamasıyla ortaya çıkan bitkilerin genel adı (TS, 2, 1464)

lil: (< ?) Su yosunu (DS, IX, 3079)

lilpar: (< ?) Sulak yerlerde yetişen, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir, *Caltha polypetala*, (TBAS, 198)

limon: (< *Far. līmūn / Ar. leymūn*; Eren, 281; Nişanyan, 266), (And. Ağz.: *iliman, leymun, léymun, lumun*) Turunçgillerden, ülkemizin Akdeniz ve Ege bölgelerinde yetişen, C vitamini bakımından oldukça zengin meyveleri olan, 3-5 m yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaç, *Citrus limonum*, (TS, 2, 1466; BTS, 417; DS, VII, 2525; DS, IX, 3093; DA, 131, 164; Gaz.A., III, 477; GDİAT, 294; KİA, 275, 313; STİAT, 131; TAYA, 12, 21)

limonelması: (< *Far. līmūn / Ar. leymūn + T. elması*) Bir çeşit elma (DS, IX, 3079)

limonnanesi: (< *Far. līmūn / Ar. leymūn + Ar. na'nā' + T. -si*) *Melissa officinalis*, oğul otu (DS, IX, 3079)

limon otu: (< *Far. līmūn / Ar. leymūn + T. otu*) Kışın yapraklarını döken, salkım çiçekli bir ağaççık, *Lippia citriodora*, (TS, 2, 1466)

linlingara: (< ?) Küçük, kara bir çeşit üzüm (DS, IX, 3080)

livik: (< ? *livik*), (And. Ağz.: *nevik, nivik, nunuk, nünük, nünük*) Mısır yaprağına benzeyen yapraklarının tadı ekşi ve buruk olan, yemeği yapılan bir çeşit ot (DS, IX, 3080, 3253, 3257; AA, 147)

livikeriği: (< ? *livik + T. eriği*) Büyük ve ekşi bir çeşit erik (DS, IX, 3081)

living: (< ?) Yaban pancarı, pazı (DS, IX, 3081)

livon: (< ?) Mezarlık otu (DS, IX, 3081)

lobelya: (< *Lat. Lobelia* "Alman botanikçisi *Matthias de Lobel*'in adından"; MBTS, 2, 1873), (And. Ağz.: *libye, labiye, lobbak, lobik, lobiye, loby, lobiya, lübye*) Salkım durumunda mavi çiçekleri bulunan bir veya çok yıllık Kuzey Amerika bitkisi, *Lobelia*, (TS, 2, 1469; DS, IX, 3057, 3081; DS, IX, 3078; DS, XII, 4580; Erz.İ.A., III, 212)

loğlaz: (< ?), (And. Ağz.: *lavlaz, le haz, levaz, levlaz, levles, levlez, leylaz, leyvaz, loğlas, lolaz, loloz, lovlaz, loylaz, löleş, lölez, lövlez, löylez, luvaz, lüles, lüle z, söylez*) 1. Taze ya da kuru fasulye, börülce, 2. Bezelye (DS, IX, 3083; DS, X, 3684; DS, XII, 4580; EYAD, 236; Gaz.A., III, 480; GDİAT, 242, 295; UA, 125)

loğusa çiçeği: (< Yun. *lohúsa* + T. *çiçeği*) Yaprakları genellikle kalp biçiminde, çiçekleri pipo görünüşünde olan ve bazı türlerinin kökleri tedavide kullanılan, çok yıllık, otsu bitkiler, *Aristolochia*, (TBAS, 198)

loğusa otu: (< Yun. *lohúsa* + T. *otu*) İki çeneklilerden, çiçekleri koyu kahverengi ve pis kokulu, tırmanıcı bir bitki, *Aristolochia*, (TS, 2, 1470)

loğusa otugiller: (< Yun. *lohúsa* + T. *otu* + *-giller*) Yaprakları basit, almaşlı, çiçekleri er dişi, ışnsal ya da tek simetricali, çanak yaprakları birleşik, taç yaprakları az ya da hiç olmayan, ovaryum alt durumlu, kapsül tipi meyveleri olan, yatık, sürünücü, otsu ya da odunsu bitkiler (BTS, 421)

lokko: (< *lokko* < *lok* “ses taklidi”) Ham incir (DS, IX, 3084)

lokurdak: (< T. *lokurdak*) Beyaz renkli bir çeşit üzüm (DS, IX, 3084)

longur: (< *langır*; MBTS, 2, 1848) Patates (DS, IX, 3086)

loparmudu: (< T. *lop* + Far. *emrūd* + T. *-u*) Yazın yetişen, sarı renkli ve sulu bir armut çeşidi (DS, IX, 3087)

lop incir: (< T. *lop* + Far. *encīr*) İri ve yumuşak bir tür incir (TS, 2, 1472)

lotus: (< Lat. *lotus* < Yun. *lotos*) Nilüfer cinsinden birçok bitkiye verilen genel ad (TS, 2, 1472)

lover: (< ?) Bir metre uzunluğunda, yeşil ve büyük yapraklı, kokulu, tazeyken hayvanların yemediği bir bitki (DS, IX, 3088)

lozi: (< ?) Zerdalinin tatlı ve güzel kokulu bir çeşidi (DS, IX, 3088)

löggiye: (< ?) Sardunya denilen çiçek (Gaz.A., III, 481)

lörötu: (< *Far. lūr + T. otu*) Su kıyılarında biten güzel görünüşlü bir ot (DS, IX, 3093)

Lübnan sediri: (< *öz. is. Lübnan + Far. sedīr + T. -i*) bk. sedir (BTS, 578)

lülük: (< *lülük < Far. lüle*; MBTS, 2, 1880), (And. Ağz.: *lalik, lolik, lollik*) Domates (DS, IX, 3061, 3085, 3095)

lüzi: (< ?) Karaağaç (DS, IX, 3096)

-M-

Macar (I): (< *öz. is. Macar*) Küçük taneli kırmızı buğday (DS, IX, 3098)

Macar (II): (< *öz. is. Macar*) Koyu sarı renkli, üstünde kırmızı benekler olan fasulye (DS, IX, 3098)

Macar biberi: (< *öz. is. Macar + Yun. pipéri + T. -i*) Hafif acı kırmızı biber (TS, 2, 1478)

Macar üzümü: (< *öz. is. Macar + T. üzümü*) bk. berç (TaS, I, 512)

maççez: (< ?) Çok olgunlaşmış, ekşimiş üzüm (DS, IX, 3100)

maçır: (< ?) Ekin tarlalarında kendiliğinden yetişen dikenli bir ot (DS, IX, 3100)

madımağın oynası: (< *Erm. matutak + T. -in + oy(u)naşı*) bk. kuşekmeği (TBAS, 190)

madımak: (< *Erm. matutak*; Eren, 285), (And. Ağz.: *badıma, badımak, badımalak, badıma, badımañ, madamak, madık, madımalağı, madımalah, madımalak, madımanañ,*

madınak, madimak, madmalak, maduk, madumah, mardımalak) İlbaharda kırlarda yetişen, ufak yeşil yapraklı, ıspanak gibi yenilen, çok yıllık, sürünücü, otsu ve pembe çiçekli bir bitki (TS, 2, 1481; TBAS, 199; DS, IX, 3101; DS, II, 467; DS, XII, 4439; AAT, 240; BÜYA, 130; ETA, II, 361; Ka.Y.A., 60, 279)

madik: (< *Erm. madik*; MBTS, 2, 1890) Kara üzüm (DS, IX, 3102)

madrap: (< ?) İncir (DS, IX, 3102)

mağara: (< *Ar. meğāre*; MBTS, 2, 1893) Tarlalarda kendiliğinden biten, kırmızılı beyazlı çiçekler açan, kökleri çok yayılan yabancı bir bitki (DS, IX, 3103)

mağzinelması: (< *Far. mağzin* + *T. elması*; “< *Far. mağz* ‘kabuklu meyvelerin içi’; MBTS, 2, 1895”) Orta büyüklükte ve oval biçimli, temmuz ortalarında olgunlaşan bir çeşit elma (DS, IX, 3104)

mahlep: (< *Ar. mahleb*), (And. Ağz.: *merhep*) Gülgillerden, nohut büyüklüğünde yemişi olan, meyve ve dalları özel kokulu, 6-10 m yüksekliğinde, beyaz çiçekli bir ağaç, *Prunus mahaleb*, (TS, 2, 1486; TBAS, 200; DS, IX, 3169)

mahluç: (< *Ar. mahlūc*; MBTS, 2, 1904), (And. Ağz.: *mağlaç, mağlıç, mahlaç, malıç*)
1. Arpaya benzeyen bir çeşit kabuklu buğday, 2. Pamuk (DS, IX, 3105, 3113; DS, XII, 4583)

mahmude: (< *Ar. mahmūde*) bk. mahmude otu (TS, 2, 1486)

mahmude otu: (< *Ar. mahmūde* + *T. otu*) Süt rengi veya soluk sarı renkli çiçekleri olan, çok yıllık, kalın köklü ve otsu bir bitki, *Convolvulus scammonia*, (TS, 2, 1486; TBAS, 200)

mahmur çiçeği: (< *Ar. mahmūr* + *T. çiçeği*) Çiğdem (TS, 2, 1487)

mahmuz çiçeği: (< Ar. *mihmez/mihmāz* + T. *çiçeği*) İki çenekliler familyasından Akdeniz bölgesinde yetişen kırmızı, pembe veya beyaz çiçekler açan iki yıllık otsu bir bitki, *Centranthus*, (TS, 2, 1487)

mahrabaşı: (< ? *mahra* + T. *başı*; “< ? *mahra*; MBTS, 2, 1907”), (And. Ağz.: *marhabaşı*) Mor renkli bir çeşit üzüm (DS, IX, 3106; 3129)

mahunya: (< Fr. *mahonia* “botanikçi *Mc Mahon*’un adından”) İki çeneklilerden, çiçekleri sarı renkte, kokulu ve salkım durumunda olan, köklerinden sarı boya çıkarılan bir süs bitkisi, *Mahonia*, (TS, 2, 1488)

maki: (< İt. *macchi*; TS, 2, 1492) Kuraklığa dayanıklı çalimsı bitki topluluklarının oluşturduğu Akdeniz Bölgesi’ne özgü bitki toplulukları (TS, 2, 1492; BTS, 425)

mala: (< Far. *māle*; MBTS, 2, 1923) Mısır (DS, IX, 3107)

malaşa: (< ?) Ebegümece (DS, IX, 3111)

malatura: (< İt. *pomodoro/pomodoro*; Tietze, 274) Biçimi dereotuna çok benzeyen, tadı değişik bir bitki (DS, IX, 3111)

maler: (< ?) Bir çeşit yaban pancarı (DS, XII, 4584)

malhamı: (< ?) Şubatta ekilen buğday (DS, IX, 3113)

malkadın: (< Ar. *māl* + Soğd. *kadın*) Üstü saman renginde, içi beyaz, kalın köklü, yenilebilir bir çeşit mantar (DS, IX, 3113)

Malta eriği: (< öz. is. *Malta* + T. *eriği*) 1. Gülgillerden bir ağaç, yeni dünya, *Eriobotrya japonia*, 2. Bu ağacın erik büyüklüğündeki, iri çekirdekli, sarı renkli, sulu ve mayhoş yemişi (TS, 2, 1496)

maltepe: (< Ar. *māl* + T. *tepe*) Yenilen bir çeşit mantar (DS, IX, 3114)

malto: (< *manto* < *Fr. manteau* < *Lat.*; MBTS, 2, 1936) Çok büyük bir çeşit patates (DS, IX, 3114)

malyar: (< ?), (And. Ağz.: *malyer*) Yaylalarda yetişen bir çeşit meşe (DS, IX, 3114)

mamak: (< *mamak* < *kabak*) 1. Yenilen yumru köklü bir bitki, 2. Kabak (DS, IX, 3115)

mamık: (< ?), (And. Ağz.: *mamuñ, mamuk, memik*) 1. Yaban eriği, dağ eriği, 2. Bir çeşit kara üzüm (DS, IX, 3115, 3159)

mamıza: (< *Ar. māmezā*; MBTS, 2, 1927) Beyaz çiçekli, küçük yapraklı, kökü kesilince süt gibi suyu çıkan yabancı sarmaşık (DS, IX, 3115)

mamula: (< ?) Kırmızı meyveleri bulunan bir diken ağacı (KIAT, 152, 334)

manamık: (< ?), (And. Ağz.: *mananık, mananuh*) bk. hardal otu (TBAS, 200)

mancana: (< *İt. manzenilla*) Sütleğengillerden, Antil Adalarında yetişen, çok zehirli bir ağaç, *Manzenilla*, (TS, 2, 1499)

mancarlık: (< *Erm. banjar* + *T. -lık*) İnce yapraklı, ince köklü bir çeşit labada (DS, IX, 3118)

mandadili: (< ? *manda* + *T. dili*; “< *manda* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 2, 1929”) Bir çeşit kaktüs, kaynanadili (DS, IX, 3119)

mandaeriği: (< ? *manda* + *T. eriği*) İri, mor renkli, içi sarı, güzel kokulu ve yumuşak bir çeşit erik (DS, IX, 3119)

mandakulağı: (< ? *manda* + *T. kulağı*) bk. camuskulağı (TBAS, 200)

mandalak: (< ?) 1. Yer elması, 2. Yabancı havuç (DS, IX, 3120)

mandalina: (< *Fr. mandarine* ‘turunçgillerden Çin kökenli bir meyve’ < *mandarin* ‘eskiden Çinli yönetici sınıfına mensup kişi’ < *Hind. mantri* ‘danışman, müsteşar’ < *Sans. mantra* ‘Eskiden Çin yönetici sınıfı üyelerinin giydiği portakal rengi giysiden dolayı’; Nişanyan, 277) 1. Turunçgillerden, portakala çok benzeyen bir ağaç, 2. Bu ağacın tatlı, kokulu, lezzetli meyvesi, *Citrus nobilis*, (TS, 2, 1499)

mandana: (< ?) Su kabağı (DS, IX, 3120)

manduruş: (< ?) Maydanoz (DS, IX, 3121)

mango: (< *Port. manga*) Hint kirazı (TS, 2, 1501)

mani: (< ?) Küçük fındık (DS, IX, 3123)

Manisa lâlesi: (< öz. *is. Manisa* + *Far. lâle* + *T. -si*) Düğün çiçeğigillerden, korularda, kırlarda yetişen, çok yıllık, parçalı yapraklı, büyük çiçekli ve otsu bitkiler, *Anemone pulsatilla*, (TS, 2, 1502; TBAS, 201)

manolya: (< *Fr. magnolia* “*Pierre Magnol’un adından*”) 1. Manolyagillerden, yaprakları almaşık, iri ve parlak yeşil renkte bir süs ağacı, 2. Bu ağacın çok iri, beyaz ve limon kokusunda, güzel çiçeği, *Magnolia grandiflora*, (TS, 2, 1502; BTS, 428)

manolyagiller: (< *Fr. magnolia* + *T. -giller*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, manolya gibi çoğu güzel kokulu bitkileri içine alan familya (TS, 2, 1502)

mantar: (< *Yun. manitari* < *EYun. amanites*; Eren, 287; Nişanyan, 279), (And. Ağz.: *mansur*) Mantarlardan, içinde zehirlileri de bulunan, emeçleri bir gövde ve bunun üstünde bir şapka biçiminde gelişmiş, klorofil taşımayan ilkel bitkilerin genel adı, *Fungi*, (TS, 2, 1502; TBAS, 201; DS, IX, 3125; EİA, 207; KİA, 233)

mantar ağacı: (< *Yun. manitari* + *T. ağacı*) Turunçgillerden, kerestesi çok gözenekli, süngerimsi, açık sarı renkli bir ağaç, *Phelloderidron amurerise*, (TS, 2, 1503)

mantar meşesi: (< Yun. *manitari* + Far. *bīṣa* + T. *-si*) Batı Akdeniz bölgesinde yetişen bir tür meşe, *Quercus suber*, (TS, 2, 1503)

mantı: (< *mantu* “Çin-Kore kökenli bir kelime”; MBTS, 2, 1935) 1. Kasımpatı, 2. Şebboy (DS, IX, 3125)

mantı çiçeği: (< Çin. *mantu* + T. *çiçeği*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 220)

mantırıc: (< ?) Mart inciri (DS, IX, 3126)

mantik: (< ?) Hayvana yedirilen dikenli bir çeşit ot (DS, XII, 4586)

mantuvar: (< ?), (And. Ağz.: *mantıvar*, *mantıivar*) Kulak ağrısını geçirmek için kullanılan, çiçekleri güzel kokulu ve sarı renkli bir kır bitkisi (DS, IX, 3126)

manuk: (< ?) Maydanoz (DS, IX, 3126)

mara: (< ?) 1. Sararmış hıyar, 2. Kalın, sert köklü, ekilmiş tarlalara zarar veren bir ot, ayrık otu (DS, IX, 3126)

maralotu: (< Moğ. *maral* + T. *otu*; “< Moğ. *maral* ‘dişi geyik’; MBTS, 2, 1938”) Kayalıklarda, dere kıyılarında biten, yenilen bir çeşit ot (DS, IX, 3127)

maranta: (< Fr. *maranta* “Botanikçi Bartolemeo Maranta’nın adından”) Zencefilgiller familyasından, güzel yapraklarından dolayı süs bitkisi olarak yetiştirilen, Amerika yerlilerinin ok yaralarını iyileştirmede kullandıkları, *Maranta arundinacea* denen cinsinin kök yumrularından ararot isimli nişasta elde edilen bir tropikal iklim bitkisi (MBTS, 2, 1938; KIAT, 249, 334)

mardağıl: (< ?) Dağlarda biten, kara renkli yabanıl üzüm (DS, XII, 4586)

mare: (< ?) Böğürtlen (DS, IX, 3128)

margarita: (< *Fr. marguerite* < *Lat.*; MBTS, 2, 1939) bk. beyaz papatya (TBAS, 201)

margarit çiçeği: (< *Fr. marguerite* < *Lat.* + *T. çiçeği*) bk. beyaz papatya (TBAS, 201)

margul: (< ?) Havuç (DS, IX, 3129)

marseni: (< ?) Kuşburnu ağacı (DS, IX, 3130)

marsivan otu: (< *Far. merzübān* + *T. otu*; “< *Far. merzübān*; MBTS, 2, 1942”) (And. Ağz.: *barsama otu, mansımana, marsama otu, marseme, marsıma, marsımana, merseme*) Birleşikgillerden bir cins kokulu bitki, *Tanacetum balsamita*, (TS, 2, 1508; TBAS, 44; 201; DS, IX, 3125, 3170)

marsili: (< ?) Patates (DS, IX, 3130)

mart yemişi: (< *Lat. martius* + *T. yemişi*) bk. Frenk inciri (TBAS, 202)

marul: (< *Yun. maruli* ~ *Lat. amarulla* < *amarus*; Nişanyan, 281; < *Yun. maruli*; Eren, 288), (And. Ağz.: *marıl, marol, mārul*) Birleşikgillerden, geniş ve uzun olan yeşil yaprakları taze olarak yenilen, bir veya çok yıllık, beyaz sütlü ve sarı çiçekli otsu bitkiler, *Lactuca sativa*, (TS, 2, 1509; TBAS, 202; BTS, 430; Gaz.A., III, 487; Ka.Y.A., 22, 171; KYA, 199, 225, 250; TİYA, 310)

marulcuk: (< *Yun. maruli* + *T. -cuk*) bk. çöpleme (TS, 1, 503)

marzıvat: (< ?) Beyaz, oval taneli, sert bir çeşit üzüm (DS, IX, 3131)

mastı çiçeği: (< *Yun. maste* + *T. çiçeği*) Öküzgözü (TS, 2, 1513)

masura: (< *Yun. masuri*; MBTS, 2, 1950), (And. Ağz.: *masıra*) Küçük hıyar, kabak (DS, XII, 4587; STİAT, 252)

masura kamışı: (< Yun. *masuri* + ? *T. kamış* + *T. -i*) bk. kargı (TBAS, 202)

masusaelması: (< ? *masusa* + *T. elması*), (And. Ağz.: *maasuselması*) Kışın yetişen, kırmızı renkli, dayanıklı, ekşi bir çeşit elma (DS, IX, 3097, 3133)

maş: (< Ar. *māş*; MBTS, 2, 1950), (And. Ağz.: *marş*) Baklagillerden, yenilebilen bir bitki, *Phaseolus aureus*, (TS, 2, 1513; DS, IX, 3130, 3133; DS, XII, 4587; EYAD, 236)

maun: (< Amerika yerlilerinin dillerinden) Tespih ağacıgillerden, Hindistan ve Honduras'ta yetişen büyük bir orman ağacı, *Swietenia mahagoni*, (TS, 2, 1516)

mavi cincile: (< Ar. *mā'î* + ? *cincile*) Gençken koyu mor renkli, yaşlanınca solan, yenen bir türdür, *Laccaria amethystina*, (TBAS, 202)

mavi kantaron: (< Ar. *mā'î* + Yun. *kentaureon*) Birleşikgillerden, baharda buğday tarlalarında mor renkli çiçekler açan bir bitki, belemir, *peygamber çiçeği*, *Centaurea cyanus*, (TS, 2, 1517)

mavi lâdin: (< Ar. *mā'î* + ? *lâdin*) Çamgiller familyasından, ana vatanı Kuzey Amerika olan, her dem yeşil, yaprakları mavimsi yeşil, 30 m kadar boylanabilen, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir tür, *Picea pungens*, (BTS, 431)

maya: (< Far. *māye*; MBTS, 2, 1959) İncir (DS, IX, 3139)

maya ağacı: (< Far. *māye* + *T. ağacı*) Meyvelerinden yemek yağı çıkarılan bir tür hurma ağacı, *Elaeis*, (TS, 2, 1517)

maya çiçeği: (< Far. *māye* + *T. çiçeği*) Peynir mayası yapılan çiçek (DS, IX, 3139)

mayana: (< ?) Anason (DS, IX, 3140; Gaz.A., III, 490)

maya otu: (< Far. *māye* + *T. otu*) bk. maya çiçeği (DS, IX, 3139)

mayasıl otu: (< *Ar. mā-yeşil* + *T. otu*; “< *Ar. mā-yeşil*; MBTS, 2, 1959”) bk. altın otu (BTS, 431)

maydanoz: (< *Yun. makedonesi*; TS, 2, 1518; Eren, 290), (And. Ağz.: *badinos, badınoz, bahdeniz, bahtenes, bahtenis, bahteniz, bahtunez, bakdanos, baktenis, behteniz, bektenis, bodiünüs, maadaniüs, mādānis, madenis, mādinoz, madunus, madünüs, mağdanos, maydanos, maydunus*) Maydanozgillerden, 50-80 cm yükseklikte, ufak yeşil yapraklı, özel kokulu iki yıllık otsu bir bitki, *Petroselinum crispum*, (TS, 2, 1518; BTS, 431; DS, II, 467; DS, II, 489; DS, IX, 3100; DS, XII, 4582; BÜYA, 114; DA, 165; Erz.İ.A., III, 214; ETA, II, 361; EYAD, 231; Gaz.A., III, 67; GDİAT, 264; Ka.Y.A., 24, 35, 279; KMYA, 61, 312; KYA, 164; OAAD, 250; SA, 137, 214; TAYA, 12; UA, 96)

maydanozgiller: (< *Yun. makedonesi* + *T. -giller*) Ayrı çanak yapraklı iki çeneklilerden, çiçekleri şemsiye durumunda olan, anason, kereviz, maydanoz ve kimyon gibi bitkileri içine alan, ülkemizde 97 cins ve 400 kadar türle temsil edilen, bir, iki ya da çok yıllık, otsu, nadiren çalimsı bitkiler (TS, 2, 1518; BTS, 431)

maye: (< *Far. māye*) Domates (DS, IX, 3140)

mayıs çiçeği: (< *Lat. maius* + *T. çiçeği*) Çayırlarda biten, sarı çiçekli, yaraların iyileştirilmesi için yakı gibi kullanılan bir bitki (DS, IX, 3141)

mayıs diken: (< *Lat. maius* + *T. diken*) Kırılarda kendiliğinden biten, gülgillerden, çiçeğinin tomurcukları tespih tanesine benzeyen, gövdesinin içi yumuşak öz ile dolu bir bitki (DS, IX, 3141)

mayıs papatyası: (< *Lat. maius* + *Yun. papadia* + *T. -sı*) bk. papatya (TBAS, 222)

maza armudu: (< *Ar. mazā* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Bir armut çeşidi (AA, 145)

mazi: (< *Far. mǎzū*; Eren, 291) Servigiller familyasından, yaprakları karşılıklı ya da çarpraz pulsu ve kiremit dizilişli, sürgünleri şişkin, kozalakları dikdörtgenimsi veya

konik, pulları ince ve bükülebilen, her pulda beş kadar tohum olan, yaprak dökmeyen çalı ya da ağaççıklar, *Thuya*, (TS, 2, 1520; BTS, 432; DS, IX, 3145)

mazı meşesi: (< *Far. m̄z̄ū + bīṣa + T. -si*) Kayıngiller familyasından, 1-6 m kadar boylanabilen, yaprak döken, genç dallarının *Cynips gallea tinctoria* adlı böcek tarafından sokulmasıyla şişkin mazılar oluşan, % 40 oranında tanen içeren, birçok sanayi dalında kullanılan, küçük ağaç ya da çalılar, *Quercus infectoria*, (BTS, 432)

mazı otu: (< *Far. m̄z̄ū + T. otu*) Erkek incir çiçeklerinin (mazı) dişi incirin çiçeklerini döllemesi için dişi incirin dallarına asılır. Mazı adı verilen erkek çiçeklerin dişi incire asılmasında bu bitkinin gövdesi ip gibi kullanılmaktadır. Bundan dolayı “mazı otu” denilmiştir, *Juncus gerardi*, (Duran, 223-229)

mazlıh: (< *Far. m̄z̄ū + T. -lık*) Bir çeşit çiçek (DS, IX, 3145)

meçikli: (< ? *meçik + T. -li*) Tütünlerin dibinde biterek onları kurutan asalak bir ot (DS, IX, 3148)

medeş: (< ?) Salkımı büyük, taneleri dağınık bir çeşit üzüm (DS, IX, 3149)

medik: (< ?) Gövdesi 15 cm kadar uzunlukta, 3-10 çiçek durumlu, kırlarda biten, çok yıllık, yaprakları dikenli ve çiçekleri morumsu kırmızı renkli olan bir bitki, *Cirsium rhizocephalum*, (TBAS, 203; DS, IX, 3149)

medine: (< öz. is. *Medine*) Kına çiçeği (DS, IX, 3149)

mekke: (< öz. is. *Mekke*), (And. Ağz.: *meke, mekge, meki*) Mısır bitkisi ve tanesi (DS, IX, 3152; DS, XII, 4590)

mekrikarmudu: (< ? *mekrik + Far. emrūd + T. -u*) Sarı renkli, küçük yaz armudu (DS, IX, 3153)

melek otu: (< *Ar. melek + T. otu*) Maydanozgillerden, 70-200 cm yükseklikte, su kenarlarında yetişen, çiçekleri yeşilimtırak beyaz, çok yıllık, kalın köklü bir bitki, *Angelica sylvestris*, (*kekire*), (TS, 2, 1528; TBAS, 203)

melendere ayvası: (< ? *melendere + Far. ābiyā + T. -sı*) Bir okka ağırlığında bir çeşit ayva (DS, IX, 3155)

melesir: (< ?) Mürver ağacı (DS, IX, 3156)

meletüre: (< ?), (And. Ağz.: *melötre*) Dereotuna benzeyen ve yenilen bir bitki (DS, IX, 3156, 3158)

melevcen: (< ?), (And. Ağz.: *meleviçen, melocan, melövcan*) Eflatun renginde küçük çiçekler açan, tespih tanesi büyüklüğündeki meyveleri kırmızı, yapraklarından dolma, ince dallarından yumurta ile kavrularak yemek yapılan dikenli bir ot (DS, IX, 3156)

melike: (< *Ar. melike*; MBTS, 2, 1994), (And. Ağz.: *meliki*) Kırmızı renkli, güzel kokulu bir çeşit üzüm (DS, IX, 3157)

meliki: (< *Ar. melikî*), (And. Ağz.: *melki*) Çam ve çalı diplerinde biten, kırmızı renkli, yenilen bir çeşit mantar (DS, IX, 3157)

melisa: (< *Yun. melissa*; Eren, 291) Oğul otu (TS, 2, 1529)

melles: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 2, 1993) Sulu ve ekşimsi yaz elması (DS, IX, 3158)

mencekibuğday: (< ? *menceki + T. buğday*) İri taneli ve başağı kırmızı bir çeşit buğday (DS, IX, 3159)

mendek: (< ?), (And. Ağz.: *mendeyh*) 1. Baldıran otu, 2. İlkbaharda kırlarda kendiliğinden biten, ısırgana benzer, çorbası yapılan bir ot (DS, IX, 3160; Erz.İ.A., III, 223)

mendi: (< ?) 40-120 cm yükseklikte, dış kabuğu soyularak özü yenilen, tadı ve kokusu güzel, iki yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir, *Chaerophyllum macropodum*, (TBAS, 204; DS, IX, 3160)

mendilimelek: (< *Far. mendil-i melek*) Birkaç renkli yaprakları çiçek gibi duran bir bitki (DS, IX, 3160)

menekşe: (< *Far. benefşe* < *OFar. vanavşak*; Nişanyan, 288; Tietze, 313; MBTS, 2, 2001), (And. Ağz.: *benevşe, benövşe, benöyşe, melekşe, melmeşe, menefşe, menemşe, menevşe, menövşe, minevşe*) Menekşegillerden, mor renkli, güzel kokulu çiçeği olan, bazı kültür formları süs bitkisi olarak kullanılan, bir veya çok yıllık otsu bitki, *Viola tricolor*, (TS, 2, 1532; TBAS, 204; DS, II, 628; DS, IX, 3158; DS, IX, 3162; AAT, 241; DA, 165; Erz.İ.A., III, 224; ETA, II, 556; Gaz.A., III, 493; GDİAT, 14; KİA, 363; KİAT, 211, 335; Krş.Y.A., 292, 489; OAAD, 88, 128, 251; SA, 45, 193; STİAT, 64, 90, 91, 118; TİYA, 246; TaS, IV, 2803)

menekşegiller: (< *Far. benefşe* + *T. -giller*) Yaprakları almaşlı dizilişte, tekli ya da kümeler hâlinde çiçekleri olan, er dişi, ışımsal simetrili, taç ve çanak yaprakları 5 parçalı, ovaryum üst durumlu, kapsül ya da bakka tipi meyveleri olan, ülkemizde menekşe cinsi ve bu cinse ait 22 türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu, nadiren tırmanıcı çalı formundaki bitkiler (TS, 2, 1532; BTS, 436)

menekşe gülü: (< *Far. benefşe* + *gul* + *T. -ü*) Tırmanıcı, küçük çiçekli bir gül, *Rosa chinensis*, (TS, 2, 1532)

menekşe kökü: (< *Far. benefşe* + *T. kökü*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 204)

menendiarmudu: (< *Far. menend* + *Ar.-î* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Yazın yetişen yeşil renkli, olgunlaştıkça sararan bir çeşit armut (DS, IX, 3161)

menengiç: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 2, 1993), (And. Ağz.: *melangeç, melencük, melencüyh, melengiç, melengiş, melenkiç, melenküş, mellengeç, mellengiç, menegüç,*

menekiş, menengeç, menengiş, menengüç, meneş, meneviş, menevş, meniç, merengiç, merlengeç, merlengiç, mineç) Genç sürgünleri pazarlarda satılan, 6 m kadar yükselebilen ve kışın yapraklarını döken bir ağaç veya ağaççık, *Pistacia terebinthus*, (TBAS, 205; TS, 2, 1528; DS, IX, 3155, 3161; Erz.İ.A., III, 222)

menevit: (< ?) Kestane (DS, IX, 3162)

menevrek: (< ?), (And. Ağz.: *lenevrek, menevrik, mendevevrek*) Hıyar (DS, IX, 3072, 3162)

mengen: (< ?) 1. Sonbaharda ekilen buğday, 2. Çavdar (DS, IX, 3162)

menize: (< ?) Domates (DS, IX, 3164)

mentir: (< ?), (And. Ağz.: *mentur*) Şebboy (DS, IX, 3165)

mera bitkileri: (< *Ar. mer'ā + T. bitkileri*) Meralarda kendiliğinden yetişen ve sun'ı olarak yetiştirilen, yem değeri olan veya olmayan tüm bitki türleri (TS, 2, 1535)

mercan: (< *Ar. mercān < İbr.*; MBTS, 2, 2011; Nişanyan, 290) Bir çeşit fasulye (DS, IX, 3166)

mercan ağacı: (< *Ar. mercān < İbr. + T. ağacı*) Fasulyegillerden, sıcak ülkelerde yetişen, çiçekleri parlak kırmızı, tırmanıcı bir süs bitkisi, *Erythrina*, (TS, 2, 1536)

mercan çiçeği: (< *Ar. mercān < İbr. + T. çiçeği*) Mercan isimli çiçekten esinlenerek yapıldığı için halk arasında aynı isimle bilinen çiçek (*Aksan, Türkçenin Gücü, 60; www.akmb.gov.tr*)

mercanköşk: (< *Far. merzengüş*) Ballıbabagillerden, küçük yapraklı, güzel kokulu bir saksı bitkisi, şile, merzengüş, *Origanum majorana*, (TS, 2, 1536)

mercan otu: (< *Ar. mercān* < *İbr.* + *T. otu*) Karanfilgillerden, nemli yerlerde yetişen, yaprakları karşılıklı, çiçekleri beyaz, çok yıllık otsu bir bitki, *Sagyna procumbens*, (TS, 2, 1536)

mercanüzümü: (< *Ar. mercān* < *İbr.* + *T. üzümü*) Tanesi ve çekirdeği küçük, beyaz üzüm (DS, IX, 3166)

mercimek: (< *Far. mercümek*; Nişanyan, 290), (And. Ağz.: *marcimag*, *mēcimek*, *mercümek*) 1. Baklagillerden, mavimsi, beyaz, eflatun çiçekleri olan, bir yıllık ve otsu bir tarım bitkisi, 2. Bu bitkinin, besin değeri yüksek, ufak, yeşil veya kahverenkli, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık, *Lens culinaris*, (TS, 2, 1537; BTS, 437; AAT, 43; ADYA, 337; AVA, 192; EYAD, 56, 80; Gaz.A., III, 491; GBAA, 44; GDİAT, 242, 296; KBAYA, 144, 145, 199; KMYA, 163; KYA, 200; SA, 135, 184; TAYA, 12; TİYA, 237, 400)

meri: (< ?), (And. Ağz.: *meni*) 1. Beyaz, iri taneli, çekirdekli üzüm, 2. Aşılı, iri taneli kiraz (DS, IX, 3169; STİAT, 252)

merki: (< ?) Yenilen, zehirsiz bir çeşit mantar (DS, IX, 3170)

mersin: (< *Yun. mirsini* < *EYun. myrton*; Nişanyan, 291) Mersingillerden, 5 m kadar yükselebilen, Güney ve Batı Anadolu dağlarında yetişen, yaprakları yaz kış yeşil kalan, beyaz çiçekli bir ağaç, *Myrtus communis*, (TS, 2, 1540; TBAS, 206)

mersingiller: (< *Yun. mirsini* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, mersin, karanfil, okaliptus gibi yaprakları almaşık, çiçekleri genel olarak talkım durumunda bulunan ıtırılı bitkileri içine alan bir familya (TS, 2, 1541)

meryemana asması: (< öz. *is. Meryem* + *T. ana* + *asma*) bk. ak asma (TS, 2, 1541)

meryemana diken: (< öz. *is. Meryem* + *T. ana* + *diken*) bk. deve diken (TS, 2, 1541)

meryemanaeldiveni: (< öz. is. *Meryem* + *T. ana* + *eldiveni*) Çan çiçeğinin bir türü, *Companula medium*, (TS, 2, 1541)

meryem otu: (< öz. is. *Meryem* + *T. otu*) bk. acı yavşan (TBAS, 207)

merze: (< *Far. merz*; MBTS, 2, 2020) Köfteye konulan, hoş kokulu, ince uzun yapraklı bir çeşit bitki (DS, XII, 4592)

mesir otu: (< *Ar. mesir* + *T. otu*) Anason (DS, IX, 3172; TBAS, 207)

meskenye: (< ?) Mercimek (DS, IX, 3172)

mestan: (< *Far. mestān*) Çok küçük kavun (DS, XII, 4593)

meşe: (< *Far. bīşa*; Eren, 293) Kayıngillerden, üç yüz kadar türü arasında, kış yaz yapraklarını dökmeyenleri de bulunan, kerestesi dayanıklı bir orman ağacı, *Quercus*, (TS, 2, 1544; TBAS, 207; AAT, 7; ADYA, 252; EİA, 150; GDİAT, 34; Ka.Y.A., 181; KİAT, 33, 52; KYA, 214; OAAD, 85)

meşe burçu: (< *Far. bīşa* + *T. burç* < *Sans. marica/marīca* + *T. -u*) 50 cm kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken, özellikle meşe ve kestane türlerinin üzerinde yaşayan yarı asalak bir bitkidir, *Loranthus europaeus*, (TBAS, 207)

meşe çiçeği: (< *Far. bīşa* + *T. çiçeği*) Kasımpatı (DS, IX, 3172)

meşe mantarı: (< *Far. bīşa* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. tavukbacağı mantarı (TBAS, 207)

mevzek otu: (< ? *mevzek* + *T. otu*) 30-100 cm yükseklikte, iki yıllık, yumuşak tüylü, kirli mavi çiçekli ve otsu bir bitki, *Delphinium staphisagria*, (TBAS, 207)

meyan kökü: (< ? *meyan* + *T. kökü*; “< ? *meyan* ‘başka bir dilden gelmiş olabilir’; Tietze, 360; < baştaki *b-* sesi benzeşme sonunda *m-*’ye çevrilmiştir; Eren, 294”)

Fasulyegillerden, 30-60 cm yükseklikte, tüysü yapraklı, mavimsi, mor çiçekli, tatlı olan toprak altı bölümleri hekimlikte ve serinletici içkilerin yapımında kullanılan, çok yıllık otsu bir bitki, *Glycyrrhiza glabra*, (TS, 2, 1551; TBAS, 208; DS, II, 672; DS, IX, 3205; Gaz.A., III, 120)

meydanî: (< *Ar. meydānī* ; MBTS, 2, 2054) Bir tür çiçek (TS, 2, 1552)

meyhaneci otu: (< *Far. meyhāne* + *T. ci* + *otu*) Çobandüdüğü (TS, 2, 1553)

meyremhurt: (< *öz. is. Meryem* + *Far. ħurd*; “< *Far. ħurd*; MBTS, 2, 1299”) Nane (DS, XII, 4593)

meyve: (< *Far. mīva, mayva*; Eren, 294), (And. Ağz.: *meyma, meyva*) Bitkilerde çiçeğin döllenmesinden sonra yumurtalığın gelişmesiyle oluşan tohumları taşıyan organ, yemiş (TS, 2, 1553; BTS, 441; AAT, 73; AVA, 246; DA, 131, 165; Erz.İ.A., III, 227; ETA, II, 271; EYA, 137; Ka.Y.A., 194; KİA, 301; KİAT, 65; STİAT, 253; TİYA, 304)

meyve ağacı: (< *Far. mīva* + *T. ağacı*) Meyve veren ağaç (TS, 2, 1554)

mezarlık otu: (< *Ar. mezār* + *T. -lık* + *otu*) Çok yıllık, otsu, çıplak ve beyaz çiçekli bir biki. Bu ad Doğu Anadolu Bölgesi’nde kullanılmaktadır, *Telephium imperati*, (TBAS, 208)

mezarlık servisi: (< *Ar. mezār* + *T. -lık* + *Far. serv* + *T. -si*) bk. adî servi (BTS, 6)

mezarlık zambağı: (< *Ar. mezār* + *T. -lık* + *Ar. zanbağ* + *T. -i*) bk. süsen (TBAS, 208)

mezla: (< ?) Dağlarda yetişen, uzun, kerestesinden yapılarda yararlanılan bir çeşit ağaç (DS, IX, 3177)

mezmeze: (< ? *mez* + *meze*) Sert kabuklu, üzerinde dilim biçiminde çizgiler olan bir çeşit kavun (DS, IX, 3177)

mığırıkarmudu: (< ? *mığırık* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Bir yanđ açık sarđ, bir yanđ kırmızđ, karanfil gibi kokan, iđi kumlu bir ęeřit armut (DS, IX, 3180)

mıhtepeşi: (< *Far. mīh* + *T. tepesi*) bk. mıhtepeşi mantarı (DS, IX, 3182)

mıhtepeşi mantarı: (< *Far. mīh* + *T. tepesi* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Őapkasđ kızılımsđ sarđ renkli, içi beyaz renkte, ęayırlarda biręođu bir arada yetişen ve yenen bir mantar, *Merasmius oreades*, (TBAS, 208; DS, IX, 3182)

mıkbaşı: (< *Far. mīh* + *T. başı*) bk. mıhtepeşi mantarı (TBAS, 208)

mırgıl: (< ?) Patates (DS, IX, 3186)

mırık: (< ?) 1. Domates, 2. Marul (DS, IX, 3187)

mısır: (< *Ar. mişr*; TS, 1390), (And. Ağz.: *misir*) Buğdaygillerden gövdesi kalın, yaprakları büyük, boyu yaklaşık 2 m olabilen, erkek ęiçekleri tepede salkım durumunda, dişi ęiçekleri yaprakla gövde arasında koğan biçiminde olan, özellikle Karadeniz Bölgesi'nde tohumları için kùltürü yapılan bir bitki ve bu bitkinin koğan üzerindeki taneli ürünü, *Zea mays*, (TS, 2, 1557; BTS, 442; DS, IX, 3203; AA, 63, 76, 146; AAT, 242; AVA, 193; EİA, 125, 134; Erz.İ.A., III, 229; Gaz.A., III, 497; GBAA, 32, 33; Ka.Y.A., 280; KİA, 227; KİAT, 69, 204; KMYA, 171; Krş.Y.A., 38, 396; KYA, 197, 219; OAAD, 76, 125; SA, 173, 215; TİYA, 238, 254; ZBKİA, 127, 189)

mısır anasonu: (< *Ar. mişr* + *Yun. anison* + *T. -u*) bk. diş otu (TBAS, 208)

mısır baklası: (< *Ar. mişr* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) bk. domuz baklası (TBAS, 208)

mısır darısı: (< *Ar. mişr* + *T. darısı*) Mısır, mısır buğdayı (Gaz. A., III, 497)

Mısır fulü: (< öz. *is. Mısır* + *Ar. fül* + *T. -ü*) bk. Hint fulü (TS, 1, 997)

Mısır yasemini: (< öz. *is. Mısır* + *Far. yāsemen* + *T. -i*) bk. yasemin (TBAS, 209)

mısmıl ağacı: (< *Far. mısmıl + T. ağacı*; “< *Far. mısmıl* ‘temiz, pak şey’; MBTS, 2, 2064”) Mürver ağacı (DS, IX, 3191)

mıška: (< ?) Yaz armudu (DS, IX, 3192)

mışkat: (< ?) Ebegümece çiçeği (DS, IX, 3192)

mışmış: (< *Ar. mışmış*; Eren, 295) Kayısı veya zerdali (TS, 2, 1559; DS, XII, 4597; ADYA, 215, 363; Gaz.A., III, 499)

mihra: (< ?) Böğürtlen (DS, IX, 3197)

milvide: (< ?) Salatası yapılan bir çeşit ot (DS, IX, 3199)

mikoz: (< *Fr. mycose*) Mantar (TS, 2, 1561)

mimoza: (< *Fr. mimosa*) Baklagillerden, 15 m kadar boylanabilen, çiçekleri sarı ve bazı türleri beyaz veya menekşe renginde, yaprakları akasya yaprağına benzeyen bir süs bitkisi, *Mimosa* (TS, 2, 1566; BTS, 448)

mindiraç: (< ?) Mürver ağacı (DS, IX, 3200)

mine çiçeği: (< *Far. minā + T. çiçeği*) Mine çiçeğigillerden, yaprakları karşılıklı ve oymalı, çiçekleri başak durumunda alacalı, mavi veya menekşe renginde, sapı dört köşeli olan ıtırılı bir bitki, *Verbana*, (TS, 2, 1567)

mine çiçeğigiller: (< *Far. minā + T. çiçeği + -giller*) Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden, mine çiçeği ve benzeri türleri içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 1567)

mini: (< *Fr. mini*; MBTS, 2, 2078) Çamların iğde büyüklüğündeki meyvesi (DS, IX, 3201)

minimeç: (< ?) Çitlembik (DS, IX, 3201)

minkiriç: (< ?) Bir çeşit bitki (DS, IX, 3201)

miravulcan: (< ?) Baharda süren filizleri yenilen bir çeşit diken (DS, IX, 3202)

mircilik: (< ?) Devetabanı bitkisi (DS, IX, 3202)

mirtmirt: (< *mirt + mirt* “ses taklidi”), (And. Ağz.: *murmut, mirmit*) 1. Hayvanların çok sevdiği küçük bir ot, 2. Armudun küçüğü, 3. Diken (DS, IX, 3188, 3203; DS, XII, 4600)

miski: (< *Ar. miskî*; MBTS, 2, 2084) 1. Pembe renkli, güzel kokulu bir çeşit üzüm, 2. Ekşi limon (DS, IX, 3203)

miskicearmut: (< *Ar. miskî + T. ce + Far. emrūd*) Yumurta biçiminde ve büyüklüğünde, güzel kokulu bir çeşit armut (DS, IX, 3203)

miskiçelması: (< *Ar. miskî + T. ce + elması*) Küçük, tatlı, güzel kokulu, sarı bir çeşit elma (DS, IX, 3203)

misk soğanı: (< *Ar. misk + T. soğanı*) bk. müşkülüm (TBAS, 209)

mislibuğday: (< *Ar. mis + T. -li + buğday*) Kırmızı buğday (DS, IX, 3203)

mis üzümü: (< *Ar. misk + T. üzümü*) Kokulu üzüm (TS, 2, 1571)

misvak: (< *Ar. misvāk*; Nişanyan, 300) Kuzey Afrika, İran ve Hindistan’da yetişen dikensiz küçük bir ağaç, *Salvadora persica*, (TS, 2, 1571)

mişkat: (< *Ar. mişkāt*; MBTS, 2, 2086) Sardunya çiçeği (DS, IX, 3204)

mitik: (< ?) Yıldızçiçeği ve bitkisi (DS, IX, 3204)

miyasıl: (< ?) Bir çeşit üzüm (DS, IX, 3206)

moloş: (< ?), (And. Ağz.: *moloşa*) Ebegümece (DS, IX, 3208)

mor: (< *Erm. mor/morm* karadut veya böğürtlen ~ *HAvr. *moro-* karadut, böğürtlen; Nişanyan, 303) Patlıcan (DS, IX, 3209)

mora: (*mora* < *Erm. mor/morm*) 1. Böğürtlen, 2. Yaban çileği (DS, IX, 3209)

moramık: (*mora* < *Erm. mor/morm* + *T. -mık*) Bahçe çevresinde çit yerine kullanılan, mor renkli meyveleri olan çalılar (DS, IX, 3210)

morbaş: (< *Erm. mor/morm* + *T. baş*) bk. dağ sümbülü (TBAS, 209)

morca: (< *Erm. mor/morm* + *T. ca*) bk. güz çiğdemi (TBAS, 209)

morca süpürge: (< *Erm. mor/morm* + *T. ca* + *süpürge*) Pembe çiçek açan, boz renkli, süpürge yapılan bir çeşit ot (DS, IX, 3210)

mor çiçek: (< *Erm. mor/morm* + *T. çiçek*) 20-75 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve koyu mor renkli çiçekli bir bitkidir. Sivas bölgesinde, çiçekleri yoğurt çorbalarına renk vermek için kullanılır, *Consolida orientalis*, (TBAS, 209)

mor dut: (< *Erm. mor/morm* + *Far. tūt*) bk. dut (TBAS, 210)

mormenekşe: (< *Erm. mor/morm* + *Far. benefşe*), (And. Ağz.: *mormeni*, *mor menik*, *morminik*) Rengi mora çalan bir tür menekşe (TS, 2, 1577; DS, IX, 3210; DS, IX, 3210; TBAS, 210)

mor salkım: (< *Erm. mor/morm* + *T. salkım*; “< *T. salkım* < *sarkım* < *sark-*; Clauson, 826”) Baklagillerden, salkım durumunda mavi, mor, beyaz, pembe renkli çiçekler açan, 20 metreye kadar uzayabilen çok yıllık bir sarmaşık, *Wisteria sinensis*, (TS, 2, 1577)

morşabla: (< *Erm. mor/morm* + *Lat. salvia*) Kııda yetişen, suyu mayasılı iyileştirmekte kullanılan, adaçayına benzer bir çeşit ot (DS, IX, 3210)

moruk (I): (< *Erm. mōruk*; MBTS, 2, 2095) Leylāk (DS, IX, 3210)

moruk (II): (< *Erm. mōruk*) 1. Bir çeşit diken, 2. Sazlık yerlerde yetişen, mavi çiçekli bir çeşit ot (DS, IX, 3210)

muhabbet çiçeği: (< *Ar. meḥabbet* + *T. çiçeği*) Muhabbet çiçeğigillerden, ekleri yeşilimtırak beyaz, güzel kokulu bir süs bitkisi, *Reseda odorata*, (TS, 2, 1583)

muhabbet çiçeğigiller: (< *Ar. meḥabbet* + *T. çiçeği* + *-giller*) Yaprakları almaşlı, basit ya da parçalı, çanak ve taç yaprakları serbest ya da bazen olmayabilen, kapsül ya da bakka tipi meyveleri olan, ovaryum üst durumlu, boya ve parfümeri sanayiinde kullanılan ve süs bitkisi olarak da yetiştirilen, dünyada 6 cins ve 75 türle, ülkemizde ise muhabbet çiçeği cinsi ve bu cinse ait 13 türle temsil edilen bir familya (TS, 2, 1583; BTS, 457)

mum ağacı: (< *Far. mūm* + *T. ağacı*; “< *Far. mūm*; Eren, 297”) Sıcak ülkeler ile Kuzey ve Batı Avrupa’da yetişen bir tür mum palmyesi, *Myrica cerifera*, (TS, 2, 1591)

mum çiçeği: (< *Far. mūm* + *T. çiçeği*) İki çeneklilerden, güzel kokulu, şemsiye biçiminde küçük beyaz çiçekler açan, etli yapraklı, sarılıcı, otsu, iki veya çok yıllık bir süs bitkisi, *Cerinthē minor* ve *Cerinthē retortra*, (TS, 2, 1591; TBAS, 210)

mum palmyesi: (< *Far. mūm* + *Fr. palmier* + *T. -si*) Ilıman bölgelerde yetişen, gövdesi boyunca 1 cm kalınlığında bir mum katmanı bulunan, yaprakları hurma yaprağına benzeyen bir ağaç, *Cerexylon andicola*, (TS, 2, 1591)

mumuzak: (< ?) Kııda biten dikenli bir bitkinin böğürtlene benzeyen kırmızı meyvesi (DS, IX, 3219)

murmurik: (< ?) Böğürtlen (DS, IX, 3221)

murt: (< Yun. *murto*; Eren, 298) Mersin ağacı (TS, 2, 1593)

muşmula: (< Yun. *mespilon*) Gülgillerden, olgunlaşıp çürüdükten sonra yenilebilen, yuvarlak, mayhoş, buruk ve beş çekirdekli meyvesi olan, 2-3 m yükseklikte, dikenli, küçük bir ağaççık, *Mespilus germanica*, (TS, 2, 1595; BTS, 459; DS, XII, 4600; Ka.Y.A., 195)

mutrum: (< ?) Bir çeşit armut (DS, IX, 3226)

mut üzümü: (< öz. is. *Mut* + *T. üzümü*) Çekirdeği kolay ezilen siyah ve gevrek bir çeşit üzüm (DS, IX, 3226)

muz: (< Ar. *mūz*; Nişanyan, 310) Muzgillerden, tropik ve subtropik bölgelerde doğal olarak yetişen, kendine özgü hoş kokulu, tatlı, besleyici, kalın kabuklu, uzun meyvesi olan, tek çenekli ve çok yıllık bir bitki, *Musa sapientum*, (TS, 2, 1599; BTS, 459)

muzgiller: (< Ar. *mūz* + *-giller*) Sıcak bölgelerde yetişen, özellikle muzları içine alan bir çenekliler familyası (TS, 2, 1599)

muzkurt: (< ?) Palamut (DS, IX, 3226)

mübarek diken: (< Ar. *mübārek* + *T. diken*) bk. şevketibostan (TBAS, 210)

mübarek otu: (< Ar. *mübārek* + *T. otu*) Birleşikgillerden, sarı çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitki, *Cnicus benedictus*, (TS, 2, 1600)

müğe: (< Fr. *muguet* < EFr. *mugue/musc*; Nişanyan, 312) İnci çiçeği (TS, 2, 1603)

mühliye: (< Yun. *mukhlia*; MBTS, 2, 2193) Adana bölgesinde yetiştirilen ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, *Corchorus olitorius*, (TS, 2, 1604)

mührüsüleyman: (< *Far. mühr-i Süleyman*) Kuzey Anadolu'da orman ve çalılıklar altında bulunan, 30–80 cm yüksekliğinde, tüysüz, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Polygonatum multiflorum*, (*boğumluca otu*), (TS, 2, 1604; TBAS, 210)

mültüme: (< *Ar. mültemi* “parlak, parlayan”; MBTS, 2, 2204) Bir çeşit ot (DS, IX, 3228)

mülye: (< ?) Domates (DS, IX, 3228)

mümülü: (< ?) Gelincik çiçeği (DS, IX, 3228; TBAS, 211)

mürdeşe: (< ?) bk. akdiken (TBAS, 211)

mürdüm eriği: (< ? *mürdüm* + *T. eriği*; “< *mürdüm* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 2, 2222”) Reçeli veya hoşafı yapılan bir cins küçük ve kara erik (TS, 2, 1610)

mürdümük: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 2, 2222), (And. Ağz.: *mordik, ürdümük*) Baklagillerden, yazın ekilen, otsu kısmı hayvan yemi olarak kullanılan, bir yıllık, beyaz, açık mavi veya mor çiçekli bir bitkidir, *Hyrus sativus*, (TS, 2, 1610; TBAS, 211; DS, IX, 3210, 3221, 3229; DS, XI, 4068; TaS, IV, 2822)

mürver: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 2, 2227) Hanımeligillerden, 4–10 m yükseklikte, yaprakları karşılıklı, demet durumundaki beyaz çiçeklerinden hekimlikte yararlanılan, meyvesi zeytine benzer bir ağaççık, *Sambucus nigra*, (TS, 2, 1612; TBAS, 211)

müşekkire: (< ?) Kuşkonmaz otu (DS, IX, 3231)

müşgül: (< *Ar. müşkil*; MBTS, 2, 2249) bk. dede gülü (TBAS, 211)

müşk: (< *Ar. misk*) Güzel kokulu, dikenli bir ot (DS, IX, 3231)

müšküle: (< *kökenini bilmiyoruz*) Kalınca kabuklu, iri ve uzun taneli bir çeşit üzüm (Eren, 298)

müškülüm: (< *Lat. muscarimi*) Sümbülgillerden, 10-20 cm yükseklikte, ilkbaharda kayalıklarda biten, sarımtırak renkli çiçekleri güzel kokan, yumrulu ve otsu bir bitkidir, *Muscari muscarimi*, (TBAS, 211; DS, IX, 3231)

-N-

namazbozan: (< *Ar. nemāz + T. bozan*) Eğrelti otu türünden bir bitki (TS, 2, 1629)

namzam: (< ?), (And. Ağz.: *namzan*) Bir çeşit pancar (DS, IX, 3238)

nanahan: (< ?) 10-70 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve beyaz çiçekli bir bitki. Urfa bölgesinde yetiştirilir ve meyveleri, gaz söktürücü ve süt arttırıcı olarak kullanılır, *Trachyspermum ammi* (TBAS, 213)

nane: (< *Ar. na'nā'*; MBTS, 2, 2300; Nişanyan, 321) Ballıbabagillerden, rutubetli yerlerde yetişen, fındıksı tip meyveleri olan, ülkemizde 7 türle temsil edilen, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz veya menekşe renginde, ıtırılı, çok yıllık ve otsu bir kültür bitkisi, *Mentha piperita*, (TS, 2, 1631; TBAS, 213; BTS, 462; AVA, 176; TAYA, 12)

nane çiçeği: (< *Ar. na'nā' + T. çiçeği*) bk. mor çiçek (TBAS, 213)

nanedalı: (< *Ar. na'nā' + T. dalı*) Lahana (DS, IX, 3239)

nar: (< *Far. nār / enār*; Nişanyan, 321; MBTS, 2, 2301) Nargillerden, kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi olan, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç, *Punica granatum*, (TS, 2, 1632; BTS, 463; AAT, 37; DA, 127; ETA, II, 508; EYA, 98; GDİAT, 67; KİA, 301; OAAD, 160; TAYA, 13)

nar armudu: (< *Far. nār + emrūd + T. -u*) İri, kırmızı ve sarı renkli armut (DS, IX, 3239)

narat: (< ?) Çam ağacı (DS, IX, 3239)

narbis: (< ?) Zambak (DS, IX, 3239)

narcil: (< *Far. nargi l*; MBTS, 2, 2301) Hindistan cevizi ağacının meyvesi. Farsça *nargil* kelimesinden gelir. Tütün içmekte kullanılan *nargile* adı da bu kökene bağlıdır. İlk nargileler Hindistan cevizi meyvesinden yapılmıştır (TBAS, 213)

nardin: (< *Far. nārdīn*) Maydanozgillerden, çayırlarda yetişen ve hayvanlara yem olarak verilen, başakçıkları tek çiçekli küçük bir bitki, *Eryngium campestre*, (TS, 2, 1632)

narenc: (< *Ar. nārenc*) Turunç (TS, 2, 1632)

narenciye: (< *Ar. nārenciyye*) Turunçgiller (TS, 2, 1632)

nargiller: (< *Far. nār / enār + T. -giller*) Yaprakları karşılıklı ya da kümeler hâlinde, basit ve stipulasız, çanak yaprakları 5-8 loplu ve kırmızı, taç yaprakları 5-7 parçalı, çiçekleri uçta tek ya da kimoza durumlarda, hermafrodit, ışımsal simetrik, bakka tipi meyvesi olan, meyvesi için kültürü yapılan, dünyada *punica* cinsi ve bu cinse ait iki türle, ülkemizde de *nar* türü ile temsil edilen familya (BTS, 463)

nar gülü: (< *Far. nār + gul + T. -ii*) Nar ağacına benzeyen bir ağacın gül gibi olan çiçeği (DS, IX, 3239)

narınc: (< *Ar. nārenc*; MBTS, 2, 2302), (And. Ağz.: *narince*) Pembe, yuvarlak taneli, tatlı bir üzüm çeşidi (DS, IX, 3239)

nartük: (< ?) Mısır (DS, IX, 3240)

narven: (< *Far. nārven*; MBTS, 2, 2303) Karaağaç (TS, 2, 1633)

navçağan: (< *Far. nāv* “içi oyuk şey” ve küçültme eki *-çe* ile *nāvçe*’den (?); MBTS, 2, 2309) Çiçekleri katmerli ve mor renkte olan bir tatula türü, *Datura*, (TS, 2, 1635)

navruz: (< *Far. nevrūz*; MBTS, 2, 2342; Nişanyan, 325) Erken ilkbaharda çiçek açan, yumrulu, çok yıllık, mor veya kirli sarı çiçekli, küçük ve otsu bitkiler, (TBAS, 214; DS, IX, 3242; AAT, 243; AVA, 338; KMYA, 209; STİAT, 254)

naz: (< *Far. nāz*; MBTS, 2, 2309) Çam ağacı (DS, IX, 3242)

nazar otu: (< *Ar. naẓar* + *T. otu*) bk. üzerlik (TBAS, 214)

nazik elması: (< *Far. nāzūk* + *T. elması*) Yazın yetişen kırmızı renkli bir çeşit elma (DS, IX, 3242)

nebat: (< *Ar. nebāt*) Bitki (TS, 2, 1639)

nebatat: (< *Ar. nebātāt*) 1. Bitkiler, 2. Bitki bilimi, botanik (TS, 2, 1639)

nebi: (< *öz. is. Nebi*), (And. Ağz.: *nevi*) Mısır (DS, IX, 3242)

nebi dede: (< *öz. is. Nebi* + *T. dede*) bk. dımışkı (Gaz.A. III, 209)

nedrebol: (< ?) İnce kabuklu üzüm (DS, IX, 3243)

neferlik: (< *Ar. nefer* + *T. -lik*) Büyük yapraklı, tadı buruk bir ot (DS, IX, 3243)

nefirne: (< *nefirne* < *Far. nefī r* “boru”; MBTS, 2, 2324), (And. Ağz.: *niüfirne*) Ufak salkımlı, küçük taneli, pek beğenilmeyen üzüm (DS, IX, 3244; DS, XII, 4607)

nemisa: (< *Lehçe. niemcy*; MBTS, 2, 2328) Ayşekadın fasulyesi (DS, IX, 3246)

nemnem: (< *Far. nem* + *nem*) Büyük yapraklı, sarı çiçekli bir çeşit nane (DS, IX, 3246)

nemnem otu: (< *Far. nem + nem + T. otu*) Boğaz ağrılarına karşı kullanılan, çok yıllık, otsu ve pembe çiçekli bir bitkidir, *Ballota saxatilis*, (TBAS, 214)

nemse kimyonu: (< *Lehçe. niemcy + Ar. kemmūn + T. -u*; “< *Lehçe. niemcy*; MBTS, 2, 2328”) bk. Frenk kimyonu (TBAS, 214)

nergis: (< *Far. nergis < EYun. narkissos < narke*; Nişanyan, 324; MBTS, 2, 2331), (And. Ağz.: *nargoz, nargöz, nergiz*) Nergisgillerden, 20-80 cm yükseklikte, çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye durumunda, açılmadan önce bir yenle örtülü bulunan ve bazı türlerinde beyaz, bazılarında sarı renkte, sularda yetişen, yumrulu, soğanlı ve çok yıllık bir süs bitkisi, *Narcissus*, (TS, 2, 1646; TBAS, 214; BTS, 467; DS, IX, 3239; AVA, 255; EİA, 188; Erz.İ.A., III, 241; EYAD, 39; GDİAT, 169; OAAD, 94; STİAT, 28, 255)

nergisgiller: (< *Far. nergis + T. -giller*) Bir çeneklilerden, nergis, fulya, kardelen gibi çoğu küçük ve kokulu çiçekleri içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 1646)

nergis zambağı: (< *Far. nergis + Ar. zanbağ + T. -i*) Soğanla üretilen, iri ve güzel çiçekli bir süs bitkisi, *Amaryllis*, (*güzelhatun çiçeği*), (TS, 2, 1646)

nevbetçik: (< *Far. nevbet + T. çik*) Papatya (DS, IX, 3248)

nevrüz otu: (< *Far. nevrüz + T. otu*) İki çeneklilerden, 50–60 cm yükseklikte, çiçekleri aslanağzına benzeyen, taşıdığı glikozit sebebiyle iç söktürücü olarak kullanılan, türlü renkte, çok yıllık bir kır bitkisi, *Linaria vulgaris*, (TS, 2, 1650; TBAS, 215)

nezle otu: (< *Ar. nezle + T. otu*) bk. pirekapan (TS, 2, 1651)

nilüfer: (< *Far. nīlūfer*; Nişanyan, 326; Eren, 300) Nilüfergillerden, yaprakları yuvarlak ve geniş, çiçekleri beyaz, sarı, mavi, pembe renkte, durgun sularda veya havuzlarda yetişen bir su bitkisi, *Nymphaea*, (TS, 2, 1654; TBAS, 215)

nilüfergiller: (< *Far. nīlūfer* + *T. -giller*) İki çeneeklilerden, örnek bitkisi nilüfer olan bir familya (TS, 2, 1654)

ninemelması: (< *nene* “çocuk dilinde” + *T. -m* + *elması*; “< *nine*; MBTS, 2, 2352”) Temmuzda olgunlaşan, yuvarlak ve kepekli bir çeşit elma (DS, IX, 3252)

nişasta buğdayı: (< *Far. nişeste* + *T. buğdayı*) Kaplıcayı andıran, ufak taneli, nişastası çok, dağlık yerlerde yetişen bir buğday türü (TS, 2, 1656)

nohut: (< *Far. nuhūd*; Nişanyan, 327), (And. Ağz.: *nōd, nohut, nohot, nohud, nohut, noud, nout, nufut*) Baklagillerden, 20-40 cm yükseklikte, birleşik telek yapraklı, çiçekleri sarımtırak renkte, yuvarlak taneli, meyvesi baklamsı, bol nişastalı, otsu bir bitki, *Cicer arietinum*, (*dağ nohudu*), (TS, 2, 1659; TBAS, 215; BTS, 469; AA, 111; AAT, 244; ADYA, 314; AVA, 210; EİA, 129, 130; GBAA, 44; GDİAT, 242; Ka.Y.A., 232, 280; KBAYA, 145; KMYA, 158, 227; Krş.Y.A., 413; OAAD, 147; SA, 24, 111, 170; STİAT, 185; TAYA, 12; ZBKİA, 150, 163, 189)

norzeriği: (< ? *norz* + *T. eriği*) Sarı ve acı bir çeşit erik (DS, IX, 3255)

nuteşir soğanı: (< ? *nuteşir* + *T. soğanı*), (And. Ağz.: *loteşir soğanı*) bk. ada soğanı (TBAS, 198, 216)

nuzlaotu: (< ? *nuzla* + *T. otu*) Kayaların çatlak ve oyuklarında biten, dişeti hastalığında kullanılan bir çeşit ot (DS, XII, 4606)

-O-

ofris: (< *Fr. ophrys* < *Yun. ophrus*) Salepgillerden, çiçekleri sinek, örümcek gibi birtakım böcekleri andıran, yumrulu, otsu bir bitki, *Ophrys*, (TS, 2, 1671)

oğlakkarası: (< *T. oğlak* + *karası*; “< *ET. oğlak* < *oğul*; Nişanyan, 331; MBTS, 3, 2378”) Kara üzüm (DS, IX, 3267)

oğlakkulağı: (< *T. oğlak* + *kulağı*) bk. kuzukulağı (TBAS, 217)

oğlanelması: (< *T. oğlan + elması*; “< *ET. oğlan < oğul*; Nişanyan, 331; < *ET. oğul + - (a)n*; Eren, 304”) Yaban gülünün fındık büyüklüğündeki kırmızı renkli meyvesi (DS, IX, 3268)

oğlanotu: (< *T. oğlan + otu*) Ağız ve karın ağrılarını geçirmek için kullanılan bir çeşit yabancı ot (DS, IX, 3268)

oğul otu: (< *T. oğul + otu*; “< *ET. oğul*; Nişanyan, 331”) Ballı babagillerden, 20–150 cm yükseklikte, tıpta yapraklarından yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, kovan otu, melisa, *Melissa officinalis*, (TS, 2, 1672)

oğunduruk: (< *T. oğul+duruk ?*; MBTS, 3, 2379) Taze çam (DS, IX, 3270)

ohşaran: (< ?) bk. tilkikuyruğu (TBAS, 217)

okaliptüs: (< *Fr. eucalyptus < Yun.*) Mersingillerden, asıl yurdu Avustralya olan, boyu 100 m’yi aşabilen, toprağın suyunu çekerek yerin bataklık duruma gelmesini önleyen bir ağaç, *Eucalyptus globulus*, (TS, 2, 1673)

okcül: (< *T. okçul*) Bir ot (AA, 148)

okluk: (< *T. okluk*) Bir çeşit saz, kamış (DS, IX, 3275)

okume: (< *Lat.*) Afrika’da yetişen, kerestesi parlak, öz odunu mor, dış odunu pembe renkli bir ağaç, *Aucoumea*, (TS, 2, 1676)

oltu otu: (< ? *oltu + T. otu*; “< *oltu*’nun kökü bulunamamıştır; MBTS, 3, 2388”) bk. pire otu (TBAS, 217)

on bir aylık: (< *T. on + bir + aylık*) bk. çuha çiçeği (TS, 2, 1686)

orakeriği: (< *T. orak + eriği*; “< *orğak*; MBTS, 3, 2395”) Mürdümeriği (DS, IX, 3286)

orakgıran: (< *T. orak + kıran*) Ekinle birlikte tarlada biten sivri yapraklı, sert köklü bir çeşit ot (DS, XII, 4614)

orkide: (< *Fr. orchidee < Yun.*) Salepgillerden, çiçeklerinin güzelliği dolayısıyla camlıklarda yetiştirilen birtakım bitki türlerinin ortak adı (TS, 2, 1694)

orman: (< *T. or+man*; MBTS, 3, 2397; Nişanyan, 335) Böğürtlen ağacı (DS, IX, 3288; DS, XII, 4615)

orman gülü: (< *T. orman + Far. gul + T. -ü*) Avrupa, Asya dağlarında yetişen açelyaya benzer bitki (TS, 2, 1694)

ormangüzeli: (< *T. orman + güzeli*) Kökü lahana köküne benzeyen, özsuğu yakıcı bir ot (DS, IX, 3288)

orman liforu: (< *T. orman + ? lifor + T. -u*) bk. çay üzümü (TBAS, 217)

orman ligarbası: (< *T. orman + Yun. ligarba + T. -sı*) bk. çay üzümü (TBAS, 217)

orman sarmaşığı: (< *T. orman + sarmaşığı*) bk. duvar sarmaşığı (TBAS, 217)

ortanca: (< *Lat. hortensia*) Taşkırangillerden, kırmızı, pembe veya mor renkli çiçeklerini yaz başında açan, gölgelik yerlerde yetiştirilen bir süs bitkisi, *Hydrangea hortensia*, (TS, 2, 1700)

oruka: (< ?) Taze mısır (DS, IX, 3290)

orum: (< ?), (And. Ağz.: *oram, orum*) 1. Ekinler arasında yetişen bir çeşit zararlı bitki, 2. Bir buğday çeşidi, 3. Karamuk bitkisi (DS, IX, 3286, 3288, 3290)

orun: (< *ET. orun*; MBTS, 3, 2403) Yuvarlak, kalın kabuklu, suğu az bir üzüm çeşidi (DS, IX, 3290)

Osmanlı lâlesi: (< öz. is. *Osmanlı* + *Far. lâle* + *T. -si*) XVI-XVIII. yüzyıllar arasında İstanbul'da elde edilmiş olan ve 1500 kadar adlandırılmış çeşidi bulunan lâle formlarına verilen genel ad. Osmanlı döneminde bu lâle çeşidine *lâle-i Rûmî* adı veriliyordu. Biz bu adı, bu çeşitlerin Osmanlı döneminde ve yalnız İstanbul'da yetiştirilmesine dayanarak *İstanbul lâlesi* olarak çevirmeyi uygun bulduk (TBAS, 217)

osurgangülü: (< *T. osurgan* + *Far. gul* + *T. -ü*; “< *ET. osurmak*, Clauson, 251; Nişanyan, 336”) Kırlarda yetişen, pis kokulu, sarı çiçekli bir çeşit bitki (DS, XII, 4615)

osuruk ağacı: (< *T. osuruk* + *ağacı*) Yaprakları pis kokulu bir ağaç, aylandız (DS, IX, 3291)

osuruk çiçeği: (< *T. osuruk* + *çiçeği*) İlbaharda kırlarda yetişen, beyaz çiçekli, pis kokulu bir bitki (DS, IX, 3291)

ot: (< *ET. ot*; Eren, 310; Clauson, 34; Nişanyan, 336) Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip, bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkilere verilen ortak ad (TS, 2, 1702; AAT, 56; BÜYA, 130; EİA, 129; ETA, II, 289; EYAD, 164; GDİAT, 91; KBAYA, 84; KİA, 167; KİAT, 207; OAAD, 15, 80; SA, 155; TİYA, 254)

otçam: (< *T. ot* + *Ar. şam'*) bk. çörek otu (TBAS, 218)

ot çayı: (< *T. ot* + *Çin. çay* + *T. -i*) bk. dağ çayı (TBAS, 218)

oteriği: (< *T. ot* + *eriği*) Çok erken olgunlaşan tatlı bir çeşit erik (DS, IX, 3293)

otkökü: (< *T. ot* + *kökü*) Pancar (DS, IX, 3293)

oturak (I): (< *T. otur-ak*; MBTS, 3, 2406) Armutla ahlat arasında, tadı ekşimsi bir armut çeşidi (DS, IX, 3296)

oturak (II): (< *T. otur-ak*), (And. Ağz.: *olturak*) Çam fidanı (DS, IX, 3296; DS, XII, 4612)

oturakfasulyesi: (< *T. oturak* + *Yun. fasulia* + *T. -si*) Bir çeşit fasulye (DS, IX, 3297)

ovaca: (< ? *T. ova* + *T. -ca*; “< ? *ET. ova* ‘kökü kesin olarak belli değildir’; MBTS, 3, 2408”) Bir çeşit kara armut (DS, XII, 4617)

ova nergisi: (< ? *T. ova* + *Far. nergis* + *T. -i*) Ak ya da sarı çiçek açan kır zambağı (DS, XII, 4617)

oya çiçeği: (< ? *Moğ. oya* + *T. çiçeği*; “< ? *Moğ. oya*; MBTS, 3, 2409”) Koyu menekşe veya pembe renkte çiçekler açan süs bitkisi, *Lagerstroemia indica*, (TS, 2, 1708)

oymalık: (< *T. oymalık*) Dolmalık biber (DS, IX, 3302)

oymalı yaprak: (< *T. oymalı* + *yaprak*) Meşe yaprağı gibi kenarları girintili çıkıntılı olan yaprak (TS, 2, 1709)

ozuga: (< ?) Tropikal Afrika ve ormanlık alanlarda yetişen ince dokulu bir ağaç türü, *Saccoglottis gabonensis*, (TS, 2, 1714)

-Ö-

öd ağacı: (< *Ar. ‘ūd* < *Hintçe.* + *T. ağacı*; “MBTS, 3, 2416”) Dulaptal otugillerden, sıcak ülkelerde yetişen, dinî törenlerde yakılan ve yanarken güzel koku veren, tropik bölgelerde yetişen, odunu ve kabuğu hoş kokulu bir ağaç, *Aquilaria agallocha*, (TS, 2, 1716)

öğrek otu: (< *T. öğ(ü)rek* + *otu*) Ağılı ot (DS, IX, 3317)

öğüm: (< *T. örüm*) İnce dallarından sepet örülen, yapraksız bir çeşit yabancı ağaç (DS, IX, 3319)

ögür otu: (< *T. öğür + otu*; “< *ET. ögür ‘sürü, bölük’*; MBTS, 3, 2419”), (And. Ağz.: *ögür otu*) bk. canavar otu (TBAS, 219; DS, XII, 4621)

ökselek: (< *Yun. iksia + T. -lek*) Elma, armut ağaçlarında görülen ve hastalık yapan bir ot, ökse otu (DS, IX, 3326)

ökse otu: (< *Yun. iksia + T. otu*) Ökse otugillerden, elma, armut, ıhlamur, kiraz, erik gibi ağaçların dalları üzerinde asalak olarak yaşayan, üzüme benzer yemiş veren, saplarından ökse otu çıkarılan zararlı bitki, *Viscum album*, (TS, 2, 1722; BTS, 497; DS, IX, 3326)

ökse otugiller: (< *Yun. iksia + T. otu + -giller*) Taçsız iki çeneklilerden, çalılar ya da ağaçlar üzerinde yarı parazit olarak yaşayan, meyveleri tekli ve eriksi yapıda olup yapışkan bir madde ile kaplı olan, her dem yeşil bir familya (TS, 2, 1722; BTS, 498)

öksürük otu: (< *T. öksürük + otu*; “< *öküs+ü+r+mek ‘ses taklidi’*; MBTS, 3, 2420”) Gövdesi pullarla kaplı, sarı çiçekli, ekin tarlaları için zararlı, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Tussilago farfara*, (TS, 2, 1722)

öksüzali: (< *T. öksüz + öz. is. Ali*; “< *ET. ögsüz < ög + -süz*; Eren, 314”) bk. öksüzöğlan (DS, IX, 3327)

öksüzce: (< *T. öksüzce*) Çiğdem (*öksüz çiğdemi*), (DS, IX, 3326)

öksüz çiğdemi: (< *T. öksüz + çiğdemi*) bk. öksüzce (DS, IX, 3327)

öksüzöğlan: (< *T. öksüz + oğ(u)lan*) Çiğdeme benzer, beyaz ya da mor çiçek açan bir kır çiçeği, kardelen (DS, IX, 3327)

öksüzöğlan çiğdemi: (< *T. öksüz + oğ(u)lan + çiğdemi*) Afyon bitkisi (DS, IX, 3327)

öksüz çiçeği: (< *T. öksüz + çiçeği*) bk. güz çiğdemi (TBAS, 219)

öküz baklası: (< *T. öküz* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*; “< *ET. öküz*; Gülensoy, II, 668; < *öküz* Kökeni karışıktır. Németh, Clauson ve Menges *Toharcadan* geldiğini dile getirmiş; Ramstedt ise *Altayca *pökü-r* biçiminden çıktığını ileri sürmüştür; Eren, 315”) Bir çeşit yabancı bakla (DS, XII, 4623)

öküzdili: (< *T. öküz* + *dili*) Sığırdili (TS, 2, 1723)

öküzgöbeği: (< *T. öküz* + *göbeği*) Kırlarda, dağlarda kendiliğinden biten bir çalı ve bunun kırmızı renkli, küçük yuvarlak meyvesi (*öküzgötü*), (DS, IX, 3328; DS, XII, 4623)

öküzgötü: (< *T. öküz* + *götü*) 1. bk. öküzgöbeği, 2. Kızılcık (DS, IX, 3328)

öküzgözü: (< *T. öküz* + *gözü*) Birleşikgillerden, sarı renkte, papatyayı andırır bir çiçek ve onun bitkisi, sırgözü, mastı çiçeği, arnika, *Arnica montana*, (TS, 2, 1723)

öküzkütüğü: (< *T. öküz* + *kütüğü*) Yaprakları boz renkli ve kozalarının içi boş olan, yalnız odunundan yararlanılan bir ağaç (DS, IX, 3328)

öküzpörçüğü: (< *T. öküz* + *pörçeği*) bk. sıgırkuyruğu (TBAS, 220)

ölmez çiçek: (< *T. ölmez* + *çiçek*) Basit ve tüylü yapraklı, parlak sarı çiçekleri uzun zaman saklanabilen, özel kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki, yayla gülü, *Helichrysum*, (TS, 2, 1726; TBAS, 220; DS, IX, 3330)

ölmez otu: (< *T. ölmez* + *otu*) Beyaz, mor veya fırfırı çiçek açan otsu bitki, *Xeranthemum*, (TS, 2, 1726; AAT, 246)

ölü soğanı: (< *T. ölü* + *soğanı*) Mezarlara dikilen mor çiçekli bir zambak (DS, IX, 3334)

Ömer otu: (< *öz. is. Ömer* + *T. otu*) bk. şerbetçi otu (TBAS, 220)

ömür çiçeği: (< Ar. 'ömr + T. çiçeği) bk. ömür otu (TBAS, 220)

ömür otu: (< Ar. 'ömr + T. otu) 20 cm kadar yükseklikte, Orta ve Doğu Anadolu bölgelerinde yetişen, dip yaprakları rozet biçiminde bir araya toplanmış olan, tüylü, kırmızı çiçekli, iki yıllık ve otsu bir bitkidir, *Sedum sempervivoides*, (TBAS, 220)

örmece: (< T. örmece), (And. Ağz.: ömece) Başakları örgü biçiminde, kırmızı ve küçük taneli kılçıklı buğday (DS, IX, 3334, 3348)

ötürge: (< T. ötürge) Bir erik cinsi (STİAT, 256)

öveyikbuğdayı: (< ? üveyik + T. buğdayı; "< üveyik 'kökü belli değildir'; MBTS, 3, 3280") Üveyik renginde, iri taneli, sert bir çeşit buğday (DS, IX, 3363; DS, XII, 4629)

övezi: (< T. üvez + Ar. -î; "< T. üvez; Eren, 429") Bir çeşit üzüm (DS, IX, 3363)

öz dikenli: (< T. öz + dikenli) Dikenli, tırmanıcı ve kışın yapraklarını dökmeyen bir bitki, diken otu, *Smilax aspara*, (TS, 2, 1744)

özüllük: (< T. özüllük) İçi özlü bir çeşit ağaç (DS, IX, 3373)

-P-

paçık: (< ?) Ebegümece (DS, IX, 3376)

paçkar: (< ?) Ormanlarda yetişen ve yaprakları hayvanlara yedirilen bir bitki (DS, IX, 3376)

pafit: (< ?) Asmaya benzer, sepet yapmakta kullanılan bir çeşit bitki (DS, IX, 3377)

paflak: (< paf "ses taklidi" + T. -lak) Akan kanı durdurmak için kullanılan bir çeşit bitki (DS, IX, 3378)

pahe: (< ?) Patates (DS, IX, 3380)

palak: (< ?), (And. Ağz.: *palağ, palañ*) 30-80 cm yükseklikte, özellikle Doğu Anadolu bölgesinde yetişen, başakları süs olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Stipa hohenackeriana*, (TBAS, 221; DS, IX, 3382; DS, IX, 3382)

palamut: (< Yun. *palamudi*; Eren, 322), (And. Ağz.: *balamut, balamut, balemit, boli, palıt, palut, pelik, pelit, pelut, pölüt*) Yurdumuzda yetişen meşe türlerinin uzunca, fındığa benzeyen, sert ve pürüzlü, bir yüksük içinde bulunan, tanen bakımından zengin meyvesi, (TS, 2, 1754; TBAS, 221; DS, II, 499, 735; DS, XII, 4634; AA, 101; AAT, 205; AAT, 248; AVA, 341; DA, 92, 150; Erz.İ.A., III, 254; Gaz.A., III, 547; KMYA, 314; STİAT,11, 257; TİYA, 299; UA, 128; TaS, V, 3185)

palamut meşesi: (< Yun. *palamudi* + Far. *bīşa* + T. *-si*) Kayıngiller familyasından, yurdumuzun batı bölgesinde yetişen 5–10 m yüksekliğinde, yaprak kenarları dişli olan ve kışın yapraklarını döken bir meşe türü, *Valonea*, (TS, 2, 1755; BTS, 505)

palan: (< Far. *pālān*; MBTS, 3, 2449) Süpürge otu (DS, IX, 3383)

palmiye: (< Fr. *palmier* < Lat.; MBTS, 3, 2451; Nişanyan, 343) Palmiyegiller familyasından, 10-15 m boyunda, yuvarlağımsı ve parçalı yapraklı, yaprak tabanları kalıcı, çiçekleri ikili ya da dördümlü gruplar hâlinde, meyveleri kalp şeklinde, ana vatanı Çin ve Japonya olan, Akdeniz ve Ege sahillerinde park ve caddelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir tür ağaç (*kendir palmiyesi*), (TS, 2, 1756; BTS, 506)

palmiyegiller: (< Fr. *palmier* + T. *-giller*) Genellikle sıcak bölgelerde yetişen, odunsu çalı ya da ağaç şeklinde, basit bir kon gövde ve bu gövdenin tepesinde yelpaze biçiminde telek damarlı yaprakları olan, hurma ve Hindistan cevizi ağaçlarını içine alan bir familya (TS, 2, 1756; BTS, 507)

pambılba: (< ?) Hindiba (DS, IX, 3388)

pamit: (< ?) İnce kabuklu, erken olgunlaşan kara üzüm (DS, IX, 3388)

pampara: (< ?) İlkbaharda kırlarda yetişen, sütlü bir çeşit ot (DS, IX, 3389)

pamucak: (< *Far. panbuğ + T. -cak*) Sarı renkli, iri taneli bir çeşit buğday (DS, IX, 3389)

pamuça: (< *Far. panbuğ + T. -ça*) Hayvanlara yedirilen, yoncaya benzer, boz yapraklı bir çeşit ot (DS, IX, 3389)

pamuk: (< *Far. panbuğ*), (And. Ağz.: *banbık, pambık, pambuñ, pambuk, pamık, pammuğ, pamuğ, panbığ, panbıh*) Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, tohumları üzerindeki beyaz tüyler pamuk olarak kullanılan, tohumlarından yağ elde edilen, sıcak bölgelerde yetişen, ülkemizde bazı türlerinin kültürü yapılan, bir yıllık, otsu ya da yarı çalimsı türleri olan bir cins, *Gossypium*, (TS, 2, 1757; BTS, 507; DS, IX, 3387; AAT, 35; ADYA, 365; AVA, 340; DA, 105, 167; EİA, 129; ETA, II, 553; GBAA, 77, 101; GDİAT, 7, 179, 301; KİA, 218; KİAT, 146; KMYA, 313; SA, 46; TİYA, 378; UA, 128; TaS, V, 3175)

pamuklıyanotu: (< *Far. panbuğ + T. layan + otu*) Pamuk gibi çiçekleri olan bir kır bitkisi (DS, IX, 3389)

pamuklu: (< *Far. panbuğ + T. -lu*) Çiçeklerinin çok nazik ve yumuşak olması sebebiyle bu isim verilmiştir, *Cistus creticus*, (*Duran, 223-229*)

pamukluk: (< *Far. panbuğ + T. -luk*) Ormanlarda yetişen, yaz kış yaprağını dökmeyen, yaban gülüne benzer bir çeşit küçük ağaç (DS, XII, 4634)

pamuk otu: (< *Far. panbuğ + T. otu*) *Cistus* türlerine verilen genel ad. Pembe veya beyaz çiçekli ve çalı görünüşünde bitkiler (TBAS, 221)

pancar: (< *Erm. banjar*; Eren, 323), (And. Ağz.: *mancar, pencer*) Ispanakgillerden, vitamince zengin, yemeği veya turşusu yapılan, yenilen bir bitki, *Beta vulgaris*, (TS, 2, 1758; DS, IX, 3117, DS, IX, 3390; DS, IX, 3391; AA, 102; EİA, 217; Erz.İ.A., III, 255;

EYAD, 227; KİA, 274, 296; KİAT, 74; SA, 137, 160; TİYA, 231, 279; UA, 129; ZBKİA, 188)

pancarcık: (< *Erm. banjar* + *T. -cık*) Yaban pancarı (DS, IX, 3390)

pancar otu: (< *Erm. banjar* + *T. otu*) bk. centiyane (TBAS, 222)

panzehir otu: (< *Far. pād-zehr* + *T. otu*) Küçük, beyaz çiçekli, kökü zehirli, çok yıllık ve otsu bitki, *Cynanchum acutum*, (TS, 2, 1760)

papatya: (< *Yun. papadia*) Birleşikgillerden, 20–50 cm yükseklikte, baharda çiçek açan, çiçekleri idrar arttırıcı, iştah açıcı ve haricen yara iyi edici olarak kullanılan, taç yaprakları beyaz, ortası sarı kömeçli, bir yıllık otsu bir bitki, *Matricaria chamomilla*, (TS, 2, 1760; TBAS, 222; BTS, 509; DS, IX, 3393; ETA, II, 307; TaS, I, 356; TaS, V, 3175)

papatyagiller: (< *Yun. papadia* + *T. -giller*) Yaprakları almaşlı ya da karşılıklı, basit ya da birleşik ayalı, çiçekleri bir kapitulum üzerinde bulunan, çanak yaprakları tüy şekline dönüşmüş, taç yaprakları 4–5 tane olup tüpsü ya da dilsî, aken tipi meyveleri olan, ülkemizde 130 cins ve 1100 kadar türle temsil edilen, sütlü ya da sütsüz, bir, iki ya da çok yıllık, otsu, çalimsî, nadiren de ağaçsî bitkiler (BTS, 509)

papaya: (< *İng. papaya*; Nişanyan, 345) Bir tür meyve (TS, 2, 1761)

papazkülâhı: (< *Yun. papas* + *Far. külâh* + *T. -i*; “< *Yun. papas*; MBTS, 3, 2455”) bk. iğ ağacı (TBAS, 222)

papaztakkesi: (< *Yun. papas* + *Far. tâkÿe* + *T. -si*) bk. iğ ağacı (TBAS, 222)

papır: (< ?) Nane (DS, IX, 3393)

papirüs: (< *Fr. papyrus* < *Yun.*) Papirüs-gillerden, Nil kıyılarında yetişen bir bitki, *Cyperus papyrus*, (TS, 2, 1761)

papirüsgiller: (< *Fr. papyrus* + *T. -giller*) Bir çeneklilerden, örneği papirüs olan otlu bitkiler familyası (TS, 2, 1761)

papra: (< *papra* < ? *papura* “kökü belli değildir”; MBTS, 3, 2456) Eğrelti otu (DS, IX, 3394)

paprika: (< *İng. paprika*) Acısı az bir çeşit kırmızı biber (TS, 2, 1761)

papurtlama: (< ? *papurt* + *T. -lama*) Kırılarda yetişen, yaprakları ıtır yaprağı biçiminde ve güzel kokulu bir bitki (DS, IX, 3394)

paralık: (< *Far. pāre* + *T. -lık*) Meyveleri yuvarlak metal paralara benzediğinden “paralık” denilmiştir, *Medicago orbicularis*, (*Duran*, 223-229)

pardinç: (< ?) Taze fasulye (DS, IX, 3396)

parlacık: (< *T. parla(k)cık*), (And. Ağz.: *parlacuḥ*) Sulak yerlerde yetişen, sarı çiçekli, geniş yapraklarından yemek yapılan bir çeşit bitki (DS, IX, 3397)

parlak mantar: (< *T. parlak* + *Yun. manitari*) *Hygrophorus* türlerine verilen genel ad. Sonbaharda çayırlarda yetişir. Yenen türlerdir (TBAS, 222)

parmak üzümü: (< *T. parmak* + *üzümü*; “< *ET. ernek* parmak; Eren, 325; Nişanyan, 348”) Uzun taneli bir üzüm türü (TS, 2, 1770)

parpar: (< *par* + *par* “ses taklidi söz”; MBTS, 3, 2464) bk semiz otu (TBAS, 222)

parşen: (< ?) bk. yer fesleğeni (TBAS, 222)

partal: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 3, 2465) İri yapraklı, değersiz tütün (DS, IX, 3402)

partem: (< ?) bk. yer fesleğeni (TBAS, 222)

paryavşanı: (< ? *par* + *T. yavşanı*), (And. Ağz.: *apar yavşanı*) Yavşan otu (DS, IX, 3403; DS, I, 285)

pas mantarı: (< ? *pas* + *Yun. manitari* + *T. -i*; “< *pas* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 2466”) Pas mantarıgillerden, buğdaygillerde ve baklagillerde pas hastalığına sebep olan mantar, *Uromyces*, (TS, 2, 1774)

pas mantarıgiller: (< ? *pas* + *Yun. manitari* + *T. -i* + *-giller*) Bitkilerin üzerinde yaşayarak pas denilen lekeler yapan asalak bir mantar takımı (TS, 2, 1774)

paşa ağacı: (< ? *paşa* + *T. ağacı*) Kerestesi açık sarı, yeşilimsi renkte, iri gözenekli, genellikle kaplama olarak kullanılan değerli bir mobilya ağacı (TS, 2, 1775)

paşabeğendi: (< ? *paşa* + *T. beğendi*) Kasımpatı (DS, IX, 3405)

paşaçadırı: (< ? *paşa* + *Far. çādar* + *T. -i*) Begonyağillerden, kalp biçimindeki yapraklarının altı kırmızımtırak, üstü koyu yeşil, gövdesi sürünücü ve etli bir süs bitkisi, *Begonia feasti*, (TS, 2, 1775)

paşakılıcı: (< ? *paşa* + *T. kılıcı*) Zambakgiller familyasından, yaprakları yeşil, gümüş, gri şeritli, rizomlu bitkiler, *Sansevieria*, (BTS, 514)

pat: (< ? *pat*; MBTS, 3, 2469) Birleşikgillerden, kasımpatına benzeyen bir çiçek (TS, 2, 1775; DS, IX, 3406)

patamak: (< ?) Olmamış incir (DS, IX, 3407)

patanak: (< ?), (And. Ağz.: *badanak*) Ispanağa benzer bir çeşit bitki (DS, II, 463; DS, IX, 3408)

patarık otu: (< ? *patarık* + *T. otu*) Meyveleri balon gibi şişkin olan, çok yıllık, otsu, beyaz çiçekli ve tüysüz bir tür, *Coluteocarpus vesicaria*, (TBAS, 223)

patates: (< *İt. patata* < *Amerika yerlilerinin dilinden*; TS, 2, 1776), (And. Ağz.: *pata*, *patalak*, *patana*, *patatis*, *patatiz*, *patdis*, *patele*, *patelek*, *patıko*, *pıtana*, *pıtata*, *pıtına*) Patlıcangillerden, beyaz ya da pembe çiçekli, toprak altı yumruları sebze olarak kullanılan, ülkemizde geniş alanda kültürü yapılan, yaprakları ve sürgünleri acı bir bitki, *Solanum tuberosum*, (TS, 2, 1776; BTS, 514; DS, IX, 3408; DS, XII, 4652; AA, 92, 149; AAT, 42, 247; ADYA, 234; AVA, 76, 340; EİA, 207; Erz.İ.A., III, 256; ETA, II, 274, 364, 376; Gaz.A., III, 549; GBAA, 102; KMYA, 158, 248; Krş.Y.A., 443; KYA, 207, 251; TAYA, 12, 66; TİYA, 327)

patiçi: (< ? *pat* + *T. içi*) Taze fasulye (DS, IX, 3410)

patküt: (< *pat* + *küt* “ses taklidi söz”) Kasımpatı (DS, IX, 3411)

patlak: (< *T. patlak*), (And. Ağz.: *portlak*) Yuvarlak, iri taneli bir çeşit beyaz üzüm (DS, IX, 3411, 3470)

patlangaç: (< *T. patlangaç*), (And. Ağz.: *batlangoz*, *patlangıç*, *patlankuç*) Mürver ağacı (DS, II, 571; DS, IX, 3411)

patlangıç: (< *T. patlangıç*) 1. bk. patlangaç, 2. İçi boş dallarından mekik yapılan, küçük yapraklı bir ağaç, 3. Çalı, funda, 4. Kırmızı ve beyaz çiçekli bir çeşit gelincik (DS, IX, 3412)

patlıcan: (< *Ar. bādincān* < *Far. bādingān*), (And. Ağz.: *badılcın*, *badımcın*, *balcın*, *baldılcın*, *baldırcın*, *batcın*, *batlıcın*, *bayıncın*, *padılcın*, *patlıcın*, *patlıcan*) Patlıcangillerden, kalın saplı, çiçekleri tekli, uzun, yuvarlaksı, mor ya da siyahımsı bakka tipi meyveleri olan ve kültürü yapılan, tek yıllık, otsu bir bitki, *Solanum melongena*, (TS, 2, 1778; BTS, 514; DS, II, 466; DS, II, 502; DS, IX, 3377; DS, XII, 4441; AAT, 205; BÜYA, 127; DA, 167; Erz.İ.A., III, 38; ETA, II, 307; EYA, 65, 158;

Gaz.A., III, 69; GBAA, 104; GDİAT, 264; Ka.Y.A., 167, 267; KBAYA, 145, 184; KİAT, 103, 189, 307; KİAT, 227; KMYA, 158; Krş.Y.A., 463; TAYA, 12, 53; UA, 94)

patlıcan çiçeği: (< *Ar. bādincān* < *Far. bādingān* + *T. çiçeği*) Patlıcan çiçeği (*Aksan, Türkçenin Gücü, 60*)

patlıcangiller: (< *Ar. bādincān* < *Far. bādingān* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, yaprakları almaşlı dizilişte, çiçekleri er dişi, ışımsal simetrik, çanak ve taç yaprakları 5 parçalı ve parçaları birleşik, ovaryum üst durumlu, örnek bitkisi patlıcan olan, ülkemizde 9 cins ve 25 türle temsil edilen, içine domates, biber, patates, tütün gibi birçok bitkiyi alan bir familya (TS, 2, 1778; BTS, 514)

patlıcan inciri: (< *Ar. bādincān* < *Far. bādingān* + *Far. encīr* + *T. -i*), (And. Ağz.: *balcan inciri*) İncirin, sap tarafı sivri, ağız tarafı geniş, iri ve mor bir türü (TS, 2, 1778; DS, II, 501)

patpat: (< *Ar. batbāt* ; Tietze, 293), (And. Ağz.: *badbad, batbat, batbit*) Kökü yumru şekilde şişkin, Doğu Anadolu'da yetişen bir bitki (TS, 2, 1779; TBAS, 44; DS, II, 464, 570)

patpat otu: (< *Ar. batbāt* + *T. otu*), (And. Ağz.: *batbat otu*) Küçük, yuvarlak meyveli, lâleye benzer ak çiçek açan, uzun yapraklı, zehirli bir çeşit bitki (DS, XII, 4640; TBAS, 44)

patpatanak: (< ?) Baharda dağlarda yetişen, katmerli sümbüle benzer, kokusuz bir çiçek (DS, IX, 3412)

patpatik: (< ?) Mürver ağacı (DS, XII, 4639)

payam: (< *Far. bādām*; MBTS, 3, 2473), (And. Ağz.: *bayam, bayan, bıyam, paya, payem, piyam*) bk. badem (TS, 2, 1780)

pazı: (< *Far. pāzı*; Eren, 327), (And. Ağz.: *bazi, beze, pazık, pezi, peziük*) Ispanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan, bir ya da çok yıllık otsu bitki, *Beta vulgaris varicla*, (*yaban pancarı, yabanî ispanak*), (TS, 2, 1782; BTS, 515; DS, II, 587, 650; DS, IX, 3417, 3439; DS, XII, 4641; Krş.Y.A., 444, 493; STİAT, 257; TaS, V, 3194)

pazıbaşı: (< *Far. pāzı + T. başı*) Pancar yaprağı (DS, IX, 3417)

pebik: (< ?), (And. Ağz.: *pepük*) Sancı dindirmekte kullanılan, gürgene benzer bir çeşit bitki (DS, IX, 3418, 3427)

peçek: (< *peçe < İt. pezza*; MBTS, 3, 2477) 40–150 cm yükseklikte, çok yıllık, beyaz çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Anthriscus nemorosa*, (TBAS, 224; DS, IX, 3418)

peçelması: (< *İt. peçe + T. elması*) Yazın yetişen kırmızı renkli bir çeşit elma (DS, IX, 3419)

pelemir: (< *kökü belli olmayan kelime yabancı bir dilden gelmiş olmalıdır*; MBTS, 1, 323) 100 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, tüylü ve pembe çiçekli bir bitkidir. Tohumlarından yağ elde edilir ve tohum unu lezzet vermesi için ekmek ununa karıştırılır, *Cephalaria syriaca*, (TBAS, 224)

pelesenk ağacı: (< *Far. belesān + T. ağacı*; “< *Far. belesān*; MBTS, 3, 2480”) Kızıldeniz’in Afrika ve Asya kıyılarında yetişen ve kışın yapraklarını dökmeyen, değerli kerestesi kahverengi, mor veya esmer, hatta vişne çürüğü olabilen, doğramacılıkta kullanılan bir ağaç, *Commiphora opobalsamum*, (TS, 2, 1786)

pelin: (< *Yun. pelinos ~ Slav. pelin*; Nişanyan, 352; < *Blg. pelyn*; Eren, 328) Birleşikgillerden, 100 cm kadar yükselebilen, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, ıtırılı bir madde bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, *Artemisia absinthium*, (TS, 2, 1786; TBAS, 224)

pelit: (< *Ar. ballut*; Eren, 329) bk. palamut (TBAS, 224)

pençer: (< ?) Ebegümece (DS, IX, 3425)

pepekuş: (< *pepe* + *T. kuş*; “< *pepe* ‘ses taklidi kelime’; MBTS, 3, 2484”) Hindibaya benzer bir ot (DS, IX, 3427)

pepir: (< ?) Kuş üzümü (DS, IX, 3427)

perdeben: (< *Far. perde* + *bend*) Bir çeşit çiçek (DS, IX, 3428)

peren: (< *Far. peren*; MBTS, 3, 2487) Gri yeşil renkli ve tüylü, çobanyastığı da denilen bir bitki (DS, IX, 3429)

perese: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 3, 2488) Fidan (DS, XII, 4643)

perpertiken: (< *Far. perver* + *T. diken*) bk semiz otu (TBAS, 224)

perpir: (< ?) 1. Kara ya da beyaz, küçük taneli pekmez üzümü, 2. Kuş üzümü, (DS, IX, 3431; DS, IX, 3431)

pesin: (< *Far. pesin*; MBTS, 3, 2495) Su yosunu (DS, IX, 3434)

petunya: (< *Fr. petunia* < *Lat.*) Patlıcangillerden, çeşitli renkte çiçekler açan, Güney Amerika kökenli, kokulu bir süs bitkisi, *Petunia*, (TS, 2, 1797; BTS, 522)

peygamber ağacı: (< *Far. peygām-ber* + *T. ağacı*) Yabani kimyongillerden, Antil Adalarında ve Vanezuela’da yetişen, 10-15 m yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, reçinesinden gayakol çıkarılan bir ağaç, *Guaiacum of cicalale*, (TS, 2, 1798)

peygamber buğdayı: (< *Far. peygām-ber* + *T. buğdayı*) Yabanıl buğday (DS, IX, 3437)

peygamber çiçeği: (< *Far. peygām-ber* + *T. çiçeği*) Mavi kantaron, belemir, *Centaurea cyanus*, (TS, 2, 1798)

peygamber diken: (< *Far. peygām-ber* + *T. diken*) bk. deve diken (TS, 2, 1798)

peygamber üzümü: (< *Far. peygām-ber* + *T. üzümü*) Bağcılarca da beğenilen, bir çeşit tatlı, iri üzüm (TS, 2, 1798; DS, IX, 3438)

peynir ağacı: (< *Far. peni r* + *T. ağacı*) Ebe gümecigillerden, tropikal bölgelerde yetişen, kozalarında kısa lifli pamuk bulunan ağaç, *Bombax criodendron*, (TS, 2, 1799)

peynir otu: (< *Far. peni r* + *T. otu*) 30–100 cm yükseklikte, çok yıllık, kalın köklü, otsu ve sık tüylü bir bitkidir, *Zosima absinthifolia*, (TBAS, 225)

pırasa: (< *Yun. praso* = *EYun. prason*; Nişanyan, 357; < *Yun. prason*; Eren, 332), (And. Ağz.: *birasa, haransa, horansa, parasa, pırasa, pırasa, purasa*) Zambakgillerden, gövdesi ve yaprakları sebze olarak kullanılan, soğanlı, çok yıllık bir kış sebzesi, *Allium porrum*, (TS, 2, 1799; BTS, 524; DS, II, 669; DS, VII, , 2285, 2408; DS, IX, 3395; DS, XII, 4654; AA, 111; AAT, 42; EİA, 155; EYA, 49, 134; KİAT, 283; SA, 184; TAYA, 12; ZBKİA, 114)

pırnal: (< *Yun. purnari/prinari* = *EYun. prinos*; Nişanyan, 357; < *Yun. prinari*; Eren, 332) Kayıngiller familyasından, 10–15 m kadar boylanabilen, Karadeniz Bölgesi'nde doğal olarak yayılış gösteren, kışın yapraklarını dökmeyen bir tür meşe çalısı, *Quercus ilex*, (TS, 2, 1800; BTS, 524; DS, IX, 3464)

pırpılkavak: (< ? *pırpıl* + *T. kavak*) Yaprakları küçük, beyaz ve parlak olan kavak ağacı (DS, IX, 3443)

pıslak: (< *pıs* “ses taklidi” + *T. -lak*) Mantara benzer bir çeşit bitki (DS, IX, 3447)

pışat: (< *Erm. p'sat*; Eren, 333), (And. Ağz.: *puşat*) İğde, yabancı iğde (DS, IX, 3448)

pıspışık: (< *T. piş + pişik*) Tazeyken kavrulurak yenilen, yeşil yapraklı, dikenli bir ot (DS, IX, 3448)

pıta: (< *pıta < pıt* “ses taklidi”) 1. Çam ağacı, 2. Çam fidanı, çam sürgünü (DS, IX, 3448)

pıtırca: (< *pıtır* “ses taklidi” + *T. -ca*), (And. Ağz.: *pıtırca*) Baharda açan koyu pembe renkli bir çeşit çiçek (DS, IX, 3449, 3464)

pıtırğan: (< *T. batırğan*) bk. pıtrak (TBAS, 226)

pıtpıt: (< *pıt + pıt* “ses taklidi”) Patates (DS, IX, 3450)

pıtrak: (< *ET. buturgak*; Tietze, 402), (And. Ağz.: *bitırak, bitırık, bitrak, pıtırak, pıtırak*) Papatyagiller familyasından, meyveleri dikenli ve yapışıcı olan, ekinler içinde biten, bir yıllık, otsu bir bitki, *Xanthium*, (*pıtırğan, pıtraklı otu*), (TBAS, 226; BTS, 524; DS, II, 806; DS, IX, 3449; DS, IX, 3493; ETA, II, 588; STİAT, 87, 161; UA, 129; TaS, I, 722)

pıtraklı otu: (< *T. pıtraklı + otu*) bk. pıtrak (TBAS, 226)

piçgül: (< *Far. beççe < beçe + gul*) Yaban gülü (DS, IX, 3451)

piçkiren: (< *Far. beççe < beçe + Yun. kráno*) Kızılcığa benzeyen bir çeşit ağaç (DS, XII, 4648)

pik: (< *İng. pig*; MBTS, 3, 2506) Bezelye (DS, IX, 3452)

pimpiri mantarı: (< ? *pimpirik + Yun. manitari + T. -i*; “< *pimpirik/pinpirik* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 2507”) Bir mantar türü (AA, 150)

pinar: (< *pınar < Far. nār*) Nar ağacı ve meyvesi (DS, IX, 3454)

pinpakla: (< *T. bin* + *Ar. bāqilā*) Bezelyeye benzeyen bir çeşit bakla (DS, IX, 3456)

pipo çiçeği: (< *İt. pippo* < *Lat.* + *T. çiçeği*) bk. loğusa otu (TBAS, 226)

pir: (< *Far. pī r*; MBTS, 3, 2507) 1. Sebze yaprağı, 2. Havuç yaprağı, 3. Asma yaprağı, 4. Zeytin yaprağı, 5. Çam yaprağı (DS, IX, 3457)

pirasit: (< *pirasit* < *Far. pī rāste* “süslenmiş, donatılmış”; MBTS, 3, 2508) Fidan (DS, IX, 3457)

pirekapan: (< *T. pire* + *kapan*; “< *ET. bürge* ‘pire’; Clauson, 362; Tietze, 406”) İki çenekliler sınıfının birleşikgiller familyasından, bazı türlerinden böcek öldürücü bir toz elde edilen, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, kasımpatına benzer, beyaz çiçekli, çok yıllık bitki, nezle otu, *Pyrethrum*, (MBTS, 3, 2509)

pirelik: (< *T. pirelik*) Papatya (DS, IX, 3458)

piren: (< *Yun. prinos*; Eren, 341), (And. Ağz.: *birem, pirem, püren, pürene*) 1. süpürge otu, 2. Hanımeline benzeyen beyaz çiçekleri güzel kokulu, kökünden kömür yapılan küçük bir ağaç (TS, 2, 1834; DS, IX, 3458, 3498; DS, II, 699)

pirenyavşağı: (< *Yun. prinos* + *T. yavşağı*; “< *yavşak* < *yapış-ak*; MBTS, 3, 3388”) Kaynatılarak suyu içilen, güç verdiğiğine inanılan bir çeşit eğreltiotu (DS, XII, 4649)

pire otu: (< *T. pire* + *otu*) Yaklaşık 25-50 cm yükseklikte, parçalı yapraklı, çok yıllık, otsu, soluk veya koyu pembe çiçekli bir bitki, *Tanacetum coccineum*, (*oltu otu*), (TS, 2, 1805; TBAS, 226; DS, IX, 3458)

pirinç: (< *Far. birinc*; Eren, 334; Tietze, 353), (And. Ağz.: *birinç, pırınç, piriç, pirinc, pirinş, piriş*) Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki ve bu bitkinin besin olarak kullanılan tanesi, *Oryza sativa*, (TS, 2, 1805; BTS, 526; DS, IX, 3458; AAT, 247; ADYA, 234; AVA, 91; BÜYA, 109; DA, 87, 90, 168; ETA, II, 613; EYA, 72, 140; EYAD, 199; Gaz.A., III, 557; Ka.Y.A., 269, 282; KBAYA, 111; KİA, 208, 229,

275; KİAT, 217; KMYA, 91, 314; Krş.Y.A., 444, 493; KYA, 136, 251; OAAD, 158; SA, 46, 111, 218; STİAT, 181, 258; TAYA, 12, 33, 66; TİYA, 376)

pirpirim: (< Dankoff' a göre *Ermeniceden* alınmıştır 'Erm. p'rp' rem < Far. parparam'; Eren, 335) bk. semiz otu (DS, IX, 3459)

pisar: (< ?) Asalak bir çeşit ot (DS, XII, 4649)

pisikırnağı: (< *pisik* + *T. turnağı*; "< *pisik* 'ses taklidi kelime'; MBTS, 3, 2510") bk. pisiktetiği (TBAS, 227)

pisik otu: (< *pisik* + *T. otu*) 25-50 cm yükseklikte, çok yıllık, kuvvetli kokulu, koyu mor çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Nepeta racemosa*, (TBAS, 227)

pisiktaşığı: (< *pisik* + *T. taşığı*; "< *ET. taşak* 'taş + -ak'; Tietze, 566") Çok yıllık, 40 cm kadar yükseklikte, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Meyve küremsi şekilli, 9 mm kadar uzunlukta, üzeri sık tüylü. Tohumları yenir, *Onobrychis argyrea*, (TBAS, 227; DS, IX, 3461)

pisiktetiği: (< *pisik* + ? *tetik* + *T. -i*) 80-100 cm yükseklikte, batıcı tüylü, iki yıllık, koyu kırmızı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Cynoglossum officinale*, (TBAS, 227)

pisiktırnağı: (< *pisik* + *T. turnağı*) bk. pisiktetiği (TBAS, 227)

psi psi otu: (< *psi psi* + *T. otu*; "< *psi psi* 'ses taklidi söz'; MBTS, 3, 2511") Buğdaygillerden, 10-45 cm yükseklikte, tarla ve yol kenarlarında kendi kendine biten bir tür arpa, *Hordeum murinum*, (TS, 2, 1806; TBAS, 227)

pisko: (< ?) Böğürtlen (DS, IX, 3461)

pişot: (< ?) İğde (KBAYA, 202)

pitana: (< ?) Patates (DS, IX, 3463)

piyaz: (< *Far. piyāz*; Nişanyan, 359), (And. Ağz.: *pervaz*) Soğan (DS, IX, 3437)

poçğı: (< ?) Yaprakları hayvanlara yedirilen bir orman bitkisi (DS, IX, 3464)

pohur: (< ?) Kabuğu yakıldığında güzel kokan bir bitki, mahlep (DS, IX, 3467)

polen çiçeği: (< *Lat. Pollen* “ince un” + *T. çiçeği*) Bal özü oluşturmayan, ancak çok fazla çiçek tozu oluşturarak böcekleri çeken çiçek (BTS, 531)

ponpaz: (< ?) Nevruz çiçeği (DS, IX, 3468)

porsuk: (< *ET. borsmuk*; MBTS, 3, 2521) Kırlarda biten içi dolu, kötü mantar (DS, IX, 3470)

porsuk ağacı: (< *T. porsuk* + *ağacı*) Porsukgillerden, 20 m kadar boylanabilen, yaprakları iğne biçiminde, kışın yapraklarını dökmeyen, ülkemizde park ve bahçelerde yetiştirilen, kırmızı ve etli kozalaklı, zehirli bir orman ve süs ağacı, *Taxus baccata*, (TS, 2, 1817; TBAS, 228; BTS, 536)

porsukgiller: (< *T. porsuk* + *-giller*) Açık tohumlulardan, örneği porsuk ağacı olan, yapraklarında reçine kanalları olmayan, ovülleri 1-2 tane olgun tohum veren, meyvelerinin üzeri aril denilen etli bir tabaka ile kaplı olan, her dem yeşil, ülkemizde adı porsuk türü ile temsil edilen bir familya (TS, 2, 1818; BTS, 536)

portakal: (< *Fr. portugal* “Portekiz”), (And. Ağz.: *portağal*, *portahal*, *portakıl*, *portekel*, *portikal*, *potukal*) Turunçgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, her dem yeşil bir ağaç ve bu ağacın kırmızıya çalan sarı, toparlak veya söbe, kabuğu güzel kokulu meyvesi, *Citrus aurantium*, (TS, 2, 1818; BTS, 536; DS, IX, 3475; DS, XII, 4651; ADYA, 226; DA, 131; EİA, 168; Erz.İ.A., III, 260; ETA, II, 613; KBAYA, 85; KİAT, 193, 274, 338; OAAD, 83; STİAT, 131)

porukluk çalısı: (< ? *boruk* + *T. -luk* + *çalısı*) Dikenli bir çeşit ot (DS, IX, 3471)

posalak: (< ? *posa* + *T. -lak*; “< *posa* “kökü belli değildir”; MBTS, 3, 2522) Kuruyunca toz gibi ufalanan bir çeşit mantar (DS, IX, 3472)

pos mantarı: (< *Far. pūst* < *post* + *Yun. manitari* + *T. -i*) *Lycoperdom* türlerine verilen genel ad. Kuzey Anadolu bölgesinde yetişir (TBAS, 228)

potuk: (< *kökünü bilmiyoruz*; Eren, 339) 20-60 cm yükseklikte, bir yıllık, otsu ve tüysüz bir bitkidir. Sarı renkli boyar madde elde etmek için kullanılır, *Polygonum bellardii*, (TBAS, 228)

potuotu: (< ? *potuk* + *T. otu*) Yapraklarından kara boya elde edilen bir çeşit ot (DS, IX, 3476)

poy: (< *Far. būy*) Tohumları kırmızı bibere benzeyen, 10-15 cm yükseklikte, karabiberle karıştırılarak pastırma çemeninde kullanılan bir bitki, çemen otu, *Trigonella joenumgraecum*, (TS, 2, 1822; DS, IX, 3476)

poy otu: (< *Far. būy* + *T. otu*) bk. poy (DS, IX, 3476)

pöstük: (< ?) Erik (DS, IX, 3481)

pucda: (< ?) Fide (DS, IX, 3482)

puf mantarı: (< *puf* + *Yun. manitari* + *T. -i*; “< *puf* ‘ses taklidi kelime’; MBTS, 3, 2532”) bk. pos mantarı (TBAS, 228)

pukiç: (< ?) bk. feşçitarağı (TBAS, 229)

pun: (< ?) Yabanıl nane (DS, XII, 4654)

puta: (< *Far. but* ‘*put*’tan (?); MBTS, 3, 2535) Çam fidanı (DS, IX, 3492)

puya: (< ?) And dağlarında yetişen, 60-70 yılda bir en görklü tek çiçeğini veren bitki (TS, 2, 1833)

pülü: (< ?) Süpürge otu, funda (DS, IX, 3494; TBAS, 229)

pünpürün: (< ?) Patates (DS, IX, 3494)

pür: (< *Far. pur*; MBTS, 3, 2536) 1. Çam, ardıç, lâdin ağaçlarının iğne gibi ince yaprakları, 2. Yaz kış yapraklarını dökmeyen, nohut büyüklüğündeki meyvesi acı olup yenmeyen bir orman ağacı, 3. Çam ağacı, 4. Bodur ardıç ağacı (TS, 2, 1833; DS, IX, 3494)

pürçüklü: (< *T. pürçekli*; “< *ET. bürçük, bürçek* < *bür-*; Nişanyan, 371; Clauson, 357”) *hlk.* Havuç (TS, 2, 1834)

pürpürü: (< *pür + pürü* “ses taklidi”) Bir çeşit ısırgan otu (DS, IX, 3499)

pürpürüm mantarı: (< *Erm. p’rp’rem* < *Far. parparam* + *Yun. manitari* + *T. -i*) İlkbaharda ormanlarda yetişen bir çeşit mantar (DS, IX, 3499)

pürüpürü: (< *pürü + pürü* “ses taklidi”) Çam fidanı (DS, IX, 3500)

-R-

radika: (< *Yun. radikia*; MBTS, 3, 2543) Yaprakları salata olarak yenen baharlı, çok yıllık bir bitki, *Taraxacum officinale*, (TS, 2, 1838)

rafya: (< *İng. raffia* “Madagaskar yerlilerinin dilinden”) Afrika ve Amerika’da yetişen, iri gövdeli, uzun yapraklı palmiye, *Raphie*, (TS, 2, 1840)

rambil: (< *İng. rami* “Malezya dilinden”; MBTS, 3, 2553) Bir nevi ottur (AAT, 251)

rasat: (< *Ar. raşad*; MBTS, 3, 2555) Fide (DS, IX, 3505)

ratanya: (< *Fr. ratanhia* “Peru dilinden”) Kara buğdaygillerden, 20-40 cm yükseklikte, basit yapraklı, kökü sürgün kesici olarak kullanılan ağaççık, *Krameria triandra*, (TS, 2, 1847)

ravent: (< *Far. rāvend*) Karabuğdaygillerden, 1-2 m yükseklikte, büyük yapraklı, beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Rheum officinale*, (TS, 2, 1848)

razaki: (< *Ar. rāzīkī*), (And. Ağz.: *rīzahī*) Kalın kabuklu, uzun iri taneli bir üzüm cinsi (MBTS, 3, 2560; AAT, 251)

renk otu: (< *Far. reng + T. otu*) 1-2 m yükseklikte, çok yıllık, çıplak ve bileşik yapraklı otsu bir bitkidir. Van bölgesinde iplik boyamak için kullanılır, *Datisca cannabina*, (TBAS, 230)

renkli ot: (< *Far. reng + T. -li + ot*) bk. renk otu (TBAS, 230)

reyhalaya: (< ?) Bir çiçek adıdır (KIAT, 249, 343)

reyhan: (< *Ar. reyhān*) Fesleğen (TS, 2, 1860)

rezede: (< *Lat. reseda*) Muhabbet çiçeğigillerden, 1,5 m yüksekliğinde, tohumlarından kandil yağı, çiçeklerinden sarı boya çıkarılan otsu bir bitki, *Reseda luteola*, (TS, 2, 1860)

rezene: (< *Far. rāziyāna*; Eren, 344) Maydanozgillerden, 1-2 m yüksekliğinde, çıplak, sarı çiçekli, yaprakları iplik biçiminde parçalı hoş kokulu, baharlı meyveleri anason gibi yemeklerde ve bazı içkilerde tat verici olarak kullanılan, hekimlikte gaz söktürücü olarak yararlanılan çok yıllık, otsu ve özel kokulu bir bitki, *Feoniculum vulgare*, (TS, 2, 1860; TBAS, 230; DS, IX, 3506)

riyo: (< ?) Sphagnum türlerine Doğu Karadeniz bölgesinde verilen genel ad (TBAS, 231)

roka: (< *Lat. ruca*) Turpgillerden, 20-40 cm yüksekliğinde, parçalı yapraklı, beyazımtırak veya sarımtırak çiçekli, yaprakları salata gibi yenen, sebze olarak bahçelerde yetiştirilen, kokulu ve otsu bir bitki, *Eruca sativa*, (TS, 2, 1864; TBAS, 231; BTS, 563)

ruderal bitki: (< *Lat. ruderal + T. bitki*) bk. çöp bitkisi (BTS, 146)

-S-

saat çiçeği: (< *Ar. sâ'at + T. çiçeği*) Bir tür çiçek (TS, 2, 1874)

saat otu: (< *Ar. sâ'at + T. otu*) bk. iğnelik (TBAS, 232)

sabahyıldızı: (< *Ar. şabâh + T. yıldızı*) Afrika'da yetişen sert ve kaba dokulu, turuncu sarı renkli ağaç, *Nauclea didemichii*, (TS, 2, 1875)

sabankıran: (< *T. saban + kıran*; “< *saban < sap+an*; MBTS, 3, 2615”) Kayışkıran (TS, 2, 1875)

sabırlık: (< *Ar. şabr + T. -lık*) bk. sarısabır (TBAS, 232)

sabun ağacı: (< *Ar. şabūn + T. ağacı*) Öz suyu köpüren ağaçlara verilen ad, *Sapindaceae*, (TS, 2, 1877)

sabun çiçeği: (< *Ar. şabūn + T. çiçeği*) Sabun otu, çöğenotu, *Saponaria officinalis*, (DS, X, 3507; TBAS, 232)

sabun otu: (< *Ar. şabūn + T. otu*) Karanfilgiller familyasından, 30-70 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, beyaz ve pembe çiçekli, idrar söktürücü olarak da kullanılan, çok yıllık, otsu bir bitki, *Saponaria officinalis*, (TS, 2, 1877; TBAS, 232; BTS, 566; DS, X, 3507)

saçak darı: (< *T. saçak + darı*) bk. darı (TBAS, 232)

saçak mantarı: (< *T. saçak* + *Yun. manitari* + *T. -i*) *Clavaria* ve *Ramaria* türlerine verilen genel ad (TBAS, 232)

saçkıl: (< *T. saç* + *kıl*) İri darı (DS, X, 3509)

safran: (< *Ar. za'ferān*; MBTS, 3, 2630; Nişanyan, 388) Süsengillerden, baharda mor renkli ve büyük çiçekler açan, safran, lokum ve ilaç yapımında kullanılan, 20-30 cm boyunda, soğanlı ve yumrulu bir kültür bitkisi, *Crocus sativus*, (TS, 2, 1882; TBAS, 232; ZBKİA, 190)

safran çiçeği: (< *Ar. za'ferān* + *T. çiçeği*) bk. safran (TBAS, 233)

safran çiğdemi: (< *Ar. za'ferān* + *çiğdemi*) bk. safran (TBAS, 233)

sağırkulak: (< *T. sağır* + *kulak*; “< *T. sağır* < *sağır* < *sağar* ‘tek kulaklı’; Eren, 348”) Tarlalarda ekin arasında biten, yaprağı kavak yaprağına benzeyen bir çeşit ot (DS, X, 3513)

sahil çamı: (< *Ar. sâhîl* + *Ar. şam'* + *T. -i*) Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 40 m kadar boyolanabilen, sahillerde yetişen, asıl vatanı Güneybatı Avrupa olan, ülkemizde de kültürü yapılan bir ağaç türü, *Pinus maritima*, (BTS, 568)

sahran: (< ?) Altın sarısı renginde bir çeşit buğday (DS, X, 3516)

sakalak: (< *Ar. saka* + *T. -lak*; “< *Ar. saqy* > *saqqā*; MBTS, 3, 2643) Mantar (DS, X, 3517)

sakalçürüten: (< ? *T. sakal* + *T. çürüten*; “< *Eski çağlardan başlayarak kullanılır* (sakal); Eren, 350; MBTS, 3, 2644”) Bir çeşit sulu şeftali (DS, X, 3517)

sakalıslayan: (< ? *T. sakal* + *T. ıslayan*) Çok tatlı bir çeşit sulu armut (DS, X, 3517)

sakal otu: (< ? *T. sakal* + *T. otu*) Dereotu (DS, X, 3517; TBAS, 233)

sakarca: (< ? *sakar* + *T. ca*; “< *sakar* ‘XIV. yüzyıldan beri kullanılmakta olan kelimenin kökü belli değildir’; MBTS, 3, 2645”), (And. Ağz.: *saħarca*) Çiğdem (DS, X, 3518; AA, 150)

sakar otu: (< ? *sakar* + *T. otu*) Yuvarlak başlı, pembe veya beyaz çiçekli çalı tipi bir bitki, *Dorycnium*, (TS, 2, 1890)

sakava: (< ?) İlkbaharda çıkan çiçekli bir ot (DS, X, 3518)

sakız ağacı: (< *T. sakız* + *ağacı*; “< *ET. sakız*; Nişanyan, 389; < Eski Türkçeden başlayarak kullanılır. Orta Türkçede *sağız*, *sakız* biçimleri geçer. Eski Kıpçakçada da *sakız* olarak kullanılır. Kökünü bilmiyoruz; Eren, 351”) Antep fıstığıgillerden, 1-5 m yükseklikte, kışın yaprak dökmeyen, Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaygın olarak yetişen, meyvesi üzüksü ve yağlı, bodur bir ağaç, *Pistacia lentiscus*, (*sakızlık*), (TS, 2, 1892; TBAS, 233; (TaS, V, 3256)

sakız baklası: (< *T. sakız* + *Ar. bāḳilā* + *T. -ı*) Uzun ve ince, çok lezzetli turfanda bakla çeşidi (TS, 2, 1892)

sakızdırık: (< *T. sakızdırık*) bk. *sakızlık* –1 (DS, X, 3519)

sakız diken: (< *T. sakız* + *dikeni*) Sakız çıkarılan bir tür diken (TS, 2, 1892)

sakız enginar: (< *T. sakız* + *Yun. ankinára* + *T. -ı*) Yaprakları sivri, kenarları düzgün, lezzetli bir enginar türü (TS, 2, 1892)

sakız kabağı: (< *T. sakız* + *kabağı*) Sebze olarak kullanılan kabak, *Cucurbita pepo*, (TS, 2, 1892)

sakızlak: (< *T. sakızlak*) bk. *menengiç* (TBAS, 233)

sakızlık: (< *T. sakızlık*) 1. Çitlembik de denilen, mercimek büyüklüğünde meyveleri burukça, fıstık tadında bir çeşit sakız ağacı, 2. Hindiba (DS, X, 3519)

sakız otu: (< *T. sakız + otu*) Büyük ve tüylü yapraklı, kökünden sakız alınan bir bitki (DS, X, 3520)

sakızözü: (< *T. sakız + özü*) Böğürtlen (DS, X, 3520)

saksıgüzeli: (< *T. saksı + güzeli*; “< *T. saksı ‘kökü belli değildir’*; MBTS, 3, 2650”) Dam kuruğugillerden, yaprakları etli, çiçekleri başak biçiminde bir süs bitkisi, *Cotyledon umbilicus*, (TS, 2, 1893)

salatalık: (< *İt. salata + T. -lık*; “< *İt. salata ‘tuzlanmış şey, salata’*; Nişanyan, 390”) Hıyar (TS, 2, 1895)

salep: (< *Ar. sa‘leb*; MBTS, 3, 2654) Bazı *Orchis*, *Ophrys* ve *Dactylorhiza* türlerine veya bu türlerin, haşlandıktan sonra kurutulmuş olan yumrularına verilen genel ad, salepgillerin örnek bitkisi, (*salep otu*), (TS, 2, 1896; TBAS, 234)

salepgiller: (< *Ar. sa‘leb + T. -giller*) Güzel çiçekli, vanilya, orkide, venüsçarığı, salep gibi bitkileri kapsayan, tek çeneklilerden bir familya (TS, 2, 1896)

salep otu: (< *Ar. sa‘leb + T. otu*) bk. salep (TBAS, 234)

salkım ağacı: (< *T. salkım + ağacı*; “< *sarkım < sark-*; Clauson, 826”) Akasya (TS, 2, 1897)

salkım başak: (< *T. salkım + başak*) Tek veya birleşik başakların salkım şeklinde oluşturduğu bitki (TS, 2, 1897)

salkım çiçeği: (< *T. salkım + çiçeği*) *Silene* türlerine verilen genel ad. Gövdesi yapışkan olan ve bu nedenle de üzerine küçük sineklerin yapıştığı türlere sinekkapan, sinekkıran, sinektutan adı verilmektedir (TBAS, 235)

salkım söğüt: (< *T. salkım* + *söğüt*) Dalları ve yaprakları yere sarkan bir çeşit söğüt, *Salix babylonica*, (TS, 2, 1897)

salman: (< *Ar. selmān*) Bir çeşit üzüm (DS, XII, 4667)

salmanca: (< *Ar. selmān* + *T. -ca*) Söğüt yaprağına benzeyen yapraklarının arkası beyaz bir çeşit bitki (DS, X, 3529; DS, XII, 4667)

salmansarı: (< *Ar. selmān* + *T. sarı*), (And. Ağz.: *salmansara*) Kuruyunca solmayan, kayalar arasında biten, şubat sonlarında çıkan bir çeşit yayla çiçeği (DS, X, 3529; DS, XII, 4667)

salon çamı: (< *Fr. salon* < *Lat.* + *Ar. şam'* + *T. -i*) Küçük çam şeklinde, dalları üzerinde diken bulunan bir süs bitkisi, *Ara ucaria*, (TS, 2, 1899)

saltapla: (< ?) Meyvesi tatlı, aşılınmış bir çeşit armut (DS, X, 3529)

samala: (< ?) Karpuzla benzer, bostan güzeli de denilen bir bitki ve meyvesi (DS, X, 3530)

samardala: (< ?) Yaban pırasası (DS, X, 3531)

samit: (< *Ar. śāmit*; MBTS, 3, 2664), (And. Ağz.: *samuk*, *somit*) Dereotu (DS, X, 3533; TBAS, 235)

samruk: (< ?) Bir çeşit yaban çiçeği (DS, X, 3533)

sancakotu: (< *T. sancak* + *otu*; “< *ET. sancak* < *sanç-*; Nişanyan, 392”) Isırgan otu (DS, X, 3535)

sancı çubuğu: (< *T. sancı* + *çubuğu*; “< *ET. sançığ* < *sanç-*; Nişanyan, 392”) Zencefil (DS, X, 3535)

sancı otu: (< *T. sancı* + *otu*) Tüylü dalak otu (TS, 2, 1903)

sandal: (< *Ar. śandal*) Sandalgillerden, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç, *Santalum album*, (TS, 2, 1903)

sandalgiller: (< *Ar. śandal* + *T. -giller*) Tropikal ve ılıman bölgelerde yaşayan, iki yüzden çok türü olan taçsız iki çenekli bitkiler familyası (TS, 2, 1903)

sapankıran otu: (< *T. sapan* + *kıran* + *otu*; “< *saban* < *sap+an*; MBTS, 3, 2615”) Bir çeşit ot (DS, X, 3539)

saparna: (< *sapa’rna* “Amerika yerlilerinin dilinden”) Eskiden kökü hekimlikte kullanılmış olan, zambakgillerden, yeşilimsi çiçekli, dikenli ve tırmanıcı, çok yıllık bir bitki, *Smilax*, (TS, 2, 1907)

sapısıarı: (< *T. sapı* + *sarı*) Bir çeşit üzüm (DS, X, 3541)

sapıuzun: (< *T. sapı* + *uzun*) Bir çeşit armut (DS, X, 3541)

saplıcatinton: (< *T. saplıca* + *tinton*), (*saplıtinton*) 1. Patlıcan, 2. Dağ elması (DS, X, 3542)

saplı mantar: (< *T. saplı* + *Yun. manitari*) bk. mihtepesi mantarı (TBAS, 235)

saplı meşe: (< *T. saplı* + *Far. bīṣa*) Kayıngiller familyasından, 25 m kadar boylanabilen, meyveleri uzun bir sap üzerinde bulunan, yapraklarını döken, yurdumuzda yetişen, bir ya da iki yılda olgunlaşabilen bir meşe türü, *Quercus robur*, (TS, 2, 1908; BTS, 571)

saplıtinton: (< *T. saplı* + *tinton*) bk. saplıcatinton (DS, X, 3542)

sapot ağacı: (< *Fr. sapote* “Antil Adaları dilinden” + *T. ağacı*) Sapotgillerin örnek bitkisi olan, lezzetli meyvesi ve çiklet yapımında kullanılan sütlü salgısı için sıcak ülkelerde yetiştirilen bir ağaç, *Achras sapota*, (TS, 2, 1908)

sapotgiller: (< *Fr. sapote* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi sapot ağacı olan, sıcak ülkelerde, genellikle Orta Amerika’da yetişen, bazı cinslerinden gütüperka çıkarılan bir bitki familyası (TS, 2, 1908)

sapsız meşe: (< *T. sapsız* + *Far. bīşa*) Kayıngiller familyasından, 30 m kadar boylanabilen, meyve sapı olmayan, yaprak döken, ülkemizin hemen her tarafında yayılış gösteren bir tür, *Quercus petraea*, (BTS, 571)

sar: (< ?) Sahillerde yetişen, kerestesi küçük bir çam (DS, X, 3542)

saracak: (< *T. saracak*) Ebegümece (DS, X, 3542; TBAS, 235)

saray çiçeği: (< *Far. sarāy* + *T. çiçeği*; “< *Far. sarāy*; Eren, 356”) Hezaren (TS, 2, 1910)

saray menekşesi: (< *Far. sarāy* + *Far. benefşe* + *T. -si*) Gösterişli ve bol çiçekli bir tür menekşe (TS, 2, 1910)

saraypatı: (< *Far. sarāy* + ? *pat* + *T. -i*) Güzel çiçekleri için yetiştirilen bir süs bitkisi, *Callistephus sinensis*, (TS, 2, 1910)

sardunya: (< *İt. sardonya*) Sardunygillerden, çoğunlukla pembe çiçekler açan, yaprakları elsi bölmeli, gövde ve yaprakları üzerinde hoş kokulu salgı tüyleri taşıyan, süs bitkisi olarak yetiştirilen, çok yıllık, otsu bir bitki, *Geranium*, (TS, 2, 1910; BTS, 571)

sardunygiller: (< *İt. sardonya* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, sardunya, ıtır, turna gagası gibi bitkileri içine alan bir familya (TS, 2, 1910)

sarıağı: (< *T. sarı* + *ağı*; “< *ET. sarıg*; Nişanyan, 394”) Sarı çiçekli ve yaprakları ağılı, bodur bir çeşit ağaç (DS, X, 3544)

sarıayak mantarı: (< *T. sarı* + *ayak* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Yenen bir mantardır, *Gomphidius viscidus*, (TBAS, 235)

sarıbaş: (< *T. sarı* + *baş*), (And. Ağz.: *sarıbaş*) 1 m kadar yükselebilen, çok yıllık, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Çiçekleri boyar madde olarak kullanılır, *Centaurea macrocephala*, (TBAS, 236; DS, X, 3544; Erz.İ.A., III, 270)

sarıbuzğulu: (< *T. sarı* + *büzgülü*) Sert kabuklu, turşusu yapılan bir çeşit sarı üzüm (DS, X, 3544)

sarıcaerik: (< *T. sarıca* + *erik*) Ekşi, çok sulu bir çeşit erik (DS, X, 3545)

sarı centiyan: (< *T. sarıca* + *Lat. gentiāna*) bk. centiyane (TBAS, 236)

sarıçalı: (< *T. sarı* + *çalı*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, çiçekleri sarı, meyvesi ekşi ve kırmızı renkte, kabuğu ve kökü solucan düşürücü ilaç olarak kullanılan bir bitki, kadıntuzluğu, amberbaris, *Berberis vulgaris*, (TS, 2, 1911)

sarı çam: (< *T. sarı* + *Ar. şam*) Çamgiller familyasından, her dem yeşil, iğne yapraklı, 5-15 m kadar boyda, 100-2700 m yüksekliklerde ve ülkemizin Karadeniz bölgesinde, kısmen de Sivas, Erzincan ve Sarıkamış'ta orman oluşturan bir ağaç türü, *Pinus sylvestris*, (BTS, 572)

sarıçiçek: (< *T. sarı* + *çiçek*) Ölmez çiçek (TS, 2, 1911)

sarıçiğdem: (< *T. sarı* + *çiğdem*) Çiçekleri sarı renkli çiğdem (TS, 2, 1911)

sarı çiriş: (< *T. sarı* + *Far. sirīş*) bk. çiriş (TBAS, 236)

sarı çubuk: (< *T. sarı* + *çubuk*) İnce ve çubuk şeklindeki gövdeleri sarı renklidir. Gövde özelliklerine bağlı olarak “sarı çubuk” adı verilmiştir, *Fontanesia philliraeoides*, (*Duran*, 223-229)

sarıdiken: (< *T. sarı* + *diken*) Dikenli, tüylü, iki veya çok yıllık otsu bir bitki, *Scolymus hispanicus*, (TS, 2, 1911)

sarıerik: (< *T. sarı* + *erik*) Kayısı (TS, 2, 1912)

sarıfiğ: (< *T. sarı* + *Yun. fiğ*) Sarı renkli fiğ (TS, 2, 1912)

sarıgöbek elması: (< *T. sarı* + *göbek* + *elması*) Sarımsı yeşil sonbahar elması (DS, X, 3545)

sarıhızır elması: (< *T. sarı* + *öz. is. Hızır* + *T. elması*), (And. Ağz.: *sarıhızır elması*) Bir çeşit elma (DS, X, 3545)

sarı kantaron: (< *T. sarı* + *Yun. kentauron*) bk. kantaron (TBAS, 236)

sarı kavak: (< *T. sarı* + *kavak*), (And. Ağz.: *sarı kavak*) Çınar (TaS, V, 3315)

sarıkılçık: (< *T. sarı* + *kılçık*) Bir çeşit pirinç (DS, X, 3545)

sarıklık: (< *T. sarıklık*) Çiğdem (DS, X, 3545)

sarıkoğuk: (< *T. sarı* + *kovuk*) Bir çeşit incir (DS, X, 3545)

sarı kokulu: (< *T. sarı* + *kokulu*) 5-15 cm yükseklikte, yumrulu, sarı çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitkidir. Özellikle Güney ve Doğu Anadolu dağlarında yetişir, *Eranthis hyemalis*, (*kovancık*), (TBAS, 236)

sarıkök: (< *T. sarı* + *kök*) Zencefilgillerden bir çeşit bitki, zerdeçal (DS, XII, 4672)

sarı mantar: (< *T. sarı* + *Yun. manitari*) Şapkası soluk sarı, esmer benekli ve zehirli olmayan bir mantar türü, *Amanita citrina*, (BTS, 573)

sarımantı: (< *T. sarı* + *mantı* “< *mantu* ‘Çin-Kore kökenli bir kelime’”) Şebboy çiçeği (DS, X, 3546)

sarı mercimek: (< *T. sarı* + *Far. mercüme*) Sarı renkli bir tür mercimek (TS, 2, 1912)

sarımsak: (< *ET. sarmusak / sarumsak / samursak*; Nişanyan, 395; < *OT. sarmusak / samursak* Zajaczkowski'nin Türkçe *sar-* kökünden geldiği yolundaki açıklaması kuşkuludur; Eren, 357; < *sarumsak* < **sarum*; Clauson, 853) Zambakgillerden, 25-100 cm yükseklikte, yapraklarında, saplarında ve toprak altındaki soğan biçimli sürgünlerinde kokulu yağ bulunan, çiçekleri uçta şemsiye şeklinde olan, taze ya da kuru olarak yenen bir kültür bitkisi, *Allium sativum*, (TS, 2, 1913; TBAS, 237 BTS, 574; DS, X, 3533; AA, 151; AAT, 252; AVA, 209; BÜYA, 115; EİA, 207; Erz.İ.A., III, 271; ETA, II, 384; Gaz.A., III, 577; Krş.Y.A., 228, 494; KYA, 251; STİAT, 260; TAYA, 12; TİYA, 244)

sarımsak hardalı: (< *T. sarımsak* + *Ar. ħardel* + *T. -i*) bk. sarımsak otu (TBAS, 237)

sarımsak otu: (< *T. sarımsak* + *otu*) Turpgillerden, 20-80 cm yükseklikte, beyaz, küçük çiçekli, ovulduğunda sarımsak kokusu veren, iki yıllık bir bitki, *Alliaria petolata*, (*sarımsak hardalı*), (TS, 2, 1913; TBAS, 237)

sarımsak salebi: (< *T. sarımsak* + *Ar. saħleb* + *T. -i*) bk. deli salep (TBAS, 237)

sarı ot: (< *T. sarı* + *ot*), (And. Ağz.: *sarrot*) 30 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitki. Ekin tarlaları içinde yetişir, *Boreava orientalis*, (TBAS, 237; DS, X, 3548)

sarıoturak fasulye: (< *T. sarı* + *oturak* + *Yun. fasulia*) Sırığa sarılmayan bir çeşit fasulye (DS, X, 3546)

sarıpapatya: (< *T. sarı* + *Yun. papadia*) Çiçekleri sarı renkli, 20–45 cm yükseklikte, çok yıllık, sık tüylü, otsu bir çeşit papatya, *Anthemis tinctoria*, (TS, 2, 1913; TBAS, 237)

sarıparmak: (< *T. sarı* + *parmak*) Havuç (DS, X, 3546)

sarıpatlıcan: (< *T. sarı* + *Ar. bādincān* < *Far. bādingān*) Domates (DS, X, 3546)

sarısabır: (< *T. sarı* + *Ar. śabr*) Zambakgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, vatanı Kuzeydoğu Afrika olan, ülkemizde Akdeniz Bölgesi'nde yetişen, yaprakları oldukça yüksek bir sapın tepesinde rozet biçiminde toplanmış bulunan, yapraklarından elde edilen sıvı müshil olarak kullanılan, çok yıllık bir süs bitkisi, *Aloe vera*, (*ağu, sabırlık*), (TS, 2, 1913; TBAS, 238; BTS, 574; DS, X, 3546)

sarısalkım: (< *T. sarı* + *salkım*) Baklagillerden, salkım durumunda sarı çiçekleri bulunan, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir ağaç, *Laburnum anagyroides*, (TS, 2, 1913)

sarı süsen: (< *T. sarı* + *Ar./Far. sūsen*) bk. bataklık süseni (TBAS, 238)

sarı sütleğen: (< *T. sarı* + *sütleğen*) Dereotuna benzer bir ot (TaS, V, 3316)

sarı şebboy: (< *T. sarı* + *Far. şeb-būy*) 1. bk. şebboy, 2. bk. adî şebboy (TBAS, 238; BTS, 6)

sarıtoppas: (< *T. sarı* + ? *toppas*) Sarı ve kılçıklı buğday (DS, X, 3546)

sarıyazlık: (< *T. sarı* + *yazlık*) Az taneli ak buğday (DS, X, 3546)

sarı yemiş: (< *T. sarı* + *yemiş*) Şeftali (DS, X, 3546)

sarızağar: (< *T. sarı* + ? *Far. zağar*; “< ? *Far. zağar* ‘av köpeği’; Nişanyan, 499”) Çiğdem (DS, X, 3546)

sarızambak: (< *T. sarı* + *Ar. zanbağ*) Sarı çiçekli zambak (TS, 2, 1913)

sarioza: (< *T. sarı* + ? *oza*) Sarısabır denilen bitki (Erz.İ.A., III, 270)

sarmalık: (< *T. sarmalık*) bk. yılanıyastığı (TBAS, 238)

sarmaşık: (< *T. sarmaşık* < *sarmaş-*; Nişanyan, 395), (And. Ağz.: *sarmaşu*, *sarmaşuk*)
Sarmaşıkgillerden, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan, çok yıllık, kalın köklü, sarımsı yeşil, küçük çiçekli ve otsu bir bitki, *Hedera helix*, (TS, 2, 1915; TBAS, 238; DS, X, 3547; AAT, 21; GDİAT, 239)

sarmaşıkgiller: (< *T. sarmaşık* + *-giller*) Örnek bitkisi sarmaşık olan, iki çeneklilerden bir bitki familyası (TS, 2, 1915)

sarol: (< *T. sarı* + *oğul*) Yaban eriği (DS, X, 3548)

sarusöpü: (< *T. sarı* + ? *söpü*; “< *söbü* ‘kökü belli değildir’, ‘yumurta şeklinde olan, oval’; MBTS, 3, 2834”) Bir armut çeşidi (AA, 151)

sası: (< *T. sası* < *sası-ğ* “çürümüş, bozulmuş, kokuşmuş”; MBTS, 3, 2684) Bir çeşit ot (DS, X, 3549)

sav: (< *sav* < *T. sap*) 25-40 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir, *Ranunculus polyanthemos*, (TBAS, 239)

savat: (< *Ar. sevād* “karartı, siyahlık”; MBTS, 3, 2688) Şalgam (DS, X, 3553)

sayut: (< ?) Mısır (DS, X, 3561)

saz: (< *T. sāz*; MBTS, 3, 2697) İnce kamış, hasır otu, kiliz, kofa (TS, 2, 1925)

sazak: (< *T. sazak* < *saz+ak*; Gülensoy, II, 733) Mersin ağacı (DS, X, 3562; TBAS, 239)

sazan: (< *T. sazan* < *saz+an* 'küçültme eki'; MBTS, 3, 2697) Saz bitkisi (DS, XII, 4677)

sazat: (< ?) Mısır (DS, X, 3562)

saz otu: (< *T. saz + otu*) 40–300 cm yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitki, su kenarlarında yetişir, *Schoenoplectus lacustris*, (TBAS, 239)

sebze: (< *Far. sebze* < *sebz*; Nişanyan, 396; Eren, 358), (And. Ağz.: *savzu, zebze, zepze*) Çürümeye bırakıldıklarında mantar oluşturan, genellikle yeşil renkli, pişirilerek yenen bitkiler veya bunların taneleri (TS, 2, 1927; BTS, 577; DS, XI, 4355; DS, XII, 4675; AVA, 70; ETA, II, 365; Ka.Y.A., 49; KMYA, 74; KYA, 213, 254; SA, 190)

sebuze dikeni: (< ? *sebuze* + *T. diken*) bk. arakçıl (DS, I, 294)

sedef otu: (< *Ar. sâdef* + *T. otu*) Sedef otugillerden, hekimlikte kullanılan, 50 cm kadar yükselebilen, özel kokulu, sarı çiçekli, çalı görünüşünde, çok yıllık bir ağaççık, *Ruta graveolens*, (TS, 2, 1929; TBAS, 239; BTS, 577)

sedef otugiller: (< *Ar. sâdef* + *T. otu* + *-giller*) Ayır taç yapraklı iki çeneklilerden, örnek bitkisi sedef otu ve alt familyası turuncgiller olan geniş bir bitki familyası (TS, 2, 1929)

sedir: (< *Far. sedîr*; Nişanyan, 397) Kozalaklılardan, kışın yaprağını dökmeyen, Toros ve Antitoros dağlarında bulunan, boyu 40 m kadar olabilen ve kerestesi yapı işlerinde kullanılan iğne yapraklı bir orman ağacı, *Cerrust*, (TS, 2, 1930; TBAS, 239; BTS, 578)

seftila: (< ?) Kırmızı renkli şeker pancarı (DS, X, 3564)

seke: (< ?) Yuvarlak, tatlı bir çeşit armut (DS, X, 3567)

sekoya: (< *Lat. sequoia* “Kaliforniya yerlilerinin dilinden”) Kozalaklıların porsukgiller familyasından, Kaliforniya’da yetişen, 100-130 m boyunda, büyük bir orman ağacı, *Sequoia*, (TS, 2, 1933)

selam otu: (< *Ar. selām + T. otu*) Maydanozgillerden, 1-2 m boyunda, pis kokulu, hekimlikte kullanılan bir bitki, *Levisticum*, (TS, 2, 1935)

selecek: (< *Ar. selle + T. -cek*; “< *Ar. selle*; MBTS, 3, 2720”) Erguvan çiçeği (DS, X, 3575)

selina: (< ?), (And. Ağz.: *selna*) Kereviz (DS, X, 3576; DS, X, 3578)

semizebe: (< *T. semiz + ebe*; “< *ET. semiz*; Nişanyan, 400; < *semiz* “Etimolojik olarak *semri-* fiiliyle bağlantısı vardır; Clauson, 830”) bk semiz otu (TBAS, 240)

semiz kabak: (< *T. semiz + kabak*) bk. şeytan şalgamı (TBAS, 240)

semizlik: (< *T. semizlik*) Semiz otu (DS, X, 3580)

semiz otu: (< *T. semiz + otu*) Semiz otugillerden, 10–20 cm boyunda, etli ve mayhoş yaprakları sebze olarak yenilen otsu ve bir yıllık bitki, *Portulaca oleracea*, (TS, 2, 1939; TBAS, 240; DS, X, 3580; TaS, V, 3380)

sepetçi kavağı: (< *Far. sapad + T. çi + kavağı*; “< *Far. sapad/sabad*; Eren, 361”) bk. çalık kavak (TS, 1, 428)

sepetçi söğüdü: (< *Far. sapad + T. çi + söğüdü*) Söğütgillerden, yaprakları uzun, dalları sepet örmeye elverişli bir söğüt türü, sokrun, *Salix viminalis*, (TS, 2, 1941)

sepik: (< *T. serp-i-k*), (And. Ağz.: *şerpik*) 50 cm kadar yükselebilen, hayvanlarda zehirlenmelere neden olan, çok yıllık ve sarı çiçekli bir bitki, *Lotus corniculatus*, (TBAS, 240, 257)

serçedili: (< *T. serçe* + *dili*; “< *T. serçe*; Eren, 362”) bk. kuş otu (TBAS, 240)

serçediligiller: (< *T. serçe* + *dili* + *-giller*) Hermafrodit çiçekli ya da tek eşeyli, ovaryumları üst durumlu, ülkemizde 3 cins ve bu cinslere ait 16 türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu, bazen de çalimsı bitkiler, *Thymelaeaceae*, (BTS, 583)

serçe otu: (< *T. serçe* + *otu*) Bir çeşit bitki, *Sileneinflata*, *caryophyllaceae*, (DS, X, 3586)

sergen: (< *T. sergen*) Kırmızı, şırası az bir çeşit üzüm (DS, X, 3588)

sergi üzümü: (< *T. sergi* + *üzümü*) Kalın kabuklu bir çeşit üzüm (DS, X, 3589)

serhişing: (< ?) Soğanlı, otsu, çok yıllık ve mavi çiçekli bir bitki, *Puschkinia scilloides*, (TBAS, 241)

serkile: (< ?) Mavi çiçeklerinden kara boya çıkarılan ot (DS, X, 3590)

serpenekıran: (< *T. serpene* + *kıran*), (And. Ağz.: *sepenekıran*) İnce kabuklu, yuvarlak taneli bir çeşit ak üzüm (DS, X, 3583; DS, X, 3590)

serteş: (< ?) bk. topuz (TBAS, 241)

servi: (< *Far. serv*; Nişanyan, 403; Eren, 363), (And. Ağz.: *selbi*, *selfi*, *selmi*, *selvi*, *sevli*, *sevlü*, *zelvi*) Servigillerden, Akdeniz bölgesinde çok yetişen, kozalakları kabız olarak kullanılan, kışın yapraklarını dökmeyen, ince uzun bir ağaç, *Cupressus sempervirens*, (TS, 2, 1949; TBAS, 241; DS, X, 3577; DS, XI, 4359; DS, XII, 4680; AAT, 86; DA, 169; Erz.İ.A., III, 275; GDİAT, 117, 304; Ka.Y.A., 166; KIAT, 344; KYA, 190; OAAD, 112, 257; STİAT, 29, 60, 261)

servigiller: (< *Far. serv* + *T. -giller*) Kozalaklılardan, servi, ardıç, mazı gibi ağaçları içine alan, çiçekleri bir veya iki evcikli bir bitki familyası (TS, 2, 1949)

seyreksiçe: (< *T. seyrek* + ? *siçe*; “< *ET. sedrek* < *sedre-mek* ‘incelmek, seyrekleşmek’; MBTS, 3, 2764”) Uzun taneli, ak bir çeşit üzüm (DS, X, 3598)

sezü: (< ?) bk. mantar meşesi (TS, 2, 1958)

sıcak otu: (< *T. sıcak* + *otu*; “< *sıcak* < *ısıcak*; MBTS, 3, 2768”) bk. kısamahmut otu (TBAS, 241)

sıçan dikenli: (< *T. sıçan* + *dikenli*; “< *ET. sıçğan* < *sıç-mak*; MBTS, 3, 2768”) Bir çeşit dikenli bitki, *Cardinis, Acenthoides*, (DS, X, 3600)

sıçankulağı: (< *T. sıçan* + *kulağı*) bk. farekulağı (TS, 2, 1960)

sıçan otu: (< *T. sıçan* + *otu*) *hlk. Arsenik* (TS, 2, 1960)

sıdılak: (< ?) Ağustos ayında yetişen, çavuş üzümünden küçük taneli bir çeşit ak üzüm (DS, X, 3601)

sığır baldıranı: (< *T. sığır* + ? *baldıran* + *T. -ı*; “< *sağır* ‘sığır’ < *sağ-+-(ı)r*; Eren, 364; < *ET. sigir/siyir*; Clauson, 814”) Bir çeşit baldıran otu (DS, X, 3603)

sığırdili: (< *T. sığır* + *dili*) Sığırdiligillerden, 30-60 cm yükseklikte, çiçekli dalları idrar arttırıcı olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu, batıcı tüylü ve mavi çiçekli bir bitki, *Anchusa officinalis*, (TS, 2, 1962; TBAS, 241)

sığırdiligiller: (< *T. sığır* + *dili* + *-giller*) İki çeneklilerden, sığır dili ve havacıva bitkilerini içine alan familya (TS, 2, 1962)

sırgözü: (< *T. sığır* + *gözü*) bk. sığırkuyruğu (DS, X, 3603; TBAS, 241)

sırgkuyruğu: (< *T. sığır* + *kuyruğu*) Sıracagillerden, ülkemizde yabani olarak birçok türleri yetişen, bazı türlerin çiçekleri balgam söktürücü, bazılarının tohumları balık

avlamada zehir olarak kullanılan, tüylü yapraklı, sarı çiçekli bir kır bitkisi, *Verbascum*, (TS, 2, 1962; TBAS, 242; BTS, 588; DS, X, 3603)

sıgırkuyruğugiller: (< *T. sıgır + kuyruğu + -giller*) Yaprakları almalı ya da karşılıklı dizilişli, çiçekleri er dişi, tek simetrik, çanak yaprakları 4-5 adet, nadiren 6-8 adet, ovaryum üst durumda, kapsül tipi meyveleri olan, ülkemizde 30 cins ve 480 kadar türü bulunan, bir, iki ya da çok yıllık, otsu, çalimsı, nadiren ağaçsı olan ototrof ya da parazit bitkiler, *Scrophulariaceae*, (BTS, 588)

sıgır otu: (< *T. sıgır + otu*) bk. sıgırkuyruğu (TBAS, 242)

sıgırödü: (< *T. sıgır + Ar. 'ūd < Hintçe. + T. -ü*) Kırlarda görülen bir tür çalı cinsi bitki (TS, 2, 1962)

sıgırsoğanı: (< *T. sıgır + soğanı*) Soğan gibi kokan bir çeşit yaban otu (DS, X, 3604)

sıgırtikeni: (< *T. sıgır + dikenli*) Sığırlarda yağ yapan bir çeşit bitki (DS, X, 3604)

sıgla: (< ?), (And. Ağz.: *sigala*) Ülkemizde Muğla ilinde yetişen, 20 m yüksekliğe erişebilen, çınar görünüşünde bir ağaç, *Liquidambar orientalis*, (TS, 2, 1962)

sıknaz: (< *T. sıknaz < sık-*) Sık, yuvarlak, ak taneli bir çeşit üzüm (DS, X, 3607)

sıksarı: (< *T. sık + sarı*) Bir çeşit sarı ve yuvarlak taneli üzüm (DS, X, 3607)

sımak: (< *ET. sī-mak*; MBTS, 3, 2777) Bir çeşit bitki (DS, X, 3608)

sınap: (< *Ar. šināb < Yun.*; MBTS, 3, 2778) Küçük yapılı bir çeşit elma (DS, XII, 4689)

sıncan: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 3, 2801), (And. Ağz.: *sincar, silcan, sincan*) Sakızlı bir tür dikenli çalı, *Astragalus*, (TS, 2, 1967; TBAS, 243, 244; DS, X, 3610)

sıra: (< kelimenin Yunancadan (sira) Türkçeye geçtiğini ileri sürenler varsa da Türkçe asıllı olması daha kuvvetli bir ihtimaldir; MBTS, 3, 2780) Kimyon ve buna benzer kokulu bir ot (DS, X, 3614)

sıracagiller: (< ? *sıraca* + *T. -giller*; “< *sıraca* ‘kökü bulunamamıştır’; MBTS, 3, 2781”) Sıraca otu, bit otu gibi bitkileri içine alan, iki çeneklilerden bir bitki familyası (TS, 2, 1970)

sıraca otu: (< ? *sıraca* + *otu*) Sıracagillerden, birçok türünün kökleri hekimlikte kullanılmış olan bir bitki, *Scrophularia*, (TS, 2, 1970)

sırık domatesi: (< *T. sırık* < *ET. sırık* + *Yun. domates* + *T. -i*) Dalları sırıkla desteklenerek yetiştirilen, iri, düzgün ve etli meyve veren bir tür domates (TS, 2, 1971)

sırık fasulyesi: (< *T. sırık* + *Yun. fasulia* + *T. -si*) Dalları sırıkla desteklenerek yetiştirilen, ince, uzun, kılçıksız bir tür fasulye (TS, 2, 1972)

sırım: (< *OT. sırım*; MBTS, 3, 2783) Bataklık kıyılarında biten, sert yapraklı bir çeşit bitki (DS, X, 3616)

sırmağuşu: (< *T. sırım* + *ağuş*; “< *OT. sırım* ‘kayış’; MBTS, 3, 2783”), (And. Ağz.: *sırumbağı*) 50-100 cm yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, yaprakları ve meyveleri zehirli olan, sarımsı yeşil çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitkidir, *Daphne pontica*, (TBAS, 242)

sırimsız: (< *T. sırimsız*) Ayşekadın fasulyesi (DS, X, 3616)

sırsıdi: (< ?) Çok kokulu bir çeşit çiçek (DS, X, 3618)

sıtma ağacı: (< *T. sıtma* + *ağacı*; “< *sıtma* < *ısıtma*; MBTS, 3, 2786”) *Eucalyptus* türlerine verilen genel ad. Vatanı Avustralya olan, bazı türleri Güney ve Batı Anadolu sahil şeridinde yetiştirilen ve kışın yaprak dökmeyen ağaçlar (TBAS, 243)

sıtma otu: (< *T. sıtma + otu*) Birleşikgillerden, sarı çiçekli, 1 m kadar yükselebilen, çalı görünüşünde, otsu, tüylü, acı köklü ve çok yıllık bir bitki, *Eupatorium cannabinum*, (TBAS, 243; DS, X, 3621)

sıvarma: (< *T. sıvarma < sūv* “su”) Sulak yerlerde yetişen kavun (DS, X, 3622)

sıyırma: (< *T. sıyırma < ET. sıdırma*; MBTS, 3, 2788) 1. Taze fasulye, 2. Taze börülce, 3. Hayvanlara yedirilen bir çeşit dikenli bitki, (DS, X, 3625; DS, XII, 4693; AVA, 343)

sıyırmadikeni: (< *T. sıyırma + dikenî*) Deve dikenî (DS, X, 3625)

sıyırma pakla: (< *T. sıyırma + Ar. bākilā*) Taze kara bakla (DS, X, 3625)

sidikli meşe: (< *T. sidikli + Far. bīşa*; “< *ET. sidiük < sî d-mek*; MBTS, 3, 2790; Nişanyan, 407”) Yanarken su çıkaran bir meşe türü (TS, 2, 1979)

siğil otu: (< *T. siğil + otu*; “< *ET. sigil*; MBTS, 3, 2792”) Heliotropium (*Boraginaceae*) türlerine verilen genel ad. Bir veya çok yıllık, yumuşak tüylü, beyaz veya sarımtırak çiçekli bitkiler. Türkiye’de 15 kadar tür bulunmaktadır. Taze yaprağının ezilmesi ile elde edilen usare siğilleri yok etmek için siğil üzerine sürülür, (TBAS, 243)

sihirbaz otu: (< *Ar. sih r + Far. bāz + T. otu*) bk. boru çiçeği (TBAS, 50)

silar: (< ?) Yaban eriği (DS, X, 3632)

sile: (< ?) Bataklıkta çıkan dikenli bir çeşit ot (DS, X, 3633)

silindirçiçeği: (< *Fr. cylindre + T. çiçeği*) Hatmi çiçeği (DS, X, 3635)

silisseven: (< *Fr. silice + T. seven*) Silisli toprakları seven bitki (TS, 2, 1983)

silk: (< *Ar. silk*; MBTS, 3, 2796) Pancar (DS, X, 3635)

simişka: (< ?) Ayçiçeği (DS, X, 3637)

sinameki: (< *Far. sinā-i mekkī* ‘Mekke sinası’ < *sinā* ‘kabuğu kullanılan bir tür ağaç’; Nişanyan, 409) Baklagillerden, 60–100 cm kadar boylanabilen, ana vatanı Arabistan ve Somali olan, yaprakları ve meyveleri eczacılıkta müshil yapımında kullanılan çok yıllık, çalimsı bir bitki, *Cassia*, (TS, 2, 1986; BTS, 593)

sinekkapan: (< *T. sinek* < *ET. sijek* + *kapan*) Droseragillerden, Kuzey Karolina bataklıklarında yetişen, yapraklarına konan sinekleri, böcekleri sıkıp emen bir bitki, *Dionaea muscicapa*, (TS, 2, 1987)

sinekkapangiller: (< *T. sinek* + *kapan* + *-giller*) Sıcak ve ılıman bölgelerde, özellikle bataklıklarda böceklerle beslenen bitkileri içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 1987)

sinekkıran: (< *T. sinek* + *kıran*) Tarlalarda biten bir çeşit ot (DS, X, 3639)

sinek mantarı: (< *T. sinek* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Bir mantar türü (TS, 2, 1987)

sinektutan: (< *T. sinek* + *tutan*) bk. salkım çiçeği (TBAS, 244)

sinirli ot: (< *T. sinirli* + *ot*; “< *ET. sişir*”) bk. bağa (TBAS, 244)

sinir otu: (< *T. sinir* + *otu*) Sinir otugillerden, çiçekleri tek bir sapın ucunda başak durumunda, birçok yabanî türü bulunan ve hekimlikte kullanılan bir bitki, *Plantago*, (TS, 2, 1989)

sinir otugiller: (< *T. sinir* + *otu* + *-giller*) Yaprakları basit, almaşlı ya da nadiren karşılıklı dizili, dörtlü çanak ve taç yaprakları olan, kapsül ya da fındıksı meyveleri bulunan, bir ya da çok yıllık, genelde otsu nadiren çalimsı bitkiler (TS, 2, 1989; BTS, 597)

sinsek: (< ?) bk. bağa (TBAS, 244)

sirken: (< *kökünü bilmiyoruz*; Eren, 370), (And. Ağz.: *sirkene, sirkeyen*) Kazayağgiller familyasından, toprak üstü kısımları ıspanak gibi pişirilerek sebze olarak kullanılan, 10-150 cm yükseklikte, bir yıllık ve otsu bitkilerdir, *Chenopodium album*, (TS, 2, 1992; TBAS, 245; BTS, 599; DS, X, 3646; DS, XII, 4698; AA, 152; AVA, 343; TaS, V, 3489)

sirken otu: (< ? *sirken + T. otu*) bk. sirken (TBAS, 245)

sirmik: (< *sirmik* < *Far. sī r* “sarımsak”; MBTS, 3, 2807), (And. Ağz.: *sirmo*) Yaban soğanı (DS, X, 3646; TBAS, 245)

sivri biber: (< *T. sivri + Yun. pipéri*; “< *ET. süvri*; MBTS, 3, 2812”) Uzunca ve ince yeşil biber (TS, 2, 1995)

sivri kekik: (< *T. sivri + ? kekik*) bk. kaya kekiği (TBAS, 245)

sivri kökü: (< *T. sivri + kökü*) bk. centiyane (TBAS, 245)

siyah kimyon: (< *Far. siyāh + Ar. kemmūn*) bk. çörek otu (TBAS, 246)

siyah ot: (< *Far. siyāh + T. ot*) Toprak üstü kısımları iplik boyamak için kullanılan, 30-60 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, kırmızı veya morumsu çiçekli bir bitkidir, *Salvia nemorosa*, (TBAS, 246)

siyah tirit: (< *Far. siyāh + Yun. dirmit/tirit*) bk. borazan mantarı (TBAS, 246)

siyeç: (< ?) Kara ve ufak taneli erik (DS, X, 3650)

siyek: (< *T. sinek*; Gülensoy, II, 766) Kırmızı ya da sarı çiçek açan bir çeşit bitki (DS, X, 3650; DS, XII, 4699)

soç: (< ?) Lâdin (DS, X, 3653; DS, XII, 4700)

sofur: (< ?) bk. yaban yasemini (TBAS, 246)

soğan: (< *ET. soğun / soğan*; Nişanyan, 412; < *Räsänen* (s. 425) ve *Ramstedt* “? işaretiyle” Moğolca *soḡgina*’dan alındığını belirtse de, Clauson’a göre Türkçeden Moğolcaya *soḡgina* olarak geçmiştir. Brockelmann *soğan* ve *soğun* biçimlerini –*gan* ve –*gun* ekleriyle yapılmış türevler arasında saymıştır. Dimitriev’in *soğan*’ı Moğolca bir alıntı sayması yanlıştır; Eren, 372), (And. Ağz.: *soan, sogan, sohan, sovan, sögan, suğan, suvan*) Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan, çok yıllık, soğanlı, özel kokulu, otsu ve ıtırılı bir bitki, *Allium cepa*, (TS, 2, 2000; TBAS, 246; BTS, 607; DS, XII, 4700; AAT, 43; AVA, 61, 209; BÜYA, 114; DA, 71, 118, 170; EİA, 131, 168; ETA, II, 339, 382; Gaz.A., III, 610; GDİAT, 161, 306; Ka.Y.A., 163, 283; KİAT, 345; KMYA, 158, 163; Krş.Y.A., 415, 496; KYA, 164, 252; SA, 107, 131; TAYA, 12; TİYA, 253, 259, 376, 421; ZBKİA, 140, 190)

soğanak: (< *T. soğanak*) bk. itsarımsağı (DS, VII, 2570)

soğancık: (< *T. soğancık*) bk. kardelen (TBAS, 247)

soğan çiçeği: (< *T. soğan + çiçeği*) Fulya (TS, 2, 2000)

soğan ufağı: (< *T. soğan + ufağı*) Arpacık soğanı (*soğan uşağı*), (DS, X, 3654)

soğan uşağı: (< *T. soğan + uşağı*) bk. soğan ufağı (DS, X, 3654)

soğlaç buğdayı: (< *T. soğlaç + buğdayı*; “< *T. soğlaç*; Gülensoy, II, 766”) Soğla yerde yetiştiği için özsüz olan ve beğenilmeyen buğday (DS, X, 3654)

soğukluk: (< *T. soğukluk*) Semiz otu (DS, X, 3655; TBAS, 247)

soko: (< ?) Mantar (DS, X, 3658)

solgun: (< *T. solgun*) Yabanıl söğüt ağacı (DS, XII, 4702)

solik: (< ?) Domates (DS, X, 3661)

solucan eğreltisi: (< *T. solucan* + *eğreltisi*; “< *ET. suluncan/suvlacan* ‘solucan’; Nişanyan, 413”) bk. eğrelti otu (TBAS, 247)

solucan otu: (< *T. solucan* + *otu*) Birleşikgillerden, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde yetişen, 15-35 cm yükseklikte, yuvarlak yapraklı çiçekleri solucan düşürücü olarak kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, *Pelargonium endlicherianum*, (TS, 2, 2006; TBAS, 247)

somoder: (< ?) Bir çeşit buğday (DS, X, 3663)

somrukotu: (< *T. som(u)ruk* + *otu*; “< *somur-* < *sömür-*”) Saçak köklü, ince uzun yapraklı, sarı çiçekli ve içinde tatlımsı su bulunan bir çeşit ot (DS, X, 3663)

sonrun: (< ?) Buğday (DS, X, 3664)

sorkun: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 3, 2830), (And. Ağz.: *sorhun*, *sorhun*) Irmak kenarlarındaki kumsallıkta yetişen, sepet yapımında kullanılan, çalıya benzer bir çeşit söğüt (TS, 2, 2012; DS, X, 3665; EYAD, 132; STİAT, 11, 262)

sormah: (< *T. somurmak*) Beyaz çiçekli, bal gibi tatlı bir çeşit yabancı ot (DS, X, 3665)

soya: (< *Fr. soja*, *İng. soja* < *Mançiu dilinden*), (And. Ağz.: *soy*) Fasulyeye benzer bir bitki, *Soia hispida*, (TS, 2, 2016; DS, X, 3668)

soya fasulyesi: (< *Fr. soja* + *Yun. fasulia* + *T. -si*) Baklagiller familyasından, Kökeni Çin ve Japonya’ya uzanan, ülkemizde tohumlarından yağ elde etmek için kültürü yapılan, tek yıllık otsu bir tür fasulye, *Soja hispida*, (TS, 2, 2016; BTS, 612)

soyuk: (< *T. soyuk*) 1. Taze hıyar, 2. Taze dut (DS, X, 3671)

soyulgan: (< *T. soyulgan*) Tarlada biten bir çeşit ot (DS, X, 3671)

söbelek: (< ? *söbe* + *T. lek*; “< *söbe/söbü* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 2834”) bk. söbelen mantarı (TBAS, 248)

söbelen mantarı: (< ? *söbe* + *T. len* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Tarlalarda biten, Bolu bölgesinde çok yetişen, yenilebilen bir çeşit mantar, *Coprinus comatus*, (TBAS, 248; DS, X, 3672; DS, X, 3672)

söbüsüle: (< ? *söbü* + ? *süle*) bk. söbelen mantarı (TBAS, 248)

söğecen: (< *T. söğecen*) Menekşeye benzer, pembe ve ak, hoş kokulu bir çeşit dağ çiçeği (DS, X, 3674)

söğüt: (< *ET. söğüt*; Gülensoy, II, 775; Nişanyan, 415; < Uygurcada ‘ağaç’ olarak kullanılır. Orta Türkçede artık ‘söğüt’ olarak geçer. Eski Kıpçakçada da ‘söğüt’ olarak kullanıldığı göze çarpıyor. Kökünü bilmiyoruz. Ermeniceden alındığı yolundaki sav yanlışır; Eren, 375), (And. Ağz.: *sögürd*, *sögüt*, *sögöt*, *sögürt*, *söt*, *söüd*, *sövüt*, *sügüt*, *zöüt*) Söğütgillerden, Türkiye’de 25 kadar türü bulunan, akarsu kenarlarında yetişen, kışın yaprak döken, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç, *Salix*, (TS, 2, 2018; TBAS, 248; BTS, 613; DS, X, 3675; DS, X, 3682; DS, XI, 4399; DS, XII, 4705; AAT, 254; AVA, 32, 40, 59; BÜYA, 128; Erz.İ.A., III, 284; ETA, II, 346; EYAD, 165, 181, 198; Gaz.A., III, 615; GDİAT, 88, 306; KBAYA, 110, 203; KMYA, 314; KYA, 150, 236; OAAD, 89; TİYA, 365; ZBKİA, 117, 191)

söğütgiller: (< *T. söğüt* + *-giller*) İki çeneklilerden, yaprakları kılıçsı, baklava dilimli, kalpsi ayalı, genellikle almaşık dizilişte, çiçekleri tek eşeyli, taç yaprakları olmayan; söğüt, kavak ve benzeri türleri içine alan, yaprak döken ağaç ya da çalı şeklindeki bitkiler (TS, 2, 2018; BTS, 613)

söhsökü: (< ? *söh* + *sökü*; “< *sökü*’nün kökü bulunamamıştır; MBTS, 3, 2835”) Çoğunlukla pınar başlarında ve sulak yerlerde biten, kara boya yapımında kullanılan bir çeşit bitki (DS, X, 3675)

söldane: (< ?) Uzun kavak (DS, X, 3677)

sösük: (< ?) Bir çeşit bitki (DS, X, 3680)

sövdek: (< ?) Bir çeşit ak üzüm (DS, X, 3680)

söysek: (< ?) Bir çeşit söğüt ağacı (DS, X, 3684)

starking: (< *İng. star + king*) Bir çeşit elma (TS, 2, 2030)

su baldıranı: (< *T. su + ? baldıran + T. -i*; “< *ET. sub < sūv*; Clauson, 783; MBTS, 3, 2846”) Maydanozgillerden, su kıyılarında ve bataklıklarda yetişen, zehirli, otsu bir bitki, *Cicuta virosa*, (*su rezenesi*), (TS, 2, 2035)

suçiçeği: (< *T. su + çiçeği*) bk. çuha çiçeği (TBAS, 248)

suduran: (< *Ar. şudūr* “ortaya çıkma” + *-an*; MBTS, 3, 2852) İlkbaharda kırlarda ve dağlarda yetişen, yenilebilen uzun yapraklı bir ot (DS, X, 3688)

sugerdimesi: (< *T. su + Yun. kardamo + T. -si*) Akarsu kıyılarında biten ve yenilebilen, semizotuna benzer bir bitki (DS, X, 3688)

sugözü otu: (< *T. su + gözü + otu*) Bataklıkta biten bir çeşit bitki (DS, X, 3688)

su gülü: (< *T. su + Far. gul + T. -ü*) bk. nilüfer (TBAS, 249)

suibriği: (< *T. su + Ar. ibriḳ + T. -i*) Suibriğigillerden, yaprakları almaşık, sapları uzun ve sülüksü, yaprak ayası ibrik biçiminde gelişmiş olan, sıcak ülkelerde yetişen, tırmanıcı bir bitki, *Nepenthes destillatoria*, (TS, 2, 2038)

suibriğigiller: (< *T. su + Ar. ibriḳ + T. -i + -giller*) İki çeneklilerden, otuz kadar bitki türünü içine alan ve örnek bitkisi suibriği olan bitki familyası (TS, 2, 2038)

su kabağı: (< *T. su* + *kabağı*) Kabakgillerden, Batı Anadolu'da yetiştirilen, alt bölümü şişkin, birçok yerde kurutulup su kabı olarak kullanılan, bir yıllık, tırmanıcı, otsu ve beyaz çiçekli bir bitkidir, *Lagenaria vulgaris*, (TS, 2, 2038; TBAS, 249; BTS, 620; DS, X, 3700; UA, 133)

su kabağıgiller: (< *T. su* + *kabağı* + *-giller*) Bataklıklarda ve su kenarlarında yetişen, yaprakları şeritsi ve genellikle tabanlardan çıkan, erkek çiçekler koçanların yukarısında, dişi çiçekler aşağıda yer alan, ülkemizde sukamışı cinsi ve bu cinse ait 6 türü bulunan, çok yıllık otsu bitkiler (BTS, 620)

su kamışı: (< *T. su* + ? *T. kamış* + *T. -i*) Su kamışıgillerden, suda ve bataklıklarda yetişen, yaprakları almaşık, dişi ve erkek çiçekleri ayrı başaklar durumunda toplanmış küçük bir bitki, *Typha*, (TS, 2, 2038)

su kamışıgiller: (< *T. su* + ? *T. kamış* + *T. -i* + *-giller*) Bir çeneklilerden, su kamışı, su şeridi vb. türleri içine alan bir familya (TS, 2, 2038)

su karanfili: (< *T. su* + *Far. karanfül* + *T. -i*) Ormanlarda, akarsu ve göl kenarlarında yetişen, kökleri kabız ve kuvvet verici olarak kullanılan, 20-50 cm yükseklikte, rizomlu, sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Geum urbanum*, (TS, 2, 2038; TBAS, 249)

su kazayağı: (< *T. su* + *kaz* + *ayağı*) 60-100 cm yükseklikte, çok yıllık, otsu, bileşik yapraklı ve beyaz çiçekli bir bitkidir, *Sium sisarum*, (TBAS, 249)

su kerdemesi: (< *T. su* + *Yun. kardamo* + *T. -si*) Maydanoz ve su teresi (TaS, V, 3571)

su kestanesi: (< *T. su* + *Yun. kastania* + *T. -si*) bk. göl kestanesi (TBAS, 249)

su keteni: (< *T. su* + *Ar. kettān* + *T. -i*) Birleşikgillerden, sulak yerlerde yetişen, boyu 1,5 m kadar olabilen, bir türü pembe çiçekli bitki, *Eupatorium cannabinum*, (*yaban keteni*), (TS, 2, 2039)

su lâlesi: (< *T. su* + *Far. lāle* + *T. -si*) bk. nilüfer (TBAS, 249)

sulandık otu: (< *T. sulandık* + *otu*) bk. kabalak (TBAS, 249)

sulfata ağacı: (< *İt. sulfato* + *T. ağacı*) Okaliptüs ağacı (DS, X, 3691)

sultan börkü: (< *Ar. sultān* + *T. börkü*; “< *ET. bōrk*; MBTS, 1, 414”) Beybörkü de denilen bir çiçek adı (TaS, V, 3573)

sultandimlik: (< *Ar. sultān* + *Yun. dirmitt/tirmit*) Kırmızımtırak, yemeklik, tadı güzel bir çeşit üzüm (DS, X, 3691)

sultanküpesi: (< *Ar. sultān* + *T. küpesi*) Bir çeşit saksı çiçeği (DS, X, 3691)

sultan otu: (< *Ar. sultān* + *T. otu*) bk. mürver (TBAS, 249)

suluca armut: (< *T. suluca* + *Far. emrūd*) Bir çeşit armut (DS, X, 3692)

sulucagümbet: (< *T. suluca* + *Far. gunbed*) Karpuz (DS, X, 3692)

suluk: (< *T. suluk*) Yaban dereotu (DS, X, 3692)

suluyoncası: (< *T. sulu* + ? *yonca* + *T. -sı*) Sulak yerlerde biten, hayvanları besleyen bir çeşit ot (DS, XII, 4708)

suluzırtlak: (< *T. sulu* + *zırtlak*; “< *zırt* ses taklidi”) Limon, portakal (DS, X, 3693; DS, XII, 4708)

sumak: (< *Ar. summāk*), (And. Ağz.: *samaḥ, samak, somak, sumaç, sümek*) Antep fıstığıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu hekimlikte, yaprakları dericilikte kullanılan, kırmızı ve ekşi meyveleri olan, 1-3 m yükseklikte, genç dalları tüylü, bileşik yapraklı, çalı görünüşünde bir ağaççıktır, *Rhus coriaria*, (TS, 2, 2041; TBAS, 249; BTS, 623; DS, X, 3530, 3662, 3711; DS, XII, 4702; Erz.İ.A., III, 269; Gaz.A., III, 619; TaS, V, 3576)

su mantarları: (< *T. su* + *Yun. manitari* + *T. -ları*) Klorofilleri olmadığından su içindeki bozulmuş organik madde üzerinde saprofit veya su canlıları üzerinde parazit olarak yaşayan su bitkileri (TS, 2, 2041)

su mercimeği: (< *T. su* + *Far. mercümek* + *T. -i*) Su mercimeğigillerden, mercimeğe benzeyen yaprakları suların yüzünü kaplayan bir su bitkisi, *Lemna*, (TS, 2, 2041; TBAS, 250; BTS, 621)

su mercimeğigiller: (< *T. su* + *Far. mercümek* + *T. -i* + *-giller*) Bir çeneklilerden, örnek bitkisi su mercimeği olan küçük bir bitki familyası (TS, 2, 2041)

suna: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 3, 2858) Yaprakları ince, maydanoza benzer bir bitki (DS, X, 3695)

su nanesi: (< *T. su* + *Ar. na'nā'* + *T. -si*) 20 ile 90 cm yükseklikte, kırmızımsıtrak renkli, az veya çok tüylü, yaprakları saplı ve kuvvetli kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Mentha aquatica*, (*yarpuz*), (TS, 2, 2041; DS, X, 3696)

su nergisi: (< *T. su* + *Far. nergis* + *T. -i*) bk. lilpar (TBAS, 250)

sungur: (< *ET. sijnkur*; MBTS, 3, 2859) Ak, iri taneli, tatlı ve sulu bir çeşit üzüm (DS, X, 3696)

suoku: (< *T. su* + *oku*) Suokugillerden, bataklık bölgelerde ve su kenarlarında yetişen, kök sapları taze iken kekre olan, kurutulunca yenilebilen, çok yıllık, otsu, küçük bir bitki, *Sagittaria*, (TS, 2, 2042; TBAS, 250)

suokugiller: (< *T. su* + *oku* + *-giller*) Bir çeneklilerden, örnek bitkisi suoku olan ve yetmiş kadar türü bilinen bir bitki familyası (TS, 2, 2042)

su rezenesi: (< *T. su* + *Far. rāziyāna* + *T. -si*) bk. su baldıranı (TS, 2, 2035)

susakkabağı: (< *T. susak* + *kabağı*; “< *sus-* + *-ğak*; Eren, 378”) Su kabağı (DS, X, 3700)

susam: (< *Ar. sīsām*) Susamgillerden, sıcak bölgelerde yetişen küçük bir bitki, *Sesamum indicum*, (TS, 2, 2044; DS, X, 3619; EYAD, 73; GBAA, 33; TaS, V, 3590)

susamgiller: (< *Ar. sīsām* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, yaprakları karşılıklı ya da üst taraflarda almaşlı, en önemli ve örnek bitkisi susam olan, bir ya da çok yıllık, otsu, nadiren çalimsı bir bitki familyası, (TS, 2, 2044; BTS, 624)

su sarımsağı: (< *T. su* + *sarımsağı*) Kurtluca (TS, 2, 2044)

su servisgiller: (< *T. su* + *Far. serv* + *T. -si* + *-giller*) Yaprakları iğnemsî olup sarmal dizilişli, erkek kozalakları yaprak koltuklarında, dişi kozalak uçlarda bulunan, bir evcikli, genellikle her dem yeşil, bazen yapraklarını döken ağaç ya da nadiren çalimsı bitkiler, *Taxodiaceae*, (BTS, 621)

suskal: (< *T. sus* + *kal*) bk. süsen (TBAS, 250)

suşeridi: (< *T. su* + *Ar. şerīt* + *T. -i*) Su kamışgillerden, şeridi andıran, 1 m ye kadar uzayabilen, yaprakları açık yeşil renkte sucul bir bitki, *Sparmanium*, (TS, 2, 2046)

su teresi: (< *T. su* + *Far. tere* + *T. -si*) Turpgillerden, 10-90 cm uzunlukta, su kenarlarında yetişen, tereye benzeyen, beyaz çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Nasturium officinale*, (*yabanî tere*), (TS, 2, 2046; TBAS, 250; BTS, 622; DS, X, 3701)

suvarmlık: (< *T. suvarmlık*; “< *suv+ar-ma+lık*; MBTS, 3, 2865”) Dişbudak ağacı (DS, X, 3702; TBAS, 251)

suyarpuzu: (< *T. su* + ? *yarpuz* + *T. -u*) Su nanesi (DS, X, 3703; UA, 133)

su yoncası: (< *T. su* + ? *yonca* + *T. -si*) Yaprakları üç yaprakçıklı, tacı beyaz, salkım çiçekli, çok yıllık bir su bitkisi, *Menyanthes trifoliata*, (TS, 2, 2047; TBAS, 251)

su yosunları: (< *T. su* + ? *yosun* + *T. -ları*) Denizlerde, tatlı ve durgun sularda, daha çok su yüzeyinde yaşayan, yaprak veya tel biçiminde tallı bitkiler alt şubesi, üşniye, algler (TS, 2, 2047)

su yosunu: (< *T. su* + ? *yosun* + *T. -u*) Su yosunlarından, klorofilli bitki, alg (TS, 2, 2047)

su zambağı: (< *T. su* + *Ar. zanbağ* + *T. -ı*) bk. nilüfer (TBAS, 251)

süde: (< *Far. sūde*; MBTS, 3, 2852) Hayvanların yediği bir çeşit ot (DS, X, 3705)

südlü sarı: (< *T. sütlü* + *sarı*) Kışa kadar kalan bir çeşit sarı incir (DS, X, 3705)

süğüt elması: (< *T. söğüt* + *elması*) Söğüt elması da denilen yeşil renkli yaz elması (DS, X, 3706)

Süleyman otu: (< öz. *is. Süleyman* + *T. otu*) Bir tür ot (AVA, 344)

süleymencik: (< öz. *is. Süleyman* + *T. cık*) Kırmızı çiçekli, yumru köklü bir bitki (DS, X, 3708)

sülüğotu: (< *Far. sülük* + *T. otu*; “< *Far. şalūk, zalūk* ‘a leech’; Eren, 379”) Bir çeşit bitki (DS, X, 3708)

sümbül: (< *Far. sunbul*), (And. Ağz.: *sünbül, zümbül*) Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 cm yükseklikte, çiçekleri kuvvetli kokulu ve türlü renkli, çok yıllık, otsu bir süs bitkisi, *Hyacinthus orientalis*, (TS, 2, 2049; TBAS, 251; BTS, 626; DS, XII, 4842; AAT, 68, 69; EYAD, 73; GBAA, 14, 71; GDİAT, 142; KİA, 298; KİAT, 38; OAAD, 53, 211; STİAT, 28, 67, 90)

sümbül çiçeği: (< *Far. sunbul* + *T. çiçeği*) bk. taş nanesi (TBAS, 251)

sümbül-ü Rûmî: (< *Far. sünbül-i Rûmî*) bk. sümbül (TBAS, 251)

süngüllük: (< *T. süniçlük* ?; Nişanyan, 422), (And. Ağz.: *söçünük, süçnük, süçüllük, süçünük, süllük, süynük*) İhlamur ağacı (DS, X, 3675, 3706, , 3715, 3729)

sünter: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 379), (And. Ağz.: *seniter, sunter, sümter*) Kırmızı renkli, çavdara benzer bir çeşit sert buğday (DS, X, 3582, 3697, 3716, 3712)

sünük: (< *T. süniç*) Mantar (DS, X, 3716)

süpsöber: (< ?) Mantar (DS, X, 3717)

süpürge: (< *T. süpürge* < *ET. sipir-*; Clauson, 792) Yabanıl mısır (DS, X, 3717)

süpürge çalısı: (< *T. süpürge* + *çalısı*) bk. süpürge otu. (TS, 2, 2052)

süpürge darısı: (< *T. süpürge* + *darısı*) Buğdaygillerden, sıcak bölgelerde yetişen ve çiçek saplarından süpürge yapılan, darıya benzeyen bir bitki (TS, 2, 2052)

süpürge kamışı: (< *T. süpürge* + ? *T. kamış* + *T. -i*) bk. kamış (TBAS, 252)

süpürgelik: (< *T. süpürgelik*) 15–70 cm yükseklikte, çalı görünüşünde, sarı çiçekli ve çok yıllık bir bitkidir, *Chamaecytisus austriacus*, (TBAS, 252)

süpürge otu: (< *T. süpürge* + *otu*) Fundagillerden, kışın yaprağını dökmeyen, çiçekleri küçük bir çana benzeyen, işlenmemiş topraklar üzerinde yetişen, kökünden ağzılık, dallarından kaba süpürge yapılan, çalı görünüşünde bir bitki, *Erica*, (TS, 2, 2052; TBAS, 252; DS, XII, 4713)

sürmeli: (< *T. sürmeli*) Bir çeşit buğday (DS, X, 3722)

sürme mantarigiller: (< *T. sürme* + *Yun. manitari* + *T. -i* + *-giller*) Sürme mantarlarından bir familya (TS, 2, 2056)

sürme mantarları: (< *T. sürme* + *Yun. manitari* + *T. -ları*) Bitkilerin, özellikle tahılların dokularında yaşayan sürme veya rastık denilen hastalığı yapan, bazitli asalak mantarlar takımı (TS, 2, 2056)

sürsülük: (< ?) Kırmızı alıç (DS, X, 3722)

sürtmeğ: (< *T. sürtmek*) Mayıs ayının sonlarına doğru çöllerde yetişen, gövdesinin kabuğu soyularak yenilen bir çeşit bitki (DS, XII, 4714)

süs biberi: (< ? *süs* + *Yun. pipéri* + *T. -i*) Acı olmayan, yalnız rengi için yemeklerde kullanılan kırmızı biber (DS, X, 3725)

süs bitkisi: (< ? *süs* + *T. bitkisi*) Yerleşim bölgesinde iç ve dış dekorasyonu sağlayan bitki (TS, 2, 2059)

süsen: (< *Ar./Far. sūsen* ~ *Aram. şūšan/şūšanā* ~ *Akad. şeşanu*; Nişanyan, 424), (And. Ağz.: *sursal*) Süsengillerden, yaprakları kılıç biçiminde, çiçekleri iri ve mor renkli, güzel görünümlü ve kokulu, mezarlıklarda, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak da yetiştirilen, çok yıllık bir bitki, *Íris germanica*, (TS, 2, 2059; TBAS, 250, 252; BTS, 628)

süsengiller: (< *Ar./Far. sūsen* + *T. -giller*) Bir çeneklilerden, yaprakları kılıç şeklinde, alt ve üst yüzü ayırt edilemeyen, çiçekleri ışınsal ya da tek simetricali, çanak ve taç yaprak ayrımı olmayan, ovaryum alt durumlu, kapsül tipi meyveleri olan, ülkemizde 6 cins ve 85 kadar türle temsil edilen, rizomlu, soğanlı ya da soğansı gövdeli, çok yıllık, otsu nadiren çalı formunda olan bitkiler (TS, 2, 2059; BTS, 628)

süslühanım çiçeği: (< ? *süs* + *T. -lü* + *hanım* + *çiçeği*) Yaz kış küçük, kırmızı çiçekler açan bir bitki (DS, X, 3725)

süt ağacı: (< *T. sūt + ağacı*; “< *sūt*, Eren, kelime sonundaki *-t*’nin Moğolca bir çokluk eki olduğunu söyler: Eren, 380”) Isırgangillerden, Güney Amerika ormanlarında yetişen, sütlü öz suyu çok olan bitki, *Galactodendron*, (TS, 2, 2060)

sütleğen: (< *T. sūt+le-ğen* “çok süt veren”) Sütleğengillerden, yaprak sap ve köklerinde süt görünüşlü, kekre ve yakıcı bir öz su bulunan, verdiği öz su türlerine göre hekimlikte ve sanayide kullanılan, 700 kadar türü bilinen, bazı türleri sebze olarak kullanılan, bazılarında boyar madde elde edilen, bir veya çok yıllık bir bitki, *Euphorbia*, (TS, 2, 2061; TBAS, 253; BTS, 628; DS, X, 3726; DS, XII, 4715; AVA, 344; KMYA, 315)

sütleğengiller: (< *T. sütleğen + -giller*) İki çeneklilerden, yaprakları basit, almaşlı, nadiren karşılıklı dizili, şizokarp tipte meyveleri olan; sütleğen, kauçuk, manyok gibi önemli bitkileri içine alan bir familya, (TS, 2, 2061; BTS, 628)

sütlübiyan: (< *T. sütlü + ? meyan*), (And. Ağz.: *süddübiyan*) Yaprak ya da sapı kırılınca sütü çıkan bir çeşit ot, ballıbaba (DS, X, 3727; DS, XII, 4710)

sütlüce: (< *T. sütlüce*) Dügün çiçeği (TS, 2, 2061; DS, X, 3727)

sütlücen: (< *T. sütlücen*) Bir çeşit ilkbahar bitkisi (DS, X, 3727)

sütlü kengel: (< *T. sütlü + Far. kenger*) Deve dikenini (TS, 2, 2061)

sütlü ot: (< *T. sütlü + ot*) Çuha çiçeğigillerden, yaprakları salata gibi yenilen bir bitki, *Glaux maritima*, (TS, 2, 2061)

süt otu: (< *T. sūt + otu*) Süt otugillerden, Kuzey Amerika’da yetişen, kökleri hekimlikte kullanılan otsu bir bitki, *Polygala vulgaris*, (TS, 2, 2061)

süt otugiller: (< *T. sūt + otu + -giller*) Sarılgan gövdeli ot ve çalıları içine alan, iki çenekli, ayrı taç yapraklı çiçekli bitkiler familyası (TS, 2, 2062)

-Ş-

şabbalıt: (< ?) Şeftali (DS, X, 3732)

şabilat: (< ?) Tarlada biten, iri yapraklı bir çeşit ot (DS, X, 3732)

şabir: (< ?) İnce saz otu (DS, X, 3732)

şagrak mantarı: (< *T. şakrak* + *Yun. manitari* + *T. -ı*; “< *şakrak* < *şakı*-; Nişanyan, 426”) bk. evlek mantarı (TBAS, 255)

şahab: (< *Ar. şihāb*; MBTS, 3, 2897), (And. Ağz.: *şabah*) Badem (DS, X, 3734; TBAS, 255)

şahabî: (< *Ar. şihābî*), (And. Ağz.: *şaabı, şābı*) İri taneli, büyükçe çekirdekli, sert, geç olgunlaşan bir çeşit kırmızı üzüm (DS, X, 3732; DS, XII, 4662)

şahman: (< *Far. şāh* + *T. -man*) Parlak, sert, kırmızı özlü bir çeşit buğday (DS, X, 3734)

şahten: (< *Far. şāh* + *ten*) bk. aslanpençesi (TBAS, 255)

şahtere: (< *Far. şahterre*) Şahteregillerden, tarla ve yol kenarlarında yetişen, 20-40 cm yükseklikte, çiçekleri hekimlikte kullanılan, parçalı yapraklı, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Fumaria officinalis*, (*tilki kişnişi*), (TS, 2, 2067; TBAS, 255; BTS, 630; DS, X, 3735)

şahteregiller: (< *Far. şahterre* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, şahtere ve benzeri türleri içine alan küçük bir bitki familyası (TS, 2, 2067)

şahtuğu: (< *Far. şāh* + *T. tuğu*; “< *ET. tūg*; MBTS, 3, 3196”) bk. ağlayangelin (TBAS, 255)

şakatur: (< ?) Eriğe benzeyen, olgunlaştığında sarı renkli, mayhoş bir meyve (DS, X, 3735)

şakayık: (< Ar. *şakā'ik*) Düğün çiçeğigillerden, çiçekleri türlü renkte, çok yıllık güzel bir süs bitkisi, *Paeonia mascula*, (TS, 2, 2069)

şakayık giller: (< Ar. *şakā'ik* + T. *-giller*) Yaprakları birleşik ve almaşlı dizilişli, çanak ve taç yaprakları beş parçalı, erkek organları çok sayıda ve sarmal dizilişli, meyve kabuğu etli olan, ülkemizde 6 türü bulunan, çok yıllık, otsu ya da çalimsı bitkiler (BTS, 630)

şakıldak: (< *şak* “ses taklidi” + T. *-ıldak*) Kabuğundan sele, sepet örülebilen bir ağaç (DS, X, 3736)

şakkalgan: (< T. *çakılğan*), (And. Ağz.: *şakgalham*, *şakkalham*, *şakkalhan*) Ayçiçeği (DS, X, 3736)

şakşak: (< *şakşak* “ses taklidi”; MBTS, 3, 2904) 1. Sarı çiçekli bir bitki, 2. Dağlarda biten, ekşimsi, yenilebilir bir ot (DS, X, 3737)

şakşakı: (< *şakşak* + *-ı*), (And. Ağz.: *şakşaka*) Fındık (DS, X, 3738)

şakuk: (< *şakuk* < *şak* “ses taklidi”), (And. Ağz.: *şakık*, *şakok*, *şakuka*) Bir armut türü (DS, X, 3738; EYAD, 238; KBAYA, 204)

şalak: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 383; MBTS, 3, 2905), (And. Ağz.: *salak*, *şalah*) Kabuğu kılıca olan ham kavun, kelek (Krş.Y.A., 497; OAAD, 258; DS, X, 3522)

şalgam: (< Far. *şalgam*; Eren, 383), (And. Ağz.: *çalgam*, *şağlam*, *şağlom*, *şelim*) Turpgillerden, insan ve hayvanlar için besin olarak kullanılan etli ve tatlı kökü olan bir bitki, *Brassica rapa*, (*turp lahanası*), (TS, 2, 2070; BTS, 630; DS, X, 3733; DS, XII, 4722; AAT, 42; Erz.İ.A., III, 289; GBAA, 97)

şalgam armudu: (< Far. *şalgam* + *emrūd* + T. *-u*) Kışın yetişen, yeşil renkli orta büyüklükte bir çeşit armut (DS, X, 3739)

şal kabağı: (< *Far. şāl* < *Hint. + T. kabağı*), (And. Ağz.: *şalkaba, şalgaba*) Meyveleri 2-4 cm çapında, acı, lezzetli ve küçük bir kavun görünüşünde olan, bir yıllık, otsu, sürünücü ve sarı çiçekli bir tür, *Cucumis trigonus*, (TBAS, 256)

şamak: (< ?) Su kıyılarında, bataklıklarda top top büyüyen yuvarlak gövdeli saz (DS, X, 3740)

şamakı tut: (< ? *şamakı* + *Far. tūt*) Hafifçe moraran bir çeşit dut (DS, X, 3740)

şamama: (< *Ar. şemāme*; TS, 2, 2071), (And. Ağz.: *şamama, şamom, şemelek, şememe, şemen, şimama*) 1. Güzel kokulu bir tür küçük kavun, 2. Kavuna benzer bir yıllık otsu ve sürünge bir bitki, *Cucumis dudaim*, (TS, 2, 2071; DS, XII, 4719; Erz.İ.A., III, 292; Gaz.A., III, 639; KBAYA, 204)

şamdarı: (< *Far. şām* + *T. darı*) Mısır (DS, X, 3741)

Şam fıstığı: (< öz. is. *Şam* + *Ar. fustuğ* + *T. -i*) Antep fıstığı (TS, 2, 2072)

şamı tud: (< *Far. şām* + *Ar.-î* + *Far. tūt*) Kara dut (DS, X, 3741)

şamik: (< ?) Domates (DS, X, 3741)

şampurt: (< ?) Yer elması (DS, X, 3742)

Şam razakısı: (< öz. is. *Şam* + *Ar. rāziki* + *T. -st*) bk. Şam üzümü (DS, X, 3742)

Şam üzümü: (< öz. is. *Şam* + *T. üzümü*) Kalın kabuklu bir çeşit üzüm (*Şam razakısı*), (DS, X, 3742)

şangalak: (< *T. şangalak* < *şang+alak*) Yer elması (DS, X, 3742)

şaplak: (< *T. şaplak*) Deveşaplağı da denilen boz renkli, büyük yapraklı bir ot (DS, X, 3744)

şaptal: (< ?) Kayısı (DS, X, 3747)

şark çöveni: (< *Ar. şark* + ? *çöven* + *T. -i*) bk. çöven (TBAS, 256)

şarlık: (< *Ar. şa'r* + *T. -lık*; “< *Ar. şa'r* ‘kıl’; MBTS, 3, 2910”) Havuç (DS, X, 3750)

şarmuk: (< ?) Ballıbaba (DS, X, 3750)

şatır arpa: (< *Ar. şat r* + *T. arpa*) Dayanıklı bir çeşit arpa (DS, X, 3753)

şebboy: (< *Far. şeb-būy* “gece kokan”) Turpgiller familyasına ait, 50 cm kadar yükselebilen, bazı kültür formları süs bitkisi olarak yetiştirilen, çok yıllık, otsu ve turuncu çiçekli bir bitkidir, *Cheiranthus cheiri*, (TBAS, 256; BTS, 631)

şefit: (< ?) Kızılcık (DS, X, 3756)

şeftali: (< *Far. şeft-ālū*; TS, 2, 2081; Nişanyan, 429; Eren, 385), (And. Ağz.: *çefdeli*, *çevtali*, *şefdali*, *şefdeli*, *şefdelü*, *şefteli*, *şevtali*, *şevteli*) Gülgiller familyasından, ana vatani Çin olup ülkemizde de kültürü yapılan, ılıman bölgelerde yetişen, tatlı ve sulu meyvesi olan, 8-10 m yükseklikte, pembe renkli bir ağaç, *Persica vulgaris*, (TS, 2, 2081; BTS, 631; DS, III, 1106; DS, III, 1155; DS, X, 3756; AAT, 256; DA, 87, 171; EYAD, 51; Gaz.A., III, 638; GBAA, 35, 36, 121; GDİAT, 14, 270; KİAT, 30, 312; STİAT, 179, 263; TİYA, 247)

şehduran: (< *Far. şeh* + *T. duran*) bk. aslanpençesi (TBAS, 257)

şehmelik otu: (< *Far. şeh* + *Ar. melik* + *T. otu*) Bir metre boyunda söğüt yaprağına benzer yaprakları olan ve hayvan yemi olarak kullanılan kokulu bir ot (DS, X, 3756)

şeker ağacı: (< *Far. şeker + T. ağacı*) Vatanı Doğu Asya olmakla beraber Güney Anadolu'da bazı bahçelerde yetiştirilen, 8-10 m yükseklikte, yeşilimsi beyaz çiçekli bir ağaçtır, *Hovenia dulcis*, (TS, 2, 2082; TBAS, 257)

şekerci boyası: (< *Far. şeker + T. ci + boyası*) Şekerci boyasıgillerden, kökü iç sürdürücü olarak kullanılan, 2-3 m yükseklikte, üzümü meyvesinden şarapları boyamak için kırmızı boya çıkarılan çok yıllık, otsu, beyaz veya yeşilimsi renkli çiçekli bir bitki, *Phytolacca americana*, (TS, 2, 2083; TBAS, 257)

şekerci boyasıgiller: (< *Far. şeker + T. -ci + boyası + -giller*) Ispanaklar takımına giren, şekerci boyası vb. bitkileri içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 2083)

şekerci çöveni: (< *Far. şeker + T. ci + ? çöven + T. -i*) bk. çöven (TBAS, 257)

şeker fasulyesi: (< *Far. şeker + Yun. fasulia + T. -si*) Badıncı etli, tohumu yuvarlak ve beyaz bir tür fasulye (TS, 2, 2083)

şekeri: (< *Far. şeker + Ar. -î*) Çok tatlı, ufak bir çeşit armut (DS, X, 3757)

şeker kamışı: (< *Far. şeker + ? T. kamış + T. -i*) Buğdaygillerden, çiçekleri salkım durumunda başakçıklar oluşturan, 10 m ye kadar uzayabilen, öz suyundan şeker çıkarılan, Adana ve civarında kültürü yapılan, çok yıllık bir bitki, *Saccarum officinarum*, (TS, 2, 2083; BTS, 631)

şekerli ot: (< *Far. şeker + T. -li + ot*) 15-50 cm yükseklikte, rizomlu, çok yıllık, tüylü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir. Kastamonu köylerinde toprak üstü kısmı su ile kaynatılır ve elde edilen su hülasa tatlandırıcı olarak kullanılır, *Inula oculus-christi*, (TBAS, 257)

şeker pancarı: (< *Far. şeker + Erm. banjar + T. -i*) Ispanakgillerden, etli kökünden şeker elde edilen, iki yıllık, yumrulu, otsu bir bitki, *Beta vulgaris var rapa*, (TS, 2, 2083; BTS, 631; KMYA, 227; TİYA, 283)

şekli: (< *Ar. şeklî*) Havuç (DS, X, 3757)

şemsiye mantarı: (< Ar. *şemsiyye* + Yun. *manitari* + T. -i) Kuzey Anadolu, Bolu ve İstanbul civarı ormanlarında yetişen ve yenen bir mantardır, *Lepiota procera*, (TBAS, 257)

şemsiye otu: (< Ar. *şemsiyye* + T. *otu*) bk. baldıran (TBAS, 257)

şemsaver: (< Ar. *şems* + Far. -āver; “< Far. -āver ‘getiren, sahip olan’; Nişanyan, 32”), (And. Ağz.: *şemsamer*, *şemşamel*, *şemşamer*) 1. Ayçiçeği , 2. Yer elması (DS, X, 3760; DS, XII, 4722)

şenger: (< ?), (And. Ağz.: *şengar*) Acur (DS, X, 3760)

şerbet boyası: (< Ar. *şerbet* + T. *boyası*) bk. şekerçi boyası (TBAS, 257)

şerbetçi otu: (< Ar. *şerbet* + T. *çi* + *otu*) Yaprakları karşılıklı, sapı sarılğan olan, çiçekleri yumurtamsı kozalaklara dönüşen ve kozalaklarından bira yapımında yararlanılan, çok yıllık, tırmanıcı ve otsu bir bitki, *Humulus lupulus*, (TS, 2, 2086; TBAS, 257)

şevketibostan: (< Far. *şevket-i būstān*) 35 cm kadar yükselebilen, bir yıllık, tüylü, sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Cnicus benedictus*, (TBAS, 258)

şevket otu: (< Ar. *şevket* + T. *otu*) bk. şevketibostan (TBAS, 258)

şeytan elması: (< Ar. *şeytān* + T. *elması*) Tatula (TS, 2, 2090)

şeytan keleş: (< Ar. *şeytān* + Far. *kālak* + T. -i) bk. eşek hıyarı (TBAS, 258)

şeytankulağı: (< Ar. *şeytān* + T. *kulağı*) Kuzukulağı da denilen yabancı ot (DS, X, 3765)

şeytan otu: (< Ar. *şeytān* + T. *otu*) Maydanozgiller familyasından, nemli yerlerde yetişen, mavi çiçekli çok yıllık bir bitki, *Seabiosa ukranica*, (TS, 2, 2090)

şeytanpatlıcanı: (< Ar. *şeytān* + Ar. *bādicān* < Far. *bādingān* + T. -i) Hatmi çiçeği (DS, X, 3765)

şeytansaçı: (< Ar. *şeytān* + T. *saçı*) bk. küsküt (TS, 2, 2091)

şeytan şalgamı: (< Ar. *şeytān* + Far. *şalgām* + T. -i) Kabakgillerden, iri ve etli, nişastadan oluşan, kök sapından müshil olarak yararlanılan, çok yıllık, otsu, tırmanıcı, yeşilimsi sarı çiçekli ve meyveleri olgunlukta siyah renkli olan bir süs bitkisi, *Bryonia diocia*, (TS, 2, 2091; TBAS, 258)

şeytanteresi: (< Ar. *şeytān* + Far. *tere* + T. -si) Maydanozgillerden, Orta Asya'da ve Akdeniz ülkelerinde yetişen, kalın köklü, sarı çiçekli, pis kokulu bitki, *Ferula assafoetida*, (TS, 2, 2091)

şeytantırnağı: (< Ar. *şeytān* + T. *tırnağı*) Çan çiçeğigillerden, birçoğu dağlarda yetişen bir çeşit bitki, *Phyteuma*, (TS, 2091)

şeytan yağı: (< Ar. *şeytān* + T. *yağı*) Bitkinin gövde ve dallarının çok ince ve dağınık olmasından, görülmesi oldukça zordur. Hayalet şeklindeki çok zor görünen bu bitkiye “şeytan yağı” denilmiştir, *Bupleurum subuliflorum*, (Duran, 223-229)

şeytan zeytini: (< Ar. *şeytān* + Ar. *zeytūn* + T. -i) bk. yalancı tespih ağacı (TBAS, 258)

şıka: (< Yun. *şıko* veya *şıka*; Eren, 385) İncir (DS, X, 3766)

şıkık: (< Ar. *şıkk*) Gelincik (DS, X, 3766)

şılar: (< ?) Ham erik (DS, X, 3767)

şırlop: (< *şır* + *lop* “ses taklidi”) İncir (DS, X, 3773)

şibiji: (< ?), (And. Ağz.: *şibzi*) Kırmızıbiber (DS, X, 3775)

şifan: (< ?), (And. Ağz.: *şifan*) Yulaf (DS, X, 3776; DS, XII, 4724)

şifa otu: (< Ar. *şifā'* + T. *otu*) Demet hâlinde çiçek açan ve küçük bir saraypatına benzeyen otsu bir bitki, *Erigeron*, (TS, 2, 2094)

şifi: (< ?) Fidan (DS, X, 3776; DS, XII, 4726)

şikar: (< Far. *şikār*; MBTS, 3, 2953) Yaban gülü (DS, X, 3776)

şikirdaklı: (< T. *çekirdekli*) İçindeki çekirdekleri oynayan uzun bir çeşit elma (DS, X, 3777)

şilfuni: (< ?) Kırmızıya bakan bir çeşit üzüm (DS, X, 3777)

şilop: (< ?) Yulaf (DS, X, 3778)

şimşir: (< Far. *şemşīr*), (And. Ağz.: *çimşir*) Şimşirgillerden, yaprakları her mevsim yeşil kalan, taşlık, çorak bölgelerde kendiliğinden yetişen veya bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, odunu sarımsı renkli ve çok sert olan, 1-5 m yükseklikte bir ağaççık, *Buxus sempervirens*, (TS, 2, 2096; TBAS, 258; TaS, II, 921)

şimşir ağacıgiller: (< Far. *şemşīr* + T. *ağacı* + *-giller*) Bir ya da iki evcikli, her dem yeşil, yaprakları almaşlı ya da karşılıklı, çanak yaprakları dörtlü ve tabanda birleşik, taç yaprakları olmayan, ovaryum üst durumlu, lokukusit kapsül tipi meyveleri olan, ülkemizde 1 cins ve 2 türle temsil edilen, ağaç, çalı, nadiren de otsu bitkiler (BTS, 632)

şimşirgiller: (< Far. *şemşīr* + T. *-giller*) İki çeneklilerden, örnek bitkisi şimşir olan ve şimşir türlerini içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 2097)

şir: (< *Far. şî r*; MBTS, 3, 2958) Sarımsak (DS, XII, 4728)

şireder: (< *Far. şireder* < *şî re* ‘şıra’; MBTS, 3, 2958), (And. Ağz.: *şileder*) Bir çeşit üzüm (DS, X, 3784)

şirite: (< ?) İlkbaharda açan ak, küçük çiçekli bir bitki (DS, X, 3784)

şışarka: (< ?), (And. Ağz.: *şışirka*) Biber (DS, X, 3786; DS, X, 3787)

şişti: (< *T. şişti*) Mürver çiçeği (DS, X, 3788)

şomalop armudu: (< ? *şomalop* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Güz mevsiminde yetişen, tazeyken yeşil, olgunlaşınca kararın bir çeşit armut (DS, X, 3790)

-T-

taç yaprağı: (< *Ar./Far. tāc* + *T. yaprağı*) Tacı oluşturan yaprakçıklardan her biri (TS, 2, 2111)

taflan: (< *Ar. diflā* ~ ? *EYun. daphne* “defne”; Nişanyan, 436) Gülgillerden, 2-6 m yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen, çiçekleri salkım durumunda ve beyaz olan, süs bitkisi olarak bahçelerde yetiştirilen küçük bir ağaç, *Prunus laurocerasus*, (TS, 2, 2111; DS, X, 3798; DS, X, 3943)

tağun: (< ?) Çitlembik (DS, X, 3800)

tahannebi: (< ? *tahan* + öz. *is. Nebi*), (And. Ağz.: *t‘ah‘annebi*, *tehennavi*, *ternebi*) Uzun, sarı, küçük çekirdekli, tatlı bir çeşit üzüm (DS, X, 3800; 3860; EYAD, 238; Gaz.A., III, 649)

tahdik otu: (< *Ar. tahđiķ* + *T. otu*), (And. Ağz.: *nahtik*, *namtik*) Yemeği yapılan, kırmızı renkli bir çeşit ot, sabun otu (DS, IX, 3234, 3238; DS, X, 3801; TBAS, 259)

tahıl: (< *Ar. daħl*; Eren, 391), (And. Ağz.: *takıl*) Buğday, arpa, mısır, yulaf, çavdar, pirinç gibi ürünlerin genel adı, hububat (TS, 2, 2113; DS, X, 3807)

tahta yemişi: (< *Far. tāhte* + *T. yemişi*) bk. Frenk inciri (TBAS, 259)

takalak: (< *T. takalak*) Domates (DS, X, 3806)

takımcık: (< *T. takımcık*) Çardak genişliğinde yayılabilen, ak çiçek açan bir çeşit bitki (DS, X, 3808)

takulen: (< ?) Güzel, hafif kokulu bir çiçek (DS, X, 3812)

talaşmalaş: (< ? *talaş* + *malaş*) Küçük, yabancı elma (DS, X, 3814)

tallı bitkiler: (< *Fr. thalle* + *T. -lı* + *bitkiler*; “< *Fr. thalle*; TS, 2, 2124”) Kök, gövde, yaprak gibi ana organlardan yoksun bulunan ve çoğu asalak veya çürükçül yaşayan ilkel bitkiler topluluğu (TS, 2, 2126)

tamas: (< ?), (And. Ağz.: *tamaz*, *tamuş*, *tomas*) 1. Erik, 2. Kara erik, 3. Bardak eriği (DS, X, 3817)

tamli: (< *Ar. ta'm* + *T. -li* ?; “< *Ar. ta'm* “tat, lezzet”; MBTS, 3, 3018”) Fındık ağacı (DS, X, 3818)

tanişman: (< *T. tanışman* < *danişman*) Salatısı yapılan bir çeşit ot (DS, X, 3821)

tarakdalı: (< *T. tarak* + *dalı*; “< *ET. targak* < *tara-*; Nişanyan, 442; Tietze, 562”) bk. dereotu (TBAS, 259)

tarakdikenli: (< *T. tarak* + *dikenli*) Ağrı ve sızıları gidermeye yarayan bir çeşit dikenli bitki (DS, X, 3831)

taraklık: (< *T. taraklık*), (And. Ağz.: *daraklık*) Acımsı, yenilebilir bir çeşit mantar (DS, IV, 1367; DS, X, 3832)

tarak otu: (< *T. tarak + otu*) Tarak otugillerden otsu bir bitki, *Dipsacus*, (TS, 2, 2137)

tarak otugiller: (< *T. tarak + otu + -giller*) Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden bir familya (TS, 2, 2137)

tarbaz: (< ?) Uzun, kokulu bir çeşit elma (DS, X, 3833)

tarçın: (< *Far. dār-ı çīn* “Çin ağacı”; Nişanyan, 442; < *Far. dārçīn*; Eren, 395) Defnegillerden bir ağaç, *Cinnamomum*, (TS, 2, 2138; AVA, 79, 209; ETA, II, 373; Gaz.A., III, 191)

tarhana otu: (< *Far. tarhāna + T. otu*) 60-100 cm yükseklikte, parçalı yapraklı, sarı çiçekli ve çok yıllık bir bitkidir. İzmir pazarlarında satılır. Çorba ve yemeklere koku vermek için kullanılır, *Hippomarathrum cristatum*, (TBAS, 259)

tarhun: (< *Ar. tarhūn*; Eren, 395) Birleşikgillerden, 60-120 cm yükseklikte, hekimlikte kullanılan, ıtırılı, kuvvetli kokulu, çok yıllık ve sarımtırak çiçekli bir bitki, *Artemisia dracunculus*, (TS, 2, 2139; TBAS, 260; BTS, 638; Erz.İ.A., III, 300)

tarla çöveni: (< *T. tarla + ? çöven + T. -i*; “< *ET. tariğ+ -lağ < tariğ* ‘ekin, bitki’; Eren, 395”) bk. çöven (TBAS, 260)

tarla gülü: (< *T. tarla + Far. gul + T. -ii*) bk. alvala (DS, I, 234)

tarla mantarı: (< *T. tarla + Yun. manitari + T. -i*) bk. evlek mantarı (TBAS, 260)

tarla sarmaşığı: (< *T. tarla + sarmaşığı*) bk. mahmude otu (TBAS, 260)

tarma: (< *T. tarma*) Asma üzümü (DS, XII, 4740)

taşarmudu: (< *T. taş* + *Far. emrūd* + *T. -u*; “< *ET. tāš*; Eren, 396; Clauson, 556”) Kırlarda yetişen bir çeşit armut (DS, XII, 4741)

taş bademi: (< *T. taş* + *Far. bādām* + *T. -i*) Kabuğu çok sert bir tür badem (TS, 2, 2147)

taş kekiği: (< *T. taş* + ? *kekik* + *T. -i*) bk. kaya kekiği (TBAS, 260)

taşkıran çiçeği: (< *T. taş* + *kıran* + *çiçeği*) Taşkırangillerden, 2500 m den yukarı yerlerde sert kayaları yarıp yetişen bir çiçek, *Leontopodium alpinum*, (TS, 2, 2149)

taşkırangiller: (< *T. taş* + *kıran* + *-giller*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, örnek bitkisi taşkıran otu olan, ülkemizde 3 cins ve 22 türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık, otsu bitkiler familyası (TS, 2, 2149; BTS, 641)

taşkıran otu: (< *T. taş* + *kıran* + *otu*) Taşkırangillerden, bazı türleri süs bitkisi olarak yetiştirilen, saplarının parçalanmasıyla üreyen bir bitki, *Saxifraga*, (TS, 2, 2149)

taşlıoğlu buğdayı: (< *T. taşlı* + *oğ(u)lu* + *buğdayı*) Ak ve büyük taneli bir çeşit buğday (DS, X, 3841)

taş mantarı: (< *T. taş* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Bir tür mantar (TS, 2, 2149)

taş nanesi: (< *T. taş* + *Ar. na'nā'* + *T. -si*) 10-50 cm yüksekliğinde, nane kokulu, tüylü ve çok yıllık, beyaz çiçekli bir bitki, *Micromeria fruticosa*, (TS, 2, 2150; TBAS, 260)

taş piyamı: (< *T. taş* + *Far. bādām* + *T. -i*) Bu bitki taşlık alanlar ile kaya çatlaklarında yetişmektedir. Yetiştirme ortamının özelliğine göre bu bitki taş piyamı (*taş bademi*) şeklinde isimlendirilmiştir, *Amygdalus graeca*, (Duran, 223-229)

taş sarımsağı: (< *T. taş* + *sarımsağı*) Genç yaprakları soğan yerine kullanılan bir soğan türü, *Allium scorodoprasum*, (TS, 2, 2150)

tatarbaşı: (< öz. is. *Tatar* + *T. başı*) İçi yenilebilen bir diken (DS, X, 3842)

tatarcık: (< öz. is. *Tatar* + *T. -cık*) Amaryllidaceae familyasından, 15-40 cm yükseklikte, yumrulu, çok yıllık, otsu, mavi veya morumsu mavi çiçekli bir bitkidir, *Lxiolirion tataricum*, (TBAS, 261; BTS, 641)

tatıramba: (< ?), (And. Ağz.: *dadiranba*) Isırgan otuna benzer yaprakları olan, küçük ve ak çiçekli, kaynatılarak içilen, kokulu bir bitki (DS, IV, 1320; DS, X, 3844)

tatlı: (< *T. tatlı*) İncir (DS, X, 3844)

tatlı bayram: (< *T. tatlı* + ? *meyan*), (And. Ağz.: *tatlı biyan*) bk. meyan kökü (TBAS, 260)

tatlı elması: (< *T. tatlı* + *elması*) Yeşil renkli, yazın yetişen bir çeşit elma (*tatlıgöbek*), (DS, X, 3844)

tatlıgöbek: (< *T. tatlı* + *göbek*) bk. tatlı elması (DS, X, 3844)

tatlı kenger: (< *T. tatlı* + *Far. kenger*) bk. kenger (TBAS, 261)

tatlı kök: (< *T. tatlı* + *kök*) bk. meyan kökü (TBAS, 261)

tatlı limon: (< *T. tatlı* + *Far. līmūn* / *Ar. leymūn*) Suyu tatlı olan bir tür limon (TS, 2, 2153)

tatlı ravent: (< *T. tatlı* + *Far. rāvend*) bk. ışgın (TBAS, 261)

tatlı su gelinciği: (< *T. tatlı* + *su* + *gelinciği*) Tatlı sularda biten bir tür gelincik (TS, 2, 2153)

tatula: (< *Fr. datura*), (And. Ağz.: *tatala, tatiile*) Patlıcangillerden, çiçekleri beyaz veya mor renkte, meyveleri dikenli, bir yıllık ve otsu bir bitki, *Datura stramonium*, (TS, 2, 2154; DS, X, 3842; 3845)

taun otu: (< *Ar. t ā'ūn + T. otu*) bk. canavar otu (TBAS, 261)

tavşan: (< ?) bk. yavşan otu (TBAS, 282)

tavşanağzı: (< *T. tavşan + ağ(ı)zı*; “< *ET. tavişgan < taviş-/tabış-* ‘koşmak, atlamak, sıçramak’ + *-ğan*; Eren, 397”) Pembe renkli bir tür çiçek (TS, 2, 2156)

tavşanbaşı: (< *T. tavşan + başı*) 1. Bir çeşit elma, 2. Bir çeşit büyük armut, 3. Bir çeşit ayva (DS, X, 3848)

tavşanbıyığı: (< *T. tavşan + bıyığı*) Bir yonca türü (TS, 2, 2156)

tavşancıl otu: (< *T. tavşancıl + otu*) Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen, körpesi bazı yerlerde hayvan yemi olarak kullanılan, 1-2 m yükseklikte, çok yıllık, otsu, beyaz çiçekli ve kuvvetli kokulu bir bitki, *Heracleum*, (TS, 2, 2156; TBAS, 262)

tavşançakıldağı: (< *T. tavşan + çakıldağı*) Sarı çiçekleri olan küçük bir ağaç (DS, X, 3848)

tavşan elması: (< *T. tavşan + elması*), (And. Ağz.: *davşan elması*) Meyveleri 5-7 mm çapında, küremsi şekilli, 3 m kadar yükselebilen, tavşanların yediği dikenli ve beyaz çiçekli bir bitki, *Pyracantha coccinea*, (TBAS, 262; DS, IV, 1382; DS, X, 3848)

tavşanfasulyesi: (< *T. tavşan + Yun. fasulia + T. -si*) Taneleri kurutularak yenen ve ağaca sarılmadan yetişen bir çeşit fasulye (DS, X, 3848)

tavşan kirazı: (< *T. tavşan* + *Yun. kerasi* + *T. -i*) 20-50 cm yükseklikte, meyveleri küre biçiminde ve kırmızı renkli, yaprak biçimindeki dalları sert ve batıcı olan, kışın yaprak dökmeyen, çalı görünüşünde, çok yıllık bir bitki, *Ruscus aculeatus*, (TBAS, 262)

tavşankulağı: (< *T. tavşan* + *kulağı*) Çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap rengi çiçekli bir bitki, buhurumeryem, siklamen, *Cyclamen*, (TS, 2, 2156)

tavşanmemesi: (< *T. tavşan* + *memesi*) 30-100 cm yükseklikte, kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaççık, yaban mersini, *Ruscus aculeatus*, (TS, 2, 2156)

tavşan meyvesi: (< *T. tavşan* + *Far. mīva* + *T. -si*) bk. tavşan elması (DS, X, 3849)

tavşanpaçası: (< *T. tavşan* + *Far. pā-çe* + *T. -si*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 263)

tavşantopuğu: (< *T. tavşan* + *topuğu*) 1. Top biçiminde, güzel kokulu, sarı kır çiçeği, 2. Kırlarda biten, 40 cm boyunda, kökü soyularak yenilen bir çeşit yabancı ot (DS, X, 3849)

tavukbacağı mantarı: (< ? *T. tavuk* + *OFar. pāçak* + *T. -i* + *Yun. manitari* + *T. -i*; “~ *ET. takığu* ~ *OT. takağu* tavuk “*Kökenini bilmiyoruz*”; Eren, 398; MBTS, 3, 3057”) Karadeniz bölgesi, Bolu ve İstanbul bölgelerinde yetişir, pazarlarda satılır ve halk tarafından yenir, *Cantharellus cibarius*, (TBAS, 263)

tavuk çiçeği: (< ? *T. tavuk* + *çiçeği*) Batı Anadolu bölgesinde yetişen, yumrulu, sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitkidir, *Sternbergia sicula*, (TBAS, 263)

tavuk mantarı: (< ? *T. tavuk* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. tavukbacağı mantarı (TBAS, 263)

tavuk otu: (< ? *T. tavuk* + *T. otu*) 1. Camotu, serçedili, *Stellarie media coryophllaceae*, 2. Böreğe konulan bir çeşit ot (DS, X, 3850)

tavukpençesi: (< ? *T. tavuk* + *Far. pençe* + *T. -si*) Tropikal bölgelerin karakteristik çim bitkisi (TS, 2, 2157)

tavukyastığı: (< ? *T. tavuk* + *T. yastığı*) bk. gıvışgan otu (TBAS, 263)

taze fasulye: (< *Far. tāze* + *Yun. fasulia*) Fasulye bitkisinin taze ve turfanda olanı (TS, 2, 2159)

teberze: (< *teberze* < *Far. teber*; MBTS, 3, 3066) Kurutmaya elverişli, çok tatlı kayısı (DS, XII, 4745)

tebik: (< ?), (And. Ağz.: *tebük*) 1. İncir, 2. Ebegümece (DS, X, 3855, 3856; TBAS, 263)

tee: (< ?) Dağlarda yetişen bir çeşit yabancı ağaç (DS, XII, 4745)

tefarik: (< *Ar. tefārīk*) 60-100 cm yüksekliğinde, büyük yapraklı ve beyaz çiçekli bir bitki, *Pogostemon patchouly*, (TS, 2, 2166)

tefek: (< *teğek* < *teğ* 'asma' ve +*ek* 'küçültme eki'; MBTS, 3, 3150) 1. Asma, 2. Yaprak (DS, X, 3858)

tehnel: (< ?), (And. Ağz.: *nehtel*, *tahnal*, *tefrün*, *tenhel*, *teynel*) Defne (DS, IX, 3244; DS, X, 3801; 3861; TBAS, 214)

tekçekirdek: (< *T. tek* + *çekirdek*) Az çekirdekli, iri taneli bir çeşit ak üzüm (DS, X, 3862)

tek çenekliler: (< *T. tek* + ? *çenek* + *T. -liler*; “< ? *çenek*; MBTS, 1, 555”) Buğdaygiller, zambakgiller, palmyeler, salepgiller, ananasgiller, muzgiller gibi bitkilerin önemli bir sınıfı, (TS, 2, 2170; BTS, 643)

tekecen: (< ? teke + T. -cen; “< teke ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 3088”), (And. Ağz.: *tekercen, tekilcan*) Tarlalarda biten ve yenilebilen bir çeşit ot (DS, X, 3863; DS, X, 3863; DS, X, 3865; DS, XII, 4747)

teke dikenli: (< ? teke + T. dikenli) Patlıcangiller familyasından, yüksek çalı biçiminde, dikenli, tırmanıcı ve mor çiçekli bir bitki, (TS, 2, 2170; TBAS, 264)

tekel: (< T. tek + el) Kırlarda biten, al saplı ince ve küçük yapraklı bir çeşit ot (DS, X, 3863)

tekelpancarı: (< T. tek + el + Erm. banjar + T. -i) Yaban pancarı (DS, XII, 4747)

tekerelması: (< T. teker + elması; “< ET. tegre ‘teker’; MBTS, 3, 3088”) Yeşil renkli, yassı bir çeşit elma (DS, X, 3863)

tekesakalı: (< ? teke + T. sakalı), (And. Ağz.: *dekesakalı, tekersakalı, tekesakallı, tekkesakalı, teksakal*) Birleşikgillerden, Türkiye’de 20 kadar türü bulunan, kökleri sebze olarak kullanılan, bir veya çok yıllık, mor veya sarı çiçekli, otsu bir bitki, *Tragopogon porrifolius*, (TS, 2, 2172; TBAS, 264; DS, IV, 1407; DS, X, 3864)

tekkeş: (< ?) Sulak yerlerde yetişen, sulu, küçük bir çeşit armut (DS, X, 3865)

teknecik: (< ? tekne + T. cik; “< tekne ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 3092”) Bir yıllık, otsu ve sarı çiçekli bir bitkidir, *Medicago orbicularis*, (TBAS, 264)

teknegöt: (< ? tekne + T. göt) Yassı, büyük, çok sulu bir çeşit armut (DS, X, 3866)

tel: (< Erm. tel; MBTS, 3, 3094) Kavurması ya da bulgurla karışık çorbası yapılan, yumuşak ve geniş yapraklı bir bitki (DS, X, 3867)

telçe: (< Erm. tel + T. ce) Bir çeşit ot (DS, X, 3868)

teleme otu: (< ? *teleme* + *T. otu*; “< *teleme* < *deleme* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 3097”) bk. güveyfeneri (TBAS, 264)

telgömlek: (< *Erm. tel* + *T. gömlek*) Büyük bir çeşit armut (DS, X, 3870)

telgraf çiçeği: (< *Fr. télégraphe* + *T. çiçeği*) Bir çeneklilerden, boğumlu sarkık dallı, yaprakları etli, uçları sivri, bazı türlerinde yaprakların alt ve üst yüzü mor ve gümüşü yollu, beyaz, mavi veya pembe çiçekli bir süs bitkisi, *Tradescantia*, (TS, 2, 2180)

teli: (< ?) Diken (DS, XII, 4749)

tellice: (< *Erm. tel* + *T. -lice*) Küçük taneli mantar (DS, X, 3872)

telot: (< *Erm. tel* + *T. ot*) Tel gibi ince dallı, yapraksız, bir çeşit yabancı bitki (DS, X, 3872)

tel pancarı: (< *Erm. tel* + *banjar* + *T. -i*) 20-150 cm yükseklikte, küçük yapraklı, yemeği yapılan, bir yıllık, otsu, tüylü ve yabancı bir çeşit ot, *Chenopodium album*, (TBAS, 264; DS, XII, 4749; Erz.İ.A., III, 305)

temre otu: (< *T. temriye* + *otu*; “< *ET. temregü* < **temre-gü* < *temür*; MBTS, 3, 3109”) Temriye hastalığını iyileştirmek için kullanılan, küçük ve çok yapraklı, sulu bir çeşit ot (DS, X, 3876)

temrekil otu: (< *T. temriye* < *temregü* + *otu*) bk. temre otu (DS, X, 3876)

temsil: (< *Ar. temşî l*; MBTS, 3, 3109) Mercimek (DS, XII, 4750)

tenbilik: (< ?) Patates (DS, X, 3877)

tepenik: (< *T. tepelik* “?”) Yumuşak toprakta yetişen, pembe çiçekli bir bitki (DS, X, 3883)

teperotu: (< *T. teper + otu*), (And. Ağz.: *teberotu, tepelotu*) Havuç (DS, X, 3883)

tepsi: (< *ET. tepsi* < *Çin.*; MBTS, 3, 3120) Dağlarda yetişen, fındık biçimindeki meyvesi su ile köpüren bir çeşit ağaç (DS, X, 3887)

tercan: (< ?) Kırmızı buğday (DS, X, 3888)

tere: (< *Far. tere*; Eren, 404) Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen, tek yıllık, baharlı bir bitki, *Lepidium*, (TS, 2, 2197; BTS, 649; DS, IV, 1432; ETA, II, 386; GDİAT, 309; TaS, V, 3792)

tergömlek: (< *T. ter + gömlek*), (And. Ağz.: *tergömek, tergönek, tergöyne*) 1. İnce kabuklu, al ya da sarı renkli bir çeşit elma, 2. İnce kabuklu, pembe bir çeşit üzüm, 3. İnce kabuklu kabak (DS, X, 3891; DS, X, 3891; DS, XII, 4753; DS, XII, 4753)

terme: (< *kökenini bilmiyoruz*; Eren, 404; MBTS, 3, 3129) Yabancıl turp (DS, X, 3893)

termiye: (< *T. temriye* < *temregü*), (And. Ağz.: *tirmis*) 100 cm kadar yükselebilen, beyaz çiçekli, tüylü, bir yıllık ve otsu bir bitkidir, *Lupinus albus*, (TBAS, 265, 267; DS, XII, 4754)

terskulak: (< *T. ters + kulak*; “< *ET. ters*; MBTS, 3, 3130”) Bir çeşit mantar (DS, XII, 4754)

tesbi: (< *Ar. tesbî* ’; MBTS, 3, 3135), (And. Ağz.: *tespi*) Yaylalarda yetişen, bir ya da iki metre boyunda, boz yapraklı, fındıktan büyük meyvesi olan ve çekirdeğinin içindeki ak madde sabun gibi kullanılabilen bir çeşit çalı (DS, X, 3895)

tesçe: (< ?) Bir çeşit kara üzüm (DS, X, 3896)

tespih ağacı: (< *Ar. tesbîh* + *T. ağacı*) Tespih ağacıgillerden, Hindistan’da ve Avrupa’nın sıcak bölgelerinde yetişen, meyvesi zehirli, kabukları ateş düşürücü bir ağaç, Çin leylâğı, (TS, 2, 2205)

tespîh ağacıgiller: (< *Ar. tesbîh* + *T. ağacı* + *-giller*) İki çeneklilerden, tespîh ağacı ve maun ağacı ile benzer cinsleri içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 2205)

tespîhlik: (< *Ar. tesbîh* + *T. -lik*) Ayı fındığı ağacı, *Styrax officinalis*, (DS, X, 3896; TBAS, 265)

tespîh otu: (< *Ar. tesbîh* + *T. otu*) Meyvelerinden tespîh yapmak için yararlanılan, bir yıllık, otsu bir bitki, *Coix lacrima-jobi*, (TBAS, 265)

tetirli: (< ? *tetir* + *T. -li*; “< *tetir* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 3147”) Kayalık yerlerde yetişen ve boyasından yararlanılan bir çeşit bitki (DS, X, 3900)

tevenk: (< *teğek* < *teğ* ‘asma’ ve *+ek* ‘küçültme eki’; MBTS, 3, 3150) Bir çeşit üzüm (EYAD, 165)

tevrîs: (< *Ar. tevrîs*; MBTS, 3, 3153) Domates (DS, X, 3903)

tıbbî papatya: (< *Ar. tıbbî* + *Yun. papadia*) bk. papatya (TBAS, 222)

tıkan: (< *T. tıkan*), (And. Ağz.: *tıhı*, *tıhıl*) Domates (DS, X, 3909)

tıkıç: (< *T. tıkıç*) Dolgun, yuvarlak fasulye (DS, X, 3910)

tıktıkı: (< *tık* + *tıkı* “ses taklidi”) Ham incir (DS, X, 3912)

tırmık: (< *T. tırmık* < *ET. tarmak*; MBTS, 3, 3167) Bir çeşit dikenli bitki (DS, XII, 4761)

tırmut: (< ?) Yenilen mantar (DS, X, 3923)

tırtleşki: (< ? *tırt* + *T. -lı* + *ekşi*) Bir çeşit limon (DS, X, 3925)

tik ağacı: (< *Fr. teck, tek* < *Port. teca* + *T. ağacı*) Çift çeneklilerden, kaplamada kerestesinden yararlanılan, doğal rengi sarı, zamanla havada kendiliğinden koyulaşan bir sıcak iklim ağacı, *Tectona grandis*, (TS, 2, 2223)

tilki: (< *ET. tilkü*; Clauson, 498; Tietze, 619) Yosun (DS, XII, 4762)

tilki kişnişi: (< *T. tilki* + *Far. gişnīz* + *T. -i*) bk. şahtere (TBAS, 266)

tilkikuyruğu: (< *T. tilki* + *kuyruğu*) 1. Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki, hoşkuran, *Maranthus*, 2. Uzun salkımlı bir çeşit üzüm (TS, 2, 2224)

tilkişen: (< ?) Meyveleri küre biçiminde ve olgunlukta siyah renkli olan, çok yıllık, dalları yeşil renkli ve dikenli bir bitkidir, *Asparagus acutifolius*, (TBAS, 267)

tilki üzümü: (< *T. tilki* + *üzümü*), (And. Ağz.: *dilkü üzümü*) Meyveleri olgunlukta siyah renkli, çok yıllık, otsu bir bitki, *Paris incompleta*, (TS, 2, 2224; TBAS, 267; TaS, II, 1156)

tilye: (< ?) Ihlamur (DS, X, 3932)

timun: (< ?), (And. Ağz.: *tomun*) Kara erik (DS, X, 3933; DS, X, 3958)

Timur diken: (< öz. is. *Timur* + *T. diken*) bk. çobankaldıran (TBAS, 267)

tinton: (< *tin* + *ton*) Ahlata benzer, yuvarlak, ekşi, yabani bir çeşit meyve (DS, X, 3936)

tip: (< *T. top* ?) 1. Pancar, 2. Turp (DS, X, 3936)

tirfil: (< *Yun. triphyllon*) Yabanî yonca, korunga, üçgül (TS, 2, 2226)

tiryaki: (< *Far. tiryākī*; Nişanyan, 459) Oval taneli bir çeşit üzüm, razakı üzümü (DS, X, 3940)

tita: (< ?) Ormanda yetişen yenilir bir çeşit mantar (DS, X, 3940)

titregızım: (< *T. titre + kızım*) Gelincik (DS, X, 3941; TBAS, 267)

titrek kavak: (< *T. titrek + kavak*) Bütün Avrupa, Kuzey Afrika, Ön Asya, Kafkasya, Sibiryaya, Japonya ve Türkiye'nin bütün orman bölgelerinde yetişen, çalı veya ağaççık hâlinde bir kavak türü (TS, 2, 2227)

titrekotu: (< *T. titrek + otu*) Kuru süs olarak kullanılan bir çeşit kır çiçeği (DS, X, 3941)

tohumlu bitkiler: (< *Far. tuħm + T. -lu + bitkiler*) Bitkiler dünyasının büyük bir şûbesi, çiçekli bitkiler (TS, 2, 2228)

tokaloğlu: (< *T. tokalı + oğ(u)lu*; “< *ET. toku* < ? *tokımak*; Nişanyan, 460”) Bir çeşit kayısı (DS, XII, 4765)

tokalı dücük: (< *T. tokalı + ? dücük*) Bitkinin çiçek durumu yuvarlak tokalara benzemektedir. Aradaki bu benzerlik bitkinin adını “tokalı dücük” olarak yaygınlaştırmıştır, *Trifolium cherleri*, (*Duran, 223-229*)

tokat: (< *tokat* “kökenini bilmiyoruz”; Eren, 410) Bir çeşit uzun, iri taneli üzüm (DS, XII, 4766)

tok buğday: (< *T. tok + buğday*) Tam olgunlaşmamış, iri buğday (DS, X, 3948)

toklu: (< *OT. toklı*; Eren, 410) Üç yapraklı, ispanağa benzer bir çeşit ot (DS, X, 3948)

tokmaküzüm: (< *T. tokmak + üzüm*; “< *ET. tokımak*; Nişanyan, 460”) Kara, sert, iri, eylülde yetişen bir çeşit üzüm (DS, X, 3949)

tolik: (< ?) bk. ebeğümeci (TBAS, 268)

tomak: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 3, 3178) Uzun biber (DS, X, 3954)

tomara: (< *tomara* < *Yun. tomari*; MBTS, 3, 3178) Pazıya benzer, sapları pişirilerek yenen, kendi kendine yetişen bir çeşit bitki (DS, X, 3954)

tombak: (< *T. tombalak* < *top+alak*; MBTS, 3, 3179) Kayısı (DS, X, 3955)

tombatın: (< *tumbadız* “kökü bulunamamıştır”; MBTS, 3, 3200), (And. Ağz.: *tambatın, tombatum, tonbatın, tonbayan, tumbatun*) 1. Pancar, 2. Yer elması (DS, X, 3817, 3955; DS, X, 3958)

tombuş: (< *T. tombuş* < *tonbuş*) Koyu pembe renkli, büyük çekirdekli bir çeşit kiraz (DS, X, 3956)

tomçak: (< *T. tomçak* < *top+çak*), (And. Ağz.: *tomşak*) Gonca (DS, X, 3956)

tomdureuk: (< *T. tomurcuk*) Gelincik çiçeği (DS, X, 3956)

tomsuk: (< ?) Bataklıklarda yetişen, ucu dikenli ve buğday sapına benzer yaprakları olan bir bitki (DS, X, 3957)

tongarelması: (< ? *tongar* + *T. elması*) Bir tanesi yarım kilo gelecek kadar büyük, bir yanı kırmızı olan bir çeşit elma (DS, X, 3959)

topaçça: (< *T. topaçça*), (And. Ağz.: *lobatça, tomatça*) Papatya (DS, X, 3954, 3961; DS, XII, 4580)

topalak: (< *T. topalak*), (And. Ağz.: *toplalak*) Hünnapgillerden, yapraklarından yeşil boya çıkarılan bir bitki, *Rhamnus chlorophorus globosus*, (TS, 2, 2233; DS, X, 3964)

topalan: (< *T. topalan*) Uzun yapraklı bir çayır otu (DS, X, 3962)

topbaş: (< *T. top + baş*) 1. Ak, yumuşak, iyi cins buğday, 2. Akasya fidanı (DS, X, 3963)

topbaş üzümü: (< *T. top + baş + üzümü*) İri taneli, sıra yapılan ak üzüm (DS, X, 3963)

topluca: (< *T. topluca*) Yemeği yapılan bir çeşit ot (DS, X, 3964)

topoç: (< *T. topaç*) Karpuz (DS, X, 3964)

toppancar: (< *T. top + Erm. banjar*) Lahana (DS, X, 3964; KIAT, 349)

topuk: (< *T. top + -(u)k*; Eren, 412) Badem ve ceviz büyüklüğünde yumru kökleri olan bir çeşit ot (DS, X, 3965)

topuk çayı: (< *T. topuk + Çin. çay + T. -i*) bk. taş nanesi (TBAS, 268)

topuklutiken: (< *T. topuklu + diken*) Sapı sert tüylerle kaplı, yumru köklü, meyvesi koza biçiminde olan bir çeşit diken (DS, X, 3965)

topul: (< *T. topul*) Ham domates (DS, X, 3965)

topus diken: (< *Ar. dabbūs < Far. dabūs + T. diken*) bk. topuz (TBAS, 268)

topuz: (< *Ar. dabbūs < Far. dabūs*; Tietze, 571) Köke yakın yerinde birkaç yaprağı olan, sapının tepesindeki kurşuni renkli dikenleri soyularak yenilebilen, 50-100 cm yükseklikte, dikenli, iki yıllık ve otsu bitkiler, (TBAS, 268; DS, X, 3965; DS, XII, 4769)

torasaninciri: (< *torasan < öz. is. Toros + Far. encīr + T. -i*) Patlıcan incirinden küçük, morumsu renkte, tatlı bir incir (DS, X, 3968)

Toros sediri: (< *öz. is. Toros + Far. sedīr + T. -i*) bk. sedir (TBAS, 269)

tort: (< ? *tort*) Kalın yapraklı, dikenli ve süt gibi suyu olan bir ot (DS, X, 3969)

tortçu: (< ? *tort* + *T. -çu*), (And. Ağz.: *toççu*) İri ve sert taneli, bol ürün veren kırmızı bir çeşit buğday (DS, X, 3943, 3969)

toruk: (< *ET. toruk* < *tor-* “zayıflamak”; *Ergin, Orhun Abideleri*, 116; Nişanyan, 100), (And. Ağz.: *doruk, toru*) Yeni yetişen çam ağacı, fidan (DS, X, 3970; DS, XII, 4487)

tosbağa otu: (< *tos* + *T. baka* + *otu*; “< *tos* ‘ses taklidi’ + *ET. baka* ‘kurbağa, kaplumbağa’; Nişanyan, 462”) Hodangiller familyasından, 30-50 cm yükseklikte, köklerinden kırmızı boya elde edilen, sık tüylü, beyaz veya sarı çiçekli ve otsu bir bitkidir, *Alkanna orientalis*, (TBAS, 269; BTS, 660; DS, X, 3972; DS, X, 3972; DS, X, 3972)

toskafa kavunu: (< *tos* + *Ar. kafā*’ + *T. kavunu*) bk. adamotu (TBAS, 269)

tosunburnu: (< ? *tosun* + *T. bur(u)nu*; “< *tosun* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 3188”) Bir çeşit elma (DS, X, 3973)

totuk: (< ?) bk. ahududu (TBAS, 269)

tozağacı: (< *T. toz* + *ağacı*; “*ET. tōz*; MBTS, 3, 3189”) Kavak ağacı (DS, X, 3976)

toz mantarı: (< *T. toz* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. un mantarı (TBAS, 269)

töhmekan (< *Far. tuḥmugān*; Eren, 417), (And. Ağz.: *töğmeken, töhmeken, tökmekekan, töymekane, töymeken*): Semiz otu (DS, X, 3978)

tömbeki: (< *Far. tenbākū*) Özellikle İran’da yetişen ve nargile ile içilen bir tütün türü, nargile tütünü, *Nicotiana persica*, (TS, 2, 2244)

tömbeki tütünü: (< *Far. tenbākū* + *T. tütünü*) bk. deli tütün (TBAS, 269)

tömek: (< *T. tömek* “*alçak, kısa*”; Gülensoy, II, 865) Küçük ardıç ağacı (DS, X, 3981)

tömtöm: (< *töm + töm*) Papatya (DS, X, 3981)

Trabzon çayı: (< *öz. is. Trabzon + Çin. çay + T. -i*) bk. çay üzümü (TBAS, 269)

Trabzon hurması: (< *öz. is. Trabzon + Far. ħurmā + T. -sı*) 1. Abanozgillerden 15 m kadar yükselebilen büyük bir ağaç, 2. Bu ağacın elma büyüklüğünde, turuncu renkte, ham iken kekre olan, olgunlaşınca tatlılaşan meyvesi, *Diospyros kaki*, (*Japon hurması*), (TS, 2, 2245)

tulkuk: (< ?) 1. Gelincik çiçeği, 2. İnce uzun yapraklı, hafif tüylü, sarımsı yeşil renkte, yemeği yapılan bir çeşit ot (DS, X, 3987)

tuluh mantarı: (< *tuluk + Yun. manitari + T. -i*; “< *tuluk* ‘Eski Türkçeden beri kullanılır’; MBTS, 3, 3198”) Bir çeşit mantar (DS, XII, 4774)

tulukarmudu: (< *tuluk + Far. emrūd + T. -u*) Yazın yetişen, sarı renkli bir armut (DS, X, 3988)

tum: (< *Ar. tu'm*) 1. Ham incir, 2. Erkek incir (DS, X, 3989)

turkyemez: (< *öz. is. Türk + yemez*) Bir armut çeşidi (AA, 155)

turma: (< *ET. turma* < *tur-ma* “*tur-* toplanmak”; Gülensoy, II, 870) Turp (DS, X, 3995)

turnaayağı: (< *turna + T. ayağı*; “< *turna* adının, kuşun çıkardığı sestten geldiği anlaşılıyor; Eren, 418”) bk. düğün çiçeği (TS, 2, 2254)

turnadili: (< *turna + T. dili*), (And. Ağz.: *durnadili*) Uzun taneli bir çeşit buğday (DS, X, 3995; DS, IV, 1606)

turnagagası: (< *turna* + ? *gaga* + *T. -si*) Sardunyalıgillerden, tohumlarının ucunda turna gagasına benzer ince uzun bir uç bulunan, yaprakları güzel kokulu bir bitki, ıtır çiçeği, *Geranium robertianum*, (TS, 2, 2254)

turp: (< *Far. turb, turub, turf*; Eren, 419) Turpgillerden, 15-50 cm kadar boylanabilen, etli ve yenilen kökü olan, yaprakları tüylü, çiçekleri beyaz, sarı ve mor renkli, tek yıllık, otsu bitkiler, *Raphanus sativus*, (TS, 2, 2254; BTS, 670; AAT, 43; AVA, 252; DA, 118)

turpgiller: (< *Far. turp* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, yaprakları almalı dizilişte, çiçekleri er dişi, çanak ve taç yaprakları 4 parçalı, meyveleri açılan ya da açılmayan kapsül tipinde olan, ülkemizde 85 cins ve 460 kadar türle temsil edilen, turp, hardal, lahana, karnabahar, kaşık otu gibi bitkileri içine alan geniş bir familya (TS, 2, 2254; BTS, 670)

turp lahanası: (< *Far. turp* + *Yun. lahana* + *T. -si*) bk. şalgam (BTS, 630)

turp otu: (< *Far. turp* + *T. otu*) 15-50 cm yükseklikte, beyaz, pembe veya sarı çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitkidir, *Raphanus raphanistrum*, (TS, 2, 2254; TBAS, 270)

turşkiraz: (< *Far. turş* “ekşi” + *Yun. kerasi*) Vişne (DS, X, 3995)

turunç: (< *Far. turunc*) Turunçgillerden, bütün Akdeniz ülkelerinde yetişen, kışın yaprağını dökmeyen bir ağaç ve bu ağacın portakala benzeyen, suyu acımtırak meyvesi, *Citrus aurantium amara*, (TS, 2, 2255; BTS, 670)

turunçgiller: (< *Far. turunc* + *T. -giller*) Sedef otugillerin, turunç, portakal, limon, mandalina ve benzerlerini içine alan bir alt familyası, narenciye (TS, 2, 2255)

turunçotu: (< *Far. turunc* + *T. otu*) Kokulu bir çeşit ot (DS, XII, 4775)

tutya: (< *Ar. tūtyā*; MBTS, 3, 3210), (And. Ağz.: *tutça*) bk. çuha çiçeği (TBAS, 270)

tuzak: (< *Eski Türkçeden beri kullanılır, kökü belli değildir*; MBTS, 3, 3211) İnce saplarının uçlarında bir yanı açık kozaları bulunan bir çeşit yabancı ot (DS, X, 4003)

tüçça: (< ?) Bir ot cinsi (STİAT, 66, 265)

tük: (< *T. tüy < tük*; Gülensoy, II, 875) Yosun (DS, X, 4006)

tükürük otu: (< *T. tükürük + otu*) Zambakgillerden, 20-30 cm yükseklikte, küçük, beyaz veya sarı çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitki, *Ornithogalum umbellatum*, (TS, 2, 2263)

tüllü: (< *Fr. tulle + T. -lü*) İncir (DS, X, 4008)

tülüp: (< *Yun. touloupa*; MBTS, 3, 3199) Pamuk (DS, X, 4009)

tülüş: (< ?) Bir çeşit buğday (DS, X, 4009)

tülüşah: (< *T. tüylü + Far. şāh*) Çiçekleri eflatun renkli, kokulu bir bitki (DS, X, 4009)

tümmüsemek: (< ?) Aslanağzı da denilen bir çiçek (DS, X, 4011)

tüppek: (< ?), (And. Ağz.: *türppek*) Hardal otu (DS, X, 4014; TBAS, 270)

türbe eriği: (< *Ar. turba + T. eriği*; “< *Ar. turba*; Eren, 420”) Gülgillerden, kırmızı, tatlı, küçük çekirdekli, etinden kolay sıyrılabilen bir erik çeşidi (TS, 2, 2266)

türeme: (< *T. türeme*) Boz renkli bir ot (DS, X, 4013)

Türk biberi: (< *öz. is. Türk + Yun. pipéri + T. -i*) Kırmızı biber (TS, 2, 2267)

Türk meşesi: (< *öz. is. Türk + Far. bīša + T. -si*) Kayıngiller familyasından, 25 m kadar boylanabilen, yapraklarını döken, meyveleri iki yılda olgunlaşan, ülkemizin her tarafında görülebilen bir tür, *Quercus cerris*, (TS, 2, 2267; BTS, 672)

Türk otu: (< öz. is. *Türk* + *T. otu*) Eğir, andız; zencefil (TaS, V, 3875)

türtü: (< ?) Çalı cinsinden, yaprakları yenen ve yemişi olan bir bitki, (DS, X, 4014; DS, XII, 4778)

türüz otu: (< ? *türüz* + *T. otu*; MBTS, 3, 3217) Hanımeligillerden, sarı, kırmızı çiçekli, güzel kokulu ve tırmanıcı bir süs bitkisi, *Leonicera japonica*, (TS, 2, 2268)

tüsü: (< ?) bk. boğa diken (TBAS, 271)

tütün: (< *ET. tütün*; Nişanyan, 470; Tietze, 679; Clauson, 457), (And. Ağz.: *tutun*, *tüdüün*, *tütun*) Patlıcangillerden, 3 m kadar boylanabilen, birleşiminde nikotin bulunan, park, bahçe ve yol kenarlarında süs bitkisi olarak yetiştirilen otsu bir bitki, *Nicotiana tabacum*, (TS, 2, 2269; BTS, 672; AA, 64, 79; DA, 73; EİA, 135, 230, 231; ETA, II, 248; EYAD, 67; GBAA, 87; GDİAT, 138; KBAYA, 144; KİA, 189, 211; KİAT, 350; OAAD, 30, 107; STİAT, 89; TİYA, 310)

tütümbulkarı: (< *T. tütün* + ? *bulkar* + *T. -i*) Kahverengiye yakın bir çeşit üzüm (DS, X, 4016)

tüvlü ‘acir: (< *T. tüylü* + *Ar. ‘acūr*) Hıyara benzeyen, fakat üzerinde gayet ince tüyler bulunan meyve (Gaz.A., III, 689)

tüylü: (< *T. tüylü*), (And. Ağz.: *tülü*) Toprak altında yetişen ak, yumru gövdesi yenilen, ince, yeşil yapraklı bir çeşit bitki (DS, X, 4008, 4017)

tüylübaba: (< *T. tüylü* + *Far. bābā*) 1. Kır çiçeği, 2. Kırmızı lâle, (*tüylübarak*), (DS, X, 4017)

tüylübarak: (< *T. tüylü* + *barak*; “< *ET. barak*; MBTS, 1, 280”) bk. tüylübaba (DS, X, 4017)

tüylü boya: (< *T. tüylü* + *boya*) bk. havacıva (TBAS, 271)

tüylüce: (< *T. tüylüce*) Yaprığı tüylü, kökü çiğdeme benzeyen bir çeşit ot (DS, XII, 4777)

tüylüceyumru: (< *T. tüylüce* + *yumru*) bk. tüylütombalak (DS, X, 4017)

tüylü çay: (< *T. tüylü* + *Çin. çay*) Yörede ada çayı olarak kullanılan bu bitkinin çiçeklenme kısmında uzun ve yumuşak tüyleri vardır. Dikkati çeken uzun tüyleri sebebiyle “tüylü çay” denilmiştir, *Stachys lavandulifolia*, (Duran, 223-229)

tüylü dalak otu: (< *T. tüylü* + *dalak* + *otu*) 10-40 cm yüksekliğinde, yatık veya dik, gri veya beyaz tüylü, çok yıllık bir dalak otu türü, *Teucrium polium*, (TS, 2, 2270)

tüylü kanak: (< *T. tüylü* + *kanak*) Genellikle bir yıllık, 10-60 cm yükseklikte, sarı çiçekli, beyaz tüylü ve otsu bir bitki, *Crepis foetida*, (TBAS, 271)

tüylü meşe: (< *T. tüylü* + *Far. bīşa*) Kayıngiller familyasından, 4-5 m kadar boylanabilen, yaprak dökken ve yapraklarının alt yüzü sık tüylerle örtülü olan, fındıksı tipte meyveleri olan, ülkemizin her tarafında yetişen bir tür, *Quercus pubescens*, (TS, 2, 2270; BTS, 672)

tüylütapan: (< *T. tüylü* + *tapan*) bk. tüylütombalak (DS, X, 4017)

tüylütombak: (< *T. tüylü* + *tombak*) bk. tüylütombalak (DS, X, 4017)

tüylütombalak: (< *T. tüylü* + *tombalak*) Şeftali (*tüylü*, *tüylüceyumru*, *tüylütapan*, *tüylütombak*, *tüylütöparlak*) (DS, X, 4017; DS, X, 4009)

tüylütöparlak: (< *T. tüylü* + *toparlak*) bk. tüylütombalak (DS, X, 4017)

-U-

uccam: (< ?) Çörek otu (DS, XI, 4019)

uçkulak: (< *T. uç + kulak*) Çayır arasında biten bir ot (DS, XI, 4021)

uçkurutan: (< *T. uç + kurutan*) Turunçgillerden, özellikle limonlarda gelişerek, dal uçlarının kurumasına yol açan ve birkaç yıl içinde ağacın ölmesine sebep olan bir tür mantar (TS, 2, 2273)

uğur: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 3, 3230) Ceviz ağacı (DS, XI, 4030)

ulama: (< *T. ulama*; MBTS, 3, 3233) Sulak yerlerde yetişen bir çeşit ot (*ulamayonca*), (DS, XI, 4032)

ulamayonca: (< *T. ulama + ? yonca*) bk. ulama (DS, XI, 4032)

uluavrat otu: (< *T. ulu + Ar. 'avret + T. otu*) bk. dulavrat otu (TBAS, 272)

Uludağ köknarı: (< *öz. is. Uludağ + Yun. kukunaria + T. -i*) Çamgiller familyasından, iğne yapraklı, yapraklarını dökmeyen, Marmara, Batı Karadeniz ve Orta Karadeniz bölgesinde yetişen, ülkemize özgü bir orman ağacı, *Abies nordmanniana*, (BTS, 675)

unluca: (< *T. unluca*; “< *ET. ün*; MBTS, 3, 3239”), (And. Ağz.: *unnuca*) Dal ve yaprakları unlu gibi tüylü olan, 2 m kadar yükselebilen, bir yıllık ve otsu bir bitkidir, *Atriplex nitens*, (TBAS, 272; DS, XI, 4040)

un mantarı: (< *T. un + Yun. manitari + T. -i*) Yenen bir mantar türüdür, *Clitopilus prunulus*, (TBAS, 272)

unutmabeni: (< *T. unutma + beni*) İki çeneklilerden, küçük mavi çiçekler açan bir bitki, *Myosotis palustris*, (TS, 2, 2283; BTS, 676)

urgiyeye çiçeği: (< ? *urgiyeye + T. çiçeği*) Bir çeşit çiçek (DS, XI, 4041)

urumtut: (< öz. is. *Rum* + *Far. tūt*) Karadut (EYAD, 238)

urumu: (< öz. is. *Rum* + *Ar.-î*) Ak, yuvarlak üzüm (DS, XI, 4042; Gaz.A., III, 699; GDİAT, 311)

urunguç: (< *T. urunguç*), (And. Ağz.: *ulunkuş*) Bir armut çeşidi (DS, XI, 4035, 4042)

uruşman: (< *T. uruşman*) Ekinler arasında biten bir sarı çiçek (DS, XI, 4042)

uškun: (< *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 3, 3247) Karabuğdaygillerden, yaprakları yürek biçiminde, kökü dıştan sincabî ve içten sarı renkte olan bir ravent türü, *Rheum rhaponticum*, (TS, 2, 2288)

uşrat: (< *Ar. uşrat* < 'uşî r) Salatası yapılabilen, güzel kokulu bir kır bitkisi (DS, XI, 4045)

uyuz otu: (< *T. uyuz* + *otu*; “< *ET. uduz*; MBTS, 3, 3255”) Fesçitarağigiller familyasından, hekimlikte uyuza karşı kullanılan, Türkiye’de 30 kadar türü bulunan, bir veya çok yıllık, beyaz, sarı veya pembe çiçekli bir bitki, *Scabiosa rotata*, (TS, 2, 2297; TBAS, 272; BTS, 678)

uzunalma: (< *T. uzun* + *elma*) Armut (DS, XI, 4053)

uzunsap: (< *T. uzun* + *sap*) Çok iri, uzun saplı bir armut çeşidi (DS, XI, 4054)

-Ü-

üçgül: (< *T. üç* + *Far. gul*; Eren, 427) Yaban yoncası, tirfil, *Trifolium*, (TS, 2, 2304)

üğüm: (< ?) Fındık ağacı (DS, XI, 4061)

ülkerçiçeği: (< ? *ülker* + *T. çiçeği*; “< *ülker* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 3266”) Yıldız biçiminde küçük parçaları olan iri bir çiçek (DS, XI, 4063)

ülker üzümü: (< ? *ülker* + *T. üzümü*) Baharda asma dallarının ucu kırılarak ikinci kez alınan üzüm (DS, XII, 4793)

ülübe: (< ?) 1. Patates, 2. Fasulye (DS, XI, 4064; DS, XII, 4793)

ülüngür: (< ?) Kırdan yetişen ve yemeği yapılan, pancara benzer bir bitki (DS, XI, 4064)

ümbürek: (< ?) Kara üzüm (DS, XI, 4065)

üngülüz: (< ?) Bir ahlat çeşidi (DS, XI, 4066)

ürge: (< ?) Bir ağaç çeşidi (DS, XI, 4069)

ürkeğen otu: (< *T. ürkeğen* + *otu*) Mavi çiçekli bir kır bitkisi (DS, XI, 4069)

üsgündür: (< ?), (And. Ağz.: *üsküdür*) Ufak armut (DS, XI, 4073; DS, XI, 4073)

üsküle: (< ?), (And. Ağz.: *üskülen*) Büyümemiş, küçük soğan (DS, XII, 4796)

üskülü: (< ?) Kökü fazla büyümeyen, tadı güzel bir çeşit marul (DS, XI, 4074)

üşniye: (< *Ar. uşniyye*) Su yosunları (TS, 2, 2320)

üşüş: (< *T. üşüş*) Papatya (Erz.İ.A., III, 323)

ütküy: (< ?) Üzüm (DS, XI, 4079)

üven: (< ?) Zeytin tanesi iriliğinde kara ve buruk tatta bir çeşit erik (DS, XI, 4082)

üveyik: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 3, 3280), (And. Ağz.: *eveyik*) Sarı renkli, özlü bir çeşit buğday (DS, V, 1806; DS, XII, 4798)

üvez: (< *ET. uyaz*; Nişanyan, 477; < *T. üvez*; Eren, 429), (And. Ağz.: *eyvaz, gövez, ivaz, ivez, oğaz, övez, uvaz, üwez*) Gülgiller familyasından, muşmulaya benzer meyveleri yenen, kışın yapraklarını döken, dikensiz, basit ya da bölmeli yapraklı, beyaz çiçekli ağaç ya da ağaççıklar, *Pirus sorbus*, (TS, 2, 2321; TBAS, 273; BTS, 685; DS, VI, 2169; DS, VII, 2571; DS, IX, 3267; DS, IX, 3363; DS, XI, 4047; Erz.İ.A., III, 323; TaS, VI, 4127)

üvezli: (< *T. üvezli*) Bir çeşit kavak (DS, XII, 4798)

üzerlik: (< *ET. yüzerlik*; Nişanyan, 477; < *yüzerlik* < *yüzer* < *yüz-*; Clauson, 988) Sedef otugillerden, 30-70 cm yükseklikte, yaprakları almaşık, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi ettiğine inanılan, meyveleri toplanarak nazarlık yapımında kullanılan, çok yıllık, otsu bir bitki, *Peganum harmala*, (TS, 2, 2323; TBAS, 273; BTS, 685; DS, XI, 4085; AAT, 262; Krş.Y.A., 501)

üzüm: (< *ET. üzüm* < *üz-* “kesmek, koparmak” + *-(ü)m*; Eren, 431; Nişanyan, 477; Clauson, 288), (And. Ağz.: *cüzüm, üzim, üzüm, yüzüm*) Asmagiller familyasından, meyveleri taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan, ülkemizde 3 tür ve pek çok kültür çeşidi ile temsil edilen, tırmanıcı gövdeli, çalı formundaki bitkiler (TS, 2, 2324; BTS, 685; DS, III, 1029; AAT, 26; ADYA, 279; AVA, 165; BÜYA, 95, 124; DA, 87, 88, 91, 175; ETA, II, 370; EYAD, 56; GBAA, 53; Ka.Y.A., 201; KBAYA, 114, 139; KIAT, 34, 139, 287; KMYA, 159; Krş.Y.A., 218; KYA, 136; OAAD, 7, 8, 107; SA, 133; STIAT, 27, 176; TAYA, 9; TIYA, 247; ZBKIA, 118)

üzümcü eriği: (< *T. üzümcü* + *eriği*) bk. üzüm eriği (DS, XI, 4086)

üzüm eriği: (< *T. üzüm* + *eriği*) Küçük, kara erik (*üzümcü eriği, üzüm erik*), (DS, XI, 4087)

üzüm erik: (< *T. üzüm* + *erik*) bk. üzüm eriği (DS, XI, 4087)

üzümlü: (< *T. üzümlü*) Ak renkli, ortası sarı bir börülce çeşidi (DS, XI, 4086)

üzümotu: (< *T. üzüm + otu*) Güzel çiçekleri olan yabancı bir bitki (DS, XI, 4087)

-V-

v'ahv'ah: (< *Ar. vāh + vāh*; 'ses taklidi söz'; MBTS, 3, 3286) Zambağa benzer bir çeşit soğan ki sonbaharda, kışa doğru sarı çiçek açar (Gaz.A., III, 714)

valay armudu: (< *Far. vālā + emrūd + T. -u*) Yumuşak, sarı renkli bir armut çeşidi (DS, XI, 4089)

valve: (< ?) En iyi cins kestane (DS, XI, 4089)

vanilya: (< *İt. vanilla ~ İsp. vainilla ~ Lat. vagina*; Nişanyan, 479) Salepgillerden, hava kökleri olan, meyvelerinde yağ, reçine ve vanilin bulunan, likör, pasta ve dondurmaya lezzet verici olarak katılan, tropiklerde yetişen, çiçekleri beyaz, kokulu, tırmanıcı, küçük bir bitki, *Vanilla planifolia*, (TS, 2, 2330; BTS, 687)

varcık: (< *T. varcık*) Sulu yerlerde biten, yaprağı kamışa benzeyen bir ot (DS, XI, 4091)

vardıyan: (< *İt. guardiana < Lat.*; MBTS, 3, 3297) Ayçiçeği (DS, XI, 4091)

vargit: (< *T. var- + git-*) bk. güz çiğdemi (TBAS, 274)

varı: (< ?) Mısır (DS, XI, 4091)

vayıyo: (< ?) İhlamura benzeyen, daha ufak boyda bir ağaç (DS, XI, 4093)

velvele: (< *Ar. velvele*; MBTS, 3, 3314) Kına çiçeği (DS, XI, 4095)

venki: (< ?) Yuvarlak taneli bir üzüm çeşidi (DS, XI, 4095)

venüŧarıđı: (< *Fr. v enus + T.  arığı*) Salepgillerden, esmer kırmızımtırak renkte olan, çiçekleri  arığa benzeyen güzel bir süs bitkisi, *Ceyripedium calceolus*, (TS, 2, 2340)

venüssaçı: (< *Fr. v enus + T. saçı*) Nemli ortamlarda yetiŧen, balgam söktürücü ve öksürük kesici olarak kullanılan, çok yıllık, rizomlu ve çiçeksiz bir bitki, *Adiantum capillus-veneris*, (TBAS, 274; BTS, 689)

verdinar: (< *Far. verd-i n r* “nar gülü”) bk. köknar (TBAS, 274)

verem otu: (< *Ar. verem + T. otu*) bk. canavar otu (TBAS, 274)

veronika: (< * t. veronica*) Yavŧan otu (TS, 2, 2344)

vezirsalkımı: (< *Ar. vezir + T. salkımı*) Akasya (DS, XI, 4098)

vıci vıci: (< *vıci + vıci* “ses taklidi s z”) Gelincik bitkisi (DS, XI, 4098; TBAS, 274)

vıks çiçeği: (< ? *vıks + T.  i eği*) bk. taŧ nanesi (TBAS, 274)

viŧne: (< *Sl. viŧnya*; TS, 2, 2349; < *Slav dillerinden alınmıŧtır*; Eren, 436), (And. Ağz.: *fiŧne, fiŧna, fiŧne fiŧne*) Gülgillerden, yapraklarını döken, ekŧimtirak meyvelerinden reçel ve ŧerbet yapılan, dalları kırmızımtırak, çiçekleri beyaz renkte, kiraza benzer bir ağaç, *Cerasus vulgaris*, (TS, 2, 2349; BTS, 691; DS, V, 1873; ETA, II, 251; KBAYA, 54, 191; K AT, 320; KYA, 225, 247; T YA, 304, 326; UA, 110)

-Y-

yaban ağacı: (< *Far. yaban + T. ağacı*; “< *Far. biy b n < OFar. viy pan*; Eren, 437”) Akasya (DS, XI, 4112)

yaban armudu: (< *Far. yaban + emr d + T. -u*) Dağlarda veya sert toprakta yetiŧen bir armut türü (TS, 2, 2358)

yaban asması: (< *Far. yaban + T. asması*) Akasma (TS, 2, 2358)

yaban ayvası: (< *Far. yaban + ābiyā + T. -sı*) bk. ayı fındığı (TBAS, 275)

yabanbacı: (< *Far. yaban + ? bacı*) Baklagillerden bir bitki (DS, XI, 4112)

yaban baklası: (< *Far. yaban + Ar. bāḳilā + T. -sı*) bk. domuz baklası (TBAS, 275)

yabandarısı: (< *Far. yaban + T. darısı*) Semer otu da denilen bir çeşit kamış (DS, XI, 4112)

yaban defnesi: (< *Far. yaban + Yun. dáfni + T. -sı*) İki çeneklilerden, çiçekleri beyaz, sarı veya pembe renkli, orman ve çayırlarda yetişen bir süs bitkisi, *Daphne pontica*, (TS, 2, 2359)

yaban elması: (< *Far. yaban + T. elması*) bk. elma (TBAS, 275)

yaban enginarı: (< *Far. yaban + Yun. ankinára + T. -i*) Deve dikeninin bir türü (TS, 2, 2359)

yaban eriği: (< *Far. yaban + T. eriği*) Sert çekirdekli ve sert kabuklu bir tür erik, çakal eriği (TS, 2, 2359)

yaban fesleğeni: (< *Far. yaban + Yun. vasilikon + T. -i*) Yer fesleğeni (TS, 2, 2359)

yaban gülü: (< *Far. yaban + Far. gul + T. -ü*) Gülgillerden, çiçekleri soluk pembe, beyaz, yemişi parlak kırmızı renkte bir bitki, *Rosa canina*, (TS, 2, 2359)

yaban havucu: (< *Far. yaban + Far. hev̄c + T. -u*) Maydanozgillerden, kökleri yenilebilen, hayvan yemi olarak da kullanılan, yıllık veya çok yıllık otsu bitki, *Pastinaca sativa*, (*karakavza*), (TS, 2, 2359)

yabanî akdiken: (< *Far. yaban + Ar.-î + T. ak + diken*) Hünnapgillerden, yaprakları almaşık, kırmızı renkli yemişi olan bir bitki, *Rhamnus frengula*, (TS, 2, 2359)

yabanî bezelye: (< *Far. yaban + Ar.-î + Yun. bizélia < İt. piselli*) bk. cılban -1, (DS, III, 908)

yabanî biber: (< *Far. yaban + Ar.-î + Yun. pipéri*) bk. güveyfeneri (TBAS, 275)

yabanî ceviz: (< *Far. yaban + Ar.-î + Ar. cevz*) bk. kokar ağaç (TBAS, 275)

yabanî elma: (< *Far. yaban + Ar.-î + T. elma*) bk. dağ elması (TS, 1, 511)

yabanî enginar: (< *Far. yaban + Ar.-î + Yun. ankinára*) Kengel, kenger, eşek diken, domuz diken, diken enginarı, büyük deve diken olarak da bilinen bitki (TS, 2, 2359)

yabanî erik: (< *Far. yaban + Ar.-î + T. erik*) bk. dağ eriği (TS, 1, 511)

yabanî hardal: (< *Far. yaban + Ar.-î + Ar. ħardel*) bk. hardal otu (TBAS, 276)

yabanî hindiba: (< *Far. yaban + Ar.-î + Ar. hindibā*) bk. hindiba (TBAS, 276)

yabanî ispanak: (< *Far. yaban + Ar.-î + Yun. spanaki*) Pazı (TS, 2, 2359)

yabanî incir: (< *Far. yaban + Ar.-î + Far. encīr*) 1. İncir ağacının yabani türü, 2. Yaban inciri (TS, 2, 2359)

yabanî kavun: (< *Far. yaban + Ar.-î + T. kavun*) bk. şal kabağı (TBAS, 276)

yabanî kereviz: (< *Far. yaban + Ar.-î + Ar./Far. kerefs*) *Smyrniun* türlerine verilen genel ad (TBAS, 276)

yabanî kimyon: (< *Far. yaban + Ar.-î + kemmūn*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, Doğu Anadolu'da yetişen, kurt düşürücü olarak kullanılan, 20-60 cm yükseklikte, çok

yıllık, otsu, beyaz veya turuncu çiçekli bir bitki, *Zygophyllum fabago*, (TS, 2, 2359; TBAS, 276; DS, XI, 4112)

yabanî kimyongiller: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *kemmūn* + *T. -giller*) Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, yabanî kimyon, peygamber ağacı gibi bitkileri içine alan bir familya (TS, 2, 2359)

yabanî kiraz: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Yun. kerasi*) Ülkemizde yetişen bir kiraz türü, *Cerasus microcarpa*, (TS, 2, 2359)

yabanî kuşkonmaz: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *T. kuş* + *konmaz*) bk. tilkişen (TBAS, 276)

yabanî lahana: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Yun. lahano*) Turpgillerden, kumlu yerlerde yetişen ve sebze gibi yenen bir bitki (TS, 2, 2359)

yabanî mantar: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Yun. manitari*) bk. cacık -3, (DS, III, 839)

yabanî marul: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Yun. maruli*) 50-150 cm yükseklikte, sarı çiçekli, beyaz sütlü, iki yıllık otsu bir bitki, *Lactuca serriola*, (*yağ marulu*), (TS, 2, 2359)

yabanî menekşe: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Far. benefşe*) Menekşe çiçeğinin yabanî bir türü (TS, 2, 2359)

yabanî mercanköşk: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Far. merzengüş*) Mercanköşk çiçeğinin yabanî bir türü, *Origanum vulgare*, (TS, 2, 2359)

yabanî mersin: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Yun. mirsini*) bk. tavşan kirazı (TBAS, 277)

yaban inciri: (< *Far. yaban* + *Far. encīr* + *T. -i*) 1. Dutgillerden, Mısır'da yetişen ve kerestesi eski Mısırlılarca mumyalara sanduka yapmakta kullanılmış olan bir ağaç, 2. Bu ağacın meyvesi (TS, 2, 2359)

yabanî pancar: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Erm. banjar*) Tazeyken kavrulup yemek yapılan bir bitki (DS, XI, 4112)

yabanî pırasa: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Yun. praso*) bk. çiriş (TBAS, 277)

yabanî sarımsak: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *T. sarımsak*) bk. itsarımsağı (DS, VII, 2570)

yabanî sedef otu: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *şadef* + *T. otu*) bk. üzerlik (TBAS, 273)

yabanî sinameki: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *sinā-i mekkī*) 5 m kadar yükselebilen, kışın yapraklarını döken, yaprakları müshil olarak kullanılan, meyveleri şişkin ve sarı çiçekli bir ağaççık, *Colutea cilicica*, (TBAS, 277)

yabanî tere: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Far. tere*) bk. su teresi (TBAS, 277)

yabanî tırfil: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Yun. triphyllon*) Kara yonca, dağ yoncası (TaS, VI, 4181)

yabanî turp: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *Far. turb*) Yaban turpu, acırğa (TS, 2, 2360)

yabanî tütün: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *T. tütün*) Patlıcangiller familyasından, 3 m kadar yükselebilen, Batı ve Güney Anadolu'da yetişen, sarı çiçekli, çalı görünüşünde, zehirli bir bitkidir, *Nicotiana glauca*, (TBAS, 277; BTS, 697)

yabanî üzüm: (< *Far. yaban* + *Ar.-î* + *T. üzüm*) bk. böğürtlen (TBAS, 53)

yaban kabağı: (< *Far. yaban* + *T. kabağı*) bk. şeytan şalgamı (TBAS, 258)

yaban keteni: (< *Far. yaban* + *Ar. kettān* + *T. -i*) Su keteni (TS, 2, 2360)

yaban maydanozu: (< *Far. yaban* + *Yun. makedonesi* + *T. -u*) Baldıranın maydanoza benzeyen bazı türlerine verilen ad (TS, 2, 2360)

yaban mersini: (< *Far. yaban + Yun. mirsini + T. -i*) Fundagillerden, çiçekleri beyaz veya pembe, yaprakları taneli bir bitki, keçi yemişi, *Vaccinium myrtillus*, (TS, 2, 2360)

yaban nanesi: (< *Far. yaban + Ar. na'nā' + T. -si*) Yabanî bir tür nane (TS, 2, 2360)

yaban pancarı: (< *Far. yaban + Erm. banjar + T. -i*) Pazı (TS, 2, 2360)

yaban pazısı: (< *Far. yaban + Far. pāzi + T. -si*) Iştır (TS, 2, 2360)

yaban pırasası: (< *Far. yaban + Yun. praso + T. -si*) Gâvur soğanı (DS, III, 867)

yaban sarımsağı: (< *Far. yaban + T. sarımsağı*) bk. kömüren (TS, 2, 1378)

yaban sarmaşığı: (< *Far. yaban + T. sarmaşığı*) bk. akasma (TBAS, 277)

yaban sinamekisi: (< *Far. yaban + sinā-i mekkī + T. -si*) bk. yabanî sinameki (TBAS, 277)

yaban soğanı: (< *Far. yaban + T. soğanı*) Peynire de konulan, sarımsak tadında bir ot (DS, XI, 4112)

yaban sümbülü: (< *Far. yaban + Far. sunbul + T. -ü*) Kedi nanesi (TS, 2, 2360)

yaban teresi: (< *Far. yaban + Far. tere + T. -si*) Horozcuk otu (TS, 2, 2360)

yabantırak: (< *Far. yaban + “-tırak” eki*) Sulak yerlerde yetişen bir tür dereotu, *Anethum graveolens*, (TS, 2, 2360)

yaban turpu: (< *Far. yaban + Far. turb + T. -u*) Turpgillerden, kökü ve yaprakları baharlı, beyaz çiçek açan bir bitki, *Raphanus raphanistrum*, (TS, 2, 2360)

yaban yasemini: (< *Far. yaban + yāsemen + T. -i*) Patlıcangillerden, 2 m kadar yükselebilen, sulak yerlerde ve çit kenarlarında yetişen, mor çiçekli, tırmanıcı, zehirli ve çok yıllık bir bitki, *Stipites dulcamara*, (TS, 2, 2360; TBAS, 278)

yabru armudu: (< ? *yavru + Far. emrūd + T. -u*) Bir armut çeşidi (AA, 157)

yağardıç: (< *T. yağ + ardıç*; “< *ET. yāğ*; Clauson, 895”) Güzel kokulu, yağlı bir ardıç çeşidi (DS, XI, 4116)

yağlaç: (< *T. yağlı + ağaç*) Bir turp çeşidi (DS, XI, 4121)

yağlıca: (< *T. yağlıca*) 1. Püren de denilen yeşil süpürge otu, 2. İlkbaharda kendiliğinden yetişen ve yemeği yapılan bir bitki, 3. İlkbaharda yetişen, sapı çiğ olarak yenilen bir ot (DS, XI, 4121)

yağlıcak: (< *T. yağlıcak*) Kırdan yetişen, geniş yapraklı, köşeli gövdeli, çiğ yenilen bir bitki (DS, XI, 4122)

yağlı dürülü: (< *T. yağlı + dürülü*) Marul (DS, XI, 4122)

yağlısırgan: (< *T. yağlı + sırgan*) Sukestane otu, *Scrophulariaceae*, (DS, XI, 4122)

yağlık: (< *T. yağlık*) Yer elmasına benzer, kayalık ve sert topraklarda biten, yumru köklü bir çeşit bitki (DS, XII, 4808)

yağlımancar: (< *T. yağlı + Erm. banjar*) Yemeği yapılan bir ot (DS, XI, 4123)

yağlı ot: (< *T. yağlı + ot*) bk. yalı otu (TBAS, 278)

yağma: (< *Far. yağmā / yāgmā*; MBTS, 3, 3343) Kocayemiş (DS, XI, 4123; TBAS, 278)

yağ marulu: (< *T. yağ + Yun. maruli + T. -u*) Yabanî marul (TS, 2, 2365)

yağmurbastığı: (< *T. yağmur* + *bastığı*; “< *yağmur* < *yağ-* + *-mur*; Eren, 439; Clauson, 903”) Mavi alglerden bir *Nostoc* türü. Esmer mavi renkli ve müsilaçlı bir görünümü vardır. Yağmurlardan sonra ortaya çıkar. (*Allahekmeği*), (TBAS, 278)

yağ şalgamı: (< *T. yağ* + *Far. şalgam* + *T. -i*) bk. küçük şalgam (TS, 2, 1432)

Yahudi baklası: (< öz. *is. Yahudi* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*) Acı bakla (TS, 2, 2366)

Yahudi hurması: (< öz. *is. Yahudi* + *Far. ħurmā* + *T. -sı*) bk. karahurma (TBAS, 278)

yakı ağacı: (< *T. yakı* + *ağacı*; “< *ET. yakıg* < *yak-mak*; MBTS, 3, 3348”) Kabukları yakı olarak kullanılan defne türünden bir ağaç, *Daphne quidium*, (TS, 2, 2368)

yakı otu: (< *T. yakı* + *otu*) Küpe çiçeğigillerden, yaklaşık 60 cm kadar boylanabilen, sulak yerlerde yetişen, kırmızı veya pembe çiçekli, otsu, çok yıllık, küçük bir süs bitkisi, *Epilobium*, (TS, 2, 2370; TBAS, 279; BTS, 698)

yakı sakızı: (< *T. yakı* + *sakızı*) bk. yakı otu (TBAS, 279)

yakmuk: (< *T. yakmuk*) Asma yaprağı (DS, XI, 4130)

yalancı akasya: (< *T. yalancı* + *Fr. acacia*; “< *ET. yalğan*; MBTS, 3, 3353”) Baklagiller familyasından, 25 m kadar boylanabilen, yol kenarlarında süs bitkisi olarak kullanılan, beyaz çiçekli, çiçekleri kabızlığa karşı yatıştırıcı ve safra arttırıcı olarak kullanılan bir ağaç türü, *Robinia pseudoacacia*, (TS, 2, 2373; BTS, 699)

yalancı biber: (< *T. yalancı* + *Yun. pipéri*) Akdeniz ülkelerinde süs ağacı olarak yetiştirilen, 5-10 m yüksekliğinde, kışın yaprak dökmeyen, sarımsı çiçekli küçük bir ağaççık, *Schimus mollis*, (TS, 2, 2373; TBAS, 279)

yalancı çiriş: (< *T. yalancı* + *Far. sirīş*) bk. çiriş otu (TBAS, 279)

yalancı eğir: (< *T. yalancı* + *Yun. ákoron*) bk. bataklık süseni (TBAS, 279)

yalancı havacıva: (< *T. yalancı* + *Ar. hevā* + *Far. jî ve- cî ve*) bk. emzik otu (TBAS, 279)

yalancı ısırgan: (< *T. yalancı* + *ısırgan*) 100 cm kadar yükselebilen, tüylü, bir yıllık, otsu ve kırmızı çiçekli bir tür, *Ballota nigra*, (TBAS, 279)

yalancıkeçi: (< *T. yalancı* + *keçi*) Erguvan ağacı ve çiçeği (DS, XI, 4139)

yalancı kenevir: (< *T. yalancı* + *Yun. kannavi*) bk. renk otu (TBAS, 279)

yalancı lavanta çiçeği: (< *T. yalancı* + *İt. lavanda* + *T. çiçeği*) bk. karabaş otu

yalancı öd ağacı: (< *T. yalancı* + *Ar. 'ūd* < *Hintçe.* + *T. ağacı*) Kalemek (TS, 2, 2373)

yalancı porsuk bitkisi: (< *T. yalancı* + *porsuk* + *bitkisi*) Porsukgiller familyasından, 15 m kadar boylanabilen, yapraklarını dökmeyen erkek ve dişi kozalakları ayrı ayrı bitkilerde bulunan bir çalı ya da ağaç türü (BTS, 699)

yalancı portakal ağacı: (< *T. yalancı* + *Fr. portugal* + *T. ağacı*) bk. ayı elması (TBAS, 279)

yalancı safran: (< *T. yalancı* + *Ar. za'ferān*) bk. aspir (TBAS, 280)

yalancı sümbül: (< *T. yalancı* + *Far. sunbul*) bk. dağ sümbülü (TBAS, 280)

yalancı tespih ağacı: (< *T. yalancı* + *Ar. tesbîh* + *T. ağacı*) Ege ve Akdeniz bölgelerinde yetiştirilen, meyveleri olgunlukta sarı renkli, pennat yapraklı, küçük bir ağaç, *Melia azedarach*, (TBAS, 280)

yalancı: (< *T. yalancı*), (And. Ağz.: *yalanı*, *yalancı*) Dağlarda biten ve süpürge yapılan bir ot (DS, XI, 4139; OAAD, 261)

yalangoz: (< *T. yalangoz*), (And. Ağz.: *yalankoz*) 1. Mürver ağacı, 2. Aylandız da denilen, suda yetişen, kerestelik bir ağaç (DS, XI, 4139)

yaldaş: (< ? *yal* + *T. -daş*; “< *yal* “kökü belli değildir”; MBTS, 3, 3352) Bir üzüm çeşidi (DS, XI, 4143)

yaldıran: (< *T. yaldıran* < *yal-dir-an*; MBTS, 3, 3354) bk. it üzümü (TBAS, 145)

yalı otu: (< *Yun. yalos* + *T. otu*; “< *Yun. yalos* ‘yalı’; MBTS, 3, 3355”), (And. Ağz.: *yalotu*) Güney Anadolu sahillerinin kumluklarında yetişen, bir veya çok yıllık, otsu, beyaz veya sarı çiçekli bir tür, *Ipomoea stolonifera*, (*yağlı ot*), (TBAS, 280; DS, XI, 4149)

Yalova misketi: (< öz. *is. Yalova* + *Fr. muscat* + *T. -i*) Bir çeşit üzüm (TS, 2, 2377)

yamaneysi: (< *T. yaman* + *iyisi*) Şalgam (DS, XI, 4153)

yanabidildamak: (< ?) Beyaz ısırğan otu, *Lamium Amplexicule Labiate*, (DS, XI, 4159)

yanal: (< *T. yanal* < *yan+al* “yan tarafta olan, yana düşen”; MBTS, 3, 3361) Bir elma cinsi (STİAT, 192, 269)

yanalak: (< *T. yanalak*) Bir yanı çökük kavun, karpuz (DS, XI, 4160)

yandık: (< ? *yandık*; *kökü bulunamamıştır*; MBTS, 3, 3362), (And. Ağz.: *yandak*) Baklagillerden, sıcak ve kurak bölgelerde yetişen, sarımtırak küçük tohumlarından kudret helvasına benzer bir madde elde edilen bitki, *Alhagi maurorum*, (TS, 2, 2382; TBAS, 280)

yandıran: (< *T. yandıran*) Köpek üzümü, *Solanum nigrum Solanaceae*, (DS, XI, 4163)

yandırız: (< *T. yandırız*) Mültüme de denilen bir bitki (DS, XI, 4163)

yangak: (< *T. yanak* < *ET. yaňak*; MBTS, 3, 3361) Ceviz (DS, XI, 4164)

yanıkara: (< *T. yanı* + *kara*) 1. Börülce, 2. Fasulye (DS, XI, 4168)

yanıkızıl: (< *T. yanı* + *kızıl*) Bir yanı kızarık yaz armudu çeşidi (DS, XI, 4168)

yapılcan: (< *T. yapılcan*) Dikenli ardıç (DS, XI, 4177)

yapıldak: (< *T. yapıldak* ?) Sıcak, bataklık yerde yetişen, enli ve çok yapraklı bir çeşit kamyş (DS, XI, 4177)

yapışkan otu: (< *T. yapışkan* + *otu*) Isırgangillerden, duvarlar üzerinde gelişen, bir veya çok yıllık, yumuşak tüylü, otsu ve yaprakları yapışkan bir bitki, *Parietaria*, (TS, 2, 2389; TBAS, 281; DS, XI, 4178)

yarpah armudu: (< *T. yaprak* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Bir armut çeşidi (AA, 158)

yaprak (I): (< *T. yaprak* < *ET. yapurğak* < *yapur-*; Clauson, 879; Nişanyan, 492), (And. Ağz.: *yapık, yaprag, yaprah, yarbak, yarpah, yarpak*) Bitkilerde solunum, karbon özümlemesi, terleme gibi olayların oluştuğu, çoğu klorofilli, yeşil ve türlü biçimdeki bölümler, *Folium*, (TS, 2, 2391; BTS, 702; DS, XI, 4177; DS, XI, 4181; DS, XI, 4189; AA, 158; ADYA, 334; Erz.İ.A., III, 335; ETA, II, 365; EYA, 140; EYAD, 76, 99, 224; GDİAT, 14, 312; Ka.Y.A., 163, 286; KİAT, 45, 97, 352; Krş.Y.A., 82, 502; OAAD, 71; SA, 193, 194; STİAT, 68, 269; TAYA, 12; ZBKİA, 106)

yaprak (II): (< *T. yaprak*) Bodur meşe ağacı (DS, XI, 4179)

yapraklı kara yosunları: (< *T. yapraklı* + *kara* + ? *yosun* + *T. -ları*) Kayaların, ağaç kabuklarının yüzünde halı tüyleri gibi sık biten kara yosunları (TS, 2, 2392)

yaprak mantarı: (< *T. yaprak* + *Yun. manitari* + *T. -i*) bk. kayın mantarı (TBAS, 281)

yaraaan otu: (< ? *T. yara + T. açan + otu*; “< *yara* ‘yar-mak’ *filinden türemiş olduğu şüphelidir*; MBTS, 3, 3371”) bk. düğün ieği (TBAS, 281)

yara otu: (< ? *T. yara + T. otu*) Halk arasında yaralara iyi geldiğine inanılan bitki (TS, 2, 2394)

yarkk: (< *T. yar + kökü*; “< *ET. yār ‘dik ve derin uçurum, yer yarığı’*; MBTS, 3, 3371”) Havuç (DS, XI, 4186)

yarma şeftali: (< *T. yarma + Far. şeft-āl*) Eti ekirdeğinden kolayca ayrılan şeftali (TS, 2, 2402)

yarnaz: (< ?) Kırmızı buğday da denilen bir çeşit buğday (DS, XI, 4189)

yarpuz: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 3, 3379) Ballıbabagillerden, iekleri birbirinden ayrı halka durumunda, nane türünden, kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel kokulu bir bitki, *Mentha pulegium*, (TS, 2, 2402)

yasemin: (< *Far. yāsemen*) Zeytingillerden, kışın yaprak döken veya dökmeyen, beyaz, kırmızı veya sarı renkli çiçekleri güzel kokulu olan bir ağaççık, *Jasminum*, (TS, 2, 2404; TBAS, 281; BTS, 704; Gaz.A., III, 753)

yasmık: (< *T. yasmık < yas-muk*; Clauson, 975) Mercimek (TS, 2, 2404; TaS, VI, 4371)

yavruağzı: (< ? *yavru + T. ağ(ı)zı*; “< *yavru ‘kökü kesin olarak belli değildir’*; MBTS, 3, 3388”), (And. Ağz.: *yavrağzı, yavruağız, yavraz*) Sarı iekli bir kır bitkisi (DS, XI, 4205)

yavrubaş: (< ? *yavru + T. baş*) ayırda yetişen, ince başaklı, ayır otuna benzer bir ot (DS, XI, 4205)

yavşan otu: (< *T. yavşan* + *T. otu*; “< *yavşan* Orta Türkçeden başlayarak kullanılır: *yabçan*, *yavçan*. Eski Kıpçakçada da *yavşan* olarak geçer. Räsänen **yabı-ş-ğan* biçiminden geldiğini yazmıştır. ÉSTJa **yabış-* / *yapış-* kökünden yola çıkılabileceğini söylemiştir. Pritsak ise *yavşan*’ın *yap-ış-çan*’dan geldiğini ortaya atmıştır; Eren, 444; < *ET. yabçan-yavçan* ‘kökü kesin olarak belli değildir’; MBTS, 3, 3388”), (And. Ağz.: *yavsun*, *yavşağan*) Sıracagillerden, kurt düşürücü, ateş düşürücü, sıtmaya karşı ve iştah açıcı olarak kullanılan, Türkiye’de 20 kadar türü yetişen, mavi ve beyaz renkte çiçekler açan, bir, iki veya çok yıllık, otsu veya çalimsı bir bitki, *Artemisia*, (TS, 2, 2413; TBAS, 282; BTS, 706; DS, XI, 4206; DS, XI, 4207; Erz.İ.A., III, 336; KMYA, 316; TaS, VI, 4407; AA, 158)

yayarmudu: (< *T. yay* + *Far. emrūd* + *T. -u*) Erken olgunlaşan bir çeşit armut (DS, XI, 4209)

yaygın: (< *T. yaygın*), (And. Ağz.: *yaykın*, *yekin*) Kızılağaç (DS, XI, 4211, 4229)

yayılğan: (< *T. yayılğan*) Sarmaşık (DS, XI, 4210)

yayla çayı: (< *T. yayla* + *Çin. çay* + *T. -ı*; “< *ET. yaylağ*; MBTS, 3, 3391”) bk. dağ çayı (TBAS, 282)

yayla çiçeği: (< *T. yayla* + *çiçeği*) Çiçekleri sarı renkte, özel kokulu çok yıllık ve otsu bir bitki, ölmez çiçek, *Helichrysum*, (TS, 2, 2416)

yayla gülü: (< *T. yayla* + *Far. gul* + *T. -ü*) bk. ölmez çiçek (TS, 2, 2416)

yaylagüzeli: (< *T. yayla* + *güzeli*) Boncuk gibi, küçük, kırmızı çiçekli, katmer yapraklı bir bitki (DS, XI, 4212)

yayla kekiği: (< *T. yayla* + ? *kekik* + *T. -i*) bk. mercanköşk (TS, 2, 2416)

yayla kestanesi: (< *T. yayla* + *Yun. kastania* + *T. -si*) bk. çiğdem (TBAS, 282)

yayla otu: (< *T. yayla + otu*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 283)

yayla sarımsağı: (< *T. yayla + sarımsağı*) Bu bitkinin cinsi ile kullandığımız sarımsağın cinsi (*Allium sativum*) aynıdır. Kokuları da birbirine çok benzemektedir. Yörenin yaylalarında yetişen bu bitkiye “yayla sarımsağı” denilmiştir. (*Duran, 223-229*)

yayla tütünü: (< *T. yayla + tütünü*) Bitkinin yaprakları kurutulup tütün olarak kullanılır. Yörenin yaylalarında yetişmesinden dolayı “yayla tütünü” denilmiştir, *Solenanthus stamineus*, (*Duran, 223-229*)

yayla yavşanı: (< *T. yayla + yavşanı*) Tüylü dalak otu (TS, 2, 2417)

yayohu: (< *T. yay + oku*) Öküzkuynuğu da denilen bir bitki (DS, XI, 4214)

yazılı: (< *T. yazılı*) Börülce (DS, XI, 4217)

yazılı incir: (< *T. yazılı + Far. encīr*) Olgunluktan yarılmış, patlıcan inciri de denilen mor renkli incir (DS, XI, 4217)

yazı mantarı: (< *T. yazı + Yun. manitari + T. -i*) bk. evlek mantarı (TBAS, 283)

yazıpancarı: (< *T. yazı + Erm. banjar + T. -i*), (And. Ağz.: *yazupancarı*) İlkbaharda kırdada biten, yemeği yapılan yeşil otların tümü (DS, XI, 4217)

yazışgövdesi: (< *T. yaz + kış + gövdesi*; “< *ET. kövdöh* ‘gövde’; MBTS, 1, 1082”) Meyve ağaçlarının gövdesinde biten asalak ot (DS, XI, 4217)

yazlık buğday: (< *T. yazlık + buğday*) İlkbaharda ekilen, küçük taneli, sert bir çeşit buğday (DS, XI, 4218)

yedi damar otu: (< *T. yedi + damar + otu*) bk. bağa (TBAS, 283)

yedideli: (< *T. yedi + deli*) Türlü renklere açan, kasımpatına benzer, kokusuz bir çiçek (DS, XI, 4221)

yegenası: (< *T. yeğen + aşısı*) Bir çeşit kayısı ağacı (DS, XI, 4223)

yeleşik: (< *T. yeleşik < yerleşik*) Tatula da denen bir bitki (DS, XI, 4233)

yelkovan otu: (< *T. yel + kovan + otu*) Sardunyaya benzer yabancı bir bitki (DS, XI, 4236)

yellice: (< *T. yellice*) bk. kök karanfil (TBAS, 283)

yellimkara: (< *yellim + T. kara*; “< *yellim* ‘ses taklidi kelime’; MBTS, 3, 3402”) Mor çiçekli dikenli bir ot (DS, XI, 4237)

yelmeşük otu: (< ? *yelmeşük + T. otu*) Sancı, ağrı gidermede ve tahtakurularına karşı kullanılan bir ot (DS, XI, 4238)

yel otu: (< *T. yel + otu*) bk. eğir kökü (TBAS, 98)

yelpenek: (< ?) Hıyar (DS, XI, 4239)

yemiş: (< *ET. yémiş* “meyve” < *ye-* + *miş*; Eren, 451; Nişanyan, 495) 1. Bitkilerde, dölllenme sonunda çiçeği meyve yapraklarından oluşan ve tohumu taşıyan organ, meyve, 2. İncir (TS, 2, 2430; DS, XI, 4242; AA, 88; AVA, 352; Erz.İ.A., III, 339; GDİAT, 14; Krş.Y.A., 503; OAAD, 262; TaS, VI, 4602)

yemişen: (< *T. yemiş + -(e)n*; Eren, 452), (And. Ağz.: *yemişan*) Gülgillerden, meyvesi elmaya benzeyen, yaprakları kısa saplı, yumurtamsı biçimde ve kenarları dişli olan, dikenli bir bitki (TS, 2, 2430; DS, XI, 4242)

yemlik: (< *T. yemlik < yém < ye-*; Clauson, 934), (And. Ağz.: *emlik, yelebük, yelmik, yelmiyh, yelmük, yemliyh, yermük, yimlik*) Papatyagiller familyasından, yaprakları

ipliksi ve paralel damarlı, çiçekleri uzun bir sap üzerinde bulunan, aken tipi meyve taşıyan, ülkemizde 18 türle temsil edilen, bir ya da çok yıllık otsu bitkiler (TBAS, 284; BTS, 707; DS, V, 1739; DS, XI, 4243, 4253; DS, XII, 4819; AAT, 265; AVA, 246; BÜYA, 140; Erz.İ.A., III, 339; ETA, II, 621; Gaz.A., III, 748)

yenibahar: (< *T. yeni* + *Far. behār*) Mersingillerden, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir bitki, *Pimenta officinalis*, (TS, 2, 2431)

yenidünya: (< *T. yeni* + *Ar. dunyā*) Gülgillerden, ana vatanı Çin ve Japonya olan, ülkemizde kültürü yapılan, erik büyüklüğünde, iri çekirdekli, sarı renkli, sulu ve mayhoş yemişi olan her dem yeşil bir ağaç, *Eriobotrya Japonica*, (*Malta eriği*), (TS, 2, 2432; BTS, 708; DS, XI, 4245; Gaz.A., III, 750)

yepel: (< ?) Kırdan yetişen, toplanıp yenilebilen gümüş renkli bir ot (DS, XI, 4248)

yepelik: (< ?) Yulaf (DS, XI, 4248; KİAT, 353)

yer çamı: (< *T. yer* + *Ar. şam'* + *T. -i*; “< *ET. yī r*; MBTS, 3, 3408”) 5-10 cm yüksekliğinde, kuvvet verici, terletici veya yara iyi edici olarak kullanılan, limon sarısı renkli, bir yıllık, otsu bir bitki, *Ajuga chamaepitys*, (TS, 2, 2437; TBAS, 284)

yerdutu: (< *T. yer* + *Far. tūt* + *T. -u*) Böğürtlen (DS, XI, 4250)

yerebakan: (< *T. yere* + *bakan*), (And. Ağz.: *yerebañan*) Küpeçiçeği gibi, baş aşağı çiçek açan bir çeşit kır çiçeği (DS, XI, 4250)

yerebatan: (< *T. yere* + *batan*) Havuç (*yeregeçen*, *yerekaçan*), (DS, XI, 4250)

yeregeçen: (< *T. yere* + *geçen*) bk. yerebatan (DS, XI, 4250)

yerekaçan: (< *T. yere* + *kaçan*) bk. yerebatan (DS, XI, 4250)

yer elması: (< *T. yer + elması*), (And. Ağz.: *yer alması*) Birleşikgillerden, kök sapları yumru durumunda olan bir bitki, *Helianthus tuberosus*, (TS, 2, 2437; DS, XI, 4249; DS, XI, 4250; AA, 159; AVA, 246; KBAYA, 208; TİYA, 377)

yer fesleğeni: (< *T. yer + Yun. vasilikon + T. -i*) Sütleğengillerden, hayvanlarda zehirlenmelere neden olan, 10-50 cm yükseklikte, otsu veya odunsu, sürüngen gövdeli bitki, *Mercurialis*, (TS, 2, 2438; TBAS, 285)

yer fıstığı: (< *T. yer + Ar. fustuğ + T. -i*) Baklagillerden, sarı çiçekli, çiçekleri döllendikten sonra toprağa gömülerek meyve veren, tek yıllık, otsu bir tarım bitkisi, *Arachis hypogaea*, (TS, 2, 2438; BTS, 709)

vergöbeği: (< *T. yer + göbeği*) Bakla tarlasında köklerden beslenen bir asalak ot (DS, XI, 4251)

yer iğdesi: (< *T. yer + iğdesi*) bk. çıçırğan (TBAS, 285)

yer incisi: (< *T. yer + Çin. inci + T. -si*) İnci çiçeği (TaS, VI, 4539)

yerküpelisi: (< *T. yer + T. küpelisi*) Küpeçiçeğine benzeyen, bahçede yetiştirilen bir çiçek (DS, XI, 4253)

yer mantarı: (< *T. yer + Yun. manitari + T. -i*) bk. domalan (TS, 2, 2439)

yer meseri: (< *T. yer + Ar. mesir + T. -i*) Ak erik (DS, XI, 4253)

yer meşesi: (< *T. yer + Far. bīşa + T. -si*) 1. Kurtluca, yer palamudu, 2. *hlk.* Dalak otu, yer palamudu (TS, 2, 2439)

yermeşik: (< ?) Gelincik (DS, XI, 4253)

yer narı: (< *T. yer + Far. nār + T. -i*) Cistus türlerinin köklerinde parazit olarak yaşayan bir bitkidir, *Cytinus hypocistis*, (TBAS, 285)

yer otu: (< *T. yer + otu*), (And. Ağz.: *yir otu*) Havuç (DS, XI, 4253)

yer palamudu: (< *T. yer + Yun. palamudi + T. -u*) 1. Kurtluca, yer meşesi, 2. *hlk.* Dalak otu, yer meşesi (TS, 2, 2440)

yer pelidi: (< *T. yer + Ar. ballut + T. -i*) Yer meşesi (TS, 2, 2440)

yer pırasası: (< *T. yer + Yun. praso + T. -sı*) bk. aslankuyruğu (TS, 2, 2440)

yersakızı: (< *T. yer + sakızı*) Kökünden kara renkli sakız çıkarılan bir ot (DS, XI, 4254)

yer sarmaşığı: (< *T. yer + sarmaşığı*) Gebre otugillerden, nemli yerlerde, duvar diplerinde yetişen bir bitki, *Cleome*, (TS, 2, 2440)

yer servisi: (< *T. yer + Far. serv + T. -sı*) bk. yer çamı (TBAS, 285)

yer somunu: (< *T. yer + Yun. psomion + T. -u*) bk. domuzağırşığı (TBAS, 285)

yer şakayığı: (< *T. yer + Ar. şakā'ik + T. -i*) bk. ayı gülü (TBAS, 37)

yeryaran: (< *T. yer + yaran*) Bir çeşit mantar (DS, XI, 4254)

yer yenedünyası: (< *T. yer + yeni + Ar. dunyā + T. -sı*) bk. adamotu (TBAS, 285)

yer yoncası: (< *T. yer + ? yonca + T. -sı*) bk. ağ yonca -1, (DS, I, 116)

yeryumurtası: (< *T. yer + yumurtası*) Patates (DS, XI, 4254)

yeşilbiber: (< *T. yeşil + Yun. pipéri*) Yeşil renkli taze, sivri ve dolma biber (TS, 2, 2441)

yeşillik: (< *T. yeşillik*), (And. Ağz.: *yişillik*) 1. Hıyar, 2. Sebze (DS, XI, 4256)

yeşil soğan: (< *T. yeşil* + *soğan*), (And. Ağz.: *yeşil sögan*) Yeşil soğan (DA, 88, 118)

yığınç: (< *T. yığınç*) Isırgan otu (DS, XI, 4262)

yılanbaklası: (< *T. yılan* + *Ar. bākilā* + *T. -sı*; < “*ET. yılan*; Nişanyan, 496; Clauson, 930”) Fiğe benzer bir bitki (DS, XI, 4264)

yılanbıçağı: (< *T. yılan* + *bıçağı*) Genellikle mezarlıklarda, kayalık yerlerde biten enli, uzun parlak yapraklı, sarımsağa benzer yumrulu, çok yıllık ve otsu bir bitkidir, *Dracunculus vulgaris*, (TBAS, 285; DS, VII, 2517; DS, XI, 4264)

yılanboncuğu: (< *T. yılan* + *boncuğu*) bk. yılanyastığı (TBAS, 286)

yılanburçağı: (< *T. yılan* + *burçağı*) 1. Yaban baklasına benzer bir bitki, 2. bk. yılanbıçağı (DS, XI, 4264)

yılandüğü: (< *T. yılan* + *Far. cücek* + *T. -i*) Yılan otu da denilen, kırmızı başaklı bir çeşit ot (DS, XI, 4265)

yılan çiçeği: (< *T. yılan* + *çiçeği*) Mide ve barsak hastalıklarına iyi geldiği sanılan, kokusuz, çiçekleri karanfile benzeyen, kıvrımlı eğrelti otunun bir türü (TS, 2, 2448; DS, XI, 4265)

yılan diken: (< *T. yılan* + *dikeni*) bk. boğa diken (TBAS, 286)

yilandili: (< *T. yılan* + *dili*) Küçük eğrelti otu, *Ophioglossum*, (TS, 2, 2448)

yılanekmeği: (< *T. yılan* + *ekmeği*) Yaprakları uzun saplı ve ok biçiminde, yumruları süs bitkisi olarak dış ülkelere satılan, Batı ve Güney Anadolu’da bulunan, 10-20 cm yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitki, *Arisarum vulgare*, (TBAS, 286)

yılan gülü: (< *T. yılan* + *Far. gul* + *T. -ü*) bk. ölmez çiçek (TBAS, 286)

yılan kökü: (< *T. yılan* + *kökü*) bk. kurtpençesi (TBAS, 286)

yılankuyruğu: (< *T. yılan* + *kuyruğu*) Baharda biten, yılan kuyruğuna benzeyen ve sarmaşık gibi uzayan bir ot (DS, XI, 4266)

yılan otu: (< *T. yılan* + *otu*) Kökü yılan sokmasına karşı kullanılan, 15-50 cm yükseklikte, silindirik köklü, çok yıllık, esmer-yeşil çiçekli ve otsu bir bitki, *Aristolochia hirta*, (TBAS, 286; DS, XI, 4266)

yılanpancarı: (< *T. yılan* + *Erm. banjar* + *T. -i*) Gövdede oluşan şişleri iyileştirmek için üstüne konulan bir ot (DS, XI, 4266)

yı lanyastığı: (< *T. yılan* + *yastığı*) Yı lanyastığıgillerden, ülkemizde 11 türle temsil edilen, sulak ve nemli yerlerde yetişen, yaprakları sebze olarak kullanılan, kök sapında süt görünüşünde, yakıcı ve acı bir öz su bulunan, yumrulu, çok yıllık, zehirli bir bitki, *Dracunculus vulgaris*, (TS, 2, 2448; TBAS, 287; BTS, 712; DS, XI, 4266)

yı lanyastığıgiller: (< *T. yılan* + *yastığı* + *-giller*) Bir çeneklilerden, basit ya da parçalı yapraklı, mısır koçanı şeklinde çiçeklenen, bakka tipi meyveleri olan, danaayağı, yı lanyastığı vb. cinsleri içine alan bir bitki familyası (TS, 2, 2448; BTS, 712)

yıldız anasonu: (< *T. yıldız* + *Yun. anison* + *T. -u*; “< *ET. yultuz*; Clauson, 922”) Manolyagillerden, Japonya’da yetişen, meyveleri zehirli bir ağaççık, *Illicium anisatum*, (TS, 2, 2449)

yıldız çiçeği: (< *T. yıldız* + *çiçeği*) Birleşikgillerden, çiçekleri katmerli, yıldız biçiminde ve türlü renkte bir süs bitkisi, *Dahlia*, (*dalya*), (TS, 2, 2449)

yıldızkökü: (< *T. yıldız* + *kökü*) Yer elması (DS, XI, 4268)

yıldız yasemini: (< *T. yıldız* + *Far. yāsemen* + *T. -i*) Zakkumgiller familyasından her mevsim yeşil olma özelliğini koruyan odunsu bir bitki (TS, 2, 2450)

yıllığıç: (< ?), (And. Ağz.: *yıllığıç*) Şamama, kavuna benzeyen, güzel kokulu ama yenilmeyen meyve (DS, XI, 4271)

yidin: (< ?), (And. Ağz.: *yiğdin, yivdim, yivdin*) Frenk üzümü iriliğinde meyvesi olan zehirli bir bitki (DS, XI, 4276; DS, XI, 4283; AA, 159)

yiğilcik: (< ? *yiğil* + *T. -cik*) Meşe (DS, XI, 4276)

yoğurt çiçeği: (< *T. yoğurt* + *çiçeği*) Papatya (TS, 2, 2456)

yoğurtçuk: (< *T. yoğurtçuk*) bk. Manisa lâlesi (TBAS, 287)

yoğurt otu: (< *T. yoğurt* + *otu*) Kök boyasıgillerden, çiçekli dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan bir maya bulunan, bir yıllık veya çok yıllık otsu bitki, *Galium*, (TS, 2, 2456)

yoksul buğday: (< *T. yoksul* + *buğday*) Başağı dört köşe, ak renkli, kara kılçıklı bir çeşit buğday (DS, XI, 4288)

yonan: (< öz. is. *Yunan*) Yunan buğdayı da denilen iri başaklı bir çeşit buğday (DS, XII, 4823)

yonca: (< Eski Türkçede *yorunçğa* olarak kullanılır. Kaşgarlı Mahmud'a göre Orta Türkçede *yorinçğa* biçimi geçer. Oğuzlar ise *yorınca* biçimini kullanırlar. Kökünü açık olarak bilmiyoruz. Bitki adlarında kullanılan *-nçğa* ekiyle yapıldığı anlaşılıyor. Türkçe *yonca* biçiminin *yorınca*'dan geldiği açıktır. Bu biçimde *-r-* düşmüştür; Eren, 457) Baklagillerden, ülkemizde 95 kadar türle temsil edilen, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, bir veya çok yıllık, otsu, yaprakları genellikle üç yaprakçıklı olan bitkiler, *Trifolium*, (TS, 2, 2462; TBAS, 288; BTS, 713; AVA, 246; ETA, II, 621; EYAD, 237; KBAYA, 170; KYA, 197; STİAT, 107)

yongöbek: (< ? *yon* + *T. göbek*) İyi çeşit yemeklik mantar (DS, XI, 4294)

yonuz eriği: (< ? *yonuz* + *T. eriği*), (And. Ağz.: *yonuz eri*) 1. Ekşi yaban eriği, 2. Malta eriği (DS, XI, 4295)

yordanlı: (< ? *yordan* + *T. -lı* ‘yordamlı’; “< *yordam* ‘kökü bulunamamıştır’; MBTS, 3, 3438”), (And. Ağz.: *yorduma*) Lâle, gelincik (DS, XI, 4297; TBAS, 288)

yosun: (< *kökü belli değildir*; MBTS, 3, 3440; Nişanyan, 497), (And. Ağz.: *yoğsun*, *yosmuk*, *yosul*) Tallı bitkilerin, nemli topraklar ve ağaç gövdeleri üzerinde yaşayan, çoğu sularda yetişen, ilkel yapıdaki örneklerine verilen genel ad (TS, 2, 2465; BTS, 714; DS, XI, 4298; DS, XI, 4299)

yoz: (< *ET. yoz* “kısır”; MBTS, 3, 3440) Meyvesiz ağaç (DS, XI, 4302)

yuka ağacı: (< *Lat. Yucca* + *ağacı*) bk. avize ağacı (BTS, 63)

yulaf: (< *Tzitzilis*’e göre *Rumcadan* alınmıştır; ÉSTJa, birinci bölümünü Farsçada arpaya verilen *cau* adıyla birleştirmiş, ikinci bölümünü ise Arapçadan kalma Farsça *alaf* “ot, yem” biçiminden getirmiştir; *Dimitrieva*’ya göre *Ermeniceden* alınmıştır; Eren, 457), (And. Ağz.: *ulaf*, *ulaf*, *yilaf*, *yolaf*) 1. Buğdaygillerden, en çok hayvan yemi olarak yetiştirilen, bir yıllık, otsu bitki, 2. Bu bitkinin tanesi, *Avena sativa*, (TS, 2, 2469; BTS, 714; DS, VII, 2464; AAT, 265; GBAA, 33; KMYA, 227; Krş.Y.A., 307, 500; TİYA, 283)

yumak: (< *ET. yumgak* < **yum-*; Clauson, 936) bk. yumak otu (DS, XII, 4825)

yumak otu: (< *T. yumak* + *otu*) Kaya aralıklarında yetişen, çime benzer bir çeşit ot, *Festuca*, (TBAS, 288; DS, XII, 4825)

yumru: (< *T. yumru*) Domates (DS, XI, 4316)

yumrukara: (< *T. yumru* + *kara*) Bir çeşit kara üzüm (DS, XI, 4316)

yumrut: (< ?) Üvez meyvesi (DS, XI, 4316)

yumuk: (< *T. yumuk*) Açılmamış çiçek, gül goncası (DS, XI, 4316)

yumurca: (< *T. yumurca* < *yumruk* + *ca*; MBTS, 3, 3444) Anasonun arasında yetişen kokulu bir bitki (DS, XI, 4317)

yumurcak: (< *T. yumurcak* < *yumruk*+ *cak*; MBTS, 3, 3444) bk. kişniş (TBAS, 288)

yumurta boyası: (< *T. yumurta* + *boyası*; “< *ET. yımirtğa/yumurtğa* < **yumurt-* < **yum-*; Clauson, 938”) bk. kök boyası (TBAS, 288)

yumurta mantarı: (< *T. yumurta* + *Yun. manitari* + *T. -i*) Çok lezzetli bir mantar çeşidi (DS, XI, 4318)

yusufu: (< öz. *is. Yusuf* + *Ar. -î*) Limon (DS, XI, 4322)

yüksükçük: (< *T. yüksükçük*; “< *ET. yüksük* < *yik* ‘dikiş’ + *-sik* eki; Eren, 462; Nişanyan, 498”) Yüksük otu, *Digitalis purpurea*, (DS, XI, 4328)

yüksük otu: (< *T. yüksük* + *otu*) Sıracagillerden, kalp hastalarında dijitalin adıyla kullanılan bir alkaloid veren, yüksük biçiminde, sarı ve kırmızı çiçekleri olan, ülkemizde dokuz türü bulunan, iki yıllık, otsu bir bitki, *Digitalis purpurea*, (*yüksükçük*), (TS, 2, 2480; TBAS, 288; BTS, 717; DS, XI, 4328)

yün otu: (< *T. yün* + *otu*; “< *ET. yuy*; MBTS, 3, 3454”) Sığırkuyruğu, kralkandili denilen bir ot, *Verbascum scrophulariaceal*, (DS, XI, 4331)

yüsüfendi: (< öz. *is. Yusuf* + *Yun. aféndis*) Mandalina (DS, XI, 4334)

yüsüre: (< *yüsrü* “kökü bulunamamıştır”; MBTS, 3, 3458) Yasemin (DS, XI, 4334)

-Z-

zabıt: (< *Ar. zabt*; MBTS, 3, 3465) Süpürgeotu (DS, XI, 4340)

zaguda: (< ?) Soğanın küçüğü (DS, XI, 4341)

zahter: (< *Ar. sa'tar*; Eren, 466) bk. kara kekik (TBAS, 289)

zakkum: (< *Ar. zaqqūm*) Zakkumgiller familyasından, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 6 m kadar yükselebilen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, *Nerium oleander*, (TS, 2, 2495; TBAS, 289; BTS, 719; DS, XII, 4831; Erz.İ.A., III, 352)

zakkumgiller: (< *Ar. zaqqūm* + *T. -giller*) İki çeneklilerden, zakkum, Cezayir menekşesi gibi türleri içine alan, yaprakları karşılıklı ya da dairesel, süt içeren, çiçekleri tekli, ışınsal simetrik, çanak ve taç yaprakları 5 parçalı ve parçalar birleşik, folikül, kapsül, bakka ya da eriksi tip meyveleri olan, er dişi, ülkemizde 4 cins ve 6 türle temsil edilen, çok yıllık, otsu ya da ağaçsı bitkiler (TS, 2, 2495; BTS, 719)

zakota: (< ?) Yabanıl sarımsak (DS, XI, 4344)

zalıkdı: (< ? *zalı* + *T. kıldı*) Çalı cinsinden bir bitki (DS, XI, 4345)

zambak: (< *Ar. zanbağ* ~ *OFar. zanbak*; Nişanyan, 499) Zambakgillerden, Türkiye'de 6 türü bulunan, 90-100 cm yüksekliğinde, soğanlı, güzel ve iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi, *Lilium candidum*, (TS, 2, 2496; TBAS, 289; BTS, 719; Gaz.A., III, 780; KYA, 150; UA, 23)

zambakgiller: (< *Ar. zanbağ* + *T. -giller*) Bir çeneklilerden, dik ya da tırmanıcı gövdesi olan, çiçekleri ışınsal ya da tek simetrik, çiçek örtü yaprakları iki daire etrafında dizilmiş 6 parçalı, ovaryum alt ya da orta durumlu, kapsül ya da nadiren bakka tipi meyveleri olan, ülkemizde 43 cins ve 420 kadar türle temsil edilen, çok yıllık, otsu, nadiren çalı formundaki bitkiler (TS, 2, 2497; BTS, 719)

zamk ağacı: (< *Ar. şamğ + T. ağacı*) Akasya, mimoza gibi zamk veya reçineli zamka benzeyen maddeler veren okaliptüslere ve daha birçok ağaca verilen ad, *zamk akasyası*, (TS, 2, 2497)

zamk akasyası: (< *Ar. şamğ + Fr. acacia + T. -sı*) bk. zamk ağacı (TS, 2, 2497)

zamzak: (< ?) Mısır, domates, kavun, karpuz gibi bitkilere sarılarak büyüyen ve mavi çiçekler açan bir asalak bitki (DS, XI, 4346)

zandak: (< ?) Yeşil diken (DS, XI, 4347)

zangalak: (< *zang* “ses taklidi” + *T. -alak*), (And. Ağz.: *zamzalak, zanzalak, zarzalak, zazalak*) 1. Akasya, 2. Tespih ağacı, 3. Leylâk, 4. Erguvan çiçeği (DS, XI, 4347, 4348, 4351, 4354; TBAS, 290)

zartlak: (< *zart* “ses taklidi” + *T. -lak*) Domates (DS, XI, 4351)

zavrak: (< *Ar. zevrak*; MBTS, 3, 3497), (And. Ağz.: *zarvak, zavarak, zavrah, zavza, zavzak, zavzi, zavzu, zevrak, zıvrak*) 1. Hıyar, 2. Kızılcık, 3. Havuç, 4. Limon (DS, XI, 4352, 4383; AAT, 268; OAAD, 264)

zavzara kirezi: (< ? *zavzara + Yun. kerasi + T. -i*) Bir kiraz cinsi (AA, 160)

zegur: (< ?) Çileğe benzer bir meyve (DS, XI, 4355)

zehirli çiğdem: (< *Far. zehr + T. -li + çiğdem*) bk. acı çiğdem (TBAS, 290)

zehirli mantar: (< *Far. zehr + T. -li + Yun. manitari*) İnsan ve hayvanlarda hafif veya ölümlü sonuçlanan zehirlenmelere neden olan mantarlar (TBAS, 290)

zehni: (< *Ar. zihni*; MBTS, 3, 3505) Bir üzüm türü (EYAD, 239)

zemberek otu: (< *Far. zenbürek + T. otu*) Atkuyruğu (TS, 2, 2504)

zembil çiçeği: (< *Far. zenbīl* + *T. çiçeği*) bk. hodan (TBAS, 291)

zembilgozgoz: (< *Far. zenbī l* + *T. -li* + *Far. gawz* + *gawz*) Ceviz (DS, XI, 4359)

zembil otu: (< *Far. zenbī l* + *T. otu*) Buğdaygillerden, ayrık otuna benzeyen, çorak yerlerde yetişen bitki, *Briza*, (TS, 2, 2504)

zencefil: (< *Ar./Far. zencebīl* ~ *OFar. *zengepīl*; Nişanyan, 502) Zencefilgillerden, Hindistan ve Malezya'da yetişen, yaklaşık 100 cm yüksekliğinde, kamyş görünüşünde, çok yüksek ve otsu bir bitki, *Zingiber officinale*, (TS, 2, 2505; DA, 175)

zencefilgiller: (< *Ar./Far. zencebīl* + *T. -giller*) Bir çeneklilerden, zencefil, kakule, zerdeçal gibi ıtırılı bitkileri içine alan bir familya (TS, 2, 2505)

zencefil kökü: (< *Ar./Far. zencebīl* + *T. kökü*) bk. kök karanfil (TBAS, 184)

zerana: (< *Far. zer* + *T. ana*) Sütleğen (DS, XI, 4361; TBAS, 291)

zeravent: (< *Far. zerāvend*; MBTS, 3, 3492) bk. loğusa çiçeği (TBAS, 198)

zerdali: (< *Far. zerd-ālū*; TS, 2, 2506; Eren, 468; Nişanyan, 502), (And. Ağz.: *zerdeli*, *zerdili*) Kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen, 15 m kadar yükseklikte, sarı, etli, tadı acı ve çekirdekli meyvesi olan bir türü, *Armeniaca vulgaris*, (TS, 2, 2506; TBAS, 291; Erz.İ.A., III, 349; DS, XI, 4361; Gaz.A., III, 782; GBAA, 31, 88; KİAT, 145, 148; Krş.Y.A., 296, 505)

zerdali dikenli: (< *Far. zerd-ālū* + *T. dikenli*) 60-150 cm yükseklikte, çok yıllık, dikenli, otsu ve sarı çiçekli bir bitki, *Centaurea sostitalin*, (TBAS, 292; DS, XI, 4361)

zerde: (< *Far. zerde*; MBTS, 3, 3492), (And. Ağz.: *zerdek*) Havuç (DS, XI, 4361; DS, XII, 4832)

zerdeçal: (< *Far. zerde-çāv*; TS, 2, 2506; Eren, 468; Nişanyan, 502) Zencefilgillerden, kök saplarından safranı andıran boyalı bir madde çıkarılan, yaprakları sivri uçlu, çiçekleri sarı renkte, çok yıllık bir bitki, *Curcuma longa*, (*Hint safranı*), (TS, 2, 2506)

zerdeli aşması: (< *Far. zerd-ālū + T. aşılması*) Kayısı (DS, XI, 4361)

zerrin: (< *Far. zerrīn*) Fulya (TS, 2, 2506)

zerringade: (< *Far. zerrīn + -gede*) Turuncu lâle (DS, XII, 4833)

zevik: (< ?) Kışa doğru yetişen, şarap rengi, sert, tadı az bir çeşit üzüm (DS, XI, 4363)

zevze: (< *Far. sebze < sebz* “yeşil”) Tohumdan yetişen yeşil soğan (DS, XI, 4363)

zeyrek: (< *Far. zağīr + -(a)k* küçültme eki; Eren, 467), (And. Ağz.: *seğelek, segrek, seyelek, siyrek, zarek, zegerek, zeğrek*) bk. keten (TBAS, 172)

zeytin: (< *Ar. zeytūn*), (And. Ağz.: *setin, zefdin, zetin, zevtin, zeytun, zeytūn, zītin*) 1. Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 m yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç, 2. Bu ağacın taze iken yeşil, sonradan kararan, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi, *Olea europea*, (TS, 2, 2508; TBAS, 292; BTS, 721; DS, X, 3593; DS, XI, 4362; AA, 73, 160; BÜYA, 127; EİA, 134, 207; Erz.İ.A., III, 349; ETA, II, 386; EYA, 158; GBAA, 6, 125; GDİAT, 187; KİAT, 21, 72; KYA, 136; OAAD, 264; TAYA, 7; ZBKİA, 102)

zeytingiller: (< *Ar. zeytūn + T. -giller*) İki çeneklilerden, genellikle ağaç ya da bazen çalı formunda olabilen, yapraklarını döken, her dem yeşil, çiçekleri ışımsal simetrlili, meyveleri kapsül, kanatlı fındıkçık, eriksi ya da üzümsü olan, ülkemizde 7 cinsle temsil edilen bir familya, (TS, 2, 2508; BTS, 721)

zeytinsi meyve: (< *Ar. zeytūn + T. -si + Far. mīva*) Erik, kiraz, kayısı, badem gibi tek çekirdekli meyvelerin genel adı (TS, 2, 2508)

zeytinüzümü: (< *Ar. zeytūn + T. üzümü*) Tanesi zeytine benzer kara, tatlı bir çeşit üzüm (DS, XI, 4363)

zıġlan: (< ?) Uzun çam ağacı (DS, XI, 4366)

zıka: (< ?) Hardal otu (DS, XI, 4366)

zılbıt: (< ?), (And. Ağz.: *zılbirt*) Yemeği yapılan bir kır bitkisi (DS, XI, 4367)

zılcan: (< ?) Bir çeşit diken (DS, XI, 4367)

zılgar: (< ?) Genç çam ağacı (DS, XI, 4367)

zılk: (< ?) Marula benzeyen, yaprağından sarma yapılan bir kış sebzesi, pazı (DS, XI, 4369)

zımbıldık: (< ?) Akarsu kıyılarında yetişen bir çeşit ot (DS, XI, 4370)

zıngırdak otu: (< *zingırdak + T. otu*; “< *zingır* ses taklidi kelime”) Tahıla zararlı bir ot (DS, XI, 4373)

zınzov: (< ?) Dağ menekşesi (DS, XI, 4373)

zıplak: (< *zıp* “ses taklidi” + *T. -lak*) Pancar (DS, XI, 4375)

zıra: (< ?), (And. Ağz.: *zıra*) bk. kimyon (TBAS, 292, 293)

zifin: (< ?) Kışın yapraklarını döken, sarı çiçekli ve çalı görünüşünde, zehirli bir bitkidir, *Rhododendron luteum*, (TBAS, 293; DS, XI, 4385)

zile: (< ?) Nemli yerde kendiliğinden çıkan arpa, buğday (DS, XI, 4386)

zimit: (< ?), (And. Ağz.: *zimerit, zinebit, zinemit*) Sarı çiçekli, yapışkan yapraklı, genellikle deniz kıyılarında biten, kötü kokulu bir ot (DS, XI, 4387; TBAS, 293)

zimilacı: (< *Far. zenbî l + T. ağacı*), (And. Ağz.: *zimbilaçl, zimilas*) Kışın yemiş veren bir çeşit diken (DS, XI, 4388)

zincilip: (< ?) İlkbaharda biten, yaprağı yenilebilen ve sarı çiçeği kumaş boyamada kullanılan bir ot (DS, XI, 4388)

zindiyān: (< *Far. zindegān*; MBTS, 3, 3508) Pırnal meşesi ağacı (Gaz.A., III, 785)

zingit: (< ?) Yabanıl armut ağacı (DS, XI, 4389)

zirge: (< ?) Sert, dolgun taneli hevenk üzümü (DS, XI, 4389)

ziron: (< ?) Kılçıksız buğday (DS, XI, 4390)

zivan: (< *Ar. zivān*; Eren, 470) Buğday tarlalarında biten tohumu acı bir ot (DS, XI, 4390)

zivircik: (< *Far. ziver + T. -cik*), (And. Ağz.: *siyircik*) Akdeniz Bölgesi'nde yetişen, dallarından süpürge yapılan, tohumları zehirli, yaprakları 3 yaprakçıklı, çiçekleri sarı renkli, 100-300 cm yüksekliğinde, kuvvetli kokulu bir çalı, *Anagyris foetida*, (TS, 2, 2517; TBAS, 293; DS, XII, 4699)

zoğal: (< *Far. zuğāl*) Kızılıcık (Eren, 471)

zomzom eriği: (< *zom + zom + T. eriği*; “< *zom* ‘kökü belli değildir’; MBTS, 3, 3512”) Bir çeşit erik (DS, XI, 4393)

zongula: (< *zongula < zonk* “ses taklidi”) Ağsız mantar (DS, XI, 4393)

zulfa otu: (< *Ar. zulfe* + *T. otu*) Yaprakları, nane gibi, çorbalara koku ve tat vermek için kullanılan, 20-40 cm yükseklikte, tüylü, çok yıllık, mavimsi çiçekli bir bitki, *Hyssopus officinalis*, (TBAS, 294)

zulfar: (< ?) Susam (DS, XI, 4400)

zumagu: (< ?) bk. akçöpleme (TBAS, 294)

zülbeya: (< *Ar. zülbeyā* “< *beyā* dolmuş, dolu”), (And. Ağz.: *zülle*) Geç olgunlaşan kara ve küçük bir erik çeşidi (DS, XI, 4401, 4402)

zülfaris: (< *Far. zulf-i ‘arūs*) Baklagillerden bir süs bitkisi ve bunun güzel kokulu, mor, beyaz renkli, saç lülesi görünüşünde olan kıvrıntılı çiçeği, *Phaseolus caracalla*, (TS, 2, 2522)

V. SONUÇ

“Türkiye Türkçesinde Bitki Adları” isimli doktora tezimizde bitki adları yapı ve kavram bakımından ele alınmış ve Türkçenin zengin bir bitki kültürüne sahip olduğu görülmüştür. Bu çalışma ışığında, bitki adlarıyla ilgili olarak şu sonuçlara varılmıştır:

1. Bitki adları bir milletin hayal gücünün derinliğini, kıvrak zekâsını, espri anlayışını, tabiata bakış açısını ve hayatı kavrayış biçimini ortaya koyan dil hazineleridir.
2. Geniş bir coğrafyada binlerce yıldan beri yaşayan Türk milleti, oldukça hacimli bir bitki koleksiyonu oluşturmuştur. Bitkilere verdiğimiz isimler, tıpkı kendi çocuklarımıza verdiğimiz isimler gibi, bizleri geçmişimize götüren kopmaz bağlardır.
3. Türkiye Türkçesinde kullanılan bitki adları “*Basit, Türemiş ve Birleşik*” yapıları olmak üzere üç temel bölüme ayrılmaktadır; bunlar da kendi aralarında alt başlıklara ayrılmaktadır.
4. Basit yapıları bitki adlarını *Türkçe kökenli olanlar* ve *Alıntı bitki adları* oluşturmaktadır. Türkçe kökenli olan basit yapıları bitkiler dilimizde az yer tutmaktadır. Alıntı bitki adları ise “Arapça, Farsça, Ermenice, Latince, Yunanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Bulgarca, Çince, Gürcüce, Sırpça, Slavca, Moğolca, Rusça, Portekizce ve Lehçe” kökenlidir.
5. Türemiş bitki adları “*isimden isim, isimden fiil, fiilden fiil, fiilden isim*” yapma eklerinden bir ya da birkaçını alarak kurulmuştur. Bunlar arasında kökü Türkçe olanların yanı sıra, yabancı dilden gelerek yapım eki alanlar da vardır.
6. Birleşik bitki adları, basit ve türemiş bitki adlarına oranla daha geniş yer tutmuş ve daha teferruatlı olarak ele alınmıştır. Yapı bakımından birleşik bitki adları “*isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat-fiil grubu, tekrar grubu, isnat grubu, cümle biçiminde kurulanlar*” şeklinde incelenmiştir. Kavram bakımından

birleşik bitki adları ise “*insana özgü özellikler taşıyanlar; hayvan, organ, eşya- nesne, tür, yer adları ve benzetmelerle kurulanlar*” olmak üzere birçok bakımdan değerlendirilmiştir. Tabiatın dengesini sağlayan bitkiler, şekil özelliklerinin yanında, insan hayatının da vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu sebeple insanın bitkiye bakışı ve onları adlandırma yolları çok çeşitlilik arz etmektedir.

7. “Türkiye Türkçesi Bitki Adları Sözlüğü” kısmı, tezde en çok yer tutan bölümdür. Bu bölümde bitki adları madde başı yapılarak bitkilerin tanımları, etimolojileri, Anadolu ağızlarındaki varyantları ve kaynakları belirtilmiştir. Alfabetik sıraya uygun olarak hazırlanmış bu sözlük, bitkilerle ilgili çalışma yapan bütün bilim adamlarının rahatlıkla faydalanabilecekleri bir çalışma niteliğindedir. Her madde başında derin bir kültür birikimi bulunan bitki adları sözlüğümüz, Türk insanının adlandırmada ve tabiatı algılamada göstermiş olduğu ustalığı ortaya koymaktadır.
8. “Bitki Adlarında Geçen Yapım Ekleri” başlıklı bölümde hem türemiş, hem de birleşik bitki adlarının aldığı ekler gösterilmiştir. Bitki adları, aldıkları yapım eklerine göre listelenerek tahlil edilmiştir. Ayrıca bu eklerin işlevleri de kaynak gösterilerek belirtilmiştir.

VI. BİBLİYOGRAFYA

- Acar, Kenan; İzmit'in Taşköprü, Ova ve Balören Ağızları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988.
- Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni (9 Mayıs 1997), TDK Yayınları, Ankara, 1999.
- Ahundov, Ehliman; Tezcan, Semih; Azerbaycan Halk Yazını Örnekleri, TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- Aksan, Doğan; Anlambilim, Engin Yayın Evi, Ankara, 1999.
- ; Her Yönüyle Dil, TDK Yayınları, Ankara, 1998.
- ; Türkçenin Gücü, Bilgi Yayın Evi, Ankara, 1999.
- ; Türkçenin Sözcükleri, Engin Yayın Evi, Ankara, 1996.
- ; Türkiye Türkçesinin Dünü, Bugünü, Yarını, Bilgi Yayınevi, Ankara, 2003.
- ; Türk Dil Devriminin Kendine Özgü Yönleri: Uygulamalı Dilbilim Açısından Türkçenin Görünümü, TDAY – Belleten, s. 63-68, Ankara, 1994.
- Aksoy, Ömer Asım; Bölge Ağızlarından Atasözleri ve Deyimler *I-II*, 2.baskı, TDK Yayınları, Ankara, 1996.
- ; Gaziantep Ağızı I (Fonetik-Morfoloji-Sentaks), Başka Diller ve Ağızlarla İlgili Halk Ağzından Parçalar, TDK Yayınları, İstanbul, 1945.
- ; Gaziantep Ağızı II, Deyimler, Meşhur Sözler, Atasözleri, Dualar, Beddualar, TDK Yayınları, İstanbul, 1945.
- ; Gaziantep Ağızı III, TDK Yayınları, İstanbul, 1946.
- Arat, Reşit Rahmeti; Kutadgu Bilig III, İndeks, TKAE Yayınları, İstanbul, 1979.
- Ata, Aysu; *Nehcü'l-Ferâdis Cennetlerin Açık Yolu III* (Dizin-Sözlük), TDK Yayınları, 1998.
- Atalay, Besim; Kâşgarlı Mahmut: *Divanü Lûgat'it Türk Tercümesi I-III*, TDK Yayınları, Ankara, 1998-1999.
- ; Kâşgarlı Mahmut: *Divanü Lûgat'it Türk Dizin: "Endeks" IV*, , TDK Yayınları, Ankara, 1999.
- ; Ettuhfet-üz-Zekiyye fi'l-Lûgat-it-Türkiyye, (Faksimile), 300+91, İstanbul, 1945.
- Aydın, Mehmet; Aybastı Ağızı (İnceleme-Metin-Sözlük), TDK Yayınları, Ankara, 2002.
- Ayverdi, İlhan; Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 3 cilt, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 2005.

- Azmun, Yusuf; Ana Çizgileriyle Türkmençe Dilbilgisi, I. cilt, (Ses Bilgisi), DTCF Yayınları, Ankara, 1983.
- Banguoğlu, Tahsin; Türkçenin Grameri, TDK Yayınları, Ankara-2000.
- Baskakov, N. A.; Karryev, B. A.; Hamzaev, M. Ja.; Turkmensko-Russkiy Slovar, Moskova, 1968.
- Başdaş, Cahit; Akçadağ Yöresi Ağzıları (İnceleme-Metinler-Sözdizimi), Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992.
- Baytop, Turhan; Türkçe Bitki Adları Sözlüğü, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- Berlin, Brent; Breedlove, E. Dennis; Raven, H. Peter; General Principles of Classification and Nomenclature in Folk Biology, California University, 1973.
- Biray, Himmet; Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde İsim, TDK Yayınları, Ankara, 1999.
- Borjakow, A. ve Diğerleri; Türkmen Dilinin Grammatikasy, Morfologiya, Aşgabat, 1999.
- Boyras, Şeref; “Karacaoğlan’da Hayvan ve Bitki Adlarının Fonksiyonları”, Türklük Bilimi Araştırmaları, İstanbul, (2), 1996, 225-250.
- Buran, Ahmet; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Üzerine Araştırmalar II (Ağzılar), Boğaziçi İlmî Araştırmalar Serisi: 8, İstanbul, 1992.
- ; Keban, Baskil ve Ağın Yöresi Ağzıları / ELAZIĞ /, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- Caferoğlu, Ahmet; Anadolu Ağzlarından Toplamalar, TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- ; Anadolu İlleri Ağzlarından Derlemeler, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Doğu İllerimiz Ağzlarından Toplamalar, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Güneydoğu İllerimiz Ağzlarından Toplamalar, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Orta Anadolu Ağzlarından Derlemeler, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Sivas ve Tokat İllerinden Toplamalar, TDK Yayınları, İstanbul, 1944.
- ; Kuzeydoğu İllerimiz Ağzlarından Toplamalar, TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- ; Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, TDK Yayınları, 2.baskı, İstanbul, 1969.
- ; Abû-Hayyân, Kitâb al-İdrâk li-lisân al-Atrâk, XV+186+158, İstanbul, 1931.
- Clauson, Sir Gerard, Sanglax – A Persian Guide to the Turkish Language by Muhammad Mahdî Xân (Facsimile Text), London, 1960.
- ; An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish, Oxford At The Clarendon Press, 1972.

- Derin, İsmail; Acıpayam ve Çameli (Denizli) İlçeleri Ağızları, (İnceleme-Metin-Sözlük), Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
- Derleme Sözlüğü, I-XII. cilt, TDK Yayınları, Ankara, 1993.
- Doğan, İbrahim; Bünyan ve Yöresi Ağızları, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- Doğru, Abdülmecit; Kaynak, İsmail (Aktaranlar); Gagauz Türkçesinin Sözlüğü, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991.
- Doerfer, G.; Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen, 1-4, Wiesbaden, 1963-1975.
- Duran, Ahmet; “Türkçede Bazı Bitki Adlarının Veriliş Sebepleri”, Türk Dili, Ankara, (555), Mart-1998, 223-229.
- Elgün, Abdullah; Akkışla ve Yöresi Ağızları (Dil-Folklor-Etnik Unsurlar) Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- Emiroğlu, Kudret; Uygurluk ve Bitki Adları, Tarih ve Toplum, İstanbul,(9), 1984, 32-35.
- Ercilasun, Ahmet Bican; Kars İli Ağzı, G. Ü. Yayınları, Ankara, 1983.
- Ercilasun, Ahmet Bican ve diğerleri; Türk Lehçeleri Sözlüğü, II cilt, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1991.
- Erdal, Marcel, Old Turkic Word Formation, Wiesbaden, 1991.
- Ergin, Muharrem; Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1992.
- Eren, Emin; Zonguldak- Bartın-Karabük İlleri Ağızları, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- Eren, Hasan; Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, 1. baskı, Ankara, 1999.
- Erten, Münir; Diyarbakır Ağzı, TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- Gemalmaz, Efrasiyap; Erzurum İli Ağızları , TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Erzurum İli Ağızları II, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Erzurum İli Ağızları III, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Türkmençe Metinler, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları, Erzurum, 1987.
- Gül, Rıza; Kilis Merkez ve Köy Ağızları, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- Gülensoy, Tuncer; Kütahya ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), TDK Yayınları, Ankara, 1988.
- ; Türkçe Yer Adları Kılavuzu, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- ; Köken Bilgisi Sözlüğü I-II (*Etimolojik Sözlük Denemesi*), Ankara-2005.

- Gülensoy, Tuncer; Buran, Ahmet; Elazığ ve Yöresi Ağızlarından Derlemeler I, TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- ; Tunceli ve Yöresi Ağızlarından Derlemeler, Boğaziçi İlmî Araştırmalar Serisi:14, Ankara, 1992.
- Gülensoy, Tuncer; Alkaya, Ercan; Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası, Akçağ Yayınları, Ankara, 2003.
- Günşen, Ahmet; Kırşehir ve Yöresi Ağızları, TDK Yayınları, Ankara, 2000.
- Hanser, Oskar; Türkmence El Kitabı, (çev.: Zühal Kargı Ölmez), Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 17, İstanbul, 2003.
- Hürmüzlü, Habib, Kerkük Türkçesinin Sözlüğü, Kerkük Vakfı Yay., İstanbul, 2003.
- İleri, Canan; Eskişehir Türkmen Ağızları (Fonetik, Morfolojik İnceleme-Metinler-Sözlük), Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- İlker, Ayşe; Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- Kalay, Emin; Edirne İli Ağzı, TDK Yayınları, Ankara, 1998.
- Kaplan, Mehmet; Türk Milletinin Kültürel Değerleri, MEB Yayınları, Ankara, 2001.
- Karahan, Leylâ; Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması, TDK Yayınları, Ankara, 1996.
- Karol, Sevinç ve Diğerleri; Biyoloji Terimleri Sözlüğü, 2.baskı, TDK Yayınları, Ankara,2000.
- Kılıç, Ayşen; Avşar Ağızları, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- Kırlı, Ali; Ula ve Yöresi Ağızları, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- Korkmaz, Zeynep; Bartın ve Yöresi Ağızları, TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- ; Güney-Batı Anadolu Ağızları (Fonetik), DTCF Yayınları, Ankara, 1956.
- ; Nevşehir ve Yöresi Ağızları, I. Cilt, Ses Bilgisi,TDK Yayınları, Ankara, 1994.
- ; Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi), TDK Yayınları, Ankara, 2003.
- Korkmazlar, Alaaddin; Talas ve Yöresi Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- Küçükler, Paki; Bingöl Merkez İlçe ve Köyleri Ağızları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1998.
- Kürkçüoğlu, K. Edip; Urfa Ağzı, TDK Yayınları, Ankara, 1991.
- Mirzede, H.; Azerbaycan Dilinin Tarihi Grammatikası, Bakı, 1990.

- Mütercim Âsım Efendi; *Burhân-ı Kâtı*, Hazırlayanlar: Prof. Dr. Mürsel Öztürk, Dr. Derya Örs, TDK Yayınları, Ankara, 2000.
- Nadalyayev, V.M. ve diğerleri, *Drevnetyurkskiy Slovar'*, Leningrad, 1969.
- Nakipoğlu, Sadi; *Adıyaman ve Yöresi Ağızları*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- ; *Anadolu Ağızlarında İsim ve Fiil Dışı Kullanılan Kelimeler*, Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- Nişanyan, Sevan; *Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*, Adam Yayınları, 2002.
- Ögel, Bahaeddin; *Türk Kültür Tarihine Giriş II*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1991.
- Önler, Zafer; "Hacı Paşa'nın Müntehâb-ı Şifâ Adlı Eserinde Geçen Bitki Adları Üzerine", *Türk Dili*, Ankara, 51, (413), Mayıs-1986, 403-406.
- ; *Müntahab-ı Şifâ I* (Giriş-Metin), TDK Yayınları, Ankara, 1990.
- ; "XIV ve XV. Yüzyıl Anadolu Türkçesi Botanik Terimleri", *Journal of Turkish Studies*, [Fahir İz Armağanı], vol.14, Harvard Üniversitesi, 1990, 357-392.
- Özkan, İbrahim Ethem; *Ardanuç Yöresi ve Ağızları*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- Özkan, Nevzat; *Gagavuz Türkçesi Grameri*, TDK Yayınları, Ankara, 1996.
- ; *Türk Dilinin Yurtları*, Akçağ Yayınları, Ankara-2002.
- Paçacıoğlu, Burhan; *Sivas İlbeyi Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1987.
- Pehlivanova, K. İ.; *Grammatika Russkogo Yazıka*, Moskova, 1988.
- Pıllancı, Hülya; *Eskişehir ve Yöresi Ağızları*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- Polat, N. Hikmet; *Türk Çiçek ve Ziraat Kültürü Üzerine*, Cevat Rüştü'den Bir Güldeste, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2001.
- Räsänen, Martti; *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Turksprachen*, Helsinki, 1969.
- Röhrborn, K.; *Uigurisches Wörterbuch*, Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien, Lieferung, 1-4, Wiesbaden, 1977-1988.
- Sevortyan, E.V.; *Etimologičeskiy slovar' tyurkskih yazıkov*, Moskova 1974, I-IV, 1980-1989.

- Şen, Mesut; Büyük Türk Kurultayı Bildirileri, “Elma Kelimesi Üzerine”, Ankara-2006.
- TDK, Azerbaycan Dialektoloji Lügeti, 2 cilt, Ankara, 1999.
- TDK, Tarama Sözlüğü, I-VIII, Ankara, 1996.
- TDK, Türkçe Sözlük, 2 cilt, Ankara, 1998.
- Tekin, Feridun; Kaman ve Yöresi Ağzları (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük), Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- Tekin, Talat ve diğerleri; Türkmence-Türkçe Sözlük, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi:18, Simurg, Ankara, 1995.
- ; Orhon Türkçesi Grameri, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 9, Ankara, 2000.
- Tietze, Andreas; Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati, cilt I, A-E, Simurg, İstanbul-Wien, 2002.
- Toparlı, Recep ve Diğerleri; Kıpçak Türkçesi Sözlüğü, TDK Yayınları, Ankara, 2003.
- Tuna, Osman Nedim; “Malatya’da Bir Yazma Tıp Kitabı ve Türk Bitki Adlarının Kaynakları”, Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu (19-21.10.1987), Malatya, 1987.
- Yeşilöz, Zafer; Ürgüp ve Avanos Yöresi Ağzları, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- Zeynalov, Ferhat; Türk Lehçelerinin Karşılaştırmalı Dilbilgisi, (Çev.: Yusuf Gedikli), Cem Yayınevi, İstanbul, 1993.

ÖZ GEÇMİŞ

M. Fatih ALKAYIŞ, 30.01.1975 tarihinde, dört kişilik bir ailenin ilk çocuğu olarak Adıyaman’da dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra 1995 yılında Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı; “*Adıyaman İli Ağzı*” adlı bitirme teziyle 1999 yılında bu bölümden mezun oldu.

1999 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili yüksek lisans programını kazandı. Yeni Uygur Türkçesi alanında hazırlanmış olduğu “*Ziya Samediy’in Öriük Gülligen Çağda Adlı Hikâyesinde Aktarma Meseleleri*” başlıklı tezini sunarak 2002 yılında yüksek lisansını tamamladı.

2002 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili doktora programını kazandı. Danışmanı Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH’ın yönetiminde “*Türkiye Türkçesinde Bitki Adları*” isimli doktora tezini hazırladı.

Çeşitli kurultaylarda sunmuş olduğu ikisi ulusal, biri uluslar arası olmak üzere toplam üç bildirisi ve hakemli dergilerde yayımlanmış iki makalesi bulunmaktadır. İngilizce bilen M. Fatih ALKAYIŞ’ın, yazıp oynattığı birçok tiyatro eseri vardır.

E-Posta: fatihalkayis@mynet.com

Telefon: 0 536 265 43 98